

GRANSKNINGSKOMMISSIONEN OM SAGEN OM AFLIVNING AF MINK

Beretning

Foklaringsdokumentet – del 2

2022

TITEL:

Granskningskommissionen om sagen om aflivning af mink
Beretning

2022

BERETNING AFGIVET AF:

Granskningskommissionen om sagen om aflivning af mink

ÅR:

2022

DESIGN OG TRYK:

Stibo Complete

PUBLIKATIONEN KAN HENTES PÅ:

Folketingets hjemmeside (www.ft.dk)

ISBN: 978-87-973950-0-4

ISBN: 978-87-973950-1-1 (elektronisk udgave)

GRANSKNINGSKOMMISSIONEN OM SAGEN OM AFLIVNING AF MINK

Forklaringsdokumentet

Bind 8

Indholdsfortegnelse til forklaringsdokument

Johan Legarth	597
Anne-Mette Lyhne Jensen – fortsat 1	626
Tejs Binderup – fortsat 1	655
Per Okkels	721
Magnus Heunicke	768
Nick Hækkerup	803
Kristoffer Krohn Schaldemose	816
Nicolai Wammen	827
Morten Holland Heide	850
Simon Kollerup	868
Søren Bøllingtoft Knudsen	884
Søren Andersen	912
Peter Stensgaard Mørch	951
Sara Vad Sørensen	972
Ane Myrhøj Bisgaard	978
Mette Frederiksen	995
Lars Gert Lose	1046
Kent Harnisch	1056
Jeppe Kofod	1076
Barbara Bertelsen	1090
Lisbeth Gro Nielsen	1149
Bo Samson	1174

Den komplette indholdsfortegnelse til forklaringsdokumentet findes i bind 7

Johan Legarth

Johan Kristian Legarth har – under afhøring i kommissionen den 12. november 2021 – forklaret blandt andet, at han blev uddannet som cand. jur. i 2000. Han var ansat som henholdsvis fuldmægtig, ministersekretær, kontorchef og afdelingschef i Justitsministeriet frem til den 2018, med undtagelse af perioden fra 2003-2005, hvor han var ansat som fuldmægtig i Statsministeriet. Han var ansat som stabschef/juridisk chef i Politiets Efterretningstjeneste i perioden 2018-2020. Han blev udnævnt som departementschef i Justitsministeriet i 2020.

Afdelingscheferne Anne-Mette Lyhne Jensen og Anders Sparholt Jørgensen er de afdelingschefer i Justitsministeriet, som har relevans for kommissionens undersøgelse.

Han deltog første gang i et CU-møde om mink den 1. oktober 2020. Justitsminister Nick Hækkerup deltog også. Han mener, at Anne-Mette Lyhne Jensen også deltog. Der var en lang dagsorden med ét dagsordenspunkt om mink. Han havde ikke fokus på dette dagsordenspunkt. Der var en drøftelse af de smittede besætninger, samt etablering af en zone omkring de smittede besætninger. Han kan ikke huske, om man drøftede hjemmel til etablering af en zone-ordning. Han havde ikke undersøgt lovgivningen på området. I det hele taget havde han ikke forberedt sig på en drøftelse af mink.

Supplerende adspurgt af kommissionen og forevist det til brug for CU-mødet den 1. oktober 2020 udarbejdede cover (ekstrakten, s. 969):

”...

Skulle smitteudviklingen udvikle sig yderligere, vil mere vidtgående tiltag, som for eksempel aflivning af alle mink i Danmark, evt. kombineret med et midlertidigt eller permanent forbud mod hold og avl af mink, kunne overvejes. En sådan beslutning vil dog have en væsentligt større erhvervs- og samfunds-mæssige konsekvenser. Det skønnes foreløbigt, at de samlede erhvervsøkonomiske omkostninger til erstatning af aflivede mink, samt tabt værdi af bygninger og inventar, lønomkostninger og tabte drifts-omkostninger etc. vil beløbe sig til 6-11 mia. kr., afhængigt af værdisættelsen af tabt indtjening inden for en fastsat overgangsperiode, hvilket vil skulle afklares nærmere. MFVM vurderer endvidere, at et sådant tiltag forudsætter ændret lovgivning på området.

...

Procedure

Fødevarestyrelsen iværksætter med hjælp fra Beredskabsstyrelsen den besluttede aflivning. Tidsrammen for dette vil skulle planlægges nærmere. En aflivning af de nuværende 37 smittede besætninger forventes dog med stor sandsynlighed at ville strække sig ind i pelsningssæsonen, der starter primo november. Herefter vil aflivningen af ikke-smittede besætninger kunne igangsættes, og dette arbejde antages for nuværende at ville fortsætte på den anden side af pelsningssæsonen og ind i første kvartal af 2021.

MFVM, JM og SUM forbereder den tekniske afklaring af det fornødne lovgrundlag, såfremt der sidenhen måtte træffes beslutning om aflivning af alle minkbesætninger i et geografisk område eller i hele landet.

...”

har han forklaret, at han ikke læste coveret i forbindelse med CU-mødet. Han og ministeren modtog en kommenteret dagsorden, som man holdt sig til. Han mener ikke, at der var drøftelse af midlertidigt eller permanent forbud, da drøftelsen vedrørende mink angik zonerne. Han læste heller ikke coverets procedureafsnit. Det var i øvrigt ikke Justitsministeriet, som skulle tage initiativet.

Justitsministeriet er ikke fast medlem af Økonomiudvalget (ØU), og han deltog heller ikke i ØU-mødet den 30. september 2020.

Justitsministeriet var inde over spørgsmål af mere operativ og logistisk art omkring aflivning af mink i zonerne i oktober 2020. Justitsministeriet blev involveret i uge 42, hvor Fødevarestyrelsen havde store udfordringer med at løfte aflivningsopgaven alene. Fødevarestyrelsen ønskede at få aflivningsopgaven ind i NOST-regi, og der var en drøftelse herom medio oktober 2020, hvor han var i kontakt med rigspolitichef Thorkild Fogde herom. Det intensiverede en ”tværmyndighedskoordination” i regi NOST’en.

Supplerende adspurgt af kommissionen og forevist sms-korrespondancen mellem Anne-Mette Lyhne Jensen og Tejs Binderup den 22. oktober 2020 (tillægsekstrakt 2, s. 575):

”...

[Anne-Mette Lyhne Jensen]:

Ja, men jeg er heller ikke nem at træffe i dag – så prøver lige på sms: skal sikre mig, at du har hørt melding fra højeste sted om, at minkene skal aflives nu. NOST indkalder til møde, men alternative aflivningsmetoder skal i brug (gift) og så er der noget om at de ikke smittede farme mangler 68 afgørelser inden der kan ske aflivninger + spørgsmål om det virkelig kan have sin rigtighed, at ’raskmeldte’ farme ikke skal aflive. Jeg hører, at der er konstateret smitte på nogle ’raskmeldte’ farme. Der er KU i morgen, så hvis I har brug for regeringsmandat kunne det jo være dér!

...”

og foreholdt Anne-Mette Lyhne Jensens forklaring for kommissionen om en drøftelse i tilknytning til et møde i CU-udvalget, som involverede ham, Barbara Bertelsen, Kåre Mølbak, Søren Brostrøm og Anne-Mette Lyhne Jensen, har han forklaret, at han husker samtalen i tilknytning til mødet. Kåre Mølbak og Søren Brostrøm tog fat i Barbara Bertelsen. Der blev herefter taget fat i ham. Kåre Mølbak og Søren Brostrøm var stærkt bekymrede over aflivningshastigheden; med den eksisterende aflivningshastighed ville man komme hen på den anden side af årsskiftet, før alle mink i zonerne var slået ned. På det tidspunkt løb smitten hurtigere end aflivningerne. Han tog kontakt til Rigspolitiet i umiddelbar forlængelse af mødet. Han er i tvivl om, hvorvidt han fik fat på rigspolitichef Thorkild Fogde eller politidirektør Lykke Sørensen. Han videregav bekymringen.

Forevist uddrag af sms-korrespondancen mellem ham, Henrik Studsgaard, Per Okkels m.fl. den 2. november 2020, således som den fremstår på Henrik Studsgaards telefon (tillægsekstrakt 3, s. 1143):

”...

[Johan Legarth] kl. 20.27:

Kære alle,

Har lovet Barbara, at vi fire sætter os sammen i morgen tidlig for at få talt Mink situationen igennem og skruet yderligere op for indsatsen.

Jeg foreslår kl. 9.30 (og det bliver VTC, da min minister har symptomer og afventer svar på test og jeg af den grund også holder mig hjemme til vi kender svaret).

- Jeg tager rigspolitichef med og i andre må tage de styrelsescheferne i har brug for med også.

Kan dette lade sig gøre for jer?

Johan

[Henrik Studsgaard] kl. 20.36:

Kære Johan. Det er fint – I sender bare indkaldelse og så stiller vi hold. Bh. Henrik

[Johan Legarth] kl. 21.09:

Jeg tror, at vi er nødt til i lyset af de seneste meldinger, at stikke hovederne sammen allerede her i til aften. – jeg får sendt et opkaldslink rundt om et øjeblik og håber at i har mulighed for st springe på kl. 21.30. – inviter også Michael og Peter

...”,

har han forklaret, at ”Michael og Peter” er henholdsvis departementschef Michael Dithmer fra Erhvervsministeriet og Peter Stensgaard Mørch fra Finansministeriet. Der blev afholdt et møde mellem departementscheferne mandag aften den 2. november 2020. Tidligere på aftenen kom der første gang forlydender om, at Statens Serum Institut havde konstateret fund af en mutation. Barbara Bertelsen ringede ham op først på aftenen om mandagen den 2. november 2020 og spurgte, om han hørte om en minkmutation. Han tog herefter fat i Per Okkels, som var lidt søgende. Per Okkels var ved at finde ud af, hvor man var på bekymringsskalaen. Han mener, at Per Okkels vendte tilbage og sagde, at det var skidt. Mødet blev fremrykket som følge af eskalationen på alvorlighedsstigen i løbet af aftenen. Der var flere samtaler mellem ham, Barbara Bertelsen og Per Okkels i de timer. Det var baggrunden for, at mødet blev fremrykket.

Supplerende adspurgt af kommissionen om hans samtale med Barbara Bertelsen den 2. november 2020 forklarede han, at der den 2. november 2020 fortsat var et stort smittereservoir, men gamechangen var mutationen, som nu havde manifesteret sig. Risikoen for mutation, som var iboende, var nu reel. Han kender ikke noget til en kontakt med Lægemiddelstyrelsen.

Henrik Studsgaard, Peter Stensgaard Mørch, Michael Dithmer, Per Okkels og han deltog i departementschefmødet mandag den 2. november 2020 om aftenen. Han gætter på, at Henrik Studsgaard havde Tejs Binderup og Fødevarestyrelsen med, men det er et gæt. Rigspolitichef Thorkild Fogde deltog også, og det skyldtes, at Justitsministeriets ”indgang til mink” var den operative indsats i zonerne, som blev forestået af Rigspolitiet. Kåre Mølbak deltog vist også. Det var formentlig Per Okkels, som førte ordet, fordi indgangsvinklen var de nye oplysninger fra sundhedsmyndighederne. Det var sundhedsmyndighederne, som kridtede banen op. Sundhedsmyndighederne understregede, at der både var et problem med reservoir og mutation. Der var bekymring for, om mutationen kunne få betydning for de kommende vacciner. Det handlede om at få stoppet og inddæmmede kilden. Det var på dette møde, at konturerne for de kommende 24 timer blev lagt, både for så vidt angik mink og Nordjyllandspakken. Konklusionen var, at Sundhedsministeriet skulle gå hjem og få kvalificeret risikovurderingen. Mødet foregik på det lidt mere generelle plan. Han er lidt usikker på de enkelte aktørers udmelding, men han tror, at Kåre Mølbak havde ordet på mødet.

Forevist mailkorrespondancen tirsdag morgen den 3. november 2020, hvor han kl. 07.41 af Per Okkels fik tilsendt Statens Serum Instituts oplysninger om resistent mutation i minkvariant virus, (ekstrakten, s. 1517f):

” ...

Fra: Søren Brostrøm ...

Sendt: 3. november 2020 08:47

Til: Ane Just Ohrt ...; Bolette Søborg ...; Helene Bilsted Probst ...; Søren Mikael Neermark ...

Emne: VS: Resistance mutations in DK minkvariant virus
t.o.

jeg deltog her til morgen i telefonmøde med SUM og SSI hvor disse bekymrende fund blev drøftet

SSI skriver på samlet risikovurdering, jfr. bestilling vi tidligere har været i kopi på, og vi får denne til kommentering i løbet af dagen, vil formentlig pege på nedslagtning af alle mink i DK samt at mink hvervet herefter sættes på pause til vi har udbredt immunitet

Fra: Per Okkels ...

Sendt: 3. november 2020 07:41

Til: Søren Brostrøm ...; Henrik Studsgaard ...; Johan Legarth ...

Emne: Fwd: Resistance mutations in DK minkvariant virus

Sendt fra min iPad

Start på videresendt besked:

Fra: Kåre Mølbak ...

Dato: 2. november 2020 kl. 22.58.14 CET

Til: Per Okkels ...

Emne: Vs: Resistance mutations in DK minkvariant virus

Sendt fra min iPhone

Start på videresendt besked:

Fra: Anders Fomsgaard ...

Dato: 2. november 2020 kl. 22.50.47 CET

Til: Kåre Mølbak ...

Cc: Anders Fomsgaard ...

Emne: Resistance mutations in DK minkvariant virus

Kære Kåre

Vedlagt en hurtig skrevet rapport på engelsk om vores forsøg og foruroligende resultater

...”

har han forklaret, at han utvivlsomt havde flere telefonsamtaler med Per Okkels tirsdag den 3. november 2020 om formiddagen. Han er i tvivl om, hvornår han læste mailen.

Forevist sin sms til Thorkild Fogde sendt tirsdag den 3. november 2020 kl. 8.36, således som den fremstår på Thorkild Fogdes telefon, (tillægsekstrakt 4, s. 856-857):

”...

[Johan Legarth] kl. 08.36:

Tænker umiddelbart at Mink planen ser sådan ud (medmindre der kommer mindre bekymrende meldinger fra SSI i dag – eller meldingen er, at der må forventes at være 100 mutationer med tilsvarende problemer rundt om i Europa/verden):

Aflivning af Mink:

- beslutning om hvorvidt minkavl skal forbydes i DK
- politiet laver et nødplan for aflivning (som i nødvendigt omfang suspendere dyreværnsregler, miljøbeskyttelsesregler mv.)
- iværksættelse af kompensationsordning, der belønner minkavlere for at pelse eller slå alle deres mink ned i løbet af [10] dage.

Inddæmning blandt mennesker:

- iværksættelse af systematisk sekventering af alle politiv tests
- beslutning om hvorvidt der skal meddeles påbud om isolation i særlige faciliteter
- hvis spredning af varianten ser ud til at være geografisk begrænset, skal der træffes beslutning om at anbefale/påbyde, at der ikke rejses mellem den pågældende region og resten af landet.
- Hvis spredningen er geografisk begrænset skal der gennemføres massiv testning af i området.

[Thorkild Fogde] kl. 08.42:

Giv lige et ring. Vh. Thorkild

...”

har han forklaret, at han antager, at sms'en kl. 08.36 var en opfølgning på mødet mandag aften den 2. november 2020, hvor der blev lagt nogle helt overordnede spor ud, som var afhængig af Statens Seruminstutts endelige risikovurdering. Parentesen, som indeholder et forbehold, angiver, at man skulle vente og se, hvad der skete. Hvis risikovurderingen viste sig i sin værste form, så var der oplagt også en operativ opgave for politiet. Derfor blev Thorkild Fogde holdt inde i loopet. Foreholdt, at sms'en kl. 08.36 forekommer relativt detaljeret om tiltagsmuligheder mv. i forhold til hans forklaring om departementschefmødet den 2. november 2020, har han forklaret, at der må være kommet indspark fra andre departementer, og måske der også kom indlæg under dialogen med Anne-Mette Lyhne Jensen. Han kan ikke sige, hvor meget han fik ude fra, og hvor meget der kom fra Justitsministeriet. Han tror, at det er en blanding. Foreholdt punktet: ”beslutning om hvorvidt minkavl skal forbydes i DK” og forespurgt, hvorvidt han havde haft en drøftelse herom med Barbara Bertelsen, har han forklaret, at han tror, at spørgsmålet om minkavl i Danmark mere fremadrettet også var et tema på mandagsmødet. Han har formentlig haft en drøftelse med Barbara Bertelsen herom op til mødet mandag aften; og sandsynligvis også efter mødet, da det ville være naturligt at give hende en tilbagemelding. På mandagsmødet var der en overordnet skitsering af delelementer i forhold til mink. Forespurgt, om forbud mod minkavl således var det første delelement, som faldt ham ind, da han skrev sin sms, svarede han: ”Ja, det var det åbenbart”.

Forevist Thorkild Fogdes sms til ham sendt tirsdag morgen den 3. november 2020 kl. 08.46, således som den fremstår på Thorkild Fogdes telefon (tillægsekstrakt 4, s. 859):

”...

[Thorkild Fogde] kl. 08.46:

Har vendt situationen med Ejby. Vi kan bidrage til begge scenarier med en ændret organisering. Hvad valget af scenarie angår, er det afgørende vel, om vi sundhedsfagligt kan leve med en tidshorisont på 4 uger og bibeholdelse af et stort antal avlsdyr på særlige lokationer. Tidshorisonten i det andet scenarie er ukendt, men også her taler vi formentlig uger. Vh Thorkild.

...”

har han forklaret, at NOST'en var placeret i Ejby. Han tror, at tidshorisonten pegede tilbage på tidligere drøftelser medio oktober 2020, hvor sundhedsmyndighederne var meget bekymret over, at aflivningerne trak ud; måske helt hen i 2021.

Forespurgt, om han delte sin sms-korrespondance med Thorkild Fogde med Anne-Mette Lyhne Jensen, har han forklaret, at han godt kunne have delt sin SMS til Thorkild Fogde med Anne-Mette Lyhne Jensen. Han tør ikke sige, om han delte Thorkild Fogdes svar med Anne-Mette Lyhne Jensen.

Han havde slet ingen drøftelser med justitsminister Nick Hækkerup i de dage. Meldingen var, at ministeren havde corona og høj feber og derfor ikke var tilgængelig. Onsdag den 4. og torsdag den 5. november 2020 begyndte ministersekretariatet at sende sager til Nick Hækkerup. Han havde stort set ingen kontakt med ministeren indtil slutningen af ugen.

Tirsdag formiddag den 3. november 2020 arbejdede Justitsministeriet videre med Nordjyllandspakken sammen med Sundhedsministeriet. Forespurgt, om han inddrog Miljø- og Fødevareministeriet i de samme overvejelser, som han havde redegjort for i sms'en kl. 08.36 til Thorkild Fogde, herunder om forbud mod minkavl, forklarede han, at han er ret sikker på, at inputtet til det punkt i sms'en kl. 08.36, som angik minkerhvervet mere fremadrettet, må være modtaget udefra. Inputtet om forbud mod minkavl er nok mest sandsynligt kommet fra Sundhedsministeriet - eller måske fra mødet mandag aften. Man skal ikke lægge for meget ind i hans formulering. Han havde ikke direkte kontakt med Miljø- og Fødevareministeriet tirsdag formiddag den 3. november 2020.

Forevist departementschefsekretær Malene Lejbachs mail sendt den 3. november 2020 kl. 12.15, hvori hun indkaldte til departementschefmøde samme dag kl. 13.30 (ekstrakten s. 1621):

”...

Fra: Malene Lejbach ...

Sendt: 3. november 2020 12:15

Til: [ukendt mailadresse i Forsvarsministeriet]; Kristoffer Krohn Schaldemose ...; Angelica Lund ...; Bente Knudsen ...; Anne Mette Thurøe Nielsen ...; Marilou Pehrson ...; Marianne Rosenstand ...; ...; Linda Bjørk Nielsen ...; Marie Jørgensen ...

Cc: Anne-Mette Lyhne Jensen ...; Gerd Fancony ...; Jesper Voigt Andersen ...

Emne: Videomøde i dag kl. 13.30

Kære alle

Der afholdes opfølgende DC-møde om mink i dag kl. 13.30. Jeg har vedhæftet opkaldsinfo, som er de samme som i går.

I må meget gerne bekræfte modtagelsen af denne mail, og at jeres DC'er har mulighed for at deltage.
...”,

har han forklaret, at der var tale om et opfølgende møde på mandagsmødet. Han kan ikke huske, om han selv tog initiativet til mødet. Initiativet til mødet kan være kommet fra Statsministeriet, men kan også være kommet nedefra i hans eget ministerium. Han tror dog ikke, at det var Statsministeriet, som var initiativtager. Han ved ikke, om han selv fik idéen til mødet, men det var i hvert fald ham, som bad Malene Lejbach om at indkalde. Der var ikke noget mærkeligt i, at der blev indkaldt til et møde. Anne-Mette Lyhne Jensen deltog også i mødet. Han er i tvivl om, hvorvidt Thorkild Fogde deltog, men det kan godt være. Der blev afholdt to departementschefmøder med kort mellemrum om tirsdagen den 3. november 2020, og Statens Serum Institut vurdering forelå i hvert fald til det andet møde. Det var nødvendigt at samle regeringen i forhold til at håndtere risikovurderingen. Der var dels behov for at træffe nogle valg i forhold til mink og dels behov for nogle bastante valg i forhold til Nordjylland. Man var stadig et stykke vej fra et konsolideret billede ved det første departementschef-møde den 3. november 2020.

Supplerende adspurgt af advokat Lars Kjeldsen, som er bisidder for Mette Frederiksen, om departementschefmødet den 3. november kl. 13.00, har han forklaret, at det på mødet ikke blev besluttet, at der skulle indkaldes til et FKU-møde, men det lå luften, at pilen meget muligt pege i retning af et senere KU-møde. Så vidt han husker, var der var ikke nogen drøftelse af hjemmel på mødet kl. 13.00.

Forevist Ayten Atiks (Statsministeriet) mail sendt tirsdag den 3. november 2020 kl. 13.49 omhandlende yderligere et departementschefmøde samme dag kl. 14.45 (ekstrakten s. 1669):

”...

Fra: Ayten Atik ...

Sendt: 3. november 2020 13:49

Til: Marilou Pehrson ...; Gerd Fancony ...; Karina Kejser ...; Angelica Lund ...; Marianne Rosenstand ...; Bente Knudsen ...

Emne: Virtuelt møde vedr. mink d.d. kl. 14.45-15.45

Prioritet: Høj

Kære alle

Der inviteres til et virtuelt møde vedr. mink d.d. kl. 14.45-15.45.

Jeres DC'er er velkommen til at deltage til møde med +1. Send gerne navn på +1, tak.

Deltagere:

DC-SUM

DC-JM

DC-EM

DC-FM

DC-MFVM

Jeg fremsender opkaldsinfo snarest.

Bekræft venligst modtagelse af mail.

...”,

og forespurgt, om han havde en kontakt til Statsministeriet efter det første departementschefmøde, har han forklaret, at enten havde han eller Per Okkels kontakt med Statsministeriet. Han talte flere gange med Barbara Bertelsen i løbet af dagen, og han kan herunder godt have gjort opmærksom på, hvor pilen pegede henad. Departementschefmøderne den 3. november 2020 var en proces, som mindede om et forberedende KU-møde inden et møde i regeringen. Mødet kl. 14.45 varede kun ca. 20 minutter. Da risikobilledet var tegnet op, var konklusionen, at man var langt fra at være mål i forhold til tiltag. Mødet blev derfor afbrudt, så folk kunne fare videre med de enkelte spor. Det, som han tydeligst husker fra mødet, var tiltagene i forhold til den menneskelige smitte i Nordjylland. Det så ud til, at det, som man i forvejen havde iværksat i forhold mink, ikke var tilstrækkeligt. Det skulle være mere ”tight”. Forespurgt, om der under mødet blev tegnet en linje til, hvad den endelige beslutning skulle være i forhold til mink, reservoir mv., forklarede han, at der på mødet var tvivl om, hvad avlsdyr egentlig var. Det gik op for flere mødedeltagere, at avlsdyrene i sig selv udgjorde flere millioner dyr. Der kom således en faktisk afklaring i løbet af dagen, og det kan godt være, at afklaringen om, hvad det ville betyde, hvis avlsdyrene skulle være en del af aflivningsøvelsen, kom på selve mødet. På mødet var der ikke en konkretisering af, at alle mink skulle slås ned. Da man rundt omkring i ministerierne fik læst Statens Serum Instituts nye risikovurdering, bredte der sig en opfattelse af, at det var nødvendigt at slå alle mink, inkl. avlsdyr, ned. Det var den fornemmelse, som spredte sig i løbet af eftermiddagen på bagkant af mødet. Han tør ikke sige, om det blev italesat på mødet kl. 14.45. Man skulle finde noget, som var effektivt. Man skulle finde den rigtige model, og det arbejdede man videre med efter mødet i de forskellige ministerier.

Forespurgt, om det var sædvanligt, at det var Justitsministeriet, som var koordinerende på KU-møder, forklarede han, at det under pandemien blev naturligt, at det var Justitsministeriet, som samlede sagen, hvis der var tale om ”en bred sag”. Den konkrete pakke berørte mange ministerier. Det var sandsynligvis Statsministeriet, som besluttede, at det var Justitsministeriets opgave at samle sagen. Justitsministeriet havde under pandemien fået tilført ressourcer med det formål at kunne koordinere tværgående sager.

Supplerende adspurgt af kommissionen om koordineringsopgaven i forhold til det forestående KU-møde den 3. november 2020 og forespurgt om, hvordan opgaven generelt gribes an i forhold til udarbejdelse af cover, coverets materie mv. og forespurgt, hvorfor coveret ikke indeholdt oplysning om hjemmel, selvom der var tale om et relativt indgribende indgreb, har han forklaret, at udgangspunktet er, at Justitsministeriet laver en overordnet disposition over, hvad coveret skal indeholde. Det vil være sædvanligt, at ressortministerierne leverer bidrag til den ramme, som man i fællesskab er blevet enige om. Koordinationsopgaven handler om, at der skal være en sammenhængende måde at skrive på. Det er ikke usædvanligt, at et cover ledsages af uddybende bilag. Nogle gange kommer der for mange bilag med.

Opgaven med at samle KU-sagen blev varetaget af Justitsministeriets Beredskabsafdeling, nærmere bestemt af koordinationskontoret, som Lisbeth Gro Nielsen er kontorchef for. Anne-Mette Lyhne Jensen er afdelingschef for Lisbeth Gro Nielsen.

Forevist NOST DELPLAN BN 284 for myndighedernes tværsektorielle indsats i forhold til aflivning af mink i forbindelse med COVID, version 1, hvoraf fremgår, at der var truffet beslutning om aflivning af alle mink (ekstrakten s. 2146f, herunder s. 2148):

”...

På den baggrund er det politisk besluttet, at alle mink i Danmark skal aflives hurtigst muligt. Dette for at minimere risikoen for, at en kommende vaccine ikke vil have den forventede effekt i forhold til, at kunne reducere smittespredningen i Danmark og derved en øget belastning på det danske sundhedssystem.

...”,

har han forklaret, at han ikke nåede at få læst bilaget før KU-mødet tirsdag aften den 3. november 2020. Forespurgt om, hvordan NOST’en kunne skrive som anført forud for KU-mødet, hvor der endnu ikke var truffet en beslutning, har han forklaret, at indholdet af NOST-delplanen lå i forlængelse af Statens Serum Instituts vurdering. Det var i den retning, som pilen pegede. Det er hans antagelse, at NOST’ens udkast var et forsøg på at udvise rettidig omhu baseret på Statens Serum Instituts scenarie. NOST’en kan muligvis være blevet inspireret af indholdet af hans sms kl. 08.36 til Thorkild Fogde, ligesom NOST’en kan være blevet inspireret af mødet i NOST’en tirsdag morgen den 3. november 2020, hvor der var repræsentanter fra sundhedsmyndighederne til stede. Han vil tro, at det havde sivet ud fra departementerne. Han vil gætte på, at NOST’en har haft en fornemmelse af, at det var i den retning pilen pegede. Rigspolitiet ville nok gerne være klar til at ”trykke på knappen”. Han ved ikke, om Rigspolitiet havde alternative modeller. Han tror, at Rigspolitiet ville være forberedt på det værste scenarie. Det er altid nemmere at nedskalere end at opskalere; men det er og forbliver gætværk fra hans side.

Forevist udkast til cover: ”Håndtering af COVID-19-smitte blandt mink” dateret 3. november 2020 (ekstrakten, s. 1869), som er coverudkast, som indeholder en kommentarboks fra Tejs Binderup:

”...

[X-ministeriet]

[X-ministeriet]

Håndtering af COVID-19-smitte blandt mink

3. november 2020

...

Der er i den seneste tid arbejdet intenst på at skruer op for tempoet og kapaciteten i forhold til aflivning af mink. Det har med den nuværende ressourceallokering vurderes dog ikke været muligt at komme op over 100.000 aflivede mink pr. døgn, hvilket medfører en uacceptabel tidshorisont til håndtering af situationen.

...”,

samt forevist Tejs Binderups kommentarboks hertil:

”[TB1]: Det er vi ikke enige i. Hvis Forsvaret og Politiet ville stille op i smittede besætninger kunne kapaciteten øges.”,

og forespurgt, om han havde hørt om øget kapacitet, forklarede han, at problemstillingen havde været oppe i ugerne op til. Han havde en dialog med rigspolitichef Thorkild Fogde herom.

Forevist en senere version af udkast til det pågældende cover, hvori der nu var indsat navne på de ministerier, som indgik i sagen, (ekstrakten, s. 1984):

”...

[Justitsministeriet]
[Sundheds- og Ældreministeriet]
[Miljø- og Fødevareministeriet]
[Finansministeriet]
[Erhvervsministeriet]
[Udenrigsministeriet]

Håndtering af COVID-19-smitte blandt mink

3. november 2020

...”,

og forespurgt om hvad det betyder, at Justitsministeriet står i toppen af dokumenteret, har han forklaret, at det var Justitsministeriet, som stykkede dokumentet sammen med bidrag fra andre ministerier. Det var Justitsministeriet, som sidst havde fingrene i det. Det var Justitsministeriet, som skrev dokumentet med input fra andre. Han vil tro, at det er Lisbeth Gro Nielsen, som har skrevet i coveret med røde t/c-markeringer, som fremgår af udkastet (ekstrakten s. 1984f). Han havde nogle kommentarer til coveret ad flere omgange. Han fik et udkast forelagt om eftermiddagen, hvor han havde nogle mere strukturelle bemærkninger, bl.a. om aflivningshastighed. Hans bemærkninger ”gik ned i kontoret”, og han kunne se, at bemærkningerne i nogen grad fandt vej ind i dokumentet.

Supplerende adspurgt af kommissionen forklarede han, at selvom Justitsministeriet stod øverst i hovedet på coveret, betyder det ikke, at Justitsministeriet havde overtaget ansvaret for opgaven. Justitsministeriet havde ansvaret for tilvejebringelse af grundlaget for mødet, men Justitsministeriet havde ikke ansvaret for sagen om mink. Ansvaret herfor påhvilede ressortministeriet. Supplerende adspurgt af advokat Lars Kjeldsen, som er bisidder for Mette Frederiksen, om hvorvidt Justitsministeriets opgave også indebærer, at Justitsministeriet skal kvalitetssikre de materielle oplysninger, som kommer fra ressortministeriet, svarede han, at det er ressortministeriets opgave at tage hånd herom.

Forevist samme version af udkast til cover, hvoraf ses, at en sætning var udstreget, (ekstrakten, s. 1986):

”...

~~En total nedslagtning, inkl. af alle avlsdyr, vurderes at være fatal for branchen.~~

...”,

og foreholdt, at sætningen stammede fra Miljø- og Fødevareministeriet, har han forklaret, at han ca. 20-30 minutter før det oprindelige mødetidspunkt kl. 21.00 havde en dialog med Barbara Bertelsen i Statsministeriet. Barbara Bertelsen ønskede en afklaring af, hvorvidt han og Peter Stensgaard Mørch havde set det endelige udkast til cover. Barbara Bertelsen havde en bekymring for vægtningen i dokumentet. Barbara Bertelsen var af den opfattelse, at det rent sundhedsfaglige var beskrevet meget nøgternt med begrænsede vurderinger, hvorimod der var lagt en markant patosfyldt vurdering ind i forhold til minkbranchen. Barbara Bertelsen havde et ønske om, at det skete en ”ud-nivellering”, så der var en ensartet nøgtern tilgang. Konsekvenserne af vurderingerne måtte så folde sig ud på mødet.

Der skete på den baggrund udstregning af den konkrete sætning. Det skete efter anmodning fra Barbara Bertelsen og efter dialog med Finansministeriet. Der var et ønske om en ensartet sprogbrug. Det var vigtigt, at vægtskålene var i balance. Forespurgt om, hvorvidt coverudkastet egentlig indeholdt specielt mange oplysninger om minkbranchen som sådan, bruttonationalproduktet for industrien mv. i forhold til coverets anden del, som angik sundhedsfaglige anliggender, svarede han, at det nok mest var det patosfyldte ord ”fatal”, som ikke svarede til coverets øvrige sprogbrug. Dertil kom, at synspunktet om, at det ville være fatalt for minkbranchen, var et nyt synspunkt i forhold til de billeder, som var tegnet på de forudgående møder. Derfor var det vurderingen, at man måtte argumentere for et sådant synspunktet, før der skete præsentation heraf. Justitsministeriet afstemte nok ikke tilpasningen af coveret med Miljø- og Fødevareministeriet, da der ikke var tid hertil. Coveret blev nok kun udsendt til orientering. Der har næppe været nævneværdig dialog. Der var nok kun ca. en halv times tid til mødets start. En kantet parentes i et cover betyder, at det ikke er godkendt i et ministerium. Hvis der i ministerierne ikke er konsensus om en indstilling i et cover, kan coveret i princippet udformes således, at ét ministerium har én indstilling, og et andet ministerium har en anden indstilling. Det er ikke usædvanligt, at man bliver enige om at tage en drøftelse af uenigheden på mødet.

Supplerende adspurgt af kommissionen har han forklaret, at han ikke kan genkalde sig, at han havde samtaler med Henrik Studsgaard tirsdag den 3. november 2020 ud over kontakten på departementschefmøderne. Da der havde været en meget tæt kontakt og dialog mellem Sundhedsministeriet og Miljø- og Fødevareministeriet, fandt han ikke anledning til at række ud i forhold til Miljø- og Fødevareministeriet for at få bekræftet det samme billede, som Sundhedsministeriet allerede havde tegnet. Hans folk havde en livlig korrespondance med Miljø- og Fødevareministeriet i forløbet.

Han havde nok også kontakt med Pelle Pape i løbet af den 3. november 2020.

Forevist Malene Lejbachs mail sendt tirsdag den 3. november 2020 kl. 19.40, som var vedhæftet KU-cover med hans håndskrevne forslag til ændringer (tillægsekstrakt 4, s. 204 og s. 206f):

”...

Fra: Malene Lejbach

Til: Lisbeth Gro Nielsen; Anne-Mette Lyhne Jensen

Emne: DC-bemærkninger til KU-sag om mink

Dato: 3. november 2020 19:40:24

Vedhæftede filer: KU-cover om håndtering af covid-19 smitte blandt mink (D1696170).docx

Samlet sag - KU-sag om mink med bemærkninger.pdf

Kære begge

Hermed bemærkninger fra Johan. Der var et enkelt ord, som jeg ikke lige kunne tyde – jeg har sat kommentarboks, og måske I selv kan læse det i den samlede pdf.

...”

har han forklaret, at det er hans håndskrevne rettelser til cover-udkastet, som ses af tillægsekstrakt 4, s. 206f. Forespurgt, om det var sædvanligt, at Justitsministeriet gik så langt ind det tekstnære i et KU-cover, har han forklaret, at hans rettelser meget handlede om opbygning og præsentation. Det var en mere tekstnær gennemgang end sædvanlig, men dog ikke en usædvanlig tekstnær gennemgang. Nordjyllandsdelen var omfattende. Hans håndskrevne rettelser blev skrevet på iPad med iPad-pen.

Forevist udskrift af journalsystem, WorkZone (tillægsekstrakt 4, s. 204), har han forklaret, at han ikke har megen indsigt i journalsystemet. Det vil forekomme naturligt, hvis der findes en opdateret version af coveret, men han ved det ikke.

Han nåede ikke at gøre sig bekendt med bilag 2 og bilag 2a, som blev udsendt umiddelbart op til KU-mødets start kl. 21.30. Han nåede at skralæse i dokumenterne under mødet. Han deltog alene – og uden justitsminister Nick Hækkerup - i KU-mødet, da ministeren var syg.

Forevist Mikkel Astrup Saugmanns og Johan Philip Zilmer-Bülows mail sendt tirsdag den 3. november 2020 kl. 21.24, hvoraf ses, at opdateret cover, bilag 2 og bilag 2a, blev udsendt kl. 21.24 (ekstrakten, s. 2030):

”...

Fra: Mikkel Astrup Saugmann

Til: Mette Frederiksen

Emne: VS: Opdateret. materiale til KU d. 3/11 vedr. mink

Dato: 3. november 2020 21:24:00

Vedhæftede filer: Bilag 1. Risikovurdering af human sundhed ved fortsat minkavl_03112020.pdf

Bilag 2 - Kompensation til minkavlere.pdf

Bilag 2a - Kompensationsmodel.pdf

Bilag 3. Tempobonus - mink.pdf

Bilag 4. Nødplan.pdf

Bilag 5. Notat aflivning mink med gift 031120.pdf

Bilag 6. Kommunikation_NK19_Mink_031120.pdf

Cover - mink.pdf

image001.png

image002.png

image003.png

Kommer over ASAP med print

Fra: Johan Philip Zilmer-Bülows ...

Sendt: 3. november 2020 21:24

Til: Kristian Kjærgaard Hansen ...; Dorthe Vandal Pedersen ...; Anette Kjærgaard ...; Anne Marie Maltha-Smith...; Anne Sofie Hartvig Pedersen ...; Charlotte Helene Christine Lind ...; Frederik Alexander Gørtz ...; [Kriminalforsorgen]; Kathrine Banke ...; Kristoffer Krohn Schaldemose ...; KU-materiale [Statsministeriet]; Marianne Rosenstand ...; Skatteministeriet [KU-udvalg]; Tine Hansen ...; Udenrigsministeriet [Regeringsudvalg]; ...; Victoria Julie Jessen ...

Cc: mmoede – sum ...; Regeringsudvalg (Miljø- og Fødevareministeriet)...; Forsvarsministeriet [KU] ...; Mads Aleksander Daugaard Buhl ...; Anne Dahl Krabbe ...

Emne: Opdateret. materiale til KU d. 3/11 vedr. mink

Kære alle

Hermed opdateret materiale til KU i aften om mink.

Der er justeret i coveret samt tilføjet bilag 2 og bilag 2a.

Mvh Johan

...”,

samt forevist KU-sagens bilag 2, som var: ”Bilag X, Kompensation til minkavlernes mv.” påført vandmærke: ”UDKAST” (ekstrakten s. 2040f), og foreholdt sin forklaring, hvorefter han skimmede bilaget under mødet, har han forklaret, at han kun foretog en hurtig skrålæsning. Han er i tvivl om, hvorvidt hans forklaring for kommissionen om det pågældende bilag er udtryk for en konstruktion på bagkant, hvor hans vidensniveau er højere, end det var på KU-mødet, men det vigtige var nok forbudselementerne i de to modeller, altså en midlertidig forbudsmodel og en varig forbudsmodel.

Forevist KU-sagens bilag 2, hvoraf fremgår bl.a. (ekstrakten s. 2040f, herunder s. 2045):

”...

1. Hjælpepakke ved dvale-model

Hensigten med denne model er, at det danske mink-erhverv primo 2023 kan begynde at genstarte sin produktion. Modellen forudsætter således opretholdelse af et vist antal avlsdyr. Modellen søger at lægge danske minkbesætninger i dvale indtil primo 2023 under den forudsætning at det sundhedsfagligt er holdbart at opretholde en hvis bestand af avlsdyr. Dette kan ske ved brug af følgende instrumenter:

...

2. Hjælpepakke ved nedlukning af erhvervet

...

Hjemmels- og statsstøtteforbehold knyttet til begge modeller

Der tages et generelt forbehold for statsstøttegodkendelse af de foreslåede løsninger

Konkret tages der forbehold for mulighederne for at kompensere minkavlere i lyset af EU-landsbrugsstøtteregler. Dette undersøges nærmere af Miljø- og Fødevareministeriet og Justitsministeriet.

Det bemærkes desuden, at EU-Kommissionens Temporary Framework foreløbigt udløber ved udgangen af juni måned 2021. Såfremt Temporary Framework ikke forlænges, vil mulighederne for at forlænge kompensationsordningen for selvstændige samt faste omkostninger tilsvarende ophøre.

Der tages samtidig forbehold for, hvorvidt og hvordan den juridiske hjemmel til at gennemføre de foreslåede løsninger kan findes. Det er umiddelbart vurderingen, at det hverken er muligt at tvangslukke eller lægge minkerhvervet i dvale med hjemmel i epidemiloven eller Sundheds- og Ældreministeriets forbudsbekendtgørelse, da minkavlere ikke er levnedsmiddelsproducenter. Et forbud vil således skulle hjemles i Miljø- og Fødevareministeriets *Bekendtgørelse om COVID-19 hos pelsdyr* eller ved lov. Miljø- og Fødevareministeriet og Justitsministeriet er ved at afklare dette spørgsmål.

...”

og forespurgt, om han nåede hen til bilagets afsluttende bemærkninger under sin skrålæsning under KU-mødet, svarede han: ”Nej, i hvert fald ikke til konstateringen af, at vi skulle være i gang med afklaringen af noget”. Han var ikke bekendt med, at bilaget indeholdt en formulering om hjemmels spørgsmål.

Supplerende adspurgt af kommissionen om hjemmelsforbeholdet i bilag 2 forklarede han, at han under mødet ikke gjorde sig refleksioner over formuleringen. På bagkant var der ikke så stor fokus på den del, da det ikke var den model man valgte. Han medgiver, at der er et skærpet hjemmelskrav i forhold til den trufne beslutning, da der var tale om et indgribende beslutning. Ressortministeriet var til stede i ”rummet”, og hans forventning var, at det var ressortministeriet, som skulle have rakt fingeren i vejret. Omvendt så skal en mødedeltager med kendskab til et hjemmelsproblem selvfølgelig altid gøre opmærksom herpå – også selvom vedkommende ikke kommer fra ressortministeriet. Han tror ikke, at øvrige mødedeltagere var klar over, at der ikke var hjemmel.

Forevist KU-sagens bilag 2a: ”2021 håndtering af COVID-19 smitterisiko i mink” (ekstrakten s. 2046 f, og s. 2047:

”...

Model 1: Dvale

...

Modellen der medfører, at alle minkavlerne uden for zonerne pels ned, således at kun avlsdyr bevares. Derudover gives ikke tilladelse til, at indsætte og avle ny mink i de besætninger, der er blevet aflivet som følge af COVID-19 smitte eller fordi, at de har været beliggende inden for en radius 7,8 km fra en smittet besætning i 2021, *if. bilag xx*. Dette vil for de berørte besætningsejere betyde, at de i 2021 ikke vil have mulighed for at generere en indtægt fra minkavl, og derfor vil skulle ydes kompensation for dette tab. Der er ikke hjemmel til håndtering af et sådant scenarie i den nuværende lovgivning, hvorfor der meget hurtigt vil skulle tilvejebringes en lovmæssig hjemmel for dette. SUM tilvejebringer hjemmel i lovgivningen til at forhindre genindsættelse af mink.

...

Model 2: Aflivning af alle dyr

Dette scenarie vil medføre ekspropriation og dermed erstatning samt en mere omfattende omstillingspulje end model 1.

Indstilling

Det indstilles

- at model 1 tiltrædes.
- at regeringen i uge 47 forelægges en ny sag, hvor der skal tages stilling til den valgte model eller en evt. udfasning af minkproduktion i Danmark.

...”

og forespurgt, om han læste dette bilag under KU-mødet, har han forklaret, at han ikke læste bilag 2a på det tidspunkt. Supplerende adspurgt af advokat Jonas Christoffersen, som er bisidder for Magnus Heunicke, forklarede han, at det er relativt sjældent, at et ”UDKAST”-vandmærke påføres bilag til et regeringsmøde. Normalt vil et forbehold være indeholdt i en kantet parentes.

KU-mødet gik i gang kl. 21.30. Statsministeren og Barbara Bertelsen deltog fra Statsministeriet. Det ville være naturligt, hvis Pelle Pape og Martin Justesen også deltog. Det var statsministerens møde, og hun indledte nok med en konstatering af, at det var tvivlsomt, om mødedeltagerne havde haft lejlighed til at læse det udsendte materiale, ligesom hun vist sagde, at det derfor var nødvendigt at deltagerne skulle løbes ind i sagen. Han er i tvivl om, hvorvidt han kortvarigt fik ordet, da det vil være sædvanligt, at det ministerium, som står øverst i coveret, ”får ordet, flyver sagen ind og redegør for delelementer”. Det er ikke givet, at han fik ordet, netop fordi hans minister var fraværende. Sundhedsministeriet redegjorde for situationen og bagtæppet i form Statens Serum Instituts risikovurdering. Han vil antage - men er oprigtigt i tvivl om, hvorvidt det er hans erindring - at det herefter var Miljø- og Fødevareministeriet, som redegjorde for minkproduktionen og konsekvenser for erhvervet. Der var herefter en drøftelse af, hvor vidtgående og omfattende et indgreb der var tale om. De andre ministre kom formentlig på undervejs, men han kan ikke specifikt erindre det. Han tror også, at erhvervsministeren var inde og kommentere på konsekvenserne for erhvervet. Der var også nogle observationer i forhold til dansk erhvervsliv mere generelt, herunder pligten til indberetning til WHO indenfor nogle givne frister. Derfor var der også et behov for hurtigt at kunne signalere, at der var en plan. Der var en risiko for, at det ikke kun var minkerhvervet, men dansk erhvervsliv som

helhed, som kunne blive påvirket. Der var nogle drøftelser frem og tilbage om alvsdyr, men meldingen fra sundhedsmyndighederne var meget klar. På et tidspunkt havde statsministeren en refleksion på baggrund af gennemgangen, hvor hun kiggede på sundhedsmyndighederne og sagde: "Som jeg hører jer, så er det nødvendigt at slå alle mink ihjel". Hertil svarede enten Magnus Heunicke eller dennes departementschef, Per Okkels, at det var nødvendigt. Han er i tvivl om, hvorvidt det var sundhedsministeren eller dennes departementschef, som besvarede statsministerens spørgsmål, men det var formentlig sundhedsministeren. Sundhedsministeren eller dennes departementschef tilkendegav samtidig, at uanset hvor vidtgående en beslutning, der var tale om, så stod man på mål for beslutningen, som indebar, at man fortsatte nedslagningen i hele Danmark. Det blev eksplicit sagt, at man ikke traf en beslutning om forbud, hverken midlertidigt eller permanent. Man valgte at slå ned i hele landet af hensyn til folkesundheden.

Supplerende adspurgt af kommissionen om, hvorvidt nogen af mødedeltagerne kommenterede på den meget sene udsendelse af bilagene, forklarede han, at han kun mener, at det var statsministeren som kommenterede herpå.

Der var tillige en drøftelse af Nordjyllandspakken, hvorunder der bl.a. var spørgsmål om, hvorvidt man kunne forbyde krydsning af kommunegrænser. Han tilkendegav, at det var der ikke hjemmel til et sådant forbud.

Der var ingen, som rejste spørgsmål om, hvorvidt der var hjemmel til at aflive alle mink, eller hvordan man kunne skaffe hjemmel hertil. Foreholdt, om mødedeltagerne kendte til bilagene 2 og 2a, hvori omtales hjemmelsproblemer, har han forklaret, at der ikke var nogen, som spurgte miljø- og fødevareministeren eller dennes departementschef om hjemmelsspørgsmålet. Det kan skyldes to forhold; enten at mødedeltagerne ikke havde læst bilagene, eller - såfremt mødedeltagerne havde nået at læse bilagene - så var den almindelige opfattelse, at hjemmelsspørgsmålet relaterede sig til et forbud. Han tror ikke, at nogen af mødedeltagerne var af den opfattelse, at man kunne nedlægge et forbud mod minkavl i henhold til den eksisterende lovgivning. Han ved ikke, om mødedeltagerne havde læst bilagene. Hans egen efter-refleksion er, at mødedeltagerne måske har tænkt, at når man hidtil havde kunnet slå ned i zoner, så var det også muligt at slå ned i hele landet - den nye situation taget i betragtning. Adspurgt om, hvem der præsenterede Miljø- og Fødevareministeriets synspunkter, forklarede han, at hans bedste bud er, at miljø- og fødevareminister Mogens Jensen lagde for, og at departementschef Henrik Studsgaard undervejs "tippede ind", men han er i tvivl om, hvorvidt det foregik sådan. Så vidt han erindrer, så sagde hverken Mogens Jensen eller Henrik Studsgaard noget om hjemmel til aflivning. Det er statsministeren, som konkluderer på et KU-møde. På det konkrete møde var konklusionen ret eksplicit, at man arbejdede videre med en model om at slå alle mink ned, inkl. avlsdyr, men at der ikke herved var taget stilling til minkerhvervet mere fremadrettet. På den anden del af sagen, som angik Nordjylland, var konklusionen, at man arbejdede videre med de spor, som fremgik af sagen. Adspurgt om der var nogen af mødedeltagerne som spurgte ind til, om en aflivning af alle mink var det samme som en de-facto-nedlæggelse af erhvervet, har han forklaret, at det var der ikke. Drøftelserne af konsekvenserne for minkerhvervet på mødet lå meget tæt op af det, som fremgik af statsministerens tale på pressemødet onsdag den 4. november 2020; nemlig, at man var sig smertelig bevidst om, at det ville blive meget, meget svært for branchen at rejse sig igen. Foreholdt, at Mogens Jensen under sin afhøring i kommissionen den 11. november 2021 var af den opfattelse, at regeringens beslutning havde karakter af en de-facto-nedlukning af erhvervet, svarede

han, at ”stemmelejet på mødet lå deromkring, som statsministeren gav udtryk for dagen efter”. Forespurgt, hvorvidt der er nogen egentlig forskel på en de-facto-nedlukning og på den udmelding, som statsministeren fremkom med på pressemødet, svarede han, at det efterfølgende lovforslag i hvert fald tog højde for, at der var en mulighed for, at minkavlere kunne genstarte en produktion. På den måde var der en forskel.

Supplerende adspurgt af kommissionen om, hvorvidt han under mødet tog den før omtalte slettede sætning: ”En total nedslagtning, inkl. alle alvsdyr, vurderes at være fatal for branchen.” op til drøftelse, svarede han, at synspunktet kom op helt naturligt, så der var ikke særskilt anledning for ham til at adressere synspunktet. Han husker, at Miljø- og Fødevareministeriet brugte stærke ord om, hvad beslutningen ville betyde for branchen, men Miljø- og Fødevareministeriet brugte nok ikke selve ordet ”fatal”. Der blev imidlertid gjort brug af et ordvalg, så han ikke fandt anledning til at supplere med den slettede sætning, hvori indgik ordet ”fatal”.

Supplerende adspurgt af kommissionen forklarede han, at det ikke er enestående, at en departementschef møder uden sin minister på et KU-møde. Han er usikker, men han tror ikke, at en dvalemodel blev lagt frem som en model på mødet. Pilen var sporet ind på, at alle dyr skulle slås ned.

Supplerende adspurgt om, hvorvidt man kan identificere den person på KU-mødet, som bragte synspunktet om behov for aflivning af alle mink op, svarede han, at han mener, at det var sundhedsmyndighederne.

Supplerende adspurgt af advokat Lars Kjeldsen, som er bisidder for Mette Frederiksen, om drøftelserne på KU-mødet om trusler for dansk erhvervsliv, har han forklaret, at der var en underretningsforpligtelse i forhold til WHO. Han forstod det sådan, at underretningsforpligtelsen var undergivet stramme tidsfrister. Erhvervsministeriets bekymring var, at der var en risiko for, at minkavlerne – efter Kåre Mølbaks oplysninger om mandagen den 2. november 2020 – selv gik i pressen med oplysning om fund af minkvarianten. Hvis Danmark ikke havde et betryggende svar, ville nogen kunne lægge jernring rundt om Danmark. Der var eksempler på, at nogen lande havde reageret på andre landes håndtering af corona, når der var utryghed om et lands håndtering; United Kingdom og de asiatiske lande havde vist taget drastiske skridt i forbehold til eksport fra visse andre lande. Den reelle bekymring i den henseende angik risikoen for eksport.

Supplerende adspurgt af advokat Lars Kjeldsen, som er bisidder for Mette Frederiksen, forklarede han, at der ikke var nogen tvivl om, at der blev kigget dybt på sundhedsmyndighederne under mødet, da de blev spurgt, om det var nødvendigt at aflive alle mink. Der var ingen tvivl om, at det hastede som død og djævel, og derfor var der ingen drøftelse af, om det skulle være nu eller om 12 timer. Der var et hastighedsэлемент. Statsministeren spurgte afslutningsvis, om det virkelig var nødvendigt at træffe denne beslutning, men spørgsmålet var oppe fra flere vinkler undervejs.

Supplerende adspurgt af advokat Pernille Backhausen, som er bisidder for Henrik Stodsgaard, om beslutningen truffet på KU-mødet, og forespurgt, om regeringen efter hans opfattelse ville have truffet den samme beslutning, selv hvis hjemmelsspørgsmålet var blevet italesat, har han forklaret, at han tror, at regeringen ville have truffet den samme beslutning, da der var behov herfor. Det er dog helt oplagt, at en oplysning om manglende hjemmel, ville have haft betydning for måden hvorpå man havde håndteret beslutningen i dagene efter.

Forevist uddrag af Miljø- og Fødevareministeriets redegørelse af 18. november 2020 for forløbet vedrørende manglende hjemmel til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink i hele landet, hvoraf fremgår følgende om drøftelserne på KU-mødet, (ekstrakten, s. 4986f, herunder s. 4994):

”...

Spørgsmålet om hjemmel til aflivning blev ikke bragt op på mødet. Derimod drøftes spørgsmålet om hjemmel til midlertidig eller varig nedlukning af erhvervet og økonomisk kompensation i den forbindelse. Drøftelserne vedrørte i øvrigt en lang række spørgsmål af praktisk, økonomisk, retlig og politisk karakter, herunder kommunikation i forhold til udlandet, og havde endvidere fokus på nedlukning af Nordjylland med henblik på inddæmning af smittespredning.

...”

har han forklaret, at han er i tvivl om, hvorvidt der på KU-mødet var en drøftelse af hjemmel til midlertidig og varig nedlukning af erhvervet. Han kan ikke genkalde sig, hvordan ordene i så fald faldt. Han opfatter ”en midlertidige nedlukning”, som en dvalemodel (model 1). Han opfatter den varige nedlukning som en model-2-ordning.

Supplerende adspurgt af kommissionen om arbejdet mv. med Miljø- og Fødevareministeriets redegørelse til Folketinget har han forklaret, at Justitsministeriet ydede ganske meget bistand. Justitsministeriets Lovafdeling var inde over for at sikre kvalitet. Det er kun ét skud i bøssen, når en sådan redegørelse udarbejdes. Han antager, at de to sætninger: ”Spørgsmålet om hjemmel til aflivning blev ikke bragt op på mødet. Derimod drøftes spørgsmålet om hjemmel til midlertidig eller varig nedlukning af erhvervet og økonomisk kompensation i den forbindelse.”, må være baseret på mundtlige tilkendegivelser om forløbet af mødet, idet der jo ikke foreligger referat af KU-mødet. Han har ikke huske, hvordan sætningen er dukket op, men han har læst det igennem. Han er ikke faldet over sætningen i den forbindelse. Han kan ikke huske, hvordan formuleringen kom ind.

Forespurgt, om han kan redegøre for forskellen mellem en dvalemodel (model 1) og den beslutning, som blev truffet på KU-mødet, forklarede han, at model 1 indeholder et forbudselement, hvilket ikke er tilfældet for regeringsbeslutningen. Regeringsbeslutningen indebar blot nedslagnings. Forespurgt om, hvorledes man på KU-mødet nåede frem til en beslutning om en model, som hverken var model 1 eller model 2, svarede han, at man traf den beslutning, som sundhedsmyndighederne fandt var nødvendigt; og ikke mere end det.

Supplerende adspurgt af kommissionen, om hvorvidt der var fokus på spørgsmålet om nedlukning af minkerhvervet på mødet, har han forklaret, at politisk ønskede man ikke at tage stilling til det mere fremadrettede, men kun det, som sundhedsmæssigt var nødvendigt. Der var på mødet enighed om, at det ville være rigtig svært at genstarte minkerhvervet med den beslutning, som blev truffet. Foreholdt, at tidligere miljø- og fødevareminister Mogens Jensen under pressemødet den 4. november 2020 gav udtryk for, at der var tale om en de-facto-nedlukning, svarede han, at ministeren nok lige gav den 5% ekstra med det udsagn.

Forevist mailkorrespondancen mellem Anders Sparholt Jørgensen og Anne-Mette Lyhne Jensen den 3. november 2020 under KU-mødet, hvori der skrives om hjemmel (ekstrakten, s. 2078):

”...

From: Anders Sparholt Jørgensen ...

Sent: 03-11-2020 21:44:11 (UTC +02)

To: Anne-Mette Lyhne Jensen ...

Subject: SV: SV: Opdateret. materiale til KU d. 3/11 vedr. mink

Kun nedlukning af mink-produktion – det andet er jeg rimelig ubekymret omkring (men beklager brugen af ordet nedlukning, kan godt se, at det giver andre corona-associationer).

...

Fra: Anne-Mette Lyhne Jensen

Sendt: 3. november 2020 21:43

Til: Anders Sparholt Jørgensen

Emne: Ang: SV: Opdateret. materiale til KU d. 3/11 vedr. mink

Og du tænker både ift nedlukning af dele af erhvervslivet i bestemte kommuner og af mink branchen?

Fra: Anders Sparholt Jørgensen ...

Dato: 3. november 2020 kl. 21.40.27 CET

Til: Anne-Mette Lyhne Jensen ...

Emne: SV: Opdateret. materiale til KU d. 3/11 vedr. mink

Hej Anne-Mette

Hvis man går videre ned af lukningssporet, tænker jeg, at statsret skal ret tæt ind over ift. ekspropriation, herunder også ift. hjemmel.

...”,

har han forklaret, at han ikke modtog en tilsvarende information under mødet. Han modtog heller ikke en sms fra Anders Sparholt Jørgensen. Han opfatter mailkorrespondancen således, at den angik forbud. Han var ikke involveret i dialogen.

Foreholdt Tejs Binderups forklaring for kommissionen, hvorefter ingen af de involverede ministerier forud for KU-mødet kunne være i tvivl om, at det var Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse, at der ikke var hjemmel til aflivning af alle mink, har han forklaret, at han ikke deler denne opfattelse. Det stod ikke ham [Johan Legarth] klart, at der ikke var hjemmel. Forespurgt, om det burde have stået deltagerne klart efter gennemlæsning bilag 2 og 2a, fastholder han, at det ikke stod nogen klart, at der ikke var hjemmel til regeringsbeslutningen selv efter gennemlæsning af bilag 2 og 2a.

Supplerende adspurgt af advokat Lars Kjeldsen, som er bisidder for Mette Frederiksen, og foreholdt, at flere af de afhørte for kommissionen har forklaret, at KU-mødet var uforsvarligt forberedt, herunder at grundlaget for regeringens afgørelse var uforsvarligt, har han forklaret, at selvfølgelig var grundlaget ikke optimalt. Han er dog af den opfattelse, at man - henset til sagens karakter og alvor - alligevel nåede at få tilvejebragt et relativt gennearbejdet materiale. Han medgiver, at det selvfølgelig ikke var optimalt, at materialet kom ud så sent, som det var tilfældet. Overordnet set synes han dog ikke, at materialet var uforsvarligt. Under pandemien har alt været presset. I marts 2020 var man nødt til at træffe beslutninger ganske hurtigt. Man har under pandemien hyppigere stået i situationer, hvor hastighed var vigtigt.

Supplerende adspurgt af kommissionen om, hvem der havde ansvaret for hastværket med KU-mødet, som der blev truffet beslutning om under departementschefmødet kl. 14.45, har han forklaret, at KU-processerne har Statsministeriet ansvaret for. KU-møder er Statsministeriets fora. Det er Statsministeriet, som indkalder og bestemmer mødetidspunkt. Stemningen på departementschefmødet kl. 14.45 var, at det hastede. Der var ingen, som stillede spørgsmål til, at KU-mødet skulle afholdes samme

aften. Der var ingen, som syntes, at det var mærkeligt. Han ved ikke, hvornår det blev besluttet, at pressemødet skulle afholdes onsdag den 4. november 2020 kl. 16.00, men det er rigtigt, at der gik næsten 18 timer fra KU-mødets afslutning den 3. november 2020 om aftenen og indtil pressemødet den 4. november 2020 kl. 16.00. Hvis der på et KU-møde fremkommer forslag om en mindre afvigende løsning end den indstillede, er der ikke en forventning om, at sagen går tilbage til ministeriet. Hvis det hele ikke havde hastet så meget, som det gjorde under KU-mødet den 3. november 2020, så ville man givetvis have brugt mere tid på sagen.

Supplerende adspurgt af advokat Jonas Christoffersen, som er bisidder for Magnus Heunicke, om stemningen på KU-mødet, har han forklaret, at det var meget betegnende, at stemningen var alvors-tung. Der var en stigende bekymringskurve, og der var en følelse af, at manglende håndtering kunne ende i "worst case", hvor man ikke kun ville sætte Danmark, men også verden markant tilbage i forhold til en normalisering.

Han underrettede Anne-Mette Lyhne Jensen telefonisk om regeringsbeslutningen efter KU-mødet, og han sendte nok også et par sms'er til hende undervejs i KU-mødet.

Forevist den videre sms-korrespondance mellem ham og Thorkild Fogde onsdag den 4. november 2020, således som den fremstår på Thorkild Fogdes telefon (tillægsekstrakt 4, s. 865):

"...

[Thorkild Fogde] kl. 09.48

Når du har noget på skrift, som du kan dele, så ser vi det naturligvis meget gerne hurtigst muligt

[Johan Legarth] kl. 09.50:

I bør prøve at tage fat i Anne-Mette, hun er mere i loopet end jeg, de næste par timer. Afdelingscheferne mødtes vist her ved 9-tiden, så der er muligvis kommet nyt.

[Thorkild Fogde] kl. 10.40:

Det gør vi

..."

har han forklaret, at han ikke deltog i afdelingschefmødet. Det var afdelingscheferne på tværs af ministerierne, som mødtes.

Forespurgt til, hvorledes overleveringen fra KU-mødet til Anne-Mette Lyhne Jensen foregik og forevist sms-korrespondancen mellem ham og Anne-Mette Lyhne Jensen onsdag den 4. november 2020, således som den fremstår på Anne-Mette Lyhne Jensens telefon (tillægsekstrakt 3, s. 833):

"...

[Anne-Mette Lyhne Jensen] kl. 10.56 og 10.57:

Skal minkindustrien lukkes ned for bestandig eller skal alle slås ned (med bemærkning om at regeringen ikke vil stille sig i vejen for fremtidig produktion) – det sidste er meget svært kommunikativt og erstatningsmæssigt

Dvs. er det forbud vi taler om (som kræver lovhjemmel)

[Johan Legarth] kl. 11.05:

Det er ikke forbud. Regeringen vil ikke afskære muligheden for, at der efter Corona kan genopbygges en minkindustri i Danmark.

[Anne-Mette Lyhne Jensen] kl. 11.22:

Tak – meget vigtig afklaring

...”

har han forklaret, at sms'en kl. 11.05 var en del af hans tilbagemelding fra KU-mødet. Typisk sker der mundtlig tilbagemelding, men som følge af pandemien sad han ikke sammen med Anne-Mette Lyhne Jensen. Det er ikke usædvanligt, at der stilles opklarende spørgsmål til en KU-beslutning. Hans sms kl. 11.05 var en meget komprimeret version af beslutningen truffet på KU-mødet.

Forevist Anne-Mette Lyhne Jensens mail sendt onsdag den 4. november 2020 om natten kl. 00.21 til en række medarbejdere i Justitsministeriet, herunder kontorchef Lisbeth Gro Nielsen (ekstrakten s. 2214):

”...

Fra: Anne-Mette Lyhne Jensen

Til: Lisbeth Gro Nielsen; Nanna Skriver Dall; Mads Møller Langved

Cc: Morten Holland Heide

Emne: Læs i morgen: tilbagemelding fra KU

Dato: 4. november 2020 00:21:16

Vedhæftede filer: Opdateret. materiale til KU d. 3 11 vedr. mink.msg
image001.gif

Kære alle tre

Kort tilbagemelding fra KU, jf. vedhæftede sag.

Proces

Der arbejdes på pressemøde i morgen eftermiddag (efter spørgetimen)

Der skal være en ordfører- eller partileder orientering forinden, navnlig hvis sækelse af forsamlingsforbuddet indgår (hvilket det dog ikke tyder på).

Jeg forstår det sådan, at STMn er hovedfigur på pressemødet, men at MFVMn og FMn tager partilederorienteringen.

Jeg samler AC-kredsen i morgen tidlig. Mit bud ville være, at vi koordinerer udmeldingspapir, FM selve pressemøde og procesplan, UM kommunikation i øvrigt (sammen med DCOK)

Plan A er at udmelde den samlede pakke i morgen med hurtig ikrafttrædelse

Plan B er udmelding om minkindsat + varsling om kommende restriktioner for befolkningen i de pgl. kommuner (for egen regning vil jeg foreslå, at man min medtager opfordring om test og geografisk mobilitet)

Indhold

Mink

Overordnet en meget hård linje – alt skal slagtes bortset fra evt. en meget lille mængde genpulje-mink (Jhan talte om 1.000) og iøværksættelse af følgende tre spor

1) skrue op for nuværende set-up (MFVM)

2) udmelding om bonusordning (MFVM, EM, FM)

3) iværksættelse af nødplan - (FMN – men koordineres i regi af NOST)

[Intern bemærkning ad 3: Opgaven er lagt hos forsvaret alene. Der skal afklares en række elementer: dragter, rette hjemler, den rigtige gift – dvs. forud for iværksættelse kan der være sket så store fremskridt i den øvrige aflivningsindsats, at der er behov for at indhente fornyet mandat, inden gift fordeles.]

Restriktioner i Nordjylland

- hele pakken tiltrådt, dog nedenfor
- mundbind udgår muligvis – afhænger af sundhedsmyndighedernes vurdering
- forsamlingsforbuddet udgår muligvis – SUM bedes oplyse, om det sundhedsfagligt vurderes at være et centralt instrument eller om man i stedet skal komme med en anbefaling

[Interne bemærkninger:

Uanset formuleringen i udmeldingen, skal der omfordeles max testkapacitet til region N hurtigst muligt. Det skal sikres at SUM/SSI starter national genomsekventering (skal iværksættes i morgen) – efter drøftelsen åbenbart lidt uklart, hvornår de vil iværksætte nationalt –

OBS i kommunikationen: hvis mutationen viser sig at være spredt/uddød, skal indsatsen tilpasses.]

...”,

har han forklaret, at han vil tro, at Anne-Mette Lyhne Jensen skrev denne mail på baggrund af hans telefoniske tilbagemelding umiddelbart efter KU-mødet.

Han blev ikke orienteret om den afklaring af hjemmelsspørgsmålet, som foregik mellem Morten Holland Heide, Mads Møller Langtved og Paolo Perotti onsdag den 4. november 2020, hvor der skete fremsendelse af et notat fra Fødevarestyrelsen. Han blev først orienteret om drøftelserne mellem Morten Holland Heide, Mads Møller Langtved og Paolo Perotti mandag eller tirsdag den 9. og 10. november 2020. Supplerende adspurgt af advokat Signe Juulskov Poulsen, som er bisidder for Morten Holland Heide og Mads Møller Langtved, og foreholdt, at Anne-Mette Lyhne Jensen også var en del af den af Justitsministeriets ydede sparring til Miljø- og Fødevareministeriet den 4. november 2020 om lov om hold af dyr, har han forklaret, at det i så fald, som den helt klare hovedregel, ville være afdelingschef Anne-Mette Lyhne Jensen, og ikke de to kontorchefer, som ville orientere ham om en sådan sparring.

Forevist Henrik Skovgaard-Petersens mail til Morten Holland Heide sendt torsdag den 5. november 2020 kl. 21.57, hvori omtales hjemmel til aflivning af mink, en kommende DC-drøftelse mv. (ekstrakten s. 2822):

”...

Fra: Henrik Skovgaard-Petersen ...

Sendt: 5. november 2020 21:57

Til: Morten Holland Heide ...

Emne: SV: Hjemmel til aflivning af mink

Kære Morten

Vi har lagt et papir til Johan her til aften. Det skulle gerne understøtte, at man går videre med lovgivningsmodellen.

Der skal vist være en DC-drøftelse i morgen (det ved du nok bedre end jeg), og så bliver vi forhåbentlig klogere.

Henrik

...”,

har han forklaret, at han ikke husker, at der var en departementschefdrøftelse fredag den 6. november herom. Der er ingen tvivl om, at der var tale om en elektronisk forelæggelse, men han modtog ikke ”papiret”. Det fremgår af loggen, at papiret blev erstattet af et andet papir om søndagen den 8. november 2020. Forevist det af bisidderen fremlagte dokument, som er en udskrift af journalsystemet, WorkZone: ”Forelæggelse afvist – Ekspropriationsretlige overvejelser i forbindelse med aflivning af mink” [nu optaget i tillægsekstrakt 8, s. 133], hvoraf fremgår, at dokumentet blev godkendt af departementschefsekretær Malene Lejbach torsdag den 5. november 2020 kl. 21.06, og efterfølgende afvist af Malene Lejbach søndag den 8. november 2020 kl. 12.41, hvor dokumentet blev erstattes af ny sag, har han forklaret, at han ikke så dokumentet. Han så heller ikke dokumentet i forbindelse med afvisningen. Malene Lejbach er departementschefsekretær, og hun kan foretage journaltilførsler på hans vegne. Forespurgt om, hvorfor der først skete afvisning søndag den 8. november 2020, har han forklaret, at der kom så mange nye dokumenter på det tidspunkt; det var meget hektisk, og der kunne gå flere dage, før han nåede til det pågældende. Da han nåede til dokumentet, var der kommet et nyt dokument. Han har i forbindelse med sin forberedelse af sin afhøring i kommissionen identificeret papiret, som angik ekspropriationsretlige overvejelser i forbindelse med en dvalemodel, altså et midlertidigt forbud.

Forevist sms-korrespondancen mellem Anders Sparholt Jørgensen og ham lørdag den 7. november 2020, således som den fremstår på Anders Sparholt Jørgensens telefon (tillægsekstrakt 3, s. 644):

”...

[Anders Sparholt Jørgensen] kl. 13.19

Hej Johan, bare til info er vi fortsat i dialog med EM ift. ekspropriation og mink, og det er muligt, at Dithmer ringer til dig ang det. Den centrale uenighed går på, om det ift. ekspropriation skal lægges til grund, at der er tale om en ’de facto’ nedlukning (baseret på at det muligvis bliver vanskeligt at skaffe avlsdyr) eller en ’dvale’ som var det regeringen, som jeg forstod det besluttede. Der er jo i sagens natur ikke noget til hinder for at lave en kompensationsordning, der er mere gunstig end ekspropriation, men politisk har ekspropriation tilsyneladende en god klang, jf. bl.a. V’s brev til statsministeren. Vi lægger et papir om i morgen, som muligvis skal bruges til forhandlinger mandag morgen.

[Johan Legarth]

OK. Han ringede ikke i går, men jeg er klar hvis han gør.

...”

har han forklaret, at efter KU-mødet den 3. november 2020 var der i løbet af onsdag den 4. og torsdag den 5. november 2020 i Miljø- og Fødevareministeriet og Erhvervsministeriet nogle drøftelser om dvalemodel og kompensation, herunder om det var nødvendigt med en midlertidig forbudsordning. I den forbindelse bistod Justitsministeriet om ekspropriation. Der var en dialog med Michael Dithmer, idet nogen havde fået en opfattelse af, at ekspropriationserstatning var i avlernes interesse. Det var imidlertid ikke givet, at en ekspropriationskompensation var den bedste for avlerne.

Udspørgeren tilkendegav, at det fremgår af sagens materiale, at der er korrespondance mv. om aflivningsindsatsen mellem ham og Thorkild Fogde. Eventuelle yderligere spørgsmål hertil må afvente Folketingets stillingtagen til, om kommissionens kommissorium udvides. Hvis kommissoriet udvides, må det forventes, at han vil blive indkaldt til en genafhøring.

Forevist sms-korrespondancen mellem Nick Hækkerup og ham den 15. november 2020, således som den fremstår på Nick Hækkerups telefon (tillægsekstrakt 4, s. 722-723):

”...

[Nick Hækkerup] kl. 13.10:

Hej Johan

Jeg har fået denne fra Mette, som skriver det er vigtigt, at få stoppet. BBB er også inde over. Vil du sætte i værk, og give mig en status?

Nick

[vedhæftet screenshot fra Berlingske med følgende indhold:

Minkavlernes formand: Optælling af mink fortsætter uden lovhjemmel

Lørdag tog myndighederne fortsat kontakt til minkavlerne med henblik på aflivning, oplyser Danske Minkavlere. Der er kommet en byge af kommentarer om magtmisbrug og grundlovsbrud til hærchef Michael Anker Løllesgaards video om aflivningsoperationen]

[Johan Legarth] kl. 13.26:

Der skulle siden i aftes være en klar fælles forståelse med minkavlernes formand. Den forståelse (gående på, at de gerne vil kontaktes i forbindelse med smitte og optælling – også uden for zonerne-; men i øvrigt gerne selv vil kontakte myndighederne) er Fødevarestyrelsen i gang med at nedfælde en instruks til NOST. Indtil den foreligger rækker politiet og forsvaret ikke af egen drift ud til nogen uden for zonerne. Fødevarestyrelsen og Rigspolitiet er ved at koordinere ekstern kommunikation.

[Nick Hækkerup] kl. 13.47:

Ken jeg sende den til Mette

[Johan Legarth] kl. 13.58:

Det tænker jeg. Måske skal indledningen være ”på baggrund af dialog i går aftes med minkavlernes formand skulle der være en klar fælles forståelse...”

- Blot så det ikke lyder som om der ikke har været forståelse tidligere.

...”

har han forklaret, at han tror, at der havde været en drøftelse med mellem Rigspolitiet og Fødevarestyrelsen samt minkavlerne omhandlende omfanget af bistand i forhold til optælling. Nogle avlere ville gerne have foretaget optælling; andre ønskede det ikke. Der var en opfattelse af, at myndighederne pressede på i forhold til minkavlere, som ikke ønskede bistand. Det var afgørende, at myndighederne kun gjorde det, som minkavlerne var indforstået med. Her trådte man yderligere et skridt tilbage. Det er ikke usædvanligt, at Statsministeriet gør et ressortministerium opmærksom på omtale i medierne, som angår ressortministeriet.

Forevist særlig rådgiver Michael Baunsgaard Schreibers sms sendt den 16. november 2020 til Nick Hækkerup og ham omhandlende kommende opslag på Twitter (tillægsekstrakt 4, s. 725):

”...

Kære Nick (og Johan)

Hvis du er enig sender vi dette ud på Twitter her til aften. Jeg vil dog lige cleare med Juste først, hvis du er enig i ordlyden: Regeringen er i dag blevet kritiseret for at forlænge en ordning, der skal belønne minkavlerne for at aflive deres mink inden den 16. november, selvom lovhjælp endnu ikke er på plads.

Det fremgår helt klart af det brev, der er sendt til minkavlerne søndag aften, at der arbejdes på at etablere den nødvendige hjemmel, og at regeringen på baggrund af de politiske forhandlinger forventer, at tempobonusen vil blive udstrakt til den 19. november. Hverken før eller efter den politiske aftale, der nu er indgået om tempobonus, var indholdet af brevet i strid med nogen som helst regler. Brevet er altså ikke ”ulovligt”. Bh. m”

...”

og forespurgt, om budskabet blev lagt ud i den form, har han forklaret, at det har han ingen erindring om. Det skulle cleares med Martin Justesen, da sagen på dette tidspunkt påkaldte sig så meget opmærksomhed, at det var nødvendigt at sikre sig, at kommunikationen blev koordineret på tværs af ministerierne.

Forevist sin sms sendt den 15. november 2020 kl. 15.47 til Henrik Studsgaard, således som den fremstår på Henrik Studsgaards telefon (tillægsekstrakt 3, s. 1147):

”...

Hej Henrik

Har du mulighed for at deltage i et kort videomøde kl. 17 sammen med Per? – for at skabe et fælles overblik over de mindst 3 redegørelser, der åbenbart arbejdes parallelt på i disse dage? – og så kan vi også lige vende alle de andre ting vi har i luften

Johan

...”

har han forklaret, at der var drøftelser mellem ham, Per Okkels og Henrik Studsgaard. Han tror ikke, at der var drøftelser om udkast til redegørelse til Folketinget. Der var to forskellige redegørelsesspor; ét i Miljø- og Fødevareministeriet og ét i Sundhedsministeriet. Der var nogle snitflader. De skulle finde ud af, om der var overlap. Han deltog i et indledende møde, da det blev besluttet, at miljø- og fødevareministeren skulle udarbejde en redegørelse. Han deltog, fordi Justitsministeriet har lidt mere erfaring med den slags redegørelse. På dette møde blev der sat en retning. Han var på sidelinjen i den allersidste fase af udarbejdelsen af redegørelsen. Han afsøgte ikke dokumentspor for at finde ud af, hvornår Mogens Jensen blev bekendt med den manglende hjemmel, men grundessensen på det første møde var, at det var helt afgørende at få vendt alle skriftlige spor.

Adspurgt af kommissionen og foreholdt, at der gik mere end et halvt døgn fra regeringsbeslutningen blev truffet, og indtil beslutningen blev kommunikeret på pressemødet onsdag den 4. november 2020 kl. 16.00, og forespurgt, om der ikke var nogen af deltagerne, som fandt anledning til genbesøge de udsendte bilag 2 og bilag 2a og underrette statsministeren forud for pressemødet, har han forklaret, at der nok er to svar på, hvorfor dette ikke skete. Dels tvivler han på, at deltagerne på bagkant læste

bilagene, som var relativt omfattende, da de havde travlt med mange andre ting. Dels tænker han, at deltagerne - selv hvis de have læst bilagene - har tænkt, at bilagene omhandlede forbud, hvorimod regeringsbeslutningen alene angik nedslagning.

Adspurgt af kommissionen forklarede han, at han som departementschef bl.a. beskæftiger sig med ministerrådgivning. Regeringsudvalgs møder optager en del af hans tid. Justitsministeriet er en stor koncern, og han er langt fra nede i alt som foregår. Foreholdt, at der er ganske få mails fra ham og forespurgt, hvorledes han arbejder, har han forklaret, at han afholder uhyrlig mange møder hver dag. Under disse møder afklares mange ting. Undervejs er der telefonsamtaler. De dage, hvor der er travlt, sender han også sms'er. Generelt sørger han for at have medarbejdere med til møderne; og medarbejderne tager referat mv. Det gælder dog ikke KU-møder, hvor han deltager som den eneste embedsmand. Han gør ikke brug af chat-beskedtsjenester, heller ikke WhatsApp.

Forevist Tejs Binderups noter om hændelser i forbindelse med KU-beslutningen om nedslagning af mink (tillægsekstrakt 1, s. 82):

”...

I løbet af dagen er der løbende drøftelser med AC-kollegaer i særligt JM, EM, FM og SUM om ØU-sag, herunder, om det er realistisk, at vi kommer i et scenarie, hvor alle mink skal slås ned. I disse drøftelser bliver hjemmelsproblematikken nævnt. SUM får afklaret melding fra SSI af 2. november, og der afholdes DC-møde kl. 13.30, hvor mink-pakke med tempobonus præsenteres. Det drøftes i hvilket omfang Rigspolitiet vil kunne hjælpe med at slå ned i Nordjylland. SUM præsenterer en restriktionspakke for Nordjylland, som tidligere havde været under udarbejdelse. JM bemærker, at man nok ikke skal gå alt for hårdhændet til værks, da det ikke er stemningen i STM. 14.45 er der møde med samme kreds plus STM DC. SUM præsenterer Nordjyllands pakke. STM DC mener det er for alt for lempeligt, kalder oplægget provinsielt og fremfører, at resten af mødekredsen slet ikke har forstået hvor stor en potentiel katastrofe det er vi står over for. Der bestilles KU-sag i JM til KU samme aften. Embedsværket får ca. 3 timer (16-19) til at udarbejde sagen. Hjemmelsspørgsmålet er et af de elementer, som løbende vendes med JM.

...”,

og forespurgt, hvorvidt sætningen ”det ikke er stemningen i STM” siger ham noget, har han forklaret, at han ikke tror, at det anførte angik mink, men et tiltag i Nordjyllands pakken. Han kunne godt have talt med Statsministeriet forud for mødet om tiltag og spor i forhold til Nordjylland, både på telefon og mail. Tejs Binderup har nok gjort brug af et lidt mere direkte sprog i sin beskrivelse af Barbara Bertelsens tilkendegivelser end, hvad han har gjort. Han har vist selv udtrykt noget i retning af, at Barbara Bertelsen ikke mente, at tiltagene var tilstrækkeligt effektive.

Forevist Anders Sparholt Jørgensens mailkorrespondance med ham den 20. november 2020, som indeholder oplysning om tidspunktet for, hvornår han blev gjort bekendt med hastelovforslaget (tillægsekstrakt 3, s. 232):

”...

Fra: Johan Kristian Legarth

Til: Anders Sparholt Jørgensen

Emne: Ang:

Dato: 20. november 2020 18:04:16

Vedhæftede filer: image001.gif

Ok

Fra: Anders Sparholt Jørgensen ...

Dato: 20. november 2020 kl. 17.02.08 CET

Til: Johan Kristian Legarth ...

Emne: (Intet emne)

Kære Johan

Journalisten ville gerne have det stod direkte ift. hjemmel til aflivning, så hermed tilpasset bud (med gult):

”Som det fremgår af Miljø- og Fødevareministeriets redegørelse arbejdede Miljø- og Fødevareministeriet mellem den 5. november om aftenen og den 8. november på et udkast til lovforslag. Justitsministeriets departementschef blev i løbet af søndag den 8. november bekendt med, at den lovgivning, der blev arbejdet på i Miljø- og Fødevareministeriet, også indeholdt en hjemmel til at aflive mink uden for smittezonerne, og departementschefen blev således søndag den 8. november 2020 bekendt med, at der ikke var hjemmel til aflivning af mink uden for smittezonerne.

Det bemærkes for en ordens skyld, at departementschefen siden torsdag den 5. november var bekendt med, at Justitsministeriet skulle bistå Miljø- og Fødevareministeriet i forhold til ekspropriationsretlige overvejelser i forbindelse med udarbejdelse af et hastelovforslag, men ikke om, at lovforslaget også indeholdt en hjemmel til at aflive mink uden for smittezonerne. Der henvises til det anførte i redegørelsen s. 21.”

Ok?

...”,

har han forklaret, at han torsdag den 5. november 2020 fik en opringning fra Anne-Mette Lyhne Jensen, som sagde, at hun havde været i kontakt med sin pendant i Miljø- og Fødevareministeriet. Anne-Mette Lyhne Jensen sagde, at det var muligt, at Henrik Studsgaard ville række ud til ham i anledning af det lovforslag, som Miljø- og Fødevareministeriet var i færd med at udarbejde. Hun sagde, at der indgik ekspropriationsretlige overvejelser i lovforslaget, og at det på baggrund var Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse, at det var Justitsministeriet, som skulle skrive lovforslaget. Anne-Mette Lyhne Jensen havde overfor Miljø- og Fødevareministeriet utvetydigt tilkendegivet, at selvom et lovforslag indeholdt elementer af ekspropriation, så var det ikke ensbetydende med, at Justitsministeriet skulle skrive lovforslaget. Han erklærede sig enig i Anne-Mette Lyhne Jensens synspunkt. Han ønsker i den anledning at pointere, at det på et senere tidspunkt viser sig, at det er Anne-Mette Lyhnes opfattelse, at hun under samtalen den 5. november 2020 tillige gjorde ham opmærksom på den manglende lovhjemmel ansvar til aflivning. Det er imidlertid ikke hans oplevelse af samtalen. Han opfattede samtalen således, at den alene angik hastelovforslaget omhandlende det midlertidige forbud. Supplerende adspurgt af advokat Jacob Aaes, som er bisidder for Anne-Mette Lyhne Jensen, om hans telefonsamtale med Anne-Mette Lyhne Jensen den 5. november 2020, medgiver han, at Anne Mette husker samtalen den 5. anderledes end ham selv.

Forevist Morten Holland Heides mail til Henrik Skovgaard-Petersen sendt onsdag den 4. november 2020 kl. 23.31 omhandlende hjemmel til aflivning af mink (ekstrakten s. 2646):

”...

Fra: Morten Holland Heide
Til: Henrik Skovgaard-Petersen
Emne: VS: Hjemmel til aflivning af mink
Dato: 4. november 2020 23:31:54
Vedhæftede filer: image001.gif

Kære Henrik

Du får lige denne, da der også er omtale af ekspropriation. Jeg har ikke nærlæst endnu. Det gør vi i morgen, så vi kan finde ud af, om vi er enige med Fødevarestyrelsen (Paolo Perotti ringede og sagde, at han har forsøgt at udfordre, men er nået frem til, at han er enig med Fødevarestyrelsen).

Morten

...”,

har han forklaret, at det først var i ugen efter, at han blev gjort bekendt med, at hans folk havde været inde og forholde sig til hjemmel i den forgangne uge. Supplerende adspurgt af sin bisidder præciserede han, at han fik denne oplysning mandag den 9. november 2020. Han blev om søndagen den 8. november 2020 gjort bekendt med, at der ikke var hjemmel. Den melding, som han fik fra Anne-Mette Lyhne Jensen torsdag den 5. november 2020, angik hastelovforslaget om et midlertidigt forbud i hans optik. Det kan godt være, at det Anne-Mette Lyhne Jensen har opfattet telefonsamtalen den 5. november 2020 sådan, at han også blev orienteret om den manglende hjemmel.

Forespurgt om der blev taget skridt til at sikre data i Justitsministeriet som følge af Folketingets beslutning om iværksættelse af en undersøgelse, forklarede han, at det ikke var tilfældet.

Forevist den af Justitsministeriet den 18. november 2020 udarbejdede notits vedrørende visse retlige spørgsmål med relation til Miljø- og Fødevareministeriets redegørelse for forløbet vedrørende manglende hjemmel til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet, hvoraf fremgår bl.a. (ekstrakten s. 4976f):

”...

Det bemærkes indledningsvis, at Justitsministeriet af principielle grunde finder ikke at burde udtale sig om enkeltpersoners ansvarsforhold. Ministeriet finder dog at kunne udtale sig om generelle retlige spørgsmål og om myndighedernes ageren over for minkavlere i det forløb, der er redegjort for i Miljø- og Fødevareministeriets nævnte redegørelse.

...

Den samlede ageren fra myndighedernes side har imidlertid efter Justitsministeriets opfattelse medført, at minkavlere uden for smitezonerne havde grund til at antage, at de var retligt forpligtet til at påbegynde aflivning af deres mink. I den forbindelse kan navnlig henvises til, at Fødevarestyrelsens brev af 6. november 2020 til alle minkavlere i Danmark – uanset om brevet kan kategoriseres som en afgørelse – er formuleret på en sådan måde, at brevet kan opfattes som et generelt påbud om aflivning af mink. Der kan endvidere henvises til, at Rigspolitiets actioncard til brug for samtaler med minkavlere indeholder formuleringer (under punktet ”Ved NEJ fra ejer”), som kunne give minkavlere grund til at antage, at myndighederne havde hjemmel til at gennemtvinge aflivning af den pågældendes minkbesætning. Selv om udtalelser på pressemøder og politiske udmeldinger i øvrigt som nævnt under pkt. 2 ikke har en retlig karakter for borgerne, må det antages, at disse udmeldinger, hvoraf det ikke fremgik, at der manglede hjemmel til aflivning af mink uden for zonerne, i den konkrete situation har forstærket indtrykket hos minkavlere af, at myndighederne kunne udstede påbud eller tilkendegivelser af lignende retlig karakter

om aflivning uden for smittezonerne. Det skal i den sammenhæng bemærkes, at det på det foreliggende grundlag er Justitsministeriets vurdering, at embedsværkets forberedelse af regeringens offentlige kommunikation ikke har levet op til de standarder, som må kunne forventes.

Samlet set er det på denne baggrund Justitsministeriets vurdering, at myndighedernes ageren i det samlede forløb må anses for en tilsidesættelse af grundlæggende forvaltningsretlige normer, der har til formål at sikre borgerne mod retstab og yde grundlæggende garantier mod uberettigede indgreb fra myndighederne, herunder vejledningspligten. Justitsministeriet finder således efter en samlet vurdering, at forløbet må betragtes som kritisabelt og beklageligt.

...”,

har han forklaret, at det er Lovafdelingen, som har udarbejdet notitsen. Både han og justitsministeren har godkendt den. Han opfatter sætningen: ”Det bemærkes indledningsvis, at Justitsministeriet af principielle grunde finder ikke at burde udtale sig om enkeltpersoners ansvarsforhold” som et generelt forbehold, og ikke et forbehold, som er knyttet til sagen. Han er enig i konklusionen.

Forevist sin mail sendt den 19. november 2020 kl. 11.34 til Anders Sparholt Jørgensen, som indeholder udsagn mv. om, hvorledes embedsværket burde have reageret mv. (tillægsekstrakt 3, s. 215):

”...

Fra: Johan Kristian Legarth ...

Sendt: 19. november 2020 11:34

Til: Anders Sparholt Jørgensen ...

Emne: SV: Beredskaber

Kære Johan

Udkast til disse – nr. 2 og 3 er baseret på gæt:

Er du tilfreds med dine embedsmænds ageren i denne sag?

- Det samlede billede er, at embedsværket ikke har levet op til de standarder, som kunne forventes. Det er beklageligt.

- Lovgivningen i den konkrete sag hører under Miljø- og Fødevareministeriet. Men Justitsministeriet havde som det fremgår af redegørelsen også en væsentlig rolle i forberedelsen af denne sag. Og derfor havde jeg naturligvis også meget gerne set, at mit system havde sikret, at de nødvendige informationer hurtigt var kommet frem – i første omgang til regeringen og efterfølgende til offentligheden.

- Når det er sagt, er det for mig vigtigt at holde fast i, at det er en helt sædvanlig del af Justitsministeriets daglige arbejde at bistå og rådgive andre ministerier i retlige spørgsmål, og at dette ikke indebærer, at ansvaret for den videre håndtering af sagen overgår til Justitsministeriet.

- Hvis man bliver opmærksom på, at et andet ressortministerium er i gang med at handle på en måde, som kan være i strid med lovgivningen eller lignende, har dog naturligvis samtidig en forventning om, at man reagerer på det. Som det fremgår af redegørelsen er det først lørdag aften, at mine embedsmænd bliver bekymrede for, om Miljø- og Fødevareministeriet er tilstrækkeligt opmærksomme på at få kommunikeret til minkavlerne, at der ikke er en retlig pligt til at aflive mink. – det havde jeg gerne set var sket tidligere.

- De fejl, der er begået i Justitsministeriet, mener jeg ikke har en sådan karakter, at der skal tages yderligere skridt.

Hvornår blev Justitsministeriets departementschef bekendt med, at der manglede hjemmel?

- Som jeg har forstået det, var min departementschef fra om aftenen torsdag den 5. november bekendt med, at der i Erhvervsministeriet og i Miljø- og Fødevareministeriet pågik et arbejde om etablering af ny lovgivning vedrørende blandt andet mulige dvaleordninger for minkerhvervet og kompensationsordninger, og at Justitsministeriet var i gang med at rådgive om ekspropriationsretlige overvejelser i den forbindelse.

- For så vidt angår det forhold, at den lovgivning, der blev arbejdet på, også indeholdt en hjemmel til at aflive mink udenfor risikozonerne, får departementschefen, som jeg har forstået det, denne viden om søndagen den 8. november. Og som det fremgår af redegørelsen bliver han om mandagen den 9. november gjort bekendt med indholdet af Fødevarestyrelsens brev til minkavlerne.

Er det ikke underligt, at departementschefen først orienteres om den manglende hjemmel så sent?

- I lyset af, hvordan denne sag har udviklet sig, havde det unægtelig været hensigtsmæssigt, hvis der i det hele taget var blevet gjort opmærksom på problemet tidligere. Men det er altså ikke usædvanligt, at departementschefen ikke orienteres om Justitsministeriets juridisk faglige rådgivning på andre ministeriers områder. Men det ændrer dog ikke på, at der i den konkrete situation burde have været rejst et flag over for ministre og departementschefer, både da man var i tvivl og hjemmelsspørgsmålet og da det om torsdagen afklares, at der ikke er hjemmel.

Hvornår blev du selv opmærksom på, at der manglede hjemmel til aflivning af dyr uden for zonerne?

- Jeg var syg med Covid-19 hele den uge, så jeg opdagede det faktisk først, at det fremgik af medierne søndag d. 8. november.

...”

og foreholdt, at det kan ligne et presseberedskab til ministeren, har han forklaret, at det konkrete beredskab ikke siger ham noget. Der gik mange papirer meget frem og tilbage på det tidspunkt til brug for presseberedskab, samråd mv. Forevist de tre udsagn:

”Men Justitsministeriet havde som det fremgår af redegørelsen også en væsentlig rolle i forberedelsen af denne sag. Og derfor havde jeg naturligvis også meget gerne set, at mit system havde sikret, at de nødvendige informationer hurtigt var kommet frem – i første omgang til regeringen og efterfølgende til offentligheden.

...

Hvis man bliver opmærksom på, at et andet ressortministerium er i gang med at handle på en måde, som kan være i strid med lovgivningen eller lignende, har dog naturligvis samtidig en forventning om, at man reagerer på det. Som det fremgår af redegørelsen er det først lørdag aften, at mine embedsmænd bliver bekymrede for, om Miljø- og Fødevareministeriet er tilstrækkeligt opmærksomme på at få kommunikeret til minkavlerne, at der ikke er en retlig pligt til at aflive mink. – det havde jeg gerne set var sket tidligere

...

De fejl, der er begået i Justitsministeriet, mener jeg ikke har en sådan karakter, at der skal tages yderligere skridt”

og forespurgt, om han har været med til at formulere de tre udsagn, har han forklaret, at han godt kan huske drøftelsen. Han tror også, at justitsministeren havde brug for beredskab. Det havde været rart, hvis der var nogen, som havde ”rakt hånden op” en lille smule tidligere. Hvis det var sket, så havde vi ikke siddet her i dag.

Supplerende adspurgt af sin bisidder om, hvornår han blev gjort bekendt med, at der var et hjemmelsproblem og forevist det af hans bisidder fremsendte bilag: ”Godkend forelæggelse – Ekspropriationsretlige overvejelser vedrørende håndtering af covid-19-smitte blandt mink” med Processlog, hvoraf fremgår, at han har godkendt dokumentet søndag den 8. november 2020 kl. 16.30 [nu optaget i til-lægsekstrakt 8, s. 150] gentog han, at det var søndag den 8. november, at han blev gjort bekendt med, at der ikke var hjemmel. Det var nogenlunde samtidig med, at der kom presseomtale af hjemmels-spørgsmålet.

Han ønsker afslutningsvis at oplyse, at han har beskedtjenesten SIGNAL på sin telefon, men han har alene anvendt tjenesten til at føre krypterede telefonsamtaler. Han har ikke gjort brug af SIGNAL til beskeder.

Anne-Mette Lyhne Jensen – fortsat 1

Anne-Mette Lyhne Jensen har – under fortsat afhøring i kommissionen den 13. november 2021 – forklaret blandt andet, at hun havde haft mulighed for at læse og kommentere på gengivelsen af hendes forklaring afgivet for kommissionen den 28. oktober 2021.

Forevist passage fra gengivelsen af hendes forklaring afgivet for kommissionen den 28. oktober 2021 (forklaringsdokumentet s. 241):

”...

Justitsministeriet havde slet ikke været inde over. Justitsministeriet var ikke i gang med at afklare nogen som helst spørgsmål om bekendtgørelse af COVID-19 hos pelsdyr. Justitsministeriet burde have fået forelagt den passus. Justitsministeriet ville have slettet sætningen, hvis den var blevet forelagt. Hun går ud fra, at det var Miljø- og Fødevareministeriet, som sendte bilag 2 og 2a til Statsministeriet, men Lisbeth Gro-Nielsen kender bedre til den del af forløbet.

Forevist det omtalte bilag 2a, som er optrykt på ekstrakten s. 2005f, hvoraf fremgår blandt andet s. 2006:

”...

Model 1: Dvale

...

Der er ikke hjemmel til håndtering af et sådant scenarie i den nuværende lovgivning, hvorfor der meget hurtigt vil skulle tilvejebringes en lovmæssig hjemmel for dette. SUM tilvejebringer hjemmel i lovgivningen til at forhindre genindsættelse af mink.

...”

har hun forklaret, at hun tirsdag den 3. november 2020 hverken læste bilag 2 eller bilag 2a, da Justitsministeriet ikke var ”i hovedet” på dem. Hun havde gerne set, at Justitsministeriet havde haft mulighed for at se teksten om Justitsministeriet.

...”

har hun forklaret, at hun vedstår sig denne gengivelse. Hun mener ikke dermed, at Justitsministeriet burde have været skrevet ind i hovedet på bilagene, idet bilagene handlede om kompensation. Når et ministerium skriver et andet ministerium ind i hovedet på et regeringsdokument, skal dette normalt forelægges det pågældende ministerium. Hun læste ikke bilagene, idet bilagene handlede om kompensation, og de blev koordineret af andre ministerier, herunder især af Erhvervsministeriet. Justitsministeriet har ikke en holdning til, hvordan kompensationsordninger skrues sammen. Når et ministerium står i hovedet på et bilag, så er det fordi bilaget har et indhold, som vedrører det pågældende ministeriums ressortområde. Det ministerium, der står øverst i hovedet af dokumentet, har samlet og sammenskrevet dokumentet. De øvrige angivne ministerier i bilaget har en aktie eller en andel i bilaget. Det var nødvendigt, at hun prioriterede, hvilket materiale hun læste, herunder ved en afvejning af dokumenternes indhold og, hvorvidt Justitsministeriet var nævnt i dokumentets hoved.

Forevist passage fra bilag 2 ”Bilag X. Kompensation til minkavlere mv.” (ekstrakten s. 2045):

”...

Konkret tages der forbehold for mulighederne for at kompensere minkavlere i lyset af EU-landsbrugsstøtteregler. Dette undersøges nærmere af Miljø- og Fødevareministeriet og Justitsministeriet.

Det bemærkes desuden, at EU-Kommissionens Temporary Framework foreløbigt udløber ved udgangen af juni måned 2021. Såfremt Temporary Framework ikke forlænges, vil mulighederne for at forlænge kompensationsordningen for selvstændige samt faste omkostninger tilsvarende ophøre.

Der tages samtidig forbehold for, hvorvidt og hvordan den juridiske hjemmel til at gennemføre de foreslåede løsninger kan findes. Det er umiddelbart vurderingen, at det hverken er muligt at tvangslukke eller lægge minkerhvervet i dvale med hjemmel i epidemiloven eller Sundheds- og Ældreministeriets forbudsbekendtgørelse, da minkavlere ikke er levnedsmiddelsproducenter. Et forbud vil således skulle hjemles i Miljø- og Fødevareministeriets *Bekendtgørelse om COVID-19 hos pelsdyr* eller ved lov. Miljø- og Fødevareministeriet og Justitsministeriet er ved at afklare dette spørgsmål.

...”

har hun forklaret, at hun i ugen efter den 4. november 2020 læste bilag 2 og bilag 2a. Hun læste ikke bilag 2 og bilag 2a forud for KU-mødet den 3. november 2020. Hun vidste, at et bilag var under udarbejdelse op til KU-mødet, idet hun formoder, at et af bilagene tidligere havde været et udkast til et ØU-cover. Lisbeth Gro Nielsen, som koordinerede KU-sagen den 3. november 2020, sendte et udkast til KU-sagen ud med anmodning om bemærkninger, hvor Tejs Binderup (Miljø- og Fødevareministeriet) svarede, at Miljø- og Fødevareministeriets bilag ikke var med i dette udkast til KU-sagen.

Forevist Lisbeth Gro Niensens mail (ekstrakten s. 1835) til Tejs Binderup, som tillige er sendt i kopi til blandt andet hende (Anne-Mette Lyhne Jensen):

”...

From: Lisbeth Gro Nielsen ...

Sent: 03-11-2020 19:10:29 (UTC +02)

To: Tejs Binderup ...

Cc: Anne-Mette Lyhne Jensen ...; Cecilie Birch ...; Annemarie Lauritsen ...; Line Nørbæk (EM-DEP) ...; Torben Skovgaard Andersen (EM-DEP) ...; Sidsel Due Nordengaard ...; Erik Brøgger Rasmussen ...; Anne Nørgaard Simonsen ...; ...; Paolo Drostby ...; Lars Høgsbro Østergaard ...; Rikke Skaarup Schjødt, ...; Lene Brøndum Jensen ...; Katrine Kaldahl ...

Subject: SV: KU sag til i aften

Kære Tejs

Det er ikke, fordi vi vil tage udkastet til ØU-sag osv. med. Det var bare det umiddelbare indtryk, at det ikke var klar.

Hvis det skal med, må I meget gerne skrive det nødvendige ind i coveret og sørge for, at bilaget er klar, så der ikke er kommentarbokse osv. i det.

Med venlig hilsen

Lisbeth Gro Nielsen

...

Fra: Tejs Binderup

Sendt: 3. november 2020 18:59

Til: Lisbeth Gro Nielsen ; Annemarie Lauritsen ; Line Nørbæk (EM-DEP) ; Torben Skovgaard Andersen (EMDEP); Sidsel Due Nordengaard ; Erik Brøgger Rasmussen ; Anne Nørgaard Simonsen ; [Dorthe Eberhardt Søndergaard]; Paolo Drostby ; Lars Høgsbro Østergaard ; Rikke Skaarup Schjødt ; Lene Brøndum Jensen ; Katrine Kaldahl

Cc: Anne-Mette Lyhne Jensen ; Cecilie Birch

Emne: SV: KU sag til i aften

Hermed bemærkninger herfra til tempobonus og KU-cover

Ift BN284 så står der gentagne gange, at det er besluttet, at alle mink i Danmark skal slås ned. ndtil videre er der truffet beslutning om, at alle smittede farme, samt farme i en zone på 7,8 km skal slås ned, ligesom ikke-smittede farme uden for zonerne skal pelse ned. Hvorvidt avlsdyr uden for zonerne også skal slås ned mangler der vel en beslutning omkring

Jeg kan konstatere, at vores udkast til ØU-sag, samt kompensationsbilag fra EM ikke er med i pakken. Er det fordi der ikke skal tales 2021 i denne omgang?

Vh
Tejs

...”,

har hun forklaret, at coveret er det vigtigste dokument til regeringsudvalgssager. De vigtige ting skal skrives ind i coveret. Lisbeth Gro Nielsen skrev i mailen, at Justitsministeriet ikke havde indtryk af, at de havde modtaget noget fra Miljø- og Fødevareministeriet, som var klar til at indgå i KU-sagen.

Forevist cover til KU-mødet den 3. november 2020 (ekstrakten s. 1984) har hun forklaret, at dette cover var et udkast til KU-sagen. Der var to væsentlige punkter i KU-sagen af 3. november 2020, hvor det ene handlede om mink, og det andet handlede om nedlukningen af Nordjylland. Det var hendes indtryk, at den del af sagen, der vedrørte mink var skrevet på baggrund af input fra Miljø- og Fødevareministeriet. Der skete nogle rettelser i coveret, sent om aftenen den 3. november 2020, som ikke blev clearret med Miljø- og Fødevareministeriet.

Forevist sms-korrespondance af 3. november 2020 mellem hende og Lisbeth Gro Nielsen (tillægs-ekstrakt 3 s. 663):

”...

[Anne-Mette Lyhne Jensen]: MFVM vil ikke have stillingtagen til afskaffelse af erhvervet med nu – jeg har bedt dem skrive det, som de gerne vil have

...”,

har hun forklaret, at Tejs Binderup ringede til hende og oplyste, at Miljø- og Fødevareministeriet ikke ønskede at have en stillingtagen til afskaffelsen af minkerhvervet i KU-sagen på trods af, at det indgik i bestillingen fra Statsministeriet på KU-sagen. Det var Miljø- og Fødevareministeriet, der havde sagen om mink, og Miljø- og Fødevareministeriet måtte skrive sagen, som de gerne ville have den. Henrik Studsgaard havde tidligere sagt, at hvis man meldte ud, at minkerhvervet ville blive lukket, så ville det påvirke avlernes motivation for at hjælpe med at aflive mink.

Adspurgt af kommissionen og forevist sms-korrespondance af 3. november 2020 mellem hende og Lisbeth Gro Nielsen (tillægsekstrakt 3 s. 663) har hun forklaret, at Miljø- og Fødevareministeriet ikke ønskede, at en stillingtagen til afskaffelsen af erhvervet indgik i KU-sagen, men det lå i bestillingen fra Statsministeriet, at der skulle være en stillingtagen hertil. Hun mener også, at det blev bragt op på departementschefmødet den 3. november 2020 kl. 14.45, at der i KU-sagen skulle være en option omkring stillingtagen til minkerhvervet.

Adspurgt af kommissionen og forevist sms af 3. november 2020 kl. 15.13 (ekstrakten s. 701) fra Pelle Pape (Statsministeriet) til hende:

”...

KU i aften tentativt kl.21.

Der skal være en sag med klar fælles indstilling fra myndighederne (ssi, fødevarer, politi og evt. øvrige)

Absolut frist kl. 19.30

Indhold

- 1) risikovurdering
- 2) tiltag ift at aflive mink (herunder indstilling om at sætte det i dvale/lukke lortet)
- 3) tiltag ift smittespredning blandt mennesker
- 4) politisk håndtering
- 5) ft håndtering
- 6) udenrigspolitisk håndtering

...”,

har hun forklaret, at det i parentesen anførte, var bestillingen på en stillingtagen til nedlukningen af minkerhvervet.

Adspurgt af kommissionen og forevist sin mail af 3. november 2020 (ekstrakten s. 1729) til Anne-marie Lauritsen, Erik Brøgger Rasmussen, Anne Nørgaard Simonsen, Sidsel Due Nordengaard og Line Nørbæk, som tillige er sendt i kopi til Lisbeth Gro Nielsen og Cecilie Birch, med emnet ”KU sag til i aften”:

”...

Kære alle

Vi sender hurtigst muligt udkast til ramme for KU-cover mhp. jeres bidrag, der indeholder følgende elementer:

- 1) Risikovurdering
- 2) Aflivning af mink
- 3) Inddæmning af smitte blandt mennesker (i Nordjylland)
- 4) Politisk håndtering, herunder orientering af Folketinget
- 5) Udenrigspolitisk håndtering
- 6) Kommunikation.

Hvis I forudser behov for bilag (hvilket bør begrænses mest muligt), bedes I snarest sende evt. udkast hertil (og i øvrigt arbejde parallelt videre med færdiggørelse heraf).
...”

har hun forklaret, at modtagerne af denne mail havde overværet departementschefmødet kl. 14.45, og at de derfor vidste, at der i KU-sagen også skulle være en stillingtagen til nedlukningen af minkerhvervet. Hun forestillede sig, at nedlukningen af minkerhvervet skulle være en option i sagen.

Forevist passage fra KU-coveret ”Håndtering af COVID-19-smitte blandt mink” af 3. november 2020 (ekstrakten s. 1985):

”...

Løsning

Tiltag i forhold til aflivning af mink

Der er i den seneste tid arbejdet intenst på at skruer op for tempoet og kapaciteten i forhold til aflivning af mink. Det har med den nuværende ressourceallokering, den begrænsede medvirken fra erhvervet og med de metoder, der er tilgængelige inden for rammerne af de gældende regler mv., ikke været muligt at komme op over 100.000 aflivede mink pr. døgn. En aflivningshastighed på 100.000 mink i døgnet Det medfører en uacceptabel tidshorisont til håndtering af situationen, idet minkene i Nordjylland med det eksisterende tempo først forventes at være slået ned pr. 1. december 2020. Miljø- og Fødevareministeriet har oplyst, at smittereservoiret af mink reduceres så hurtigt som overhovedet muligt med de givne ressourcer, og der arbejdes på at opruste med henblik på hurtigere aflivning af dyrene. Det forventes, at minkene i Nordjylland med det eksisterende tempo er slået ned pr. 1. december 2020

Baseret på sundhedsfaglige vurderinger skal biomassen reduceres mest muligt, hvilket ligger til grund for beslutning om, at alle besætninger inden for zonerne (smittede og ikke-smittede) skal slås ned. Det inkluderer ligeledes avlsdyr i zonerne. For at reducere risikoen for yderligere COVID-19-smitte-spredning i de danske minkfarme kan der vælges mellem helt at afvikle minkproduktionen i Danmark eller at tillade, at branchen under restriktioner, fastsat af sundhedsmyndighederne og veterinærmyndighederne, kan fastholde en meget begrænset mængde avlsdyr mhp. at kunne genetablere en betydeligt reduceret sektoren, når der er udrullet en vaccine. En total nedslagtning, inkl. af alle avlsdyr, vurderes at være fatal for branchen. Det vurderes centralt, at en beslutning om branchens fremtid ikke påvirker hastigheden i aflivningsindsatsen negativt, jf. *bilag 2*.

...”

har hun forklaret, at sætningen ”En total nedslagtning, inkl. af alle avlsdyr, vurderes fatal for branchen” kom ind i en senere version af KU-sagen. Der blev udsendt to versioner af KU-sagen af Statsministeriet. De foreviste rettelser var fremkommet efter dialog med Statsministeriet. Tejs Binderup reagerede, da han så, at sætningen var taget ud, idet han mente, at regeringen burde have denne oplysning. Det er hendes opfattelse, at sætningen blev taget ud efter en drøftelse mellem Barbara Bertelsen (Statsministeriet) og Johan Legarth (Justitsministeriet). Der er ikke forbudt for en departementschef at have en holdning til formuleringerne i udvalgssager, men normalt giver man ressortministeriet mulighed til at forholde sig til ændringsforslag. Efter KU-mødet var gået i gang havde hun flere samtaler med Tejs Binderup om de foretagne ændringer, herunder blandt andet en samtale om formuleringen, der blev taget ud efter ønske fra Barbara Bertelsen.

Forevist Tejs Binderups mail af 3. november 2020 (ekstrakten s. 2081) til hende, som tillige er sendt i kopi til Paolo Drostby, med emnet ”KU-cover:

”...

Fra: Tejs Binderup
Til: Anne-Mette Lyhne Jensen
Cc: Paolo Drostby
Emne: KU-cover.DOCX
Dato: 3. november 2020 21:46:29
Vedhæftede filer: KU-cover.DOCX

Lidt bemærkninger

...”,

og forevist passage fra coveret til KU-mødet den 3. november 2020 ”Håndtering af COVID-19-smitte blandt mink” (ekstrakten s. 2082) hvor Tejs Binderup har indsat en kommentarboks om, at; ”[TB1]: Dette er faktisk forkert nu. En stor del af besætningerne i Nordjylland blev smittet tidligt i forløbet, og har derfor smidt smitten nu. Det er derfor de er sidst i køen til at blive aflivet, og derfor de først er væk 1. december”:

”...

Løsning

Tiltag i forhold til aflivning af mink

Der er i den seneste tid arbejdet intenst på at skruer op for tempoet og kapaciteten i forhold til aflivning af mink. Det har med den nuværende ressourceallokering, den begrænsede medvirken fra erhvervet og med de metoder, der er tilgængelige inden for rammerne af de gældende regler mv., ikke været muligt at komme op over 100.000 aflivede mink pr. døgn. En aflivningshastighed på 100.000 mink i døgnet ~~Det~~ medfører en uacceptabel tidshorisont til håndtering af situationen, idet minkene i Nordjylland med det eksisterende tempo først forventes at være slået ned pr. 1. december 2020. Miljø- og Fødevarerministeriet har oplyst, at smittereservoiret af mink reduceres så hurtigt som overhovedet muligt med de givne ressourcer, og der arbejdes på at opruste med henblik på hurtigere aflivning af dyrene. Det forventes, at minkene i Nordjylland med det eksisterende tempo er slået ned pr. 1. december 2020.

...”,

og forevist passage fra coveret til KU-mødet den 3. november 2020 ”Håndtering af COVID-19-smitte blandt mink” (ekstrakten s. 2083) hvor Tejs Binderup har indsat en kommentarboks om, at; ” [TB2]: Denne faktuelle oplysning er vel relevant for beslutningstagerne”:

”...

En total nedslagtning, inkl. af alle avlsdyr, vurderes at være fatal for branchen. Det vurderes centralt, at en beslutning om branchens fremtid ikke påvirker hastigheden i aflivningsindsatsen negativt, jf. bilag 2.

...”,

har hun forklaret, at hun den 3. november 2020 havde en drøftelse med Johan Legarth om disse rettelser, og rettelserne blev foretaget på baggrund af bemærkninger fra ham. Johan Legarth var derfor fuld ud bekendt med, at sætningen var udgået. Johan Legarth deltog i KU-mødet den 3. november 2020. Hun ville gerne have den korrekte tekst på plads for det tilfælde, at der blev lejlighed til at justere teksten efterfølgende, og hun havde en korrespondance med Tejs Binderup om formuleringerne i coveret. Hun tænkte ikke over, hvorvidt hun skulle give dette videre til KU-kredsen eller Johan Legarth. Hun brugte først lidt tid på at forstå, hvad det var, Miljø- og Fødevarerministeriet mente, og hun forstod det først noget tid efter, at KU-mødet den 3. november 2020 var gået i gang.

Adspurgt af advokat Jacob Goldschmidt, bisidder for Tejs Binderup og Paolo Drostby, har hun forklaret, at dialogen med Tejs Binderup om formuleringerne i coveret til KU-sagen skete under KU-mødet via e-mail og muligvis også ved en telefonsamtale mellem dem. Her forklarede Tejs Binderup, hvorfor mink i Nordjylland var de sidste til at blive aflivet. Tejs Binderup så først de pågældende rettelser i KU-coveret, da KU-mødet den 3. november 2020 var gået i gang.

Adspurgt af advokat Kristian Braad, bisidder for Lisbeth Gro Nielsen, og forevist hendes (Anne-Mette Lyhne Jensen) mail af 3. november 2020 (ekstrakten s. 1729) til blandt andet Annemarie Lauritsen og Line Nørbæk, som tillige er sendt i kopi til Lisbeth Gro Nielsen og Cecilie Birch, med emnet ”KU sag til i aften”:

”...

Fra: Anne-Mette Lyhne Jensen

Til: Annemarie Lauritsen; Erik Brøgger Rasmussen; Anne Nørgaard Simonsen; ...; Sidsel Due Nordengaard; Line Nørbæk (EM-DEP)

Cc: Lisbeth Gro Nielsen; Cecilie Birch

Emne: KU sag til i aften

Dato: 3. november 2020 15:53:54

Vedhæftede filer: image001.gif

Kære alle

Vi sender hurtigst muligt udkast til ramme for KU-cover mhp. jeres bidrag, der indeholder følgende elementer:

- 1) Risikovurdering
- 2) Aflivning af mink
- 3) Inddæmning af smitte blandt mennesker (i Nordjylland)
- 4) Politisk håndtering, herunder orientering af Folketinget
- 5) Udenrigspolitisk håndtering
- 6) Kommunikation.

Hvis I forudser behov for bilag (hvilket bør begrænses mest muligt), bedes I snarest sende evt. udkast hertil (og i øvrigt arbejde parallelt videre med færdiggørelse heraf).

...”

har hun forklaret, at hun gerne ville beklage, at Miljø- og Fødevareministeriet ikke modtog den første rammesættende mail for KU-sagen. Miljø- og Fødevareministeriet modtog først e-mailen omkring 30 minutter senere. Hun og Lisbeth Gro Nielsen talte om den foreviste mail forud for udsendelsen. Lisbeth Gro Nielsen arbejdede sideløbende med coveret til KU-sagen, og Lisbeth Gro Nielsen modtog bidrag fra de pågældende ministerier, som hun indsatte i coveret. Da Lisbeth Gro Nielsen mente, at coveret var færdigt, læste hun (Anne-Mette Lyhne Jensen) coveret igennem og godkendte, at coveret blev sendt ud til de relevante ministerier.

Adspurgt af advokat Kristian Braad, bisidder for Lisbeth Gro Nielsen, og forevist Lisbeth Gro Nielsens mail af 3. november 2020 (ekstrakten s. 1773) med emnet ”KU sag til i aften”:

”...

From: Lisbeth Gro Nielsen

Sent: 3. november 2020 17:43

To: Annemarie Lauritsen [Annemarie Lauritsen]; Line Nørbæk (EM-DEP) [Line Nørbæk (EM-DEP)]; Tejs Binderup [Tejs Binderup]; Torben Skovgaard Andersen (EM-DEP) [Torben Skovgaard Andersen (EM-DEP)]; Sidsel Due Nordengaard [Sidsel Due Nordengaard]; Erik Brøgger Rasmussen [Erik Brøgger Rasmussen]; Anne Nørgaard Simonsen [Anne Nørgaard Simonsen]; ...[...]; Paolo Drostby [Paolo Drostby]; Lars Høgsbro Østergaard [Lars Høgsbro Østergaard]; Rikke Skaarup Schjødt, [Rikke Skaarup Schjødt,]; Lene Brøndum Jensen [Lene Brøndum Jensen]; Katrine Kaldahl [Katrine Kaldahl]
CC: Anne-Mette Lyhne Jensen [Anne-Mette Lyhne Jensen]; Cecilie Birch [Cecilie Birch]

Subject: SV: KU sag til i aften

Attachments: KU-cover.DOCX; Risikovurdering af human sundhed ved fortsat minkavl_03112020.pdf; Tempobonus - mink.docx; BN 284.docx

Kære alle

Hermed første udkast til cover til KU-sagen.

I må meget gerne gennemgå og kvalificere de dele, der er relevant for jer. Ansvarlige er sat på visse steder.

Jeg vedhæfter desuden de bilag, der umiddelbart lægges op til.

Vi har frist til STM aller senest kl 19.30, så gerne tilbagemelding hurtigst muligt. I må også gerne indikere, om I vil i hovedet, og i hvilket omfang I har behov for clearing.

Tak for hjælpen.

...”,

har hun forklaret, at dette var første udsendelse af KU-sagen, som hun havde godkendt. Forud for udsendelsen havde hun bemærkninger til coveret, og hun ringede derfor til Lisbeth Gro Nielsen, som indarbejdede hendes (Anne-Mette Lyhne Jensens) bemærkninger. Til den efterfølgende version af KU-coveret havde hun og Lisbeth Gro Nielsen fået bemærkninger fra Johan Legarth og Barbara Bertelsen. Hun, Johan Legarth og Lisbeth Gro Nielsen gennemgik herefter coveret telefonisk, hvor Johan Legarth og Barbara Bertelsens bemærkninger blev indarbejdet i coveret til KU-sagen.

Adspurgte af kommissionen har hun forklaret, at hun muligvis sendte nogle oplysninger til Johan Legarth forud for KU-mødet, men hun briefede ikke Johan Legarth i KU-sagen forud for KU-mødet. Inden KU-mødet havde hun et telefonmøde med Lisbeth Gro Nielsen og Johan Legarth, hvor de gennemgik den sidste version af coveret til KU-mødet den 3. november 2020. Her indarbejdede de bemærkninger til coveret, som Johan Legarth havde fået telefonisk fra Barbara Bertelsen. De drøftede ikke bilagene til KU-sagen.

Adspurgte af advokat Jens Rostock-Jensen, bisidder for Barbara Bertelsen, og forevist Johan Philip Zilmer-Bülows (Statsministeriet) mail af 3. november 2020 kl. 20.12 (ekstrakten s. 1890-1891) med emnet ”Vedr. materiale til KU d. 3/11 vedr. mink”:

”...

Fra: Johan Philip Zilmer-Bülow ...

Sendt: 3. november 2020 20:12

Til: Kristian Kjærgaard Hansen ...; Dorthe Vandal Pedersen ...; Anette Kjærgaard ...; Anne Marie Maltha-Smith ...; Anne Sofie Hartvig Pedersen ...; Charlotte Helene Christine Lind ...; Frederik Alexander Gørtz ...; #951dep-OE-K-Udvalg ...; Kathrine Banke ...; Kristoffer Krohn Schaldemose ...;

KU-materiale <...>; Marianne Rosenstand ...; Skatteministeriet ...; Tine Hansen ...; Udenrigsministeriet Udenrigsministeriet (...) ...; Victoria Julie Jessen ...

Cc: mmoede - sum ...; Regeringsudvalg (Miljø- og Fødevareministeriet) ...; Forsvarsministeriet; Mads Aleksander Daugaard Buhl (EM-DEP) ...; Anne Dahl Krabbe (EM-DEP) ...

Emne: Vedr. materiale til KU d. 3/11 vedr. mink

Kære alle

Hermed materiale til KU d.d. vedr. mink.

Bilag 2 udestår fortsat.

...”,

og forevist passage fra coveret til KU-sagen den 3. november 2020 ”Håndtering af COVID-19-smitte blandt mink” (ekstrakten s. 1913):

”...

En total nedslagtning, inkl. af alle avlsdyr, vurderes at være fatal for branchen.

...”,

og forevist Lisbeth Gro Nielsens mail af 3. november 2020 kl. 21.21 (ekstrakten s. 1919) med emnet ”KU-sag om mink”:

”...

From: Lisbeth Gro Nielsen

Sent: 3. november 2020 21:21

To: Annemarie Lauritsen [Annemarie Lauritsen]; Line Nørbæk (EM-DEP) [Line Nørbæk (EM-DEP)]; Torben Skovgaard Andersen (EM-DEP) [Torben Skovgaard Andersen (EM-DEP)]; Sidsel Due Nordengaard [Sidsel Due Nordengaard]; Erik Brøgger Rasmussen [Erik Brøgger Rasmussen]; Anne Nørgaard Simonsen [Anne Nørgaard Simonsen]; ... [...]; Paolo Drostby [Paolo Drostby]; Lars Høgsbro Østergaard [Lars Høgsbro Østergaard]; Rikke Skaarup Schjødt, [Rikke Skaarup Schjødt,]; Lene Brøndum Jensen [Lene Brøndum Jensen]; Katrine Kaldahl [Katrine Kaldahl]; Asbjørn Brink [Asbjørn Brink]; Marie Stenberg Lund [Marie Stenberg Lund]; FMN-DVI Virkelyst, Dennis [FMN-DVI Virkelyst, Dennis]; Kasper Thams Olsen [Kasper Thams Olsen]; Sven Erik Bukholt [Sven Erik Bukholt]

CC: Anne-Mette Lyhne Jensen [Anne-Mette Lyhne Jensen]; Cecilie Birch [Cecilie Birch]

Subject: SV: KU-sag om mink

Attachments: KU-cover.DOCX; Bilag 2 - Kompensation til minkavlere.docx; Bilag 2a - Kompensationsmodel.docx

Kære alle

Vedhæftet sendes revideret cover på baggrund af dialog med STM (med t/c).

Desuden sendes bilag 2 og 2a.

...”,

og forevist passage fra en ny version af coveret til KU-sagen den 3. november 2020 ”Håndtering af COVID-19-smitte blandt mink” (ekstrakten s. 1922):

”...

~~En total nedslagtning, inkl. af alle avlsdyr, vurderes at være fatal for branchen.~~

...”,

har hun bekræftet, at formuleringen ”En total nedslagtning, inkl. af alle avlsdyr, vurderes at være fatal for branchen” fremgår af KU-sagen i versionen, der blev sendt ud af Statsministeriet kl. 20.12, mens formuleringen var slettet i den version af KU-sagen, der blev sendt ud kl. 21.21.

Hun husker ikke, hvornår hun læste bilag 2, men det skete ikke op til eller under KU-mødet den 3. november 2020. Hun havde en korrespondance med nogle kollegaer i Erhvervsministeriet om enkelte elementer af bilaget den 4. november 2020. Hun modtog først bilag 2 og bilag 2a efter, at KU-mødet den 3. november 2020 var i gang. Hun husker fra efterfølgende læsning af bilaget, at der i bilag 2 var et forbeholdsafsnit, som så meget mærkeligt ud, og hun mener, at Justitsministeriet burde have set bilaget forud for udsendelsen, idet Justitsministeriet var nævnt i bilaget.

Forevist passage fra bilag 2 ”Bilag X. Kompensation til minkavlere mv.” (ekstrakten s. 2044-2045):

”...

Hjemmels- og statsstøtteforbehold knyttet til begge modeller

Der tages et generelt forbehold for statsstøttegodkendelse af de foreslåede løsninger.

Konkret tages der forbehold for mulighederne for at kompensere minkavlere i lyset af EU-landsbrugsstøtteregele. Dette undersøges nærmere af Miljø- og Fødevareministeriet og Justitsministeriet.

...

Der tages samtidig forbehold for, hvorvidt og hvordan den juridiske hjemmel til at gennemføre de foreslåede løsninger kan findes. Det er umiddelbart vurderingen, at det hverken er muligt at tvangslukke eller lægge minkerhvervet i dvale med hjemmel i epidemiloven eller Sundheds- og Ældreministeriets forbudsbekendtgørelse, da minkavlere ikke er levnedsmiddelsproducenter. Et forbud vil således skulle hjemles i Miljø- og Fødevareministeriets *Bekendtgørelse om COVID-19 hos pelsdyr* eller ved lov. Miljø- og Fødevareministeriet og Justitsministeriet er ved at afklare dette spørgsmål.

...”,

har hun forklaret, at hun ikke husker, hvornår hun læste bilag 2. Hun blev overrasket, da hun læste bilaget, idet det blandt andet fremgik, at Justitsministeriet var ved at undersøge EU-landbrugsstøtteregele. Dette var ikke korrekt, og dette område er ikke en del af Justitsministeriets ressort. Justitsministeriet var ikke inde over bilag 2, og til hendes kendskab var de på dette tidspunkt ikke ved at afklare noget. Hun kan ikke forestille sig, at nogen i Justitsministeriet kunne acceptere formuleringen om, at Justitsministeriet var ved at afklare, om der var hjemmel i et andet ressortministeries bekendtgørelse. Hun er ikke bekendt med, at Justitsministeriet på daværende tidspunkt eller efterfølgende blev bedt om, at afklare disse spørgsmål. Det var Lisbeth Gro Nielsen, som opdagede og gjorde hende opmærksom på formuleringerne i bilaget, og det var først efter, at det første brev til minkavlerne var sendt ud. Hun var ikke inde over det dette brev til minkavlerne.

Adspurgt af kommissionen har hun forklaret, at hun ikke overvejede at nævne noget om hjemmel til aflivning af mink i coveret til KU-sagen, og heller ikke drøftede dette med Lisbeth Gro Nielsen.

Adspurgt af kommissionen og forevist mailkorrespondance af 3. november 2020 mellem hende og Annemarie Lauritsen (ekstrakten s. 2103) med emnet ”KU-sag om mink”:

”...

Til: Annemarie Lauritsen ...
 Fra: Anne-Mette Lyhne Jensen ...
 Titel: Ang: SV: KU-sag om mink
 Sendt: 03-11-2020 23:00

Ja, generelt skal vi lave perfekte og clearede sager ;)

...

Fra: Annemarie Lauritsen ...
 Dato: 3. november 2020 kl. 22.30.26 CET
 Til: Anne-Mette Lyhne Jensen ...
 Emne: Ang: SV: KU-sag om mink

nej, nej, det forlød bare hos os at STM efterspurgte clearet version...

...

Fra: Anne-Mette Lyhne Jensen ...
 Dato: 3. november 2020 kl. 22.29.21 CET
 Til: Annemarie Lauritsen ...
 Emne: SV: KU-sag om mink

Du behøver ikke svar vel?

Hvis vi skal tilpasse tbf en ny drøftelse giver vi besked, men indtil vi hører noget fra KU, er den videre proces ikke nærmere afklaret.

...”,

har hun forklaret, at korrespondancen handlede om en ny version af KU-sagen, og Annemarie Lauritsen gav udtryk for, at hun var af den opfattelse, at Statsministeriet havde efterspurgt en version af sagen, som var godkendt af de involverede ministeriers ministre. Dette var ikke hendes opfattelse, og Statsministeriet var helt bevidst om, at KU-sagen ikke var godkendt af de i hovedet på sagen anførte ministerier. Hendes blinkesmile henviste til, at rammerne for udarbejdelsen af beslutningsgrundlaget til KU-mødet den 3. november 2020 ikke var ideel.

Forevist mailkorrespondance mellem hende og Morten Holland Heide af 4. november 2020 (ekstrakten s. 2562-2563) med emnet ”Hjemmel til aflivning af mink”:

”...

From: Anne-Mette Lyhne Jensen ...
Sent: 04-11-2020 16:10:35 (UTC +02)
To: Morten Holland Heide ...
Subject: SV: Hjemmel til aflivning af mink.

FYI - EM holder hårdt på, at de statsstøtteretligt alene kan give erstatning, hvis der er tale om et egentligt forbud (ud fra logikken, at hvis man bare kan købe ny mink, så er det ikke forbudt - heller ikke selvom man kan forvente et nyt påbud om at slå dem ihjel).

Hvis der alligevel er behov for hastelovgivning, så løser det i det mindste det problem.

Med venlig hilsen
 Anne-Mette Lyhne Jensen

...

-----Oprindelig meddelelse-----

Fra: Morten Holland Heide ...
 Sendt: 4. november 2020 15:43
 Til: Tejs Binderup ...; Anne-Mette Lyhne Jensen ...
 Cc: Dorthe Eberhardt Søndergaard ...
 Emne: SV: Hjemmel til aflivning af mink.

Kære Tejs

Ok. Hvem skal vi tale med?

Mvh.
 Morten

...

-----Oprindelig meddelelse-----

Fra: Tejs Binderup ...
 Sendt: 4. november 2020 15:32
 Til: Anne-Mette Lyhne Jensen ...
 Cc: Dorthe Eberhardt Søndergaard ...; Morten Holland Heide ...
 Emne: Re: Hjemmel til aflivning af mink.

Kære Anne-Mette

FVST vil gerne have en kontakt til jer. De mener ikke, at hjemlen kan udbredes til hele landet.

Vh

Tejs

> Den 4. nov. 2020 kl. 11.30 skrev Anne-Mette Lyhne Jensen ...:
 >
 > ?Kære Tejs
 >
 > I fortsættelse af vores snak - se nedenstående.
 >
 > Mvh. Anne-Mette
 >
 > -----Oprindelig meddelelse-----
 > Fra: Dorthe Eberhardt Søndergaard ...
 > Sendt: 4. november 2020 11:23
 > Til: Morten Holland Heide ...; Anne-Mette Lyhne Jensen ...
 > Emne: Fwd: Hjemmel til aflivning af mink.
 >
 > Kære begge
 > En af vores jurister så på hjemmel til nedslagting, se nedenstående
 ...”;

har hun forklaret, at hendes mail af 4. november 2020 kl. 16.10 skyldtes, at hun den 4. november 2020 fik et udsnit af bilag 2 i billedformat i en sms fra Line Nørbæk (Erhvervsministeriet), hvor Line Nørbæk spurgte, om det var rigtigt, at man kunne lukke minkerhvervet med hjemmel i epidemiloven og hun spurgte, hvem der havde skrevet bilag 2. Hun (Anne-Mette Lyhne Jensen) svarede, at det

måtte være Miljø- og Fødevareministeriet, som havde skrevet bilag 2. Hun mener ikke, at den forevist mailkorrespondance handlede om afsnittet i bilag 2, hvor Justitsministeriet blev nævnt.

Forevist sms-korrespondance mellem hende og Line Nørbæk den 4. november 2020 (tillægsekstrakt 3 s. 772-774):

”...

[Line Nørbæk]: ”Jeg har fået denne, hvor vi tvangslukker lokaliteter hvor der bedrives mink i forbudsbkg”

[Line Nørbæk]: ”Det går jo ikke at vi arbejder i det her tempo”

[Line Nørbæk]: ”Hvis vi skal kompensere i vores ordning så tror jeg de skal være tvangslukkede. Det må vi løse”

[Line Nørbæk]: [Foto af side 3 i bilag 2 ”Bilag X. Kompensation til minkavlere mv.”]

[Line Nørbæk]: ”Der her stod i sagen i går. Det er ikke os der har skrevet det”

[Anne-Mette Lyhne Jensen]: ”Jeg nåede simpelthen ikke at nærlæse bilagene om kompensation, men forfatteren må være MFVM ”

...”,

har hun forklaret, at Line Nørbæk sagde, at Erhvervsministeriet, i forhold til kompensationsordningen og statsstøtteren, havde behov for et forbud mod minkavl. Line Nørbæk havde en arbejdstese om, at man kunne lukke minkbranchen med hjemmel i epidemilovens forbudsbekendtgørelse. Dette mente hun (Anne-Mette Lyhne Jensen) ikke, at man kunne. Udgangen på denne sms-korrespondance var, at hun sendte en e-mail til Morten Holland Heide om, at der ifølge Erhvervsministeriet var behov for et forbud mod minkavl, som kunne tages med i et eventuelt kommende lovforslag.

Hendes e-mail, hvor hun skrev, at Justitsministeriet havde en arbejdstese om, at der var hjemmel i § 30 i lov om hold af dyr til at aflive samtlige mink i Danmark, blev sendt som opfølgning på et møde, der blev afholdt den 4. november 2020 om formiddagen, hvor mødedeltagerne forsøgte at afklare regeringens beslutning fra KU-mødet den 3. november 2020. På dette møde kom det frem, at det var Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse, at der ikke var hjemmel til at gennemføre regeringens beslutning om at aflive samtlige mink. Hun hørte det ikke på selve mødet, men blev i forlængelse af mødet gjort opmærksom herpå, og hun fik et spørgsmål om, hvorvidt der kunne være hjemmel i epidemiloven til at gennemføre regeringens beslutning. Det blev på mødet stillet spørgsmål fra Sundhedsministeriet til, om Miljø- og Fødevareministeriet, ved vurderingen af hjemmel i § 30 i lov om hold af dyr, havde inddraget Statens Serum Instituts nye risikovurdering. Heller ikke dette hørte hun på mødet, men hun havde efterfølgende et møde med Dorthe Søndergaard (Sundhedsministeriet) og Morten Holland Heide om spørgsmålet om hjemmel i epidemiloven, hvor det blev aftalt, at hun (Anne-Mette Lyhne Jensen) skulle ringe til Miljø- og Fødevareministeriet for at sikre sig, at der var taget højde for Statens Serum Instituts nye risikovurdering. Hun ringede efterfølgende til Tejs Binderup, og drøftede dette med ham. Tejs Binderup lovede, at han ville drøfte dette med Fødevarestyrelsen, og det var hendes indtryk, at han ville tale med Fødevarestyrelsen med det samme. Hun sendte efterfølgende en e-mail til mødekredsen fra formiddagsmødet den 4. november 2020, hvor hun skrev, at hun – som aftalt på mødet - havde fået bekræftet, hvad regeringens beslutning var. Hun skrev endvidere, at der var en arbejdstese om, at der var hjemmel i lov om hold af dyr til aflivning af

samtlige mink. Dette ville Miljø- og Fødevareministeriet afklare endeligt. Hun skrev endvidere, at arbejdstesen var, at der ikke var tale om ekspropriation, og at Justitsministeriet ville stå for at afklare dette endeligt. Det var en procesmail som opfølgning på et møde, hvor der blev fordelt nogle opgaver, og det var ikke en konkluderende e-mail. De personer, som modtog e-mailen, var nogle af hendes allernærmeste samarbejdspartnere, og det var derfor ikke en formel mail fra Justitsministeriet. På tidspunktet, hvor hun skrev til Morten Holland Heide [om Erhvervsministeriets behov for et forbud], havde Tejs Binderup skrevet, at Fødevarestyrelsen gerne ville tale med Justitsministeriet, hvilket måtte betyde, at der kunne være behov for hastelovgivning, hvis Fødevarestyrelsen havde ret i deres vurdering.

Forevist hendes sms af 5. november 2020 (tillægsekstrakt 4 s. 762) til Mads Møller Langtved:

”...

Har talt med Tejs. Oplyst at vi ikke kan/vil underkende vurderingen. Tilkendegivet at hastelov ligner deres ressort – og at vi ikke har holdning til hvilken lov den passer i / selvstændig lov. Han havde ikke tænkt at det ikke var deres ressort og ville lige vende internt. Dorthe S. i SUM orienteret.

...”

har hun forklaret, at Morten Holland Heide blev kontaktet den 4. november 2020 om aftenen af Paolo Perotti (Miljø- og Fødevareministeriet) vedrørende en drøftelse om, hvorvidt lov om hold af dyr kunne hjemle aflivning af samtlige mink. Dette undersøgte Reguleringskontoret om formiddagen den 5. november 2020, hvor man samtidig i afdelingen var i gang med at forberede endnu en regeringsdrøftelse og udmeldingen om nedlukningen af Nordjylland, hvilket var årsagen til, at der først kom et svar til Miljø- og Fødevareministeriet nogle timer senere. Morten Holland Heide og Mads Møller Langtved drøftede § 30 i lov om hold af dyr med Miljø- og Fødevareministeriet, hvorefter hun fik et resume af deres overvejelser og deres drøftelse med Miljø- og Fødevareministeriet. Hun ringede efterfølgende til Tejs Binderup, hvor hun bekræftede, at Justitsministeriet ikke kunne eller ville underkende Miljø- og Fødevareministeriets vurdering af, at der ikke var hjemmel i lov om hold af dyr til aflivning af samtlige mink. Justitsministeriet rådgiver ressortministerier i ministeriernes juridiske vurderinger. Hendes kontor formulerede, at der ikke var grundlag for at tilsidesætte vurderingen, mens hun anvendte formuleringen om, at de ikke kunne eller ville tilsidesætte vurderingen. Hun vil ikke tilsidesætte ressortministeriets holdning til, at der ikke er hjemmel til et så intensivt indgreb, når der ikke er tydelige holdepunkter herfor.

Reguleringskontoret havde oplyst hende om, at Miljø- og Fødevareministeriet havde reageret lidt overraskende på konklusionen om, at der var behov for hastelovgivning, herunder havde ministeriet givet indtryk af, at det ikke nødvendigvis var Miljø- og Fødevareministeriets ansvar at skrive et hastelovforslag. Under hendes samtale med Tejs Binderup den 5. november 2020 sagde han, at hjemlen skulle indføres i epidemiloven. Dette kunne hun ikke forstå, idet mink var Miljø- og Fødevareministeriets ressort, herunder ministeriets ordførere, branche, lovforslag og minister. Tejs Binderup sagde, at det ikke var fordi, at det ikke var Miljø- og Fødevareministeriets ressort, men han mente ikke, at hjemlen skulle indføres i lov om hold af dyr. Til dette svarede hun, at Justitsministeriet ikke havde stærke holdninger til, om hastelovforslaget skulle skrives som en lovændring eller en ny lov. Hun tilkendegav, at hun godt kunne forstå, hvis man var i krise i Miljø- og Fødevareministeriet, men hvis han var på ressourcejagt, så var Sundhedsministeriet og Justitsministeriet de forkerte steder at kigge hen. Tejs Binderup svarede, at han lige ville vende det internt med juristerne i Miljø- og Fødevareministeriet.

Hendes telefonsamtale med Tejs Binderup var omkring kl. 13.00. Paolo Perotti havde forsøgt at få fat på hende, og hun ringede derfor til ham kl. 13.30. Hun havde en fornemmelse af, at der var et ansvarsvakuum, som hun var bekymret for. Hun havde kun en et meget kort samtale med Paolo Perotti, idet hun var på vej til et møde, hvilket hun beklagede over for Paolo Perotti, men samtidigt tilkendegav, at hun alligevel ringede, selvom hun alene kunne tale kort, da det var vigtigt, at der ikke var tvivl om, hvem der havde ansvaret for at følge videre op. Paolo Perotti var enig i dette og sagde, at Miljø- og Fødevareministeriet var uden for deres komfortzone, herunder at der var noget om ekspropriation. Hun opfattede, at han mente, at Justitsministeriet skulle skrive lovforslaget. Hun tilkendegav, at spørgsmålet om ekspropriation ikke ændrede på, at det var Miljø- og Fødevareministeriets branche, ordførere og minister, det vil sige Miljø- og Fødevareministeriets ressort og lovforslag. Da hun skulle gå i møde om nedlukningen af Nordjylland, aftalte de at tales ved senere. Paolo Perotti skrev til hende, at han stadig gerne ville tale. Hun skrev efterfølgende til Paolo Perotti, at hun først kunne tales ved om aftenen den 5. november 2020 grundet forberedelse af pressemøde om nedlukning af Nordjylland. Efter samtalen med Paolo Perotti omkring kl. 13.30 orienterede hun Mads Møller Langtved og Morten Holland Heide om hendes drøftelse med Paolo Perotti. Morten Holland Heide gjorde hende opmærksom på, at hun burde orientere Johan Legarth om dette. Det lå hende meget på sinde at få ringet til Johan Legarth, inden han blev kontaktet af Henrik Studsgaard (Miljø- og Fødevareministeriet), så hun kunne gøre ham (Johan Legarth) opmærksom på, at der var en afdelingschef og retschef i Miljø- og Fødevareministeriet, som var relativt insisterende på, at Justitsministeriet skulle skrive det nye lovforslag. Hun ringede derfor til Johan Legarth omkring kl. 15.30 den 5. november 2020, og oplyste ham om, at Miljø- og Fødevareministeriet var kommet frem til, at der ikke var hjemmel til det med aflivning af mink, og at man i Justitsministeriet havde kigget på det, men hverken kunne eller ville tilsidesætte denne vurdering, hvorfor der var behov for et hastelovforslag. Hun oplyste ham endvidere om, at Miljø- og Fødevareministeriet, med en lidt tyndbenet henvisning til at der var en overvejelse om ekspropriation, mente, at Justitsministeriet skulle overtage ansvaret for udarbejdelsen af lovforslaget, hvilket hun havde afvist. Johan Legarth sagde, at Justitsministeriet måtte stille med en medarbejder, der kunne bistå Miljø- og Fødevareministeriet med lovforslaget. Til dette svarede hun, at dette ville de naturligvis gøre, men at det handlede for hende om, at lovforslaget var Miljø- og Fødevareministeriet, idet det vedrørte deres ressort, herunder deres branche, deres ordfører og deres minister, og at Justitsministeriet ikke kunne overtage processen. Herefter drøftede de nedlukningen af Nordjylland. Johan Legarth spurgte ikke yderligere ind til hjemmelsspørgsmålet, og de talte ikke om zoner. Johan Legarths kommentar, til at der ikke var hjemmel til at aflive samtlige mink, var noget i retning af et ”nå”. Han spurgte ikke yderligere ind til dette.

Adspurgt af advokat Asger Bagge-Jørgensen, bisidder for Johan Legarth, har hun forklaret, at hun talte med Johan Legarth omkring 20 gange i dagene omkring den 3. til den 4. november 2020, og de deltog endvidere i en række møder sammen. Det, som Justitsministeriet primært arbejdede med i forbindelse med KU-sagen, var den komplicerede nedlukning af Nordjylland, som ramte tværsektorielt og vedrørte en lang række ministerier. Tiltagspakken i Nordjylland blev løbende udvidet. Det var en omfattende nedlukning af Nordjylland, og man var i gang med at spærre nordjyderne inde. Der var ligeledes et stort arbejde med koordinering af massetest af nordjyderne. Derudover var der hele håndteringen af, at justitsministeren var smittet med corona, herunder klarlæggelse af, hvem han havde været i kontakt med. Det hastede for hende at gøre Johan Legarth opmærksom på, at der var en uenighed om, hvilket ressortministerium der skulle påtage sig ansvaret for lovforslaget. Hun havde en formodning om, at Johan Legarth også ville blive kontaktet af Henrik Studsgaard. Det undrede

hende ikke, at Johan Legarth ikke havde en kraftigere reaktion på, at der ikke var lovhjemmel til at aflive samtlige mink. Det var ikke Justitsministeriets ansvar, og det var utvetydigt Miljø- og Fødevareministeriets lovforslag. Notitsen til hastelovsbehandlingen blev håndteret under rådgivning fra Lovafdelingen i Justitsministeriet. Den manglende lovhjemmel blev ikke bragt yderligere op under hendes samtaler med Johan Legarth i de resterende samtaler i de efterfølgende dage.

Adspurgt af advokat Jacob Goldschmidt, bisidder for Tejs Binderup og Paolo Drostby, har hun forklaret, at med ordet ”proces” mente hun processen med at udarbejde lovforslaget.

Hun og Johan Legarth havde tidligere på dagen deltaget i et møde sammen. Da hun talte med Paolo Perotti, var hun på vej ind til et møde med indsatsgruppen omkring kl. 13.30. Der var mange telefonsamtaler og møder den 5. november 2020. Al hendes kommunikation foregik via telefonsamtaler eller skypemøder, idet de fleste var i hjemmeisolation som følge af, at justitsministeren var smittet med corona.

Forevist sin mail af 5. november 2020 (ekstrakten s. 2817) til Mads Møller Langtved og Morten Holland Heide med emnet ”Mink-lovforslag”:

”...

Fra: Anne-Mette Lyhne Jensen ...

Sendt: 5. november 2020 20:17

Til: Mads Møller Langtved ...; Morten Holland Heide ...

Emne: Mink-lovforslag

Talte med Paolo igen

Kunne forstå, at MFVM var blevet enige med nogen/sig selv om, at de skal skrive lovforslaget.

Jeg lovede at vi – som altid – bistår med skrivningen og det juridiske – og at kontakten kunne gå via Reguleringskontoret.

NOST er opmærksomme på, at der skal etableres hjemmel.

...”

har hun forklaret, at Paolo Perotti havde skrevet til hende, at han fortsat ønskede at tale med hende. Hun ringede til ham omkring kl. 20.00 den 5. november, hvor han oplyste hende om, at Miljø- og Fødevareministeriet var gået i gang med lovforslaget. Han ville høre, hvordan Justitsministeriet kunne bistå dem. Mads Møller Langtved, Morten Holland Heide og Camilla Marta Giordano bistede et større team fra Miljø- og Fødevareministeriet med lovforslaget. Hun orienterede umiddelbart efter samtalen med Tejs Binderup omkring kl. 13 Dorthe Eberhard Søndergaard om, hvad de var nået frem til. Hun havde endvidere ringet til Lykke Sørensen (Rigspolitiet) sidst på eftermiddagen den 5. november 2020 og oplyst hende om, at Miljø- og Fødevareministeriet havde vurderet, at der ikke var hjemmel til aflivning af alle mink i Danmark, og at Justitsministeriet havde kigget på det, men hverken kunne eller ville tilsidesætte denne vurdering. Lykke Sørensen var tidligere på dagen blev oplyst om, at Justitsministeriet var involveret i afklaringen af, hvorvidt der var hjemmel i lov om hold af dyr til den landsdækkende aflivning af mink i Danmark. Morten Holland Heide deltog i et kort statusmøde om morgen den 5. november 2020, hvor Rigspolitiet deltog, og det var i margin af dette møde, at Morten Holland Heide oplyste Lykke Sørensen om, at Justitsministeriet var blevet bedt om at efterprøve Miljø- og Fødevareministeriets vurdering af, at der ikke var hjemmel til aflivning af alle mink i Danmark i

lov om hold af dyr. Lykke Sørensen kendte godt til hjemmelsproblematikken, idet hun havde fået besked herom fra Fødevarestyrelsen, som i NOST-regi havde redegjort for deres opfattelse. Der blev ofte afholdt møder i NOST'en, og der havde så vidt hun var orienteret tidligt om morgenen den 5. november 2020 været et NOST-møde. Hun ved ikke, om Fødevarestyrelsen forud for KU-mødet den 3. november 2020 havde givet besked til NOST'en om, at der ikke var hjemmel til aflivning af alle mink i Danmark.

Adspurgte af kommissionen og forevist passage fra mødereferat i NOST'en "Referat af møde med styrelseschefer i beredskabet i regi af NOST den 5. november 2020 kl. 8.00 vedrørende mink-indsatsen" af 29. december 2020 (ekstrakten s. 2674):

"...

Referat af møde med styrelseschefer i beredskabet i regi af NOST den 5. november 2020 kl. 8.00 vedrørende mink-indsatsen

Mødet blev afholdt via Skype.

Deltagere:

Politiet:

- Rigspolitichef Thorkild Fogde
- Politidirektør Lykke Sørensen
- Chefpolititiinspektør Peter Ekebjærg
- Politiinspektør Uffe Stormly
- Politidirektør Anne Marie Roum Svendsen, Nordjyllands Politi
- Politidirektør Helle Kyndesen, Midt- og Vestjyllands Politi
- Politiassessor Birgitte Buch (referent)

...",

har hun forklaret, at Lykke Sørensen tilkendegav, at det var Hanne Larsen (Fødevarestyrelsen), der havde sagt, at der efter Fødevarestyrelsens opfattelse ikke var hjemmel til at gennemtvinge aflivningerne. Justitsministeriets møde med Rigspolitiet den 5. november 2020 blev afholdt kl. 09.45.

Hun havde ikke efterfølgende mere med hastelovforslaget at gøre. Hun spurgte Morten Holland Heide og Mads Møller Langtved, om Miljø- og Fødevareministeriet var gået i gang, og de bekræftede at et større team fra Miljø- og Fødevareministeriet havde kastet alle kræfter ind i det og havde arbejdet hele natten med lovforslaget, som også Morten Holland Heide og Mads Møller Langtved bistod med.

Lørdag den 7. november 2020 om eftermiddagen var hun inde på kontoret i Justitsministeriet, hvor Morten Holland Heide og Camilla Marta Giordano arbejdede med lovforslaget og sammen med en række personer havde deltaget i et møde herom indkaldt af Miljø- og Fødevareministeriet. Det var ikke hemmeligt eller ukendt, hverken i Justitsministeriet, Sundhedsministeriet eller Miljø- og Fødevareministeriet og formentligt heller ikke i flere andre ministerier, at der blev arbejdet på et lovforslag, der skulle sikre hjemmel til aflivning af alle mink i Danmark. Lovforslaget var ikke enkelt at skrive, idet især kompensationsdelen i lovforslaget tilsyneladende var vanskelig. Der blev sendt en mail fra Justitsministeriet, som havde relation til arbejdet med lovforslaget den 7. november 2020 om aftenen. Hun var ikke inde over formuleringen af denne mail.

Forevist Morten Holland Heides mail af 7. november 2020 (ekstrakten s. 3167) til Charlotte Røgild Knudsen (Miljø- og Fødevareministeriet) og Paolo Drostby (Miljø- og Fødevareministeriet), som til lige er sendt i kopi til Mads Møller Langtved og Camilla Marta Giordano, med emnet ”Aflivning af mink”:

”...

Kære Paolo og Chalotte

Som opfølgning på det møde, vi havde tidligere i dag om lovforslaget, så skal I lige være opmærksomme på, at det er vigtigt, at minkavlerne forud for deres eventuelle beslutning om frivilligt at aflive mink får klar besked om, at en pligt til at aflive pt. kun gælder for smittede minkfarme og minkfarme i risikozonerne. Minkavlerne bør naturligvis få at vide, at der ikke uden for disse situationer kan stilles krav om aflivning, idet dette forudsætter, at Folketinget vedtager lovforslaget herom, hvorefter pligten vil gælde fra tidspunktet for lovens ikrafttræden. Det står dem frit for at aflive, men de bør selvsagt træffe denne beslutning på et oplyst grundlag, og man kan nok ikke fortænke dem i at være lidt forvirrede herom i lyset af den måde, der, så vidt vi ved, hidtil er blevet kommunikeret offentligt om aflivningen. Det er muligt, at de under alle omstændigheder ville aflive deres mink nu for at pelse, men kendskab til reglerne er jo under alle omstændigheder så relevant i forhold til avlsdyrene. Hvis sådan vejledning ikke gives på nuværende tidspunkt, bør I tage fat i Fødevarestyrelsen herom.
...”

har hun forklaret, at Mads Møller Langtved ringede til hende om aftenen den 7. november 2020 omkring kl. 21, vedrørende et andet spørgsmål, som hastede. Under telefonsamtalen fortalte Mads Møller Langtved også, at Morten Holland Heide på et møde var blevet i tvivl om, hvorvidt minkavlerne havde fået besked om, at der ikke var hjemmel til at aflive samtlige mink i Danmark. Hun og Mads Møller Langtved havde ikke viden, der kunne aflive denne tvivl. De aftalte, at Morten Holland Heide og Mads Møller Langtved for en god ordens skyld skulle sende en forespørgsel herom til Miljø- og Fødevareministeriet. Hun ved ikke, om det kan betegnes som profetisk, at Morten Holland Heide fik denne tvivl, men noget i den retning. Miljø- og Fødevareministeriet havde en meget tæt dialog med minkbranchen, og der sad en bred gruppe mennesker og arbejdede med lovforslaget, hvorfor hun ikke havde fantasi til at forestille sig, at minkavlerne ikke havde fået besked om, at der ikke var hjemmel til at kræve aflivning af mink udenfor zonerne.

Adspurgt af kommissionen har hun forklaret, at hun på dette tidspunkt havde talt med Lykke Sørensen. Da hun den 5. november 2020 orienterede Lykke Sørensen om, at Justitsministeriet ikke kunne eller ville tilsidesætte Miljø- og Fødevareministeriets vurdering af, at der ikke var hjemmel i lov om hold af dyr til at aflive samtlige mink, oplyste Lykke Sørensen hende om, at politiet kun opererede i zone 1 og 2, mens Fødevarestyrelsen håndterede de frivillige aflivninger i zone 3. Både Rigspolitiet og Fødevarestyrelsen sidder i NOST'en. Hun antager, at kontakten til minkbranchen foregik via Miljø- og Fødevareministeriet og ikke via NOST'en, hvorfor det var mest korrekt, at Morten Holland Heide rettede henvendelse til Miljø- og Fødevareministeriet som ressortministerium.

Vedrørende en sms-korrespondance med Tejs Binderup i juni 2021 (tillægsekstrakt 3 s. 738-740) har hun forklaret, at korrespondancen omhandlede en ny regeringssag, hvor der var behov for at redegøre for forløbet i efteråret 2020. Hun og Tejs Binderup diskuterede baggrunden for at Miljø- og Fødevareministeriet påtog sig arbejdet med det nye lovforslag. De var ikke enige, idet hun mente at Miljø- og Fødevareministeriet skulle skrive loven, idet mink var deres ressort, mens Tejs Binderup mente,

at Miljø- og Fødevarerministeriet påtog sig arbejdet med lovforslaget for at skærme Sundhedsministeriet. De havde ikke en telefonsamtale herom, og kommunikationen foregik kun via sms'er. Hun og Tejs Binderup var ikke uvenner, men de var uenige.

Adspurgt af advokat Jacob Goldschmidt, bisidder for Tejs Binderup og Paolo Drostby, har hun forklaret, at det var relevant at få afklaret, hvad regeringens beslutning fra KU-mødet den 3. november 2020 indebar, herunder i forhold til sikring af lovhjemmel. Det rigtige at gøre i situationen var, at fremsætte et hastelovforslag, når det konstateres, at der ikke er hjemmel til at gennemføre en politisk beslutning. Forud for hendes samtale med Paolo Perotti de 5. november 2020, var hun bevist om, at Tejs Binderup havde indkaldt til et opstartsmøde om det nye lovforslag. Det er ikke forbudt at forsøge at få et andet ministerium til at skrive et lovforslag. 'Går den, så går den'. Hun og Tejs Binderup havde i efteråret 2020 et rigtig godt samarbejde, og dette gode samarbejde i afdelingschefkredsen var afgørende for, at de kunne løfte opgaven. Hun var udmærket klar over, hvor presset Miljø- og Fødevarerministeriet var, men det var Justitsministeriet også. Hun kender ikke til, at nogen myndigheder gennemførte aflivninger af mink i zone 3, og det er ikke hendes opfattelse, at det har været tilfældet. Der var ingen, der reagerede med voldsom overraskelse på, at der ikke var lovhjemmel til at aflive alle mink i Danmark. Fokus var på, hvordan dette skulle håndteres, herunder ved en afklaring af, at der skulle udarbejdes et midlertidigt forbud, selvom dette ikke havde været regeringens ønske.

Forevist mail korrespondance 30. november 2020 (tillægsekstrakt 3 s. 415) mellem Søren Bøllingtoft Knudsens og Ane Myrhøj Bisgaard (Erhvervsministeriet), som tillige er sendt i kopi til Carsten Kjær Joensen (Erhvervsministeriet), men emnet "Sendt til MFVM => til KU-drøftelse":

"...

Fra: Søren Bøllingtoft Knudsen (EM-DEP) ...

Sendt: 30. november 2020 21:26

Til: Ane Myrhøj Bisgaard (EM-DEP) ...

Cc: Carsten Kjær Joensen (EM-DEP) ...

Emne: Re: Sendt til MFVM => til KU-drøftelse

Hej Ane

Ja, det er os der efter telefonisk dialog med JM tog de nævnte forbehold i kompensationsbilaget.

Mvh.

Søren

...

Den 30. nov. 2020 kl. 21.14 skrev Ane Myrhøj Bisgaard (EM-DEP) ...:

Hej Søren

Jeg er ved at færdiggøre tidslinien om mink ift. MD's bestilling

.

Anne Krabbe har sendt mig denne. Er det jer/EM, der har bidraget vedr. lovhjemmel for de to kompensationsordninger i vedhæftede?

Der står bl.a. flg. om kompensation i form af hjælpepakke ved dvale-model samt hjælpepakke ved nedlukning af erhvervet:

Der tages samtidig forbehold for, hvorvidt og hvordan den juridiske hjemmel til at gennemføre de foreslåede løsninger kan findes. Det er umiddelbart vurderingen, at det hverken er muligt at tvangslukke eller lægge minkerhvervet i dvale med hjemmel i epidemiloven eller Sundheds- og Ældreministeriets forbudsbekendtgørelse, da minkavlere ikke er levnedsmiddelsproducenter. Et forbud vil således skulle hjemles i Miljø- og Fødevareministeriets Bekendtgørelse om COVID-19 hos pelsdyr eller ved lov. Miljø- og Fødevareministeriet og Justitsministeriet er ved at afklare dette spørgsmål.

...”,

har hun forklaret, at hun ikke ved, hvem Søren Bøllingtoft Knudsen havde talt med i Justitsministeriet om dette. Hun er i forbindelse med aflevering af materiale til kommissionen blevet opmærksom på, at der flere dage før udarbejdelse af KU-sagen af 3. november 2020 havde været telefonisk kontakt mellem Justitsministeriet og Erhvervsministeriet på sagsbehandlerniveau vedrørende et spørgsmål om hjemmel i epidemiloven til at indføre et forbud mod minkavl.

Forevist passage fra telefonnotat af 10. november 2020 (ekstrakten s. 3913) fra møde mellem Morten Schiellerup Bager (Erhvervsministeriet) og Halit Sert (Justitsministeriet) den 27. oktober 2020:

”...

Telefonnotat over samtale tirsdag den 27. oktober 2020 med specialkonsulent Morten Schiellerup Bager fra Erhvervsministeriet

Jeg blev tirsdag den 27. oktober 2020 ved 11-tiden ringet op af Morten Schiellerup Bager fra Erhvervsministeriet. Han oplyste mig, at man i Erhvervsministeriet havde brug for en vurdering af, om der inden for rammerne af epidemiloven lovligt ville kunne laves et forbud mod mink.

Jeg forstod hans henvendelse som gående på, om der lovligt inden for rammerne af epidemiloven ville kunne laves et forbud mod hold af mink/erhvervsvirksomhed med opdrætning af mink.

Jeg oplyste ham, at jeg ikke havde fantasi til at forestille mig, at der i epidemiloven var hjemmel til at regulere så specifikt og materielt atypisk område som opdrætning af mink, og at jeg under alle omstændigheder først ville kunne se på det, hvis jeg fik nærmere oplysninger på mail. Vi aftale derfor, at han sendte mig en mail, hvilket jeg endnu ikke har modtaget.

Halit Sert

Fuldmægtig i Reguleringskontoret

...”,

har hun forklaret, at udover hende (Anne-Mette Lyhne Jensen) og Lisbeth Gro Nielsen var Cecilie Birch (Justitsministeriet) involveret i udarbejdelsen af KU-sagen. Hun ved ikke, hvem der kunne have haft en samtale med Søren Bøllingtoft Knudsen. Hun havde ikke en samtale med Søren Bøllingtoft Knudsen herom. I CU-sagen fra 1. oktober 2020 stod der, at Justitsministeriet ville blive inddraget, hvilket man ikke kan have noget imod. Det er ikke fordi, man ikke må spørge Justitsministeriet til råds, men Justitsministeriet blev ikke inddraget i en afklaring af, hvorvidt et forbud mod minkavl kunne hjemles i Miljø- og Fødevareministeriets bekendtgørelse om COVID-19 hos pelsdyr eller ved lov. Justitsministeriet ville have ladet en tematisering af hjemmelsgrundlaget fremgå af coveret, hvis Miljø- og Fødevareministeriet havde ønsket det stod i coveret til KU-sagen den 3. november 2020. Det, der fremgik af coveret, var det, som Miljø- og Fødevareministeriet syntes var relevant. Det var på et niveau over hende, at formuleringer i coveret til KU-sagen den 3. november 2020 blev

slettet og ændret. Departementscheferne i Statsministeriet og Justitsministeriet må gerne have holdninger til coveret, men ændringer bør sædvanligvis forelægges for ressortministeriet, inden en sag sendes ud. Dette kunne man ikke nå den 3. november 2020 på grund af tidspresset. Det var Statsministeriet, som lagde det tidsmæssige pres på sagsbehandlingen af KU-sagen. Statsministeriet besluttede, hvornår KU-sagen skulle gå i gang, hvornår materialet skulle sendes ud og de rykkede for materialet til KU-sagen. Miljø- og Fødevareministeriet havde efter hendes opfattelse ikke indvendinger mod den første version af KU-sagen, som blev sendt rundt, idet denne version havde indarbejdet deres bemærkninger.

Adspurgt af kommissionen og forevist passage fra Erhvervsministeriets tidslinje ”Redegørelsen er tidsmæssigt afgrænset til at omfatte perioden fra forberedelsen af mødet i KU den 3. november og frem til den 10. november 2020” (ekstrakten s. 5352):

”...

Møde i KU (kl.21.30) <i>Fremgår på samme vis af redegørelsen side 8</i>	KU-materiale udsendt kl. 21.24 (3 – materiale vedlagt)	Punkt 1. Mink	... EM har efter telefonisk dialog med JM indsat flg. forbehold omkring hjemmel til kompensation i ’Bilag X. Kompensation til minkavlere mv.’ til KU-sagen: <i>Der tages samtidig forbehold for, hvorvidt og hvordan den juridiske hjemmel til at gennemføre deforeslåede løsninger [kompensation i form af hjælpepakke ved dvale-model samt hjælpepakke ved nedlukning af erhvervet] kan findes. Det er umiddelbart vurderingen, at det hverken er muligt at tvangslukke eller lægge minkerhvervet i dvale med hjemmel i epidemiloven eller Sundheds- og Ældreministeriets forbudsbekendtgørelse, da minkavlere ikke er levnedsmiddelsproducenter. Et forbud vil således skulle hjemles i Miljø- og Fødevareministeriets Bekendtgørelse om COVID-19 hos pelsdyr eller ved lov. Miljø- og Fødevareministeriet og Justitsministeriet er ved at afklare dette spørgsmål.</i>
---	--	---------------	--

...”,

har hun forklaret, at hun ikke har nogen viden om, at Justitsministeriet skulle have haft en telefonisk dialog med Erhvervsministeriet om hjemmel til kompensation i forbindelse med tilblivelsen af bilag 2 ”Bilag X. Kompensation til minkavlere mv.”. Det er ikke hende, der har sagt god for, at formuleringen skulle ind i bilaget. Formuleringen ”Det er umiddelbart vurderingen, at det hverken er muligt at tvangslukke eller lægge minkerhvervet i dvale med hjemmel i epidemiloven eller Sundheds- og Ældreministeriets forbudsbekendtgørelse, da minkavlere ikke er levnedsmiddels-producenter” kan godt forklares med den sagsbehandlingsdialog, der havde været mellem Morten Schiellerup Bager og Halit Sert, men hun aner ikke, om dette var baggrunden for det.

Det var først om morgenen den 4. november 2020 omkring kl. 11, at det gik op for hende, at der manglede hjemmel til at aflive samtlige mink i Danmark. Justitsministeriet blev ikke involveret i en afklaring heraf forud for den 4. november 2020. Justitsministeriet havde et stort fokus på nedlukningen af Nordjylland efter regeringens pressemøde den 4. november 2020. Nedlukningen af Nordjylland var den hårdeste nedlukning til dato, og det var en kompliceret regional nedlukning. Nedlukningen af Nordjylland ramte samtlige ministerier, og hun var i dialog med alle ministerier i løbet af den 3. og 4. november 2020. Det fyldte rigtigt meget. Det var en meget intenst proces. Corona-embedsmænd arbejdede i et modus, hvor de skulle reagere meget hurtigt både i forhold til situationer med smittespredning og i forhold til forberedelse af materiale til regeringen. Der blev skrevet adskillige bekendtgørelser på en halv dag, og der var processer, som normalt tager uger eller måneder, der blev håndteret på et døgn. Arbejdspreset i efteråret 2020 var meget intenst, og det var nogle meget krævende processer, hvilket gjorde sig gældende på tværs af ministerierne. I perioden fra medio september 2020 og langt ind i foråret 2021 registrerede hun gennemsnitligt 75-80 timer om ugen. Der var helt sikkert nogen, der arbejdede mere end hende. I ugen den 2. november 2020 til den 8. november 2020 registrerede hun 90 timer. Den 4. november 2020 registrerede hun 18 timer, og dagen bestod ud over det tidligere nævnte blandt andet af håndteringen af, at Justitsministeren var konstateret smittet med corona, koordination af test af regeringen, sikring af værnemidler til Marienborg og forberedelse af endnu en KU-sag vedrørende nedlukningen af Nordjylland. Den 4. november 2020 var endnu mere intens end den 3. november 2020, og der blev arbejdet så hårdt i både Justitsministeriet og de andre relevante ministerier, herunder også i Miljø- og Fødevareministeriet. Hendes medarbejdere kunne ikke have gjort mere, men der var ingen, der brokkede sig på trods af det enorme arbejdspress.

De var underlagt et stort tidspres, og der var ikke tid til at læse dokumenterne i KU-sagen forud for KU-mødet den 3. november 2020. Alle sædvanlige processer var sat på speed, og materialet, der blev udsendes seks minutter før KU-mødet startede, blev ikke læst.

Adspurgt af sin bisidder, advokat Jacob Aaes, har hun forklaret, at under hendes telefonsamtaler med Tejs Binderup den 3. og 4. november 2020 drøftede de ikke spørgsmålet om hjemmel. De orienterede hinanden om forskellige ting. Man afventede den nye risikovurdering fra Statens Serum Institut, og hun blev opdateret af Tejs Binderup om, at risikovurderingen endnu ikke var klar. Tejs Binderup oplyste hende også om, at man i Miljø- og Fødevareministeriet, Finansministeriet og Erhvervsministeriet arbejdede på en ØU-sag med en incitamentsordning til minkavlerne for hurtige aflivning af mink, samt en langsigtet plan for minkerhvervet, hvor første skridt skulle være af få aflivet og pelset ned til avlsdyrbestanden, hvorefter avlsdyrene skulle samles på bestemte lokationer. Tejs Binderup var meget bekymret for en model, hvor aflivningen af mink skulle ske ved gift. Hun og Tejs Binderup havde i løbet af disse dage mange procesdrøftelser, og de drøftede ligeledes, at Tejs Binderup ved en fejl ikke havde modtaget de forskellige versioner af udkast til KU-sagen i løbet af den 3. november 2020. De drøftede på intet tidspunkt den 3. november 2020, hvorvidt der var hjemmel til at aflive alle mink i Danmark.

Adspurgt af kommissionen har hun forklaret, at ingen på departementschefmødet den 3. november 2020 kl. 14.45 rejste en bekymring om, hvorvidt embedsværket kunne nå af fremskaffe et fyldestgørende beslutningsgrundlag til KU-sag samme dag (se forklaringsdokumentet s. 236). Det var en usædvanlig kort frist, der blev givet til at udarbejde KU-sagen.

Adspurgt af kommissionen vedrørende notatet ”Notat om møde om minkindsats onsdag den 4. november 2020 kl. 10.30” (ekstrakten s. 2651) har hun forklaret, at arbejdstesen ikke var en konklusion.

Den 4. november 2020 blev der afholdt et afdelingschefmøde, hvor hun og Dorthe Eberhardt efterfølgende havde et møde, hvor de skulle drøfte epidemiloven. På dette efterfølgende møde nævnte Dorthe Eberhardt Søndergaard, at Sundhedsministeriet tidligere havde været inde og kigge på lov om hold af dyr, og Dorthe Eberhardt Søndergaard kom med nogle fornuftige betragtninger, som hun (Anne-Mette Lyhne Jensen) videregav til Tejs Binderup. Tejs Binderup oplyste hende om, at dette ville han vende med Fødevarestyrelsen. Formuleringen, om at man havde en arbejdstese, var hendes ord, og de baserede sig på det, som Sundhedsministeriet havde ytret vedrørende muligheden for at lov om hold af dyr kunne hjemle aflivningen af samtlige mink i Danmark. På den anden side ville hun næppe have brugt formuleringen, hvis Tejs Binderup havde protesteret tydeligt imod Sundhedsministeriets betragtninger. Tejs Binderup gengav Fødevarestyrelsens holdning, men de drøftede ikke, hvorvidt Fødevarestyrelsens havde inddraget den nye risikovurdering fra Statens Serum Institut eller i øvrigt hvad Fødevarestyrelsens opfattelse beroede på. I dag ville hun nok have formuleret sig sådan, at arbejdstesen var, at der kunne være hjemmel i lov om hold af dyr. Hun og Tejs Binderup havde ikke en drøftelse af, hvilken bestemmelse i lov om hold af dyr der kunne hjemle aflivningen. Hun videresendte derfor Dorthe Eberhardt Søndergaards e-mail, for at pege på den konkrete bestemmelse. Hun begyndte at slette i mailens tekst, i den relativt lange del hvor videresendelsesoplysningerne fremgik, da det alene var lovteksten, hun ville gøre opmærksom på, men hun tog sig selv i det og for at sikre, at det fremgik, hvor mailen kom fra. Hun sendte mailen til Tejs Binderup med Dorthe Eberhardt Søndergaard i kopi. Hun havde forinden forgæves forsøgt at ringe til Dorthe Eberhardt Søndergaard for at aftale, at hun ville videresende mailen. Da hun havde sendt mailen ringede hun til Tejs Binderup og gjorde ham opmærksom på mailen og på, at Justitsministeriet ikke havde foretaget nogen vurdering endside kigget i forarbejderne til bestemmelsen (se forklaringsdokumentet s. 243).

Adspurgt af kommissionen har hun forklaret, at koordinationskontoret i Beredskabsafdelingen ikke tidligere havde koordineret andre KU-sager vedrørende Miljø- og Fødevareministeriet. Hun startede som fungerende afdelingschef i beredskabsafdelingen den 1. september 2020. Hendes afdeling i Justitsministeriet blev blandt andet oprettet med henblik på koordination af tværsektorielle tiltag, herunder især restriktioner vedrørende nedlukning af erhvervs- og kulturliv. I efteråret 2020 stod Koordinationskontoret blandt andet for at koordinere flere CU-sager (se forklaringsdokumentet s. 230).

Adspurgt af kommissionen har hun forklaret, at Justitsministeriet løbende arbejdede med at tilpasse sig situationen, og hun fik i dagene omkring den 3. november 2020 et yderligere hold medarbejdere til afdelingen fra et andet kontor, som blev lagt i dvale. Det er dog ikke kun et spørgsmål om mandskab, og i intense processer hjælper det ikke nødvendigvis at have mange mennesker til at indgå i opgaveløsningen. Beredskabsafdelingen vekslede meget i størrelse. KU-sagen den 3. november 2020 blev efterfølgende skilt i to spor, og der blev kørt en grundigere sag vedrørende restriktionerne i Nordjylland. Nordjyllandspakken blev fastlagt i en ny KU-sag, der blev til efter flere møder i den daværende indsatsgruppe, ligesom der blev afholdt et forberedende KU-møde og et nyt KU-møde om morgenen den 5. november 2020, inden man meldte noget ud om Nordjyllandspakken. Det var Statsministeriet, der besluttede, at man ikke var klar til at melde noget ud om tiltagene i Nordjylland, og som besluttede, at der skulle laves en ny konsolideret KU-sag herom.

Adspurgt af kommissionen og forevist passage fra transskriberet udgave af statsministerens presse-møde den 4. november 2020 (ekstrakten s. 2529 og 2535):

”...

Statsminister Mette Frederiksen:

...

For at understøtte den aflivningsindsats, som fødevaremyndighederne allerede er i gang med at iværksætte, så, og allerede er i gang med, så iværksættes der nu en nødplan for aflivning, som håndteres i regi af Den nationale operative stab under politiets kommando og med bistand fra Forsvaret, fra Beredskabsstyrelsen og fra Hjemmeværnet.

...

Fødevareminister Mogens Jensen:

...

For nuværende, der vil aflivningsprocessen fortsætte som hidtil, men hastigheden den skal øges, og derfor arbejder Fødevarestyrelsen og Beredskabsstyrelsen lige nu på højtryk for at få aflivet flest mulige mink hurtigst muligt. Ligesom politiet og Forsvaret nu intensiverer deres indsats for at sætte ekstra gang i aflivningerne.

Derudover har regeringen besluttet, at minkavlere i hele landet, der afliver deres mink hurtigt, vil få en ekstra kompensation, og den ordning vil gælde både indenfor og udenfor zonerne.

...”,

har hun forklaret, at hun ikke så Mogens Jensens tale på pressemødet den 4. november 2020. Hun var bekendt med at Mogens Jensen deltog i pressemødet. Hun og hendes afdeling modtog ikke Mogens Jensens tale forud pressemødet, hvilket er helt sædvanligt. Hun var således ikke bekendt med indholdet af Mogens Jensens tale. Justitsministeriet udtalte i forbindelse med arbejdet med redegørelsen af 18. november 2020, at Mette Frederiksens udtalelse på pressemødet, om at man var i gang med aflivningerne, var med til at forstærke et forkert indtryk. Der kørte parallel proces, hvor man fortalte branchen, hvad regeringens beslutning betød.

Adspurgte af kommissionen og foreviste sin mail af 4. november 2020 (ekstrakten s. 2214) til Lisbeth Gro Nielsen, Nanna Skriver Dall og Mads Møller Langtved, som tillige er sendt i kopi til Morten Holland Heide, med emnet ”Læs i morgen: tilbagemelding fra KU”:

”...

Kære alle tre

Kort tilbagemelding fra KU, jf. vedhæftede sag.

...

Indhold

Mink

Overordnet en meget hård linje – alt skal slagtes bortset fra evt. en meget lille mængde genpulje-mink (Jhan talte om 1.000) og i øvrigt iværksættelse af følgende tre spor

- 1) skrue op for nuværende set-up (MFVM)
- 2) udmelding om bonusordning (MFVM, EM, FM)
- 3) iværksættelse af nødplan - (FMN – men koordineres i regi af NOST)

...”,

har hun forklaret, at hun ikke tænkte over, hvorvidt det var overraskende, at regeringen havde besluttet, at alle mink i Danmark skulle aflives. Hun var i løsningsmode og noterede ned, hvad der skulle ske.

Adspurgt af kommissionen og forevist hendes kladde til en mail af 12. november 2020 (tillægseks-trakt 1 s. 12 og 14) med emnet ”Tidslinjer – endelige”:

”...

Fra: Anne-Mette Lyhne Jensen

Til: Lisbeth Gro Nielsen; Morten Holland Heide ...; Mads Møller Langtved

Emne: Tidslinjer - endelige.docx

Dato: 12. november 2020 10:38:30

Vedhæftede filer: Tidslinjer - endelige.docx

Hold nu op.

...

Kl. 17.43: udsender JM første udkast til samlet cover pba. bl.a. bidrag. (nedenstående angiver alene korrespondance med MFVM – der var tillige korrespondance med øvrig ministerier).

Kl. 18.48 – 22.30: Skriftlig korr. med MFVM om bemærkninger til KU coveret, og der er telefonisk kontakt vedr. en oplysning i sagen om, hvornår mink i Nordjylland kan forventes slået ned. JM anmoder MFVM om i at fremsende konkret tekstforslag. Har ingen erindring om telefonisk dialog om hjemmel

Kl. ca. 24: tilbagemelding fra KU vedr. den samlede sag – dvs. mange elementer – fsva. mink er tilba-gemeldingen, at der overordnet en meget hård linje, dvs. alt skal aflives, idet aflivningen har tre spor: 1) skrue op for nuværende set-up (MFVM), 2) udmelding om bonusordning (MFVM, EM, FM), 3) iværk-sættelse af nødplan - (FMN – men koordineres i regi af NOST). Der arbejdes mod udmelding på pres-semøde onsdag eftermiddag. Ingen tilbagemelding om drøftelse af hjemmel.

Onsdag den 4. november

Kl. 9-9.30 AC møde med JM, SUM, MFVM, FM, EM, UFM, BUVM, KUM om opsamling på KU drøftelsen.

Kl. 10.30-11.00 AC møde (indkaldt af JM på anmodning af MFVM) med JM, MFVM, EM, FM, FNM, FM

Erindring fra begge møder: (ALJ taler i tlf. med NOST'en under en del af mødet, da det er uklart, hvem der har lead på den opskalerede aflivningsindsats, og om der er flere operationer mv.). Der en række uklarheder ift. KU beslutningen, herunder hvilke uddannelsesstilbud, der skal lukkes, hvilken rolle Forsvaret skal have ift. aflivning mv. Fsva. mink er det uklart, hvad der er besluttet – forbud eller afliv-ning. JM tilkendegiver, at ville opklare dette. Enighed om, at afgørende for hjemlen, bl.a. da forbud forudsætter hjemmel. EM påpeger, at forbud statsstøtteretligt er afgørende for compensation. MFVM nævner problemstilling omkring hjemmel til nedslagning uden for sikkerhedszonerne og efterlyser be-hov for afklaring af ekspropriation. Det påpeges af SUM på mødet, at den nye risikovurdering fra SUM kan have betydning for MFVM's hjemmel.

Kl. 10.20: JM sender bestilling på udmeldingspapirer

Kl. 11.05: Intern afklaring af, at regeringsbeslutningen indebærer, at der ikke er tale om et forbud, og at regeringen ikke vil afskære muligheden for, at der efter corona kan opbygges en minkindustri

Kl. ?: spsm. om hjemmel til nedslagning drøftes telefonisk med SUM. Enighed om, at det ikke er epi-demilov.

Kl. 11.23 (under telefonsamtalen med SUM) sender SUM kort mail med gengivelse af § 30 lov om dyrehold

Kl. ? Telefonisk aftale med MFVM om, at FVST bedes forholde sig til udstrækningen af den hjemmel, der pt. anvendes til at slå mink ihjel i lov om dyrehold.

Kl. 11.30: JM videresender mailen fra SUM til MFVM

Kl. 11.31: JM skriver til SUM, at FVST vil kigge på hjemmelen igen

Kl. 12.02: JM sender bestilling på fælles talelinje

...”,

har hun forklaret, at dokumentet var vedhæftet en kladde til en mail, som ikke blev sendt. Hun udarbejdede primært tidslinjen for at kunne huske, hvad der var sket i perioden til brug for en eventuel afhøring, idet det forekom hende sandsynligt, at der ville blive nedsat en kommissionsundersøgelse. Hun havde oprindeligt en tanke om, at det skulle være Justitsministeriets tidslinje, men det blev til hendes egen tidslinje. Hun blev overrasket over, at hendes tidslinje dukkede op i ekstrakten, idet den var vedhæftet en kladde til en ikke afsendt mail. Justitsministeriet gik straks i gang med at sikre materiale til brug for Miljø- og Fødevareministeriets redegørelse af 18. november 2020. Hun ville ikke i denne proces begynde at slette sms'er eller mails. Hun godkendte ikke de referater, som Morten Holland Heide udarbejdede i forbindelse med afdelingschefmødet den 4. november 2020. Hun så telefonnotaterne, og hun var enig i indholdet. Vedrørende afdelingschefmødet den 4. november 2020 har hun forklaret, at hun ikke hørte, at Tejs Binderup på mødet nævnte problemstillingen om hjemmel til aflivning af mink udenfor zonerne, idet hun talte i telefon. Hun hørte ikke, men hun er dog ikke i tvivl om, at Tejs Binderup og Dorthe Eberhardt Søndergaard havde en drøftelse herom på mødet. Efterfølgende havde hun en samtale med Dorthe Eberhardt Søndergaard og Morten Holland Heide, hvorefter hun ringede til Tejs Binderup.

Forevist sin mail af 4. november 2020 (ekstrakten s. 2266) til blandt andet Line Nørbæk, Tejs Binderup, Annemarie Lauritsen, Lene Brøndum Jensen, Dorthe Eberhardt Søndergaard og Søren Bøllingtoft Knudsen, som tillige er sendt i kopi til Lisbeth Gro Nielsen og Morten Holland Heide:

”...

From: Anne-Mette Lyhne Jensen

Sent: 4. november 2020 12:08

To: Torben Skovgaard Andersen (EM-DEP) [Torben Skovgaard Andersen (EM-DEP)]; Line Nørbæk (EM-DEP) [Line Nørbæk (EM-DEP)]; Tejs Binderup [Tejs Binderup]; FMN-CHSPO Høeg-Jensen, Kasper [FMN-CHSPO Høeg-Jensen, Kasper]; Annemarie Lauritsen [Annemarie Lauritsen]; Morten Holland Heide (...) [Morten Holland Heide (...)]; Lene Brøndum Jensen [Lene Brøndum Jensen]; Dorthe Søndergaard [Dorthe Søndergaard]; Søren Bøllingtoft Knudsen (EMDEP) [Søren Bøllingtoft Knudsen (EM-DEP)]

CC: Lisbeth Gro Nielsen [Lisbeth Gro Nielsen]; Morten Holland Heide ... [Morten Holland Heide (...)]

Subject: Beslutning om og hjemmel til aflivning af mink

Kære alle

Har fået bekræftet, at beslutningen var, som Line udlagde det, dvs. der er ikke truffet beslutning om et forbud. Regeringen vil ikke afskære muligheden for, at der efter Corona kan genopbygges en minkindustri i Danmark

Arbejdstesen ift hjemmel for aflivning af mink er følgende

- MVFM har hjemmel til aflivning af alle mink i § 30 i lov om hold af dyr (MFVM afklarer endeligt)
- der er ikke tale om ekspropriation (JM afklarer endeligt)

Vi lavede bidrag til dagens udmeldingspapir og fælles talelinjer ud fra ovenstående. Som altid super skærbagkant.

...”,

har hun forklaret, at hun i dag ville have formuleret det som om, at arbejdstesen var, at der kunne være hjemmel i lov om hold af dyr. Hun vidste på daværende tidspunkt ikke, at ressortministeriet i måneder forinden havde haft en opfattelse af, at der ikke var hjemmel i lov om hold af dyr til at aflive alle mink i Danmark.

Adspurgte af kommissionen og foreviste Morten Holland Heides mail af 11. november 2020 (ekstrakten s. 4014-4015) til ham selv vedhæftet en SMS-korrespondance mellem hende og Morten Holland Heide:

”...

From: Morten Holland Heide

Sent: 11. november 2020 14:18

To: Morten Holland Heide[Morten Holland Heide]

Subject: Sms modtaget fra Anne-Mette Lyhne Jensen

Attachments: Image.jpg

...

[Anne-Mette Lyhne Jensen]: Har lige talt med Pelle. Han synes at vi skal fastholde det, der stod i sagen (mindre sundhedsmyndighederne mener noget andet). Han vil sørge for, at det står klart for statsministeren.

...”

har hun forklaret, at denne sms ikke handlede om hjemmel. Sms'en handlede om, hvornår Nordjyllandspakken skulle træde i kraft.

Adspurgte til en sms-korrespondance mellem hende og Johan Legarth den 5. november 2020 (tillægs-ekstrakt 3 s. 837-838:

”...

[Anne-Mette Lyhne Jensen]: ”Skal vi rykke ikrafttrædelsen af reguleringen frem til lørdag? Var der nogen drøftelse af det?”

[Johan Legarth]: ”Det blev ikke drøftet”

[Anne-Mette Lyhne Jensen]: ”Tidligere er der sagt 4 dages aftræk – vi lægger op til lørdag hvis ok”

[Johan Legarth]: ”Har lige talt med Pelle. Han synes at vi skal fastholde det, der stod i sagen (mindre sundhedsmyndighederne mener noget andet). Han vil sørge for, at det står klart for statsministeren.”

...”

har hun forklaret, at dette var den oprindelige sms-korrespondance mellem hende og Johan Legarth. Hun har ikke drøftet hjemmel med Statsministeriet.

Adspurgt af kommissionen og forevist hendes kladde til en mail af 12. november 2020 (tillægsekstrakt 1 s. 15) med emnet ”Tidslinjer – endelige”:

”...

KL. ? Orienterer JKL om at der er behov for hastelovgivning for at udmønte regeringens beslutning om aflivning af mink, og at jeg overfor MFVM har afvist, at det var JM’s ressort/JM der skulle fremsætte hastelovforslag. JKL enig fsva. ressort.

...”

og forevist sin mail 24. november 2020 (ekstrakten s. 5229) til Anders Sparholt Jørgensen med emnet ”citater ang. de viden”:

”...

From: Anne-Mette Lyhne Jensen

Sent: 24. november 2020 14:01

To: Anders Sparholt Jørgensen [Anders Sparholt Jørgensen]

Subject: SV: citat ang. de viden

Som vi aftalte, så jeg som bekendt ikke det endelige citat, men jeg antager, at Berlingske har valgt kun at bruge den sidste del af citatet, hvorefter der ikke er meget, der kan rumme forskellige erindringer vedr. torsdagen. Er det et problem?

Jeg er helt ærligt i vildrede om, hvordan jeg skal forholde mig til det – og det taler jeg direkte med Johan om i dag, men ift. jer bør det vel overvejes ift. hasteforespørgsel og samråd, hvordan ministeren bliver klædt ordentligt på ift. oplysning om forskellige erindringer blandt embedsmænd!

/Anne-Mette

...”

og forevist sin mail af 25. november 2020 (ekstrakten s. 5283) til sig selv med emnet ”citater ang. de viden”:

”...

Fra: Anne-Mette Lyhne Jensen

Til: Anne-Mette Lyhne Jensen

Emne: VS: citat ang. de viden

Dato: 25. november 2020 10:43:21

Vedhæftede filer: image001.gif

Noter til mig selv fra samtaler i går

Talte efter direktionmøde med Trine om svær situation med forskellige erindringer men uden modsætninger, jf. Berlingskes udlægning. Jeg var nu noget påvirket af situationen. Hun spurgte, om jeg havde overvejet kontakt til DJØF mhp. bisidder.

Mødte senere MIBS på gangen, Han orienterede om samrådsspm. vedr. hans viden. Jeg gav udtryk for, at jeg synes det var vanskeligt – på samme måde som ift. Johan, da jeg havde haft en samtale med ham torsdag om MFVM’s hastelovforslag. Han var ubekymret for han havde ikke forstået det før senere.

Mødte Anders på gangen. Han fandt, at det var Berlingskes problem, at de havde anvendt et halvt citat og enig i at ministeren ikke skal vikles ind i noget, der efterfølgende kan stilles spørgsmål til, men var ikke bekymret for det sidste (det var jeg).

Talt med Johan efter KU formøde. Forklaret at jeg ikke havde ønsket at godkende citatet, som vanskeligt kan rumme forskellige erindringer og var ked af Berlingskes udlægning og bekymret for, om ministeren kunne komme til at udtale sig så bastant, at mit evt. kommende udsagn ville blive opfattet som en undsigelse, dvs. vigtigt, at ministeren var briefet ordentligt og ikke fik udtalt sig for bastant. Gjort klart, at jeg synes det var forkert at gå ind i ministeriets indre rum – det er alt for vanskeligt at forklare, ikke relevant og hører til i et andet spor. Igen gjort opmærksom på hvad jeg må forklare, hvis adspurg (orientering torsdag eftermiddag om at MFVM var kommet frem til at de ikke havde hjemmel og derfor skulle udarbejde hastelovgivning og at jeg overfor MFVM havde været meget klar omkring, at det var deres ressort og proces, branche og ordførere, selvom der også indgik afsnit om ekspropriation – Johan hertil svarede, at enig fsva. ressort, men at vi måtte stille med en fuldmægtig, der kunne hjælpe med at skrive) – beklaget hvis min orientering havde været dårlig/ jeg har forståelse for at der henset til de mange spor den dag ikke var den del, der fyldte, det gjorde det heller ikke for mig – det var og blev MFVM's opgave at håndtere processen.

...”,

har hun forklaret, at hun ikke var i tvivl om, at hun den 5. november 2020 orienterede Johan Legarth om hjemmelsspørgsmålet som forklaret. Det var først efter, at hun havde lavet sin tidslinje, at det gik op for hende, at Johan Legarth havde en anden erindring. På tidspunktet, hvor hun skrev noter til sig selv, var alle lidt tyndhuede, og hun var bange for at træde forkert.

Adspurg af kommissionen og forevist Johan Legarths mail af 20. november 2020 (tillægsekstrakt 3 s. 232) til Anders Sparholt Jørgensen:

”...

Fra: Johan Kristian Legarth

Til: Anders Sparholt Jørgensen

Emne: Ang:

Dato: 20. november 2020 18:04:16

Vedhæftede filer: image001.gif

Ok

Fra: Anders Sparholt Jørgensen ...

Dato: 20. november 2020 kl. 17.02.08 CET

Til: Johan Kristian Legarth ...

Emne: (Intet emne)

...

Det bemærkes for en ordens skyld, at departementschefen siden torsdag den 5. november var bekendt med, at Justitsministeriet skulle bistå Miljø- og Fødevareministeriet i forhold til ekspropriationsretlige overvejelser i forbindelse med udarbejdelse af et hastelovforslag, men ikke om, at lovforslaget også indeholdt en hjemmel til at aflive mink uden for smittezonerne. Der henvises til det anførte i redegørelsen s. 21.”

...”,

har hun forklaret, at hun nødtigt ønsker at fortolke på, hvorvidt Johan Legarth misforstod hendes mundtlige orientering om hjemmelsspørgsmålet vedrørende aflivning af mink. Hun har forståelse for, at Johan Legarth har rigtig travlt.

Adspurgt af kommissionen og forevist Tejs Binderups mail af 2. december 2020 (ekstrakten s. 5367) til Kasper Høeg-Jensen (Finansministeriet) og hende, som tillige er sendt i kopi til Paolo Drostby, med emnet ”Hvem traf beslutning om at grave huller”:

”...

Kære Kasper og Anne-Mette

FVST får rigtig mange pressehenvendelser om, hvem der traf beslutningen om at grave huller.

Vi foreslår, at der svares ud fra denne linje:

Beslutningen blev truffet i Rigspolitiets Nationale Operative stab (NOST), som styrede og koordinerede den myndighedsfælles indsats. Ud over Rigspolitiet og Fødevarestyrelsen deltog blandt andet Forsvars-kommandoen og Miljøstyrelsen i NOST-planlægningen af bortskaffelsen af døde mink.

Kan I være med på den?

...”,

har hun forklaret, at hun har ikke deltaget i NOST’en, og hun overværede ikke de beslutninger, der blev truffet i NOST’en. Den pågældende korrespondance vedrørte en myndighedsuenighed under en mediestorm. Tejs Binderup forsvarede Fødevarestyrelsen, mens hun forsvarede Rigspolitiet, som begge havde løftet en stor opgave under coronakrisen.

Tejs Binderup – fortsat 1

Tejs Binderup blev – under fortsat afhøring i kommissionen den 6. november 2021 – forevist det af Miljø- og Fødevareministeriet ultimo september 2020 udarbejdede cover til ministeren, (ekstrakten s. 675):

”...

Covid-19 i mink - hjemmel til og argumentation for at genindføre aflivning af smittede minkbesætninger og oprettelse af zoner

Indstilling

Til ministerens orientering vedlægges notat om hjemmels til og argumentation for at genindføre aflivning af smittede minkbesætninger og oprettelse af zoner.

Sagen kort inkl. politisk landskab

Sundhedsmyndighederne har udtrykt bekymring for den fortsatte udvikling i antallet af smittede mink-farme og dermed også stillet spørgsmål til Fødevarestyrelsen om, der i stedet overvejes en strategi med at aflive smittede minkbesætninger og besætninger indenfor en beskyttelseszone, som det fx er praksis at gøre ved høj pantogen fulglen influenza eller andre af de smitsomme husdyrsygdomme.

For at indføre et sådant tiltag skal der være et fagligt-videnskabeligt grundlag for, at der er en øget risiko for folkesundheden ved at lade besætningerne gennemleve sygdommen frem for at aflive.

...

På det foreliggende grundlag er det Fødevarestyrelsens vurdering, at der ikke er lovgivningsmæssig hjemmel til at træffe afgørelser om at indføre zoner eller at aflive minkene i zoner.

...”,

og forklarede hertil, at han godkendte coveret, men han var ikke inde over den juridiske vurdering af, hvorvidt der var hjemmel til at indføre zoner eller aflive mink i zoner; men det følger jo af coveret, at der skal være et fagligt-videnskabeligt grundlag for at kunne aflive. På det tidspunkt kunne den foreliggende risikovurdering ikke føre til, at § 30 i lov om hold af dyr kunne bringes i anvendelse.

Om ØU-mødet den 30. september 2020 og forevist det i Sundheds- og Ældreministeriet udarbejdede cover til sundheds- og ældreministerens godkendelse omhandlende ØU-sag vedrørende COVID-19 i danske minkbesætninger, hvori omtales afdækning af blandt andet hjemmel til en bred aflivning, (ekstrakten, s. 697):

”...

Løsning

Det indstilles i sagen, at:

- Regeringen godkender de *bilag 1* beskrevne tiltag.
- Smittesituationen fortsat følges nøje og redegørelse heraf forelægges regeringen. De faglige myndigheder vil sideløbende belyse mulige yderligere tiltag, såfremt smitteudviklingen tilsiger det.

Det blev endvidere aftalt på FØ, at regeringen forelægges en ny sag om 14 dage, med en mere grunddig afdækning af konsekvenserne ved aflivning af mink (økonomiske, erhvervsmæssige, er der hjemler til en bred aflivning mv.).

...”

har han forklaret, at han ikke var bekendt med denne indstilling.

Forevist det i Miljø- og Fødevareministeriet udarbejdede cover til brug for departementschefens deltagelse i departementschefmøde den 28. september 2020 omhandlende ”DC-møde mellem SUM og MFVM vedr. håndtering af covid-19-smittede minkbesætninger”, (ekstrakten, s. 766):

”...

Mødesag: DC-møde mellem SUM og MFVM vedr. håndtering af covid-19-smittede minkbesætninger

Indstilling

./. Til departementschefens brug ved møde den 28. september vedlægges kommenteret dagsorden (*bilag 1*), ØU-sag om mink (*bilag 2.1 – 2.4*) samt økonomibilag (*bilag 3*).

Sagen kort inkl. politisk landskab

Der er på DC-niveau blevet aftalt møde mellem SUM og MFVM samt relevante myndigheder, da der skal drøftes en løsning på problematikken med 27 covid-19-smittede samt 14 under mistanke [pr. 27. september 2020 kl. 15.00] minkbesætninger.

På mødet deltager fra SUM Per Okkels (DC), Dorthe E. Søndergaard (AC), Katrine Kaldahl (KC), Kåre Mølbak (SSI) samt Søren Brostrøm (SST). Fra MFVM deltager Paolo Drostby, Tejs Binderup samt Hanne Larsen.

Strategi og proces

./. Efter aftale med DC-sekretær er sagens hovedpunkter samlet i KD (*bilag 1*) til departementschefens overblik.

...”

har han forklaret, at han er sikker på, at departementschef Henrik Studsgaard deltog i mødet den 28. september 2020. Han og Hanne Larsen deltog også i mødet. Som det fremgår af den mail, som han sendte til sig selv den 27. september 2020 kl. 21.15 med vedhæftning, (ekstrakten s. 765), så sendte han coveret til sig selv. Det var for at lette sin sekretær en søndag aften.

På departementschefmødet drøftede man udviklingen af coronasmitte på minkfarme. Det var tydeligt, at sundhedsmyndighederne var bekymrende. De tiltag, som allerede var iværksat, var ikke tilstrækkelige. Det blev også drøftet, hvorvidt der var grundlag for at tage § 30 i lov om hold af dyr i anvendelse. Det var Fødevarestyrelsens vurdering, at der med den foreliggende risikovurdering fra Dansk Veterinær Konsortium ikke var fornøden faglig begrundelse for at slå dyrene ned. Der var en dialog, hvorunder Hanne Larsen, Søren Brostrøm og Kåre Mølbak drøftede, hvorfor eksisterende tiltag ikke fungerede. Der var en kort drøftelse af, om aflivning kunne have en negativ effekt på smittespredningen. Minkbranchen havde en meget dårlig økonomi. Det kunne derfor ikke udelukkes, at enkelte minkavlere kunne have en interesse i at få deres dyr smittet, for herefter at kunne aflive deres smittede mink og opnå erstatning - i stedet for at skulle pelse ordinært til et ukendt marked. Det var Miljø- og Fødevareministeriet, som bragte det synspunkt til bordet. Det var ikke noget, som de havde konkret mistanke om, men der var en risiko for et sådant scenarie, som ville udløse erstatning. Man skulle være opmærksom på denne risiko, hvis man valgte en model, hvor avlerne blev pålagt aflivning af deres mink med efterfølgende udbetaling af erstatning. Statens Serum Institut v/Kåre Mølbak og Sundhedsstyrelsen v/Søren Brostrøm tilkendegav meget klart, at sundhedsmyndighederne - uagtet den skitserede risiko - stadig ønskede at få nedbragt smittereservoiret. Han ønsker at pointere, at der ikke foreligger beviser for, at minkavlere har foretaget tiltag mv. for at få deres minkbesætning smittet.

Supplerende adspurgt af kommissionen om mødet den 28. september 2020 har han forklaret, at der altid har været et godt samarbejde mellem myndighederne. Det var helt naturligt, at sundhedsmyndighederne gik ind og foretog en risikovurdering.

Forevist Finansministeriets mail sendt den 28. september 2020 kl. 16.58, hvor Finansministeriet udsendte bilag 8 til brug for ØU-møde den 30. september 2020, hvoraf fremgik, (ekstrakten, s. 804-807):

”...

Miljø- og Fødevareministeriet
[Sundheds- og Ældreministeriet]
[Erhvervsministeriet]
Finansministeriet

Bilag 8

Håndtering af coronasmitte i mink

28. september 2020

Problem

Der er på kort tid sket en stigning i antallet af danske minkbesætninger, som enten er smittede med COVID-19 eller under mistanke herfor. Stigningen er lokalt afgrænset til det nordlige Jylland. Der skal tages stilling til håndteringen heraf.

...

I forbindelse med aflivning af de første tre besætninger, blev der fastsat en kompensationsgrad i henhold til bestemmelserne i Lov om hold af dyr. Et påbud om aflivning vurderes ud fra et juridisk synspunkt at

have karakter af ekspropriation, hvorfor der vil være krav om fuld kompensation for de aflivede minks værdi.

...

Aflivning af alle mink vil være et meget vidtgående tiltag, som forudsætter en mere detaljeret belysning af konsekvenserne. Det skønnes, at de samlede omkostninger til aflivning, rengøring og kompensation ved aflivning af alle dyr i smittede besætninger, samt tabt værdi af bygninger og inventar, vil beløbe sig til minimum 7 mia. kr. (før pelsning) og 5 mia. kr. (efter pelsning). Dertil kommer tabte indtjeningsmuligheder for en fastsat overgangsperiode, der skal afklares nærmere.

...”,

har han forklaret, at coveret var skrevet og cleared af Miljø- og Fødevareministeriet. Coveret var til brug for et ØU, så vil han antage, at coveret også var godkendt af ministeren, da den skarpe parentes er hævet. Forespurgt, hvorfor hjemmel ikke var omtalt i coveret, har han forklaret, at man på det tidspunkt ikke var i nærheden af en indstilling om nedslagning af raske mink. Det var slet ikke på tapetet. Det var stadig få farme, som var smittede. Ingen forestillede sig, at man var på vej derhen.

Supplerende adspurgt af advokat David Neutzsky-Wulff, som er bisidder for Pelle Pape m.fl, om, hvorvidt han kan uddybe, at ingen forestillede sig en nedslagning af raske mink, forklarede han, at ingen ansatte i Miljø- og Fødevareministeriet, Finansministeriet, Erhvervsministeriet og Sundhedsministeriet talte herom. Han havde ikke kontakt med Justitsministeriet om spørgsmålet. Forevist et brief udarbejdet i Erhvervsministeriet til brug for et forberedende KU-møde den 11. september 2020, hvoraf det fremgår, at Miljø- og Fødevareministeriet tidligere skulle have luftet en anbefaling om, at alle besætninger skulle slås ned ud fra et forsigtighedssynspunkt (ekstrakten, s. 217) har han forklaret, at han ikke har deltaget i det pågældende møde. Bisidderens antagelse om, at en forklaring måske kan være, at ansatte i Sundhedsministeriet på et tidspunkt tidligt i forløbet gav udtryk for et synspunkt herom, kan han naturligvis ikke afvise.

Forevist Asbjørn Brinks mail sendt den 26. september 2020 kl. 17.54 til en række kolleger i Finansministeriet, hvor Asbjørn Brink fremsendte et af Miljø- og Fødevareministeriet udarbejdet cover dateret 20. september 2020: ”Bilag 2 – Omkostninger ved opstillede scenarier”, ligesom det af mailen fremgår at det vil kræve lovhjemmel at aflive mink, (ekstrakten, s. 685f):

”...

Til: Kent Harnisch ...

Cc: Martin Ulrik Jensen ..., Casper Mondrup Dahlmann ...

Fra: Asbjørn Brink ...

Titel: Mink

Sendt: 26-09-2020 17:54

Bilag: Bilag 3 - Økonomiske omkostninger ved 3 scenarier.docx; Håndakt - mink.docx;

Hej Kent

Som efterspurgt er vedlagt MFVM's underliggende beregninger fsva. økonomien i mink-sagen. I lyset af, at der med den foreliggende ØU-sag ikke lægges op til at iværksætte yderligere og mere drastiske tiltag, er vi i denne omgang ikke gået dybt ind i drøftelsen om økonomien, tidshorisonten (FVST skønner, at det vil tage ½-1 år af aflive dem – virker absurd) og lovhjemlen (det kræver lovændring af aflive minkene + forbyde import af nye mink). Det gør vi nu mhp. hurtigt at kunne forelægge beslutningsoplæg i tilfælde af, at myndighederne skulle anbefale hel eller delvis aflivning af mink i DK (dvs. scenarie 2 og 3 i vedlagte).

Scenarie 1: Fsva. den tiltrådte styrkelse af kontrol- og smittebeskyttelsesindsatserne estimerer FVST udgifterne hertil til 8,3 mio. kr. Den primære udgiftspost er drift, jf. også bilag 1 til sagen.

Scenarie 2: FVST estimerer for indeværende, at hvis alle *smittede* mink skal aflives, vil omkostningerne hertil være 81,6 mio. kr. hvis det skal gennemføres før pelsning og 37, 3 mio. kr. hvis det skal være efter pelsning. Primære udgift er erstatning på 35,4 hhv. 11,4 mio. kr.

Scenarie 3: Endelig skønner FVST, at hvis alle mink i DK skal aflives, vil omkostningerne hertil være på knap 3 mia. kr. hvis det sker inden pelsning hhv. 1,1 mia. kr. hvis det sker efter pelsning. Primære udgiftsposter er selvsagt erstatning (2,4 mia. kr. inden pelsning hhv. knap 0,9 mia. kr. efter pelsning).

I tillæg til ovenstående omkostninger i scenarie 3 har bygninger, bure mv. har en værdi af ca. 3,8 mia. kr. (som er højt sat – også da jorden kan bruges til andet), der skønnes lønomkostningstab på knap 200 mio. kr. og driftstab på yderligere knap 200 mio. kr. Dvs. i alt *erhvervsøkonomiske* konsekvenser i størrelsesordenen 4,1 mia. kr.

Bemærk som nævnt ovenfor, at vi endnu ikke er gået dybt ind i beregninger i scenarie 2 og 3, da disse ikke ligger i beslutningsoplægget for indeværende ØU-sag.

Jeg forstod også, at du havde ønsker til håndakten. Mhp. dine bemærkninger, vedlægges håndakten her.

Bh
Asbjørn
...”,

og forespurgt, om han var bekendt med, at man i Finansministeriet gjorde sig overvejelser om hjemmel samt scenarier, har han forklaret, at hjemmelsspørgsmålet endte med at fremgå af CU-sagen, som kom på den 1. oktober 2020. På den måde var der ikke den store overraskelse. I CU-sagen den 1. oktober 2020 fremgik det, at Miljø- og Fødevareministeriet, Sundhedsministeriet og Justitsministeriet skulle afklare grundlaget, hvis man ønskede at gå videre. Det arbejde blev aldrig rigtigt sat i gang på grund af travlhed.

Miljø- og Fødevareministeriet medtog ikke noget om hjemmel til aflivning af alle mink i coveret dateret den 28. september 2020 til brug for ØU-mødet den 30. september 2020, da det ikke var på tapetet. Ministre skal kun præsenteres for det, som er nødvendigt. Ministerierne sorterer i oplysningerne, så ministre kun præsenteres for det, som er relevant.

Det er vigtigt at huske, at det af Finansministeriet anførte om hjemmel i forhold til scenarie 2 og 3 i mailen af 26. september 2020 byggede på den foreliggende risikovurdering. Da der kom en ny risikovurdering nogle dage senere, var der hjemmel til iværksættelse af et scenarie 2 om indførelse af zoner og aflivning af smittede og raske mink i zonerne. Den nye risikovurdering gav derimod ikke hjemmel et scenarie 3, da der ikke var veterinærfaglig begrundelse for aflivning af samtlige mink i henhold til § 30 i lov om hold af dyr. De veterinærfaglige myndigheder og sundhedsmyndighederne arbejder altid sammen om at træffe proportionale beslutninger. Sundhedsmyndighederne var på dette tidspunkt heller ikke i nærheden af at træffe en beslutning om at slå alle mink ned.

Forevist det/den i Statsministeriet udarbejdede cover/håndakt i tilknytning til ØU-mødet, samt mailkorrespondancen herom i Statsministeriet, hvoraf fremgik blandt andet, at der blev foretaget en skærpelse af coverets/håndaktens indhold, idet coveret endte op med en ordlyd om, at der var risiko for alle vacciner i verden, (ekstrakten, s. 845f samt s. 861-862):

”...

STATSMINISTERIET

Økonomiudvalgsmøde

30. september 2020

Bemærkninger til ØU

...

9. Håndtering af coronasmitte i minkbesætninger (Bilag 8)

FM har d. 29. september oplyst, at der ventes nye anbefalinger fra SUM og Fødevarestyrelsen, der bl.a. omfatter yderligere aflivninger på smittede besætninger, end det der er lagt op til i sagen. Disse anbefalinger ventes ud fra det oplyste forelagt CU.

Det har i forberedelserne af sagen været drøftet om, der bør overvejes en aflivning af samtlige danske minkbesætninger. Aflivning af alle mink vil være et meget vidtgående tiltag, som forudsætter en mere detaljeret belysning af konsekvenserne. Som det fremgår af sagen kan *”SSI ikke give en entydig anbefaling vedrørende spørgsmålet, om der skal foretages aflivning af minkbesætninger eller ej”*.

...

Til: Nicholas Rahui Webster Rømer ...

Cc: Ayten Atik ..., Christian Liebing ..., Dorte Vandal Pedersen ..., Sara Vad Sørensen ..., Dorte Vandal Pedersen ...

Fra: Karen Nilas ...

Titel: Bemærkninger til ØU d. 30/9-200

Sendt: 30-09-2020 13:01

Bilag: Bemærkninger til ØU 30-09-2020 (inkl PPA bem).docx;

Hej Nicholas,

Her er ØU-håndakten.

Sara skriver: Når først at se den lidt senere, så læg videre uden mine bemærkninger.

Godkendt af CSL. PPA har givet bemærkninger til pkt. 8 om mink og JEK har godkendt pkt. 9.

Bh Karen

...

STATSMINISTERIET

Økonomiudvalgsmøde

30. september 2020

Bemærkninger til ØU

...

8. Håndtering af coronasmitte i minkbesætninger (Bilag 8)

FM har d. 29. september oplyst, at der ventes nye anbefalinger fra SUM og Fødevarestyrelsen, der bl.a. omfatter yderligere aflivninger på smittede besætninger, end det der er lagt op til i sagen. Disse anbefalinger ventes ud fra det oplyste forelagt CU.

SUM har desuden oplyst, at der mellem SUM og MFVM er truffet beslutningen en fremgangsmåde vedr. aflivning af mink, som SUM bakker op om. SUMn vil fremlægge denne løsning på ØU.

Det har i forberedelserne af sagen været drøftet om, der bør overvejes en aflivning af samtlige danske minkbesætninger, idet scenariet er, at minksmitte kan betyde at alle vacciner i verden vil være ineffektive. Det er således et stort ansvar, som Danmark påtager sig som den førende minknation. Aflivning af alle mink vil være et tiltag som kræver en mere detaljeret belysning af konsekvenserne.

...

Sagen vil afhængig af ØU-drøftelsen også blive forelagt statsministeren.

...”,

har han forklaret, at sundhedsmyndighederne på departementschefmødet den 28. september 2020 udtrykte to bekymringer, dels en bekymring over det store smittereservoir og dels en bekymring over at smitten bevægede sig fra farm til farm med deraf følgende risiko for mutationer. Det blev ikke på mødet nævnt, at minkmutationer ville føre til mindre effektiv vacciner.

Forevist Line Nørbæks mail sendt den 30. september 2020 kl. 22.35 til ham i forlængelse af ØU-mødet den 30. september 2020, (ekstrakten, s. 872):

”...

Til: Line Nørbæk ..., Tejs Binderup ...

Cc: Andreas Blohm Graversen ..., Carsten Kjær Joensen ..., Morten Kyster Hvelplund ...

Fra: Martin Ulrik Jensen ...

Titel: Re: Mink

Sendt: 30-09-2020 22:36

Varslingspulje eller hvordan? psm nævnte ikke for mig

Fra: Line Nørbæk ...

Dato: 30. september 2020 kl. 22.35.34 CEST

Til: Tejs Binderup ...

Cc: Andreas Blohm Graversen ..., Carsten Kjær Joensen ..., Martin Ulrik Jensen ..., Morten Kyster Hvelplund ...

Emne: Re: Mink

Kære Tejs

Sender I noget i aften eller i morgen?

Det er nu lykkedes mig at få en tilbagemelding fra mit eget hus ift sagen. Vi vil gerne skrive noget ind om en indsats, der kan sættes igang i Nordjylland (evt også andre områder hvor der er mange farme - det må I gerne hjælpe med at få et overblik over) hvis der er mange der kommer til at stå uden job som følge af indsatsen med at slå farme ned. Der er vel både noget på BMs område (ved du mere om det MUJ? - det var vist noges PSM havde nævnt) og på vores har vi strukturfondene og REACT-midlerne, som der godt nok ikke er truffet regeringsbeslutning om endnu, men hvor vi påtænker at foreslå at de bla kan anvendes til en særlig indsats overfor særligt hårdt ramte områder.

L

...”,

har han forklaret, at det på ØU-mødet blev besluttet, at der som følge af den nye risikovurdering skulle en ny sag på CU dagen efter den 1. oktober 2020. De var i gang med at udarbejde sagen til CU, og Erhvervsministeriet ville gerne læse med, da nedslagningen i Nordjylland kunne få betydning for minkarbejdspladserne i den landsdel. Samtidig var Brexit på vej, og det var et faktum, at beskæftigelsen i Nordjylland kunne blive påvirket på flere fronter. Erhvervsministeriet ville gerne ind over, så der kunne tages afbødende tiltag.

Supplerende adspurgte af kommissionen og foreholdt, at der efter mødet i ØU-udvalget i Finansministeriet var en intern mailkorrespondance om, at Statsministeriet på mødet var tæt på at træffe beslutning om at gæsse alle mink, forklarede han, at han ikke hørte herom, men han tror, at det er baggrunden for, at Finansministeriet ønskede at indføre en sætning om forberedelse af lovgivning på området.

Forevist endelig dagsorden for møde i CU-udvalget den 1. oktober 2020, som indeholdt dagsordenspunkt 7: ”Håndtering af COVID-19 i minkbesætninger” samt bemærkninger mv. i Miljø- og Fødevareministeriets journalsystem F2, hvori departementschef Henrik Studsgaard fremkom med bemærkning, (ekstrakten, s. 983-984):

”...

Trin 3

Henrik Studsgaard (Departementschef, Minister- og Ledelsessekretariat), Status: godkendt

Kommentar: Vi skal til mødet i eftermiddag have svar på :

- 1) Skal der afleveres døde mink hver dag fra farmene i Nordjylland (Ask fik bestilling igår)
- 2) Kan vi accelerere aflivningshastigheden - evt ved at bruge militært personale.

Vh Henrik

Trin 4

Mogens Jensen (Fødevareminister, FVM Minister- og Ledelsessekretariat), Status: godkendt

Kommentar: Mogens Jensen har godkendt godkendelsen den 01-10-2020 kl. 11:51 med følgende kommentar: Godkendt med bemærkninger til Lykke

...”,

har han forklaret, at han ikke så bemærkningen: ”til Lykke” eller bed mærke i den.

Forevist mailkorrespondancen i Miljø- og Fødevareministeriet om natten den 1. oktober 2020 samt mailkorrespondancen mellem repræsentanter fra flere fagministerier samme nat i anledning af det forestående CU-møde, hvori blandt andet omtales hjemmel til nedslagning i zoner, (ekstrakten, s. 933-934):

”...

Til: Katja Goodhew ..., Paolo Drostby ..., Anders Kroman Liin ...

Fra: Tejs Binderup ...

Titel: Ang: Beslutningsnotat til møde i regeringens COVID-udvalg til fredag den 2. oktober 2020

Sendt: 01-10-2020 00:06

Bilag: Aktinformation.txt;

Sæt 5 i []

Fra: Katja Goodhew ...

Dato: 1. oktober 2020 kl. 00.05.31 CEST

Til: Tejs Binderup ..., Paolo Drostby ..., Anders Kroman Liin ...

Emne: VS: Beslutningsnotat til møde i regeringens COVID-udvalg til fredag den 2. oktober 2020

Kære Alle,

Jeg har speed læst og konklusionen er, at der er hjemmel og belæg for at aflive smittede besætninger, samt besætninger i et område omkring.

Der er dog ingen vurdering af hvor stort dette område er, andet end at afstand er et godt mål – og jeg vil derfor mene, at vi i CU cover IKKE kan skrive 5 km, men må omformulere til noget i retning af ”i en afstand fra smittede/mistænkte besætninger, som skal fastlægges på basis af yderligere analyser.”

Ligeledes bliver vi nødt til at omformulere økonomi-delen tilsvarende.

I notatet henviser FVST til et bilag om gennemførelsen af aflivningerne, som dog ikke er medsendt, og her står måske de data vi mangler.

Bh/Katja

...

Fra: Katrine Kaldahl ...

Dato: 1. oktober 2020 kl. 01.26.04 CEST

Til: Paolo Drostby ..., Asbjørn Brink ..., Anders Kroman Liin ..., Casper Mondrup Dahlmann ..., Niels Torpegaard Christensen ..., Ane Myrhøj Bisgaard ...

Cc: Hanne Larsen ..., Tejs Binderup ..., Katja Goodhew ..., Dorthe Eberhardt Søndergaard ...

Emne: SV: SV: CU-cover i rigtig udgave

Kære Paolo

Jf. vores snak kan vi heller ikke skrive sundhedsmyndighederne anbefaler aflivning (har de ikke skrevet nogen steder) – de er meget bekymrede for situationen ift. folkesundheden mv.

Så fint I skriver det afsnit i coveret mere tekstnært til konklusionen i Fødevarestyrelsens oplæg og undlader ordet ”anbefaling”, som vi talte om.

Vi lægger til clearing i morgen tidlig, når vi har den endelige pakke,

Håber I får bare en smule søvn!

Vh. Katrine

Fra: Paolo Drostby

Til: Katrine Kaldahl; Asbjørn Brink; Anders Kroman Liin; Casper Mondrup Dahlmann; Niels Torpegaard

Christensen; Ane Myrhøj Bisgaard (EM-DEP)

Cc: Hanne Larsen (FVST); Tejs Binderup; Katja Goodhew; Dorthe Eberhardt Søndergaard

Emne: Ang: SV: SV: CU-cover i rigtig udgave

Dato: 1. oktober 2020 01:27:26

Cover rettes nu og sendes rundt.

Fra: Paolo Drostby ...

Sendt: 1. oktober 2020 01:06

Til: Katrine Kaldahl ...; Asbjørn Brink ...; Anders Kroman Liin ...; Casper Mondrup Dahlmann ...; Niels Torpegaard Christensen ...; Ane Myrhøj Bisgaard ...

Cc: Hanne Larsen ...; Tejs Binderup ...; Katja Goodhew ...

Emne: Ang: SV: CU-cover i rigtig udgave

Kære Katrine

Vi kan ikke skrive, at Fvst anbefaler aflivning. Det gør de jo ikke. Det faglige grundlag for denne beslutning er SSTs vurdering af situationen ift folkesundheden/risikoen for menneskers sundhed ved tilstedeværelsen af et reservoir i minkbesætninger. Hvis ikke vi kan skrive, at det er sundhedsmyndighedernes vurdering - som jeg synes det fremgår afsnit 5 i risikovurderingen - har vi ikke et fagligt grundlag at aflive på

Vh Paolo

...”

har han forklaret, at han skrev, at tallet skulle sættes i kantet parentes, fordi tallet ikke var konsolideret. Han har svært ved at fortolke på Paolo Drostbys vurdering, men det kunne tænkes, at den angik, at der ikke var mulighed for mindre indgribende foranstaltninger. Fødevarestyrelsen konkluderede, at der med den nye risikovurdering var hjemmel til at slå både smittede og raske mink ned i zone 2.

Forevist den videre mailkorrespondance den 1. oktober 2020 om formiddagen omhandlende CU-cover, hvori Katrine Kaldahl tilkendegav, at der ikke var hjemmel til yderligere aflivning i epidemi-loven, (ekstrakten, s. 966):

”...

From: Anders Kroman Liin ...

Sent: 01-10-2020 09:42:50 (UTC +02)

To: Casper Mondrup Dahlmann ...; Ane Myrhøj Bisgaard ...; Niels Torpegaard Christensen ...

Cc: Søren Andersen ...; Bjarke Kamstrup ...; Paolo Drostby ...; Katja Goodhew ...; Dorthe Eberhardt Søndergaard ...; Katrine Kaldahl ...; Asbjørn Brink ...; Tejs Binderup ...

Subject: SV: CU-cover opdateret 09:30

Kære alle

Hermed rensat og med vores analysekontors + FMs tilføjelser.
Det forlyder, at EM kommer med en passus inden længe.

Vh. Anders

Fra: Katrine Kaldahl

Sendt: 1. oktober 2020 09:05

Til: Asbjørn Brink ; Tejs Binderup ; Casper Mondrup Dahlmann

Cc: Anders Kroman Liin ; Niels Torpegaard Christensen ; Ane Myrhøj Bisgaard (EM-DEP) ; Søren Andersen ; Bjarke Kamstrup ; Paolo Drostby ; Katja Goodhew ; Dorthe Eberhardt Søndergaard

Emne: SV: CU-cover opdateret 02:30

Der er ikke hjemmel i epidemiloven til yderligere aflivning – det har vi set på. Men fint vi skriver det som det står nu – så må vi tage en snak om det efterfølgende.

Vh. Katrine

...”,

har han forklaret, at man ikke var et sted, hvor man bevægede sig ud over den hjemmel, som var indeholdt i lov om hold af dyr. Der var ikke den store diskussion heraf. I CU-sagen stod der også bare, at hjemmelsspørgsmålet var noget, som man måtte undersøge, hvis man ville gå længere. Han opfatter Katrine Kaldahls bemærkning sådan, at man ikke kunne gå videre i medfør af epidemiloven. Der var ikke ”kampe” mellem Miljø- og Fødevareministeriet og Sundhedsministeriet om, hvorvidt hjemmel til aflivning af samtlige mink skulle findes i lov om hold af dyr eller i epidemiloven.

Forevist mailkorrespondancen samme morgen den 1. oktober 2020 - kort tid forud for den tidligere foreviste mailkorrespondance – mellem repræsentanter fra flere fagministerier, herunder ham, som var vedhæftet cover dateret 30. september 2020: ”Håndtering af coronasmitte i mink” som indeholdt kommentarbokse, (ekstrakten s. 967 og s. 977-978):

”...

Fra: Asbjørn Brink ...

Sendt: 1. oktober 2020 08:59

Til: Tejs Binderup ...; Casper Mondrup Dahlmann ...

Cc: Anders Kroman Liin ...; Niels Torpegaard Christensen ...; Ane Myrhøj Bisgaard ...; Søren Andersen ...; Bjarke Kamstrup ...; Katrine Kaldahl ...; Paolo Drostby ...; Katja Goodhew ...

Emne: SV: CU-cover opdateret 02:30

Hej Tejs

Modtaget – det er justeret i vedlagte.

Bh

Asbjørn

Fra: Tejs Binderup ...

Sendt: 1. oktober 2020 08:56

Til: Casper Mondrup Dahlmann ...

Cc: Anders Kroman Liin ...; Niels Torpegaard Christensen ...; Ane Myrhøj Bisgaard ...; Søren Andersen ...; Bjarke Kamstrup ...; Asbjørn Brink ...; [Katrine Kaldahl]; Paolo Drostby ...; Katja Goodhew ...

Emne: Re: CU-cover opdateret 02:30

Den første ændring er fin.

Ift. tilføjjelsen sidst i dokumentet mener jeg, at vi skal have SUM (og evt JM) med ind over disse vurderinger, så det vil jeg gerne have tilføjet (en beslutning om mere nedslagning vil evt. skulle hjemles i epidemiloven).

Den 1. okt. 2020 kl. 08.47 skrev Casper Mondrup Dahlmann ...

Kære alle

To mindre bemærkninger fra AC-niveau ifm. clearing herovre, jf. vedlagte.
Ok med jer (primært MFVM)?

Mvh
Casper

...

[Miljø- og Fødevareministeriet]
[Sundheds- og Ældreministeriet]
[Finansministeriet]
[Erhvervsministeriet]

Håndtering af coronasmitte i mink 30. september 2020

...

Skulle smitteudviklingen udvikle sig yderligere, vil mere vidtgående tiltag, som for eksempel aflivning af alle mink, evt. kombineret med et midlertidigt eller permanent forbud mod hold og avl af mink, kunne overvejes. En sådan beslutning vil dog have **væsentlig en række større alvorlige** erhvervs- og samfundsmæssige konsekvenser. Det skønnes foreløbigt, at de samlede omkostninger til aflivning, rengøring og kompensation, samt tabt værdi af bygninger og inventar **kan** beløbe sig til minimum 7 mia. kr. (før pelsning) og 5 mia. kr. (efter pelsning). Dertil kommer tabte indtjeningsmuligheder inden for en fastsat overgangsperiode, der skal afklares nærmere. MFVM vurderer, at et sådant tiltag forudsætter ændret lovgivning på området.

...”,

som var ledsaget af kommentarboksen:

”...

Kommenterede [MUJ2]: Spørgsmål til MFVM: Skulle man skrive ind i sagen, at I begynder at forberede en sådan lovgivning? Fx under indstillingen

...”,

og forespurgt om, hvorvidt hans korrektion/tilføjelse, som kom ind i det endelige cover (ekstrakten s. 973):

”...

MFVM, JM og SUM forbereder den tekniske afklaring af det fornødne lovgrundlag, såfremt der sidenhen måtte træffes beslutning om aflivning af alle minkbesætninger i et geografisk område eller i hele landet.

...”,

var dækkende. Hertil har han forklaret, at han er 100 % enig i, at tilføjelsen er dækkende. Det var meget relevant også at skrive Justitsministeriet og Sundhedsministeriet ind. Han medgiver, at der ikke blev igangsat arbejde med ny lovgivning i oktober 2020. Det skyldes, at de havde så ubeskrivelig travlt hele oktober måned med håndtering af smittede minkfarme, hvad skete der med rumænske indfangere osv. Der var ekstremt travlt på alle fronter i både Miljø- og Fødevareministeriet, Sundhedsministeriet og Justitsministeriet. Man kunne godt have ønsket sig, at der var nogen der havde sat noget i gang. Det er imidlertid nok svært for udenforstående at begribe, hvor travlt der var.

Supplerende adspurgt af kommissionen og forevist korrespondancen om coveret til det forberedende CU-møde den 30. september 2020 om aftenen, hvorunder Finansministeriet v/Casper Mondrup Dahlmann (tillægsekstrakt 5, s. 21 og s. 25) fremkom med et tekstforslag: ”MFVM vurderer at et sådant tiltag forudsætter ændret lovgivning på området” og forespurgt, om det er mærkeligt, at det var Finansministeriet som indskrev dette, forklarede han, at det synes han ikke. Han kan f.eks. også finde på at skrive tekst ind, som angår opgaver, som Finansministeriet skal udføre. Der blev aldrig iværksat arbejde med forberedelse af lovgrundlag, fordi der var så travlt. Han tror derfor heller ikke, at der var en drøftelse med Justitsministeriet.

Forevist det af Fødevarestyrelsen udarbejdede beslutningsnotat: ”Beslutningsnotat til møde i regeringens COVID-udvalg til fredag den 2. oktober 2020”, som Fødevarestyrelsen fremsendte til departementet ved mail sendt den 30. september 2020 kl. 23.19, hvoraf fremgik blandt andet, (ekstrakten, s. 909f, og s. 927-928):

”...

7. Juridisk grundlag og mulig fremtidig håndtering

...

7.1. Vurdering af det veterinærfaglige grundlag

...

Dansk Veterinær Konsortium konkluderer på grundlag af den seneste udvikling i udtalelse af 29. september 2020 om effekt af strategi og virkemidler ved COVID-19 i mink, at den iværksatte overvågning og den hidtidige implementering og brug af værnemidler ikke har forhindret introduktion af smitte til minkfarme og tilknyttede personer i Nordjylland. Derudover udtaler de, at aflivning af omkringliggende besætninger vil reducere antallet af mulige besætninger, der kan smittes. Det vil nedsætte risikoen for yderligere mutationer, men kan sandsynligvis ikke forhindre reintroduktioner til de tilbageværende minkbesætninger. De skriver videre, at kriterier til udvælgelse af hvilke omkringliggende besætninger, der bør aflives, er behæftet med stor usikkerhed på grund af den manglende påvisning af risikofaktorer, men baseret på den geografiske udbredelse af de indtil nu smittede farme vurderes det dog, at afstand er det mest relevante kriterium. Med hensyn til de smittede besætninger påpeges det i udtalelsen, at en aflivning må vurderes at have en begrænset effekt, men at den må forventes at være større jo tidligere i smitteforløbet, aflivningen iværksættes

...

På baggrund af Dansk Veterinær Konsortiums udtalelse af 29. september 2020 og Sundhedsstyrelsens notat af 24. september, hvor der anføres at nye mutationer kan udgøre en væsentlig fare for folkesundheden, er det Fødevarestyrelsens vurdering, at der er hjemmel til at aflive de smittede mink, herunder også raske mink i de omkringliggende zoner. Fødevarestyrelsen vurderer på baggrund af de ovennævnte udtalelser at nedslagningen er proportionel, herunder at Fødevarestyrelsen ligeledes har forsøgt sig med mindre indgribende foranstaltninger, som de virkemidler, der allerede er igangsat, jf. afsnit om initiativer til smittespredning mellem mink og mennesker.

...

Da bekendtgørelse om covid-19 i pelsdyr ikke på nuværende tidspunkt indeholder hjemmel til aflivning af dyr, er det bestemmelsen i § 30 i lov om hold af dyr der skal anvendes direkte. Alternativt skal der gennemføres en ændring af bekendtgørelsen.

...”

har han forklaret, at det var et meget omfattende notat, og normalt ville man komprimere notatet med henblik på indsættelse i et cover. Der var imidlertid meget travlt, og man lagde bilaget med til mødet

i CU-udvalget den 1. oktober 2020. Der er ingen, som har en forventning om, at alle ministre læser ned i sådant et notat. Mogens Jensen blev briefet om indholdet af notatet, men de gennemgik ikke detaljerne i notatet. De fortalte Mogens Jensen i overordnede træk om Fødevarestyrelsens og sundhedsmyndighedernes vurderinger, og hvad det ledte frem til.

Forespurgt om, hvorfor Finansministeriets anbefaling af, at der skulle ske teknisk afklaring af lovgrundlag mv., såfremt der måtte blive truffet beslutning om aflivning af alle minkbesætninger, ikke ses afspejlet i beslutningsnotatets afsnit 7, har han forklaret, at beslutningsnotatet blev udarbejdet forud for drøftelsen i CU den 1. oktober 2020.

Supplerende adspurgt af kommissionen om den omtalte udtalelse af 29. september 2020 fra Dansk Veterinær Konsortium har han forklaret, at risikovurderingen af 29. september 2020 beskrev, at de allerede iværksatte smitteforebyggende foranstaltninger ikke i tilstrækkelig grad kunne inddæmme smitten. Det gjorde, at Fødevarestyrelsen i forlængelse heraf tilkendegav, at man med den nye risikovurdering kunne gøre brug af § 30 i lov om hold af dyr som hjemmel til nedslagning i zoner. Dansk Veterinær Konsortium er et konsortium bestående af Statens Serum Institut og Københavns Universitet, der leverer den forskningsbaserede myndighedsbetjening og rådgivning på veterinærområdet. De fleste af konsortiets risikovurderinger ligger frit tilgængeligt på internettet.

Han deltog i CU-mødet den 1. oktober 2020 sammen med Mogens Jensen. Mogens Jensen havde ordet sammen med Sundhedsministeriets folk. Mødet var præget af, at situationen med smittede minkfarme i Nordjylland var alvorlig. Der var enighed om, at man var nødt til at gøre noget. Zone-størrelsen på en radius 7,8 km var indstillet af Fødevarestyrelsen på baggrund af bidrag fra Dansk Veterinær Konsortium. Han erindrer ikke, at de drøftede evt. iværksættelse af yderligere tiltag, hvis de nye tiltag ikke var tilstrækkelige. Kåre Mølbak deltog også. Han kan ikke huske den præcise drøftelse i lokalet, men der var generel opbakning til, at man blev nødt til at indføre tiltagene og oprette zonerne. Han mener ikke, at sundhedsmyndighederne gav udtryk for, at de foreslåede tiltag ikke var tilstrækkelige. Finansministeren godkendte først indstillingen efterfølgende, idet han ikke deltog på mødet. Finansministeriets departementschef skulle cleare med sin minister, da det var en stor regning, som skulle udskrives.

Forevist mailkorrespondancen den 1. oktober 2020 kl. 16.03 omhandlende ministersekretær Lykke Felds afrapportering fra CU-mødet, (ekstrakten s. 1092):

”...

Til: Anders Kroman Liin ..., Paolo Drostby ..., Tejs Binderup ..., Ask Lynø-Hansen ..., Søren Andersen ..., Bjarke Kamstrup ..., Katja Brandt Andersen ..., Katja Goodhew ..., Lars Lindholm Nielsen ...
Fra: Lykke Feld ...

Titel: Noter fra afrapportering fra CU

Sendt: 01-10-2020 16:03

Bilag: Aktinformation.txt;

Afreportering fra CU (vejledende noter – planen kan være blevet justeret!!!). Kun til internt brug i DEP

- Indstillingen er tiltrådt
- FM'eren har godkendt
- Forholdene for østarbejdere på minkfarmene under pelsningen, skal undersøges. Der skal desuden sættes et testregime for pelsningen.

- Kåre Mølbak bekræftede, at dette er den fornuftige løsning nu og her.
- Pressemøde kl. 18 er tiltrådt.

Proces:

- F&V skal konsolidere tallene for tabt beskæftigelse på de farme, der skal slås ned og opdatere beredskalsmed Q&A.
- Søren skal orientere LF, FUR, + Kommuner: brønderslev, jammerbugt, hjørring, Læsø, frederikshavn, Kronborg og Bjarne Lausten
- Skriftlig ordførerorientering sendes 17:30
- @ min sek - Ministeren orienteres på SMS, når sagen ligger hos ministeren.
- Hanne Larsen skal deltage og fortælle om praktikken. Der laves en drejeborg ...”

har han forklaret, at Kåre Mølbak var enig i, at det var fornuftigt at slå mink ned. Det havde Kåre Mølbak allerede tilkendegivet på mødet to dage før, altså den 28. september 2020. Der skulle ligge en sag – i form af nogle talepinde - klar til ministeren til brug for et pressemøde kl. 18.00. Der skulle præcis kommunikation til, fordi der var kort tid til pressemødet.

Adspurgt af sin bisidder, advokat Jacob Goldschmidt, om forskellen mellem ØU- og CU-møder, har han forklaret, at på det tidspunkt blev forskellen mellem de to udvalg noget flydende, da der var meget travlt. På ØU-mødet var der behandling af en sag om styrkelse af den nuværende indsats på baggrund af vurdering fra Dansk Veterinær Konsortium af 25. september 2020. I perioden mellem den 25. og den 30. september 2020 kom der ny en skærpet risikovurdering fra Dansk Veterinær Konsortium, og det var baggrunden for, at det på ØU-mødet den 30. september 2020 blev truffet beslutning om, at der skulle en ny regeringssag på CU-mødet dagen efter den 1. oktober 2020, hvor regeringen kunne træffe beslutning på baggrund af den nye risikovurdering. CU-mødet var oprindeligt planlagt til den 2. oktober 2020, men det blev fremrykket til den 1. oktober 2020. På ØU-mødet den 30. september 2020 vidste man, at der var et nærtstående CU-møde, men man vidste ikke, at der skulle en sag om mink på det kommende CU-møde.

Forevist Anders Kroman Liins mail sendt den 2. november 2020 kl. 21.11 omhandlende regeringssag om mink, som han modtog i kopi, (ekstrakten, s. 1514):

”...

Til: Signe Anthon ..., Mathilde Else Ripka Mammen ...

Cc: Katja Goodhew ..., Paolo Drostby ..., Hans Peter Olsen ..., Tejs Binderup ...

Fra: Anders Kroman Liin ...

Titel: Regeringsudvalgssag om mink

Sendt: 02-11-2020 21:11

Bilag: Aktinformation.txt;

Kære Signe og Mathilde

Fødevarer & Veterinær er gået i gang med endnu en udvalgssag om mink. Forventningen er, at den kommer på skriftlig Ø i denne uge. Det betyder, at sagen er af hastende karakter.

Der er ifm. sagen nedsat en task force (bestående af EM, FM, BM og MFVM), der skal producere en sag. Tanken er, at task forcen skal regne på økonomien bag en række scenarier, som vi ser ind i frem mod 2021. Der vil være et overlap mellem de beregninger, I allerede har foretaget og er i gang med at opdatere og de nye. Derfor indtænker vi også jer som del af task forcen.

Scenarierne ser ud som følger:

1. Nuværende indsats bidrager til at reducere smittespredning, men der udstedes forbud mod genindsættelse af mink i de aflivede besætninger i 2021.
2. Smittespredningen udvikler sig til et punkt, hvor man løber tør for avlsdyr i Danmark.
3. Time-out scenarium, hvor avler beholder avlsdyrene med en klausul om, at dyrene ikke må parre sig. Samtidig med at der for tilbageværende avlsdyr indføres smittebeskyttelsestiltag for, at sikre, at avlsmateriale bevares, herunder xx, xx og xx.
4. Udfasning af minkerhvervet.

Vi har i løbet af i morgen formiddag et notat, der kan være behjælpeligt ift. operationalisering af scenarierne.

...”,

har han forklaret, at der tidligere mandag eftermiddag den 2. november 2020 havde været et møde mellem København Fur, Statens Serum Institut og Fødevarestyrelsen. København Fur havde et ønske om en dialog med Statens Seruminstitut om bevæggrunden for 7,8 km-zonerne. København Fur ønskede, at zonerne skulle gøres mindre, ligesom der var et ønske om at frede avlsdyrene på de ikke smittede besætninger; alt med det formål, at nedslagningerne ikke fik så fatale konsekvenser for erhvervet. Efter mødet ringede Hanne Larsen og fortalte, at Kåre Mølbak på mødet havde oplyst branchen om fundet af en ny mutation, ligesom Kåre Mølbak havde tilkendegivet, at branchen som følge heraf måtte indstille sig på, at der ikke kunne blive tale om lempelser, men at branchen nærmere måtte indstille sig på, at der nok kun kunne bevares avlsdyr i 2021. Det efterfølgende møde mandag den 2. november 2020 mellem København Fur og fødevareministeren, hvor Tejs Binderup, Henrik Studsgaard og Hanne Larsen deltog kom således i meget stort omfang til at handle om de nye oplysninger om fund af ny mutation. Det var evident for alle, at der var behov for at øge hastigheden med aflivningerne. Alle, også avlerne, var enige om, at tempoet skulle op i zone 1 og 2. Det var der også en tilkendegivelse om fra København Furs side.

Meldingen om den nye mutation var også kommet til Sundhedsministeriets kundskab. Under mødet med København Fur kom der således en invitation til et departementschefmøde samme dag med deltagelse også af rigspolitichef Thorkild Fogde og veterinærdirektør Hanne Larsen. Han deltog i departementschefmødet, som primært drejede sig om mink. Konklusionen på departementschefmødet var, at situationen var meget bekymrende. Han aftalte med afdelingschef Martin Ulrik Jensen fra Finansministeriet, at man skulle gå i gang med en ØU sag. Departementschef Per Okkels skulle tale med sine fagfolk for at finde ud af, hvad der var op og ned. Han antog, at det var Kåre Mølbak, som havde ringet til Per Okkels. Forevist Kåre Mølbaks mail sendt mandag aften den 2. november 2020 kl. 22.58 (ekstrakten s. 1516), hvor Kåre Mølbak fremsendte: ”Resistance mutation in DK minkvariant virus”, har han forklaret, at Per Okkels må have fået informationen noget før.

Det var hans idé at indføre et økonomisk incitament til hurtigere aflivning i form af en tempobonus, hvilket der også var en drøftelse af på departementschefmødet. Allerede om aftenen mandag den 2. november 2020 var der nogle drøftelser med Finansministeriet herom. Der havde i oktober 2020 været en lang proces, som viste, at det ikke var muligt for myndighederne at stå for nedslagningen. Avlerne havde fremsat et ønske om selv at slå minkene ned. Der var i oktober 2020 drøftelse om betaling af minkavlerne. Der var problemer med at få personale ud til at foretage optælling. Forsvaret og politiet ønskede ikke at gå ind på smittede farme. Det talte man også om på mødet i indsatsgruppen den 28. oktober 2020.

Finansministeriet udarbejdede et notat om tempobonus henover natten fra mandag den 2. november 2020 til tirsdag den 3. november 2020, og om tirsdagen godkendte finansministeren, at man kunne igangsætte en tempobonus. Spørgsmålet var, om man tillige kunne give avlerne et økonomisk incitament til at fremrykke den ordinære pelsning for herved at mindske biomassen. Der skulle udarbejdes en skriftlig sag til regeringen herom. Planen var, at man derudover skulle gå i gang med forberedelse af en regeringssag med henblik på stillingtagen til minkavl for 2021.

Forevist uddrag af mailkorrespondance i Finansministeriet tirsdag formiddag den 3. november 2020, hvori afdelingschef Kent Harnisch og Asbjørn Brink rejste spørgsmål om hjemmel, ligesom Asbjørn Brink fremkom med synspunkter om ekspropriation mv., (ekstrakten, s. 1552-1553):

”...

Fra: Asbjørn Brink ...

Dato: 3. november 2020 kl. 09.59.29 CET

Til: Kent Harnisch ..., Lars Høgsbro Østergaard ..., Michael Lindved ..., Martin Ulrik Jensen ...

Emne: SV: SV: HASTER: Tempo-bonus ved hurtigere aflivning af mink

Modtaget – det sørger vi for at få udboret i beslutningsoplæg pba. anbefaling fra SSI.

Fra: Kent Harnisch ...

Sendt: 3. november 2020 09:28

Til: Asbjørn Brink ...; Lars Høgsbro Østergaard ...; Michael Lindved ...; Martin Ulrik Jensen

Emne: Ang: SV: HASTER: Tempo-bonus ved hurtigere aflivning af mink

Hej Asbjørn

Tak. Er med på, at den aktuelle nedslagning er ekspropriation. Men vel trods alt endnu mere indgribende, hvis de fremadrettet ikke må starte ny minkproduktion op. Bare den vinkel, jeg gerne vil have dækket af.

Fra: Asbjørn Brink ...

Dato: 3. november 2020 kl. 07.56.11 CET

Til: Kent Harnisch ..., Lars Høgsbro Østergaard ..., Michael Lindved ..., Martin Ulrik Jensen ...

Emne: SV: HASTER: Tempo-bonus ved hurtigere aflivning af mink

Hej Kent

Når vi afliver raske dyr omkring et udbrudssted skal der ydes fuld erstatning for dyrene og fuld erstatning for driftstab, da der er tale om ekspropriation. Det er derfor allerede ekspropriation, det vi laver nu. Hvis alle dyr i DK skal aflives, vil det sandsynligvis være samme model – altså ekspropriation og fuld erstatning. Det kan man så overveje efterfølgende at kombinere med et egentligt forbud mod hold og avl af mink. Men det kræver ny lovhjemmel.

Bh

Asbjørn

...

Fra: Kent Harnisch ...

Dato: 3. november 2020 kl. 07.45.10 CET

Til: Lars Høgsbro Østergaard ..., Michael Lindved ..., Asbjørn Brink ..., Martin Ulrik Jensen ...

Emne: Ang: HASTER: Tempo-bonus ved hurtigere aflivning af mink

Tak.

Kan man lave forbud mod hold af mink, uden at det bliver ekspropriation jf sidste afsnit?

Fra: Lars Høgsbro Østergaard ...

Dato: 3. november 2020 kl. 07.18.31 CET

Til: Kent Harnisch ..., Michael Lindved ...

Emne: Vs: HASTER: Tempo-bonus ved hurtigere aflivning af mink

Prioritet: Høj

Info

Fra: Asbjørn Brink ...

Dato: 3. november 2020 kl. 07.10.10 CET

Til: Kristoffer Krohn Schaldemose ...

Cc: Martin Ulrik Jensen ..., Annemarie Lauritsen ..., Lars Høgsbro Østergaard ..., Casper Mondrup Dahlmann ...

Emne: HASTER: Tempo-bonus ved hurtigere aflivning af mink

Prioritet: Høj

Hej Kris

Mhp. PSM's godkendelse er vedlagt notits om mulighederne for en "tempo-bonus" for hurtigere aflivning af mink. Vil du være venlig at videreformidle?

...",

har han forklaret, at han er enig i Asbjørn Brinks vurdering. Han tænker, at Asbjørn Brink har fået opfattelsen fra Miljø- og Fødevareministeriet. Der var generel tæt kontakt og dialog med Finansministeriet i dagene tirsdag den 3. november 2020 og onsdag den 4. november 2020. Adspurg om, hvorvidt der var drøftelser om hjemmel undervejs i sagsbehandlingen mellem Miljø- og Fødevareministeriet og Finansministeriet, forklarede han, at han ikke nødvendigvis var inde over drøftelserne, som knyttede sig til selve udarbejdelse af udvalgsagerne. Han ved ikke, hvilke drøftelser der har været om hjemmel. Det er vigtigt at pointere, at man tirsdag formiddag den 3. november 2020 troede, at sagen først skulle på et regeringsudvalg en uge eller 14 dage efter. De var helt opmærksomme på, at hjemmelsbeskrivelsen skulle beskrives i et notat.

Forevist sin mail sendt tirsdag den 3. november 2020 kl. 09.35 til Martin Ulrik Jensen og med kopi til flere andre, hvori beskrives to scenarier, (ekstrakten, s. 1559):

"...

From: Tejs Binderup ...

Sent: 03-11-2020 09:35:11 (UTC +02)

To: Martin Ulrik Jensen ...

Cc: Line Nørbæk ...; Torben Skovgaard Andersen ...; Asbjørn Brink ...; Annemarie Lauritsen ...; Paolo Drostby ...; Dorte Eberhardt Søndergaard ...; Anne-Mette Lyhne Jensen ...

Subject: SV: Mink og kompensation

Kære Martin

Som opfølgning på vores samtale i går, og så alle er opdaterede på planen herfra.

Vi arbejder aktuelt på en ØU-sag, som skal være i ØU i denne uge. Jo før jo bedre.

Den aktuelle ØU-sag vil indeholde kompensationssystem samt tempo tillæg, jf. bullit 1 i nedenstående. Denne del eksekverer vi dog på inden sagen rammer ØU, så det vil være ren orientering.

I sagen vil også indgå også en konsolidering af, at alle minkavlere inden for zonerne (smittede samt ikke-smittede) skal slå alle sine dyr ned, inkl. avlsdyr, på trods af branchens ønske om at bevare avlsdyr på ikke-smittede besætninger i zonerne. Derudover indstilles, at alle minkavlere uden for zonerne i første omgang kan nøjes med at pelse ned, så de kun har avlsdyrene tilbage. I samme sag indstilles det, at regeringen melder ud, at der i 2021 kun kan forventes at være avlsdyr i Danmark. Af kapacitetshensyn i aflivningerne meldes der ikke noget ud om evt. hel nedlukning af branchen.

Imens ovenstående ØU-beslutninger eksekveres og der slås ned, og pelses ned, udarbejdes der en ny ØUsag, så regeringen kan tage stilling til minkbranchens generelle fremtid. Umiddelbart er der to scenarier, som skal beskrives i denne sag:

- a. Kun avlsdyr i 2021, med dvalekompensation (bullit 3 nedenfor) og en omstillingspulje (bullit 4) til de minkavlere, som alligevel bliver nødt til at forlade erhvervet som følge af situationen.

I spor a vil der bl.a. skulle tages stilling til, hvor mange avlsdyr der i givet fald skal have lov at være i 2021, hvordan de mest forsvarligt opbevares mv.

- b. Minkbranchen lukkes helt, med ekspropriation og dertilhørende erstatning (bullit 2), samt større omstillingspulje (bullit 4).

Uanset om man bevæger sig af spor a eller b vil der skulle skabes retlig hjemmel til at eksekvere beslutningen. Vi er enige i, at det vil skulle ind i epidemiloven. Regeringen vil så skulle tage stilling til, om man vil lukke helt for muligheden for at starte op igen senere, eller om det skal være åbent. Et totalforbud mod minkproduktion vil skulle ind i MFVM-lovgivning.

Alle sejl sættes nu på at få den første sag klar, og så starter vi op på den uddybende fremtidssag, så snart den akutte sag er færdig.

Vh
Tejs
...”

har han forklaret, at han havde en samtale med Martin Ulrik Jensen som opfølgning på departementschefmødet mandag den 2. november 2020. Der var fremskaffet økonomisk rygdækning for bevilling af tempobonus fra Finansministeriet. Mailen skal læses i sammenhæng med den nye ØU-sag, som skulle angå to modeller; en dvaleordning (a) og en ordning, som indebar lukning af minkbranchen (b). Zone-ordningen indebar, at det både var smittede, ikke-smittede og samt avlsdyr indenfor zonerne, som skulle nedslås. Han var bekymret for, om minkavlerne ville samarbejde om nedslagning i zone 1 og 2, hvis de fik at vide, at de fik taget deres levebrød fra sig. Der var et ønske om at bevare et godt samarbejde med avlerne i bestræbelserne på at få tempoet for aflivningerne i vejret. Adspurgt om, hvorvidt sætningen: "... så regeringen kan tage stilling til minkbranchens generelle fremtid.", relaterede sig til smitten blandt mink eller om den relaterede sig til en mere overordnet politisk holdning til minkavl, har han forklaret, at sætningen udelukkende var forankret i det sundhedsmæssige. Der var ingen i regeringen, som havde udtrykt ønske om, at minkbranchen skulle lukkes. Det var Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse, at model a) om et midlertidigt forbud, som var begrundet rent sundhedsfagligt, ikke burde være reguleret af en bestemmelse i lov om hold af dyr, men nærmere

i epidemiloven. Hvis man derimod besluttede sig for en permanent forbud, så skulle det ske i medfør af Miljø- og Fødevareministeriets lovgivning.

Hans mail sendt kl. 09.35 var udtryk for hans opfattelse af, hvad der skulle ske nu og her; dels fuldt tempo på aflivning, dels ”alle mand på dæk, i forhold til zone 1 og 2” og endelig et økonomisk incitament for ordinær pelsning i zone 3.

Forespurgt, om hans afdelingschefkolleger i andre ministerier på tidspunktet for hans mail kl. 09.35 var klar over, at der ikke var lovhjemmel til at aflive alle mink, svarede han: ”Det tror jeg, ingen var i tvivl om!” Han bygger dette på, at de talte om det helt åbent. De havde talt om det løbende. Det stod i sagen fra 1. oktober 2020. I mailen kl. 09.35 skrev han tillige meget eksplicit, at der ikke var hjemmel. Ingen afdelingschefer vendte tilbage i anledning af hans mail, hverken den 3. eller 4. november 2020.

Supplerende adspurgt af Poul Heidmann, som er bisidder for Asbjørn Brink m.fl., om tempobonus, har han forklaret, at han fik idéen om tempobonus mandag aften den 2. november 2020 omkring tidspunktet for mødet med København Fur. Han startede med at kalde det et turbo-tillæg. Forevist Martin Ulrik Jensens mail til ham sendt mandag den 2. november 2020 kl. 23.20, hvori Martin Ulrik Jensen skrev om ”bonus for aflivning” (ekstrakten, s. 1561) har han forklaret, at mailen fra Martin Ulrik Jensen lå i forlængelse af hans snak tidligere på aftenen med Annemarie Lauritsen. Der var snak om tempobonus allerede før departementschefmødet. Det handlede om at gøre noget for at sætte tempoet i vejret. Allerede på indsatsgruppemødet den 28. oktober 2020 havde det handlet om at få tempoet i vejret.

Supplerende afhørt af kommissionen om tempobonus og forevist det af Finansministeriet udarbejdede notat: ”Mulig ”tempo-bonus” for hurtig aflivning af mink” (ekstrakten s. 1591), har han forklaret, at Finansministeriet godkendte tempobonus i samme øjeblik, hvor Miljø- og Fødevareministeriet tog kontakt til branchen. Det var et tilbud, som ikke kunne trækkes tilbage. Han tog Erhvervsministeriets udmelding om statsstøtte for gode varer. Det var ikke entydigt, om det var Miljø- og Fødevareministeriet eller Finansministeriet, som havde ansvaret for hjemmel til tempobonus. For at være helt sikre blev tempobonus skrevet ind i hastelovforslaget, L77.

Supplerende adspurgt af kommissionen om departementschefmødet mandag aften den 2. november 2020, har han forklaret, at der var flydende overgang mellem snitfladerne for ØU- og CU-sager. Økonomien var i dette tilfælde så voldsom, at det ville kræve forelæggelse for ØU. Hvis der havde været rigtig god tid, skulle sagen nok både have været igennem ØU og KU. Planen var oprindeligt, at der først skulle have været afholdt et ØU-møde, hvorunder der skulle orienteres om iværksættelse af tempobonus, samt afslag på bevarelse af avlsdyr i zonen. Dernæst var det planen, at der skulle forelægges yderligere en ØU-sag, hvorunder Økonomiudvalget skulle tages stilling til minkerhvervet mere fremadrettet i form af en dvalemodel eller afvikling af minkerhvervet. Det blev der så ikke tid til.

Tirsdag den 3. november 2020 om morgenen var de ikke klar over, at der senere samme dag ville blive afholdt et KU-møde. I Miljø- og Fødevareministeriet var man i gang med at forberede det, som fremgår af hans mail sendt kl. 09.35, som er gengivet ovenfor. Der blev arbejdet på højtryk. Sundhedsministeriet var i gang med at få konsolideret oplysninger fra Statens Seruminstitut. Det var egentlig planen, at departementschefkredsen skulle mødes allerede ved 10-tiden, men mødet blev

udskudt, da Per Okkels manglede papirerne fra Statens Seruminstitut. Der blev i stedet afholdt departementschefmøde kl. 13.00. Sundhedsministeriet var i gang med at forberede en sag om Nordjylland. Miljø- og Fødevareministeriet var i gang med at forberede en sag om mink. Det var Justitsministeriet, som indkaldte til departementschefmødet. Han deltog i mødet. Der var drøftelse af de forskellige tiltag. Det blev tilkendegivet, at Statsministeriet ikke var vild med at gå helt så kraftigt til værks i forhold til Nordjylland, således som Sundhedsministeriet havde indstillet. Sundhedsministeriet skulle således skrue ned for kraften i initiativerne.

Der var et nyt departementschefmøde tirsdag den 3. november 2020 kl. 14.45, hvori han også deltog. Mødet var indkaldt af Statsministeriet. Det var meget tydeligt på mødet, at Statsministeriet var meget bekymret over den nye risikovurdering, herunder minkmutationen. På mødet blev det besluttet, at Justitsministeriet skulle overtage de to sager fra Sundhedsministeriet og Miljø- og Fødevareministeriet og forberede en KU-sag til om aftenen. Justitsministeriet havde frist til kl. 19.00 til at levere den samlede sag. Han aftalte med Anne-Mette Lyhne Jensen, at Justitsministeriet kunne tage afsæt i Miljø- og Fødevareministeriets foreløbige sag omhandlende håndtering af mink i 2021. Der var forfærdeligt meget arbejde. Der var en meget hektisk stemning frem og tilbage.

Supplerende afhørt af kommissionen om departementschefmøderne tirsdag den 3. november 2020 og forevist hans noter om forløbet (tillægsekstrakt 1, s. 82), har han forklaret, at han opfattede det som et kollegialt råd fra Justitsministeriets departementschef til Sundhedsministeriets departementschef, da Justitsministeriets departementschef tilkendegav, at ”man nok ikke [skulle] gå alt for hårdhændet til værks, da det ikke [var] stemningen i STM”. Foreholdt hans gengivelse departementschef Barbara Bertelsens udtalelser på mødet kl. 14.45 (tillægsekstrakt 1, s. 82): ”STM DC mener det er alt for lempeligt, kalder oplægget provinsielt og fremfører, at resten af mødekredsen slet ikke har forstået hvor stor en potentiel katastrofe det er vi står over for.”, har han forklaret, at bølgerne gik lidt højt på mødet. Man var oprigtigt bekymret. Det var på mødet kl. 14.45, at de fik beskeden om, at det var Justitsministeriet, som skulle overtage sagen. Han havde den oplevelse, at Statsministeriet var overordentlig bekymret over situationen i Nordjylland, hvorfor der var god grund til at få sat tempo på aflivningsindsatsen. Det var på dette møde, at det stod klart, at man ikke ville kunne køre et forløb med to ØU-sager, men at sagen overgik til at blive en KU-sag. Derfor sendte han også Miljø- og Fødevareministeriets udkast til cover til Anne-Mette Lyhne Jensen med den besked, at det var så langt, som man var nået i Miljø- og Fødevareministeriet. I Miljø- og Fødevareministeriet var man ikke nået specielt langt. Der var ikke nogen af mødedeltagerne på mødet kl. 14.45, som tilkendegav, at det ikke var fagligt forsvarligt at udarbejde et oplæg indenfor 3 timer. Det var stemningen ikke til. På departementschefmødet kl. 14.45 fremlagde Miljø- og Fødevareministeriet et bilag om muligheden for få bragt aflivningsindsatsen i vejret, herunder om tempobonus. Der var ligeledes et bilag fra Sundhedsministeriet, som angik Nordjylland. Forespurgt, om det bilag, som fremgår af ekstrakten s. 1611-1612, var fremme, forklarede han, at han ikke kan huske dette papir. Forevist den version af bilaget: ”2021 håndtering af COVID-19 smitterisiko i mink”, som er optrykt i ekstrakten s. 1629f, forklarede han, at han mener, at det var det bilag, som Miljø- og Fødevareministeriet havde medbragt til mødet. Erhvervsministeriets bilag: ”Bilag X. Kompensation til minkavlere mv.” (ekstrakten s. 1801f), som indeholder et hjemmelsforbehold, var ikke med på mødet.

Supplerende adspurgt af advokat Lars Kjeldsen, som er bisidder for Mette Frederiksen, om sagens overførsel til Justitsministeriet og foreholdt, at andre embedsmænd under afhøring i kommissionen

har forklaret, at alle KU-sager om corona blev forberedt af Justitsministeriet, har han forklaret, at det har han ikke kendskab til.

Miljø- og Fødevareministeriet fik senere tirsdag eftermiddag den 3. november 2020 et udkast til et samlet cover til gennemsyn, hvori han kunne konstatere, at Miljø- og Fødevareministeriets oplæg og bidrag ikke var indarbejdet i coveret, ligesom han kunne konstatere, at man var gået væk fra det, som Miljø- og Fødevareministeriet havde skrevet. Det blev aftalt, at Miljø- og Fødevareministeriets bidrag i stedet skulle indarbejdes i KU-sagen som et bilag, således at det fremgik af sagen, hvorledes mink fremtidigt kunne håndteres. Miljø- og Fødevareministeriet og Erhvervsministeriet havde sammen udarbejdet et bilag 2. Miljø- og Fødevareministeriet fremkom med kommentarer til KU-coveret, ligesom Miljø- og Fødevareministeriet kommenterede på en nødplan mv. Miljø- og Fødevareministeriet sendte sagen tilbage til Justitsministeriet. I Miljø- og Fødevareministeriet var man i gang med at forberede Henrik Studsgaard og Mogens Jensen på KU-mødet.

Supplerende adspurgt af kommissionen og forevist de af ham nedskrevne noter om forløbet med udarbejdelse af regeringssagen, således som de fremstår i tillægsekstrakt 1, s. 83:

”..

Dialogen med andre ministerier og SR op til KU er, at STM'er ikke ønsker at afvikle minkerhvervet. Passus skrives derfor ind i KU cover om, at en total nedslagtning vil lukke erhvervet. Derudover får MFVM henvist til et nyt bilag – bilag 2 og 2a – som indeholder beskrivelser om hjemmelsproblematik. Cover sendes ud med sætning om konsekvenser af nedslagtning, men slettes derefter af STM/JM inden sagen igen sendes ud 21.24. Jeg er ikke distributionslisten og modtager først opdateret sag kl. 21.39 – 9 minutter efter KU er begyndt.

...”

har han forklaret, at han indskrev sætningen om, at aflivning af alle mink ville være fatalt for branchen. Der gik ekstremt mange rygter den eftermiddag. Et af de mere vedvarende rygter var, at statsministeren absolut ikke ønskede at lukke minkerhvervet. Derfor syntes han, at det var vigtigt at få skrevet ind i coveret, at det ville være fatalt for branchen, hvis der skete aflivning af alle mink, inkl. alle avlsdyr. Han synes, at det var relevant for en regering af få denne oplysning, særligt fordi det forlød, at statsministeren ikke ønskede at lukke branchen. Det kunne jo ikke udelukkes, at andre regeringsmedlemmer kunne have en anden opfattelse end statsministeren.

Tirsdag den 3. november 2020 kl. 21.39 – 9 minutter efter KU-mødet var startet - fik han tilsendt det endelige cover, da han ved en fejl ikke var optaget på maildistributionslisten. Det var Anne-Mette Lyhne Jensen, som videresendte materialet. Han gennemlæste coveret, som fremstod med t/c-ændringer, og han fremkom med bemærkninger i form af kommentarboxe. Han forstod ikke, hvorfor Justitsministeriet havde udtaget nogle oplysninger, ligesom han heller ikke forstod, hvorfor man havde fremrykket fristen for endelig nedslagtning. Han havde en korrespondance med Anne-Mette Lyhne Jensen herom i forhold til at få tilrettet coveret, når sagen skulle på nyt udvalgs møde. Han sms'ede også til Henrik Studsgaard om, at sagen var blevet en smule misvisende.

Om departementschefmødet tirsdag den 3. november 2020 kl. 13.00 forklarede han, at blandt andre Per Okkels, Henrik Studsgaard, Johan Legarth, Thorkild Fogde og han deltog i mødet. Barbara Bertelsen deltog ikke. Det var et virtuelt møde. Sundhedsministeriets oplæg til Nordjyllandsdelen var ret offensivt. Johan Legarth tilkendegav, at han ikke troede, at Statsministeriet ville indføre så skrappe initiativer, som Sundhedsministeriet lagde op til.

Det var ikke unaturligt, at departementschef Barbara Bertelsen ønskede et departementschefmøde for at få afklaring af, om der skulle afholdes et KU-møde. Barbara Bertelsen deltog i departementschef-mødet kl. 14.45. Mødet blev afholdt virtuelt, og han ved ikke, om Pelle Pape fra Statsministeriet deltog i mødet. Det var mødematerialet fra mødet kl. 13.00, som dannede baggrund for mødet. Papi-
rerne var dog blevet tilpasset. Udgangspunktet er, at de departementschefer, som havde sagen, præ-
senterede sagen. Der var drøftelse af en Nordjyllandspakke, som indebar nedlukning mv. På mødet
drøftede man ikke yderligere aflivning af mink udover den aflivning, som pågik i zone 1 og 2, men
man drøftede, at der skulle tempo på aflivningerne. Der var således ikke en drøftelse af aflivning af
mink udenfor zonerne. Det var svært at få mandskab til aflivningerne. Rigspolicechefen var med på,
at hastigheden var et stort problem. Han ville have bidt mærke i, hvis der havde været drøftelse af
aflivning udenfor zonerne. Da departementschefmødet var afsluttet, var det hans indtryk, at man fort-
sat kun arbejdede med en model, som handlede om at få aflivningstempoet op indenfor zonerne. Der
var dog også et ønske om, at tempoet med pelsningen i zone 3 skulle bringes i vejret. Den allerede
igangværende nedslagning i zonerne var allerede håndteret rent statsstøtmæssigt, da den skete med
hjemmel i lov om hold af dyr.

Forevist Søren Bøllingtoft Knudsens mail sendt tirsdag den 3. november 2020 kl.18.00 til Anders
Kroman Liin og med kopi til blandt andre ham, omhandlende bilag til KU-sagen, (ekstrakten, s.
1797):

”...

Fra: Søren Bøllingtoft Knudsen ...[Erhvervsministeriet]

Sendt: 3. november 2020 18:00

Til: Anders Kroman Liin ...

Cc: Tejs Binderup ...; Torben Skovgaard Andersen ...

Emne: Bilag til KU-sag - kompensation til minkavlere mv.

Kære Anders

Efter aftale hermed KU-bilag, som du/I gerne må vedlægge jeres KU-cover om håndtering af mink til
behandling i aften.

Indsæt desuden gerne bidrag om ekspropriation samt statsstøtteretlige muligheder på landbrugsområdet
(jf. dialog med Teis).

Mvh.

Søren

...”

har han forklaret, at han ikke kan huske, hvad dialogen gik på udover statsstøtte og ekspropriation.
Der er særlige statsstøtteregler på landbrugsområdet. Han tror, at Søren Bøllingtoft Knudsen mente
et ØU-cover, og ikke et KU-cover.

Forevist ”Bilag X. Kompensation til minkavlere mv.” dateret den 3. november 2020 (ekstrakten, s.
1799f), hvori omtales ekspropriation og hjemmel:

”...

1. Dvale

...

2. Nedlukning

...

Ekspropriation

[Afventer bidrag fra MFVM/JM]

...

Hjemmels- og statsstøtteforbehold knyttet til begge modeller

Der tages et generelt forbehold for statsstøttegodkendelse af de foreslåede løsninger.

Konkret tages der forbehold for mulighederne for at kompensere minkavlere i lyset af EU-landsbrugsstøtteregler. Dette undersøges nærmere af Miljø- og Fødevareministeriet og Justitsministeriet.

Det bemærkes desuden, at EU-Kommissionens Temporary Framework foreløbigt udløber ved udgangen af juni måned 2021. Såfremt Temporary Framework ikke forlænges, vil mulighederne for at forlænge kompensationsordningen for selvstændige samt faste omkostninger tilsvarende ophøre.

Der tages samtidig forbehold for, hvorvidt og hvordan den juridiske hjemmel til at gennemføre de foreslåede løsninger kan findes. Det er umiddelbart vurderingen, at det hverken er muligt at tvangslukke eller lægge minkerhvervet i dvale med hjemmel i epidemiloven eller Sundheds- og Ældreministeriets forbudsbekendtgørelse, da minkavlere ikke er levnedsmiddelsproducenter. Et forbud vil således skulle hjemles i Miljø- og Fødevareministeriets *Bekendtgørelse om COVID-19 hos pelsdyr* eller ved lov. Miljø- og Fødevareministeriet og Justitsministeriet er ved at afklare dette spørgsmål.

...”

har han forklaret, at han sandsynligvis har skimmet bilaget. Det, som fremgik, flugtede med Miljø- og Fødevareministeriets synspunkt, som hele tiden havde været, at der ikke var hjemmel i Miljø- og Fødevareministeriets lovgivning til en dvalemodel. Bilag X endte med at blive bilag 2 til KU-sagen. Miljø- og Fødevareministeriets bilag, som var tænkt som et ØU-cover, endte med at blive bilag 2a til KU-mødet. Supplerende adspurgt af advokat Lars Kjeldsen, som er bisidder for Mette Frederiksen, om hans udsagn om, at KU-sagens bilag 2a, var tænkt som et cover til ØU-møde, har han forklaret, at han gerne ville have skrevet et cover mere udførligt, hvis der havde været mere tid. Forespurgt om, hvornår det gik op for ham, at bilag 2a ikke blev anvendt som et KU-cover, men kun ville indgå som bilag til et KU-cover, forklarede han, at han blev opmærksom herpå, da Justitsministeriet omkring kl. 17.45 udsendte eget cover.

Forevist den version af ”Bilag X. Kompensation til minkavlere mv.” dateret den 3. november 2020, som er påført vandmærke: ”UDKAST” (ekstrakten, s 2040-2046), som var den version, som blev oversendt som bilag 2 til KU-mødet, har han forklaret, at den version svarer til det udkast, som blev fremsendt af Søren Bøllingtoft Knudsen, Erhvervsministeriet, kl. 18.00. Udkastet til cover: ”2021 håndtering af COVID-19 smitterisiko i mink” dateret den 3. november 2020, som er påført vandmærke: ”UDKAST” (ekstrakten s. 2046f) er bilag 2a til KU-sagen.

Forevist sin mail sendt tirsdag den 3. november 2020 kl. 15.49 til Anne-Mette Lyhne Jensen og Lisbeth Gro Nielsen, som var vedhæftet udkastet til cover: ”2021 håndtering af COVID-19 smitterisiko i mink” dateret den 3. november 2020, hvori var beskrevet to modeller, en dvalemodel og en model, som indebar aflivning af alle dyr, (ekstrakten, s. 1718-1721):

”...

Fra: Tejs Binderup

Til: Anne-Mette Lyhne Jensen; Lisbeth Gro Nielsen

Cc: Paolo Drostby

Emne: VS: Nyeste udgave af Ø-sag

Dato: 3. november 2020 15:49:31

Vedhæftede filer: Forelæggelse Ø-format-sag om mulighederne for at genindsætte mink i 2021 {F2#22882311#9#22882285#1} KØ.docx

Kære Anne-Mette

Hermed seneste version af Ø-sag

Vh

Tejs

...

[Uddrag af det vedhæftede cover]:

”...

[Miljø- og Fødevareministeriet]

[Erhvervsministeriet]

[Beskæftigelsesministeriet]

[Sundheds- og Ældreministeriet]

[Finansministeriet]

2021 håndtering af COVID-19 smitterisiko i mink 3. november 2020

...

Model 1: Dvale

Model 2: Aflivning af alle dyr

Dette scenarie vil medføre ekspropriation og dermed erstatning samt en mere omfattende omstillingspulje end model 1.

SKAL FORKLARES

...”

har han forklaret, at det var det bilag, som han sendte til Anne-Mette Lyhne Jensen, da Justitsministeriet overtog sagen tirsdag eftermiddag den 3. november 2020. Miljø- og Fødevareministeriet var på det tidspunkt så småt begyndt på en beskrivelse af model 2, og det er baggrunden for, at Miljø- og Fødevareministeriet med gult havde skrevet: ”SKAL FORKLARES”.

Forevist sin mail sendt tirsdag den 3. november 2020 kl. 18.28 til Paolo Drostby, Anders Kroman Liin og Katja Goodhew, som var vedhæftet udkast til KU-cover: ”Håndtering af COVID-19 smitte blandt mink” dateret den 3. november 2020, (ekstrakten, s. 1809, og s. 1810f):

”...

Til: Paolo Drostby ..., Anders Kroman Liin..., Katja Goodhew ...

Fra: Tejs Binderup ...

Titel: KU-cover.DOCX
 Sendt: 03-11-2020 18:28:34
 Bilag: KU-cover.docx;

Hermed bemærkninger og justeringer

...

[Uddrag af det vedhæftede bilag]:

[X-ministeriet]
 [X-ministeriet]
 Håndtering af COVID-19-smitte blandt mink 3. november 2020

...

Løsning

Tiltag i forhold til aflivning af mink

Der er i den seneste tid arbejdet intenst på at skrue op for tempoet og kapaciteten i forhold til aflivning af mink. Det har med den nuværende ressourceallokering vurderes dog ikke været muligt at komme op over 100.000 aflivede mink pr. døgn, hvilket medfører en uacceptabel tidshorisont til håndtering af situationen. [Miljø- og Fødevareministeriet har oplyst, at smittereservoiret af mink reduceres så hurtigt som overhovedet muligt med de givne ressourcer, og der arbejdes på at opruste med henblik på hurtigere aflivning af dyrene. Det forventes, at minkene i Nordjylland er slået ned pr. 1. december 2020.]

...

[Det er Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at ordningen ikke vil have effekt, hvis det officielt meldes ud, at erhvervet skal lukkes med udgangen af 2020 med mindre der er udsigt til, at erhvervet kan fortsætte. For at ordningen kan have fuld effekt er det desuden afgørende, at Politiet og Forsvaret også begynder at arbejde med tilsyn på de smittede besætninger. Pt. er det i praksis kun MFVMs styrelser samt Beredskabsstyrelsen, som er villige til at arbejde i de smittede besætninger.]

...”;

har han forklaret, at han ikke var enig i Justitsministeriets formulering i det af Justitsministeriet fremsendte udkast til cover. Det er hans rettelser, som fremgår med røde rettelsermarkeringer. Med den daværende indsats var det ikke muligt at aflive mere end 100.000 mink pr. døgn. Hvis forsvaret og politiet var villige til at stille op ved de smittede besætninger, så kunne aflivningskapaciteten øges. Han husker ikke, hvorvidt problemet om politiets og forsvarets deltagelse i aflivningsarbejdet blev taget op på departementschefmødet den 3. november 2020, hvor Thorkild Fogde deltog, men det blev i hvert fald drøftet på indsatsgruppemødet den 28. oktober 2020. Der var samtidig behov for, at politiet varetog en tilsynsopgave, hvilket han også tilføjede med røde t/c-rettelsermarkeringer. Han pointerede, at det var vigtigt, at politiet og forsvaret varetog tilsynsopgaver. Det endte med, at denne sætning udgik, da Justitsministeriet og forsvaret ikke ønskede, at dette fremgik.

Forevist Lisbeth Gro Nielsens mail sendt tirsdag den 3. november 2020 kl. 17.43, hvori hun udsendte blandt andet udkast til KU-cover og BN 284 (NOST delplan for myndighedernes tværsektorielle indsats i forhold til aflivning af mink i forbindelse med COVID-19) til ham og flere andre, (ekstrakten s. 1773 og s. 1775f):

”...

From: Lisbeth Gro Nielsen

Sent: 3. november 2020 17:43

To: Annemarie Lauritsen ...; Line Nørbæk...; Tejs Binderup ...; Torben Skovgaard Andersen ...; Sidsel Due Nordengaard ...; Erik Brøgger Rasmussen ...; Anne Nørgaard Simonsen; [Dorthe Eberhardt Søndergaard]; Paolo Drostby ...; Lars Høgsbro Østergaard ...; Rikke Skaarup Schjødt ...; Lene Brøndum Jensen ...; Katrine Kaldahl ...

CC: Anne-Mette Lyhne Jensen ...; Cecilie Birch ...

Subject: SV: KU sag til i aften

Attachments: KU-cover.DOCX; Risikovurdering af human sundhed ved fortsat minkavl_03112020.pdf; Tempobonus - mink.docx; BN 284.docx

Kære alle

Hermed første udkast til cover til KU-sagen.

I må meget gerne gennemgå og kvalificere de dele, der er relevant for jer. Ansvarlige er sat på visse steder.

Jeg vedhæfter desuden de bilag, der umiddelbart lægges op til.

Vi har frist til STM aller senest kl 19.30, så gerne tilbagemelding hurtigst muligt. I må også gerne indikere, om I vil i hovedet, og i hvilket omfang I har behov for clearing.

Tak for hjælpen.

Med venlig hilsen
Lisbeth Gro Nielsen

...”,

og forespurgt, om Miljø- og Fødevareministeriet reagerede på det fremsendte, har han forklaret, at ministeriet gav bemærkninger til coveret, som forklaret ovenfor, ligesom ministeriet fremkom med bemærkninger til NOST-delflan BN 284, hvoraf fremgik, at der var der var truffet beslutning om, at alle mink skulle slås ned. Det undrede de sig over. Katja Goodhew gjorde i en mail sendt tirsdag den 3. november 2020 kl. 18.39 opmærksom på, at der ikke var truffet beslutning om, at alle mink skulle aflives hurtigst muligt, (ekstrakten s. 1818):

”...

Til: Tejs Binderup ..., Paolo Drostby ..., Anders Kroman Liin ...

Fra: Katja Goodhew ...

Titel: SV: KU sag til i aften

Sendt: 03-11-2020 18:39

Bilag: Aktinformation.txt;

Dette står i NOST notat s. 2, mener det rigtigt:

”På den baggrund er det politisk besluttet, at alle mink i Danmark skal aflives hurtigst muligt”

Fra: Tejs Binderup ...

Sendt: 3. november 2020 17:56

Til: Paolo Drostby ...; Katja Goodhew ...; Anders Kroman Liin ...

Emne: Fwd: KU sag til i aften

Kigger I med?

...”

Hertil har han forklaret, at han ikke havde kendskab til, hvordan NOST delplanen havde fået en sådan ordlyd. Han er ikke medlem af NOST'en, og han havde ikke hørt noget fra Fødevarestyrelsen om, at et sådant scenarie havde været drøftet i NOST'en. NOST-delplanen kan næppe være udarbejdet i forlængelse af departementschefmøderne den 3. november 2020 kl. 13.00 og kl. 14.45. Det er svært at forestille sig, at planen kan være udarbejdet på så kort tid. Han fremkom med tilbagemelding på udkastet til KU-coveret og til BN 284-delplanen, som det fremgår af hans mail sendt tirsdag aften den 3. november 2020 kl. 18.59 til Lisbeth Gro Nielsen, (ekstrakten, s. 1835):

”...

From: Lisbeth Gro Nielsen ...

Sent: 03-11-2020 19:10:29 (UTC +02)

To: Tejs Binderup ...

Cc: Anne-Mette Lyhne Jensen ...; Cecilie Birch ...; Annemarie Lauritsen ...; Line Nørbæk ...; Torben Skovgaard Andersen ...; Sidsel Due Nordengaard ...; Erik Brøgger Rasmussen ...; Anne Nørgaard Simonsen ...; [Dorthe Eberhardt Søndergaard]; Paolo Drostby ...;

Lars Høgsbro Østergaard ...; Rikke Skaarup Schjødt ...; Lene Brøndum Jensen ...; Katrine Kaldahl ...

Subject: SV: KU sag til i aften

Kære Tejs

Det er ikke, fordi vi vil tage udkastet til ØU-sag osv. med. Det var bare det umiddelbare indtryk, at det ikke var klar.

Hvis det skal med, må I meget gerne skrive det nødvendige ind i coveret og sørge for, at bilaget er klar, så der ikke er kommentar

...

Fra: Tejs Binderup

Sendt: 3. november 2020 18:59

Til: Lisbeth Gro Nielsen; Annemarie Lauritsen; Line Nørbæk ...; Torben Skovgaard Andersen (EM-DEP); Sidsel Due Nordengaard ; Erik Brøgger Rasmussen ; Anne Nørgaard Simonsen ; [Dorthe Eberhardt Søndergaard]; Paolo Drostby ; Lars Høgsbro Østergaard ; Rikke Skaarup Schjødt, Lene Brøndum Jensen ; Katrine Kaldahl

Cc: Anne-Mette Lyhne Jensen; Cecilie Birch

Emne: SV: KU sag til i aften

Hermed bemærkninger herfra til tempobonus og KU-cover

Ift BN284 så står der gentagne gange, at det er besluttet, at alle mink i Danmark skal slås ned. ndtil videre er der truffet beslutning om, at alle smittede farme, samt farme i en zone på 7,8 km skal slås ned, ligesom ikke-smittede farme uden for zonerne skal pelse ned. Hvorvidt avlsdyr uden for zonerne også skal slås ned mangler der vel en beslutning omkring.

Jeg kan konstatere, at vores udkast til ØU-sag, samt kompensationsbilag fra EM ikke er med i pakken. Er det fordi der ikke skal tales 2021 i denne omgang?

Vh

Tejs
..."

Ved mailen sendt kl. 18.59 fremkom han tillige med bemærkninger til det af Finansministeriet udarbejdede: "Notat – Mulig "tempo-bonus" for hurtig aflivning af mink" dateret den 2. november 2020, som det fremgår af de røde rettelsesmarkeringer (ekstrakten s. 1877-1878), ligesom han fremkom med bemærkninger til udkastet til cover (ekstrakten s. 1880f), som er identisk med det udkast, som er optrykt i ekstrakten, s. 1810, jf. ovenfor.

Supplerende adspurgt af advokat Lars Kjeldsen, som er bisidder for Mette Frederiksen, hvorfor han ikke nævnte noget om hjemmel i forhold til Anne-Mette Lyhne Jensen i forbindelse med, at coverudkastet blev forelagt for Miljø- og Fødevareministeriet, har han forklaret, at det er det, der sker, når det besluttet, at der skal udarbejdes en sag på få timer, som gør, at det hele skal gå med lynets hast. Miljø- og Fødevareministeriet fik kun ca. et kvarter til gennemgang af coveret med bilag. Anne-Mette Lyhne Jensen tilkendegav overfor ham, at der også var flere sætninger, som hun skulle have fanget. Den sag, som kom for regeringen, var på ingen måder perfekt, og den levede ikke op til standarder, som man normalt ville iagttage for regeringssager.

Supplerende adspurgt af advokat Lars Kjeldsen, som er bisidder for Mette Frederiksen, om hvorvidt der den 3. november 2020 i Miljø- og Fødevareministeriet var en afklaring af, at der ikke var hjemmel i fødevarelovgivningen til at foretage nedslagning udenfor zonerne, forklarede han, at det hele tiden havde været Miljø- og Fødevareministeriets og Fødevarestyrelsens opfattelse, at hjemmelen ikke kunne udstrækkes til at slå alle mink ned. Den 3. november 2020 var Fødevarestyrelsen ikke inde i en vurdering af, om zonerne kunne gøres større end de allerede var. Det ville have krævet, at Dansk Veterinær Konsordium skulle have foretaget nye beregninger, og det ville have taget noget tid at få sådanne data på plads.

Forevist Johan Philip Zilmer-Bülows mail sendt den 3. november 2020 kl. 20.12, som var vedhæftet materiale til KU vedrørende mink, (ekstrakten s. 1890):

"...

Fra: Johan Philip Zilmer-Bülows ...**Sendt:** 3. november 2020 20:12

Til: Kristian Kjærgaard Hansen ...; Dorthe Vandal Pedersen ...; Anette Kjærgaard ...; Anne Marie Maltha-Smith ...; Anne Sofie Hartvig Pedersen ...; Charlotte Helene Christine Lind ...; Frederik Alexander Gørtz; #951dep-OE-K-Udvalg; Kathrine Banke ...; Kristoffer Krohn Schaldemose ...; KU-materiale [Statsministeriet]; Marianne Rosenstand; Skatteministeriet [KU-udvalg]; Tine Hansen ...; Udenrigsministeriet [Regeringsudvalg]; Victoria Julie Jessen ...

Cc: mmoede – sum ...; Regeringsudvalg (Miljø- og Fødevareministeriet) ...; Forsvarsministeriet [KU-udvalg] ...; Mads Aleksander Daugaard Buhl ...; Anne Dahl Krabbe ...

Emne: Vedr. materiale til KU d. 3/11 vedr. mink

Kære alle

Hermed materiale til KU d.d. vedr. mink.

Bilag 2 udestår fortsat.

Mvh Johan
...”,

har han forklaret, at hverken han eller Henrik Studsgaard modtog mailen, da den kun blev sendt til den hovedpostkasse i Miljø- og Fødevareministeriet, hvortil materiale til regeringsudvalg tilsendes

Forevist Lisbeth Gro Nielsens mail sendt tirsdag aften den 3. november 2020 kl. 21.21, hvor Lisbeth Gro Nielsen fremsendte revideret cover samt bilag 2 og 2a, (ekstrakten, s. 1982):

”...

From: Lisbeth Gro Nielsen ...

Sent: 03-11-2020 21:21:23 (UTC +02)

To: Annemarie Lauritsen ...; Line Nørbæk ...; Torben Skovgaard Andersen ...; Sidsel Due Norden-gaard ...; Erik Brøgger Rasmussen ...; Anne Nørgaard Simonsen ...; Dorthe Eberhardt Søndergaard ...; Paolo Drostby ...; Lars Høgsbro Østergaard ...; Rikke Skaarup Schjødt ...; Lene Brøndum Jensen ...; Katrine Kaldahl ...; Asbjørn Brink ...; Marie Stenberg Lund ...; ...Virkelyst, Dennis ...Kasper Thams Olsen ...; Sven Erik Bukholt ...

Cc: Anne-Mette Lyhne Jensen ...; Cecilie Birch ...

Subject: SV: KU-sag om mink

Attachments: KU-cover.DOCX, Bilag 2 - Kompensation til minkavlere.docx, Bilag 2a - Kompensationsmodel.docx

Kære alle

Vedhæftet sendes revideret cover på baggrund af dialog med STM (med t/c).

Desuden sendes bilag 2 og 2a.

Med venlig hilsen
Lisbeth Gro Nielsen
Kontorchef

...”,

har han forklaret, at han ikke modtog mailen. Han ved ikke, hvilken dialog, der havde været med Statsministeriet.

Han havde en sms-korrespondance med Anne-Mette Lyhne Jensen op til og under KU-mødet, hvori han skrev, at han ikke havde modtaget materialet, (tillægsekstrakt 3, s. 723):

”...

[Tejs Binderup] kl. 21.36:

Jeg har fortsat ikke modtaget noget. Er det sendt ud?

[Anne-Mette Lyhne Jensen] kl. 21.36:

Ikke endnu – tror STM vil læse inden udsendelse denne gang!

[Tejs Binderup] kl. 21.37:

Ok

[Anne-Mette Lyhne Jensen] kl. 21.37:

Og vores tc version afventer at den udsendes af STM

[Tejs Binderup] kl. 21.37:

[Thumbs Up-emoji]

[Anne-Mette Lyhne Jensen] kl. 21.38:

Nej – sorry. Lisbeth har sendt og du var igen ikke med... ny bad kommer nu (men stadig ikke udsendt af STM)

[Tejs Binderup] kl. 21.57:

Ku er åbenbart allerede i gang

[Anne-Mette Lyhne Jensen] kl. 21.58:

Tak for den opklaring – så fastholdt de 21.30

...”

Han sad i sin kælder under KU-mødet. Han har ingen erindring om, at han deltog i en briefing af ministeren forud for mødet.

Anne-Mette Lyhne Jensen eftersendte materialet til ham ca. 20 minutter senere, og hun nævnte, at der havde været nogen dialog med Statsministeriet. Han sendte nogle bemærkninger til coveret til Anne-Mette Lyhne Jensen, som det ses af hans mail med vedhæftet fil (KU-cover) sendt kl. 21.46 til Anne-Mette Lyhne Jensen, som er gengivet i ekstrakten, s. 2081. Hans kommentarer fremgår af kommentarboksene i det cover, som er optrykt i ekstrakten s. 2082f:

”...

Kommenterede [TB1]: Dette er faktisk forkert nu. En stor del af besætningerne i Nordjylland blev smittet tidligt i forløbet, og har derfor smidt smitten nu. Det er derfor de er sidst i køen til at blive aflivet, og derfor de først er væk 1. december.

...

Kommenterede [TB2]: Denne faktuelle oplysning er vel relevant for beslutningstagerne.

...

Kommenterede [TB3]: Men kan de være i gang inden for 5 dage?

...”

Han ringede til Anne-Mette Lyhne Jensen i den forbindelse og spurgte, hvorfor Justitsministeriet ”havde lavet det her”. Anne-Mette Lyhne Jensen svarede, at der havde været en dialog med Statsministeriet, som havde haft nogle ønsker.

Det var lidt mærkeligt at modtage et KU-cover efter mødestart, og hvori der var rettet i Miljø- og Fødevareministeriets tekst. Han undrede sig over, at man havde slettet oplysninger om nogle givne

ressourcer. Den indsats, som Miljø- og Fødevareministeriet havde designet, havde til formål at aflive de besætninger, som udgjorde den største trussel for smitte. Budskabet var blevet ændret væsentligt i det modtagne cover. Det var faktisk forkert. Han forstod heller ikke, hvorfor Justitsministeriet havde udtaget sætningen: ”En total nedslagtning inkl. alle avlsdyr, vurderes at være fatal for branchen.”. Det var den klare faglige vurdering, at hvis der skete nedslagtning af alle mink, så ville branchen ikke komme op igen. Alvsmaterialet ville gå tabt. Dertil kom, at branchen i forvejen havde en så dårlig økonomi, at man forventede, at 1/3 af minkfarmene ville dreje nøglen om efter pelsningssæsonen 2020. Det undrede ham, at man tog den information ud.

Hans sidste kommentar angik nogle logistiske udfordringer. Det skulle fremgå, at der var behov for, at politi og forsvar trådte til nu.

Supplerende adspurgt af advokat Lars Kjeldsen, som er bisidder for Mette Frederiksen, om hans kommentarer til det af Justitsministeriet udarbejdede cover (ekstrakten s. 2082f) har han forklaret, at det ikke er ham, som har foretaget registrerede t/c-ændringer i teksten med rødt og grønt. Han har alene indsat kommentarbokse til t/c-ændringerne [som er gengivet ovenfor i citat]. Det var Anne-Mette Lyhne Jensen, som fremsendte coverudkast med t/c-ændringer til ham kl. 21.39. Hun sagde, at t/c-ændringerne var indsat af Justitsministeriet på baggrund af dialog med Statsministeriet.

Supplerende adspurgt af kommissionen forklarede han, at det var Fødevarestyrelsens og departementets vurdering, at branchen ville lukke, hvis avlsdyr skulle slås ned. Bestanden var i forvejen langt nede. Allerede med zone-aflivningen var det vanskeligt for branchen. Derfor ville branchen gerne undgå nedslagtning af avlsdyr i zone 2. Hans minister og departementschef må have haft kendskab hertil. Han er ret sikker på, at hans kolleger i Erhvervsministeriet også havde en sådan viden, da han havde dialog med kollegerne i Erhvervsministeriet. Han tror ikke, at Justitsministeriet har været bekendt hermed. Finansministeriet ville helt sikkert have været enig i Miljø- og Fødevareministeriets faglige vurdering. Han har slet ikke været i dialog med Statsministeriet herom, idet kommandovejen var den, at det var Justitsministeriet, som talte med Statsministeriet.

Supplerende adspurgt af advokat Jonas Christoffersen, som er bisidder for Magnus Heunicke, om minkbranchens bekymring for at ramme et breaking point i forhold til avlsdyr. Hertil forklarede han, at det var Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse, at det ville være fatalt for erhvervet, hvis man slog alle dyr ihjel. Det gjorde sig ikke gældende på samme vis, hvis det kun skete nedslagtning i zoner.

Supplerende adspurgt af advokat Lars Kjeldsen, som er bisidder for Mette Frederiksen, om det endelige cover, som blev forelagt for KU-mødet (ekstrakten s. 2032), har han forklaret, at der er tale om det konsoliderede cover i PDF-format til brug for mødet. Han modtog først den endelige PDF-version kl. 21.52, hvor mødebilagene blev udsendt i PDF. Han mener ikke, at man opererede med en mulighed for at lukke minkerhvervet i hovedcoveret. Foreholdt et afsnit i coveret (ekstrakten s. 2032-2033):

”..

For at reducere risikoen for yderligere COVID-19-smittespredning i de danske minkfarme kan der vælges mellem helt at afvikle minkproduktionen i Danmark eller at tillade, at branchen under restriktioner, fastsat af sundhedsmyndighederne og veterinærmyndighederne, kan fastholde en meget begrænset mængde avlsdyr mhp. at kunne genetablere en betydeligt reduceret sektor, når der er udrullet en vaccine. Det vurderes centralt, at en beslutning om branchens fremtid ikke påvirker hastigheden i aflivningsindsatsen negativt, jf. *bilag 2*.

...”

har han forklaret, at det er en henvisning til bilag 2, hvor man kan læse yderligere om scenarierne for fremtidig minkavl i Danmark.

Under KU-mødet sendte han en sms til Henrik Studsgaard om, at coveret indeholdt faktisk forkerte oplysninger. Undervejs i mødet gik han i dialog med Anne-Mette Lyhne med det formål, at der skulle ske ændringer i coveret, hvis der skulle komme et nyt regeringsmøde. Anne-Mette Lyhne Jensen anerkendte, at ”det var blevet skævt”, men der var ikke så meget at gøre, eftersom mødet var gået i gang.

Han var i løbende dialog med Henrik Studsgaard - også under mødet, som det fremgår af sms-korrespondancen mellem ham og Henrik Studsgaard, (tillægsekstrakt 2, s. 805-806):

”...

Tirs. 3. nov. 21.05

[Tejs Binderup]:

Opdateres hos dig nu

[Henrik Studsgaard]:

[Thumbs Up-emoji] Lagt videre

[Henrik Studsgaard]:

Sidder i KU

[Tejs Binderup]:

Ok. STM har lige sendt et nyt cover ud, hvor de har ændret i vores tekst. Lidt, men det er altså blevet faktisk forkert. Der står nu, at ”En aflivningshastighed på 100.000 mink i døgnet medfører en uacceptabel tidshorisont til håndtering af situationen, idet minkene i Nordjylland først forventes at være slået ned pr. 1. december”. Grunden til at minkene i Nordjylland først er slået ned 1. december er jo, at de er sat bag i køen, fordi de i en smittesammenhæng er de mindst farlige, samt at de for ca. 40 besætningers vedkommende må forventes at være helt fri for virus.

Det er også SSI, som siger, at de skal være bagerst i køen

[Henrik Studsgaard]:

Kan du ikke holde dig selv og Søren i beredskab til telefon/skypemøde bagefter. Evt få etableret skype-møde i kalender vi kan klikke ind i

...”

Forespurgt, om Henrik Studsgaard fik muligheden for at adressere hans synspunkt om faktisk forkerte oplysninger under KU-mødet, har han forklaret, at Henrik Studsgaard i hvert fald fik oplysningen, som det ses af sms-korrespondancen.

Han havde tirsdag den 3. november 2020 mere end 100 telefonopkald fra frokosttid til om aftenen.

Forevist de to bilag, bilag 2 (Bilag X. Kompensation til minkavlerne mv.) og bilag 2a (2020 håndtering af COVID-19 smitterisiko i mink), som var de bilag, som blev udsendt til KU-mødet, (ekstrakten, s. 2040, og ekstrakten, s. 2046), hvoraf fremgik blandt (ekstrakten s. 2046-2047):

”...

For at reducere risikoen for yderligere COVID-19-smittespredning i de danske minkfarme, skal der vælges mellem 2 modeller med yderligere foranstaltninger.

Model 1: Dvale

...

Model 2: Aflivning af alle dyr

Dette scenarie vil medføre ekspropriation og dermed erstatning samt en mere omfattende omstillingspulje end model 1.

...”

og forespurgt, om man ville have formuleret hjemmelsspørgsmålet anderledes, har han forklaret, at der var mange ting, som man kunne have skrevet anderledes, hvis der havde været mere tid til det. Det er imidlertid hans opfattelse, at det står relativt klart, at der ikke var hjemmel, hverken til en dvalemodel eller til en model, som indebar aflivning af alle dyr. Miljø- og Fødevareministeriet havde i bilag 2a beskrevet klart, at der ikke var hjemmel til hverken en dvalemodel eller en total nedlukning. Det gav han også udtryk for i sin mail til Martin Ulrik Jensen sendt tidligere samme formiddag den 3. november 2020, (ekstrakten s. 1559).

Han har aldrig deltaget i et KU-møde. Han indkaldte til et møde efter KU-mødet med deltagelse af Mogens Jensen, Henrik Studsgaard og Paolo Drostby for at få en tilbagemelding fra mødet. Henrik Studsgaards tilbagemelding var, at der var truffet beslutning om, at alle mink skulle slås ned. Det skulle meldes ud dagen efter. Fødevarestyrelsen skulle fortsætte indsatsen i zone 1 og 2, mens politiet og forsvaret skulle stå for aflivningen af de resterende mink i Danmark. Dagen efter - onsdag den 4. november 2020 - blev det besluttet, at forsvaret alligevel ikke skulle stå for operationen, men arbejde under Rigspolitiets ledelse. Det fik han at vide af Justitsministeriet. På mødet efter KU-mødet den 3. november 2020 rakte han ikke hånden op og sagde noget om hjemmel. Der var ingen drøftelse af hjemmel; der er i princippet ikke noget i vejen for politisk at træffe en beslutning en nedslagning af alle mink, selvom der ikke er den fornødne hjemmel, hvis det vurderes, at det er nødvendigt. Henrik Studsgaard sagde, at sundhedsministeren eller dennes departementschef under KU-mødet tre gange havde sagt, at der ikke var nogen anden udvej end en aflivning af alle mink. Ingen af deltagerne på de-briefing-mødet havde set KU-beslutningen komme, og i forberedelsen til KU-mødet var det slet ikke, der de var. Beskeden skulle lige sænke sig. Henrik Studsgaards melding var, at stemningen på KU var meget alvorstung. Henrik Studsgaard sagde, at stemningen ikke var til, at der ikke skulle ske nedslagning af alle mink. Han har ikke hørt, at der blev talt om hjemmel på KU-mødet.

Da han stod op næste morgen onsdag den 4. november 2020, havde han møde med sine afdelingschefkolleger fra andre ministerier, hvorunder han sagde, at man ikke kunne bruge lov om hold af dyr som hjemmel.

Forevist mailkorrespondancen mellem Anders Sparholt Jørgensens og Anne-Mette Lyhne Jensen undervejs i KU-mødet den 3. november 2020, hvori omtales hjemmel, (ekstrakten, s. 2078):

”...

From: Anders Sparholt Jørgensen ...

Sent: 03-11-2020 21:44:11 (UTC +02)

To: Anne-Mette Lyhne Jensen ...

Subject: SV: SV: Opdateret. materiale til KU d. 3/11 vedr. mink

Kun nedlukning af mink-produktion – det andet er jeg rimelig ubekymret omkring (men beklager brugen af ordet nedlukning, kan godt se, at det giver andre corona-associationer).

Fra: Anne-Mette Lyhne Jensen

Sendt: 3. november 2020 21:43

Til: Anders Sparholt Jørgensen

Emne: Ang: SV: Opdateret. materiale til KU d. 3/11 vedr. mink

Og du tænker både ift nedlukning af dele af erhvervslivet i bestemte kommuner og af mink branchen?

Fra: Anders Sparholt Jørgensen ...

Dato: 3. november 2020 kl. 21.40.27 CET

Til: Anne-Mette Lyhne Jensen ...

Emne: SV: Opdateret. materiale til KU d. 3/11 vedr. mink

Hej Anne-Mette

Hvis man går videre ned af lukningssporet, tænker jeg, at statsret skal ret tæt ind over ift. ekspropriation, herunder også ift. hjemmel.

Med venlig hilsen

Anders Sparholt Jørgensen

Afdelingschef

...”,

og forespurgt, om han opfatter mailen således, at Miljø- og Fødevareministeriets budskab om hjemmel i bilag 2a var forstået i Justitsministeriet, forklarede han, at Anders Sparholt-Jørgensens udsagn flugter med hans opfattelse og det, som der var givet udtryk for i KU-sagens bilag 2a.

Supplerende adspurgt af sin bisidder, advokat Jacob Goldschmidt, om departementschefmøde nr. 2 har han forklaret, at planlægningen af KU-mødet blev overført til Justitsministeriet, som fik til opgave at skrive en fælles sag. Justitsministeriet var herefter hovedansvarlig for materialet. Miljø- og Fødevareministeriet og Sundhedsministeriet skulle nu levere bidrag til den sag, som Justitsministeriet var pennefører på. KU-sagens bilag 2a (ekstrakten s. 2046f), som var udarbejdet af Miljø- og Fødevareministeriet, var udarbejdet med det formål at skulle være et hovedcover til et nyt regeringsmøde. Det kan man også se af opsætningen af bilaget, som indeholder indstillinger. Det var således tanken, at det skulle fremgå af coveret i en kommende regeringssag, at der ikke var hjemmel hverken til en dvalemodel eller til en model, som indebar aflivning af alle mink.

Den 4. november 2020 om morgenen var der travlhed med at finde ud af, hvad der var blevet besluttet på KU-mødet. Normalt er det sådan, at hvert ministerium får en tilbagemelding af egen minister og egen departementschef. Det kan være en kilde til forvirring. I sidste ende er det det ministerium, som har sagen, som har definitionsretten på beslutningen. I denne sag var det Justitsministeriet koblet med Statsministeriet, som havde definitionsretten: ”KU bor i Statsministeriet, ligesom ØU bor i Finansministeriet”. Det var Justitsministeriet, som viderebragte indholdet af regeringsbeslutningen, men det

var tydeligt, at der var kontakt mellem Justitsministeriet og Statsministeriet herom. Der var to afdelingschefmøder onsdag den 4. november 2020. På det første møde var det tydeligt, at Anne-Mette Lyhne Jensen var i tvivl om, hvad der var besluttet i forhold til mink på KU-mødet. Hun sagde, at hun skulle tjekke op herpå. Supplerende adspurgt af sin bisidder forklarede han, at Anne-Mette Lyhne Jensen på dette møde nævnte, at der henover natten/om morgen havde været dialog med Venstre og Radikale Venstre v/henholdsvis Jakob Ellemann Jensen og Sofie Carsten Nielsen, som havde tilkendegivet, at der var opbakning til regeringsbeslutningen. Det fremgår i øvrigt også af hans noter om hændelsesforløbet, som er optrykt i tillægsekstrakt 1, s. 81f. Han kan i det hele henholde sig til det anførte. Han henviser videre til sine egne noter på iPad senest opdateret den 4. november 2020 kl. 12.05, som er optrykt i tillægsekstrakt 5, s. 146.

Forevist det af Morten Holland Heide, Justitsministeriet, udarbejdede notat dateret den 11. november 2020 om mødet den 4. november 2020 kl. 10.30 (ekstrakten s. 2651):

”...

Notat om møde om minkindsats onsdag den 4. november 2020 kl. 10.30

På mødet deltog afdelingschef i Sundheds- og Ældreministeriet Dorthe Søndergaard, afdelingschef i Erhvervsministeriet Line Nørbæk, afdelingschef i Miljø- og Fødevarerministeriet Tejs Binderup, afdelingschef i Finansministeriet Annemarie Lauritsen, afdelingschef i Sundheds- og Ældreministeriet Lene Brøndum Jensen, afdelingschef i Forsvarsministeriet Kasper Høeg-Jensen, administrationsdirektør i Erhvervsministeriet Torben Skovgaard Andersen, fg. afdelingschef i Justitsministeriet Anne-Mette Lyhne Jensen, teamleder i Erhvervsministeriet Søren Bøllingtoft Knudsen og undertegnede.

Mødet var en opfølgning på mødet i KU den 3. november 2020, og der blev drøftet en lang række spørgsmålet vedrørende KU-mødet, herunder hvilke beslutninger der var truffet.

På mødet blev bl.a. spørgsmålet om, hvorvidt KU-beslutningen ville udgøre ekspropriation over for minkavlerne, bragt op, idet flere mødedeltagere mente, at dette var tilfældet. Jeg tilkendegav, at dette afhang af en afvejning af en række kriterier, herunder formålet med indgrebet, og at man ikke uden videre kunne lægge til grund, at indgrebet var ekspropriativt. Jeg nævnte, at denne vurdering skulle foretages af Justitsministeriets Stats- og Menneskeretskontor. Flere mødedeltagere understregede, at denne vurdering skulle foretages meget hurtigt. Jeg lovede, at vi ville vende hurtigt tilbage.

Tejs Binderup rejste på mødet et spørgsmål om hjemmelsgrundlaget for aflivning af mink, idet man hidtil kun havde aflivet mink i smittede farme og i risikozonerne omkring smittede farme. Dorthe Søndergaard spurgte, om dette ikke bare drejede sig om, at man ikke stillede de rigtige spørgsmål til sundhedsmyndighederne. Situationen var således markant anderledes med den nye risikovurdering fra SSI, end da det blev besluttet at aflive de smittede mink og minkene i risikozonerne. Hun nævnte også, at epidemiloven ikke gav hjemmel til aflivning. Der blev ikke konkluderet noget om, hvorvidt der var hjemmel til aflivning af alle mink.

Da der på mødet var usikkerhed om, hvorvidt regeringen havde besluttet, at der skulle være et permanent forbud mod mink, konkluderede Anne-Mette Lyhne Jensen, at dette spørgsmål måtte afklares, før det gav mening at tale mere. Mødet blev herefter afsluttet

...”

har han forklaret, at han først har set referatet under sin forberedelse af afhøringen i kommissionen. Under mødet den 4. november 2020 kl. 10.30 var der en drøftelse af hele Nordjyllandspakken. Der var også en drøftelse af, hvad der egentligt var blevet besluttet om mink, herunder hvordan og hvornår

den skulle meldes ud. Det var ikke alle deltagere, som havde samme forståelse af KU-beslutningen om mink. Anne-Mette Lyhne Jensen gav kort udtryk for, at der skulle forelægges en ny KU-sag. Senere vendte Anne-Mette Lyhne Jensen tilbage og klargjorde, at det ikke var tilfældet, da hun havde misforstået noget. Erhvervsministeriet, Miljø- og Fødevareministeriet og Finansministeriet tilkendegav, at der var tale om ekspropriation. Han husker ikke, hvad Justitsministeriet mente herom, men Anne-Mette Lyhne Jensen sagde, at Justitsministeriet måtte kigge på hele hjemmelsspørgsmålet. Flere mødedeltagere tilkendegav, at de ikke var i tvivl om, at der var tale om ekspropriation, jf. § 56 i lov om hold af dyr. Han mindede mødedeltagerne om, at de skulle huske på, at Miljø- og Fødevareministeriets lovgivning ikke kunne udstrækkes til at omfatte aflivning af alle mink udenfor zone 1 og 2. Alle mødedeltagere var fuldt opmærksomme herpå. Det kom ikke som nogen overraskelse for nogen af deltagerne. Dorte Eberhardt Søndergaard spurgte, om det var muligt at gøre brug af lov om hold af dyr som hjemmel i lyset af den nye risikovurdering. Han svarede, at det ikke var tilfældet. I Miljø- og Fødevareministeriet og Fødevarestyrelsen havde man haft overvejelser om, hvorvidt hele Danmark kunne udgøre én stor zone. Det var ikke muligt, idet lov om hold af dyr ikke kunne anvendes til nedslagnings af alle mink, som ville resultere i lukning af et erhverv. Referatet er dækkende i forhold til drøftelserne om mink og hjemmel, men man kan godt se, at notatet er skrevet, efter at der var opstået en sag om manglende hjemmel. Han synes, at hjemmel fylder mere i referatet, end det gjorde på mødet. Han sagde blot, at der ikke var hjemmel til nedslagnings af alle mink. Henrik Studsgaard og Mogens Jensen havde givet en meget klar tilbagemelding om, at der på KU-mødet ikke var truffet afgørelse om et permanent forbud. En aflivning af samtlige mink var en de-facto nedlukning af erhvervet.

Supplerende adspurgt af sin bisidder, advokat Jacob Goldschmidt, og forespurgt til ordlyden af mødereferatet, forklarede han, at han ikke rejste et ”spørgsmål” om hjemmel, men blot konstaterende, at der ikke var hjemmel. Han informerede mødedeltagerne om, at mødedeltagerne skulle huske på, at der ikke var hjemmel. Mødet varede ca. 30 minutter. Det var et virtuelt møde.

Supplerende adspurgt af advokat Jacob Aaes, som er bisidder for Anne-Mette Lyhne, om mødet den 4. november 2020 med afdelingscheferne, har han forklaret supplerende, at Anne-Mette Lyhne Jensen skulle afklare, om aflivningsindsatsen skulle igangsættes. Hun skulle ikke afklare, om der var truffet beslutning om et forbud. Han medgiver, at Anne-Mette Lyhne Jensens mail sendt den 4. november kl. 12.08 (ekstrakten s. 2266), som er gengivet nedenfor, kan læses således, at Anne-Mette Lyhne Jensen skulle afklare, om der var truffet beslutning om et forbud. Indtil Anne-Mette Lyhne Jensen onsdag den 4. november 2020 kl. 12.08 [gengivet nedenfor] meddelte, at man arbejdede med en arbejdstese om, at der var lovhjemmel, baserede han sig på Fødevarestyrelsens og Paolo Drostbys vurdering, hvorefter der ikke var lovhjemmel. Det ville være mærkværdigt, hvis departementet havde anfægtet Fødevarestyrelsens vurdering. Han tog kontakt til Fødevarestyrelsen om hjemmel i forlængelsen af mailen sendt kl. 12.08. Da han vendte tilbage til Anne-Mette Lyhne Jensen på mail kl. 15.32 [gengivet nedenfor] henviste han til Fødevarestyrelsens opfattelse. Han har ikke uddannelsesmæssig baggrund til at anfægte Fødevarestyrelsens vurdering. I og med at Justitsministeriet samme dag havde meldt ud, at der muligvis kunne være hjemmel i § 30 i lov om hold af dyr, var han imidlertid mere åben for eventuelle alternative hjemler.

Supplerende adspurgt af kommissionen om referatet (ekstrakten, s. 2652), har han forklaret, at han forstår det således, at Justitsministeriet skulle finde ud af, hvad der var besluttet på KU-mødet, hvorefter man ville finde ud af hjemmelsspørgsmålet. Foreholdt de af ham udarbejdede noter om mødet, (tillægsekstrakt 1, s. 83):

”...

Hjemmelsspørgsmålet bringes op på møde i AC-gruppen. MFVM mener ikke det passer i MFVM lovgivning, men at det må ind i epidemiloven, da det er en sundhedsfaglig beslutning at slå mink ned. Det aftales, at JM må se på det.

SUM sender på mail til JM, at § 30 i Lov om hold af dyr må have hjemmel. JM erklærer sig umiddelbart enig i dette overfor MFVM. Der sættes efter aftale med JM-AC proces i gang, hvor FVST, JM og MFVM-dep-jur får afklaret, om lov om hold af dyr kan bruges eller ej. Denne proces kører hen over d. 4. november og d. 5 til middagstid.

...”

har han forklaret, at det måske var at stramme den lidt rigeligt, da han skrev, at ”JM erklærede sig umiddelbart enig i dette overfor MFVM”; han henviste til den af Anne-Mette Lyhne Jensen sendte mail. Det mest udtrykkelige, som han modtog fra Justitsministeriet var Anne-Mette Lyhne Jensens mail omhandlende en arbejdstese, (ekstrakten s. 2266). Sundhedsministeriet blandede sig nok, fordi epidemiloven var i spil. Forespurgt om, hvad der ville være sket den 4. november 2020, hvis Justitsministeriet havde haft en arbejdstese, som gik på, at der ikke var hjemmel til aflivning af alle mink, svarede han: ”Det er ikke til at vide. Det er altid svært at lave kontrafaktisk historieskrivning.” Han akkviescerede ved Justitsministeriets arbejdstese; måske fordi Justitsministeriets jurister antages for at være de dygtigste. Dertil kom, at det var Justitsministeriet, som havde ansvaret for aflivningsindsatsen i og med, at den blev forestået af politiet. Justitsministeriets folk talte med en vis vægt, når de talte om hjemmel. Han tænkte, at de havde overvejet det. Der var ingen, der var i tvivl om, at bolden lå hos Justitsministeriet på det tidspunkt. Johan Legarth skrev også herom i en sms til Anne-Mette Lyhne Jensen.

Forevist det af Morten Holland Heide, Justitsministeriet, den 11. november 2020, udarbejdede telefonnotat, som angik drøftelser mellem Dorthe Søndergaard og Anne-Mette Lyhne Jensen om hjemmel den 4. november 2020 i forlængelse af afdelingschefmødet, (ekstrakten, s. 2655f):

”...

Telefonnotat om telefonmøde den 4. november 2020 kl. ca. 11.15 med Dorthe Søndergaard og Anne-Mette Lyhne Jensen

På mødet deltog afdelingschef i Sundheds- og Ældreministeriet Dorthe Søndergaard, fg. afdelingschef i Justitsministeriet Anne-Mette Lyhne Jensen og undertegnede.

Mødet blev afholdt telefonisk som opfølgning på et møde, der var blevet afholdt kl. 10.30 samme dag om minkindsatsen, hvor regeringens beslutninger på KU dagen før var blevet drøftet. Jeg gentog under mødet, at spørgsmålet om ekspropriation skulle vurderes af Stats- og Menneskeretskontoret, men bemærkede, at jeg for egen regning umiddelbart tænkte, at indgrebet – henset til det tungvejende formål og til, at der var lagt op til en kompensationsordning – meget muligt ikke generelt ville udgøre et ekspropriativt indgreb over for minkavlerne, men at dette ville skulle undersøges nærmere.

På mødet blev også spørgsmålet om hjemmel til aflivning af mink uden for smittede farme og risikozonerne, som var blevet rejst under mødet om opfølgningen på KU-mødet, drøftet. Hverken jeg eller Anne-Mette Lyhne Jensen var bekendt med reglerne i lov om hold af dyr, som var blevet brugt til at aflive dyrene på de smittede minkfarme og i risikozonerne. Dorthe Søndergaard videresendte under samtalen en mail fra en jurist i Sundheds- og Ældreministeriet om § 30 i dyreholdsloven. Dorthe Søndergaard gentog, at det måtte være et spørgsmål om, at man ikke stillede de rigtige spørgsmål til sundhedsmyndighederne. Situationen var markant anderledes med den nye risikovurdering fra SSI.

Alle mødedeltagere gav udtryk for, at det umiddelbart var lidt svært at forstå, at man ikke kunne bruge de samme regler, som var blevet brugt til at aflive minkene i risikozonerne, idet situationen sundhedsmæssigt var markant anderledes og mere alvorlig nu med den nye risikovurdering fra SSI.

Jeg bemærkede, at det var Miljø- og Fødevareministeriets lovgivning, og at vi ikke havde haft mulighed for at sætte os ind i reglerne. Det måtte derfor være Miljø- og Fødevareministeriet, der foretog vurderingen i første række.

...”

har han forklaret, at han ikke fik nogen tilbagemelding fra Anne-Mette Lyhne Jensen, men han modtog en mail fra Anne-Mette Lyhne Jensen kl. 11.30, som er gengivet nedenfor. Han har ikke set referatet før under sin forberedelse af sin forklaring for kommissionen.

Forevist mailkorrespondancen onsdag den 4. november 2020, herunder Anne-Mette Lyhne Jensens mail sendt kl. 11.30, hvor hun videresendte Dorthe Eberhardt Søndergaards mail sendt kl. 11.23 om hjemmel til ham, (ekstrakten s. 2252):

”...

Fra: Tejs Binderup
Til: Nikolaj Veje (FVST)
Emne: Fwd: Hjemmel til aflivning af mink.
Dato: 4. november 2020 11:31:00

Start på videresendt besked:

Fra: Anne-Mette Lyhne Jensen ...
Dato: 4. november 2020 kl. 11.30.33 CET
Til: Tejs Binderup ...
Cc: Dorthe Eberhardt Søndergaard ..., Morten Holland Heide ...
Emne: VS: Hjemmel til aflivning af mink.

Kære Tejs

I fortsættelse af vores snak - se nedenstående.

Mvh. Anne-Mette

-----Oprindelig meddelelse-----

Fra: Dorthe Eberhardt Søndergaard ...
Sendt: 4. november 2020 11:23
Til: Morten Holland Heide ...; Anne-Mette Lyhne Jensen ...
Emne: Fwd: Hjemmel til aflivning af mink.

Kære begge

En af vores jurister så på hjemmel til nedslagtning, se nedenstående

...

Så vidt jeg kan se, har MFVM hjemmel til aflivning i § 30 i lov om hold af dyr<<https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2019/1>>, jf. nedenfor.

§ 30. Miljø- og fødevareministeren kan for at udrydde, hindre, begrænse eller imødegå risiko for udbredelse af zoonotiske smitstoffer og af de sygdomme, der er anført i de i § 25 nævnte lister 3 og 4, fastsætte regler om og meddele påbud om gennemførelse af særlige foranstaltninger samt meddele forbud mod anvendelse af dyr, dele heraf eller animalske fødevarer, sæd, oocytter, embryoner af dyr samt gødning, hø, halm, dyrefoder og andre produkter og genstande, hvormed sygdomme og zoonotiske smitstoffer kan spredes. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om og meddele påbud om gennemførelse af særlige smitteforebyggende foranstaltninger i andre tilfælde end ved udbrud eller mistanke om udbrud.

Stk. 2. Foranstaltningerne i henhold til stk. 1 kan bl.a. omfatte:

1) For dyrehold og vildtlevende dyr:

(...)

h) aflivning af dyr, herunder i et område omkring et udbrudssted, eller slagtning på særlige vilkår og

i) destruktion.

Af noten på Karnov fremgår endvidere vedrørende nedenstående:

(56) 2. pkt. blev indsat ved L 2018 1550 og omfatter modsat 1. pkt. situationer, hvor der ikke er tale om udbrud eller begrundet mistanke om udbrud.

Bestemmelsen tænkes også anvendt i situationer, hvor dyrene ikke selv er syge, men hvor smitstoffet stadig udgør en sundhedsmæssig risiko for mennesker.

Mvh

Niels

...”

har han forklaret, at han videresendte mailkorrespondancen om hjemmel til Nikolaj Veje, som tog kontakt med Birthe Schubart. Fødevarestyrelsen fastholdt vurderingen, hvorefter der ikke var hjemmel, som det fremgår af hans mail sendt kl. 15.32 til Anne-Mette Lyhne Jensen (ekstrakten s. 2254). Han meldte tilbage herom til Anne-Mette Lyhne pr. telefon. Det var først om aftenen onsdag den 4. november 2020, at han fik sat Morten Holland Heide i kontakt med Birthe Schubart, som det ses af hans mail sendt den 4. november 2020 kl. 21.32 til Morten Holland Herinde. Han læste først Morten Holland Heides mail sendt den 4. november 2020 kl. 15.43 om aftenen.

Onsdag aftenen den 4. november 2020 var det et møde, hvor også Paolo Perotti kom ind over. Derefter kørte hjemmelsspørgsmålet i et spor mellem Paolo Perotti, Fødevarestyrelsen og Justitsministeriet. Han blev derefter koblet ud af hjemmelsovervejselsen indtil torsdag den 5. november 2020, hvor han fik en opringning fra Anne-Mette Lyhne Jensen om, at Justitsministeriet ikke ville tilside-sætte Fødevarestyrelsens vurdering af hjemmelsspørgsmålet.

Forevist Anne-Mette Lyhne Jensens mail sendt onsdag den 4. november 2020 kl. 12.08 i forlængelse af afdelingschefmødet, hvori hun omtalte en arbejdshypotese om, at der er hjemmel til aflivning af alle mink, (ekstrakten, s. 2266):

”...

From: Anne-Mette Lyhne Jensen

Sent: 4. november 2020 12:08

To: Torben Skovgaard Andersen ...; Line Nørbæk ...; Tejs Binderup ...; Høeg-Jensen, Kasper ...; Annemarie Lauritsen ...; Morten Holland Heide ...; Lene Brøndum Jensen ...; Dorthe Søndergaard ...; Søren Bøllingtoft Knudsen ...

CC: Lisbeth Gro Nielsen ...; Morten Holland Heide ...

Subject: Beslutning om og hjemmel til aflivning af mink

Kære alle

Har fået bekræftet, at beslutningen var, som Line udlagde det, dvs. der er ikke truffet beslutning om et forbud.

Regeringen vil ikke afskære muligheden for, at der efter Corona kan genopbygges en minkindustri i Danmark

Arbejdstesen ift hjemmel for aflivning af mink er følgende

- MVFM har hjemmel til aflivning af alle mink i § 30 i lov om hold af dyr (MFVM afklarer endeligt)
- der er ikke tale om ekspropriation (JM afklarer endeligt)

Vi i lave bidrag til dagens udmeldingspapir og fælles talelinjer ud fra ovenstående. Som altid super skarp bagkant.

...”

har han forklaret, at han ikke opstillede en arbejdstese om, at der var hjemmel. Han reagerede ikke på Justitsministeriets arbejdstese. Når Justitsministeriet kontaktede ham og sagde, at lov om hold af dyr kunne bruges, så havde han ikke grund til at stille spørgsmålstejn ved. Det var også Justitsministeriets opfattelse, at der ikke var tale om ekspropriation, selvom det var hans opfattelse. Anne-Mette Lyhne Jensens mail blev skrevet på et tidspunkt, hvor Justitsministeriet og Anne-Mette Lyhne Jensen havde en viden om, at Miljø- og Fødevareministeriet var af den opfattelse, at der ikke var hjemmel i lov om hold af dyr. Det var ikke hans opgave at trumfe en afdelingschef i Justitsministeriet; i hvert fald ikke før han fået en yderligere betryggelse fra Miljø- og Fødevareministeriets og Fødevarestyrelsens jurister.

Supplerende adspurgt af advokat Jacob Aaes, som er bisidder for Anne-Mette Lyhne Jensen, om hans forståelse af Anne-Mette Lyhne Jensens sætning: ”MVFM har hjemmel til aflivning af alle mink i § 30 i lov om hold af dyr (MFVM afklarer endeligt)”, har han forklaret, at det var hans opgave at afklare med Fødevarestyrelsen, om der var måtte være hjemmel i lov om hold af dyr. Han havde allerede taget kontakt til Fødevarestyrelsen herom.

Forevist sin mail sendt onsdag den 4. november 2020 kl. 15.32 til Anne-Mette Lyhne Jensen omhandlende hjemmel til aflivning af mink (ekstrakten, s. 2254):

”...

Fra: Tejs Binderup ...

Sendt: 4. november 2020 15:32

Til: Anne-Mette Lyhne Jensen ...

Cc: Dorthe Eberhardt Søndergaard ...; Morten Holland Heide ...

Emne: Re: Hjemmel til aflivning af mink.

Kære Anne-Mette

FVST vil gerne have en kontakt til jer. De mener ikke, at hjemlen kan udbredes til hele landet.

Vh

Tejs

...”,

har han forklaret, at det var den afklaring, som blev foretaget. Han skrev ret præcist, at Fødevarestyrelsen mente, at der ikke var hjemmel. Han skrev ikke noget om ekspropriation, da det var Justitsministeriet, som var ressortministerium på ekspropriation. Supplerende adspurgt af advokat Jacob Aaes, som er bisidder for Anne-Mette Lyhne Jensen, forklarede han, at hans svar til Anne-Mette Lyhne Jensen var baseret på Fødevarestyrelsens svar. Han var mere åben for alternative hjemler efter at Justitsministeriet havde bragt et forslag herom på bane.

Forevist telefonnotat udarbejdet af Morten Holland Heide den 12. november 2020 omhandlende en samtale mellem Morten Holland Heide og Paolo Perotti den 4. november 2020, (ekstrakten, s. 4135):

”...

Telefonnotat om samtale den 4. november 2020 kl. 21.54 med retschef i Miljø- og Fødevareministeriet Paolo Perotti

Retschef i Miljø- og Fødevareministeriet Paolo Perotti ringede til mig for at drøfte spørgsmålet om hjemmel til at aflive mink uden for smittede farme og risikozonerne.

Han spurgte ind til, i hvilket omfang Justitsministeriet havde vurderet hjemmelsspørgsmålet. Jeg sagde, at vi ikke havde foretaget en vurdering af hjemmelsspørgsmålet, men blot gjort opmærksom på dyreholdslovens § 30, som efter sin ordlyd forekom rummelig, og spurgt til, om det ikke gjorde en forskel, at der i forhold til dengang, hvor risikozonerne på 7,8 km blev indført, nu forelå en ny risikovurdering fra SSI om mink. Hjemmelsvurderingen skulle i første række foretages af Miljø- og Fødevareministeriet, idet det var deres lovgivning. Det var i den forbindelse vigtigt, at Fødevarestyrelsen blev tryktestet på deres vurdering om, at det ikke var muligt at aflive alle mink.

Han oplyste, at han først havde læst dyreholdslovens § 30 sådan, at man godt kunne aflive alle mink, men at han efter at have talt med en medarbejder i Fødevarestyrelsen havde ændret opfattelse, og at han nu vurderede, at der ikke var hjemmel.

Han kom med en længere forklaring, som vi aftalte, at han sendte på skrift, hvorefter Justitsministeriet ville kigge på problemstillingen.

Jeg sagde, at hvis det var hans vurdering, at der ikke var hjemmel, så var det formentlig rigtigt, men at vi ville se på spørgsmålet, når vi havde modtaget teksten fra ham.

Jeg nævnte, at der i givet fald skulle udarbejdes et hastelovforslag. Jeg nævnte i den forbindelse, at det muligvis under alle omstændigheder var nødvendigt med et lovforslag for så vidt angår forbudsdelene.
...”

har han forklaret, at han ikke kan huske, om han modtog en status eller et referat fra Paolo Perotti. Han blev orienteret, da Anne-Mette Lyhne Jensen ringede til ham torsdag den 5. november 2020 og

sagde, at Justitsministeriet ikke ville tilsidesætte Fødevarestyrelsens/Miljø- og Fødevareministeriets vurdering. Det fremgår også af det af Mads Møller Langtved udarbejdede telefonnotatet dateret den 10. november 2020, (ekstrakten s. 2720-2721):

”...

Det bemærkes, at Anne-Mette Lyhne Jensen i forlængelse af mødet pr. sms kl 12.54 til Morten Holland Heide, Mads Møller Langtved og Camilla Marta Giordano oplyste, at hun havde talt med Tejs Binderup (AC i MVFM) og bl.a. oplyst til ham, ”at vi ikke kan/vil underkende vurderingen.”

/ MML

...”

Supplerende adspurgt af sin bisidder om, hvem der havde ansvaret for sagen på dette tidspunkt, svarede han, at det var Justitsministeriet, som havde ansvaret for sagen, da sagen var blevet flyttet fra Miljø- og Fødevareministeriet til Justitsministeriet på departementschefmødet den 3. november 2020 kl. 14.45. Det er hans opfattelse, at Justitsministeriet stadig havde ansvaret for sagen den 4. og 5. november 2020.

Det er altid væsentligt at få afklaret, om der skal etableres et nyt hjemmelsgrundlag for at kunne eksekvere på en regeringsbeslutning. Det har været væsentligt for alle parter. Der var en grund til, at han satte sin retschef i gang med at afklare hjemmelsspørgsmålet med Justitsministeriet om natten.

Forevist mailkorrespondancen mellem Paolo Perotti og Morten Holland Heide onsdag den 4. og torsdag den 5. november 2020 omhandlende hjemmel, hvori Paolo Perotti tilkendegav, at det var Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse, at hjemlen i lov om hold af dyr ikke kunne rumme den nye situation, (ekstrakten, s. 2712):

”...

Fra: Paolo Perotti

Til: Morten Holland Heide

Emne: SV: Hjemmel til aflivning af mink

Dato: 5. november 2020 11:01:00

Prioritet: Høj

Kære Morten,

Har I haft lejlighed til at se på denne?

Venlig hilsen

...

Fra: Paolo Perotti ...

Sendt: 4. november 2020 22:46

Til: Morten Holland Heide ...

Cc: Paolo Perotti ...

Emne: Hjemmel til aflivning af mink

Kære Morten,

Som aftalt hermed Fødevarestyrelsens skriv om det mangелende hjemmelsgrundlag i lov om hold af dyr:

I lyset af den nuværende situation, som det blev præsenteret ved pressemødet i dag, pågår der drøftelser om hjemmelsgrundlaget til aflivning af raske mink uden for de fastlagte zoner (7,8 km), når minkene skal aflives af hensyn til folkesundheden.

Det er vores opfattelse, at de hjemler, der er i lov om hold af dyr ikke kan rumme den nye situation.

Det fremgår af lovens § 1, at lovens formål er at sikre at hold af dyr sker på ansvarlig vis og på en sådan måde, at hensynet til fødevarer sikkerheden og menneskers og dyrs sundhed samt produktionen tilgodeses.

Det primære formål med loven er imidlertid at sikre dyrenes sundhed og bekæmpe sygdom i dyr. Som en afledet effekt heraf, vil bekæmpelse af sygdom i dyr, også kunne ske for at beskytte menneskers sundhed. I den nuværende situation med beslutningen om at slå alle mink ned, er det ikke ud fra et behov for at bekæmpe sygdom i dyr, men for at sikre folkesundheden og afværge human smitteudvikling. Denne udvidelse har aldrig været indtænkt som et formål eller som en del af lovens anvendelsesområde.

Justitsministeriet har peget på § 30, stk. 1, i lov om hold af dyr som hjemmel for at gennemføre særlige smitteforebyggende foranstaltninger.

Tilføjjelsen i 2018 i lovens § 30, stk. 1, om muligheden for at fastsætte regler om og meddele påbud om gennemførelse af særlig smitteforebyggende foranstaltninger, blev gennemført på baggrund af MRSA-ekspertgruppens anbefalinger. Fokus var at identificere, hvilke smittebarrierer der kunne opstilles, for at mindske risikoen for smitte mellem stald og samfund.

Af bemærkningerne til § 30, stk. 1, 2. punktum fremgår følgende: ”Bestemmelsen tænkes også anvendt i situationer, hvor dyrene ikke selv er syge, men hvor smitstoffet stadig udgør en sundhedsmæssig risiko for mennesker”. Det er Fødevarestyrelsens veterinærfaglige opfattelse, at der med denne formulering henvises til situationer, hvor smitstoffet eksisterer i eller på det pågældende dyr eller i den pågældende besætning, men hvor dyrene ikke udviser sygdomstegn. I disse situationer vil der kunne iværksættes smitteforebyggende foranstaltninger, der skal begrænse eller hindre udbredelse af smitstoffet til det omgivende samfund og mellem besætninger. Der er dermed tale om en inddæmningsstrategi, hvor smitstoffets eksistens accepteres i modsætning til en bekæmpelsesstrategi, hvor smitstoffet udryddes.

Forebyggende foranstaltninger i forbindelse med smittebeskyttelse – eksemplificeres i lovforslaget som krav om etablering af bade faciliteter – og påbud om anvendelse, krav om gennemførelse af hygiejnekurser m.v., også i bedrifter og situationer, hvor dyrene ikke er syge, er efter Fødevarestyrelsens opfattelse tiltænkt anvendt i en helt anden situation end den nuværende. Det fremgår således også af bemærkningerne til lovforslaget, at der vil blive fastsat overgangsperioder, således at besætningerne kan tilpasse sig de nye krav til indretning.

Det skal for en god ordens skyld bemærkes, at fastlæggelse af den zone på 7,8 km, hvor besætninger, der ikke er konstateret smittet, også pålægges restriktioner i form af aflivning jf. § 30, stk. 2, litra h), er fastsat ud fra en konkret risikovurdering fra DK VET af 29. september 2020, hvoraf det fremgår, at der er et højt risiko for smitte mellem mennesker og mink og mellem mink og mennesker. Baseret på den geografiske udbredelse af smittede minkfarme, fremgår det af risikovurderingen, at risikoen for at en besætning smittes er større, hvis besætningen ligger tæt på smittede minkfarme, end hvis den ligger længere væk fra smittede minkfarme. Baseret på de første 20 smittede farme er afstanden mellem en smittet minkfarm til nærmeste smittede minkfarm, af DK VET beregnet til en medianværdi på 1,06 km (5-95-percentiler: 0,6-7,8km).

Efter Fødevarestyrelsens opfattelse vil så indgribende foranstaltninger, der omfatter aflivning af alle dyr og forbud mod genindsættelse i en længere periode ikke kunne rummes inden for de beføjelser, der er i den eksisterende lovgivning på Fødevarestyrelsens område.

Intensiteten i Indgrebets karakter taget i betragtning kræves der efter Fødevarestyrelsens opfattelse eksplicit lovhjemmel. Der henvises til grundloven § 73, stk. 1, der fastslår, at ejendomsretten er ukrænkelig, og at ingen kan tilpligtes at afstå sin ejendom, uden hvor almenvellet kræver det. Det kan kun ske ifølge lov og mod fuldstændig erstatning. Dette er også afspejlet i bemærkningerne til § 56 i lov om hold af dyr, hvor nedslagning af raske dyr i medfør af loven reelt anses for at være ekspropriation.

Et ensidigt hensyn til folkesundheden kan efter Fødevarestyrelsens opfattelse ikke varetages med hjemmel i lov om hold af dyr, men må være omfattet af den regulering, som Sundhedsmyndighederne er ansvarlig for – eller der skal etableres ny hjemmel.

Herudover fremgik det på dagens pressemøde, at der vil blive etableret hjælpepakker til at kompensere for minkavlernes tab. Sådanne hjælpepakker kan ikke etableres efter hjemlen til erstatning efter lov om hold af dyr.

Med hensyn adgang uden retskendelse fremgår det af § 65 i lov om hold af dyr, at Fødevarestyrelsen til enhver tid mod behørig legitimation og uden retskendelse har ret til adgang til offentlige og private ejendomme, lokaliteter, transportmidler, forretningsbøger, papirer m.v., herunder elektroniske data, for at tilvejebringe oplysninger til brug for løsning af opgaver i henhold til loven eller til regler, som er fastsat i medfør af loven eller Den Europæiske Unions forordninger.

Fødevarestyrelsen er i forbindelse med MRSA-sagerne blevet udfordret på rækkevidden af denne bestemmelse idet der var tale om udtagning af overvågningsprøver hos dyr, der ikke var syge eller mistænkte for sygdom. Idet overvågning er en del af formålet med lov om hold af dyr, fastholdt Fødevarestyrelsen, at der var tilstrækkelig hjemmel. Det blev ikke udfordret yderligere af dyreejerne. Fødevarestyrelsen vurderede på daværende tidspunkt at det ville være nødvendigt med regulering, hvis vi vil tiltinge os adgang i forbindelse med overvågning (forskning). Lovens hjemmel til adgang uden retskendelse kan efter vores opfattelse ikke bruges i disse tilfælde, hvor adgangen jf. ovenstående vil være baseret på sundhedsmyndighedernes regulering. Det bemærkes, at EU-Domstolen ved dom i sagen C-59/17) har fastslået, at offentlige myndigheders indgriben i forhold af privat karakter skal være hjemlet og begrundet af årsager, der er fastlagt ved lov.

Der er således efter Fødevarestyrelsens opfattelse behov for følgende:

- Etablering af ny lovhjemmel til aflivning af raske dyr og stillingtagen til under hvilket ressort hjemlen skal ligge
- Etablering af hjemmel til adgang uden retskendelse
- Etablering af hjemmel til udbetaling af ekspropriationserstatning samt hjemmel til at betale for avlernes arbejde med aflivning – herunder eventuel bonusordning.

Venlig hilsen

...”,

og forespurgt, om Justitsministeriet blev rykket efter aftale med ham, har han forklaret, at det også kan have været Henrik Studsgaard, som har spurgt Paolo Perotti ind til status. Det kan også have været Paolo Perotti selv, som har ønsket et svar.

Foreholdt sin forklaring, hvorefter det var Justitsministeriet, som havde overtaget ansvaret for sagen, og forespurgt, hvorvidt det efter hans opfattelse fortsat var Justitsministeriet, som ”havde” sagen, da der den 5. november 2020 skulle etableres lovgrundlag, svarede han: ”Både ja og nej”. På KU-mødet blev det besluttet, at Miljø- og Fødevareministeriet skulle fortsætte den eksisterende aflivningsindsats, ligesom det blev besluttet, at der skulle kommunikeres om adgangen til at opnå tempobonus.

Det var rigspolitiet, som skulle forestå arbejdet. Efter en samtale med Anne-Mette Lyhne Jensen accepterede han, at Miljø- og Fødevareministeriet skulle udarbejde en ny lov. Ansvar for udarbejdelse af lovgivning blev således flyttet til Miljø- og Fødevareministeriet, men med løfte om, at Justitsministeriet gerne ville hjælpe. Han havde ikke regnet med, at lovarbejdet ville blive et stort arbejde. Han gik ud fra, at det var formssag at få ekspederet lovprocessen, da der var enighed om, at det var det, som skulle ske. Det var hans forventning, at det var en lov, som skulle hastebehandles den kommende tirsdag, da der var bred enighed i Folketinget. Supplerende adspurgt af kommissionen forklarede han, at han orienterede Henrik Studsgaard, da han på vegne af Miljø- og Fødevareministeriet påtog sig arbejdet med lovforslaget.

Forespurgt, om han gjorde sig overvejelser om, hvorvidt de tiltag mv., som var sat i gang i forhold til aflivning mv., skulle sættes i stå, som følge af den manglende lovgivning, svarede han, at så vidt han ved, så har myndighederne ikke på noget tidspunkt foretaget aflivning udenfor zone 1-2. Han ønsker at pointere, at pressen og oppositionspolitikere i forløbet har givet udtryk for, at der er sket aflivning uden hjemmel i zone 3. Det er imidlertid ikke tilfældet. Supplerende adspurgt af sin bisidder om data for aflivning af mink samt forevist Fødevarestyrelsens notat af 28. oktober 2021 omhandlende: "Data for aflivning af mink" (tillægsekstrakt 6, s. 690f), forklarede han, at det fremgår af notatet, at der ikke blev udført myndighedsaflivninger i zone 3.

Anne-Mette Lyhne Jensen vidste godt, at der ikke var hjemmel til aflivning i zone 3, og de myndigheder, som var involveret i aflivningen, vidste også godt, at der ikke var hjemmel. Hanne Larsen havde også sagt det til NOST'en, at der ikke var hjemmel. Anne-Mette Lyhne Jensen har overfor ham tilkendegivet, at hun også havde ringet til NOST'en og sagt, at der ikke var hjemmel til at iværksætte nødplanen om aflivning af samtlige mink.

Om forløbet i forbindelse med udarbejdelse mv. af brevet dateret fredag den 6. november 2020 til minkavlerne har han forklaret, at de onsdag den 4. november 2020 sent om aftenen fik en henvendelse fra Sander Jakobsen om, at der var et akut behov for at klar information ud til minkavlerne om, hvorledes avlerne skulle agere i aflivningsindsatsen, bl.a. med henblik på at kunne opnå tempobonus. Sander Jakobsens mail indeholdt nogle spørgsmål, som Fødevarestyrelsen straks gik i gang med at besvare. Sander Jakobsen modtog svar samme aften, vist nok fra Hanne Larsen fra Fødevarestyrelsen. Dagen efter torsdag den 5. november 2020 om morgenen blev der lagt en let korrigeret version af svarene op på Fødevarestyrelsens hjemmeside. Tage Pedersen rettede torsdag den 5. november 2020 henvendelse til Henrik Studsgaard; Tage Pedersen sagde, at "det var helt galt derude", og at der var behov for mere klare og mere præcise instruktioner i forhold til containere mv. Henrik Studsgaard ringede på den baggrund til Hanne Larsen, og bad hende om at udarbejde et forståeligt brev til avlerne. Fødevarestyrelsen udarbejdede natten mellem torsdag den 5. og fredag den 6. november 2020 et brev. Brevet blev sendt ind til ham, og han læste det igennem med "minkavler-briller" og gav nogle bemærkninger hertil. Han videresendte brevet med bemærkninger til Henrik Studsgaard, som gav et "OK". Han sendte udkastet med bemærkninger retur til Fødevarestyrelsen med henblik på, at Fødevarestyrelsen kunne gå i dialog med København Fur og NOST'en om indholdet. Han "slap" herefter brevet, bortset fra en passus om, at der skulle foretages optælling af mink, før aflivning kunne iværksættes. Den passus var København Fur utilfreds med. Det var nemmere for myndighederne at foretage optælling, når minkene var i burene, end når de lå i en container. Minkavlernes synspunkt var, at en optælling af minkene i bure ville forsinke aflivningsindsatsen. Han skrev på denne baggrund til

Fødevarestyrelsen, at minkavlerne ikke skulle afvente et myndighedsbesøg, før aflivning kunne påbegyndes. Henrik Studsgaard skiftede mening i forløbet; Studsgaard kunne godt se, hvorfor Fødevarestyrelsen mente, at der var et behov for at få styr på containerkapaciteten. Derfra gik dialogen om brevets udformning mellem Fødevarestyrelsen, NOST'en og København Fur. Brevet blev udsendt til minkavlerne sent fredag aften den 6. november 2020. Brevet var aldrig tiltænkt som et påbud. Brevet blev skrevet efter ønske fra minkavlerne. Det var tænkt som en vejledning. Da han fik udkastet til gennemlæsning, så havde det - efter hans opfattelse - ikke en udformning som et påbud; han bemærker i den forbindelse, at brevet blandt andet ikke indholdt en klagevejledning mv. Han kan konstatere, at nogen minkavlere har opfattet brevet som et påbud. Han har svært ved at se, at brevet har karakter af et påbud.

Advokat Lars Kjeldsen, som er bisidder for Mette Frederiksen, foreviste Peter Bølling-Ladegaards mail sendt torsdag den 5. november 2020 kl. 11.55 til ham, som var vedhæftet udkast til notat med information til minkavlerne med t/c-ændringer samt kommentarbokse, [kommentarbokse ikke gengivet nedenfor], (ekstrakten, s. 2716f):

”...

Fra: Peter Bølling-Ladegaard ...

Sendt: 5. november 2020 11:55

Til: Tejs Binderup ...

Cc: Camilla Brasch Andersen ...; Hanne Larsen ...

Emne: Notat til godkendelse: Information til minkavlere på fvst.dk

Prioritet: Høj

Kære Tejs

Jeg sender her notat om information til minkavlere på www.fvst.dk til din godkendelse.

Det haster meget med at få materialet lagt på hjemmesiden, så jeg håber at du har mulighed for at godkende hurtigst muligt.

...

Notat

Fødevarestyrelsen

<Forretningskommunikation

J.nr. <2020-28-809-00153>

Ref. <PETBO>

Den 05.11.2020

Information til minkavlere på fvst.dk efter udmelding om, at alle mink i Danmark skal slås ned

Problemstilling

På baggrund af regeringens beslutning om at slå alle danske minkbesætninger ned skal der udarbejdes informationsmateriale til minkavlerne på www.fvst.dk. De skal bl.a. vide, hvordan forløbet omkring aflivningerne finder sted, hvad de skal gøre, og hvilke retningslinjer de skal overholde.

Baggrund

Regeringen har på baggrund af en ny risikovurdering fra sundhedsmyndighederne besluttet at slå alle danske minkbesætninger ned. Det sker på baggrund af, at Statens Serum Institut ved foreløbige undersøgelser har fundet ny muteret coronavirus i mink, der kan påvirke effekten af en vaccine.

Statens Serum Institut har tidligere fundet forskellige mutationer af Covid-19 i de danske mink, som ikke påvirkede vacciners effekt, og på anbefaling af veterinær- og sundhedsmyndighederne besluttede regeringen den 1. oktober at slå alle smittede besætninger samt besætninger inden for en radius af 7,8 kilometer ned.

Statens Serum Institut har nu fundet en ny mutation, som størstedelen af vaccinekandidaterne ikke beskytter optimalt imod, i prøver fra fem minkfarme i Nordjylland og prøver fra 12 personer. Samtidig udgør minkfarme et stort virusreservoir, der øger risikoen for flere nye virusmutationer.

Løsning

Der udarbejdes to FAQ'er på www.fvst.dk, der henvender sig til henholdsvis minkavlere uden for zonerne og minkavlere med smittede besætninger og besætninger inden for zonerne.

Spørgsmålene skal også bruges af Fødevarestyrelsens Kunderådgivning, der pt. får mange henvendelser. Derfor er det vigtigt, at der meget hurtigt kommer svar på spørgsmålene.

FAQ til minkavlere uden for zonerne

Må man pelse uden for zonerne?

Ja, man må gerne pelse uden for zonerne.

Hvordan får man 20 kr. i tempo-bonus?

Man får 20 kr. i tempo bonus ved, at minkene i farmen er aflivet senest 10 dage efter start. Dog senest 5 dage efter start, hvis farmen har mindre end 7.500 mink.

Du skal aftale startdagen med Fødevarestyrelsen, [men du må gerne starte aflivninger og pelsning inden denne dato for optælling er aftalt. Fødevarestyrelsen er i gang med at ringe til alle minkejer uden for zonerne.](#)

Skal der ske en optælling, inden man må starte aflivning?

Besætningen skal tælles op, men aflivning må gerne gå i gang før optælling. Det skal være muligt at tælle levende og døde mink op. Hvis minkene er sendt til pelseri, skal en følgeseddel kunne oplyse, hvor mange mink, der allerede er sendt til pelseri.

Skal der være en myndighedsperson tilstede ved aflivning?

Nej, ikke dagligt. Men en myndighedsperson skal godkende, at farmen er tom, når det meddeles af besætningsejeren, så Fødevarestyrelsen kan konstatere, at aflivningen er sket inden for det fastsatte tidsrum.

Må man aflive inden man har modtaget en container?

Det er besætningsejeren eller pelseriet, der skal stå for container på samme måde som, hvis pelsning skulle foregå på normal vis.

Du må godt gå i gang med aflivningen og have døde mink liggende oven på burene eller på en presenning. Du skal dog hurtigst muligt skaffe en container, og du skal selv flytte de døde mink op i containeren.

Må man begynde aflivning inden en myndighedsperson er mødt op?

Aflivning skal ikke afvente en myndighedsperson. Man kan således gå i gang. Besætningsejeren vil blive telefonisk kontaktet for at træffe aftale om dato for optælling. Det skal derfor være muligt at tælle både levende og døde mink, hvis pelsning er indledt. Er der afleveret mink til pelseri, kan følgeseddel eller anden dokumentation anvendes.

Må jeg beholde mine avlsdyr?

Nej, alle mink skal aflives.

FAQ til minkavlere med smittede mink og besætninger inden for zonerne

Skal jeg aflive mine egne mink, hvis de er smittede?

Du opfordres til hurtigst muligt indgå en aftale om aflivning af dine egne mink med Fødevarestyrelsen. Så snart aftalen er på plads, vil du skulle aflive dine egne mink, uanset om de er smittede eller inden for zonerne. Læs mere på [Aflivning og rengøring af smittede minkbesætninger](#)

Hvordan kan jeg foretage aflivning, hvis der kommer yderligere forholdsregler fra sundhedsmyndighederne?

Det er vigtigt, at aflivningen kan gennemføres hurtigst muligt. I forbindelse med aflivning skal du sikre, at sundhedsmyndighedernes retningslinjer som fx afstand, afsprøjtning, udluftning m.v. overholdes, hvis du selv afliver dine mink.

Når Fødevarestyrelsen afliver besætningen, er Fødevarestyrelsen også underlagt restriktioner.

Er der containerkapacitet til alle de døde mink?

Der arbejdes løbende på at øge kapaciteten dag for dag.

Er der tilstrækkelig destruktionskapacitet til alle de døde mink?

Der arbejdes løbende på at øge destruktionskapaciteten, der langt overstiger det, der normalt er behov for. Hvis destruktionskapaciteten bliver udfordret, kan det komme på tale at oplagre døde mink, til destruktionskapacitet er tilgængelig. Der arbejdes på at øge kapaciteten på forbrændingsanlæg og ved nedgravning. [Aflivningshastigheden skal dog ikke tage hensyn til eventuelle begrænsninger i destruktionshastighed.](#)

Må jeg gå i gang med at aflive ikke smittede mink i zoner?

Din besætning skal være talt op af Fødevarestyrelsen, og du skal derfor kontakte os for at lave en [aftale om optælling, hvis du ikke allerede har lavet en aftale med os](#). Du skal fortælle Fødevarestyrelsen, hvornår du starter aflivningen, men vi behøver ikke være tilstede ved opstart. Fødevarestyrelsen vil komme i løbet af dagen og føre opsyn med aflivningen.

Når din besætning er talt op, kan du gå i gang med at aflive. Hvis der ikke er containere, må du lægge døde mink oven på burene, på fast underlag eller på presenninger. Der arbejdes på at skaffe containere, og så snart du modtager en container, skal du flytte de døde dyr over i containeren.

Der må fortsat ikke pelses i besætninger i zonerne.

...”;

og forespurgt, om mailkorrespondancen angik brevet til minkavlerne. Hertil svarede han, at mailen ikke angik brevet til minkavlerne. Der er tale om en korrespondance om den FAQ, som blev udarbejdet og lagt op på Fødevarestyrelsens hjemmeside efter anmodning fra Sander Jacobsen onsdag den 4. november 2020 om aftenen. FAQ'en er svarene til minkavlerne. Han ønsker at pointere, at retorikken i FAQ'en osrer af frivillighed. Alligevel ringede Tage Pedersen til Henrik Studsgaard og sagde, at det ikke var nok. Derfor blev der udsendt et brev til minkavlerne fredag den 6. november 2020, som det fremgår af Fødevarestyrelsens mail sendt fredag den 6. november 2020 kl. 14.35 til Sander Jacobsen og Tage Pedersen (tillægsekstrakt 1, s. 156). Han havde masser af drøftelser med Tage Pedersen og Sander Jacobsen i de dage. Snakken gik ikke på hjemmel, men angik indsatsen som sådan, og hvordan den skulle køre. Der blev ikke drøftet hjemmel, men han ønsker at gøre opmærksom på, at der ikke var givet et eneste påbud. Foreholdt, at det ville have været relevant for minkavlerne at få oplysning om, at der ikke var hjemmel til et påbud, svarede han, at det ville have været rart, hvis der var nogen som havde gjort opmærksom på den manglende hjemmel i forløbet, men der var ingen som tænkte herover.

Supplerende adspurgt af sin bisidder forklarede han, at der også var dialog om nedslagningen med København Fur efter weekenden den 7. og 8. november 2020. Indstillingen fra Tage Pedersen var, at avlerne selvfølgelig blev nødt til at fortsætte nedslagningen. Tage Pedersen bidrog aktivt til at få talt med avlerne om, at der var behov for nedslagning uagtet det bøvlt, der var om hjemmel. Der var megen dialog om, hvordan nedslagningen kunne tilrettelægges, således at man ville være i mål inden fristen den 16. november 2020. Det blev nødvendigt at forlænge fristen. Brev nr. 2 til minkavlerne blev modtaget af minkavlerne tirsdag den 10. november 2020 kl. 07.00. Fra søndag den 8. november 2020 lidt over middag "bimlede og bamlede" det om, at der ikke var hjemmel. Det var først mandag den 9. november 2020 om formiddagen, at de for alvor blev opmærksomme på, at brev nr. 1 til minkavlerne kunne misforstås. Man ville gerne have Justitsministeriet med ind over formuleringen af brev nr. 2, så man var sikker på, at det nye brev ikke kunne misforstås. Morten Holland Heides mail af den 7. november 2020 [ekstrakten, s. 3167] har ikke haft betydning for udformningen af det nye brev til minkavlerne. Ham bekendt blev mailen ikke sendt til Fødevarestyrelsen. Hanne Larsen ringede søndag den 8. november 2020 til ham og Henrik Studsgaard, og forespurgte, om brev nr. 1 kunne misforstås eller fejllæses. Han, Henrik Studsgaard og Hanne Larsen nåede til den konklusion, at brev nr. 1 ikke kunne misforstås eller fejllæses. Mandag morgen den 9. november 2020 "tog det fart" om, at brevet mange steder indeholdt ordet "SKAL". Derfor gik de i gang med at formulere et nyt brev. Han er enig med Hanne Larsen i, at ingen er stolte af brev nr. 1. Ingen politikere har påvirket indholdet af brevet.

Supplerende adspurgt af advokat Lars Kjeldsen, som er bisidder for Mette Frederiksen, om baggrunden for brev nr. 2 til minkavlerne sammenholdt med Morten Holland Heides mail sendt lørdag den 7. november 2020 kl. 23.14 (ekstrakten s. 3167), har han forklaret, at brev nr. 1 åbenbart kunne misforstås, og derfor gik man i gang med at korrigere. Forevist udkast til nyt brev med t/c-markeringer, som er optrykt i ekstrakten s. 3350f. har han forklaret, at ændringerne i brevudkastet i hans optik meget angik praktikaliteter så som containerkapacitet mv. Brevet blev aldrig udsendt. Foreholdt udkastets afsnit, som angik minkfarme uden for zonerne:

"...

Minkfarme uden for zonerne

Aflivningen af alle mink (også avlsdyr) skal være overstået den 16. november 2020, for at du er berettiget til at modtage bonus for hurtig aflivning. ~~Du skal derfor begynde på a~~Aflivning og pelsning af besætningen skal derfor påbegyndes hurtigst muligt. Du skal være særlig opmærksom på, at der ikke er mink, der undslipper og løber ud i naturen.

Optælling - du må gerne gå i gang

Besætningen skal tælles op, men aflivning må gerne gå i gang før optælling. Myndighederne skal ikke være tilstede ved opstart. Myndighederne ringer til dig i løbet af de kommende dage, hvis du ikke allerede er kontaktet.

...”,

Det skal være muligt at tælle levende **og aflivede** mink.

...”,

har han forklaret, at Hanne Larsen ringede og foreslog, at brevet på det punkt ikke fremstod helt så hårdt. Brevet blev ikke udsendt, da man næste morgen blev besluttet, at der skulle udformes et helt nyt brev. Miljø- og Fødevareministeriet gik i dialog med Justitsministeriet.

Forevist mailkorrespondancen den 8.-9. september 2020 mellem bl.a. ham og Anders Sparholt Jørgensen, som omhandlede brev til minkavlere, hvori Anders Sparholt Jørgensen skrev, at ”Men forholder sig ikke til hjemmelsspørgsmålet, (ekstrakten, s. 3457):

”...

Til: ... (Tejs Binderup)

Fra: Anders Sparholt Jørgensen ...

Titel: SV: Brev til minkavlere II 08112020.docx

Sendt: 09-11-2020 12:52

Men forholder sig ikke til hjemmelsspørgsmålet?

Fra: Tejs Binderup ...

Sendt: 9. november 2020 12:36

Til: Anders Sparholt Jørgensen ...

Emne: VS: Brev til minkavlere II 08112020.docx

Hermed FVSTs bud på opdateret brev, hvor bl.a. forholdet omkring besætningerne uden for zonerne præciseres.

Fra: Camilla Brasch Andersen ...

Sendt: 8. november 2020 22:10

Til: Tejs Binderup ...; Hanne Larsen ...

Emne: Brev til minkavlere II 08112020.docx

Kære begge

Nyeste udgave som jeg kan balancere de nye meldinger.

Jeg har lavet track changes så I kan følge ændringerne.

Sender til Tage Petersen og Sander, når I har sagt ok.

Vh Camilla

...”,

har han forklaret, at Miljø- og Fødevareministeriet tog kontakt med Justitsministeriet for at være sikre på, at det nye brev til minkavlerne havde et rigtigt indhold. Efter at Anders Sparholt Jørgensen rejste spørgsmålet om hjemmel i mailen sendt mandag den 9. november 2020 kl. 11.52, gik man i gang med at udarbejde et nyt brev, som levede op til Justitsministeriets krav. I det nye brev var man mere eksplicit om, at man var i færd med at udarbejde ny hjemmel. Brevet havde også en passus, som indeholdt en beklagelse.

Advokat Lars Kjeldsen, som er bisidder for Mette Frederiksen, foreholdt videre, at det fremgår af cover til fødevareministeren (ekstrakten, s. 3711), at Fødevarestyrelsens nye brev til minkavlerne blev lagt op til ministerens godkendelse, og forespurgt, hvorfor ministeren skulle godkende det nye brev, forklarede han, at det var helt evident, at ministeren skulle godkende brevet, navnlig henset til, at det første brev var blevet udsendt uden involvering af ministeren. Der var på det tidspunkt kæmpe bål og brand i hele Danmark, fordi nogen hævdede, at Fødevarestyrelsen med det første brev havde meddelt et ulovligt påbud, ligesom nogen hævdede, at statsministeren havde meddelt et ulovligt påbud under pressemødet den 4. november 2020. Under disse omstændigheder ville det være meget mærkeligt ikke at lægge det nye brev op til ministeren. Forevist det udkast til brev nr. 2, som blev forelagt fødevareministeren, (ekstrakten, s. 3712), hvori anføres blandt andet:

”Regeringen er derfor i fuld gang med at etablere de nødvendige hjemler til at påbyde aflivning uden for zonerne til at udbetale de besluttede tempobonusser samt yde erstatning og kompensation til de berørte minkavlere.”,

forklarede han, at det anførte i hans optik var omtalen af hjemmelsspørgsmålet. Han ønsker dog at pointere, at sætningen skal læses i sammenhæng med de forudgående afsnit, som dels indeholdt en beklagelse mv.:

”...

Situationen ændrer sig meget hurtigt lige nu, derfor har det været nødvendigt at præcisere og ændre i det brev vi sendte ud fredag den 6. november.

Fødevarestyrelsen beklager meget, at det i brevet ikke fremgik, at der for raske minkfarme, der befinder sig længere væk end 7,8 km fra en smittet besætning, var tale om en opfordring til aflivning hurtigst muligt af hensyn til folkesundheden.

Regeringen har meldt ud, at alle mink i landet skal aflives af hensyn til folkesundheden. Det er vigtigt, at aflivningen foregår hurtigst muligt.

...”

Forevist den mail, som Camilla Brasch Andersens mail sendte til sig selv tirsdag den 11. november 2020 kl. 14.25, omhandlende telefonnotat om en telefonsamtale mellem Camilla Brasch Andersen og ham torsdag den 6. november 2020 (tillægsekstrakt 3, s. 124):

”...

Fra: Camilla Brasch Andersen

Til: Camilla Brasch Andersen; Central Krisestab (FVST)

Cc: Hanne Larsen

Emne: Telefon notat med Tejs om tekst i minkbrev I den 6.11 - ingen forsinkelser på aflivning

Dato: 11. november 2020 14:25:08

Telefon notat med Tejs Binderup og CBAN den 6.11

Det blev drøftet praktiske detaljer.

Omkring optælling inden aflivningen. Det blev gjort klart fra Tejs, ”at der ikke må være noget der forsinker at aflivning kan komme i gang. At der må startes på aflivning inden optælling, og at NOST må i gang med at tælle hurtigst muligt”

CBAN vil tage kontakt til NOST om optælling hurtigst muligt

...”,

har han forklaret, at Camilla Brasch Andersen i mailen giver udtryk for det, som han forklarede om før, nemlig at der var et behov for, at aflivning kunne påbegyndes inden optælling. Hvis der opstod problemer med Rigsrevisionen, så måtte man tage de problemer, der kom. Der var udelukkende tale om aflivning i zone 1 og 2.

Forevist Morten Holland Heides mail sendt lørdag den 7. november 2020 kl. 23.14 til Charlotte Røgild Knudsen og Paolo Drostby, (ekstrakten, s. 3167):

”...

Fra: Morten Holland Heide

Til: Charlotte Røgild Knudsen; Paolo Drostby

Cc: Mads Møller Langtved; Camilla Marta Giordano

Emne: Aflivning af mink

Dato: 7. november 2020 23:14:31

Vedhæftede filer: image001.gif

Kære Paolo og Chalotte

Som opfølgning på det møde, vi havde tidligere i dag om lovforslaget, så skal I lige være opmærksomme på, at det er vigtigt, at minkavlerne forud for deres eventuelle beslutning om frivilligt at aflive mink får klar besked om, at en pligt til at aflive pt. kun gælder for smittede minkfarme og minkfarme i risikozonerne. Minkavlerne bør naturligvis få at vide, at der ikke uden for disse situationer kan stilles krav om aflivning, idet dette forudsætter, at Folketinget vedtager lovforslaget herom, hvorefter pligten vil gælde fra tidspunktet for lovens ikrafttræden. Det står dem frit for at aflive, men de bør selvsagt træffe denne beslutning på et oplyst grundlag, og man kan nok ikke fortænke dem i at være lidt forvirrede herom i lyset af den måde, der, så vidt vi ved, hidtil er blevet kommunikeret offentligt om aflivningen. Det er muligt, at de under alle omstændigheder ville aflive deres mink nu for at pelse, men kendskab til reglerne er jo under alle omstændigheder så relevant i forhold til avlsdyrene. Hvis sådan vejledning ikke gives på nuværende tidspunkt, bør I tage fat i Fødevarestyrelsen herom.

Mvh.

Morten

...”,

har han forklaret, at han ikke blev orienteret om mailen. Charlotte Røgild Knudsen er ansat som specialkonsulent i Paolo Drostbys kontor. Det var Charlotte Røgild Knudsen, som skrev udkastet til det nye lovforslag. Hun sendte det første lovudkast 9 timer senere. Fødevarestyrelsen var fuldt ud bevidst om, at der ikke var hjemmel til at aflive i zone 3. Fødevarestyrelsen var slet ikke ude på zone 3-besætninger. Det var NOST'en, politiet og forsvaret, som skulle håndtere zone 3-besætningerne.

Mailen burde i hans optik rettelig være sendt til Rigspolitichefen, som havde ansvaret for aflivningerne i zone 3.

Foreholdt Morten Holland Heides forklaring for kommissionen g.d, hvorunder han forklarede blandt andet, at baggrunden for mailen af 7. november 2020 var, at man i Justitsministeriet undrede sig over, at det i pressen ikke var omtalt, at der ikke var hjemmel til aflivning i zone 3, har han forklaret, at han havde ikke tid til at følge med i pressen på det tidspunkt. Han var taget i sommerhus i den weekend, men det var ikke meget, som han var sammen med dem, som han var taget i sommerhus med, da han havde travlt med at håndtere situationen. Han havde ikke tid til at følge med i medierne.

Han ønsker at fremkomme med en bemærkning til Morten Holland Heides forklaring, idet han ikke forstår, hvorfor Justitsministeriet er af den opfattelse, at det var Miljø- og Fødevareministeriet, som skulle stå for orientering af pressen om en indsats, som skulle forestås af rigspolitiet. Miljø- og Fødevareministeriet er ikke ressortministerium for coronasmitte. Han har godt bemærket presseomtalen af kommissionens afhøringer, hvori det gengives, at flere embedsmænd under afhøringer i kommissionen har haft travlt med at sige, at det var Miljø- og Fødevareministeriets ansvar. Det var efter hans opfattelse ikke en selvfølge, at en ny lovgivning ”skulle bo” i Miljø- og Fødevareministeriet. Det var ikke entydigt, at lovforslaget skulle placeres i Miljø- og Fødevareministeriet. Det endte med, at Mogens Jensen måtte gå på den baggrund; det på trods af, at det ikke var entydigt, at loven skulle lande i Miljø- og Fødevareministeriet. Hele argumentationen for loven bygger på et andet ministeriums faglige grundlag.

Forevist sin sms-korrespondancen med Anne-Mette Lyhne Jensen den 4. juni 2021, (tillægsekstrakt 3, s. 738-739):

”...

[Tejs Binderup] kl. 16.25:

Kære Anne-Mette

Håber du kan holde hovedet oven vande. Vi er ved at lave regeringssag på fornyet vurdering af mink, og behov for fremsættelse af ny lov om evt forbud. I den forbindelse er der opstået behov for at fortælle hvordan sagen landede hos FVM. Vi skriver helt nøgternt, at den landede hos FVM, da det blev aftalt mellem FVM og JM for at dele arbejdspresset ud på hele regeringen. Vh Tejs

[Anne Mette Lyhne Jensen] kl. 16.47:

Det er jeg nu ikke enig i – det bar fordi det var jeres ressort

[Tejs Binderup] kl. 16.49:

Vi havde en lang snak om, at mfvm mente, at det måtte være epidemiloven. Du sagde til mig, at vi under alle omstændigheder havde behov for at skærme SUM, og bad os derfor om at tage loven. Og det accepterede jeg så

[Anne Mette Lyhne Jensen] kl. 16.47:

Theis – det her skal I jo ikke udtale jer om. Det er et spsm for Granskningskommissionen – og jeg vil stadig formulere det på en anden måde. I var pressede og ville gerne have andre til at løfte – og det hang efter min opfattelse hverken sammen med ressort eller arbejdsbelastning

[Tejs Binderup] kl. 16.53:

Vi skal jo ikke udtale os nogen steder. Det er til et internt regeringsdokument

[Anne Mette Lyhne Jensen] kl. 16.54:

Så må I sende det over til bemærkninger. Det kan jeg ikke cleare på sms, men hvis det kun var varsling så tak

[Tejs Binderup] kl. 16.54:

Sidste sætning er jeg ikke helt sikker på jeg forstår.

[Anne Mette Lyhne Jensen] kl. 16.55:

I var pressede og ville gerne have andre til at løfte – og det hang efter min opfattelse hverken sammen med ressort eller arbejdsbelastning

[Tejs Binderup] kl. 16.56:

Jo formentlig

...”,

har han forklaret, at baggrunden for, at Miljø- og Fødevareministeriet skulle påtage sig lovarbejdet var, at Sundhedsministeriet primo november 2020 havde været underlagt at enormt pres i en meget lang periode. Justitsministeriet ønskede derfor ikke, at Sundhedsministeriet ”skulle tage” endnu et hastelovforslag. Der var på det tidspunkt tillige megen drøftelse om ”solnedgangsklausulen” i epidemiloven, og man ønskede derfor ikke at få bragt epidemiloven ind i folketingssalen. Det var en mærkværdig diskussion, som han og Anne-Mette Lyhne Jensen havde i den sms-korrespondance. Han bemærker, at det åbenbart er Anne-Mette Lyhne Jensen, som har haft behov for at fremsende sms-korrespondancen til kommissionen. Han deler ikke den opfattelse, som Anne-Mette Lyhne Jensen udtrykker. Han mente, at lovforslaget mest rigtigst lå i Sundhedsministeriets ressort, men det ville Justitsministeriet ikke. ”Derfor tog han den”. Det hastede, og de havde ikke tid til at kæmpe om, hvem der skulle udarbejde lovforslaget.

Adspurg af sin bisidder, advokat Jacob Goldschmidt, og forevist chef for ministersekretariatet, Stine Sønderby Bondes interne mail til kolleger i Sundhedsministeriet sendt om natten den 4. november 2020 kl. 00.05, omhandlende blandt andet opsamling fra KU om mink, (ekstrakten s. 2211):

”...

From: Stine Sønderby Bonde ...

Sent: 04-11-2020 00:05:26 (UTC +02)

To: Sven Erik Bukholt ...; Dorte Eberhardt Søndergaard ...; Lene Brøndum Jensen ...; Katrine Kaldahl ...; Ida Krems ...; Per Okkels ...

Cc: DEP Alle ministersekretærer <...@SUM.DK>; Magnus Ulveman ...; Sine Mutanu Jungersted ...; Rikke Skaarup Schjødt, ...; Carsten Eskebjerg ...; Maja Holm Andreasen ...

Subject: Kort opsamling fra KU om mink

Kære alle

Kort opsamling fra KU om mink:

- Beslutning om at slå alle mink ned nu og hurtigt
- Bekymring for en vidensasymmetri ift. kommunerne i Nordjylland
- I kommunikationen vigtigt med forståelse for situationen lokalt og minklandbrugets betydning
- Vigtigt med en koordineret udmelding til de internationale organer/fora (ECDC mv.)

- ”For nuværende” ingen mink i DK – ikke endegyldigt slut med minkproduktion
 - Slå ned i en kombimodel = forsvar + tempo belønning
 - Frame smitteopsporingen ift. vaccinen og dennes effekt
 - STYR PÅ FAKTA!
 - o Hvor mange mutationer ift. hvor mange gensekventeringer?
 - o Er det kun 12 – eller er man holdt op med at tælle?
 - o ...
 - Detektivarbejde ift. smittekæderne i Nordjylland og resten af DK
 - Skal vi nu gensekventere alle test i hele Danmark – eller kun stikprøver?
 - Vigtigt at kunne svare på, hvorfor kun i Nordjylland og ikke andre områder med mink. Og hvorfor netop disse nordjyske kommuner
 - Plan for kommunikation onsdag den 4. november:**
 - SUMen ringer til SF, EL og RV sundhedsordførere i morgen tidlig
 - Orientering af partilederne bredt - skal koordineres med MFVM og STM (følger af L 158 - ”konsultation”)
 - Møde med borgmestrene – overvejelse om MFVM og EM kan dække med deltagelse af Per+SST/SSI
 - STMen i spørgetimen i salen i morgen eftermiddag – skal kunne sige noget om sagen
 - Pressemøde med EM, MFVM og SUM i Eigtveds Pakhus sent eftermiddag
- ...”,

har han forklaret, at der er tale om en intern tilbagemelding om KU-mødet i Sundhedsministeriet. Det fremgår heraf, at Sundhedsministeriet havde den samme opfattelse som ham om, at der var truffet beslutning om en såkaldt ”kombimodel” i forhold til nedslåning.

Adspurgt af sin bisidder, advokat Jacob Goldschmidt, og forevist sms-korrespondancen onsdag den 4. november 2020 mellem Anne-Mette Lyhne Jensen og Johan Legarth, således som den fremstår på Anne-Mette Lyhne Jensens telefon, (tillægsekstrakt 3, s. 829):

”...

[Johan Legarth] kl. 10.02:

Er der dialog med fe øvrige om koordination på mink? – og kører det?

(Jeg har overfor Studsgaard bekræftet, at vi og forsvar har førersædet i tilrettelæggelsen af nødnedslagtningen, men at vi selvfølgelig er helt afhængige af deres samspil).

[Anne-Mette Lyhne Jensen] kl. 10.03:

Ja og restriktionspakken

[Johan Legarth] kl. 10.03 og 10.05:

[Thumbs Up-emoji]

Er der en køreplan – for partiorientering, pressemøder mv.

[Anne-Mette Lyhne Jensen] kl. 10.08:

Og med nødnedslagtning mener du giftplanen?

[Johan Legarth] kl. 10.09:

Ja

...”,

har han forklaret, at det af sms-korrespondancen ret tydeligt fremgik, at det var også var Justitsministeriets opfattelse, at det var Justitsministeriet og forsvarret, som havde ansvaret for nødnedslagningen. Samme opfattelse gav han også udtryk for, at i hans mail sendt torsdag den 5. november 2020 kl. 21.03 til Erik Brøgger Rasmussen i Udenrigsministeriet og med kopi til blandt andre Anne-Mette Lyhne Jensen, (ekstrakten s. 2819):

”...

Fra: Tejs Binderup

Til: Erik Brøgger Rasmussen

Cc: Søren Bøllingtoft Knudsen ...; Lene Brøndum Jensen; Dorthe Søndergaard; Annemarie Lauritsen; Line Nørbæk ...; Torben Skovgaard Andersen ...; Katrine Kaldahl; Sven Erik Bukholt; Paolo Drostby; Asbjørn Brink; Anne-Mette Lyhne Jensen; Lisbeth Gro Nielsen; Louise Bang Jespersen; Dorte Bryde Mikkelsen; Janus Breck; Janus Bækgaard Breck

Emne: Re: Mink: Instruktion til ambassaderne. Bemærkninger/faktacheck

Dato: 5. november 2020 21:03:31

Kære Erik

Kommandoen for minkindsatsen er officielt overgået til NOST'en, så det er Rigspolitiet der er i spidsen, ikke FVST. Men FVST er naturligvis fortsat med.

Vh
Tejs

...”

Som det ses, var modtagerne Sundhedsministeriet, Erhvervsministeriet, Udenrigsministeriet og Justitsministeriet m.fl. Der var ingen, som sagde, at de var uenige heri. Mailen sendt kl. 21.03 var et svar på Erik Brøgger Rasmussens mail kl. 18.21, hvori han havde brug for information om mink, som kunne udmeldes.

Foreholdt sin sms-korrespondance med Line Nørbæk søndag aften den 8. november 2020 (tillægs-ekstrakt 5, s. 437) har han forklaret, at han fastholder det, som han skrev til Line Nørbæk. De havde jo skrevet bilag 2a til regeringssagen, at der ikke var hjemmel.

Han har ikke haft noget at gøre med politiets udarbejdelse af actioncard. Ingen har konsulteret ham i den anledning.

Adspurgt af advokat Jonas Christoffersen, som er bisidder for Magnus Heunicke, om forskellen mellem hjemmel til aflivning af mink og hjemmel til et forbud mod mink, samt forevist regeringsbilaget: ”2021 håndtering af COVID-19 smitterisiko i mink” (ekstrakten s 2046f, herunder s. 2047):

”...

Model 1: Dvale

...

Der er ikke hjemmel til håndtering af et sådant scenarie i den nuværende lovgivning, hvorfor der meget hurtigt vil skulle tilvejebringes en lovmæssig hjemmel for dette. SUM tilvejebringer hjemmel i lovgivningen til at forhindre genindsættelse af mink.

...”

og forespurgt om ”genindsættelse” angår forbud mod nye mink i smittede besætninger, samt forevist regeringsbilaget: ”Bilag X. Kompensation til minkavlere mv.” (ekstrakten s. 2040 f, herunder s. 2045):

”...

Der tages samtidig forbehold for, hvorvidt og hvordan den juridiske hjemmel til at gennemføre de foreslåede løsninger kan findes. Det er umiddelbart vurderingen, at det hverken er muligt at tvangslukke eller lægge minkerhvervet i dvale med hjemmel i epidemiloven eller Sundheds- og Ældreministeriets forbudsbekendtgørelse, da minkavlere ikke er levnedsmiddelsproducenter. Et forbud vil således skulle hjemles i Miljø- og Fødevareministeriets *Bekendtgørelse om COVID-19 hos pelsdyr* eller ved lov. Miljø- og Fødevareministeriet og Justitsministeriet er ved at afklare dette spørgsmål.

...”

og forespurgt til, hvad verbet ”tvangslukke” betyder, har han forklaret, at i hans optik dækker ordet tvangslukning over en nedslagning, som indebærer tvangslukning i 2020, men ej beslutning om forbud.

Supplerende adspurgt af advokat Jonas Christoffersen, som er bisidder for Magnus Heunicke, om etablering af brandbælter, har han forklaret, at man var gået i gang med etablering af et form for ”brandbælte” i løbet af oktober 2020. Det handlede om, hvordan man bedst muligt kunne inddæmme smitten. I starten af oktober 2020 slog man ned punktvis. Han havde ingen personlige forventninger til, hvad der var rigtigt at gøre. Han henholdt sig anbefalingerne fra Fødevarestyrelsen, Statens Serum Institut og sundhedsmyndighederne. Forevist ekstrakten s. 1499, som er et notat udarbejdet af Fødevarestyrelsen: ”Notat om mink og COVID.19”, hvori der redegøres for antal smittede minkfarme og forespurgt, om brandbælte teorien var realistisk, har han forklaret, at strategien var udarbejdet i et samarbejde mellem sundhedsmyndighederne. Han kan som afdelingschef ikke gå ind og anfægte en sådan strategi. Det har han slet ikke kompetencerne til.

Supplerende adspurgt af advokat Lars Kjeldsen, som er bisidder for Mette Frederiksen, om de omtalte brandbælter, har han forklaret, at han ikke kan udtale sig om bredden af et brandbælte. Strategien blev udarbejdet af Fødevarestyrelsen, Sundhedsstyrelsen og Statens Serum Institut. Strategien er direktørgodkendt i de respektive myndigheder. Han har ikke kompetencerne til at kommentere på den udarbejdede strategi.

Supplerende adspurgt af advokat David Neutzsky-Wulff og forevist en intern mailkorrespondance i Statsministeriet den 9. september 2020 omhandlende overvågningsstrategi, (ekstrakten, s. 222):

”...

Fra: Andreas Meldgaard Goth ...

Sendt: 9. september 2020 15:59

Til: Pelle Pape ...

Cc: Christian Korsbæk ...; Christian Fuglsang ...; Christian Liebing ...

Emne: Overvågningsstrategi for COVID-19 i mink.pdf

Hej Pelle,

Til din orientering har FM varslet, at den seneste udvikling i COVID-19-smitte blandt mink muligvis bliver bragt op i morgen på mødet i COVID-19 udvalget.

Sagen kort: SUM skulle eftersigende har fundet frem til at, virus kan mutere blandt mink og vil derfor potentielt anbefale, at alle mink slås ned i Danmark, samt at der indføres en karensperiode for minkavl. Drastisk indgreb givet store eksportindtægter fra det erhverv (FM siger ca. 12 mia. kr. årligt). Herudover også usikkert om et sådan tiltag kan finansieres ved corona-penge.

Løsning må velsagtens være en regeringssag om problematikken?

Har vedhæftet den seneste sag, som vi har haft oppe omkring mink og COVID-19 fra i sommers.

Dbh. Andreas
...”

har han forklaret, at Miljø- og Fødevareministeriet ikke er fast medlem af CU-udvalget. Han deltog i CU den 1. oktober 2020. Han kan ikke huske, om han var med på det CU-møde primo september 2020, som der skrives om.

Kommissionens udspørger ønskede at pointere, at advokat David Neutzsky-Wulffs spørgsmål angår et dagsordenspunkt om mink, som udgik, hvilket også fremgår af den endelige dagsorden for mødet (ekstrakten, s. 301), ligesom kommissionens udspørger bemærkede, at Tejs Binderup i øvrigt nu for søges afhørt til en periode, som var genstand for spørgsmål under afhøringen af Tejs Binderup i kommissionen den 7. oktober 2021.

Advokat Lars Kjeldsen, som er bisidder for Mette Frederiksen, foreviste uddrag af Statsministeriets brev af 6. oktober 2021 til Minkkommissionen, hvoraf fremgår blandt andet, (tillægsekstrakt 6, s. 152):

”...

Det enkelte regeringsudvalg består sædvanligvis af en fast kreds af ministre under en ministers formandskab. Sammensætningen fremgår af Statsministeriets hjemmeside. Øvrige ministre deltager i udvalgenes møder, når der drøftes en sag på den pågældendes ressortområde eller tilgrænsende områder. At en minister er formand for et regeringsudvalg, indebærer primært, at det pågældende ministerium udsender dagsorden og materiale til brug for udvalgets møder. Formandskabet har derimod ikke betydning for ressortansvaret for de sager, der drøftes på udvalgets møder, eller de beslutninger, som den ressortansvarlige minister træffer på baggrund af et møde i regeringsudvalget.

...”

og forespurgte, hvorvidt han var enig i udsagnet om, at formandskabet for et regeringsudvalg ikke har betydning for ressortansvaret for de sager, der drøftes på udvalgets møder, har han forklaret, at han ikke er uenig heri. Den, der har ”konklusionsretten”, er den minister, som har formandskabet for udvalget. Ansvar for nedslagning lå frem til den 3. november 2020 hos Miljø- og Fødevareministeriet, men en del af logistikansvaret var overført til NOST’en. Beslutningen om indførelse af en 7,8 km-zone blev eksekveret af Miljø- og Fødevareministeriet.

Adspurgt af advokat Lars Kjeldsen, som er bisidder for Mette Frederiksen, om hans involvering mv. i statsministerens tale på pressemødet den 4. november 2020 og forevist mailkorrespondancen i Miljø- og Fødevareministeriet herom den 4. november 2020, (ekstrakten, s. 2338):

”...

Til: Paolo Drostby ..., Tejs Binderup ..., Katja Goodhew ..., Anders Kroman Liin ...
 Cc: Lykke Feld ...
 Fra: Ask Lynø-Hansen ...
 Titel: VS: HASTER: Faktatjek af udkast til STM tale tbf. pressemøde dd. (frist kl. 14.30)
 Sendt: 04-11-2020 13:35:43
 Bilag: 201104 PM mink.docx;

tvf

Fra: Johan Philip Zilmer-Bülow ...

Sendt: 4. november 2020 13:34

Til: Lykke Feld ...; Ask Lynø-Hansen ...; DEP Alle ministersekretærer [i Sundhedsministeriet];
 Lisbeth Gro Nielsen ...; Mads Aleksander Daugaard Buhl ...; Anne Dahl Krabbe ...

Cc: Anne-Mette Lyhne Jensen ...; Lars Høgsbro Østergaard ...; Annemarie Lauritsen ...; Paolo Drostby ...; Kristian Kjærgaard Hansen ...

Emne: HASTER: Faktatjek af udkast til STM tale tbf. pressemøde dd. (frist kl. 14.30)

Hej alle

Vedlagt er udkast til STM tale til pressemødet i dag kl. 16.00, som vi vil bede om, at I faktatjekker snarest muligt og med seneste frist for evt. bemærkninger kl. 14.30. Fokus for evt. bemærkninger bedes være på fakta mv. snarere end forslag til sproglige justeringer og lignende.

Send også gerne svar, hvis ikke jeres huse har bemærkninger.

Pft.

Mvh Johan

...”

har han forklaret, at han læste talen. Foreholdt, at det fremgik af udkastet til statsministerens tale, at alle mink skulle slås ned, og forespurgt om det gav ham anledning til som et led i faktatjekket at gøre opmærksom på, at der manglede lovhemmel, forklarede han, at han ikke troede, at pressemødet kunne blive opfattet som et påbud. Han opfattede talen og pressemødet som en fortælling til danskerne om en politisk beslutning. Når beslutningen skulle eksekveres, skulle der etableres det nødvendige lovgrundlag. Man skal have i tankerne, at der gik ting galt i forløbet, i og med at arbejdstesen i Justitsministeriet på det tidspunkt den 4. november 2020 var den, at der var lovhemmel. Han gør yderligere opmærksom på, at da han læste udkastet til statsministerens tale havde han netop læst udkast til Mogens Jensens tale på pressemødet. Mogens Jensen sagde klokkeklart lige efter statsministeren, at man fortsatte aflivningsindsatsen som hidtil, og hvor Mogens Jensen klart sondrede mellem det som foregik indenfor og udenfor zonerne, (ekstrakten, s. 2535):

”...

For nuværende, der vil aflivningsprocessen fortsætte som hidtil, men hastigheden den skal øges, og derfor arbejder Fødevarestyrelsen og Beredskabsstyrelsen lige nu på højtryk for at få aflivet flest mulige mink hurtigst muligt. Ligesom politiet og Forsvaret nu intensiverer deres indsats for at sætte ekstra gang i aflivningerne.

Derudover har regeringen besluttet, at minkavlere i hele landet, der afliver deres mink hurtigt, vil få en ekstra kompensation, og den ordning vil gælde både indenfor og udenfor zonerne.

...”

Han læste udkastet til statsministerens tale med det bagtæppe. Han har i øvrigt svært ved at forestille sig, at et pressemøde kan udgøre en instruks eller lignende, og han bemærker sig i den forbindelse, at Justitsministeriet har skriftligt har tilkendegivet noget tilsvarende efterfølgende. Han tænkte ikke på at orientere Statsministeriet. Det var heller ikke hans opgave. Hans opgave var at orientere Justitsministeriet om den manglende hjemmel i og med, at det var Justitsministeriet, som havde ansvaret for sagen. Det havde han allerede gjort.

Supplerende adspurgt af advokat Jacob Aaes, som er bisidder for Anne-Mette Lyhne Jensen, om statsministerens tale på pressemødet den 4. november 2020 samt faktatjek i den anledning, har han forklaret, at den del af sagen i hans optik var Justitsministeriets sag. Han ved ikke, hvem der pressebriefede fødevareminister Mogens Jensen. Forevist pressenotat (tillægsekstrakt 1, s. 598f) har han forklaret, at han givetvis har godkendt pressenotat, men om han fik forelagt den konkrete version ved han ikke. Han kan ikke forklare, hvorfor der ikke var omtale af hjemmel og § 30 i lov om hold af dyr, men hans bedste bud er, at det skyldtes hastværket. Det gik meget stærkt, og der kan være tale om genbrug fra et tidligere presseberedskab. Der var ekstremt travlt.

Supplerende adspurgt af kommissionen om Mogens Jensens tale på pressemødet den 4. november 2020, (ekstrakten, s 2535).

”...

Den beslutning, regeringen nu har taget, er derfor ikke en beslutning om et forbud mod minkavl i Danmark, men en beslutning om aflivning, som er truffet for at beskytte folkesundheden.

Og regeringen er selvfølgelig bevidst om, at det her er en meget stor beslutning, og en beslutning, der de facto vil betyde nedlukning af den danske minkbranche i minimum en årrække.

...”

og forespurgt, om det betyder, at man ikke kan genopbygge branchen, har han forklaret, at Mogens Jensen på en pæn måde udtrykte, at selvom man ikke forbød minkavl, så havde man reelt lukket erhvervet i en årrække. Aflivningsindsatsen skulle fortsætte i zone 1 og 2. Man ville derudover give en ekstra bonus for aflivning både indenfor og udenfor zonerne.

Adspurgt af advokat Lars Kjeldsen, som er bisidder for Mette Frederiksen, om fødevareministerens fremsendelsesbrev af 18. november 2020 til Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg i forbindelse med ministerens fremsendelse af sin redegørelse (ekstrakten, s. 4984), har han forklaret, at det var Mogens Jensen, som skrev brevet. Brevet blev renskrevet af Paolo Perotti. Han har ikke godkendt brevet. Han tror, at brevet lagt op gennem journalsystemet F2.

Om Miljø- og Fødevareministeriets redegørelse af 18. november 2020 (ekstrakten, s. 4986f) har han forklaret, at redegørelsen blev skrevet Paolo Perotti. Han har læst redegørelsen. Han mener, at der er oplysninger, som mangler i redegørelsen, hvilket han også har kommenteret overfor Paolo Perotti. Han har således pointeret overfor Paolo Perotti, at der mangler en beskrivelse af KU-sagens bilag 2 og bilag 2a i forhold til hjemmel. Paolo Perottis svar var, at det ikke var relevant for sagen, hvilket var clearet med Justitsministeriet. Advokat Lars Kjeldsen foreholdt, at således som han læser redegørelsen, så skulle fødevareministeren først være blevet orienteret om den manglende hjemmel i løbet af lørdagen den 7. november 2020 (ekstrakten s. 5004f). Hertil har han (Tejs Binderup) forklaret, at han har kommenteret herpå internt i ministeriet. I Miljø- og Fødevareministeriet opstod der en lang

diskussion om, hvornår ministeren blev orienteret om den manglende hjemmel. Alle involverede blev bedt om at finde skriftlige kilder frem. Det var ikke muligt at finde sager, som var gået til ministeren, som var dateret tidligere end lørdag den 7. november 2020. Paolo Perotti tilkendegav, at redegørelsen skulle bygge på skriftlige kilder. På den baggrund valgte Paolo Perotti at skrive i redegørelsen, at det ministeren ikke blev orienteret før lørdag den 7. november 2020. Som han læser det anførte i redegørelsen (ekstrakten s. 5004), så står der alene, hvornår ministeren forelægges en sag. Det fremgår ikke af redegørelsen, om ministeren på anden måde var blevet orienteret om den manglende hjemmel på et tidligere tidspunkt. Han kan ikke huske, om han har været inde på Mogens Jensens kontor og eksplicit tilkendegive, at der ikke var hjemmel, men han ved, at der var en dialog med Mogens Jensen. Han henviser i den forbindelse til presseberedskaber, hvoraf fremgår, at Mogens Jensen i hvert fald var bekendt med den manglende hjemmel fredag den 6. november 2020. Da redegørelsen skulle udarbejdes, var der tvivl om det eksakte tidspunkt for orienteringen af ministeren. Valget faldt derfor på det tidspunkt, hvor der ministeren fik forelagt en sag. Han ønsker at pointere, at det er Paolo Perottis redegørelse. Han har ikke haft beføjelser eller intentioner om at ville gennemtvinge en anden vurdering.

Supplerende adspurgt af advokat Christian Zeeberg, som er bisidder for Mogens Jensen og Søren Andersen, om tidspunktet for orienteringen af Mogens Jensen om manglende hjemmel, samt forevist Mogens Jensens mail sendt onsdag den 11. november 2020 til Paolo Drostby, hvori Mogens Jensen oplyste, at han blev orienteret om hjemmelsspørgsmålet lørdag den 7. november 2020 kl. 18.31 via F2 (ekstrakten, s. 4075), har han forklaret, at han ikke var bekendt med denne mailkorrespondance. Som forklaret valgte ministeriet den tilgang i forbindelse med udarbejdelse af redegørelsen, at man tog udgangspunkt i journalsystemet F2 for at afgøre tidspunktet for, hvornår ministeren blev orienteret.

Supplerende adspurgt af kommissionen og forevist ministersekretær Ask Lynø-Hansens mail sendt fredag den 6. november 2020 kl. 13.28 omhandlende noter fra internt møde om mink, som indeholder oplysninger om, at der skal tilvejebringes hjemmel, (ekstrakten s. 2918):

”...

Fra: Ask Lynø-Hansen

Til: Bjarke Kamstrup; Paolo Drostby; Tejs Binderup; Søren Andersen; Katja Goodhew; Anders Kroman Liin; Eva

Bjerrgård Sneppen; Victoria Lin Vest Løvdal

Cc: Lykke Feld

Emne: Noter fra internt møde om mink

Dato: 6. november 2020 13:28:54

Hermed mine noter fra møde om mink. Noterne er til **internt** brug i departementet.

Statusmøde om arbejdet med mink-dossieret

Til stede er ministeren, DC, Tejs, SR, Bjarke, ministersekretærer

Aflivningssporet

- DC orienterer om arbejdet med aflivningen af mink. Det er aftalt med Tage, at alle mink i Nordjylland er aflivet senest mandag kl. 24 – i så fald udbetales en bonus på 10 kr. per mink.
- Målet er, at alle mink er aflivet per 16. november. Dette skal meddeles til Tage Pedersen, da det er en fremrykning af aftalen fra i onsdags.

- Der skal gives en instruks fra FVST, den skulle være lige på trapperne. Når den kommer ind i DEP, så skal der eksekveret på den ASAP.
- Kan man opbevare døde, smittede mink uden for Nordjylland på presenninger eller lignende -- - da DAKA har afsat al kapacitet til Nordjylland.
- Hvis der er de mindste problemer, så skal der eksekveres på det med det samme. Også hen over weekenden.
- FVST er lead på at sikre, at der graves huller nok og hurtigt nok.
- Giftsporet: det er ikke en mulighed at bruge gift, som det ser ud nu.
- Der synes generelt at være opbakning blandt minkavlerne.
- Der er udfordringer med at skaffe container-kapacitet nok – herunder også lastbiler. Men der er fuld opmærksomhed på problemet
- Billeder med døde mink mv., det må man leve med, for fokus er på aflivning pt.

Kompensationssporet

- Der skal tilvejebringes tilstrækkelig hjemmel til at kunne håndtere besætningerne uden for zonerne
- Der har været møde med EM her til morgen. Det er ekspropriationssporet, der følges. Enten kan der være ekspropriation efter gældende ret, så er reglerne klare, hvis ikke så laves der et selvstændigt lovforslag som lægger sig så tæt op ad gældende ekspropriationsret som muligt
- Drøftelser med erhvervet samt ordførerne om kompensation starter mandag.
- Der skal ligeledes tages stilling til, om der skal være forbud mod minkavl efter 2021 eller ej.
- SR bemærker, at der bør sikres offentlighed om, at vi har inviteret til forhandlinger om kompensation med erhvervet og partierne. Presse følger op.
- Erhvervet efterspørger klarhed om kompensationen inden nedslagningerne er færdige.

...”,

har han forklaret, at mailen var fremme under Paolo Perottis udarbejdelse redegørelse. Konklusionen var, at man ikke med sikkerhed kunne konkludere, at sætningen om hjemmel under afsnittet om kompensation kunne tages til indtægt for, at Mogens Jensen var orienteret om hjemmel på mødet.

Adspurgt af kommissionen om, hvor han arbejdede i dagene den 2.-4. november 2020 oplyste han, at han var i departementet hele mandag den 2. november 2020. Han arbejdede delvist hjemmefra tirsdag den 3. november 2020. Onsdag den 4. november 2020 var han inde i ministeriet, men tog hjem for at se pressemødet kl. 16.00. Han arbejdede hjemmefra onsdag den 4. november 2020 om aftenen. Fredag den 6. november 2020 arbejdede han hjemmefra.

Adspurgt af advokat Arvid Andersen, som er bisidder for Uffe Stormly, og forespurgt om fastlæggelse af sikkerhedszoner, har han forklaret, at disse blev fastsat på baggrund af en veterinærfaglig vurdering. Dansk Veterinær Konsortium foretog en risikovurdering af den faktuel smitte. Fødevarestyrelsen udarbejdede på den baggrund retningslinjer mv. for risikohåndteringen. Han kan ikke huske, at man i hans tid som afdelingschef har haft behov for en revurdering af fastlæggelse af sikkerhedszoner. 7,8 km-zonen blev ikke ændret i perioden. Det ville have været muligt at bestille en fornyet risikovurdering fra Dansk Veterinær Konsortium. Fødevarestyrelsen ville i så fald på den baggrund skulle have foretaget en vurdering af, hvorvidt 7,8 km-zonen kunne udvides. Fødevarestyrelsen har hele tiden været af den opfattelse, at der var grænser for, hvor stor en zone kunne være, idet coronavirus ikke kan springe over f.eks. Lillebælt og Storebælt. Foreholdt, at coronasmitten ramte til en minkfarm på Læsø, forklarede han, at man ved, at smitekilden til minkfarmen på Læsø var et menneske. Fødevarestyrelsen har udtrykkeligt tilkendegivet, at det ikke var muligt at fastlægge en zone,

som var så stor, at Danmark i realiteten kom til at udgøre én stor zone. Der var overvejelser og drøftelser herom med blandt andre Nikolaj Veje, Hanne Larsen og Camilla Brasch Andersen, som inddrog Birthe Schubart. Muligheden blev afvist af Fødevarestyrelsen. Han har ikke notater herom. Han havde en mundtlig drøftelse med Nikolaj Veje. Nikolaj Veje havde en tilsvarende drøftelse med sine folk. Det var en helt ekstraordinær situation, som man stod i. Man havde gang i den største beredskabsindsats i Danmarkshistorien. Man aflivede ca. 10 millioner mink i zone 1 og 2 i løbet af 14 dage-3 uger. Der fandtes ikke et fortilfælde.

Kommissionen foreviste mailkorrespondancen søndag den 8. november 2020, som angik citat til fødevareministerens udtalelser i anledning af hastelovforslaget, (ekstrakten, s. 3327):

”...

Til: ...(Tejs Binderup)

Cc: ...(Nina Maria Klok), ...(Henrik Studsgaard), ...(Søren Andersen), ...(Bjarke Kamstrup), ...(Paolo Drostby), ...(Paolo Perotti)

Fra: Mogens Jensen ()

Titel: Re: Citat ifm. spørgsmål om hastelovgivning - Mink

Sendt: 08-11-2020 21:46:56

Det er fint

Dbh

Mogens

Den 8. nov. 2020 kl. 21.30 skrev Tejs Binderup ...:

Efter aftale med Henrik indsat et ”om nødvendigt” i nedenstående

...

Fra: Nina Maria Klok...

Sendt: 8. november 2020 21:22

Til: Mogens Jensen ...

Cc: Henrik Studsgaard ...; Søren Andersen ...; Bjarke Kamstrup ...; Tejs Binderup ...; Paolo Drostby ...; Paolo Perotti ...

Emne: Citat ifm. spørgsmål om hastelovgivning - Mink

Kære Mogens,

Spørgsmålet om hastelovgivning ift. at kunne slå mink ned på farme, der ikke er smittet, optager de fleste medier lige nu (og mange partier tweeter om det). Vi har fået spørgsmål fra Berlingske, DR, BT, EB, Ritzau m.fl. TV2 News har også lige meddelt, at de vil køre den som hovedhistorie i morgen tidligt, og om vi har nogle kommentarer. Efter aftale med Tejs, Paolo og Bjarke har vi formuleret dette svar til at give til de medier, der nu stiller spørgsmål.

”Det er en alvorlig situation vi står i. Og regeringen har vurderet, at der i denne alvorlige situation skal handles hurtigt. Regeringen har derfor meldt ud, at alle mink i landet skal aflives af hensyn til folkesundheden. Regeringen har besluttet, at det hastede, situationens alvor taget i betragtning. Derfor har man vurderet, at man ikke kunne afvente ny lovgivning, inden man meldte dette ud. Regeringen har skrevet rundt til de enkelte minkfarmere med en opfordring til at påbegynde aflivninger, og parallelt hermed arbejdet på at tilvejebringe det nødvendige lovgrundlag til om nødvendigt at påbyde dette - herunder også så minkavlerne kan få den nødvendige kompensation. Det er der nu dialog med ordførere og partier om, og derfor er et nyt lovforslag under udarbejdelse.”

...”

Han har forklaret, at først da Henrik Studsgaard sendte ham en sms natten mellem mandag den 9. og tirsdag den 10. november 2020, hvori han skrev: ”Vi må tage den på os”, blev han klar over, at regeringen var af den opfattelse, at den ikke var informeret om den manglende hjemmel, (tillægsekstrakt 3, s. 1182). Citatet er fuldt ud dækkende for hans opfattelse af situationen på det tidspunkt. Han skrev ikke rådkastet til citatet. Måske det var Bjarke Kamstrup, men det tror han faktisk ikke, at det var.

Adspurgt af kommissionen om aflivningsindsatsen i henhold til de løbende bekendtgørelser om covid-19 hos pelsdyr forklarede han, at aflivning skete i henhold til påbud, som blev sendt til hver enkelt minkavler. I oktober 2020 fik man avlerne til at bistå med aflivning. Myndighederne hyrede tillige det vikarbureau, som plejede at assistere med den årlige pelsning. Der var diskussion mv. om, hvorvidt minkavlerne skulle være udstyret med sikkerhedsudstyr i forbindelse med bistanden til aflivningen.

Forevist sin mail sendt til Sarah Børner den 21. november 2020, hvori han redegjorde for en efterfølgende omtale af ØU-bilagene til KU-sagen den 3. november 2020, (ekstrakten s. 5182):

”...

Fra: Tejs Binderup

Til: Sarah Børner

Emne: VS: Nyeste udgave af Ø-sag

Dato: 21. november 2020 12:27:51

Vedhæftede filer: Forelæggelse Ø-format-sag om mulighederne for at genindsætte mink i 2021 {F2#22882311#9#22882285#1} KØ.docx

Kære Sarah

Blot til orientering og til historieskrivningen. Jeg kan se af redegørelsen, at det fremgår, at hjemmelsproblemer slet ikke har været drøftet d. 3. om eftermiddagen.

Da vi får besked på at lave en hurtig sag til KU om aftenen sender jeg dog vedlagte til JM, hvor hjemmelsspørgsmålet fremgår under den mindre indgribende løsning, mens det fsva den mere indgribende løsning blot fremgår, at det skal beskrives nærmere. På det tidspunkt er JM helt med på, at vi ikke mener, at der er hjemmel til at slå alle dyr ned, og det er noget jeg har drøftet med min kollega derovre flere gange.

Det var aftalen med JM, at vores ØU-bilag skulle blive til KU-sagen, men JM vendte så senere tilbage og bad om, at det blev til et bilag til KU-sagen, hvilket vi så fremsendte det som. Det er altså ikke MFVM – som antydte af stm’eren på KU i går – der har listet et bilag ind i KU-sagen.

Det var på direkte anmodning fra JM, som havde haft bilaget i ”god tid”, og var helt opmærksom på hjemmelsproblemet.

Grundlæggende mener jer altså ikke det er korrekt, når Paolo P. og JM i redegørelsen skriver, at:

I løbet af den 3. november er en række ministerier involveret i udarbejdelsen af materialet til mødet i Koordinationsudvalget samme aften, herunder Erhvervsministeriet, Finansministeriet, Justitsministeriet, Miljø- og Fødevarerministeriet og Sundheds- og Ældreministeriet. Der ses ikke i den forbindelse at have været drøftelser af spørgsmålet om hjemmel til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet.

Vh
Tejs

...”,

har han forklaret, at Sarah Børner var fungerende departementschef, da Miljø- og Fødevareministeriet blev delt. Han deltog i et KU-møde, hvorunder statsministeren antydede, at det var Miljø- og Fødevareministeriet, som havde forsøgt at liste bilag 2 og 2a ind i KU-sagen. Det syntes han ikke var rimeligt. Han følte anledning til at orientere sin departementschef herom. Bilagene blev medtaget som bilag på anmodning fra Justitsministeriet. Han havde tidligere fremsat kommentarer overfor Paolo Perotti om indholdet af redegørelsen. Han underrettede sin departementschef om, hvad han tidligere havde sagt til Paolo Perotti.

Forevist Karin Brecks mail sendt den 17. november 2020 til Nikolaj Veje, Hanne Larsen, Camilla Brasch Andersen og Birthe Schubart, som var vedhæftet tidslinje, hvoraf fremgik, at Tejs Binderup den 4. november 2020 skulle have givet udtryk for, at ”Justitsministeriet siger, at hjemlen kan findes i lov om hold af dyr”, (ekstrakten s. 4718):

”...

Fra: Karin Breck

Til: Nikolaj Veje (FVST); Hanne Larsen; Camilla Brasch Andersen; Birthe Schubart

Emne: Skarp tidslinje om hjemmel

Dato: 17. november 2020 14:11:31

Vedhæftede filer: Dokument2.docx

Prioritet: Høj

Kære alle

Jeg er ved at genskabe tidsforløbet omkring oplysning om hjemmelsspørgsmålet – især koncentreret om d. 4. november.

Vedlagt er stykket sammen efter jeg har talt med Nikolaj og Birthe – vil I se om det stemmer og evt. føje til hvor relevant. Jeg tænker det kunne være hensigtsmæssigt at få lavet et internt notat om, hvordan vi d. 4. november orientere dept. – det må vi jo at gode grunde have gjort, da Tejs ellers ikke kan skrive som han gør til JM d. 4.11. kl 15.32.

...

[Tidslinje]

...

4. november 2020:

- På et internt møde i FVST (Nikolaj, Hanne, Camilla (?), Birthe og Malene) om morgenen/formiddagen (kl ca. ?) drøftes det, at der ikke er hjemmel til at aflive mink uden for 7,8 km zonerne
- Nikolaj taler derefter med Tejs (kl ca.?) for at gøre opmærksom på den manglende hjemmel –Hertil sider Tejs, at JM siger at hjemlen kan findes i lov om hold af dyr
- Møde i F265 (Nikolaj, Hanne, Camilla, (Birthe?))– Tejs ringer under mødet og får helt klar besked – det kan ikke lade sig gøre at finde hjemlen i Lov om hold af dyr

...”,

har han forklaret, at det er sandsynligt, at han har sagt således. Han tror, at der refereres til noget andet end Justitsministeriets mail om arbejdstesen, men han vil helst ikke gætte på forløbet. Den melding som han fik af Fødevarestyrelsen under ”Mødet i F265” var årsagen til, at han sendte en mail til Anne-Mette Lyhne kl. 15.32, hvori han underrettede Justitsministeriet om, at der ikke var hjemmel.

Forevist sin mail sendt fredag den 6. november 2020 til Brian Wessel, som var direktør i Erhvervsministeriet, som var vedhæftet en af Justitsministeriet udarbejdet udkast notits om ekspropriationsretlige overvejelser, (ekstrakten, s. 2908f):

”...

Fra: Tejs Binderup

Sendt: 6. november 2020 10:55

Til: Brian Wessel (EM-DEP) ...

Emne: Notits.docx

Kære Brian

Grundlæggende mener jeg, at problemet er, at JM antager, at minkavlen vil genopstå. Tror måske vi her er i en situation, hvor juraen møder virkeligheden, hvilket jo nogen gange kan give problemer.

Vh

Tejs

...”

har han forklaret, at han fremkom med kommentarbokse. Han forsøgte at give udtryk for, at der var forskel på jura og virkeligheden.

Kommissionen foreviste ham de af ham udarbejdede noter om hændelsesforløbet (tillægsekstrakt 1, s. 84), hvori han fremkom med sin opfattelse af forløbet:

”...

I perioden fra ”forberedende K” til i hvert fald d. 6 er det indtrykket, at der fra STM DC er overordentligt stort fokus på, at indsatsen presses fremad – samtidig med at man ønsker at undgå, at uheldige billeder opstår. Der er i hvert fald mange løbende opkald og sms’er til HST fra STM-DC.

...”

Hertil har han forklaret, at ”forberedende K” er departementschefmødet den 3. november 2020 kl. 14.45. Forespurgt om, hvad afsnittet betyder, svarede han, at da der blev skuret op for aflivningsindsatsen i forlængelse af pressemødet, blev der bragt mange billeder i pressen af mink. Det så ikke kønt ud. Man kan ikke læse afsnittet som om, at man ville presse på i forhold til aflivningsindsatsen i zone 3.

Han ønsker afslutningsvis at tilføje, at han følger med i pressen om, hvorledes afhøringerne forløber i kommissionen. Han har bemærket, at en fuldmægtig i Sundhedsministeriet er fremkommet med udtalelser om hans medarbejdere. Han deler absolut ikke denne fuldmægtigs gengivelse. Han ønsker at pointere, at medarbejderne i Miljø- og Fødevarerministeriet kæmpede meget hårdt.

Per Okkels

Per Okkels har – under afhøringen i kommissionen den 2. december 2021- forklaret blandt andet, at han fra 2011 til den 15. januar 2021 var departementschef i Sundhedsministeriet. Han var tidligere direktør for Danske Regioner. Han er uddannet i statskundskab fra Aarhus Universitet.

Sundhedsministeriet og de tilknyttede styrelser har været centralt placeret i coronahåndteringen fra februar 2020 og frem, blandt andet med smitteopsporing, vacciner mv. Statsministeriet spillede en væsentlig rolle i håndteringen af corona, da det gik op for dem, hvor alvorlig situationen kunne blive. Det var meget naturligt, at Statsministeriet blev involveret, idet coronapandemien både var en sundhedskrise og en samfundskrise – den største siden 2. verdenskrig. Departementscheferne imellem drøftede de ikke sektoransvaret. I februar/marts 2020 trådte NOST'en i karakter og overtog en del af det operationelle ansvar. NOST'en hører under Justitsministeriet. Departementscheferne mødtes meget tit, og her spillede Statsministeriets departementschef en central rolle. Der var ligeledes et tværministerielt samarbejde på afdelingschefniveau. Styrelserne deltog endvidere i fornødent omfang i møder vedrørende coronahåndteringen. Der blev også tilknyttet en specialgruppe til NOST'en.

Normalt har man ikke så meget kontakt til Statsministeriet, med mindre der opstår kriser eller andet. Statsministeriet tog hurtigt en rolle i forhold til koordinering. Det syntes han var meget naturligt. Statsministeriet var meget med hele vejen rundt. Han samarbejdede meget med Barbara Bertelsen, og i hendes fravær, Pelle Pape, men han havde også kontakt til den resterende del af staben i Statsministeriet. Han deltog endvidere ofte i forskellige møder, herunder i møder med deltagelse af statsministeren.

CU blev oprettet for at aflaste KU, og han var involveret i oprettelsen af CU. Sundhedsministeren blev formand for CU med bistand fra Justitsministeren, og de havde et fælles sekretariat. Justitsministeriet blev involveret først og fremmest på grund af relationen til NOST'en. Han så det som meget naturligt, idet arbejdet i CU ofte blev til et spørgsmål om jura og ikke kun sundhed.

Sundhedsministeren var 100 procent engageret i håndteringen af coronapandemien fra marts 2020. I samme periode blev sundhedsministeren inviteret til en lang række samråd i Folketinget, næsten hver uge. Der var for sundhedsministeren ikke meget andet end arbejde og søvn i den periode.

Kåre Mølbak fra Statens Serum Institut og Søren Brostrøm fra Sundhedsstyrelsen refererede til ham. Kåre Mølbak var ikke styrelseschef, men blev hævet op til at være den operationelle chef for Statens Serum Institut. Søren Brostrøm havde det overordnede faglige ansvar overfor sundhedsministeren. Der var i begyndelsen forskellige diskussioner om styrelserne imellem, men de fandt hurtigt en cadence. Senere oprettede de det, de kaldte indsatsgruppen, der i dag hedder Epidemikommissionen, hvor han sad for bordenden, og hvor de aktuelle styrelseschefer sad med. Det var Styrelsen for Patientsikkerhed, Statens Serum Institut, Sundhedsstyrelsen og derudover rigspolitichefen, som sad med. Senere kom der også andre repræsentanter med. Det var der, de tog de brydninger, de måtte være. Kåre Mølbak og Søren Brostrøm var to forskellige fagpersoner. Kåre Mølbak var den epidemiologiske og Søren Brostrøm den overordnede sundhedsfaglige. Søren Brostrøm havde dybest set det overordnede faglige ansvar i forhold til sundhedsministeren. Man kunne i situationen ikke opretholde hierarkiske strukturer, og der var mange kontakter én til én mellem ministeren og Kåre Mølbak og Søren Brostrøm, men han var også tit selv med og syntes ikke, at det var et problem rent ledelsesmæssigt.

Indsatsgruppen holdt møder afhængig af smittens udvikling. I efteråret 2020, hvor smitten steg rigtig meget, blandt andet på Vestegnen, mødtes indsatsgruppen ofte dagligt. Den operationelle del lå ude i de forskellige ministerier og styrelser. Der blev ikke udarbejdet egentlige referater fra indsatsgruppemøderne, men indsatsgruppens anbefalinger, som blev meldt ud, var udtryk for, hvad der var besluttet. Enkelte gange deltog der medarbejdere fra Statsministeriet i indsatsgruppemøderne.

Han hørte første gang om coronasmitte under et ledelsesseminar omkring januar 2020. De drøftede situationen i Wuhan, zoonoser og om smitten kom til Danmark eller ej. Man drøftede meget tidligt

den store minkbestand i Danmark, idet mink tidligere havde været smittet under influenzaepidemier. Man var på Statens Serum Institut klar over, at der var et reservoir omkring mink, man skulle være observant omkring. Zoonoser er smitte fra dyr til mennesker og fra mennesker til dyr.

Forevist sms af 9. juni 2020 kl. 21.25 (tillægsekstrakt 3 s. 1673):

”...

[Dorthe Eberhardt Søndergaard]: Jeg har lige talt med Fødevareministeriet. DR har kontaktet dem for at høre om smittefare fra husdyr (mink) til mennesker. Holland afliver nu mink fordi de mener at mink har overført corona til mennesker. FVST og SSI er i dialog, og SSIs vurdering af at husdyr ikke smitter mennesker er udleveret i en aktindsigt.

...”,

har han forklaret, at han husker, at de i Sundhedsministeriet talte om risikoen for, at mink kunne blive smittet med corona. Der var en lille rød lampe, der lyste.

Forevist sms'er af 15. juni 2020 (tillægsekstrakt 3 s. 1674-1675):

”...

[Magnus Heunicke]: Jeg vurderer det her er kæmpe sag. Skal vi slå alle mink ned? Vi må ikke blive rådvilde her. Og STM skal også orienteres

[Magnus Heunicke]: Ved vi hvad de gør i Mogens Jensens ministerium? Skal vi have et krisemøde her til aften med dem og med styrelser? Måske flere (stm)? Og: Er det her en kæmpestor global nyhed, hvis det er sandt? Eller er det almen viden at mink kan smitte mennesker med corona?

...”,

har han forklaret, at han tror, at han havde en drøftelse med sundhedsministeren. På dette tidspunkt var hans system, i hvert fald Statens Serum Institut, ikke særlig bekymret. Omkring den 15. juni 2020 begyndte alarmklokkerne at ringe, da der kom et smitteudbrud i Hjørring. Der var smitte på et plejehjem, og en af de ansatte på plejehjemmet boede på en minkfarm, hvor der var smitte. Senere kom der evidens for, at smitten gik mellem mink og mennesker. Han husker ikke, at han på dette tidspunkt talte med sundhedsministeren om at aflive samtlige mink, men de talte om, at de smittede mink skulle aflives. Han havde før sommerferien et møde med Henrik Studsgaard, som var lidt rådvild, hvor de blev enige om, at minkene på de tre smittede farme skulle aflives. De drøftede ikke lovhjemmel hertil, men de drøftede, at Henrik Studsgaard skulle sætte et arbejde i gang med at inddæmme smitten. Den 23. og 25. juni 2020 skærpede Statens Serum Institut og Sundhedsstyrelsen tiltagene omkring hygiejnen på minkfarmene.

Forevist mail af 26. juni 2020 (ekstrakten s. 106):

”...

Fra: Søs Schack Nielsen

Dato: 26. juni 2020 kl. 21.31.56 CEST

Til: Dorthe Eberhardt Søndergaard

Cc: DEP Alle ministersekretærer

Emne: Vedr.: Kender I status for

Per har snakket med ministeren. Troede han tog fat i dig.

Per har snakket med DC i MFVM, og de er enige om, at mink skal slås ned denne gang indtil retningslinjerne er på plads. Tag gerne fat i ham.

Mvh. Søs
...”

har han forklaret, at retningslinjerne dækkede over alt, først og fremmest blandt andet værnemidler som håndsprit og dragter, men også, hvordan man kom ud og ind af farmene. Denne mail refererede til mødet, som han havde med Henrik Studsgaard.

Forevist udkast til CU-cover af 16. september 2020 (ekstrakten s. 338-341):

”...

Håndtering af smittespredning med COVID-19 i danske Minkbesætninger

...

Indstilling

Det indstilles, at der drøftes følgende løsningsmuligheder:

- Alle smittede besætninger slås ned ud fra et forsigtighedsprincip og/eller
- der iværksættes alternative tiltag, som er anbefalet af sundhedsmyndighederne
- og Fødevarestyrelsen, jf. bilag 1 eller
- alle minkbesætninger slås ned ud fra et forsigtighedsprincip

...”

har han forklaret, at han ikke mindes en drøftelse på tværs af ministrene, så skulle det være bilateralt mellem Magnus Heunicke og Mogens Jensen. Han mindes ikke på dette tidspunkt at have været med til et møde med drøftelse af strategi. Det skete først på mødet den 1. oktober 2020.

Forevist indbydelse af 22. september 2020 fra Finansministeriet (ekstrakten s. 614):

”...

Der indbydes til møde i Forberedende Økonomiudvalg **onsdag den 23. september kl. 13.30-15.00** med følgende *endelig* dagsorden:

...

4. Håndtering af coronasmitte i minkbesætninger (Bilag 5) kl. 14.00

(Henrik Studsgaard og Per Okkels er inviteret til drøftelsen)

...”

har han forklaret, at Henrik Studsgaard og han deltog i dette møde. De havde en diskussion på mødet, idet han var lidt mere bekymret end Henrik Studsgaard. Man kunne se, at tiltagene ikke virkede, idet flere og flere minkfarme blev smittet. Dagsordenen afspejlede ikke den bekymring, der var.

Forevist bilag 5 af 22. september 2020 til brug for FØU (ekstrakten s. 621-622):

”...

SSI anfører endvidere, at der er en teoretisk mulighed for, at effekten af COVID-19-vacciner vil være påvirket af mutationerne i de nye virusvarianter i minkene. Risikoen for, at der opstår nye mutationer i minkbesætninger er meget stor, idet virus vil prøve at tilpasse sig minks luftveje og at den fortsatte udvikling af virus i mink med flere og flere mutationer ved videresmitte til mennesker i Danmark kan

udgøre en potentiel fare for folkesundheden. SSI kan dog ikke give en entydig anbefaling vedrørende spørgsmålet, om der skal foretages aflivning af minkbesætninger eller ej, jf. *bilag 2*.

...

Såfremt der er politisk ønske om en skærpet indsats, vil næste skridt formentlig være en overvejelse om aflivning af minkbesætninger i højere grad end i dag. Det følger dog for nuværende ikke af sundhedsmyndighedernes anbefalinger, jf. *bilag 2*.

I forbindelse med aflivning af de første tre besætninger blev der fastsat en kompensationsgrad i henhold til bestemmelserne i Lov om hold af dyr. Et påbud om aflivning vurderes ud fra et juridisk synspunkt at have karakter af ekspropriation, hvorfor der vil være krav om fuld kompensation for de aflivede minks værdi.

...

Der kan også ske aflivning af alle minkbesætninger ud fra et forsigtighedshensyn. Dette vil dog være meget vidtgående og forudsætter en belønning af kompensation af de berørte besætningsejere, der skønnes at beløbe sig til 3,0 mia. kr. (aflivning før pelsning) og 1,13 mia. kr. (aflivning efter pelsning) hertil skal lægges tab af bygninger og udstyr samt håndtering af de ca. 6.000 arbejdspladser i minkerhvervet.

..."

har han forklaret, at han var bekymret, fordi der fra den 1. september 2020 løbende var kommet flere bekymringer, scenariepapirer og risikovurderinger fra Statens Serum Institut, hvor bekymringen blev større og større. Det kulminerede den 25. september 2020, hvor Statens Serum Institut kom med en ny risikovurdering, hvor de anbefalede at slå mink ned. Han var derfor meget bekymret op til FØU-mødet. Statens Serum Institut lavede løbende risikovurderinger, men de udarbejdede også risikovurderingen på bestilling fra Sundhedsministeriet og Fødevarestyrelsen.

Efter FØU-mødet stod det klart, at han og Henrik Studsgaard måtte finde en fælles linje. Det var ikke sådan, at Peter Stensgaard Mørch gav ordre til, at de forberedte noget; det opfattede de selv. Det ville ikke være hensigtsmæssigt at møde op på ØU-mødet med forskellige bekymringer. De satte sig derfor ned og fandt en fælles linje.

Forevist "Godkend forelæggelse - ØU-sag vedrørende håndtering af covid-19 i minkbesætninger" (ekstrakten s. 815-816):

"...

DEP WF til Minister
Magnus Heunicke,
DEPWFSMINMHEUMagnus
Heunicke,
DEPMHEU

Godkendt **Kommentar:** Jeg er særdeles utryk ved dette. Hvis det virkelig er den faglige instilling, så ok. Men det forekommer letsindigt. Desuden: Indeholder denne sag det sidste nye fra samtaler mellem SUM og Fødevareministeriet på DC-niveau?

...

Sag: ØU-sag vedrørende COVID-19 i danske minkbesætninger

...

Det blev endvidere aftalt på FØ, at regeringen forelægges en ny sag om 14 dage, med en mere grunddig afdækning af konsekvenserne ved aflivning af mink (økonomiske, erhvervsmæssige, er der hjemler til en bred aflivning mv.).

...”

har han forklaret, at Magnus Heunicke var meget bekymret for situationen og ikke kunne forstå, at han fik et sådant cover, da han godt vidste, at coveret ikke afspejlede det, der var lige ved at ske. Coveret ligger i tid forud for den 30. september 2020. Magnus Heunicke gik derfor til ØU-mødet med et andet fundament, som inkluderede den risikovurdering, der kom den 25. september 2020, og det møde, som Henrik Studsgaard og han havde den 28. september 2020, hvor hovedkonklusionen var en anbefaling af, at mink i zone 1 og 2 skulle aflives. Det var også det, der blev truffet beslutning om på CU-mødet den 1. oktober 2020. Han husker ikke, om det blev aftalt på FØU, at regeringen skulle forelægges en ny sag med en mere grundig afdækning. Han husker, at der var en diskussion af, hvorvidt der var hjemmel til at aflive mink i zone 1 og zone 2. Han husker ikke, at der var en drøftelse af hjemmel til aflivning af samtlige mink.

Forevist cover af 25. september 2020 til ØU – Håndtering af coronasmitte i mink (ekstrakten s. 821-822):

”...

Fortsætter udbredelsen af COVID-19 smitten i de danske minkbesætninger kan det være nødvendigt ud fra en konkret, faglig vurdering at igangsætte yderligere tiltag. Et næste skridt kan være aflivning af smittede minkbesætninger, samt minkbesætninger, der er placeret geografisk tæt på en smittet minkbesætning eller alle danske minkbesætninger.

...

Aflivning af alle mink vil være et meget vidtgående tiltag, som forudsætter en mere detaljeret belysning af konsekvenserne.

...”

har han forklaret, at han fortsat ikke husker, at der på ØU-mødet var en generel drøftelse af hjemmelsspørgsmålet i forhold til aflivning af samtlige mink. Hans tilgang var en vurdering af risikovurderingerne, som Statens Serum Institut havde leveret hele efteråret, senest den 25. september 2020. Det var hans ansvar at sørge for, at der var opdaterede risikovurderinger omkring mink og mennesker. Ansvar for at skaffe hjemmel til at aflive mink lå i Miljø- og Fødevareministeriet i lov om hold af dyr.

Forevist e-mail af 27. september 2020 (ekstrakten s. 695):

”...

From: Katrine Kaldahl

Sent: 27. september 2020 15:02

To: Per Okkels[Per Okkels]; Dorthe Eberhardt Søndergaard[Dorthe Eberhardt Søndergaard]

CC: Marilou Pehrson[Marilou Pehrson]; Hanne Bach[Hanne Bach]

Subject: Materiale til DC møde om mink- mandag morgen

Attachments: ØU-sag vedr. mink (til ØU den 30 sep).pdf; SSI seneste vurdering af mutationer_18. sep.docx; Status fra SST vedr. implementering af nye initiativer.pdf; Veterinær kondortium_vurdering af aflivning mv.pdf; Veterinær konsortium_epidemiologisk udregning mink.pdf

Kære begge

Som aftalt med Dorthe hermed en ”mink-pakke” med det væsentligste materiale om mink – så I har det samlet til DC-mødet i morgen tidlig.

Vedhæftet er:

- Nyeste version af **ØU-sagen** om mink (som skal på ØU onsdag den 30. september) – ligger pt. i flow til clearing.
- SSI seneste (risiko)**vurdering af minkmutationer** (modtaget mandag d. 21. sep) (indgår også delvist i ØU-sagen bilag 2)
- **Status på nye initiativer** på SUMs område fra SST (modtaget torsdag d. 24. sep)
- Det veterinær konsortiums (SSI + KU) **vurdering af virkemidler – herunder aflivning** (indgår også delvist i ØU-sagen bilag 2)
- Det veterinær konsortiums (SSI + KU) **epidemiologiske udregning** af de enkelte minkbesætninger. Den eksotiske farm, som Kåre har fortalt om, må være farm nr. 19 (side 11-12), hvor der befinder sig op til 9 andre dyrearter på besætningen fx kaniner, hunde og gæs (flagemuse er dog ikke nævnt).

MFVM kender godt materialet.

Vh. Katrine

...”

og forevist bilag (ekstrakten s. 767):

”...

Møde med Per Okkels (SUM) den 28. september kl. 8.15 – 8.45

...

2 Hjemmel til aflivning

...”

har han forklaret, at han gik til mødet med det, som Katrine Kaldahl havde sendt med sin mail. Det foreviste bilag var Henrik Studsgaards materiale. Han husker ikke, om han havde dette materiale til rådighed, da han deltog i mødet. På mødet drøftede de hjemmelsspørgsmålet i forhold til aflivning i zone 1 og zone 2. Miljø- og Fødevareministeriet gik ind til mødet med en skepsis om, hvorvidt de overhovedet havde hjemmel til det, og kom ud af mødet med en erkendelse af, at det havde de nok på baggrund af den nye risikovurdering. Han mener, at det var Dorthe Eberhardt Søndergaard, som mente, at der var hjemmel til aflivning i zone 1 og 2, da risikovurderingen var strammet op. På mødet deltog også Tejs Binderup og nogle andre.

Forevist e-mail af 28. september 2020 (ekstrakten s. 813):

”...

Fra: Esther Løffler

Til: Niels Torpegaard Christensen; Katrine Kaldahl

Cc: DEP Alle ministersekretærer

Emne: Godkendt sag: ØU-sag vedrørende håndtering af COVID-19 i minkbesætninger

Dato: 28. september 2020 21:32:36

Vedhæftede filer: 367283 Task Summary.pdf

image001.png

image002.png

Kære Niels og Katrine

Ministeren har godkendt sagen med bemærkning;

"Jeg er særdeles utryg ved dette. Hvis det virkelig er den faglige instilling, så ok. Men det forekommer letsindigt. Desuden: Indeholder denne sag det sidste nye fra samtaler mellem SUM og Fødevareministeriet på DC-niveau?"

DC har desuden bemærket *"Ok til selve sagen men blot en orientering om at myndighederne er enige om en linje hvorefter de smittede besætninger plus nabo besætninger slæses ned. forventes at mene det samme i medier i morgen .. skal medtages i håndakt."*

I bedes forelægge svar til ministeren og medtage DC's bemærkning i håndakt.

Frist til MLS: I morgen kl. 13.

Vh. Esther

..."

har han forklaret, at det materiale, som Magnus Heunicke havde modtaget, var blevet overhalet af mødet den 28. september 2020, hvor de fik de fælles fodslag for, at mink i zone 1 og 2 skulle aflives. Dette kan genfindes i indstillingen til CU-mødet den 1. oktober 2020.

Han deltog ikke i ØU-mødet den 30. september 2020. Magnus Heunicke deltog i mødet. Han fik efterfølgende en tilbagemelding fra mødet af Magnus Heunicke. Han husker ikke selve tilbagemeldingen, men han fik altid en tilbagemelding fra KU- eller ØU-møder, som han ikke selv deltog i.

Forevist cover af 29. september 2020 (ekstrakten s. 847):

"..."

Cover: Håndakt vedrørende ØU-sag om COVID-19 i minkbesætninger

...

Siden sagen har været på FØ i sidste uge, har der været møde på DC-niveau mellem SUM og Miljø- og Fødevareministeriet (MFVM) mandag morgen (d. 28. september). Det blev aftalt, at der laves en ny sag, da situationen udvikler sig, hvor indstillingen går på at slå de syge dyr ned (pt. yderligere 23 besætninger) samt slå yderligere dyr ned i nærheden af de syge besætninger (en "bufferzone") - for at undgå store smittereservoir af syge dyr, hvor virus muterer, samt for at begrænse smittespredning.

SUM står i kantet parentes, da FM har udsendt sagen, førend SUM kunne nå at clear.

Ministeren har i forbindelse med godkendelsen af ØU-sagen bemærket følgende:

"Jeg er særdeles utryg ved dette. Hvis det virkelig er den faglige indstilling, så ok. Men det forekommer letsindigt. Desuden: Indeholder denne sag det sidste nye fra samtaler mellem SUM og Fødevareministeriet på DC-niveau?"

Svar: ØU-sagen afspejler ikke snakken på DC-niveau, da sagen er skrevet og cleareret før denne drøftelse. Jf. ovenfor blev det på DC-møde aftalt en linje, hvor det indstilles, at de smittede besætninger plus nabobesætninger slås ned. Der er en ny sag under udarbejdelse, som forventes drøftet på FCU den 1/10 og efterfølgende på ØU eller CU ugen efter.

..."

har han forklaret, at Magnus Heunicke normalt havde hele sagen til rådighed forud for et ØU-møde. Han ved ikke, om Magnus Heunicke havde nået at læse materialet forud for ØU-mødet. Normalt deltog han selv i ØU-møder, og han husker ikke, hvorfor han ikke deltog i dette møde. Han husker ikke, hvorvidt han og Magnus Heunicke havde et formøde før ØU-mødet. Normalt ville de have en briefing. Han husker ikke tilbagemeldingen fra ØU-mødet. Det er formentlig en efterrationalisering at det under mødet gik op for ØU, at sagen med coronasmitte blandt mink var alvorlig. Han ved ikke, om Finansministeren på mødet havde et ønske om en fremadrettet afdækning af problemstillingen. Han fik ikke noget at vide herom af Magnus Heunicke eller Peter Stensgaard Mørch. Han husker stemningen på FØU, hvor Peter Stensgaard Mørch var formand, som førte til, at Henrik Studsgaard og han fandt en fælles linje.

Forevist sms-korrespondance af 30. september 2020 (tillægsekstrakt 10 s. 18):

”...

30. september 2020 kl. 18.47: [Barbara Bertelsen]: Ville bare lige vende mink

[Barbara Bertelsen] Ring meget gerne nu. Haster!

[Barbara Bertelsen] Ring gerne tilbage, så snart du kan. Er meget bekymret.

[Per Okkels]: Ringer så snart jeg kan.. Skal have fat i Anders.

...”

har han forklaret, at Barbara Bertelsen refererede til, at der på ØU var en forståelse af, at man stod i en alvorlig situation, som krævede handling. Hun var med på ØU-mødet. De var meget enige i den linje, der blev lagt på ØU med aflivning af mink i zone 1 og zone 2. Beslutningen blev først truffet på CU den 1. oktober 2020. ØU var en trædesten op til dette. Materialet på ØU-mødet afspejlede ikke den bekymring, man havde i forhold til coronasmitte blandt mink, da man gik fra ØU-mødet. Dette kom først i materialet til CU-mødet den 1. oktober 2020. Han fik ikke ringet med det samme til Barbara Bertelsen. Han ringede nok til hende om aftenen. Han synes ikke, at det passer, at han skulle have ringet til Anders Fomsgaard den 30. september 2020.

[Note: Det er efterfølgende afklaret, at de tre sidste sms'er er fra den 2. november 2020 hhv. kl. 19.56, kl. 20.12 og kl. 20.13.]

Adspurgt af kommissionen har han forklaret, at han efter ØU den 30. september 2020 gik ud fra, at han havde en drøftelse med Barbara Bertelsen, men han husker ikke samtalen.

Han deltog i CU-mødet den 1. oktober 2020 sammen med Magnus Heunicke. Magnus Heunicke var mødeleder på CU-mødet.

Forevist udskrift af sagsbehandlingssystem vedrørende CU-møde (tillægsekstrakt 9 s. 10):

”...

Ansvarlig: DEP WF til Minister Magnus Heunicke, DEPWf-SMINMHEU

Startet: 1 Oct 2020 10:17

Stedfortræder: Esther Löffler, DEPEsl **Afsluttet:** 1 Oct 2020 10:31

Handling: Videresendt **Opgavefrist:** 1 Oct 2020 12:00

...”

har han forklaret, at han godkendte coveret til CU-mødet den 1. oktober 2020. Han husker ikke, om han godkendte coveret på Magnus Heunicke's vegne. Det kan han sagtens have gjort, idet der står "videresendt". Han husker ikke hvorfor, men det var lige inden mødet, så Magnus Heunicke har nok ikke haft tid til at læse det igennem.

Forevist e-mail af 1. oktober 2020 (tillægsekstrakt 4 s. 72):

"...

Fra: Niels Torpegaard Christensen
Til: Søs Schack Nielsen; Simone Overby Sloth; DEP Alle ministersekretærer
Cc: Katrine Kaldahl; Kasper Østergaard Nielsen; Maja Holm Andreasen
Emne: SV: MINK
Dato: 1. oktober 2020 11:39:04
Vedhæftede filer: Bilag 0 - CU-cover.docx
 Bilag 1 - Nye tiltag pr. 21. september.docx.docx
 Bilag 2 - Beslutningsnotat COVID-19 i mink.docx
 Bilag 3 - Konsekvenser ved aflivning af mink.docx
 image001.png
 image002.png

Kære Søs

Vedlagt minksag, som kan sendes ud.

Sagen er af tidsmæssige årsager kun clear'et i SUM, så de øvrige ministerier skal stå i [].

Mvh
 Niels

Fra: Søs Schack Nielsen ...
Sendt: 1. oktober 2020 10:43
Til: Simone Overby Sloth ...; Niels Torpegaard Christensen ...; DEP Alle ministersekretærer ...
Cc: Katrine Kaldahl ...
Emne: SV: MINK

I sender bare dokumenter til os, når de er klar. M behøver ikke se dem igen jf. godkendelse på formøde.

Bh. Søs

..."

har han forklaret, at det sagtens kan passe, at Magnus Heunicke på formødet blev briefet og overlod det til ham at godkende sagen.

Forevist cover af 30. september 2020 (tillægsekstrakt 4, s. 74):

"...

[Miljø- og Fødevarerministeriet]
 [Sundheds- og Ældreministeriet]
 [Finansministeriet]
 [Erhvervsministeriet]

Håndtering af coronasmitte i mink

...”

har han forklaret, at det ikke er det endelige cover, da Sundhedsministeriet stadig var i kantet parentes. Han kan ikke vurdere, om det er det dokument, som han godkendte.

Forevist cover af 1. oktober 2020 (ekstrakten s. 1026-1028):

”...

Miljø- og Fødevareministeriet
Sundheds- og Ældreministeriet
[Finansministeriet]
[Erhvervsministeriet]

håndtering af coronasmitte i mink

”...

Skulle smitteudviklingen udvikle sig yderligere, vil mere vidtgående tiltag, som for eksempel aflivning af alle mink i Danmark, evt. kombineret med et midlertidigt eller permanent forbud mod hold og avl af mink, kunne overvejes. En sådan beslutning vil dog have en væsentligt større erhvervs- og samfundsmæssige konsekvenser. Det skønnes foreløbigt, at de samlede erhvervsøkonomiske omkostninger til erstatning af aflivede mink, samt tabt værdi af bygninger og inventar, lønomkostninger og tabte driftsomkostninger etc. vil beløbe sig til 6-11 mia. kr., afhængigt af værdisættelsen af tabt indtjening, hvilket vil skulle afklares nærmere. MFVM vurderer endvidere, at et sådant tiltag forudsætter ændret lovgivning på området.

...

Indstilling

Det indstilles, at:

- Der på baggrund de foreliggende risikovurderinger iværksættes en aflivning af alle minkbesætninger, der er (1) konstateret COVID-19-smittede, (2) er under mistanke for COVID-19-smitte, og (3) geografisk er lokaliseret inden for en radius af 7,8 km fra en smittet eller smitemistænkt besætning.
- COVID-19 smitteudviklingen fortsat følges nøje, og at regeringen vil blive forelagt et nyt beslutningsoplæg, såfremt de faglige myndigheder vurderer, at smitteudvikling i minkbesætninger skulle give behov for iværksættelse af yderligere tiltag.

...

MFVM, JM og SUM forbereder den tekniske afklaring af det fornødne lovgrundlag, såfremt der sidenhen måtte træffes beslutning om aflivning af alle minkbesætninger i et geografisk område eller i hele landet.

...”

har han forklaret, at det må være den endelige udgave, da parenteser er ophævet. Han godkendte coveret på vegne af Magnus Heunicke, således at materialet kunne blive sendt ud. Sagens kerne var, om der skulle etableres de første to zoner, og det var det, som han koncentrerede sig om. At Miljø- og Fødevareministeriet kom med oplysningen om, hvad der skulle ske, hvis det senere blev besluttet af aflive alle mink, var op til dem. Sagen handlede om de første to zoner og ikke om zone 3. I bilagene til sagen stod der, at Miljø- og Fødevareministeriet mente, at der var hjemmel til de første to zoner. Det var klart, at hvis der kom en risikovurdering, der var mere alvorlig end den, som var kommet den

25. september 2020, så måtte man tilpasse anbefalingerne hertil. Sundhedsministeriet blev sneget ind i procedureformuleringen. Da han godkendte coveret, forstod han det således, at Sundhedsministeriet skulle bidrage med en risikovurdering, idet denne udgjorde grundlaget for tiltagene for coronahåndtering. Det var Sundhedsministeriets rolle i sagen. Det fremgik som sagt af sagen, at der var hjemmel i lov om hold af dyr til aflivning af mink i zone 1 og zone 2, og så var den parkeret.

Adspurgt af sin bisidder, advokat Thomas Brædder, har han forklaret, at på departementschefmødet prøvede Dorte Eberhardt Søndergaard at hjælpe Miljø- og Fødevarerministeriet, da hun spurgte, om Miljø- og Fødevarerministeriet havde set den seneste risikovurdering.

På CU-mødet tror han slet ikke, at de diskuterede hjemmelsspørgsmålet. Hoveddiskussionen på CU-mødet var aflivning af mink i zone 1 og zone 2, hvilket var meget radikalt. Han husker ikke, hvorvidt Johan Legarth havde bemærkninger til det, som stod i coveret.

Forevist kommenteret dagsorden fra Justitsministeriet til CU-mødet (ekstrakten s. 1056-1058):

”...

**KOMMENTERET DAGSORDEN
til brug for møde i CU torsdag den 1. oktober 2020**

...

Det bemærkes, at Justitsministeriet ikke har været involveret i udarbejdelsen af sagen, men at Justitsministeriet gerne bistår med den tekniske afklaring af det fornødne lovgrundlag – som der også lægges op til i sagen – såfremt der sidenhen måtte træffes beslutning om aflivning af alle minkbesætninger i et geografisk område eller i hele landet.

...”

har han forklaret, at han ikke husker, at Johan Legarth tog ordet på CU-mødet den 1. oktober 2020. Punktet var markeret med grønt, hvilket betød, at han ikke forventedes at tage ordet. Punktet vedrørende mink var ikke først på dagsordenen. Mogens Jensen og Henrik Studsgaard kom ind i mødet. Han husker ikke, hvem der fremlagde sagen. Sagen blev ikke traditionelt gennemgået, idet alle var klar over, hvorfor man var samlet, og der var hurtigt konsensus. Indstillingen blev drøftet på det forberedende departementschefmøde og ØU-mødet den 30. september 2020. Der var ingen, der på mødet nævnte muligheden for at aflive samtlige mink. Der var ikke på CU-mødet en drøftelse af yderligere tiltag, hvis aflivningen af mink i zone 1 og zone 2 ikke var tilstrækkelig.

Forevist sms af 14. oktober 2020 kl. 17.41 fra Barbara Bertelsen til ham, Henrik Studsgaard m.fl. (tillægsekstrakt 3 s. 1116):

”...

Kære alle. Da sagen blev drøftet i ØU, var det klare opdrag, at der skulle allokeres alle nødvendige ressourcer til hurtigst mulige eksekvering - netop i lyset af den muteringsrisiko, SSI også kommunikerer i går. Så det ser lidt overraskende - og noget bekymrende - ud med den her melding. Virker ikke som om prioriteringen af eksekveringen i praksis helt matcher den risiko, vi har med at gøre. Hvis virus når at mutere i de mellemliggende uger - måneder (!) - så det er game over for en vaccine, vil ingen kunne forstå, at vi så faren, men underhånderede den så manifest i den konkrete udmøntning. I ØU vendte vi bl.a., at der fx måtte trækkes FMN ad forsvarers/Hjemmeværnets hjælp, hvis der ikke var tilstrækkelig kapacitet til at handle hurtigt. Vi skal huske, hvad én flagermus i Wuhan kunne gøre. Med den viden, vi har om virus og mutationsrisikoen i mink, vil historien dømme os hårdt for at bruge så lang tid på håndtering. Bh Barbara

...”

har han forklaret, at han ikke ved, hvorvidt det var ØU-mødet den 30. september 2020, der blev henvist til i sms'en. Han husker ikke, hvorvidt spørgsmålet om allokering af nødvendige resurser indgik i Magnus Heunicke's tilbagemelding fra ØU-mødet. Det var en opgave for NOST'en og ikke Sundhedsministeriets ansvar. Han kunne ikke se, hvad han skulle gøre. De havde travlt med den generelle coronahåndtering, herunder indkøb af vacciner. Han anså ikke sms'en for at vedrøre ham. Han foretog sig ikke noget på baggrund af Barbara Bertelsens sms. Han havde ansvaret for at skaffe vaccinerne og for at få vaccineret folk. Det, Barbara Bertelsen forsøgte at sige, vidste de godt på det tidspunkt, nemlig at spikeproteinerne kunne mutere, og at de gjorde det i mink. De kunne se med cluster 1-4 og dernæst cluster 5, at det, der kom ind i mink, kom anderledes ud, hvilket var zoonoser, når det var værst. Det var det, de havde været bange for hele tiden. Han tænkte, at sms'en var til de operative funktioner, NOST'en og Fødevarestyrelsen. Problemet var, at minkbesætningerne blev syge i større omfang, end de kunne følge med.

Forevist mail af 15. oktober 2020 (tillægsekstrakt 5 s. 33):

”...

Fra: Magnus Heunicke

Til: Per Okkels

Cc: Esther Løffler; DEP Alle ministersekretærer; Rasmus Jønsson

Emne: Re: Til godkendelse: Clearing af KU sag om håndtering af Covid frem mod foråret m.v.

Dato: 15. oktober 2020 12:46:25

...

Mht mink så forstår jeg ikke hvorfor der ikke gøres større indsats for at optrevle og stoppe de smittekæder ind i besætningerne. Vi ved endnu ikke svaret på, om medarbejderne feks bor sammen. Er jo helt vildt, det koster samfundet potentielt milliarder af kroner, hvorfor er der ingen der tjekker op på det?

...

Den 15. okt. 2020 kl. 12.05 skrev Per Okkels ...

...

Mink. Her må andre gå forrest, men vi må holde fast i at det er det rigtige at slå ned. Men det går for langsomt. NOST'en er sat ind.

...”,

har han forklaret, at man på dette tidspunkt ikke vidste, hvordan smitten blev spredt mellem minkfarmene. I mailen henviste Magnus Heunicke til, at smitten kunne blive spredt mellem de kolonnemedarbejdere, der arbejdede på minkfarmene. De boede meget tæt sammen, og der var forskellige farme, hvor de gik ind og ud. Det så man i smitteopsporingen. Hans del af det var, at Styrelsen for Patient-sikkerhed var involveret, hvis der var smitte blandt kolonnemedarbejderne. Han havde qua Johan Legarth dagligt kontakt med NOST'en, og nogle af hans folk var også i NOST'en. Det, der omtales i mailen, gik meget på det operationelle, hvilket lå i NOST'en og i Fødevarestyrelsen, og det gik for langsomt i forhold til smittens udbredelse.

Forevist sms af 30. oktober 2020 kl. 7.57 til intern gruppe (tillægsekstrakt 10 s. 33):

”...

[Lene Brøndum Jensen]: Kære Dorthe og Katrine (Per og SEB c.c) Stm har bestilt en ny minksag - se sms. Vil i se på sammen med de relevante ministerier. Hilsen Lene

“Godmorgen☺ Mink vi bliver nød til at få en sag der handler om tilgangen ift hva der sker når besætningerne er aflivet. Går man så igang med at bygge op igen osv osv. og hvad er mink/corona-strategien fremadrettet.
...”

har han forklaret, at han husker problemstillingen, men han husker ikke, hvorfor der blev bestilt en ny sag om mink fra Statsministeriet. Han ved ikke, hvem som sendte sms'en med en smiley.

Adspurg af Jonas Christoffersen, bisidder for Magnus Heunicke, og forevist sin sms af 26. oktober 2020 kl. 17.12 (tillægsekstrakt 10 s. 28):

”...
per v okkels

Det jeg tager med hjem er at Magnus skal farme det internationale meget og at vi skal bede om en vurdering af mink i den nye sæson .
...”

har han forklaret, at der ikke var nogen tvivl om, at de diskuterede det i forvejen. Sms'en siger ham ikke så meget.

Forevist sms-korrespondance af 2. november 2020 (tillægsekstrakt 3 s. 1113):

”...

[Barbara Bertelsen]: Går ud fra, I også så den her i weekenden. Vi leger allerede med ilden med den svage eksekveringskraft.

[Henrik Studsgaard]: Ja, så den godt. Vi gør hvad vi kan for at få tempoet yderligere op jf også vores dialog i går

[Barbara Bertelsen]: Fint. Er ægte bekymret for, at det her er på vej til at gå galt.

...”

har han forklaret, at han ikke gjorde noget i forbindelse med sms-korrespondancen. Han var bevidst om, at der var et kapacitetsproblem i forhold til aflivning af mink. Det var her, der var nogle overvejelser om, hvorvidt man overhovedet kunne stoppe smitten blandt minkfarme, og hvad man så ind i; om det blev hele Danmark. Han kunne ikke se, hvad han kunne gøre i forhold til eksekvering.

Den 2. november 2020 var han til møde med borgmestrene fra Vestegnen, fordi det var ved at gå galt derude. Da han kom hjem, blev han ringet op af Barbara Bertelsen først på aftenen. Hun havde fået oplyst af en person, som var blevet ringet op af en person i Landbrug & Fødevarer, at Kåre Mølbak på et møde med minkbranchen, Landbrug & Fødevarer, Fødevarestyrelsen og vistnok også en fra ministeriet, havde underholdt om den undersøgelse, som de havde lavet, hvor der var tegn på, at cluster 5, som var fundet i Nordjylland, kunne udvise manglende immunitet overfor vacciner. Kåre Mølbak havde kaldt det lille Wuhan. Han blev meget overrasket, da han ikke havde hørt om dette, og han ringede til Kåre Mølbak og spurgte, om det var rigtigt. Det var nøjagtigt det, de havde været bange for. Kåre Mølbak sagde, at det var Anders Fomsgaard, som havde lavet undersøgelsen. Han ringede efterfølgende til Tyra Grove Krause. Han var meget forundret over, at han skulle høre dette ad bagveje. De var i forvejen meget tæt på en konklusion om, at man ikke kunne inddæmme smitten blandt minkfarme. Han bad om noget på skrift og fik tilsendt noget på engelsk, som var meget svært at læse. Han talte efterfølgende med Barbara Bertelsen nogle gange, som var meget bekymret, og de aftalte, at der skulle afholdes et departementschefmøde, hvor Henrik Studsgaard, Johan Legarth m.fl. skulle være med. Han talte selv meget på dette møde. Deres tese på mødet var, at dette kunne de ikke

styre, og at mink udgjorde en stor risiko. Der var behov for en ny risikovurdering, som allerede var blevet bestilt af Miljø- og Fødevareministeriet og var i proces hos Statens Serum Institut. Han bad den 2. eller 3. november 2020 Statens Serum Institut om at afgive risikovurderingen med udgangspunkt i de nye oplysninger. Statens Serum Institut kom herefter med risikovurderingen af den 3. november 2020, som lå bag beslutningen den 3. november 2020 om aftenen, og som fik tilslutning af Sundhedsstyrelsen. Under hans samtale med Kåre Mølbak bekræftede denne, hvad der var sket. Han trykprøvede Kåre Mølbaks forklaring allerede om aftenen den 2. november 2020. Kåre Mølbak var meget ærlig om fundet, som var et lille videnskabeligt studie. Han gjorde det tydeligt for Kåre Mølbak, at det var usmart, at Kåre Mølbak havde berettet om dette fund under et møde med Kopenhagen Fur. Det var netop det, som man havde frygtet, som nu var bevist.

Forevist sms-korrespondance af 2. november 2020 kl. 22.50 (tillægsekstrakt 5 s. 291-292):

”...

[Per Okkels]:

Møde her til aften om mink. Der mangler kapacitet til aflivning. Mandskab skaffes i vidnets muligt omfang herunder via private. Men situationen er helt afhængig af hvad regeringen beslutter om branchens fremtid. Kompensationsmodeller overvejes til i morgen.

Har møde i morgen tidlig med SSI folkene som nok ikke rigtigt har forstået i situationen i dag hvad de har sat igang. Hvis der er fundet en minkstamme i mennesker der ikke respondere på immunitet taler vi om en sag der kan nå at ramme den amerikanske valgkamp. Trykprøver dem på undersøgelse og anmoder om deres vurdering af hvad de synes vi i det lys skal gøre med branchen. De kommer med en anbefaling af at udfase industrien hurtigst muligt.

Genbesøger i den forbindelse SSTs vurdering.

Det vil nok gøre situationen mere kompliceret ikke mindst politisk men også fordi avlerne ikke har en umiddelbar interesse i at hjælpe til....

Vi skal have sat et smitteopsporingsystem op der kan dæmme denne variant ind.

Anette er i gang med at tænke en meget mere aggressiv strategi end eller da det vil være vigtigt at få denne stamme til at ”uddø”. Vi taler vel særlige påbud og meget aggressiv testning. men ikke nemt det her idet bla. Farm nummer 20 er her til aften identificeret til en farm i Bindslev i Nordjylland som faktisk er en af de farme der er fri testet. Smittet den 17.9. så det er gammel smitte der er (måske) langt ude.

Bindslev ligger i øvrigt lige mellem Frederikshavn og Hjørring.

Vi skal have lavet en orientering af ordførere og ikke mindst medier hurtigt i morgen idet denne historie vil ramme medierne.

...

[Magnus Heunicke]:

Ok mange tak for info Per. Kæmpe arbejde foran os. Enig i alle vurderingerne. Der er vel også nogle internationale forpligtigelser, SSI/Danmark har til at informere eller hvordan?

...”

har han forklaret, at han skriver, at de nok lander på, at branchen ikke er der mere. Han skrev det på baggrund af departementschefmødet. Det, han refererede til var, at der på mødet med Johan Legarth og Henrik Studsgaard blev sagt, at der var problemer med kapacitet osv., og at Michael Dithmer blev sendt hjem for at undersøge kompensationsmodeller osv. Der var ikke truffet nogen politisk beslutning, men de var ikke i tvivl om, at der ville komme til at ske noget, og de prøvede at være på forkant. I løbet af oktober 2020 var smitten løbet fra dem, de havde zoonoser, de kunne se, at minkfarmene genererede smitte ud i befolkningen, Jylland blev mere og mere smittet sydpå og over mod Fyn, og de kunne se, at de ikke kunne dæmme op for denne smitte. Cluster 5 kom som en dråbe lige på toppen på et tidspunkt, hvor man var klar til at konkludere, at coronasmitten blandt mink ikke kunne bremses.

De vidste godt, at der var indberetningspligt til ECDC, dvs. det europæiske smitteopsporings agentur, og til WHO. Når man finder en sådan mutation, skal man indberette det. Mogens Heunicke spurgte ind til indberetningspligten. De så ind i, at grænser kunne blive lukket. Det var meget vigtigt at være transparent omkring fundet. Den akademiske verden ville også kaste sig over hinanden og trykprøve fundet. Han var ikke så dramatisk i sit sprogbrug i sms'en, men handlingen, som han lagde op til, var dramatisk. Han skrev i en intern tråd, og alle modtagerne var bekendte med Statens Serum Instituts nye fund.

Adspurgt af advokat Johans Christoffersen, bisidder for Magnus Heunicke, har han forklaret, at han skrev til sine egne folk i Sundhedsministeriet og også til Magnus Heunicke, og de vidste godt, hvor man var.

Oplysningen om, at minkindustrien skulle udfases, havde han fra sine drøftelser med Kåre Mølbak og Tyra Grove Krause. Der foreligger en række mails og sms'er fra Anders Fomsgaard, Søren Brostrøm, Tyra Grove Krause og andre i Sundhedsstyrelsen og Statens Serum Institut, som indikerede, at problemstillingen ikke var ny for dem, og at mink var farlige for folkesundheden.

Der blev ikke besluttet noget på departementschefmødet den 2. november 2020 om aftenen. Det lå i kortene, at man skulle tales ved om situationen dagen efter. De besluttede først den 3. november 2020 i løbet af dagen, at der skulle afholdes KU-møde om aftenen. Han gik ud fra, at Barbara Bertelsen havde talt med statsministeren om indkaldelsen til KU-mødet, idet dette ikke gøres uden aftale med statsministeren. Johan Legarth sendte en status rundt og blev koordinator for KU-mødet, som også indeholdt erhvervspolitiske og udenrigspolitiske tiltag. Der var stor bekymring i Udenrigsministeriet om konsekvenserne for dansk eksport. De var bange for, at når det nye fund slap ud, så ville dette påvirke Danmarks internationale forhold. Det var derfor nødvendigt at have en klar handleplan. Hans "take" var, hvad de satte op i Nordjylland for at inddæmme cluster 5. Det var blandt andet derfor, at man lavede den meget hårde nedlukning af Nordjylland og gennemførte massetest af nordjyderne. De fandt ikke yderligere tilfælde af cluster 5, som var uddød, men overtaget af noget mere aggressivt.

Forevist sms af 3. november 2020 kl. 8.35 (tillægsekstrakt 10 s. 29):

"...

[Johan Legarth]:

Tænker umiddelbart at Mink planen ser sådan ud (medmindre der kommer mindre bekymrende meldinger fra SSI i dag - eller meldingen er, at der må forventes at være 100 andre mutationer med tilsvarende problemer rundt om i Europa/verden):

Aflivning af Mink:

- beslutning om hvorvidt minkavl skal forbydes i DK
 - politiet laver et nødplan for aflivning (som i nødvendigt omfang suspendere dyreværnsregler, miljøbeskyttelsesregler mv.)
 - iværksættelse af kompensationsordning, der belønner minkafleverere for at pelse eller slå alle deres mink ned i løbet af [10] dage.
- ..."

har han forklaret, at det var den opsamling, som Johan Legarth lavede. Han husker ikke, hvorvidt han forud for departementschefmødet kl. 13 havde en drøftelse med Johan Legarth. Han syntes, at det lå i kortene, at det var et muligt udfald, som skulle forberedes, og så måtte regeringen træffe beslutningen. Han havde sit hoved begravet i tiltagene for Nordjylland. Han deltog i departementschefmøderne den 3. november kl. 13.00 og kl. 14.45. På det sene departementschefmøde var deres afdelingschefer

med. Det var på det møde, at Barbara Bertelsen bad Justitsministeriet om at overtage koordineringen af KU-sagen. Normalt er det sådan, at den, der har sagen, koordinerer sagen med de andre relevante ministerier. KU-sagen var rigtig voldsom, da de alle havde noget i den, og der var jo én, som skulle koordinere den. Han synes, at det var godt, at Justitsministeriet koordinerede sagen, idet de blandt andet havde NOST'en og havde et sekretariatssamarbejde med Sundhedsministeriet. Man kunne have valgt mange forskellige ministerier til at koordinere sagen. Han tilslutter sig, at Justitsministeriet var et naturligt valg i forhold til at koordinere sagen. Det centrale ved at koordinere sagen var at få alle de elementer ind i sagen, der var nødvendige for, at regeringen kunne træffe en beslutning samme aften. De kom med hver deres ting. Sundhedsministeriet kom med risikovurderingen og med indsatsgruppens anbefaling vedrørende tiltagene i Nordjylland. Miljø- og Fødevareministeriet kom med deres ting, Erhvervsministeriet kom med kompensationsordninger, og Beskæftigelsesministeriet kom med forskellige tiltag.

Han havde et møde den 3. november 2020 om morgenen med Statens Serum Institut, hvor også Søren Brostrøm deltog, og hvor han (Per Okkels) sagde, at risikovurderingen skulle komme nu, hvorefter den kom i løbet af dagen. Han tilkendegav ikke, hvorvidt risikovurderingen skulle komme med nogle anbefalinger. Risikovurderingen var blevet bestilt af Miljø- og Fødevareministeriet allerede den 31. oktober 2020, men så kom oplysningen om cluster 5, og risikovurderingen ændrede karakter.

Forevist sms af 3. november 2020 kl. 16.45 til bl.a. Magnus Heunicke (tillægsekstrakt 6 s. 339):

”...

[Simone Sloth]: Klar til internt møde om mink nu?

...”,

har han forklaret, at han om eftermiddagen havde et internt møde med Magnus Heunicke, hvor de drøftede risikovurderingen. De blev enige om, at det var den hårdeste risikovurdering, de nogensinde havde set. Han havde været 35 år i sundhedsvæsenet og havde aldrig set noget lignende. De konstaterede, at det reservoir, der var omkring minkfarmene, udgjorde en sundhedsmæssig risiko. Risikovurderingen var teoretisk ikke meget forskellig fra de tidligere risikovurderinger, men i praksis kunne de se, at de ikke kunne bremse smittespredningen, og cluster 5 var den sidste dråbe.

Forevist mail af 3. november 2020 kl. 20.34 (tillægsekstrakt 5 s. 48):

”...

Fra: Stine Sønderby Bonde

Til: Per Okkels; Magnus Heunicke

Cc: DEP Alle ministersekretærer

Emne: VS: Vedr. materiale til KU d. 3/11 vedr. mink

Dato: 3. november 2020 20:34:22

Vedhæftede filer: image002.png

Cover - mink.pdf

Bilag 1. Risikovurdering af human sundhed ved fortsat minkavl_03112020.pdf

Bilag 3. Tempobonus - mink.pdf

Bilag 4. Nødplan.pdf

Bilag 5. Notat aflivning mink med gift 031120.pdf

Bilag 6. Kommunikation_NK19_Mink_031120.pdf

image001.png

image003.png

image004.png

Simone har til jer i print.

...”

og forevist Statens Serum Instituts notat af 3. november 2020 (ekstrakten 5 s. 54):

”...

MFVM har anmodet SUM om en risikovurdering ift. human sundhed, hvis minkavlere efter aflivning af smittede dyr eller pelsning i 2020-sæsonen, fortsætter minkproduktionen ind i 2021 som normalt. Der er alene brug for en vurdering af risiko, ikke forslag til mulige løsninger.

...

Konklusion: En fortsat minkavl under en igangværende COVID-19 epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder for mulighederne for at forebygge COVID-19 med vacciner.

...”

har han forklaret, at han og Magnus Heunicke inden KU-mødet sad og spiste burgere i anledning af det amerikanske valg. De sad længe sammen. De drøftede blandt andet risikovurderingens konklusion. Konklusionen var klar, og det var en naturlig konsekvens heraf, at alle mink i Danmark skulle aflives. Der var ikke så meget at snakke om. Det var op til regeringen at træffe beslutningen. Han kunne ikke se, at hans minister og regeringen i lyset af risikovurderingen havde noget alternativ til at aflive alle mink.

Forevist sms af 3. november 2020 kl. 18.29 (tillægsekstrakt 2 s. 376):

”...

[Magnus Heunicke]: *Hej Kåre, jeg har lige brug for at vende ord med dig nu her før et regeringsmøde. Kan jeg ringe til dig? Vh Magnus*

...”

har han forklaret, at han ikke vidste, at Magnus Heunicke kontaktede Kåre Mølbak inden KU-mødet.

Han og Magnus Heunicke deltog sammen i KU-mødet. Det er kun ministre og departementschefer, som deltager i KU-sager. De fik KU-sagen ind i en fysisk udgave, hvor de nye bilag 2 og bilag 2a var med. En ministersekretær kom ind med det. De havde ikke en chance for at gennemgå disse bilag. Han øjede kort coveret igennem, hvor han konstaterede, at der var kommet et afsnit ind om mundbind, som indsatsgruppen ikke havde anbefalet. Under mødet tog han ordet og påpegede, at dette afsnit ikke var i overensstemmelse med indsatsgruppemødets anbefalinger. Han så ikke bilagene til KU-sagen. Magnus Heunicke så heller ikke bilagene. Sundhedsministeriet havde ansvaret for risikovurderingen og tiltagene i Nordjylland, og det var derfor dette, som de fokuserede på. Han læste ikke efterfølgende bilagene til KU-sagen. Hjemmelsproblematikken kunne have stået i coveret i sagen, hvis der havde været bedre tid. Normalt ville han altid læse bilagene, men det var der ikke tid til på de 5-10 minutter, der var til rådighed. Det fratager ikke fagministeriet deres ansvar for at have styr på deres egne ting. Han kan stå inde for det bilag, som Sundhedsministeriet havde leveret til KU-mødet og for det, som stod i coveret om Nordjylland.

Forevist bilag X (ekstrakten s. 2045):

”...

[Erhvervsministeriet]

[Miljø- og Fødevarerministeriet]

[Beskæftigelsesministeriet]

[Finansministeriet]

Bilag X. Kompensation til minkavlere mv.

...

Konkret tages der forbehold for mulighederne for at kompensere minkavlere i lyset af EU-landsbrugsstøtteregele. Dette undersøges nærmere af Miljø- og Fødevareministeriet og Justitsministeriet.

Det bemærkes desuden, at EU-Kommissionens Temporary Framework foreløbigt udløber ved udgangen af juni måned 2021. Såfremt Temporary Framework ikke forlænges, vil mulighederne for at forlænge kompensationsordningen for selvstændige samt faste omkostninger tilsvarende ophøre.

Der tages samtidig forbehold for, hvorvidt og hvordan den juridiske hjemmel til at gennemføre de foreslåede løsninger kan findes. Det er umiddelbart vurderingen, at det hverken er muligt at tvangslukke eller lægge minkerhvervet i dvale med hjemmel i epidemiloven eller Sundheds- og Ældreministeriets forbudsbekendtgørelse, da minkavlere ikke er levnedsmiddelsproducenter. Et forbud vil således skulle hjemles i Miljø- og Fødevareministeriets *Bekendtgørelse om COVID-19 hos pelsdyr* eller ved lov. Miljø- og Fødevareministeriet og Justitsministeriet er ved at afklare dette spørgsmål.

...”

og forevist bilag 2a (ekstrakten s. 2046-2047):

”...

[Miljø- og Fødevareministeriet]

[Erhvervsministeriet]

[Beskæftigelsesministeriet]

[Sundheds- og Ældreministeriet]

[Finansministeriet]

2021 håndtering af COVID-19 smitterisiko i mink

...

Model 1: Dvale

...

Modellen der medfører, at alle minkavlerne uden for zonerne pels ned, således at kun avlsdyr bevares. Derudover gives ikke tilladelse til, at indsætte og avle nye mink i de besætninger, der er blevet aflivet som følge af COVID-19 smitte eller fordi, at de har været beliggende inden for en radius 7,8 km fra en smittet besætning i 2021, *jf. bilag xx*. Dette vil for de berørte besætningsejere betyde, at de i 2021 ikke vil have mulighed for at generere en indtægt fra minkavl, og derfor vil skulle ydes kompensation for dette tab. Der er ikke hjemmel til håndtering af et sådant scenarie i den nuværende lovgivning, hvorfor der meget hurtigt vil skulle tilvejebringes en lovmæssig hjemmel for dette. SUM tilvejebringer hjemmel i lovgivningen til at forhindre genindsættelse af mink.

...”

har han forklaret, at hvis man skrev i et cover, at epidemiloven skulle bruges til et forbud mod genindsættelse af mink, så ville han rette henvendelse til det fagministerium, som havde lovgivningen. Det er i øvrigt helt ulogisk, at man skulle bruge epidemiloven til at afgøre, om minkene skulle ind igen. Man kan ikke forvente, at ministre læser bilag, der kommer henholdsvis fire minutter inden eller 10 minutter efter, at et regeringsudvalgsmøde er begyndt. Man kan heller ikke forvente, at departementscheferne gør det, hvis det er helt klart, hvem som har ansvaret for indholdet i bilagene. Så må man gå ud fra, at departementscheferne kan stå inde for bilagene.

Som han husker det, var der ikke nogen på mødet, som bad om en læsepause, da bilagene kom ind. De havde ikke selv behov for det, da de havde styr på deres egne ting. Det var statsministeren, der som mødeleder måtte styre, hvorvidt der skulle tages en læsepause. Sektoransvaret kan ikke medføre, at det var hans ansvar at gøre opmærksom på hjemmelsproblematikken. Kollegialt ville han have råbt op, hvis han havde haft viden om det. Hvis man har lovgivningen som departementschef, så er det departementschefens ansvar.

KU-mødet gik i gang ca. kl. 21.30. Han har læst Magnus Heunicke's noter og hans og andres forklaring og er muligvis påvirket heraf. Statsministeren bød velkommen til KU-mødet, hvorefter Johan Legarth forelagde sagen overordnet set. Det gjorde han, fordi den minister, som havde ansvaret for koordinationen, Justitsministeren, var syg. Johan Legarth sagde noget overordnet om mink og Nordjyllands-pakken. Han husker, at Johan Legarth var lidt bestemt omkring mink og risikovurderingen, men han husker ikke, at Johan Legarth direkte skulle have sagt, at mink skulle slås ned. Magnus Heunicke tog noter under mødet. Han tog ikke selv noter. Magnus Heunicke tog ordet et par gange og fremlagde risikovurderingen og blev spurgt ind hertil og til cluster 5, ligesom han også selv blev spurgt ind til risikovurderingen. Han husker, at Mogens Jensen tog ordet og pegede på, at minkene skulle aflives. Han husker ikke, at der var nogen på mødet, der pegede på den tredje løsning og sagde, at alle mink skulle aflives. Det var noget, som opstod under mødet.

Forevist cover til KU-mødet 3. november 2020 (ekstrakten s. 2032):

”...

[Justitsministeriet]

[Sundheds- og Ældreministeriet]

[Miljø- og Fødevareministeriet]

[Finansministeriet]

[Erhvervsministeriet]

[Udenrigsministeriet]

Håndtering af COVID-19-smitte blandt mink

...

Løsning

Tiltag i forhold til aflivning af mink

Der er i den seneste tid arbejdet intenst på at skruer op for tempoet og kapaciteten i forhold til aflivning af mink. Det har med den nuværende ressourceallokering, den begrænsede medvirken fra erhvervet og med de metoder, der er tilgængelige inden for rammerne af de gældende regler mv., ikke været muligt at komme op over 100.000 aflivede mink pr. døgn. En aflivningshastighed på 100.000 mink i døgnet medfører en uacceptabel tidshorisont til håndtering af situationen, idet minkene i Nordjylland først forventes at være slået ned pr. 1. december 2020.

Baseret på sundhedsfaglige vurderinger skal biomassen reduceres mest muligt, hvilket ligger til grund for beslutning om, at alle besætninger inden for zonerne (smittede og ikke-smittede) skal slås ned. Det inkluderer ligeledes avlsdyr i zonerne. For at reducere risikoen for yderligere COVID-19-smittespredning i de danske minkfarme kan der vælges mellem helt at afvikle minkproduktionen i Danmark eller at tillade, at branchen under restriktioner, fastsat af sundhedsmyndighederne og veterinærmyndighederne, kan fastholde en meget begrænset mængde avlsdyr mhp. At kunne genetablere en betydeligt reduceret sektor, når der er udrullet en vaccine. Det vurderes centralt, at en beslutning om branchens fremtid ikke påvirker hastigheden i aflivningsindsatsen negativt, jf. bilag 2.

...”

har han forklaret, at han ikke husker, hvorvidt nogen præsenterede coverets to løsningsmodeller. Den valgte model opstod på mødet. Begrebet ”den tredje løsning” er noget, han efterfølgende kalder det. Det er den løsning, som blev udfaldet på KU-mødet, og den opstod i rummet og blev konkluderet af statsministeren til sidst. Man talte ikke på KU-mødet om løsningen som ”den tredje løsning”. Statsministeren sagde hurtigt, at hvis det her er rigtigt, så skal vi ikke have mink i Danmark. Han husker ikke, at de to løsninger i coveret blev drøftet. Statsministeren konkluderede først, at der var et problem og trykprøvede Magnus Heunicke på risikovurderingen, hvorefter hun konkluderede, at der skulle være en aflivning inklusive avlsdyr. Hun konkluderede til sidst, at de ikke nedlagde erhvervet, eller at de i hvert fald ikke tog stilling til det. KU-mødet varede omkring 2 timer og sluttede omkring kl. 23.30.

Vedrørende Magnus Heunicke's noter fra KU-mødet har han forklaret, at der ikke er noget i noterne, som overraskede ham.

Forevist sms'er af 3. november 2020 til ham (tillægsekstrakt 10 s. 18-19):

”...

03-11-20 22:04:29

Barbara Bertelsen

03-11-20 22:16:11

Barbara Bertelsen

Det VAR en værdifuld stamme... efter det her er der sgu ingen efterspørgsel efter dansk mink... lige så lidt som efter kinesisk flagermus 😊

03-11-20 22:31:50

Barbara Bertelsen

Hvad med at få jeres eksterne eksperter medinddraget?

03-11-20 22:32:37

Barbara Bertelsen

Gentag gerne det, du sagde tidligere: klar anbefaling fra SSI om at slagte alle mink aht folkesundheden. ...”

har han forklaret, at emojien nok henviste til, at hun var glad for noget, som han eller Magnus Heunicke sagde på mødet. Han husker ikke, hvad det var. Mogens Jensen sagde på KU-mødet, at danske mink udgjorde en værdifuld stamme, hvilket Barbara Bertelsen henviste til. De eksterne eksperter, som Barbara Bertelsen henviser til, må være det ekspertudvalg, de havde, som skulle lave en prognoseopskalering. Ekspertudvalget var en blanding af statistikere, læger og virologer og nogle statskundskabsfolk. Han ved ikke, hvorfor Barbara Bertelsen bad ham gentage det, som han havde sagt tidligere. Han tør ikke sige, om han på mødet sagde, at Statens Serum Institut havde en klar anbefaling om, at alle mink skulle aflives. Der var ikke nogen anbefaling fra Statens Serum Institut. Han synes, at det var en klar udgang af risikovurderingen, at alle mink skulle aflives. Der var på KU-mødet ikke divergerende holdninger, men en klar opfattelse af, hvad risikovurderingen betød. Han husker ikke, hvorvidt han havde en drøftelse med Kåre Mølbak om fortolkningen af risikovurderingen. Det syntes han heller ikke var nødvendigt, da risikovurderingen var meget klar. Han havde også talt om sagen med Kåre Mølbak på mødet om morgenen.

Forevist sms'er af 3. november 2020 kl. 22.18 til ansatte i Sundhedsministeriet (tillægsekstrakt 10 s. 35):

”...

[Per Okkels]: STM spørger til om vi kan slå ned nu men ok at åbne om nogle år eller lignende hvis det er sundhedsmæssigt forsvarligt.

Mogens. Lukker vi lukkes der aldrig op igen.

Kan vi bevare en lille mængde.

[Per Okkels]: STM. Nej.

...”

har han forklaret, at det blev drøftet på KU-mødet, om man kunne bevare nogle af minkene. Det blev konkluderet af statsministeren, at det ville man ikke. Dette kommunikerede han videre til sine afdelingschefer. Han gengav en udtalelse fra Mogens Jensen. Han husker ikke, om Mogens Jensen uddybede sit udsagn nærmere. Han husker ikke, at der var en drøftelse af Mogens Jensens udsagn, eller om der var nogen, som tilsluttede sig Mogens Jensens synspunkt.

Den samlede beslutning fra KU-mødet var, at alle mink i Danmark skulle aflives, men at man dermed ikke havde taget stilling til, hvorvidt minkerhvervet som sådan kunne fortsætte. Der var også beslutninger om Nordjylland. Som han husker det, blev konklusionen truffet af statsministeren. Han husker en diskussion om avlsdyr, hvor statsministeren eksplicit sagde, at avlsdyrene ikke skulle være der. Avlsdyrene udgjorde omkring 3 millioner. Statsministeren konkluderede ikke på, om man kunne åbne minkerhvervet op igen.

Forevist e-mail af 4. november 2020 (ekstrakten s. 2211):

”...

From: Stine Sønderby Bonde ...

Sent: 04-11-2020 00:05:26 (UTC +02)

To: Sven Erik Bukholt ...; Dorte Eberhardt Søndergaard ...; Lene Brøndum Jensen ...; Katrine Kaldahl ...; Ida Krems ...; Per Okkels ...

Cc: DEP Alle ministersekretærer ...; Magnus Ulveman ...; Sine Mutanu Jungersted ...; Rikke Skaarup Schjødt, ...; Carsten Eskebjerg ...; Maja Holm Andreassen ...

Subject: Kort opsamling fra KU om mink

Kære alle

Kort opsamling fra KU om mink:

- Beslutning om at slå alle mink ned nu og hurtigt
- Bekymring for en vidensasymmetri ift. kommunerne i Nordjylland
- I kommunikationen vigtigt med forståelse for situationen lokalt og minklandbrugets betydning
- Vigtigt med en koordineret udmelding til de internationale organer/fora (ECDC mv.)
- ”For nuværende” ingen mink i DK – ikke endegyldigt slut med minkproduktion
- Slå ned i en kombimodel = forsvar + tempo belønning
- Frame smitteopsporingen ift. vaccinen og dennes effekt
- STYR PÅ FAKTA!
 - Hvor mange mutationer ift. hvor mange gensekventeringer?
 - Er det kun 12 – eller er man holdt op med at tælle?
- ...
- Detektivarbejde ift. smittekæderne i Nordjylland og resten af DK
- Skal vi nu gensekventere alle test i hele Danmark – eller kun stikprøver?

- Vigtigt at kunne svare på, hvorfor kun i Nordjylland og ikke andre områder med mink. Og hvorfor netop disse nordjyske kommuner

Plan for kommunikation onsdag den 4. november:

- SUMen ringer til SF, EL og RV sundhedsordførere i morgen tidlig
- Orientering af partilederne bredt - skal koordineres med MFVM og STM (følger af L 158 - ”konsultation”)
- Møde med borgmestrene – overvejelse om MFVM og EM kan dække med deltagelse af Per+SST/SSI
- STMen i spørgetimen i salen i morgen eftermiddag – skal kunne sige noget om sagen
- Pressemøde med EM, MFVM og SUM i Eigtveds Pakhus sent eftermiddag

Med venlig hilsen

Stine Sønderby Bonde

...”

har han forklaret, at Stine Sønderby Bonde er ministersekretær i Sundhedsministeriet. Hun har formentligt sendt det ud efter aftale med ministeren.

Forevist sin e-mail af 4. november 2020 (ekstrakten s. 2217):

” ...

From: Per Okkels ...

Sent: 04-11-2020 00:42:34 (UTC +02)

To: Stine Sønderby Bonde ...

Cc: Sven Erik Bukholt ...; Dorthe Eberhardt Søndergaard ...; Lene Brøndum Jensen ...; Katrine Kal-dahl ...; Ida Krems ...; DEP Alle ministersekretærer ...; Magnus Ulveman ...; Sine Mutanu Jungersted ...; Rikke Skaarup Schjødt, ...; Carsten Eskebjerg ...; Maja Holm Andreasen ...

Subject: Re: Kort opsamling fra KU om mink

Attachments: image001.png, image002.png

STM ønsker at der i morgen udelukkende kommunikeres at minkene slås ned og at vi torsdag udkom-mer med sundhedsdelen.

Ønsket er at Indsatsgruppens anbefalinger forelægges for referencegruppen for varslingsystemet. Har klart anbefalet at det ikke er en god ide. To forskellige ting. Hvem er overdommer her? Vi sover på det. ...”

har han forklaret, at han ikke rigtig syntes, at de kunne bruge referencegruppen til at vurdere, om det var rigtigt eller forkert, hvad de gjorde i Nordjylland eller med mink. Det var smart nok at dele kom-munikationen op i to, så man kunne blive færdig med Nordjyllandspakken.

Den 4. november 2020 gjorde han sig ingen tanker om hjemmel i forhold til aflivning af alle mink.

Vedrørende statsministerens pressemøde den 4. november 2020 har han forklaret, at han må have haft en briefing af Magnus Heunicke forud for pressemødet. De plejer at gå igennem, hvad han skal sige til en start og vurdere, hvad der kommer af spørgsmål. De laver materialet sammen med ministeren og kommunikationsafdelingen og plejer også at koordinere det med Statsministeriet og andre mini-sterier. Det var klart, at man bemærkede, at statsministeren tog pressemødet. Det var en kæmpesag for statsministen og regeringen, så det var nok klogt nok, at hun stod i spidsen for det.

Han havde en kontakt med Barbara Bertelsen under pressemødet, men han svarede ikke på hendes sms'er.

Forevist e-mail af 4. november 2020 (ekstrakten s. 2611):

”...

From: Mette Thorn ...

Sent: 04-11-2020 18:50:12 (UTC +02)

To: Per Okkels ...

Cc: Lene Brøndum Jensen ...; Dorthe Eberhardt Søndergaard ...; Katrine Kaldahl ...; Magnus Ulveman ...; Sine Mutanu Jungersted ...

Subject: TIL GODKENDELSE: Pressemeddelelse fra SUM OG MFVM

Kære Per

Jeg har nu SSIs godkendelse af pressemeddelelsen. OK?

Mette Thorn

Presse- og kommunikationsrådgiver

...”

har han forklaret, at han ikke husker, hvorvidt han godkendte denne pressemeddelelse, men det mener han, at han gjorde.

Forevist pressemeddelelsen (ekstrakten s. 2612-2613):

”...

Pressemeddelelse

Den 4. november 2020

Corona-virus: Alle mink i Danmark skal aflives

...

Tempobonus til minkavlere

Det er afgørende at aflivningen af minkene sker hurtigt.

Derfor indfører regeringen nu en ekstra tempo-bonus på 20 kr. pr. mink, hvis minkavleren får tømt sin besætning inden for 10 dage – dog 5 dage for besætninger under 7.500 dyr.

Ligeledes vil Politiet og Forsvaret intensivere deres indsats.

...”

har han forklaret, at det var en fælles pressemeddelelse fra Sundhedsministeriet og Miljø- og Fødevareministeriet. Han var slet ikke inde over tempobonus og hjemmel hertil. Dette tog Miljø- og Fødevareministeriet sig af. Han tror, at pressemødet varede omkring en time. Han så pressemødet.

Forevist sms-korrespondance af 4. november 2020 mellem ham og Kåre Mølbak (tillægsekstrakt 2 s. 369):

”...

23.1. SMS-besked modtaget 4/11 2020 16:21:

*"Du var meget modificerende her. Mere skarp på partiledermøde."
"Genfind risikovurderingen"*

23.2. SMS-besked afsendt 4/11 2020 16:21:

"Kommer igen"

23.3. SMS-besked modtaget 4/11 2020 16:21:

"Super"

"Du står faktisk bag anbefalingen om at aflive jvf i går"

...

har han forklaret, at Kåre Mølbak på pressemødet foretog en meget teknisk og nørdet gennemgang af risikovurderingen. Han forsøgte derfor at sige til ham, at han talte til den danske befolkning, og at han om ikke andet bare skulle læse op af risikovurderingen. Kåre Mølbak skrev tilbage, at han kom på igen. Kåre Mølbak havde tidligere samme dag på partiledermødet været mere klar. Han anbefalede Kåre Mølbak at være klarere i spytet på pressemødet, og det var han så. Han så det som en ledelses-ting. Han ville ikke have Kåre Mølbak til at sige noget, som han ikke mente.

Adspurg af kommissionen har han forklaret, at det første indlæg, som Kåre Mølbak havde, ikke var skrevet ud forinden. Det gik lidt galt, da pressemødet var virtuelt. I begyndelsen af epidemien havde de mere koordination og gennemgik forinden pressemøderne, hvem der sagde hvad. Han husker ikke, at de nåede at forberede pressemødet.

Forevist sms-korrespondance af 4. november 2020 (tillægsekstrakt 10 s. 19):

...

04-11-20 16:18:21

Barbara Bertelsen

FUCK!!! Han er ved at hive tæppet helt væk under os

..."

04-11-20 16:30:40

Barbara Bertelsen

Sådan - puha, tak

04-11-20 16:31:50

Barbara Bertelsen

Nu kører han med klatten

...

04-11-20 16:39:26

Barbara Bertelsen

9 procent? I går var det 12 personer.

04-11-20 16:43:42

Barbara Bertelsen

Kåre har lige undsagt anbefaling om at slå minkene ihjel. I sagde i går, SSI

stod bag anbefaling

04-11-20 16:52:09

...

per v okkels

Det gør de i vurderingen

04-11-20 16:54:15

Barbara Bertelsen

I know. Men det skal siges. Han har sagt det modsatte. Vi får superfarligt revisionsspor også for jer, jf KU vendingen på samme i går. Ellers skal Magnus rekapitulere papiret.

04-11-20 16:54:39

...

per v okkels

Har bedt ham om det.

...

04-11-20 16:55:08

Barbara Bertelsen

Tror mildest talt stm er forundret efter KU i går.

04-11-20 16:55:19

Barbara Bertelsen

Altså over alt det, I ikke siger nu,

..."

har han forklaret, at der var en sammenhæng mellem hans sms til Kåre Mølbak og Barbara Bertelsens sms til ham. Der var et partiledermøde den 4. november 2020 om formiddagen, hvor Kåre Mølbak deltog.

Forevist sms af 4. november 2020 kl. 16.21 (tillægsekstrakt 2 s. 369):

"...

[Kåre Mølbak]: Det står jeg bag. Men vores rolle er primært at vurdere risiko og det har vi gjort krystalklart

..."

har han forklaret, at Kåre Mølbak på partiledermødet den 4. november 2020 om formiddagen var meget mere klar i sin gengivelse af risikoen for en fortsat minkavl. På partiledermødet gik Kåre Mølbak lidt længere og sagde, at konsekvensen af risikovurderingen måtte være, at alle mink skulle aflives. Han ved ikke, hvad Barbara Bertelsen ville med det "Fuck". Det godt kan være, at Barbara Bertelsen tænkte, at Kåre Mølbak var ved fjerne grundlaget for beslutningen. Han svarede hende ikke. Der var noget principielt i det. Sundhedsmyndighederne ville ikke sige, hvad man skulle gøre, men leverede risikovurderinger. Politikerne måtte så beslutte, hvad man skulle gøre. I dette tilfælde var risikovurderingen så entydig, at det lidt var en leg. Han ved ikke, hvad Barbara Bertelsen mente med "revisionsspor". Papiret, der henvises til, var risikovurderingen. Magnus Heunicke læste op fra risikovurderingen på pressemødet. Barbara Bertelsen bad om, at Magnus Heunicke skulle læse op af risikovurderingen. Han tænker, at han bad Magnus Heunicke læse det op. Magnus Heunicke og Kåre

Mølbak sagde tingene meget klart på pressemødet, og han syntes, at Barbara Bertelsens forundring var urimelig. Hun ville gerne have, at de gjorde det klarere. Han synes, at det var rigeligt klart.

Forevist sms-korrespondance af 4. november 2020 (tillægsekstrakt 6 s. 271):

”...

[Martin Justesen kl. 16.47]: Hej Magnus og Jønsson. I går fik vi da ret klart at vide at ssi anbefalede total aflivning af mink? Vigtigt at få præciseret ovenpå hvad Mølbak lige har sagt. Medmindre jeg misforstod beskeden i går. Juste

[Magnus Heunicke kl. 16.55]: Kåres risikovurdering er jo klar: Fra side 1 konklusion at “En fortsat minkavl under en igangværende COVID-19 epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder for mulighederne for at forebygge COVID-19 med vacciner.” Om det så er nedslagning eller en anden måde at stoppe minkproduktionen på, er op til bredere myndighedsvurdering. Og den vurdering er så foretaget

...”

har han forklaret, at Rasmus Jønsson var særlig rådgiver for Magnus Heunicke. Han læser sms’erne sådan, at Martin Justesen kritiserer, at de ikke var klare nok, og Magnus Heunicke svarer, at det var de. Kåre Mølbak skulle ikke fortælle, hvorvidt alle mink skulle aflives. Dette var en politisk beslutning.

Forevist sms-korrespondance af 4. november 2020 (tillægsekstrakt 10 s. 20):

”...

04-11-20 22:56:30

Barbara Bertelsen

Lyder rigtigt, rigtig godt. Tusind tak for kæmpe indsats!! Vi skal nok lykkes sammen igen. Kan godt mærke trætheden. Men vi tog kæmpe skridt i dag. Når alle mink er væk, bliver det hele nemmere. Og nu skal vi bare give den max gas på inddæmning, så bliver det også jul i år. Hils Kåre og Anders og giv min store respekt videre. Håber de mærker, vi står sammen med jer hele vejen. Og stadig ikke tøver med at træffe de rigtige beslutninger (og få andre til at hjælpe med at omsætte til virkelighed). Nu skal vi igennem de næste to dage, så holder vi lidt weekend. Og I klarede det så flot det her.

...

04-11-20 23:00:10

...

per v okkels

Sov godt.

...”

har han forklaret, at der ikke gik mange minutter mellem, at man fik ros og skæld ud. Det, de skulle arbejde med de kommende dage, var bekendtgørelser i forbindelse med Nordjyllandspakken, og der skulle holdes pressemøder herom. Han husker ikke præcist hvornår, han fik besked om, at der var problemer med hjemmel til at aflive alle mink i Danmark, men han fik besked herom den 8. eller den 9. november 2020. Han fik et flow om at godkende hasteloven. Han så det også i medierne og hørte det fra Barbara Bertelsen. Han husker ikke, hvorfra han hørte det først.

Forevist sms-korrespondance af 5. november 2020 (tillægsekstrakt 10 s. 20):

”...

05-11-20 14:57:00

Barbara Bertelsen

Nu har vi balladen igen. Stm spurgte flere gange i KU: er det her sundhedsmyndighedernes anbefaling af aflive minkene? Det var den klare anbefaling fra sundhedsmyndighederne forlød det, at der ikke kunne være reservoir af mink aht folkesundheden. På pressemødet i går sagde Kåre det modsatte. Rytgaard fra JP - der lavede historien om 11/3 i sin tid - har nu stillet spørgsmålet om, regeringen med andre ord har truffet den beslutning at slå alle mink ihjel og dræbe erhvervet uden at have det anbefalet af sundhedsmyndighederne. Den her gang bliver I nødt til selv at tage den nu - 100%. I kan ikke skubbe den på statsministeren. Og I kan ikke kun gentage papiret fra SSI og lade hende falde i det hul, Kaare nu har lavet. Hvad foreslår du I gør nu ift Kaares undsigelse?

05-11-20 14:58:13

Barbara Bertelsen

Ring gerne. Vi kan ikke have 11/3 show igen.

05-11-20 15:04:33

Barbara Bertelsen

Er sku virkelig ikke i orden over for Mette, det han gør. Han ved udmærket godt, hvad det betyder. Så han kommer med risikovurdering, som er helt klar. Når regeringen træffer den eneste beslutning, der skal træffes der pba hans anbefaling er han total fej kujon, som ikke vil tage del i ansvaret. Og han har én gang set, hvilken reel fare det udgør for statsministeren.

Simpelthen så skuffende ☹

...”

har han forklaret, at Kåre Mølbak ikke ønskede at udtale, at han havde anbefalet at alle mink skulle aflives, og det ville Statsministeriet gerne have, at han gjorde. Han opfattede, at Kåre Mølbak gik så langt, som han kunne gå. Men han sagde også, at risikovurderingen var så klar, at det lå i naturlig forlængelse heraf, at alle mink skulle aflives. Kåre Mølbak deltog ikke på KU-mødet den 3. november 2020. Men risikovurderingen var så klar, at der kun var én konklusion. Han mener, at han havde rygdækning fra Kåre Mølbak til at bekræfte statsministeren i, at risikovurderingen betød, at alle mink skulle aflives. Repræsentanterne for sundhedsmyndighederne på KU-mødet var ham og Magnus Heunicke. Kåre Mølbak sagde flere gange både før og i hvert fald efter KU-mødet, at den naturlige konsekvens af risikovurderingen var, at alle mink skulle aflives.

Adspurgt af sin bisidder, advokat Thomas Brædder, har han forklaret, at hvis nogen på KU-mødet havde foreslået en anden løsning, så ville man have hørt på det, men der var ingen, som foreslog en anden løsning.

Vedrørende bilag 2 a til KU-sagen har han forklaret, at dvalemodellen fremgik af coveret, men den blev ikke taget ind, og blev heller ikke drøftet på KU-mødet. Han tror, at i hvert fald nogle af deltagerne havde læst coveret. Det er normalt.

Vedrørende sms'erne har han forklaret, at han er ked af disse sms'er, som er nedslag, og som skal ses i lyset af, at de erstatter en snak på gangen. Han er ked af, at der står, at Kåre Mølbak er en ”total fej kujon”, det synes han ikke, at Kåre Mølbak er.

Forevist sms af 7. november 2020 kl. 9.27 (tillægsekstrakt 10 s. 22):

”...

07-11-20 09:27:57

Barbara Bertelsen

Hej!

Har desværre lidt kritisk behov for lige at vende en ting med dig.

Vi taber den her, hvis SSI og andre forskere ikke står på mål for beslutningen og tiltagene. Ekstrem farlig situation lige nu med:

- 1) kritik af mangel på deling af forskningsdata/evidens
- 2) masser af forskere, der bagatelliserer risikoen og stiller spørgsmålstejn ved SSIs vurdering
- 3) WHO der også kommunikerer som om, de stiller et spørgsmålstejn ved SSIs vurdering

Lige nu begynder billedet/tavsheden at blive rigtig farligt - både ift selve øvelsen med nedslagtning. Men også for regeringen.

Kan I få WHO/ECDC til at hjælpe os? Kan I få ansvarlige forskere ud – de andre er jo ved at underløbe indsatsen? Kan I få Fomsgaard offensivt ud?

Vi er nødt til at handle i dag, ellers løber det løbsk ☹

...”

har han forklaret, at sms’erne handler om, at mediebilledet af regeringens beslutning fra KU-mødet var kritisk. WHO kom ud med nogle rimelig positive tilkendegivelser omkring håndteringen af mink, men man kan ikke forlange, at WHO skal understøtte en politisk beslutning baseret på en risikovurdering.

Forevist sms-korrespondance af 10. november 2020 (tillægsekstrakt 10 s. 34):

”...

10-11-20 20:20:59

Barbara Bertelsen

Thyra har efter sigende i aften sagt i TV-avis, at man kan ikke avle mink i DK de næste år forsvarligt ift pandemien. Helt i tråd med SSI hidtidigt. Så vigtigt, at I får forklaret, hvordan det her så kan gå an - og er noget andet end hidtidig vurdering. Vil blive ægte ny skandale - først sagde I ingen mink kunne leve. Nu siger I de godt kan leve. I mellemtiden har vi slået dem ihjel, fordi I sagde, vi skulle. Men uden der var hjemmel. Virkeligt farligt.

10-11-20 20:24:32

Barbara Bertelsen

Altså - sådan vil det blive udlagt.

10-11-20 20:36:51

...

per v okkels

Enig.

Men hvorfor er det så at fødevareministeriet bestiller at få en vurdering på genmateriale i vores fælles konsortium. Vi har ikke bestilt noget. Og hvorfor er det SUM der skal komme op med en vurdering af hvad der skal til at avle (1-2 mill mink og op til normalt 20 %) og hvad der skal til for at gemme gener. Fødevareministeren vil ikke melde noget som helst her til aften.

10-11-20 20:37:33

Barbara Bertelsen

Du er nødt til at håndtere det her sammen med Henrik. Please.

10-11-20 20:37:51

...

per v okkels

Vi tager et break til i morgen.

..."

har han forklaret, at der blev indkaldt til nogle politiske drøftelser i Miljø- og Fødevareministeriet vedrørende vist nok Venstres ønske om bevarelse af nogle avlsdyr. Det var en sondring mellem genmateriale og avlsdyr. De kunne ikke komme tilbage og sige, at man kunne beholde avlsdyrene, som udgjorde 3 millioner mink. Man begyndte i Miljø- og Fødevareministeriet at diskutere, hvad en genbank kunne være, og Miljø- og Fødevareministeriet forsøgte at få Sundhedsministeriet til at tage stilling til dette. Han blev han lidt irriteret over det, da han ikke havde bestilt en vurdering af en genbank, men hele tiden skulle tage stilling til det. Det døde imidlertid ud, da statsministeren havde et møde med formanden for minkbranchen, som ikke ønskede nogen af delene.

Forevist sms-korrespondance af 12. november 2020 (tillægsekstrakt 2 s. 370):

"...

[Per Okkels]: *God morgen begge. Endnu en dag i minkland. Går ud fra at vi stadig står fast på mink og avlsmink i størrelsesordenen vi kender udgør en trussel. Vigtigt at det stadig er vores risikovurdering. Så kommer Venstre med en forespørgsel til forhandlingerne om der kan laves en genbank. Veterinærkonsortiet kommer så efter anmodning fra fødevareministeriet med en vurdering af, at det ikke kan lade sig gøre at nedfryse æg og sæd men at man kan lave en pool på 56000 dyr i 8 farver. Jeg har taget forbehold for en ny risikovurdering og for sikkerhedsforholdene. Nu blandes tingene sammen men det er vigtigt at dette er en genbank og ikke et klassisk avlsmateriale. Og at vi holder fast i risikovurderingen. Al[lt] der siges nu vil blive brugt og misbrugt.*

[Kåre Mølbak]: *Vi er ved at se på det. En genbank kan formentlig vedligeholdes under SPF lignende vilkår og med vaccinerede medarbejdere og evt mink. Men ikke til produktion"*

[Barbara Bertelsen]: *Tror bare vi skal sætte alt på pause lige nu. STM har talt med avlernes formand. De vil ikke have muligheden."*

..."

og forevist sms'er af 12. november 2020 (tillægsekstrakt 10 s. 24):

"...

12-11-20 13:41:21

Barbara Bertelsen

Ring haster - nu er vi på vej til nyt kæmpe problem ad legitimitet/troværdighed med svar ad SSI vaccine. Går helt galt, hvis ikke I får styr på jeres håndtering og samlede fortælling/argumentation der. Din ministers og din vigtigste opgave nu. Ellers taber vi snart Nordjylland og minkene.

...

12-11-20 14:20:29

Barbara Bertelsen

Det er som om fagministrene ikke selv håndterer deres egne højriskosager. Det her ender helt galt igen, hvis du og Magnus ikke håndholder hele vejen. I kan ikke deponere hos Pelle. Og Dorthe forstår slet ikke de politiske risici

..."

har han forklaret, at han ikke ved, hvad Barbara Bertelsen mener. Han mente, at de nogle gange måtte acceptere, hvad der blev skrevet i medierne. De kunne ikke styre alle medier i denne sag. Han mente, at der skulle meget til, før de reagerede, men Statsministeriet var af en anden opfattelse. Han kunne dog godt forstå det med denne sag, som var højpotent og en kæmpesag. Det var en voldsom situation, og den var sårbar på grund af problemet med hjemmel. Det var både fagministrenes og regeringens sag. Han ved ikke, hvad Barbara Bertelsen henviser til. Hvis hun henviser til Statens Serum Institut og vacciner, så var det Magnus Heunicke's sag. Der kom en del af sådanne sms'er fra Barbara Bertelsen.

Vedrørende Miljø- og Fødevarerministeriets redegørelse af 18. november 2020 har han forklaret, at han tror, at han har læst den. Han hæftede sig ved den urigtighed, der var, idet der ikke var sket den berigtigelse, som Dorthe Eberhardt Søndergaard havde bedt om.

Forevist redegørelsen (ekstrakten s. 4862):

”...

Spørgsmålet om hjemmel til aflivning blev ikke bragt op på mødet. Derimod drøftes spørgsmålet om hjemmel til midlertidig eller varig nedlukning af erhvervet og økonomisk kompensation i den forbindelse. Drøftelserne vedrørte i øvrigt en lang række spørgsmål af praktisk, økonomisk, retlig og politisk karakter, herunder udenrigspolitisk kommunikation, og havde fokus på nedlukning af Nordjylland med henblik på inddæmning af smittespredning.

...”

har han forklaret, at han ikke husker, at der på KU-mødet var en drøftelse af hjemmel til midlertidig eller varig nedlukning af minkerhvervet og økonomisk kompensation til erhvervet.

Adspurg af advokat Jonas Christoffersen, bisidder for Magnus Heunicke, og forevist e-mail af 17. november 2020 (tillægsekstrakt 5 s. 182):

”...

Fra: Simone Overby Sloth

Til: Magnus Heunicke

Cc: Rasmus Jønsson; DEP Alle ministersekretærer

Emne: Til orientering: Udkast forløb den 16. november 2020 _ren - SUM bemærkninger

Dato: 17. november 2020 23:00:06

Vedhæftede filer: Udkast forløb den 16. november 2020 _ren - SUM bemærkninger.DOCX

Udkast forløb den 16. november 2020 _ren - SUM bemærkninger (002).pdf

Kære Magnus

Hermed en rensset version af redegørelsen, hvor kontoret har forsøgt at gøre det mere klart, hvilke bemærkninger de har sendt til MFVM og hvorfor.

Kontoret bemærker, at de ikke ved, om MFVM medtager bemærkningerne, eller hvad den videre proces er. Kontoret har ikke set senere udgaver af redegørelsen.

Hilsen Simone

...”

og forevist Sundhedsministeriets udkast til redegørelse (ekstrakten 5 s. 189):

”...

Drøftelserne vedrørte en lang række spørgsmål af praktisk, økonomisk, retlig og politisk karakter og havde fokus på nedlukning af Nordjylland med henblik på inddæmning af smittespredning. Spørgsmålet om hjemmel til aflivning blev ikke bragt op på mødet.

...”,

har han forklaret, at han ikke husker, at han så denne version af redegørelsen.

Adspurgte af kommissionen og foreviste sms af 11. november 2020 (tillægsekstrakt 10 s. 23):

” ...

11-11-20 19:45:43

Barbara Bertelsen

Superfin kommentar på stm's hjemmeside, som er spot on ift det farlige aktuelle slid på SSIs troværdighed pga dels fagfællers opførsel, dels deres egen naivitet ift kommunikation:

...

I har min opbakning. Alle kan lave fejl. Det er en kæmpe brøler at der mangler jura bag en udmelding. Det bør selvfølgelig aldrig ske. Men indholdet af strategien står I vel ved. Jeg tænker at I ved bedst og gør det bedste. Alle beslutninger lige nu er svære. Ingen kan vide, hvordan det var gået, hvis ikke...

Tak for et trykt sted at leve!

...”

har han forklaret, at han læser det som en videregivelse af en besked fra statsministeren, som er klippet ind. Så vidt han husker, fik folkene på Statens Serum Institut meget kritik fra deres fagfæller, og det gik dem meget på. Det var derfor, at Kåre Mølbak holdt fast i, at det var regeringens beslutning i forhold til minkene. Han forsøgte at beskytte Kåre Mølbak, som fik mange klø, som han ikke havde fortjent.

Adspurgte af kommissionen og foreviste sms af 13. november 2020 kl. 7.24 (ekstrakten 10 s. 25):

” ...

13-11-20 07:24:00

Barbara Bertelsen

Og hvad med WHO og ECDC? Det er meget muligt de bakker op internt. Men de er jo nærmest ved at trække tæppet væk eksternt.

...”

har han forklaret, at Barbara Bertelsen måske havde forventet, at WHO ville have givet regeringen ros for deres beslutning. Der kom faktisk senere en tilkendegivelse fra WHO om, at det var godt med minkene. Barbara Bertelsen havde muligvis en forventning om noget mere.

Den lovgivning vedrørende epidemiloven, der blev lavet i foråret 2020, var meget hurtig og voldsom og det blev diskuteret, om det var på kanten af grundloven. Han tror, at dette måske har spillet ind i beslutningen om, at lovforslaget skulle udformes af Miljø- og Fødevareministeriet.

Adspurgte af kommissionen og foreviste e-mail af 30. september 2020 (ekstrakten s. 931):

” ...

Fra: Katrine Kaldahl

Til: Dorthe Eberhardt Søndergaard

Emne: VS: Beslutningsnotat til møde i regeringens COVID-udvalg til fredag den 2. oktober 2020

Dato: 30. september 2020 23:48:14

Vedhæftede filer: image001.png

ATT00001.htm

Beslutningsnotat COVID-19 i mink oktober 2020 _300920.docx

ATT00002.htm

Kære Dorte

Så fik vi endelige vurderingen (som er sammenskrevet i et LANGT ”beslutningsnotat” fra fødevarestyrelsen, der både medtager nye og gamle vurderinger fra alle involverede myndigheder). Synes ikke det sundhedsfagligt er ”klokkeklart” anbefaling men konklusionen fra Fødevaremyndighederne er rimelig klar – de anbefaler aflivning af smittede + ”bufferzone” - konklusionen (s 19) er følgende:

På baggrund af Dansk Veterinær Konsortiums udtalelse af 29. september 2020 og Sundhedsstyrelsens notat af 24. september, hvor der anføres at nye mutationer kan udgøre en væsentlig fare for folkesundheden, er det Fødevarestyrelsens vurdering, at der er hjemmel til at aflive de smittede mink, herunder også raske mink i de omkringliggende zoner. Fødevarestyrelsen vurderer på baggrund af de ovennævnte udtalelser at nedslagningen er proportionel, herunder at Fødevarestyrelsen ligeledes har forsøgt sig med mindre indgribende foranstaltninger, som de virkemidler, der allerede er igangsat, jf. afsnit om initiativer til smittespredning mellem mink og mennesker.

Såvel risikoen for mutation som det, at det i praksis ikke har vist sig muligt at hindre smittespredning fra minkfarme til det omgivende samfund, bl.a. da dyrene nødvendigvis skal passes af mennesker, betyder, at fastholdelse af den nuværende ikke-aflivningsstrategi bør genovervejes.

I lyset af Dansk Veterinær Konsortiums udtalelse af 29. september 2020, og den bekymring som Sundhedsmyndighederne har udtrykt for udviklingen i antallet af smittede minkfarme, er det Fødevarestyrelsens vurdering, at der er tilvejebragt et fagligt og juridisk grundlag, til at foretage en eliminering af det reservoir der er i minkbesætningerne ved en præventiv nedslagning af de smittede minkbesætninger, samt de nærliggende besætninger omkring de smittede. Denne præventive nedslagning foretages på baggrund af et forsigtighedshensyn, da der dels er tale om en helt særlig situation, hvor der ikke er den tilstrækkelige viden og erfaring omkring bekæmpelsen af COVID-19 og hvordan smitten med COVID-19 spredes mellem mennesker og mink, hvor det har vist sig at de hidtil gennemførte tiltag ikke har givet den ønskede effekt.

Da bekendtgørelse om covid-19 i pelsdyr ikke på nuværende tidspunkt indeholder hjemmel til aflivning af dyr, er det bestemmelsen i § 30 i lov om hold af dyr der skal anvendes direkte.

Alternativt skal der gennemføres en ændring af bekendtgørelsen.

Tænker det er OK (også med tiden taget i betragtning). Sig til hvis du er uenig.

Vh. Katrine

...”

har han forklaret, at han ikke husker, om han så udtalelsen fra Dansk Veterinær Konsortium. Indholdet af Sundhedsstyrelsens notat af 24. september 2020 er formentlig overlappende med Statens Serum Instituts risikovurdering af den 25. september 2020. Om man tog det her eller i risikovurderingen var hip som hap, for nu var der proportionalitet, der gjorde, at der var hjemmel til zone 1 og 2. Statens Serum Institut og Københavns Universitet sidder med i Danske Veterinær Konsortium, som knytter sig meget op til Fødevarestyrelsen. Han har ikke nogen konkret erindring af vurderingen.

På mødet den 28. september 2020 udfordrede Dorte Eberhardt Søndergaard, om man havde taget risikovurderingen af 25. september 2020 i betragtning. De gik ind i mødet og tænkte at der ikke var hjemmel, men gik ud af mødet med en vurdering af, at der var hjemmel, idet Dorte Eberhardt Søndergaard gjorde dem opmærksom på, at der var en ny risikovurdering. Det var et kollegialt råd. De syntes selvfølgelig i Sundhedsministeriet, at det var en god ide, at der var hjemmel. Det var ikke ham

eller Dorthe Eberhardt Søndergaard, der besluttede, at der var hjemmel til at aflive mink i zone 1 og 2. Han tror ikke, at Miljø- og Fødevareministeriet havde en opfattelse af, at det var en rar opgave at skulle håndtere coronasmitte blandt mink. Han hørte ikke før på et senere tidspunkt, at Dorthe Eberhardt Søndergaard på et afdelingschefmøde den 4. november 2020 igen udfordrede spørgsmålet om hjemmel.

Adspurgt af kommissionen vedrørende CU-mødet den 1. oktober 2020 har han forklaret, at de havde rigtig travlt den dag, og sundhedsministeren havde en masse møder. De havde vistnok et formøde tidligere på dagen. Han husker, at han godkendt CU-sagen på ministerens vegne. Det, der kom ind til sidst var, at Justitsministeriet og Miljø- og Fødevareministeriet skulle se på sagen, hvis den udviklede sig, og Sundhedsministeriet var med i bagkant. Det kunne han godt acceptere, idet de var med i form af risikovurderingen, og så måtte de to andre ministerier stå for en eventuel lovændring. Det, der var indholdet i sagsfremstillingen var, at de skulle slå mink ned i zone 1 og 2, og det var Magnus Heunicke helt med på, og han kendte materiet i sagen. Derfor turde han godt godkende sagen på vegne af Magnus Heunicke.

Forevist indstillingen i coveret til CU-mødet den 1. oktober 2020 (ekstrakten s. 1028):

”...

Indstilling

Det indstilles, at:

- Der på baggrund de foreliggende risikovurderinger iværksættes en aflivning af alle minkbesætninger, der er (1) konstateret COVID-19-smittede, (2) er under mistanke for COVID-19-smitte, og (3) geografisk er lokaliseret inden for en radius af 7,8 km fra en smittet eller smittemistænkt besætning.
- COVID-19 smitteudviklingen fortsat følges nøje, og at regeringen vil blive forelagt et nyt beslutningsoplæg, såfremt de faglige myndigheder vurderer, at smitteudvikling i minkbesætninger skulle give behov for iværksættelse af yderligere tiltag.

...

MFVM, JM og SUM forbereder den tekniske afklaring af det fornødne lovgrundlag, såfremt der sidenhen måtte træffes beslutning om aflivning af alle minkbesætninger i et geografisk område eller i hele landet.

...”

har han forklaret, at begge pinde blev vedtaget på CU-mødet den 1. oktober 2020. Miljø- og Fødevareministeriet forsøgte flere gange at spille ind, at Sundhedsministeriet skulle stå for hjemmelsafklaringen. Der var ikke hjemmel i epidemiloven, da den vedrører mennesker. Da han godkendte sagen, tænkte han, at Sundhedsministeriet skulle bidrage med risikovurderingen, som under alle omstændigheder ville være nødvendig for lovgivningen, og så måtte loven laves af Justitsministeriet og Miljø- og Fødevareministeriet. Han tænkte ikke på, at man skulle i gang med det med det samme. Han havde heller ikke hørt fra Magnus Heunicke, at finansministeren på ØU-mødet havde bedt om, at man skulle lave en værktøjskasse. Derimod lå det i kortene, at han og Henrik Studsgaard havde en opgave efter FØ-mødet den 23. september 2020 om at finde en fælles linje.

Adspurgt af kommissionen og forevist e-mail af 1. oktober 2020 (ekstrakten s. 966):

”...

Fra: Katrine Kaldahl

Sendt: 1. oktober 2020 09:05

Til: Asbjørn Brink ; Tejs Binderup ; Casper Mondrup Dahlmann

Cc: Anders Kroman Liin ; Niels Torpegaard Christensen ; Ane Myrhøj Bisgaard (EM-DEP) ; Søren Andersen ; Bjarke Kamstrup ; Paolo Drostby ; Katja Goodhew ; Dorte Eberhardt Søndergaard

Emne: SV: CU-cover opdateret 02:30

Der er ikke hjemmel i epidemiloven til yderligere aflivning – det har vi set på. Men fint vi skriver det som det står nu – så må vi tage en snak om det efterfølgende.

Vh. Katrine
...”

har han forklaret, at han ikke fik denne e-mail, og han havde ikke talt med Katrine Kaldahl om denne mail. Der var senere en snak, hvor hans folk klart sagde, at epidemiloven ikke kunne bruges. Det sagde de flere gange.

Adspurg af kommissionen har han forklaret, at Miljø- og Fødevareministeriet allerede den 31. oktober 2020 havde bedt om en risikovurdering, som blev underløbet af det, der skete den 2. november 2020 om aftenen, hvor cluster 5 kom ind i billedet. På det tidspunkt var Statens Serum Institut ikke færdig med risikovurderingen. Cluster 5 indgik som et bilag i risikovurderingen.

Adspurg af kommissionen og forevist bestillingen af risikovurderingen (ekstrakten s. 1388):

Forevist bestillingen af risikovurderingen (ekstrakten s. 1388):

”...

MFVM arbejder på en ny regeringssag om covid i mink, der handler om håndteringen af mink på den lidt længere bane.

MFVM har anmodet SUM om en risikovurdering ift. human sundhed, hvis minkavlere efter aflivning af smittede dyr eller pelsning i 2020- sæsonen, fortsætter minkproduktionen ind i 2021 som normalt.

Der er alene brug for en vurdering af risiko, ikke forslag til mulige løsninger.
...”

har han forklaret, at det var Ida Krems fra Sundhedsministeriet, som bestilte risikovurderingen på vegne af Miljø- og Fødevareministeriet. Det var lidt tilfældigt, hvem som bestilte risikovurderingen. Hvem initiativet til bestillingen kom fra, kan han ikke huske. De fik hele tiden risikovurderinger som perler på en snor. Han ved ikke, om det var den mail, som kom fra Statsministeriet den 31. oktober 2020, som gav anledning til det. Det kan godt være. Statens Serum Instituts laver risikovurderinger på alle mulig områder, og ikke kun på mink.

Den 3. november 2020 var stemningen hektisk. De var imidlertid vant til stress, og i Sundhedsministeriet koncentrerede de sig om deres bidrag til KU-sagen. Det hektiske kom ikke fra dem. Der var meget tryk på fra Statsministeriet.

Han deltog ikke i Magnus Heunicke's drøftelser med Mogens Jensen den 3. november 2020. På KU-mødet den 3. november 2020 fik Magnus Heunicke ordet tidligt, men han var ikke først på.

Adspurg af kommissionen og forevist Magnus Heunicke's noter (håndskrevne tillægsekstrakt 9 s. 141-142 – renskrevne tillægsekstrakt 9, 2. opdateret s. 244-256)

”...

K-udvalg 21.30 3/11 20

Mette

Der er nogen, der ikke tager det alvorligt nok.

Hvis vi har vaccine i vores hænder, så skal de mink slås ned.

Johan JU

Min minister er hjemme...

Mink slås ned.

Iværksæt Nordjylland + genomsekvens på tværs af landet

Mette F

Hvorfor først opdaget nu?

MH

Genomsekventer 20%, 10.000 prøver

Opdyrket virus, i går resultatet.

Indrapporteringspligt WHO, ECDC

Wammen

Ekstremt alvorlig situation i DK og for DK. Gør vi nok? Slå alle mink ned i det her land! Vi kan ikke løbe risikoen med, at det spreder sig samt verdenssamfundet ser på os, svært at forklare, også for dk befolkning.

Hvor hurtigt kan de slås ned? Hurtigere end 5 dage, beredskab, forsvar

mm.

Økonomi i det: Ift potentiel skadevirkning for DK og de tab, vi kan lide. Det her er et kritisk øjeblik.

Bekymret hvis ikke fuld styrke til at slå mink ned.

Minkerhvervet vil bevare 20% at avle på næste år, er det klogt? Sundhedsmæssig vurdering? Enorm beslutning, men det rigtige at gøre.

Simon

Deler vurderingen at det er ekstremt alvorlig læsning, flammeskrift-konklusion hos Serum.

Alvorlig viden, vi har, men vi kan skabe verdensmarkedsproblemer, SSI kommunikation på internt møde med ekstern deltagelse ”WUHAN”, hjælp til lokalområderne. Giv dem noget andet, der sætter gang i hjulene.

Verdens spotlys på os kan koste på fødevareproblemerne.

Mette F

Global pandemi, ikke en option ikke at dele viden om vores beslutningsbaggrund, hvis Kina havde gjort det samme, havde vi undgået meget. Grundlæggende forpligtelse til at dele den viden. Knap så malerisk.

Mogens Jensen

Ingen tvivl om folkesundhed. DK ikke skabe et nyt Wuhan. Slå minkene ned.

Henvise til ny viden fra sundhedsmyndighederne. Vi skal have politi og forsvar ud på de smittede farme.

Avlerne skal medvirke, derfor nok ikke melde ud fra starten at avlsdyr skal slås ned.

Trine Bramsen

Nogle er at minkavlerne selv slår ned. Vi vil kunne sætte beredskabsstyrelsen og forsvaret ind relativt hurtigt + samarbejde mm partnerlande.

Johan

Brug for materiel fra Tyskland og Sverige. Rulle ned nordfra. Tager dage og uger.

Wammen

Hvor lang tid tager det ad frivillighedens vej?

Avlsmink, ganske mange?

Mette

Hvis man sidder i et andet rum: Hvis pågæet i 2 med i DK, hvad er risikoen ved at du gir 2 md ekstra?

MH

Avlsdyr: Et par millioner – vil jo blive smittet + de nye hvalpe vil blive modtagelige. Esbjerg smitte kommer fra østeuropa. Så hvis vi i DK vaccineres i 2021 men får ny østeuropæisk streng ind i mink, så potentielt mutere og ind i DK befolkning.

Og 2 mdr ekstra... jo, i Nordjylland ½ af smitte blandt mennesker fra mink!

Tid er en faktor.

Mette F

Desværre slå alle mink ned. Empati. Smertefuldt. Det er deres livsværk. Arbpladser der har lokal betydning.

Avlsdyr også slås ned. Jeg vil anbefale at kommunikationen: Slå alt ned nu, men det betyder ikke, at når det er sundhedsfagligt forsvarligt på den anden side af covid-19, så ja. Men det kan også være en provokation. Kombi-model: Forsvaret slå ned. Minavlerne gulerod! i mellemtiden...

Hvorfor gå hurtigt? Vigtigt hvor ligger argumentationen hvorfor det haster?

Hvis man lægger en forklaring i forhold til Nordjylland, så for spinkelt, men vægten kommunikativt på vaccinen!

Vigtigt. I har styr på fakta ift det Magnus redegjorde for før.

Afgørende vigtigt for verdenssamfundet.

Skal kommunikeres i morgen. Kan beskyldes for i ly af præsidentvalget, men is i maven.

Mogens J

Værdifuld minkstamme i DK.

Simon Kol

Vigtigt at gi mulighed for ny mink.

Mette F

Kommunikation: Vi er helt bekendt med, at når avlsdyr skal væk så ikke det samme som at om 2 år har vi minkproduktion igen i DK. Derfor ikke pol beslutning om ikke mink.

Økonomidelen

Wammen

Pris 11 mia kroner estimeret.

Jeppe Kofod

Vi er klar med ambassadørerne, så de er klar.

Menneskelige sundhedsfaglige

Mette

Er styrelserne med? Går ikke at på fredag en historie om at det her er lige lidt for drastisk.

Det her er ikke forsigtighedsprincip! Ikke som i foråret!

Per Okkels

Både risiko og indsats er anbefalet og godkendt af indsatsgruppen, dvs de 3 styrelser.

Mette F

Er det her for vidtgående? Magnus?

Magnus

SSI konklusion så klar. Hvis ikke, vi gør det, så forklaring på hvorfor det.

(>> opdager at der er nye ting, mundbind <<)

Johan

Vi har lige taget mundbind med, indrømmet.

BB

Spørgsmål til sundhed: Afgørende at slå ned ift Nordjylland hvor vi ved, der var den spredning for 2 måneder siden.

Helt konkrete operation...?

MH

Kan vi genomsekventere samtlige positive i hele DK i et par uger?

Per

Vi vil stikprøve!

BB

Der er gået 1 med fra de 12 vi kender til i Nordjylland! Fejl at vi tror, de er i Nordjylland

Per

Vi sekventerer alle dem vi kan overhovedet!

Mette F

I hvor høj grad kan vi forsvare geografisk nedlukning? Myndigheder?

MH

Genomsekventering 10.000 gennemført. 12 af dem har denne streng!

Mette F

Reel lokal nedlukning i nordjyske kommuner.

Per

Vi ved at der er smitte med minkvarianter i de kommuner.

Wammen

De her 12 personer: Indkapslet meget alvorligt. Tjek alle der får taget prøver, at de ikke har denne mutation! Dem der har fået prøver? Kan man teste dem for mutationer? Smitteopspore dem!

Vigtigt at sundhedsmyndighederne står på mål for det.

BB

Vi bærer verdens vacciner i hænderne. Der er sprunget 1 mutation til mennesker. Det ved vi var i 12 mennesker i Nordjylland for 2 mdr siden.

Mette F

Myndigheder i DK smitteopspore alt hvad der skal til ift den her muterede virus!!

Pelle Pape

Smitteopsporing op i morgen: Fuldstændig aggressiv på de her 12 personer og nære kontakter, påbud mm
Dedikerede ressourcer...

Mette F

Smitteopspores bagud.
Er vi sikre på snittet på Nordjylland ligger rigtigt? Hvad med alle de andre minkavlere?

Per

Snittet ift Nordjylland: Det er der, vi har minvarianterne ude i samfundet.
Vi er ikke sikre på, der ikke transporteres smitte rundt i DK.

Mette F

Skærpede foranstaltninger om minkejerne mfl?

Simon Kol

Almindelige nordjyder kan ikke blive hjemme og holde børn hjemme og så se polakkerne komme i busser for at pelse dyr.

Wammen

Smitteopsporing skal op! Bagudrettet nu. Alloker flere mennesker.

Mette F

Fuldt ud følge det. Folk skal kunne se logikken. Alloker flere mennesker.

BB

Vi går i værkstedet m vores eksperter. Kommer tilbage.

MH

Handler om at gøre det myndighederne anbefaler...
Nogle ting i sagen er ændret lidt....

Mette F

Vi kan ikke vente. Handlepligt! Pressemøde i morgen?

Justesen

Vidtrækkende. Kommunikeres i morgen. Du, Mette, bør have en rolle i det.
Potentielt virtuelt pressemøde. FT-salen til kl. 13?
Forudgående orientering af partier: Relativt tidligt
i morgen formiddag? Afvent Nicks prøvesvar?

Mette F

Mulighed for reg. + DC testet hurtigt! Jeg skal sige noget i spørgetid... Er efterfølgende, ... Kan ikke nå pressemøde før

Wammen

Kan vi rykke spørgetime? Pressemøde før spørgetime?

Simon

Vigtigt vi husker de berørte borgmestre. Venstre-borgmestre får svært ved at navigere i det her.

Mette F

Jeg taler gerne m Ellemann alligevel nu. Utrolig ærgerligt at V agerer sådan.

Jeg tænker selv møde snart m de andre partiformænd og sundhedsordførere.

Radikale-signal: Vi skal ikke konflikte på covid-19.

MH

Parlamentarisk: Hastelov 2 krav om ”konsultation” ved 5 i st f 10. Ordentlig briefing af partier inden.
...”,

har han forklaret, at talerækken sagtens kunne være en normal rækkefølge på et KU-møde. Mogens Jensen kom på lidt sent. Hvis miljø- og fødevareministeren havde været den koordinerende, så havde han startet. Der er permanente medlemmer og gæster, og der er lidt med, hvem som tager ordet først. Der var ikke en på mødet, som rakte hånden op og nævnte den valgte løsning. Der var en stemning for, at der skulle et radikalt tiltag til. Alle havde læst risikovurderingen, så der var ikke så meget spillerum.

Adspurgt af kommissionen og forevist sms'er af 3. november 2020 (tillægsekstrakt 10 s. 35):

”...

[Per Okkels]: 22:14:49: Alle mink slæes ned.

[Per Okkels]: 22:15:18: Argumentet er vaccinen ikke smittespredning generelt.

[Per Okkels]: 22:18:06: STM spørger til om vi kan slå ned nu men ok at åbne om nogle år eller lignende hvis det er sundhedsmæssigt forsvarligt. Mogens. Lukker vi lukkes der aldrig op igen.

Kan vi bevare en lille mængde.

...”,

har han forklaret, at han sendte denne besked til sine medarbejdere, idet de afventede hans melding på det, som var vigtigt for deres arbejde. De var på arbejde hele tiden og arbejdede i hold. Når han syntes, at der var noget, som var vigtigt for deres arbejde, orienterede han dem. Det var en almindelig kommunikation, de havde. Han havde en fornemmelse af, at konklusionen ville blive, at alle mink skulle aflives. Han tog en chance og skrev det. Argumentet var risikoen for smittespredning i det store reservoir, og cluster 5 var et eksempel på det, som de frygtede, og der kunne komme cluster 6, 7, 8 osv. Dette var det bedste eksempel, de havde på, at der kunne være zoonoser. Hver gang der kom smitte ud i befolkningen, kunne de se, at det kom fra mink. Det var et spørgsmål om tid, før der ville komme en mutation, som ville gøre, at vaccinerne ville svækkes. Han kan ikke huske en diskussion om, hvordan kommunikationen skulle være. Det var Mogens Jensen, som sagde: ”Lukker vi, lukkes der aldrig op igen”. Teoretisk set havde Mogens Jensen ikke ret i, at minkbranchen ikke kunne genopstå. Man kunne godt lukke den op igen. Han husker ikke, at der var en diskussion af det.

Adspurgt af kommissionen og forevist den af Sundhedsministeriet udarbejdede tidslinje (tillægsekstrakt 5 s. 167) har han forklaret, at han har set tidslinjen. Han var med til både mødet den 3. november 2020 om morgenen og til KU-mødet den 4. november 2020, hvor de talte videre om Nordjyllands-pakken. Han var også med til ”rødt” ordførermøde, bredt ordførermøde og orientering af partilederne om mink. Det var der, hvor Kåre Mølbak var klarere end på pressemødet.

Adspurgt af kommissionen og forevist Kåre Mølbaks indlæg på pressemøde den 5. november 2020 (ekstrakten s. 2759-2760):

”...

I dag, der deltog jeg i et møde med Det Europæiske Smitteagentur ECDC og Verdenssundhedsorganisationen WHO – både repræsentanter fra Genève, altså hovedkvarteret og fra europakontoret, som jo ligger i København. Så det var anerkendte forskere, epidemiologer, virologer, folk med erfaringen inden for kommunikation og så videre, og så videre, der deltog i det møde, og de er enige i, at det er det rigtige, Danmark gør.

...”

har han forklaret, at Kåre Mølbak her lænede sig længere ud, end han gjorde dagen før. Mødet, som Kåre Mølbak havde været til, var formentlig et telefonmøde. Han syntes, at det var urimeligt med kritikken af, at de ikke var internationale, idet Kåre Mølbak gjorde et stort stykke arbejde her.

Forevist af bisidder for Magnus Heunicke, advokat Jonas Christoffersen, uddrag af Kåre Mølbaks indlæg på pressemødet den 5. november 2020 (ekstrakten s. 2761):

”...

Så vil man måske spørge: Har vi den perfekte evidens. Nej, det har vi ikke, der er brug for nogle undersøgelser, der bekræfter de undersøgelser, vi allerede har lavet. Der er brug for nogle supplerende undersøgelser, hvor vi også kigger på, hvad det faktisk betyder i forhold til vacciner, og så videre, og så videre. Så der vil komme nuancer til denne her fortælling hen ad vejen. Men det, som WHO og ECDC også sagde: At ja, I bliver nødt til at handle, førend I har den perfekte evidens, fordi det kan vise sig, at det bliver for sent at handle, såfremt den perfekte evidens er skaffet til veje.

...”

og adspurgt af kommissionen og forevist yderligere uddrag af Kåre Mølbaks indlæg på pressemødet den 5. november 2020 (ekstraktens s. 2776):

”...

Så skiftede man til den anden strategi, som jo så heller ikke viste sig. Så det er, fordi man hele tiden har prøvet at lave den mest skånsomme strategi i forhold til de konkrete risikovurderinger. Så det er først i denne her uge, at der er en risikovurdering, der klart konkluderer, at en fortsat minkavl under en igangværende COVID-19-epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder mulighederne for at forebygge COVID-19 med vacciner. Så det er først på det tidspunkt, at vi laver en risikovurdering, der er så krystalklar. Og en naturlig konsekvens af den risikovurdering det er så, at man skal aflive mink.

...”

har han forklaret, at Kåre Mølbak her udtrykte sig lige så klart, som han havde gjort til partiledermødet.

Adspurgt af kommissionen og forevist mailkorrespondance af 5. november 2020 (ekstrakten s. 2687):

”...

Fra: Thomas Senderovitz

Sendt: 5. november 2020 17:04

Til: Kåre Mølbak

Cc: Søren Brostrøm SST; Ole Jensen

Emne: Re: Erfaring fra gårsdagen

Jeg er ikke uenig i beslutningerne - men forundret over, at LMST ikke var i loop.

Thomas Senderovitz, MD

Direktør / CEO

Lægemiddelstyrelsen / Danish Medicines Agency

...

Den 5. nov. 2020 kl. 16.27 skrev Kåre Mølbak :

Kære Thomas

I forhold til mutationerne er det vores vurdering, at vi må handle og ikke afvente yderligere forskning på området. Det er også den holdning som WHO og ECDC deler. Hvis vi venter med at handle, til vi har bevis for, at virusstammen ikke dækkes af vaccinen handler vi for sent. Worst case scenarie er en parallel epidemi, men det har vi gode mulighed for at forhindre når vi nu kender virus, fjerner reservoiret, tester, opsporer og begrænser unødigt aktivitet.

Jeg er enig med dig i, at denne stamme formentlig bedre hæmmes af vaccine-inducerede antistoffer end med antistoffer efter naturlig infektion, og det ser vi på. Men dette bør ikke afholde os fra at handle.

Kommunikationsmæssigt kan det være bedre håndteret, men det vil jeg ikke tage på mig.

Hilsen

Kåre

Sendt: 5. november 2020 09:04

Til: Kåre Mølbak ; Søren Brostrøm ; Ole Jensen

Emne: Erfaring fra gårsdagen

Kære kolleger,

Jeg blev mildest talt temmelig overrasket over gårsdagens pressebrief og linjen, der blev lagt. Jeg er desto mere forundret over, at der ikke inden mødet var en briefing, der også involverede LMST, der vel jf vores aftale er ansvarlig for effektivitet/safety vurderinger af vaccinerne.

Vores syn på mutationerne er ikke helt så skarpt, som det, der i går florerede i pressen, og som det også lykkedes mig at drøfte med dig Kåre – 30 minutter inden presse-briefets begyndelse.

Skal vi ikke blive nødt bedre til at holde hinanden i loop, incl. notater, med så omfattende implikationer?

Hilsen

Thomas

...

har han forklaret, at Thomas Senderovitz fra Lægemedelstyrelsen var lidt overrasket over, at han ikke havde hørt om sagen og sagde, at man skulle være opmærksom på, at effekten formentlig ville være større, hvis det var rigtige vacciner, der blev brugt. Kåre Mølbak svarede, at det var meget muligt, men det kunne de ikke nå, så han stod fast. Thomas Senderovitz var enig, men han ville gerne have en bedre koordination en anden gang. Det lærte de af. Lægemedelstyrelsen var ikke i loop, som de plejede at være, da det hele kom så hurtigt den 2. november 2020. Han koncentrerede sig om at få et morgenmøde den 3. november 2020 med Statens Serum Institut og fik Søren Brostrøm, som var hovedrådgiver for regeringen, med, og han tænkte ikke på at få Lægemedelstyrelsen med. Der var ingen på mødet, der sagde, at Lægemedelstyrelsen skulle med. Cluster 5 blev måske understreget for meget kommunikativt.

Adspurgte af kommissionen og forevist Lægemedelstyrelsens vurdering af 10. november 2020 af betydningen af Statens Serums Instituts risikovurdering af minkderiveret virus, og mulige betydning for covid-19 vacciner under udvikling (ekstrakten s. 3813), har han forklaret, at han var tryk ved, at Statens Serum Institut og Kåre Mølbak holdt fast i risikovurderingen. Det var spinkelt, men de holdt fast, da cluster 5 var et eksempel på det, som de frygtede.

Adspurgte af kommissionen og forevist mail af 23. november 2020 (tillægsekstrakt 3 s. 239):

”...

Fra: Per Okkels

Til: Mette Thorn

Cc: Magnus Ulveman

Emne: Re: Kære Per. Vi skrev forbi hinanden. TIL GODKENDELSE: Svar til JP om avlssdyr

Dato: 23. november 2020 20:05:18

Det er jo simpelthen forkert det Kåre siger. Riciko vurderingen siger incl. avlssdyr.

Sendt fra min iPad

Den 23. nov. 2020 kl. 19.35 skrev Mette Thorn ...:

Nordjylland er rettet, Ulvemann ville ikke have 5 med, og ministeren har netop godkendt nedenstående. OK el skal vi tage en runde til?

Fra: Mette Thorn ...

Sendt: 23. november 2020 19:29

Til: Magnus Heunicke <

Cc: Per Okkels ...; Rasmus Jønsson ...; DEP Alle ministersekretærer ...; DEP Pressefolkene

...

Emne: TIL GODKENDELSE: Svar til JP om avlssdyr

Kære Magnus

STM har henvist til os. JP vil køre en historie i morgen om, at risikovurderingen ikke siger noget om avlssdyr. Det kritiserer V og K.

Mølbak har i dag udtalt til JP: ”Vi har således ikke taget stilling til forskellige løsninger, eksempelvis permanent forbud mod al hold af mink, midlertidigt forbud mod al hold af mink, midlertidigt forbud mod produktion men tilladt opretholdelse af en mindre mængde avlssdyr samt andre mulige løsninger. Man kan således ikke anvende vores risikovurdering til at konkludere, om der er stor risiko ved at lade avlssdyrene overleve, idet der ikke er spurgt specifikt til dette.”

...”

har han forklaret, at han tror, at det var sammenblandingen mellem avlssdyr og genbank. Branchen ønskede ikke at bevare en genbank bestående af 55.000 - 56.000 mink.

Adspurgt af sin bisidder, advokat Thomas Brædder, har han forklaret, at statsministeren på KU-mødet sagde, at sagen måtte forelægges mundtligt, idet sagen var kommet meget sent frem, og at de skulle være skarpe hver især. De var derfor godt klar over, at det ikke var normalt. Videre har han forklaret, at han rejste spørgsmålet om mundbind på KU-mødet, da de opdagede det på mødet. Normalt ville noget sådant været grebet skriftligt an inden mødet. Han skrev til Kåre Mølbak under pressemødet den 4. november 2020, at hvis han var i tvivl om noget, så kunne han læse højt af risikovurderingen, som han selv havde skrevet.

Yderligere adspurgt af sin bisidder, og forevist uddrag fra Kåre Mølbaks indlæg på pressemødet den 4. november 2020 (ekstrakten s. 2533):

”...

Den anden bekymring, det går så på mutationerne. Og det er sådan så med et RNA-virus som coronavirus, så ser man hele tiden mutationer. Det ser man også, når virus spredtes blandt mennesker. Men det særlige, der sker, når virus skifter vært, altså fra mennesker til mink, det er, at det kommer ind i et andet biologisk system. Det kommer ind i en anden dyreart, og det giver så et andet selektion af mutanter. Og det betyder så, at vi pludselig har set en drift af virus, hvor

vi står og ser en virustype, der på væsentlige punkter adskiller sig fra de gammelkendte humane virusvarianter. Vi har set flere forskellige former for mutationer. Og dét, der i særdeleshed har bekymret os, det er denne her Cluster 5, er den døbt, som er et virusvariant, der har tre ændringer i aminosyren, plus at den også har tabt noget af arvematerialet. Og de ændringer, de ligger i relation til dét, der hedder Spikeproteinet, som er det mål, der er for, for vacciner, fordi det er dér denne her Spike, som virus bruger, når den hæfter sig til receptorer på slimhinden. Og, og det giver så anledninger til, til bekymring, der så er blevet undersøgt i laboratoriet. I laboratoriet har vi så vist, at vækst af det her virus, det muterede virus ikke hæmmes i samme grad af anti-stoffer fra patienter, som et normalt mennesketilpasset virus gør. Så vi, så vi ser en klar forskel dér.
...”

har han forklaret, at det, der blev sagt, ikke var for almindelige mennesker. Kåre Mølbak skulle forklare til befolkningen, hvorfor regeringen havde truffet beslutningen, og han fordybede sig lidt for meget i det videnskabelige.

Ydermere adspurgt af sin bisidder, har han forklaret, at han inviterede nogle eksperter til et møde den 4. november 2020. De talte på mødet om mink og cluster 5. Vedrørende cluster 5 mente de nok, at det var for lille et materiale, men vedrørende minkene sagde eksperterne, at det nok var det rigtige at gøre. Han sagde til dem, at han ikke ville tage dem til indtægt for det, men han sendte et referat af mødet til dem, og en af dem kom med en indsigelse, men det var ikke vedrørende hovedelementet om, at det var en god beslutning at slå minkene ned. Indsatsgruppen besluttede, hvorvidt skoler, erhverv mv. skulle lukkes og åbnes mv., mens sektorministerierne stod for at gennemføre disse beslutninger og lave lovgivningen. De lavede sektorsamarbejder, f.eks. mellem detailhandlen og Erhvervsministeriet. Sundhedsministeriet udarbejdede i begyndelsen nogle bekendtgørelser for nogle af ministerierne, men efterhånden blev det til en klar rollefordeling.

Adspurgt af advokat Lars Kjeldsen, bisidder for Mette Frederiksen, og forevist mail af 9. november 2020 (tillægsekstrakt 3 s. 93)

”...

Den 9. nov. 2020 kl. 17.13 skrev Lars Nielsen ...

Kære Anne Mette

Min tilføjelse med rødt.

mvh

Lars

Lars P. Nielsen

Speciallæge i klinisk mikrobiologi, tidl overlæge og professor.

Hovedbudskaber fra eksperter:

- Bekymringer over, at antallet af inficeret farme er meget høj nu.

- Begrænsning af smitten fra farmene har ikke virket tilstrækkeligt.

- Cluster 5 stammen giver ikke alvorligere sygdom; men bekymringen baseres på, at de fleste vacciner mod det pandemiske virus ikke bliver tilstrækkeligt effektive såfremt mink-stammen breder sig i befolkningen.

- Enig i, at alle mink skal slås ned i hele landet. Og skal ske nu før en vaccine kommer, så denne virus ikke har nogen fordel.

- Håber denne stamme dør ud.

- Frygt for, at der udvikler sig en parallel epidemi i Jylland. Enig i, at der kan komme en ny mutation i **den store mink population**.

- Lokale restriktioner er nødvendige for at inddæmme smitten. Positivt med hårdt testregime og begrænset mobilitet.

- Relevant med tiltag for at beskytte vaccins effektivitet, når de fleste er baseret på spike-protein

- Denne virus-variant er ikke farligere for mennesker, end den vi kender, det skal kommunikeres tydeligt.

- Anbefaling om, at kommunerne lukkes ned indtil alle mink er slået ned.

- Anbefaling om sekventering nationalt. Vurderer, at man i Danmark har kapacitet til at sekventere 1000-2000 prøver dagligt. Der er flere kommercielle virksomheder i DK, der evt. kan hjælpe/har ekspertise.
..."

har han forklaret, at dette var referatet fra mødet med minkfarmerne, som blev sendt ud til det tre forskere, men de reagerede ikke. Det sorte er referatet, som blev sendt ud, mens det røde er en kommentar fra Lars P. Nielsen. Der var ingen kommentar eller ændring til det i referatet anført om, at man var enig i, at alle mink skulle slås ned.

Adspurgte af advokat Lars Kjeldsen, bisidder for Mette Frederiksen, og foreviste sms til Kåre Mølbak af 4. november 2020 kl. 16.21 (tillægsekstrakt 2 s. 369):

"...

[Per Okkels]: *Du står faktisk bag anbefalingen om at aflive jvf i går*

..."

har han forklaret, at Kåre Mølbak ikke deltog på KU-mødet den 3. november 2020. Magnus Heunicke sagde på KU-mødet, at en naturlig konsekvens af risikovurderingen var, at alle mink skulle aflives. Han husker ikke, at den indstilling blev udfordret på mødet.

Adspurgte af advokat Jacob Goldschmidt, bisidder for Tejs Binderup og Paolo Drostby, og foreviste Dorthe Eberhardt Søndergaards forklaring i forklaringsdokumentet s. 274:

"...

Tejs Binderup havde telefonisk oplyst, at Miljø- og Fødevareministeriet ikke havde hjemmel til at aflive raske mink. Hun bad derfor Mette Touborg Heydenreich og Frederik Rechenback Enelund om at undersøge, hvorvidt der kunne være hjemmel hertil i epidemiloven. På dette tidspunkt begyndte man at tale om etablering af zoneinddelinger af minkfarmene.

...

Den 4. november 2020 blev der afholdt et afdelingschefsmøde, hvor det blev drøftet, hvorvidt regeringens beslutning om at aflive alle mink i Danmark var en ny og tredje model i forhold til de to modeller, som embedsværket havde indstillet. Der var på mødet tvivl om, hvorvidt minkbranchen skulle nedlægges. På mødet oplyste Tejs Binderup, at der ikke var hjemmel til at aflive alle mink i lov om hold af dyr, og han spurgte derfor om hjemlen kunne findes i epidemiloven. Hun svarede, at der ikke var hjemmel i epidemiloven.

...”,

har han forklaret, at han mener, at Tejs Binderup var med på afdelingschefmødet. Han deltog ikke selv i afdelingschefmødet den 4. november 2020, og han fik ikke nogen tilbagemelding fra Dorthe Eberhardt Søndergaard herom. Hun kom ikke til ham og spurgte, hvad der var besluttet, og hun oplyste ham ikke om hjemmelsdrøftelsen på afdelingschefmødet den 4. november 2020.

Adspurgt af advokat, Jonas Christoffersen, bisidder for Magnus Heunicke, og forevist sms-korrespondance af 1. november 2020 (tillægsekstrakt 2 s. 482):

”...

søn. 1. nov. 19.51

Tejs Binderup:

Kære Mogens

Har her sidst på eftermiddagen talt med Hanne L., som har vendt hele situationen med Kåre Mølbak inden de to skal mødes med Fur i morgen. Kåre har fortalt, at han i morgen har tænkt sig at sige til Fur, at han - ud fra en ren epidemiologisk vurdering – vil anbefale, at man næste år har så lille en biomasse som muligt i minksektoren. En vaccine kan således tidligst forventes til marts, og inden man kan have en sådan spredt bare nogenlunde ud blandt befolkningen vil man i et absolut best case scenarie være langt inde i sommeren. Har vendt med Henrik, og om end man kan være bekymret for, hvordan branchens reaktion vil være på en sådan melding, er vi enige om, at det nok er meget fint, at SSI får meldt rent ud ift. branchen. Derefter vil det jo så være en politisk vurdering, hvordan "så lille som muligt" skal udmøntes i praksis. Det kommer vi med nogle bud på i den ØU-sag, som er ved at blive udarbejdet.

Vh

•Tejs

Mogens Jensen:

•Fint Dbh Mogens

...”

har han forklaret, at han ikke havde hørt, at Kåre Mølbak den 1. november 2020 havde varslet, at han ville sige noget til minkavlerne.

Adspurgt af advokat Jonas Christoffersen, bisidder for Magnus Heunicke, og forevist internt referat af eftermøde i Miljø- og Fødevareministeriet (ekstrakten s. 1507):

”...

Pelsning:

- Der arbejdes ikke videre med pelsning i zonerne. Overhovedet. DC har aftalt det med Tage Pedersen, som kommunikerer dette til sin bestyrelse.
- Ministeren understreger den absolutte nødvendighed af, at SSI kommunikerer det der er meldt ud på dagens møde med Fur. Det skal gerne meldes ud i morgen formiddag – gerne gennem PM eller pressemøde
- Det aftales om Hanne Larsen og DC kan deltage i minkbranchen.
- Hanne Larsen betoner vigtigheden af, at vi ikke stigmatiserer minkbranchen.

...”

har han forklaret, at han den 2. november 2020 om aftenen havde et telefonmøde med Henrik Studsgaard og de andre departementschefer, hvor konklusionen var, at der skulle udarbejdes noget materiale til Folketinget. Han husker ikke, at Henrik Studsgaard sagde noget om, hvad man skulle gøre i forhold til det veterinære. Han, Henrik Studsgaard og de andre departementschefer delte opgaverne.

Adspurgt af advokat, Søren Malling, bisidder for Kåre Mølbak, og forevist Kåre Mølbaks forklaring i forklaringsdokumentet s. 188:

”...

Forevist transskription af sms-korrespondance mellem Per Okkels og ham selv, der starter med en sms fra Per Okkels, sendt den 4. november kl. 16.21 (tillægsekstrakt 2 s. 369), og hvoraf fremgår:

”23. Korrespondance med departementschef Per Okkels (Sundhedsministeriet)

23.1. SMS-besked modtaget 4/11 2020 16:21:

”Du var meget modificerende her. Mere skarp på partiledermøde.”

”Genfind risikovurderingen”

23.2. SMS-besked afsendt 4/11 2020 16:21:

”Kommer igen”

23.3. SMS-besked modtaget 4/11 2020 16:21:

”Super”

”Du står faktisk bag anbefalingen om at aflive jvf i går”

23.4. SMS-besked afsendt 4/11 2020 16:21:

”Det står jeg bag. Men vores rolle er primært at vurdere risiko og det har vi gjort krystalklart”

23.5. SMS-besked modtaget 4/11 2020 16:21:

”Alt OK””,

har han forklaret, at det er korrekt, at denne korrespondance fandt sted, mens det virtuelle pressemøde den 4. november 2020, hvor regeringens beslutning blev meldt ud, var i gang. Det var faktisk bekymrende, fordi Per Okkels var ved at tage dem til indtægt for noget, som var mere vidtgående, end det de var blevet bedt om. De skulle stå mere på mål for aflivningsstrategien og tage ansvar for håndteringen, ikke bare risikovurderingen. Selv har han det imidlertid bedst med, at der er en armslængde mellem risikovurderingen og risikohåndteringen.

De blev ikke spurgt, om man kunne vente en uge. Hvis de var blevet spurgt herom, ville han have svaret, at det ville komme med meget store omkostninger for folkesundheden. Og så kan man måske tænke sig til, hvad der så var sket. Så han tænker, at den beslutning, der blev taget var en naturlig konsekvens af risikovurderingen. Men som sagt var de alene blevet bedt om at fremkomme med en risikovurdering, og derfor er det dækkende at sige, at han på pressemødet ikke fremkom med en fuldtønet støtte til beslutningen, men ønskede at overlade det til politikerne.

...”

har han forklaret, at partiledermødet var den 4. november 2020 om formiddagen. Han skrev til Kåre Mølbak den 4. november 2020 kl. 16.21, at denne stod bag anbefalingen ”jf. i går”. Han kan ikke rigtig få det til at passe. Det kan have været mødet, de havde den 3. november 2020 om morgenen. Det var underligt, at Statens Serum Institut ikke kunne se, hvad det var, de satte i gang med risikovurderingen. De havde ikke talt om andet end mink og mutationer. Han blev kort i tvivl om, hvorvidt Kåre Mølbak var bevidst om, hvor alvorlig fundet af mutationer var, idet han havde fortalt branchen om det, før han fortalte det til sin departementschef og minister. Det var Kåre Mølbak, der sagde, at risikovurderingen var så krystalklar, at der kun var et udkomme af den. Han kan dog ikke tage fra

Kåre Mølbak, at han følte sig presset. Det var en risikovurdering, men den var så tæt på risikohåndteringen, at det var en strid om ord. Ansvar for risikohåndteringen lå hos Miljø- og Fødevareministeriet og Fødevarestyrelsen og ikke hos Statens Serum Institut.

Magnus Heunicke

Magnus Heunicke har – under afhøringen i kommissionen den 26. november 2021 – blandt andet forklaret, at han siden januar 2021 har været sundhedsminister. Han var fra den 27. juni 2019 til den 21. januar 2021 sundheds- og ældreminister. I en tidligere regering var han fra den 3. februar 2014 til den 28. juni 2015 transportminister. Han er uddannet journalist fra Danmarks Journalisthøjskole.

Per Okkels var i den pågældende periode hans departementschef. Hans kommunikation med Per Okkels foregik primært mundtligt. De var næsten konstant sammen i denne periode, og der skete en tæt udveksling af oplysninger mellem dem. Stort set hver gang en af dem havde været til et møde, var de sammen og briefede hinanden. I ministersekretariatet sad en leder og nogle medarbejdere. Der var hundredvis af sms'er imellem dem. Der var utrolig mange sager, der kørte samtidig. De holdt coronastatusmøder næsten hver dag eller i hvert fald nogle gange om ugen. De havde nogle enormt hårdtarbejdende medarbejdere i Sundhedsministeriet. Dorthe Eberhardt Søndergaard var afdelingschef og Katrine Kaldahl var kontorchef. Lene Brøndum og Søren Gaard kom også ind som afdelingschefer.

Han hørte første gang om coronasmitte blandt mink i sommeren 2020. Der skete tre ting: Først hørte de fra Holland, at der var smitte fra mennesker til mink og derefter igen fra mink til mennesker. På dette tidspunkt havde han ikke hørt noget om mutationer. Dorthe Eberhardt Søndergaard sagde til ham: "Så har vi en zoonose". Han fandt ud af, at det betød, at virus springer mellem dyr og mennesker. For det andet kom smitten i mink til Danmark, hvor tre farme blev smittet temmelig hurtigt. For det tredje fik de kort efter at vide, at der også var mennesker på minkfarmene i Danmark, som var smittede. Smitteopsporingen kunne konstatere, at nogle af dem, som boede på minkfarmene og var blevet smittet, bragte smitten videre til plejehjem, hvor de arbejdede. Han var derfor meget tilfreds, da det blev besluttet at slå de tre smittede minkbesætninger ned.

Forevist sms-korrespondance af 9. juni 2020 (ekstrakt 3 s. 1673):

"...

[Dorthe Eberhardt Søndergaard]: Jeg har lige talt med Fødevareministeriet. DR har kontaktet dem for at høre om smittefare fra husdyr (mink) til mennesker. Holland afliver nu mink fordi de mener at mink har overført corona til mennesker. FVST og SSI er i dialog, og SSIs vurdering af at husdyr ikke smitter mennesker er udleveret i en aktindsigt

[Magnus Heunicke]: Ok tak for info. Vi må holde os til det sundhedsfaglige. Hvis der er nye oplysninger, må vi handle. Men er selv ret katastrofalt for eksport, hvis vi skal aflive alle mink, så det vil der være stor modstand imod, derfor skal vi have en stærk sag
..."

har han forklaret, at han mente, at man måtte holde sig til det sundhedsfaglige, og det, som de vidste. Man stod i en helt ny situation. Der var ingen vacciner i udsigt. Smitten var lav i Danmark på det tidspunkt og nedadgående. Dorthe Eberhardt Søndergaard skrev, at mink ikke smittede mennesker, og det ved de nu, ikke er korrekt. Det, han mente med en "stærk sag", var, at det skulle være en fuldstændig sundhedsfaglig begrundelse. Man blev nødt til at forholde sig til det nationalt og kunne ikke læne sig op ad Holland. På dette tidspunkt vidste han ikke, hvor mange mink der var i Danmark.

Forevist sms-korrespondance af 15. juni 2020 (tillægsekstrakt 3 s. 1674):

”...

[Lene Brøndum]: mink-status:

SSI oplyst til STPS, at flere mink er positive. FVST vil gå ud med en pressemeddelelse. 29 ud af 30 mink positive. Der vil nu blive iværksat yderligere undersøgelser

[Magnus Heunicke]: Jeg vurderer det her er kæmpe sag. Skal vi slå alle mink ned? Vi må ikke blive rådville her. Og STM skal også orienteres.

[Lene Brøndum]: Helt enig. Stor sag. Ikke afklaret om mink skal slås ned. Der laves yderligere undersøgelser nu (helgenom) for at blive klogere på virustype. Skal nok også tage fat i Sst for at høre, om det giver anledning til at se på anbefalinger. Men vil tro behov for yderligere viden.

[Magnus Heunicke]: Ved vi hvad de gør i Mogens Jensens ministerium? Skal vi have et krisemøde her til aften med dem og med styrelser? Måske flere (stm)? Og: Er det her en kæmpe stor global nyhed, hvis det er sandt? Eller er det almen viden at mink kan smitte mennesker med corona

[Katrine Kaldahl]: Miljø- og Fødevareministeriet arbejder på højtryk sammen med fødesvarestyrelsen for at finde ud af hvad næste skridt er. De giver os en melding om nogle timer. De fortæller, at der er set smitte fra mennesker til mink i Holland, men ikke hørt om smitte fra mink til mennesker.

...”,

har han forklaret, at når han i sin sms skrev ”STM”, så mente han Statsministeriet. Hvis han ville orientere statsministeren, ville han ringe til hende. På dette tidspunkt havde man ikke besluttet, hvad der skulle ske med de smittede mink. Hans reference til, om alle mink skulle aflives, henviste til, at Holland havde aflivet alle mink. Når Holland havde gjort det, kunne man ikke udelukke at gøre det samme i Danmark. De måtte undersøge alle muligheder. Men man blev nødt til at have noget faglighed at stå på, og det var derfor, der blev iværksat undersøgelser. De havde lige fået at vide, at der var testet 30 mink, hvoraf 29 var smittet. De havde også konstateret, at smitten gik fra mink tilbage til mennesker igen, og det var det, som potentielt var en kæmpe stor global nyhed.

Forevist sms af 16. juni 2020 (tillægsekstrakt 6 s. 321):

”...

[Dorthe Eberhardt Søndergaard]: Talt med MFVM. Det er besluttet at slå minkene ned ud fra et forsigtighedsprincip - som de håber vi vil bakke op. De vil samtidig igangsætte et testprogram blandt mink for at se om dermed andre besætninger, der er smittet. De skriver på en sag til STM og FM, som kommer forbi os.

...”,

har han forklaret, at han var meget tilfreds med, at minkene på de tre smittede farme blev slået ned, som besluttet af Miljø- og Fødevareministeriet. Han var meget tilfreds med, at de brugte et forsigtighedsprincip. De havde ikke nogen egentlig evidens for, at smitten havde spredt sig fra mink til mennesker. Der kom efterfølgende en ny strategi fra Miljø- og Fødevareministeriet, hvor man i stedet for at aflive smittede mink forsøgte at inddæmme smitten. Han synes ikke, at det var en god strategi, men han havde ikke noget sundhedsfagligt belæg for at kræve, at de fortsatte med forsigtighedsprincippet om at slå alle smittede mink ned. Han måtte derfor acceptere det. Hans styrelser bakkede op om den nye strategi. Der gik ret lang tid, før minksmitten kom igen, og han tænkte, at de åbenbart havde haft ret.

Forevist mailkorrespondance af 16. september 2020 (ekstrakten s. 337):

”...

Fra: Paolo Drostby
Til: Tejs Binderup; Anders Kroman Liin
Cc: Katja Goodhew
Emne: VS: Rettelser i CU-cover fra SUM
Dato: 16. september 2020 12:17:06
Vedhæftede filer: COVER - sum 16 9.docx

Kære Tejs

Se SUMs bemærkninger her. Jeg mener, at ændringerne i hvert fald delvis er på kanten af den fælles indstilling, der er kommet fra de involverede styrelser. Og vi kan vel ikke så godt stå i hovedet, når der indstilles til drøftelse, at alle mink i landet skal slås ned. @Anders du bedes gøre HST opmærksom på, at der er kommet særdeles substantielle ændringer fra SUM til den sag, der nu ligger hos ham, og give Niels i SUM besked på at sende dette til FM straks.

Vh Paolo

...

Fra: Anders Kroman Liin ...
Sendt: 16. september 2020 12:04
Til: Paolo Drostby ...; Katja Goodhew ...
Emne: Rettelser i CU-cover fra SUM

Kære Katja og Paolo

- 1) Vores cover ligger nu hos DC
- 2) Jeg har sendt det KC-godkendte CU-cover. Se rettelser. Jeg synes, der er tale om nogle ret vidtrækkende rettelser – og så har jeg ikke ud fra HST's tilbagemelding fanget, at vi skulle komme med eksempler fra udlandet (jf. første kommentar).

Venlig hilsen
Anders Kroman Liin

...”

og forevist CU-coveret (ekstrakten s. 338-341):

”...

[Miljø- og Fødevareministeriet]
[Sundheds- og Ældreministeriet]

Håndtering af smittespredning med COVID-19 i danske minkbesætninger

...

Løsning

SSI har udarbejdet en fornyet risikovurdering og finder, at den pludselige øgning i antallet af smittede minkbesætninger i et afgrænset område, hvor der samtidig er en høj incidens (26.4/100.000 i uge 35) blandt mennesker, er bekymrende. SST, STPS og FVST deler denne bekymring. En øget opmærksomhed på målrettet forebyggelse, overvågning og håndtering af smitteudbrud i relation til minkbesætninger vurderes derfor nødvendig.

...

SSI anfører, at der sker betydelige genetiske ændringer i minkvarianten, som vække bekymring for fremtidig human immunitet.

...

Sundhedsmyndighederne og Fødevarestyrelsen har udarbejdet et koordineret forslag til tiltag, der vurderes at kunne minimere yderligere smittespredning uden at slå minkbesætningerne ned, jf. bilag 1, som blandt andet indebærer en intensivisering af test af personer tilknyttet minkfarme. Muligheden for at tilbyde test vil skulle prioriteres i forhold til den tilgængelige testkapacitet. Det vil ligeledes skulle afklares, om der er behov for ny hjemmel til flere af de foreslåede løsninger.

Indstilling

Det indstilles, at der drøftes følgende løsningsmuligheder:

- Alle smittede besætninger slås ned ud fra et forsigtighedsprincip og/eller
- der iværksættes alternative tiltag, som er anbefalet af sundhedsmyndighederne og Fødevarestyrelsen, jf. bilag 1 eller
- alle minkbesætninger slås ned ud fra et forsigtighedsprincip

...”

og forevist FCU-cover opdateret den 17. september 2020 (ekstrakten s. 398), hvoraf følgende fremgår (ekstrakten s. 404):

”...

Det vil ligeledes skulle afklares, om der er behov for ny hjemmel til flere af de foreslåede løsninger.

...”

har han forklaret, at han ikke mener, at han så det pågældende cover af 17. september 2020. Han kendte til, at myndighederne vurderede, at den hidtidige strategi med blandt andet test var tilstrækkelig, og så skulle der noget til, hvis de skulle foreslå noget andet.

Forevist forelæggelse af FCU-sag (ekstrakten s.407):

”...

Godkend forelæggelse

Genforelæggelse: FCU-sag vedrørende håndtering af Covid-19 i minkfarme

Modtager: Katrine Kaldahl, DEPKKA

Sag: 2008549 - Smitte i minkfarm (corona/Covid-19)

Sagsbehandler: Niels Torpegaard Christensen, DEPNTC

Startet af: Niels Torpegaard Christensen, DEPNTC

Opgavefrist: 17. september 2020 18:00

Processfrist: 17. september 2020 18:00

Sagen skal udsendes hurtigst muligt med henblik på drøftelse på FCU den 18-09 Der er tale om en genforelæggelse, da MFVM har opdateret tallene i sagen på baggrund af seneste data samt indskrevet et afsnit om situationen i Holland, som blev efterspurgt på FCU.

Dokumenter

D-1381987, Cover: Godkendelse af CU-sag vedrørende COVID-19 i danske minkbesætninger, 14-09-2020

D-1388066, Cover med ændringer fra MFVM, 17-09-2020

D-1387046, Bilag 1, 16-09-2020

D-1381878, Håndakt til ministeren, 14-09-2020

...”

og forevist (ekstrakten s. 408):

”...

Cover til sagsforelæggelse

Til sundheds- og ældreministerens godkendelse

...

GenforelæggelseSag: FCU-sag vedrørende COVID-19 i danske minkbesætninger **Indstilling**

...

Der er tale om en genforelæggelse af sagen, som ministeren tidligere har godkendt. Sagen genforelægges, da MFVM har sendt en opdateret version af sagen, hvor der er sket en opdatering af smittetallene, ligesom der er indsat en beskrivelse af, hvordan situationen er håndteret i Holland, som blev efterspurgt på seneste FCU.

Ministeren har derudover i den tidligere godkendte sag bemærket følgende: ”Kan der ikke derudover være en større grad af risikobaseret stikprøvekontrol med om minkfarme overholder retningslinjerne?”

...”

har han forklaret, at han husker, at han så den tidligere sag. Det nye var en genforelæggelse efter, at Miljø- og Fødevareministeriet havde opdateret sagen, eftersom man på det sidste FCU-møde sagde, at man skulle se på, hvad man gjorde internationalt. Når myndighederne sagde, at der ikke var belæg for at slå ned, så kunne de ikke det. Han foreslog i stedet, at der blev taget stikprøvekontrol af, hvorvidt tiltagene med blandt andet test på minkfarmene blev overholdt. Han bemærkede ikke, at der kunne være behov for ændring af lovgivningen. Det var ikke hans ressortområde. Når der er noget lovgivning på Sundhedsministeriets område, er han meget opmærksom på det, og navnlig skulle de ikke ændre epidemiloven, med mindre det er meget nødvendigt, idet den typisk har stor offentlig og politisk bevågenhed. Ingen af de nævnte indsatser skulle hjemles i epidemiloven, som er hans ressortområde.

Forevist cover med titlen ”Håndtering af smittespredning med COVID-19 i danske minkbesætninger” (ekstrakten s. 414):

”...

Sundhedsmyndighederne og Fødevarestyrelsen har udarbejdet et koordineret forslag til tiltag

...

Muligheden for at tilbyde test vil skulle prioriteres i forhold til den tilgængelige testkapacitet. Det vil ligeledes skulle afklares, om der er behov for ny hjemmel til flere af de foreslåede løsninger.

...”

har han forklaret, at det er embedsmændenes opgave at sikre, at man bevæger sig inden for lovens rammer. Han gennemgik materialet med sine nærmeste medarbejde, og han forsøgte at afklare, hvorvidt man kunne gøre yderligere. I forbindelse med gennemgangen af materialet hørte han ikke om, at der kunne være nogle problemer i forhold til hjemmel. Dette ville han og hans embedsmænd have været meget opmærksomme på. Han var optaget af, om det var muligt at fortsætte med at aflive smittede mink på farme ud fra et forsigtighedsprincip.

Adspurgt af sin bisidder, advokat Jonas Christoffersen, og forevist notat af 15. september 2020 (ekstrakten s. 416-418 og 420-421):

”...

Status og håndtering af COVID-19 i minkbesætninger

...

Ansvarsfordeling

Jf. sektoransvarsprincippet håndteres smitte med COVID-19 i danske minkbesætninger med følgende ansvarsfordeling:

- Fødevarestyrelsen (FVST) har ansvaret for håndtering ift. dyrebesætninger, herunder for at træffe nødvendige forholdsregler ift. at overvåge forekomsten i besætninger, træffe beslutning om håndtering af besætninger i forhold til husdyrs sundhed og risikoen for smitte til og mellem husdyr og for rådgivning af og information til minkavlere og brancheorganisation(er). FVST orienterer STPS og SSI, når der konstateres sygdom i minkbesætninger med henblik på at iværksætte foranstaltninger for mennesker (anbefaling om test, isolation og brug af værnemidler).
- Statens Serum Institut (SSI) foretager analyser af alle test og helgenom-sekventering fra dyr og mennesker, udarbejder risikovurderinger og faglige vurderinger angående eventuelle foranstaltninger. SSI orienterer FVST, når der findes smitte med COVID-19 i prøver fra mink og om husstande med kontakt til mink, hvor der konstateres COVID-19 hos en person.
- Styrelsen for Patientsikkerhed (STPS) rådgiver om og foretager kontakt- og smitteopspring for så vidt angår ansatte og andre personer, der har været i kontakt med smittede besætninger eller er nære kontakter til disse. Såfremt STPS som led i den generelle kontakt – og smitteopsporing bliver opmærksom på, at tilfælde af smitte med COVID-19 hos mennesker har relation til minkbesætninger, orienteres FVST, under forudsætning af, at STPS får samtykke hertil fra den enkelte smittede.
- STPS indhenter de nødvendige samtykker. Ved konkrete sundhedsfaglige spørgsmålrelateret til udbrud på specifikke besætninger og håndteringen af personalet mv., vejleder STPS på baggrund af SSTs generelle retningslinjer.
- Sundhedsstyrelsen (SST) rådgiver den sektoransvarlige myndighed, som ift. Udbrud af sygdom i dyrebesætninger er FVST, ift. generelle sundhedsfaglige forholdsregler for mennesker herunder test, værnemidler, isolation og karantæne på baggrund af vurderinger fra SSI og STPS.

...

Løsning

...

- SSI anfører, at det bør overvejes at udstede generelle anbefalinger om, at personer, der kommer i minkfarme eller deler bolig med personer, som bor i minkfarme begrænser deres sociale netværk. STPS har til dette kommenteret: ”Det mener STPSer en yderlig stigmatisering af denne befolkningsgruppe og ikke mindst deres børn. Vi kan ikke anbefale dette. Vi mener at det i givet fald er bedre at vælge at fjerne selve problemet – altså slå minkene ned.

...”

har han forklaret, at han husker drøftelsen af stigmatiseringen af børn, som boede på minkfarme. Styrelserne mente, at det var bedre at tage hensyn til børnene end til minkene. Han syntes, at det var et fornuftigt synspunkt. Den beskrevne ansvarsfordeling synes han var logisk og gav god mening. Statens Serum Institut betjener primært Sundhedsministeriet, men de servicerer også - som en del af Dansk Veterinær Konsortium - Miljø- og Fødevareministeriet og Fødevarestyrelsen. Netop når der er zoonoser i spil, er det klogt, at de både betjener fødevaremyndighederne og sundhedsmyndighederne.

Adspurgte af sin bisidder, advokat Jonas Christoffersen, og foreviste mailkorrespondance (ekstrakten s. 353):

”...

From: Søren Brostrøm ...

Sent: 16-09-2020 18:14:29 (UTC +02)

To: 'Anders Fomsgaard' ...

Cc: Bolette Søborg ...; Kåre Mølbak ...; Helene Bilsted Probst ...

Subject: SV: Yderligere 1 ny minkbesætninger i Nordjylland positive for SARS-CoV-2 i dag

Kære Anders,

Mange tak for orientering. i Sundhedsstyrelsen deler vi bestemt din og jeres bekymring over det stigende reservoir af smitte i danske minkbesætning, med øget risiko for den humane epidemi. Vi får allerede disse informationer af færre kanaler, men jeg vil egentlig først og fremmest opfordre dig til at sikre at informationer og bekymringer tilflyder Kåre, Tyra og øvrig ledelse i SSI, som deltager sammen med os og STPS i indsatsgruppen i regi af Sundheds- og Ældreministeriet, og i drøftelser med FVST, ift. hvilke tiltag der kan tages for at forebygge smittespredning til mennesker.

Mange hilsner,
Søren

...

Fra: Anders Fomsgaard ...

Sendt: 16. september 2020 17:11

Til: Søren Brostrøm ...

Cc: Bolette Søborg ...; Kåre Mølbak ...

Emne: VS: Yderligere 1 ny minkbesætninger i Nordjylland positive for SARS-CoV-2 i dag

Kære Søren Brostrøm og Sundhedsstyrelsen

Jeg er dybt bekymret over de flere og flere minkfarme der bliver smittet med en eller flere nye hver dag. I dag er vi oppe på 19 !!!!

Jeg troede egentlig at Sundhedsstyrelsen fik al denne information af yderste vigtighed for mennesker da vi ser flere og flere mutationer der ændrer SARS-CoV-2 spike proteinet som kan risikere at repræsentere ændrede egenskaber i patienter som fx øget smitsomhed og antistof-escape? Men gruppen svarer at jeg bør orientere STT det gør jeg hermed

Kan vi have disse mange farme med hver af 10.000 mink per farm som virus ”fabrikker” når der er mennesker smittet ved hver eneste af disse farme smittet med de flere og flere muterede varianter?

Nu ved du/i det

Anders Fomsgaard

...”

har han forklaret, at det var lige omkring det tidspunkt, at han hørte om virusfabrikker. Han tror, at Per Okkels nævnte det for ham. Når man hører ordet ”virusfabrikker” fra Anders Fomsgaard, som er en af Danmark førende viruseksperter og forskere, så hører man efter. Han modtog ikke disse mails.

Forevist Katrine Kaldahls sms af 16. september 2020 til Tejs Binderup (tillægsekstrakt 5 s. 392):

”...

[Katrine Kaldahl]: Det er taget direkte fra bilaget SSIs vurdering - og indstillingen er en ren drøftelse - har forstået det er det de gerne vil have (Magnus og Per). Men lad os lige vende ...”

har han forklaret, at han hørte, at Anders Fomsgaard gik og talte om virusfabrikker, og det undrede ham, at man landede på en indstilling fra Miljø- og Fødevareministeriet og Sundhedsministeriet, hvor man gearede ned og lavede en mindre forsigtig tilgang. Han ønskede derfor et bedre grundlag og på skrift. Herefter igangsatte de arbejdet med risikovurderingerne. De var i krydsfeltet mellem topforskere og topembedsmænd. En topforsker, Anders Fomsgaard, er frustreret, og skriver - lidt i desperation - til en topembedsmand, Søren Brostrøm. Det er tydeligt, at Søren Brostrøm mente, at Anders Fomsgaard skulle tage fat i sine egne systemer.

Vedrørende ØU-mødet den 30. september 2020 har han forklaret, at han ikke husker, om han fik en tilbagemelding fra FØU. Det, han primært hæftede sig ved i den tid, var de møder, der var mellem Per Okkels og departementschefen i Miljø- og Fødevareministeriet. Han fik en tilbagemelding fra Per Okkels fra et departementschefmøde den 28. september 2020. Per Okkels fortalte, at man nu endelig tog smitten på minkfarme langt mere alvorlig ved at forlade den hidtidige strategi og gå meget mere aggressivt til værks. Han og Per Okkels var meget tilfredse med, at situationen nu blev taget alvorlig. Han havde ikke været glad for, at man fraveg forsigtighedsprincippet i juni måned 2020. De havde brug for, at Miljø- og Fødevareministeriet kom helt foran bolden.

Forevist e-mailkorrespondance af 27. september 2020 (ekstrakten s. 695):

”...

From: Katrine Kaldahl

Sent: 27. september 2020 15:02

To: Per Okkels[Per Okkels]; Dorthe Eberhardt Søndergaard[Dorthe Eberhardt Søndergaard]

CC: Marilou Pehrson[Marilou Pehrson]; Hanne Bach[Hanne Bach]

Subject: Materiale til DC møde om mink- mandag morgen

Attachments: ØU-sag vedr. mink (til ØU den 30 sep).pdf; SSI seneste vurdering af mutationer_18. sep.docx; Status fra SST vedr. implementering af nye initiativer.pdf; Veterinær kondortium_vurdering af aflivning mv.pdf; Veterinær konsortium_epidemiologisk udregning mink.pdf

Kære begge

Som aftalt med Dorthe hermed en ”mink-pakke” med det væsentligste materiale om mink – så I har det samlet til DC-mødet i morgen tidlig.

Vedhæftet er:

- Nyeste version af **ØU-sagen** om mink (som skal på ØU onsdag den 30. september) – ligger pt. i flow til clearing.
- SSI seneste (risiko)**vurdering af minkmutationer** (modtaget mandag d. 21. sep) (indgår også delvist i ØU-sagen bilag 2)
- **Status på nye initiativer** på SUMs område fra SST (modtaget torsdag d. 24. sep)

- Det veterinær konsortiums (SSI + KU) **vurdering af virkemidler – herunder aflivning** (indgår også delvist i ØU-sagen bilag 2)
- Det veterinær konsortiums (SSI + KU) **epidemiologiske udregning** af de enkelte minkbesætninger.

Den eksotiske farm, som Kåre har fortalt om, må være farm nr. 19 (side 11-12), hvor der befinder sig op til 9 andre dyrearter på besætningen fx kaniner, hunde og gæs (flagemuse er dog ikke nævnt). MFVM kender godt materialet.

Vh. Katrine

...”

og forevist udskrift af sagsbehandlingssystemet vedrørende ØU-sag (ekstrakten s. 696 ff):

”...

Godkend forelæggelse

ØU-sag vedrørende håndtering af COVID-19 i minkbesætninger

Modtager: Katrine Kaldahl, DEPKKA

Sag: 2008549 - Smitte i minkfarm (corona/Covid-19)

Sagsbehandler: Niels Torpegaard Christensen, DEPNTC

Startet af: Niels Torpegaard Christensen, DEPNTC

Opgavefrist: 28-09-2020 00:00

Procesfrist: 28-09-2020 00:00

Beskrivelse: Sagen skal udsendes den 28-09 kl 15 med henblik på drøftelse på ØU den 30-09

Dokumenter

Type Identifikation

Dokumenter D-1391851, Cover Godkendelse af ØU-sag vedrørende COVID-19 i danske minkbesætninger, 22-09-2020

Dokumenter D-1399062, ØU-cover, 25-09-2020

Dokumenter D-1399063, Bilag 1. Nye tiltag pr. 16. september, 25-09-2020

Dokumenter D-1391850, Bilag 2, 22-09-2020

Processlog

Modtager

Katrine Kaldahl, DEPKKA

Startdato

25-09-2020 16:05

...”

har han forklaret, at han ikke havde en drøftelse med Per Okkels forinden departementschefmødet den 28. september 2020. Han fik efterfølgende en tilbagemelding fra Per Okkels fra departementschefmødet. Han husker ikke, at han så sagen, og det ser heller ikke ud til, at han har godkendt den.

Forevist coveret af 25. september 2020 (ekstrakten s. 699 og 702-703):

”...

Håndtering af coronasmitte i mink

...

Løsning

...

For nuværende fremgår aflivning ikke af sundhedsmyndighedernes anbefalinger

...

Aflivning af alle mink vil være et meget vidtgående tiltag, som forudsætter en mere detaljeret belysning af konsekvenserne.

...

Indstilling

Det indstilles, at:

- Regeringen godkender de *bilag 1* beskrevne tiltag. Smittesituationen fortsat følges nøje og redegørelse heraf forelægges regeringen. De faglige myndigheder vil sideløbende belyse mulige yderligere tiltag, såfremt smitteudviklingen tilsiger det.

...”

og forevist bilag 1: ”Igangsatte tiltag vedrørende håndtering af udbrud af Covid-19 på minkfarme af 25. september 2020” (ekstrakten s. 704-705):

”...

Nye initiativer

...

For at opnå hurtigere detektion af smitte i minkbesætninger:

- FVST har styrket frekvensen af overvågningen af COVID-19 i minkfarme i de fire nordjyske kommuner: Hjørring, Frederikshavn, Jammerbugt og Brønderslev. Det betyder, at minkfarmere i disse kommuner fremover skal indsende prøver fra alle døde mink to gange ugentligt til SSI. I den hidtidige overvågning har der kun været krav om, at minkavlerne indsendte prøver hver tredje uge.

...”

og forevist Bilag 2: ”Risikovurdering vedrørende virusmutationer blandt mink samt spørgsmålet om aflivning” (ekstrakten s. 708) har han forklaret, at han mener, at , at han så materialet til ØU-mødet, herunder bilag 1. Da han fik sagen til godkendelse til ØU, var han ikke tilfreds, så han tvivler på, at han har set materialet forud herfor. Han ved ikke, om det er det samme materiale, som han fik få dage senere.

Forevist udskrift af sagsbehandlingssystemet vedrørende ØU-sag af 28. september 2020 (ekstrakten s. 814-815):

”...

Godkend forelæggelse

ØU-sag vedrørende håndtering af COVID-19 i minkbesætninger

Modtager: DEP WF til MLS smin-ud , DEPWF-SMIN-UD

Sag: 2008549 - Smitte i minkfarm (corona/Covid-19)

Sagsbehandler: Niels Torpegaard Christensen, DEPNTC

Startet af: Niels Torpegaard Christensen, DEPNTC

Opgavefrist: 28-09-2020 00:00

Procesfrist: 28-09-2020 00:00

Beskrivelse: Sagen skal udsendes den 28-09 kl 15 med henblik på drøftelse på ØU den 30-09

Dokumenter

Type Identifikation

Dokumenter D-1391851, Cover Godkendelse af ØU-sag vedrørende COVID-19 i danske minkbesætninger, 22-09-2020

Dokumenter D-1399062, ØU-cover, 25-09-2020

Dokumenter D-1399063, Bilag 1. Nye tiltag pr. 16. september, 25-09-2020

Dokumenter D-1391850, Bilag 2, 22-09-2020

...

DEP WF til Minister Magnus Heunicke, DEPWFMINMHEUMagnus Heunicke, DEPMHEU

Godkendt **Kommentar:** Jeg er særdeles utryg ved dette. Hvis det virkelig er den faglige instilling, så ok. Men det forekommer letsindigt. Desuden: Indeholder denne sag det sidste nye fra samtaler mellem SUM og Fødevareministeriet på DC-niveau?

..."

har han forklaret, at han den 28. september 2020 fik sagen til godkendelse i Workzone, som er Sundhedsministeriets sagsbehandlingssystem. Han havde forinden fået Per Okkels tilbagemelding fra departementschefmødet tidligere på dagen, så han var meget overrasket over sagen. Det var baggrunden for, at han godkendte sagen med de anførte bemærkninger.

Forevist e-mail af 28. september 2020 (ekstrakten s. 813):

"...

Fra: Esther Løffler

Til: Niels Torpegaard Christensen; Katrine Kaldahl

Cc: DEP Alle ministersekretærer

Emne: Godkendt sag: ØU-sag vedrørende håndtering af COVID-19 i minkbesætninger

Dato: 28. september 2020 21:32:36

Vedhæftede filer: 367283 Task Summary.pdf

image001.png

image002.png

Kære Niels og Katrine

Ministeren har godkendt sagen med bemærkning;

"Jeg er særdeles utryg ved dette. Hvis det virkelig er den faglige instilling, så ok. Men det forekommer letsindigt. Desuden: Indeholder denne sag det sidste nye fra samtaler mellem SUM og Fødevareministeriet på DC-niveau?"

DC har desuden bemærket *"Ok til selve sagen men blot en orientering om at myndighederne er enige om en linje hvorefter de smittede besætninger plus nabo besætninger slås ned.....forventes at mene det samme i medier i morgen .. skal medtages i håndakt."*

I bedes forelægge svar til ministeren og medtage DC's bemærkning i håndakt.

Frist til MLS: I morgen kl. 13.

Vh. Esther

...

har han forklaret, at der var en fælles holdning til at slå de smittede minkbesætninger ned og at slå ned i nogle zoner deromkring. Da han læste bilag 1, undrede han sig over, at dette ikke fremgik. Det gjorde han utryk. Han fik at vide, at der ville komme en ny sag på CU-mødet dagen efter, hvor disse ting ville blive taget med. Derfor var det en sag med knap så megen beslutning, da den større beslutning skulle komme på det følgende CU-møde.

De drøftede sagen på ØU-mødet den 30. september 2020. Mødet foregik i Rentekammersalen i Finansministeriet. Han havde to sager på dagsordenen, hvoraf denne var den ene. Der var en meget stor grad af alvor på mødet, og mange talte om worst case og om, at hvis man ikke gjorde noget, risikerede man, at alle mink skulle aflives, hvilket ifølge finansministeren ville koste et tocifret milliardbeløb. Derfor var konklusionen, at de på CU-mødet skulle være klar til at sætte ind med noget, der ville være tilstrækkeligt. På ØU-mødet blev der, som han husker det, ikke truffet andre beslutninger, end at de nu skulle foran og gøre alt, og at sagen skulle på CU-mødet. Der blev ikke drøftet andre tiltag, som han husker det. Han er ikke fast medlem af ØU, men gæsteoptrådte på mødet. Per Okkels deltog ikke i ØU-mødet. Han husker ikke, hvem der deltog fra Miljø- og Fødevarerministeriet. Barbara Bertelsen deltog i mødet, og hun gav udtryk for at være meget bekymret over Statens Serum Instituts risikovurdering. De ønskede at undgå at skulle aflive alle mink og anså dette som et worst case scenarie.

Foreholdt at finansministeren under afhøringen i kommissionen har forklaret, at han var mødeleder på ØU-mødet den 30. september 2020 og ikke deltog i CU-mødet den 1. oktober 2020, og at der på ØU-mødet ud over, at indstillingen blev tiltrådt, også var en konklusion om, at de to fagministerier, Miljø- og Fødevarerministeriet og Sundhedsministeriet, skulle afdække, hvordan man skulle forholde sig fremadrettet udover, at sagen kom på CU-dagen efter, har han forklaret, at de på CU-mødet havde en sag med langt mere substans og langt stærkere virkemidler, hvilket han også oplyste på ØU-mødet.

Foreholdt af kommissionen, at der på ØU-mødet ifølge finansministerens forklaring var en beslutning om, at man skulle gennemtænke, hvad der var af forskellige scenarier, og hvad man skulle være forberedt på, har han forklaret, at det på ØU-mødet blev besluttet, at man på daglig basis skulle have viden om smittesituationen. Han hørte det ikke som om, at der var en beslutning på ØU-mødet om at igangsætte arbejdet med forskellige scenarier, herunder scenariet om at slå alle mink ned. Det var helt present i rummet, at det var det, som man kæmpede for at undgå.

Forevist indstillingen i ØU-cover af 25. september 2020 (ekstrakten s. 822):

”...

Aflivning af alle mink vil være et meget vidtgående tiltag, som forudsætter en mere detaljeret belysning af konsekvenserne. Det skønnes, at de samlede omkostninger til aflivning, rengøring og kompensation ved aflivning af alle dyr i smittede besætninger, samt tabt værdi af bygninger og inventar, vil beløbe sig til minimum 7 mia. kr. (før pelsning) og 5 mia. kr. (efter pelsning). Dertil kommer tabte indtjeningsmuligheder for en fastsat overgangsperiode, der skal afklares nærmere.

Indstilling

Det indstilles, at:

- Regeringen godkender de *bilag 1* beskrevne tiltag.

- Smittesituationen fortsat følges nøje og redegørelse heraf forelægges regeringen. De faglige myndigheder vil sideløbende belyse mulige yderligere tiltag, såfremt smitteudviklingen tilsiger det. ...”;

har han forklaret, at beslutningen fra ØU-mødet blev udmøntet for første gang på CU-mødet den 1. oktober 2020. De skulle derudover følge udviklingen nøje og være klar til yderligere tiltag, hvis det skulle være nødvendigt. Deri lå selvfølgelig, at de skulle være sikre på, at de havde alle de nødvendige oplysninger for at have det bedst mulige grundlag for at træffe de beslutninger, der skulle træffes.

Forevist sine noter (håndskrevne tillægsekstrakt 9 s. 7 – renskrevne tillægsekstrakt 9 s. 205-209):

”...
ØA 30/9 20

Wammen
Tilbage ved evt. økonomi

BB
Vigtigt vi ikke kommer på bagkant
- Akut

Wammen
Kør det gelinde. Sig til regionerne: Det vi diskuterer i ØA hvis problemstilling.

Mink

Wammen
Meget skidt i denne sag, der kan meget hurtigt blive behov for yderligere tiltag.
Rigtig meget økonomi
Komme foran på bold det kan blive rigtig farligt.

Mogens J
Gør hvad vi kan for at stoppe smitten
Kontrol + prøver
Flere prøver

Wammen
Prøver: Er det nok 2 om ugen?

BB
SSI risiko for hele vaccineprotokollen.
Relativt alvorlig [*ikke læsbart*] spikeprotein
Vil ingen tilgivelse være

MH
Alvorligt! Flere vagter, kameraer mm
Spikeproteinet. Vacciner.

Simon Kol
Minkavlere i knæ, forside i Nordjyske. I takt med Polen og Holland, så potentielt marked ud af corona...

Bødskov
Bilag 2: Scary film

Pelspriser op og ned, tæt dialog med erhvervet.

H[u]mmel

De har en egeninteresse i det... boligforhold, hvor de betjener mange forskellige farme. Arbejdstilsynet.

BB

Mink særligt: Utrolig modtagelige for virus. Potentiel fare for folkesundheden!
Potentiel fare for vacciner worldwide så ikke kun DKøkonomi, hele verden.

Wammen

Dybt alvorlig sag.

Risiko er fuldstændig uoverskuelig.

Hvis man kan undgå at slå alle mink ned, så er regning 3-15 mia. kroner, et legitimt hensyn.

1. Brug for at vi skruer op. Minimum dagligt. Opfølgende sag på de næste skridt ASAP, i regi af coronaudvalg kan give god mening, men hastesag i sin egen ret, fordi potentialet er katastrofalt.

Mogens. Og så Magnus som formand for coronaudvalget...

MH

Ja, hurtigt! Og så håndholdt ift ikke spredning

BB

Risikovurdering: Anbefale at snakke meget tæt på SSI om anbefaling klar, de har jo trukket splitten. Er nu i regeringen.

Wammen

Potentielt så alvorlig for DK og ude i verden.

Vi er nødt til afklaring af sundhedsmæssig del klar i morgen. Sættes i værk øjeblikkeligt. Ikke udelukke at slå samtlige mink ned.

BB

Frankrig og Holland slået alle mink ned.

Simon Kol

At vi husker at gribe ind med hjælpepakker mm.

Belært af erfaringer: Det skal gå stærkt, men...

Wammen

Foreslå: vores to huse kigger på compensation mm.

I morgen beslutningsgrundlag.

BB

Hele krisestyringskassen. Forsvar, politi.

Mogens J

Pelsningssæson oktober/nov. Meget færre dyr i november.

Wammen

Jeg har kendt sagen nogle dage, tiltagende alvorligt, lang tid til november.

BB

Nordjylland: Risiko ved at mink smitter tilbage til mennesker, kræver kun ét menneske, apropos Kina og flagermus.

...”

har han forklaret, at dette er hans noter fra ØU-mødet den 30. september 2020. Siden han blev politiker har han taget noter fra næsten alle møder, som han deltager i. Han bruger noterne til at forstå dynamikkerne til møderne og læse op for sine medarbejdere, når han kommer tilbage fra møder. Noterne er ikke godkendt af de andre mødedeltagere og er ikke beslutningsreferater. Han skriver undervejs under møderne. Han er rimelig præcis med at skrive korrekte sætninger ned. Han skriver meget hurtigt i hånden efter sin tid som journalist. Han skriver også kort ned, hvad han selv siger, men det er dog svært at få det hele med, når han selv taler. Da Granskningskommissionen blev nedsat, og der kom brev fra kommissionen, blev han ikke inddraget i udvælgelsen af det materiale, som skulle fremfindes, og han var ikke involveret i, hvad ministeriet sendte til kommissionen. Da han forberedte sig på afhøringen med sin bisidder, fandt han noterne frem, og de vurderede, at de var relevante for kommissionen og sendte dem frem. Hans medarbejdere ved formentlig godt, at han tager noter fra møder. Han har flere gange læst op af noterne for sine medarbejdere. Notesbøgerne er røde og ligger på hans skrivebord. Medarbejderne, som har indsamlet materiale til kommissionen, har muligvis vidst, at han havde notesbøgerne.

Hans bisidder, advokat Jonas Christoffersen, oplyste supplerende, at brevet til ministeriet fra kommissionen gik på at udlevere sms'er. Notesbøgerne opfattede Magnus Heunicke som sine egne, ikke ministeriets. De aftalte, at de ville se på det op til afhøringen og fremsendte derefter materialet.

Magnus Heunicke videre forklarede, at det var Mogens Jensen, der forelagde sagen, da det var hans sag. Der var tale om lange indlæg, hvor han noterede det vigtigste. Som det fremgår af hans noter, hørte han ikke konklusionen på ØU-mødet helt så skarpt, som Nicolai Wammen har forklaret. Han hørte om en opfølgende sag, og det var CU-sagen dagen efter. Alle huse skulle gå tilbage og se på forskellige ting, f.eks. hjælpepakker. Han skulle se på noget med sundhedsmyndighederne, og de skulle have fuldstændig klare anbefalinger.

Forevist mail af 1. oktober 2020 (ekstrakt 4 s. 982):

”...

From: Søs Schack Nielsen

Sent: 1. oktober 2020 09:39

To: Regeringsudvalg ...; Lykke Feld [Lykke Feld]; Ask Lynø-Hansen [Ask Lynø-Hansen]; bku ...; Emilie Svendsdatter Mehlsen [Emilie Svendsdatter Mehlsen]

CC: DEP Alle ministersekretærer [DEP Alle ministersekretærer]

Subject: Dagsorden og indkaldelse CU torsdag den 1. oktober kl. 14-15

Attachments: Dagsorden til CU - 1. oktober 2020 (D1400143).pdf

Kære alle

Vedhæftet er endelig dagsorden til CU i morgen torsdag den 1. oktober kl. 14.00-15.00 i Sundheds- og Ældreministeriets lokale 1.24.

Jeres minister og DC er dermed inviteret til pkt. 7 om håndtering af COVID-19 i minkbesætninger. Vi forventer, at pkt. 7 behandles ca. 14.45.

Med venlig hilsen

Søs Schack

...”

og forevist dagsorden til CU-mødet den 1. oktober 2020 (ekstrakten s. 983):

”...

Endelig dagsorden til møde i COVID-19 udvalg

Torsdag den 1. oktober 2020 kl. 14:00-15:00

1. Status for covid-19 i Danmark, v. SUM og JM

2. Status på situationen i udlandet, v. UM

3. Status på den økonomiske situation, v. FM

4. Udbrudshåndtering

5. Aktivitet og kapacitet i smitteopsporingen

6. Undtagelse af Bornholm fra Region Hovedstaden ift. tyske rejserestriktioner

7. Håndtering af COVID-19 i minkbesætninger

(Mogens Jensen er inviteret til drøftelse)

...”

og forevist CU-coveret (ekstrakten s. 1026-1028):

”...

Miljø- og Fødevareministeriet
Sundheds- og Ældreministeriet
[Finansministeriet]
[Erhvervsministeriet]

Håndtering af coronasmitte i mink

...

Skulle smitteudviklingen udvikle sig yderligere, vil mere vidtgående tiltag, som for eksempel aflivning af alle mink i Danmark, evt. kombineret med et midlertidigt eller permanent forbud mod hold og avl af mink, kunne overvejes. En sådan beslutning vil dog have en væsentligt større erhvervs- og samfunds-mæssige konsekvenser. Det skønnes foreløbigt, at de samlede erhvervsøkonomiske omkostninger til erstatning af aflivede mink, samt tabt værdi af bygninger og inventar, lønomkostninger og tabte driftsomkostninger etc. vil beløbe sig til 6-11 mia. kr., afhængigt af værdisættelsen af tabt indtjening, hvilket vil skulle afklares nærmere. MFVM vurderer endvidere, at et sådant tiltag forudsætter ændret lovgivning på området.

...

MFVM, JM og SUM forbereder den tekniske afklaring af det fornødne lovgrundlag, såfremt der sidenhen måtte træffes beslutning om aflivning af alle minkbesætninger i et geografisk område eller i hele landet.

...”

har han forklaret, at når de skarpe parenteser er fjernet, så er det udtryk for, at han har godkendt sagen. Han godkendte kun sagen mundtligt. Sagen var ikke igennem Workzone på grund af travlhed og

andre møder. Det han godkendte, var Sundhedsministeriets egne interne cover. Han godkendte således ikke coveret ”Håndtering af coronasmitte i mink” af 1. oktober 2020 (ekstrakten s. 1016). Han godkendte sagen mundtligt ved, at en medarbejder kom ind på hans kontor og gennemgik sagen. Han gennemgik således Sundhedsministeriets interne cover med sin medarbejder. Han havde meget travlt og skulle blandt andet til ældretopmøde på Vestegnen.

Forevist udskrift af sagsbehandlingssystemet vedrørende CU-sag (tillægsekstrakt 9 s. 11-13):

”...

CU-sag vedrørende COVID-19 i danske minkbesætninger

Sagen skal drøftes på CU den 1-10, hvorfor sagen skal udsendes hurtigst muligt.

...

Dokumenter inkluderet i denne proces

Nummer Titel

1407277 Cover: CU-sag vedrørende COVID-19 i danske minkbesætninger

1407304 CU-cover

1407305 Bilag 1

1407306 Bilag 2

...

Ansvarlig: Lene Brøndum Jensen, SUMLBJ **Startet:** 1 Oct 2020 09:20

Stedfortræder: **Afsluttet:** 1 Oct 2020 09:34

Handling: Godkendt **Opgavefrist:** 1 Oct 2020 12:00

Type: Godkend forelæggelse

Kommentar:

Dokumenter:

Ansvarlig: DEP WF til depchef , DEPWFDEPCHEF

Startet: 1 Oct 2020 09:34

Stedfortræder: **Afsluttet:** 1 Oct 2020 10:13

Handling: Godkendt **Opgavefrist:** 1 Oct 2020 12:00

Type: Godkend forelæggelse

Ansvarlig: DEP WF til MLS smin-ind ,

DEPWF-SMIN-IND

Startet: 1 Oct 2020 10:13

Stedfortræder: Esther Løffler, DEPESE **Afsluttet:** 1 Oct 2020 10:17

Handling: Godkendt **Opgavefrist:** 1 Oct 2020 12:00

Type: Godkend forelæggelse

Kommentar:

Dokumenter:

Ansvarlig: DEP WF til Minister Magnus

Heunicke, DEPWF-SMINMHEU

Startet: 1 Oct 2020 10:17

Stedfortræder: Esther Løffler, DEPESE **Afsluttet:** 1 Oct 2020 10:31

Handling: Videresendt **Opgavefrist:** 1 Oct 2020 12:00

Type: Godkend forelæggelse

Ansvarlig: DEP WF til MLS smin-ind ,

DEPWF-SMIN-IND

Startet: 1 Oct 2020 10:31

Stedfortræder: Søs Schack Nielsen, DEPSSNI **Afsluttet:** 1 Oct 2020 16:45

Handling: Godkendt **Opgavefrist:** 1 Oct 2020 12:00

Type: Godkend forelæggelse

Kommentar

...”

har hans bisidder, advokat Jonas Christoffersen, om sagsgangen oplyst, at sagen er sendt fra Lene Brøndum til departementschefen kl. 9.34 og godkendt af departementschefen kl. 10.13. Derefter er sagen sendt til ”MLS”, som er Minister- og ledelsessekretariatet. Minister- og ledelsessekretariatet har godkendt sagen kl. 10.17 og har sendt den videre til Magnus Heunicke, som ikke har godkendt sagen. Sagen er herefter blevet sendt tilbage til Minister- og ledelsessekretariatet, og ministersekretæren, Søs Schack Nielsen, har godkendt sagen kl. 16.45, sendt sagen ud og har derefter lukket sagen i Workzone.

Forevist internt cover (tillægsekstrakt 9 s. 15):

”...

Sag: CU-sag vedrørende COVID-19 i danske minkbesætninger

Indstilling

Det indstilles, at ministeren godkender vedlagte materiale til CU-sag om håndtering af COVID-19 i minkfarme.

Problemstilling

Der har i august og september været nye udbrud af COVID-19 i danske minkfarme. Der er på den baggrund iværksat en række initiativer, som der tidligere er orienteret om. Fødevarestyrelsen har skrevet et fornyet beslutningsoplæg, med vurderinger fra sundheds- og veterinærmyndigheder, som har vurderet om de nuværende tiltag er tilstrækkelige og om der er fagligt grundlag for at iværksætte yderligere tiltag (aflivning af smittede besætninger), som fremgår af sagens bilag 2. Heri konkluderes, at der er hjemmel til og fagligt belæg for at aflive smittede besætninger samt besætninger i et område omkring de smittede besætninger. Det blev besluttet på ØU den 30. september, at sagen skal drøftes i dag på CU – der er siden ØU sagen i går udarbejdet et fornyet beslutningsgrundlag jf. ovenfor. Det bemærkes, at der fortsat er udestående i sagen herunder en endelig vurdering af de økonomiske konsekvenser ved aflivning.

Løsning

Det indstilles i sagen, at:

- Der på baggrund de foreliggende risikovurderinger iværksættes en aflivning af alle minkbesætninger, der er (1) konstateret COVID-19-smittede, (2) er under mistanke for COVID-19-smitte, og (3) geografisk er lokaliseret inden for en radius af 7,8 km fra en smittet eller smittet mistænkt besætning.
- COVID-19 smitteudviklingen fortsat følges nøje, og at regeringen vil blive forelagt et nyt beslutningsoplæg, såfremt de faglige myndigheder vurderer, at smitteudvikling i minkbesætninger skulle give behov for iværksættelse af yderligere tiltag.

...”

har Magnus Heunicke forklaret, at han godkendte de to indstillinger, som var i håndakten. Han læste ikke selve sagen, som var på 37 sider. Han har ca. 20 sager om dagen, og det her var en af dem. Det er fysisk umuligt som minister at læse alle sider i de sager, man får. Som minister får han et cover, og der sidder en embedsmand overfor ham og gennemgår sagen med ham. Det var en sag, som kom fra et andet ministerium. Der var ingen, som gjorde ham opmærksom på, at det andet ministerium havde vurderet noget om deres lovhjemmel.

Forevist cover udsendt den 1. oktober 2020 kl. 12.05 (ekstrakten s. 1026):

”...

Miljø- og Fødevareministeriet

Sundheds- og Ældreministeriet
[Finansministeriet]
[Erhvervsministeriet]
Håndtering af coronasmitte i mink 1. oktober 2020

...”

har han forklaret, at når en sag cleares, og parenteserne i hovedet løftes, så er det udtryk for, at ministeren og ministeriet er enige i indstillingen. Kantede parenteser viser, at ministeren enten ikke er enig, eller at ministeren ikke har læst sagen. Han fik at vide, at når Finansministeriet og Erhvervsministeriet var i kantet parentes, så var det ikke fordi, de ikke var enige, men de havde ikke nået at læse sagen. Der stod i det interne cover, ministeriecoveret, at Fødevarestyrelsen havde skrevet et fornyet beslutningsoplæg med vurderinger fra sundheds- og veterinærmyndigheder. På det interne formøde til CU-mødet gennemgik han sagen med Per Okkels. Ofte har han læst sagen på forhånd. Det er helt afhængig af, hvad det er for en sag, og hvem som har sagen. Hvis han specifikt har ansvar for en sag eller for bilag, så vil han typisk dykke meget ned i sagen. Ellers er han nødt til at forlade sig på de oplysninger, som han bliver præsenteret for på formødet. Han kan se i Workzone, at Per Okkels sad samtidig og godkendte sagen.

Forevist Workzone udskrift (tillægsekstrakt 9 s. 12-13):

”...

Ansvarlig: DEP WF til depchef, DEPWFDPCHEF

Startet: 1 Oct 2020 09:34

Stedfortræder: Afsluttet: 1 Oct 2020 10:13

Handling: Godkendt **Opgavefrist:** 1 Oct 2020 12:00

Type: Godkend forelæggelse

...

Ansvarlig: DEP WF til MLS smin-ind ,
DEPWF-SMIN-IND

Startet: 1 Oct 2020 10:31

Stedfortræder: Søs Schack Nielsen, DEPSSNI **Afsluttet:** 1 Oct 2020 16:45

Handling: Godkendt **Opgavefrist:** 1 Oct 2020 12:00

Type: Godkend forelæggelse

...”

har han forklaret, at det interne møde med Per Okkels var fra kl. 9.45 til kl. 10.30. Han skulle gå kl. 10.30, da han skulle til ældretopmøde. Han husker, at hans sekretær kom med to slips, og at han besluttede ikke at tage slips på til ældretopmødet. De gennemgik på formødet alle de syv sager, der var på til mødet. Når en sag starter i Workzone, så får man sagen. Man kan ikke se, hvornår sagen er åbnet. Kl. 10.31 blev sagen sluttet og sendt ud af sekretæren, da han skulle afsted. Han var på det interne formøde optaget af, om de nye tiltag var tilstrækkelige. Han fik det råd fra Per Okkels, at han skulle spørge Kåre Mølbak, om den nye strategi med at aflive smittede mink og mink i zonerne var tilstrækkelig. Normalt går deres styrelser ud af CU-møderne, når de kommer til det politiske, men han bad som mødeleder Kåre Mølbak om at deltage under behandlingen af punkt 7 om mink. Kåre Mølbak ventede derfor udenfor og kom ind igen under punkt 7 sammen med Mogens Jensen.

Vedrørende CU-mødet den 1. oktober forelagde Mogens Jensen pkt. 7: Mink-sagen. Han (Magnus Heunicke) spurgte herefter Kåre Mølbak, hvorvidt denne strategi var tilstrækkelig, og dette mente Kåre Mølbak. De aftalte, at de skulle følge op og gøre alt, hvad de kunne. Han havde været igennem

selve coveret til CU-mødet den 1. oktober 2020. Han havde ikke nogen viden om, at Miljø- og Fødevareministeriet, Sundhedsministeriet og Justitsministeriet som beskrevet i bilaget ”forberedte den tekniske afklaring og det fornødne lovgrundlag, såfremt det siden hen måtte træffes beslutning om aflivning af alle minkbesætninger i et geografisk område eller i hele landet”. Han havde heller ikke hørt det fra Per Okkels. Mogens Jensen kom ikke ind på det i sin fremlæggelse.

Forevist sine noter (håndskrevne tillægsekstrakt 9 s. 95 – renskrevne tillægsekstrakt 9 s. 210):

”...

C-udvalget 1/10 20

Mink

Mogens: Slå ned

Kåre M

Det er det vigtigste. Spikeproteinet.

Jeg bakker op om den beslutning.

Peter FM

ØU: Præget af worst case scenarios... Mutation + den ødelægger vacciner.

Kåre

Ser rigtig fornuftigt ud! Mere konsekvent end Holland. Ringe uden om gir ekstra betrygning

Bornholm UM

Jeppe føler inhabil i den her sag...

Evt. kritik fra rejsebranchen... Læsø, Rømø...

Dittmer

Kritik fra rejsebranchen. Herhjemme og udlandet?

De canariske øer? De er er så små??

Johan

God pointe, men ret uproblematisk i øvrigt.

...”

har han forklaret, at det er svært at skrive lange noter, når man selv taler. Han var mødeleder. Man kan ikke sige ud fra hans noter, hvor meget der er blevet sagt.

Forevist sin mail af 15. oktober 2020 (tillægsekstrakt 5 s. 33):

”...

Fra: Magnus Heunicke

Til: Per Okkels

Cc: Esther Løffler; DEP Alle ministersekretærer; Rasmus Jønsson

Emne: Re: Til godkendelse: Clearing af KU sag om håndtering af Covid frem mod foråret m.v.

Dato: 15. oktober 2020 12:46:25

...

Mht mink så forstår jeg ikke hvorfor der ikke gøres større indsats for at optrevle og stoppe de smittekæder ind i besætningerne. Vi ved endnu ikke svaret på, om medarbejderne feks bor sammen. Er jo helt vildt, det koster samfundet potentielt milliarder af kroner, hvorfor er der ingen der tjekker op på det?

Vh
Magnus

Sendt fra min iPhone

Den 15. okt. 2020 kl. 12.05 skrev Per Okkels ...:

...
Mink. Her må andre gå forrest, men vi må holde fast i at det er det rigtige at slå ned. Men det går for langsomt. NOST en er sat ind.

...”

har han forklaret, at han havde fået at vide, at det gik for langsomt med at få aflivet mink. Beslutningen fra CU-mødet den 1. oktober 2020 var vanskelig at effektuere. Der var en voldsom smittespredning. Han kendte ikke til rækkefølgen for, hvordan aflivningen på de smittede farme blev gennemført. Sundhedsministeriet havde ikke med selve håndteringen af aflivningen at gøre. Beskæftigelsesminister Peter Hummelgaard havde på ØU-mødet den 30. september 2020 nævnt, at medarbejderne på minkfarmene boede sammen. Dette var han frustreret over, og han følte, at der ikke var helt tjek på det.

Den 2. november 2020 blev han ringet op sent om aftenen af Per Okkels, som fortalte, at Kåre Mølbak på et møde med minkbranchen havde sagt noget om et nyt Wuhan, og at de var nødt til at gøre noget nu. Per Okkels sagde, at der var bestilt en risikovurdering.

Forevist sine sms'er af 2. november 2020 fra kl. 22.14 (tillægsekstrakt 6 s. 338-339):

”...

Magnus Heunicke: Obs til jer her på tråden. Har lige talt m Per. Mink-mutations-krise

Magnus Heunicke: Tak. Jeg venter lige på Per, han skulle have tlfmøde m BB mfl lige nu om the minks. Ang dash og risikovurdering så helt fint at køre det på skærm

Magnus Heunicke: Tilbage melding kommet fra Per. Stor minkdag i morgen. Kæmpe opgaver på os, også mht opsporing og aggressiv inddæmning af muteret smitte. This is serious
...”

har han forklaret, at han skrev på ministertråden for at gøre alle opmærksomme på sagen. Per Okkels skulle have telefonmøde med Barbara Bertelsen. De havde et rum, de kaldte corona-rummet. De printede de nyeste oplysninger, herunder dash, men de fik skaffet en skærm i stedet. Derfor skriver han om ”dash”. Han mener, at han fik en sms fra Per Okkels, hvorefter Per Okkels talte med Barbara Bertelsen, og derefter talte han med Per Okkels.

Forevist sms-korrespondance af 2. november 2020 kl. 22.50 (tillægsekstrakt 5 s. 291-292):

”...

[Per Okkels]:

Møde her til aften om mink. Der mangler kapacitet til aflivning. Mandskab skaffes i vidnets muligt omfang herunder via private. Men situationen er helt afhængig af hvad regeringen beslutter om branchens fremtid. Kompensationsmodeller overvejes til i morgen.

Har møde i morgen tidlig med SSI folkene som nok ikke rigtigt har forstået i situationen i dag hvad de har sat igang. Hvis der er fundet en minkstamme i mennesker der ikke respondere på immunitet taler vi

om en sag der kan nå at ramme den amerikanske valgkamp. Trykprøver dem på undersøgelse og anmoder om deres vurdering af hvad de synes vi i det lys skal gøre med branchen. De kommer med en anbefaling af at udfase industrien hurtigst muligt.

Genbesøger i den forbindelse SSTs vurdering.

Det vil nok gøre situationen mere kompliceret ikke mindst politisk men også fordi avlerne ikke har en umiddelbar interesse i at hjælpe til....

Vi skal have sat et smitteopsporingsystem op der kan dæmme denne variant ind.

Anette er i gang med at tænke en meget mere aggressiv strategi end eller da det vil være vigtigt at få denne stamme til at "uddø". Vi taler vel særlige påbud og meget aggressiv testning, men ikke nemt det her idet bla. Farm nummer 20 er her til aften identificeret til en farm i Bindslev i Nordjylland som faktisk er en af de farme der er fri testet. Smittet den 17.9. så det er gammel smitte der er (måske) langt ude.

Bindslev ligger i øvrigt lige mellem Frederikshavn og Hjørring.

Vi skal have lavet en orientering af ordførere og ikke mindst medier hurtigt i morgen idet denne historie vil ramme medierne.

...

[Magnus Heunicke]:

Ok mange tak for info Per. Kæmpe arbejde foran os. Enig i alle vurderingerne. Der er vel også nogle internationale forpligtigelser, SSI/Danmark har til at informere eller hvordan?

..."

har han forklaret, det nok var den sms, som Per Okkels sendte til ham. Per Okkels var opmærksom på, at de i Sundhedsministeriet ad bagvejen havde fået at vide via et andet ministerium, at deres folk havde siddet til et møde med nogle eksterne folk, minkavlerne, og fået at vide, at der var et nyt fund, og at det kunne være en parallel pandemi og et nyt Wuhan. Det var noget vildt noget at sige. Det skulle komme ind på en ordentlig måde. De ville derfor have en risikovurdering. Per Okkels var opmærksom på det amerikanske valg. Han tænkte selv på meldepligten. Han følte, at det var hans ansvar at få dette bragt videre til regeringen.

Forevist af sin bisidder, advokat Jonas Christoffersen, sms-korrespondance af 2. november 2020 kl. 21.41 i en tråd mellem Per Okkels, Tyra Grove Krause og Anders Fomsgaard (tillægsekstrakt 2 s. 366):

"...

Per Okkels: *Kan jeg få et telefonmøde med jer i morgen tidlig kl 8.00. Tror alle mink skal væk hvis jeres undersøgelse holder*

Tyra Grove Krause: *OK til kl 8. Vil også gerne af med minkene*

..."

har han forklaret, at Per Okkels skrev, at han troede, at myndighederne kom med en melding, og det var derfor, at de trak luft ind og forberedte sig på det. De var kommet lidt skævt ind på det. En så stor konklusion fra Statens Serum Institut skulle have været givet videre til Sundhedsministeriet. Han overvejede på dette tidspunkt ikke, hvorvidt laboratorieforsøgene kunne anfægtes, idet han ikke vidste nok om forsøgene. Han ville være stensikker på, at den risikovurdering, som han skulle præsentere regeringen for, kunne holde - også et år efter. De måtte ikke handle overilet, men skulle på den anden side også handle, hvis det var nødvendigt. De skulle være fuldstændig skarpe på, at hvis de skulle have mere information, skulle de have tid til at skaffe den.

Adspurgt af bisidder for Nicolai Wammen, advokat Heidi Højmark Helveg, har han forklaret, at han forud for ØU-mødet den 30. september 2020 vidste, at der kom en mere udførlig sag vedrørende mink på CU-mødet den 1. oktober 2020. Det, der var til beslutning vedrørende mink på ØU-mødet, var derfor ikke så relevant.

Adspurgt af bisidder for Nicolai Wammen, advokat Heidi Højmark Helveg, og forevist håndakt til ØU-mødet (ekstrakten s. 847):

”...

Ministeren har i forbindelse med godkendelsen af ØU-sagen bemærket følgende:

”Jeg er særdeles utryg ved dette. Hvis det virkelig er den faglige indstilling, så ok. Men det forekommer letsindigt. Desuden: Indeholder denne sag det sidste nye fra samtaler mellem SUM og Fødevareministeriet på DC-niveau?”

Svar: ØU-sagen afspejler ikke snakken på DC-niveau, da sagen er skrevet og cleared før denne drøftelse. Jf. ovenfor blev det på DC-møde aftalt en linje, hvor det indstilles, at de smittede besætninger plus nabobesætninger slås ned. Der er en ny sag under udarbejdelse, som forventes drøftet på FCU den 1/10 og efterfølgende på ØU eller CU ugen efter.

...”

og forevist mail af 30. september 2020 (ekstrakten s. 890):

”...

From: Kasper Østergaard Nielsen ...

Sent: 30-09-2020 21:20:44 (UTC +02)

To: Lisbeth Gro Nielsen ...; Cecilie Birch ...

Cc: Sven Erik Bukholt ...; Maja Holm Andreasen ...;

Louise Sevel Lundstrøm ...

Subject: OPDATERET Dagsorden til CU - 1. oktober 2020

Kære begge

Vedhæftet er opdateret dagsorden til CU i morgen. Varsling er taget af, jf. tidligere melding fra SUM her til aften, og sag om mink er tilføjet, jf. beslutning på ØU i dag.

Sig til, hvis I har bemærkninger. Dagsorden skal gerne ud i aften.

Vh.

Kasper

...”

har han forklaret, at det er korrekt, at det var ham, der kom tilbage fra ØU-mødet og nævnte det for nogle embedsmænd. De tolkede det, der blev besluttet på ØU-mødet således, at man ikke kunne vente en uge med at få det i CU. Det blev besluttet på ØU-mødet, at der skulle være en CU-sag om mink den 1. oktober 2020, i stedet for blot et FCU-møde den dag. Det var for hastende til, at de kunne vente. Det var de alle enige om.

Forevist sms af den 3. november 2020 kl. 16.45 (tillægsekstrakt 6 s. 339):

”...

[Simone Sloth] Klar til internt møde om mink nu?

...”

har han forklaret, at det var det andet møde, der blev holdt den dag, hvor mink var hovedemnet. Det første var et corona-statusmøde, som de holdt om morgenen. Det holdt de lige efter, at Per Okkels havde holdt møde med Statens Serum Institut om morgenen. Der var et møde decideret om mink om eftermiddagen. Han, Per Okkels og vist også Dorthe Eberhardt Søndergaard deltog i det interne møde. Han mener ikke, at Kåre Mølbak var med, men han ringede til Kåre Mølbak senere på aftenen efter at have skrevet til ham først.

Forevist sms af 3. november 2020 kl. 18.29 (tillægsekstrakt 2 s. 376):

”...

[Magnus Heunicke]: Hej Kåre, jeg har lige brug for at vende ord med dig nu her før et regeringsmøde. Kan jeg ringe til dig? Vh Magnus”

...”,

har han forklaret, at han havde en telefonsamtale med Kåre Mølbak om forståelsen af den nye risikovurdering. Han ville forstå alle elementerne af risikovurderingen, herunder hvad det betød, at den nye mutation ikke ville være fuldkommen virksom overfor antistoffer, og det generelle med minkreservoir. Han skulle være i stand til at forklare det for regeringen og andre. Kåre Mølbak svarede, at mink var uforenelige med den igangværende pandemi, og først når befolkningen var gennemvaccineret, kunne man begynde at have mink igen i Danmark, men ikke før, og at der ikke var andet at gøre. Kåre Mølbak forklarede, at det var foreløbige data, og at de ikke vidste alt, men at de var nødt til at reagere. Kåre Mølbak oplyste, at de havde meldepligt overfor internationale instanser, herunder WHO. Kåre Mølbak sagde, at mutationen ikke havde en perfekt respons, hvilket betød, at vaccinerne ikke nødvendigvis ville være ubrugelige, men de havde nu bevis for, at det, de havde anset for en potentiel risiko, nu var en reel risiko. Kåre Mølbak sagde også, at det var cluster 5, og de havde kun sekventeret 20 procent af de positive prøver, og at der kunne komme cluster 6, 7 og 8. Derudover sagde Kåre Mølbak, at hvis man mistede nogle procent af effekten af en vaccine, kunne det have store konsekvenser både nationalt og globalt. Det kom ikke som et lyn fra en klar himmel, men var noget, der gennem lang tid var beskrevet som worst case og en potentiel risiko.

Den 3. november 2020 om formiddagen havde der været en ministermøde blandt næsten alle ministre. Mink var et punkt på dagsordenen. Det var ikke hovedpunktet. Han mener, at det kom ind, da Mogens Jensen tog ordet. Mange af ministrene havde deltaget i ØU- og/eller CU-møderne nogle dage før, så det var rimelig present. Mogens Jensen nævnte, at nedslagtningerne i zonerne ikke blev gennemført.

Forevist sine noter (håndskrevne tillægsekstrakt 9 s. 6 – renskrevne tillægsekstrakt 9 s. 197)

”...

Coronastatusmøde 3/11 20

[Udeladt]

Per

Møde i morges m Kåre, Anders Fomsgaard, Søren Brostrøm, Thyre: Spinkel undersøgelse fra Hirtshals: Variant, der ikke responderer på immunitet. Skræksenariet. Gentage forsøg. Logistisk arbejde med mink.

Formiddagen: Anbefaling fra sundhedsmyndighederne om mink ud af DK.

Teste hele befolkningen i de kommuner: 100.000.

Pendlere til Aalborg skal håndteres.

Sommerhus – begrænsninger.

Vi laver pakke, i dag eller i morgen + orientere ordførere.
Savner beslutning fra regering om full monty.
Det er uger siden de blev testet frie de mink.

MH

Så er vi i pandemiens tidsalder.

Per Okkels

Lille studie m 9 petriskåle, er det grundlag nok?

MH

Ikke plads til tvivlens nådegave

Per Okkels

Når den rammer STM så ingen tvivl om handling... De har små lunger...

Lene

KU drøftelse

Smitteopsporing

Yderligere tiltag?

Mink...

MH

CU mødet får nok eksekverende karakter efter KU.

[Udeladt]

..."

har han forklaret, at noterne ikke nødvendigvis er udtryk for, at ordene faldt, som han har skrevet. Han skrev det relevante ned. Per Okkels havde mødtes med Statens Serum Institut, men havde ikke fået den nye risikovurdering. "Lene" er Lene Brøndum. "STM" henviser helt klart til statsministeriet. Han og Sundhedsministeriet havde ansvaret for det faglige grundlag. Statsministeriet er langt mindre en Sundhedsministeriet, som har mange flere kræfter, hvilket Per Okkels formulering: "De har små lunger" henviser til. Han mener, at statusmødet fandt sted den 3. november 2020 kl. 9. Per Okkels havde et møde med Statens Serum Institut den 3. november 2020 kl. 8. Ministermødet var kl. 10.15.

Adspurgte af advokat Lars Kjeldsen, bisidder for Mette Frederiksen, har han forklaret, at han ikke husker, hvordan ordene på møderne faldt. Han fortolker sine noter. Han kan ikke huske de ord, der blev sagt.

Forevist sine noter fra telefonsamtale den 3. november 2020 (håndskrevne tillægsekstrakt 9 s. 199 – renskrevne tillægsekstrakt 9 s. 215):

"...

Tlf m Mogens

Mogens Jensen

Masser af aktivitet ift aflivning, køre væk mm. Minkavlere med, men deres forhåbning om avlsdyr... Men så siger Kåre Mølbak at de har fundet variant. Mølbak udlagde det som om: Ny variant af virus, ny pandemi, "Nyt Wuhan i Danmark".

Beslutning: Ned med hele lortet! Det kræver, vi kan få det kommunikeret ud fra Serum.

..."

har han forklaret, at Mogens Jensen under telefonsamtalen havde brug for at få noget klart kommunikeret ud fra Statens Serum Institut. Formuleringen: "Ned med hele lortet!" må være Mogens Jensens formulering. Det var talesprog og et frisprog mellem to ministre, og hans noter har ikke været ment til forevisning for en bredere kreds.

Adspurgt af kommissionen har han forklaret, at han havde to samtaler med Mogens Jensen den dag. Han husker ikke den første samtale, men kun den anden. Mogens Jensen sagde ikke under den første samtale, at det var besluttet, at alle mink skulle slås ned, det ville han have husket.

Forevist sine noter (håndskrevne tillægsekstrakt 9 s. 216 – renskrevne tillægsekstrakt 9 s. 200):

"...

Ministermøde virtuelt 3/11 20

[Udeladt]

Mogens J

Jeg har haft tekniske problemer. Mink: I de zoner skal alt slås ned nu. Pelsningssæsonen.

Slås ned. Kapacitet, forbrænding... Der gøres alt! Rigtig mange tons!

Vanvittigt at opleve hvordan V agerer: Snævre erhvervsinteresser og mink sætter de over.

Mette F

Vi har behov for at indsatsen accelereres nu! Der er ikke mere tid nu. Det må nogen af os se til sker i løbet af dagen. Vi går en hård tid i møde, det skal alle indstille sig på.

..."

har han forklaret, at dette er hans noter fra ministermødet den 3. november 2020. Det anførte handlede om den allerede truffne beslutning om nedslagning af smittede mink og mink i zonerne. Mogens Jensen talte vist om, at minkene udenfor zonerne skulle pelses. Han opfattede Mette Frederiksens kommentar som om, at der nok kom et KU-møde senere samme dag. Det havde han allerede hørt om morgenen. Han havde en stor opgave foran sig med at få fuldstændig styr på den sundhedsfaglige vurdering, herunder Statens Serum Instituts risikovurdering. Ministermødet handlede også om Nordjyllandspakken. Hans noter omhandler udelukkende mink.

Alle ministre deltager normalt i ministermøder. Der skal meget til for, at man som minister ikke deltager i ministermøderne. Han skriver ikke navnene på alle deltagere i sine noter.

[Note: Magnus Heunicke's bisidder, advokat Jonas Christoffersen, har efterfølgende i mail af 26. november 2020 efter anmodning fra kommissionen oplyst, at de, som tog ordet på ministermødet den 3. november 2020 ifølge Magnus Heunicke's noter var Mette Frederiksen, Magnus Heunicke, Benny Engelbrecht, Mattias Tesfaye, Jeppe Kofod, Mogens Jensen og en "PRT" eller lignende.]

Adspurgt af bisidder for Mette Frederiksen, advokat Lars Kjeldsen, har han forklaret, at han husker ministermødet den 3. november 2020. Han deltog hjemmefra og skrev ikke i sin normale notesbog, men på løbsblade. Han husker, at Mogens Jensen havde problemer med teknikken. Han husker ikke hvert ord på mødet. Det er hans fortolkning af mødet. Det var ikke et definerende møde.

Forevist noter (håndskrevne tillægsekstrakt 9 s. 7 – renskrevne tillægsekstrakt 9 s. 203):

"...

Gruppemøde 3/11 20

[Udeladt]

Anders (Esbjerg) Kronborg

Mink: Oppositionen angriber sundhedsmyndighederne.

Indgreb er folkesundhedsmæssigt perspektiv.

Anette Lind

Flest mink i Holstebro Kommune. Styr på Radikale.

Besked nu: Afstemningerne er aflyste i dag.

MH

[Udeladt]

Mink, helt enig, vigtigt. Vi kan ikke sætte min over menneskeliv her. Danskerne bakker os op.

[Udeladt]

Mogens Jensen

Mink: Alle står på mål for at slå de smittede mink + omkredse ned nu. Pelse de steder, hvor der ikke er smitte! Ellers DK et ny Wuhan, der er nye mutationer i gang.

[Udeladt]

Orla Hav

Mink: Sundhedsfagligt er godt håndteret, men det undrer mig, at man ikke inddrager erhvervet noget mere for at bortskaffe dem.

Mette F

Mink: De skal slæes ned. Underminerer vaccine, 10-fold alvorligt, det haster.

Alle sejl.

[Udeladt]

...”

har han forklaret, at gruppemødet fandt sted den 3. november 2020 kl. 11.15 med den socialdemokratiske folketingsgruppe. Mogens Jensens kommentar adresserede beslutningen fra tidligere om at slå smittede mink ned samt mink i zonerne. Mette Frederiksens kommentar opfatter han som den samme som på ministermødet. Den henviser til Mogens Jensens kommentar om beslutningen om, at smittede mink og mink i zonerne skulle aflives hurtigt. Det ville have været meget, meget usædvanligt, hvis man på et gruppemøde ville træffe vidtgående beslutninger.

Senere på dagen den 3. november 2020 blev det afklaret, at han ikke skulle være i coronakarantæne, og han kørte ind til ministeriet. Han skulle i samråd, hvilket han brugte halvanden time på at forberede. Efter samrådet deltog han i et internt forberedende møde om mink kl. 16.45. Han kan ikke lige huske, hvem som deltog. Han mener, at de på dette møde havde fået risikovurderingen, men han havde ikke modtaget KU-sagen i hånden.

Forevist mail af 3. november 2020 kl. 20.29 (tillægsekstrakt 9 s. 100):

”...

From: Ida Krems

To: Simone Overby Sloth

Cc: DEP Alle ministersekretærer; Lene Brøndum Jensen; Dorthe Eberhardt Søndergaard; Katrine Kaldahl; Sven

Erik Bukholt; Rikke Skaarup Schjødt,

Subject: Pakke til M med materiale til KU kl. 21

Date: 3. november 2020 20:29:30

Attachments: KU-cover.DOCX

Bilag 1. Risikovurdering af human sundhed ved fortsat minkavl_03112020.pdf

Bilag 3. Tempobonus - mink.docx

Bilag 4. Nødplan.docx

Bilag 5. Notat aflivning mink med gift 031120.docx

Bilag 6. Kommunikation_NK19_Mink_031120.docx

Liste - smitte med minkvarianterTGV - kronologisk.DOCX

Håndakt om mutation i mink til KU d. 3. november (D1450426).docx

Bilag 1_Risikovurdering af human sundhed ved fortsat minkavl_03112020.pdf

Kære Simone

Vedhæftet er pakke til M til brug for KU:

- KU-cover + bilag 1 og 3-6 (MFVM eftersender bilag 2)
- Liste over kommuner med minksmitte
- Håndakt om risikovurderingen (godkendt til og med DES)
- SSIs bilag til risikovurderingen, som ikke er lagt med i KU-sagens bilag.

Aht. tiden lægges sagen ikke i flow.

VH. Ida

...”

har han forklaret, at han ikke modtog denne mail. Han efterspurgte risikovurderingen i et fysisk print og fik den fremskaffet, og han havde den med sig resten af dagen og de næste par dage.

Forevist udkast til bilag 2 (ekstrakten s. 2040) og udkast til bilag 2 a (ekstrakten s. 2046) har han forklaret, at han deltog i KU-mødet virtuelt. Det var den amerikanske valgnat, og de havde i den anledning i ministeriet spist burgere, mens de ventede på, at KU-sagen kom. De gik til et forberedende internt møde, hvor udover ham selv også deltog Per Okkels og måske nogle flere. KU-mødet begyndte kl. 21.30. Mette Frederiksen var lige gået i gang, da deres sekretærer kom løbende ind med materialet printet i to eksemplarer. De nåede at skimme en tidligere version af KU-sagen. De syntes, der var noget, der var ændret i den nye sag. De så, at der stod noget om mundbind i den nye sag. De spurgte til det, og Johan Legarth svarede, at mundbindene var kommet ind i sagen, men ville blive taget ud.

Forevist revideret cover til KU-mødet den 3. november 2020 (ekstrakten s. 1990 og 1986):

”...

Mundbind

- Opfordring til brug af mundbind eller visir overalt i det offentlige rum

...

~~En total nedslagtning, inkl.~~

~~af alle avlsdyr, vurderes at være fatal for branchen.~~

...”

har han forklaret, at dette var den pågældende sag, hvori der var blevet ændret. Han bemærkede ikke, at sætningen: ”En total nedslagtning, inkl. af alle avlsdyr, vurderes at være fatal for branchen” var udgået. Han nåede ikke at bladere i bilagene, idet han også tog notater. Det stod helt klart for alle mødedeltagere og blev sagt af flere, at man ikke kunne regne med, at hvis man slog alle mink ned, herunder avlsdyr, kort tid efter kunne få en dansk minkproduktion på samme niveau. Det ville være vanskeligt at genstarte på det niveau med 1.000 farme, og det ville tage noget tid. Han og Sundhedsministeriet er ikke eksperter i minkproduktion, og det var Miljø- og Fødevareministeriets vurdering. Der lå i beslutningen, at det helt klart ikke var en nedlukning af minkerhvervet. Han har ikke viden om, hvorledes en opstart af minkproduktion i Danmark skal foregå. Han var meget imponeret over, at Per Okkels fandt sætningen vedrørende mundbind.

Forevist udkast til bilag 2 (ekstrakten s. 2045):

”...

Konkret tages der forbehold for mulighederne for at kompensere minkavlere i lyset af EU-landsbrugsstøtteregler. Dette undersøges nærmere af Miljø- og Fødevareministeriet og Justitsministeriet.

Det bemærkes desuden, at EU-Kommissionens Temporary Framework foreløbigt udløber ved udgangen af juni måned 2021. Såfremt Temporary Framework ikke forlænges, vil mulighederne for at forlænge kompensationsordningen for selvstændige samt faste omkostninger tilsvarende ophøre.

Der tages samtidig forbehold for, hvorvidt og hvordan den juridiske hjemmel til at gennemføre de foreslåede løsninger kan findes. Det er umiddelbart vurderingen, at det hverken er muligt at tvangslukke eller lægge minkerhvervet i dvale med hjemmel i epidemiloven eller Sundheds- og Ældreministeriets forbudsbekendtgørelse, da minkavlere ikke er levnedsmiddelsproducenter. Et forbud vil således skulle hjemles i Miljø- og Fødevareministeriets *Bekendtgørelse om COVID-19 hos pelsdyr* eller ved lov. Miljø- og Fødevareministeriet og Justitsministeriet er ved at afklare dette spørgsmål.

...”

har han forklaret, at der ikke var drøftelser vedrørende hjemmel til aflivning af mink på KU-mødet, heller ikke i relation til økonomi. Han rejste selv et spørgsmål om hjemmel i forhold til epidemiloven, idet der var forslag om et forsamlingsforbud på fem personer. Han husker ikke, at der blev drøftet andet vedrørende hjemmel. Han havde ikke forud for KU-mødet haft drøftelser med sine medarbejdere om, at hjemlen til at aflive mink ikke kunne findes i epidemiloven. Alle de tidligere tiltag med aflivning af mink havde været hjemlet i lov om hold af dyr.

Forevist bilag af 3. november ”2021 håndtering af COVID-19 smitterisiko i mink” (ekstrakten s. 2046 ff):

”...

Miljø- og Fødevareministeriet]
[Erhvervsministeriet]
[Beskæftigelsesministeriet]
[Sundheds- og Ældreministeriet]
[Finansministeriet]

...

Modellen der medfører, at alle minkavlerne uden for zonerne pels ned, således at kun avlsdyr bevares. Derudover gives ikke tilladelse til, at indsætte og avle nye mink i de besætninger, der er blevet aflivet som følge af COVID-19 smitte eller fordi, at de har været beliggende inden for en radius 7,8 km fra en smittet besætning i 2021, *jf. bilag xx*. Dette vil for de berørte besætningsejere betyde, at de i 2021 ikke

vil have mulighed for at generere en indtægt fra minkavl, og derfor vil skulle ydes kompensation for dette tab. Der er ikke hjemmel til håndtering af et sådant scenarie i den nuværende lovgivning, hvorfor der meget hurtigt vil skulle tilvejebringes en lovmæssig hjemmel for dette. SUM tilvejebringer hjemmel i lovgivningen til at forhindre genindsættelse af mink.
...”,

har han forklaret, at han ikke var bekendt med sætningen om, at Sundhedsministeriet skulle tilvejebringe hjemmel. Han ved ikke, på hvilket niveau det er skrevet. Efterfølgende var det Miljø- og Fødevareministeriet, som skrev lovforslaget med hjemmel til at aflive samtlige mink.

KU-mødet varede ca. halvanden time indtil ca. kl. 23. Mødet startede med, at Mette Frederiksen sagde, at det ikke var tilfredsstillende, at bilagene var fremkommet så sent, og at de måtte lægge til grund, at ingen havde nået at læse dem. Derfor skulle de enkelte ansvarshavende ministre fremlægge sagerne mundtligt. Ingen foreslog en læsepause. Han forelagde Statens Serum Instituts risikovurdering samt tiltagene i Nordjylland. Han brugte risikovurderingen og de papirer, han havde vedrørende tiltagene i Nordjylland. Han brugte ikke coveret til KU-sagen, da det kom så sent. Han forstod de indledende bemærkninger således, at man måtte tage afsæt i sin viden fra sit ministerium. Han blev spurgt til, hvorvidt man kunne bevare avlstdyrene. Han havde tidligere drøftet dette med Kåre Mølbak, som havde sagt, at avlstdyrene ikke kunne bevares, idet de udgjorde over 3 millioner dyr. Smitten blandt mink bredte sig som en løbeild. Der var i Esbjerg kommet en ny variant, som kom fra Østeuropa, og der var en del ansatte i minkbranchen, som kom fra Østeuropa. Dette sagde han videre på KU-mødet. Selv hvis alle i Danmark var vaccineret, kunne der komme en person fra Østeuropa og få arbejde på en dansk minkfarm og smitte minkfarmen, hvorefter smitten på minkfarmen kunne mutere og smitte den danske befolkning. Han var bekendt med alt, som var relevant for ham. Hans opgave på KU-mødet var at give regeringen en klar udlægning af risikovurderingen og en præsentation af Nordjyllandspakken.

Adspurgt af kommissionen har han forklaret, at beslutningen på KU-mødet var, at man blev nødt til at aflive samtlige mink, og at det hastede i forhold til indberetningspligten til udlandet. De ville gerne have et pressemøde så tidligt som muligt dagen efter. De måtte dog konstatere, at der var for mange løse ender, og derfor blev pressemødet først afholdt den 4. november 2020 kl. 16.

Der var en lang række uafklarede spørgsmål, som ministerierne skulle arbejde videre med. Det blev ikke sagt, hvad det var, man skulle arbejde videre med. Der var spørgsmål, som skulle afklares inden afholdelsen af pressemødet. Han skulle tage sig af færdiggørelsen af Nordjyllandspakken. Han gjorde sig ikke tanker om hjemmel til at aflive samtlige mink. Han var optaget af hjemlerne på de punkter, som vedrørte Nordjyllandspakken. Han kender ikke til lovgivningen på de andre ministeriers område. De ministerier, som skulle eksekvere, skulle tænke på hjemmel. Det problematiske i forhold at sænke forsamlingsforbuddet til fem blev taget ud, hvorfor der ikke skulle afklares noget vedrørende hjemmel herom.

Forevist sine noter fra telefonsamtale den 3. november 2020 (håndskrevne tillægsekstrakt 9 s. 140 – renskrevne tillægsekstrakt s. 219):

”...

Mogens tlf. kl. 17.30

Mogens

Hvad anbefaler sundhedsmyndighederne? Avlsmateriale, ikke-smittede uden for zonerne!

Slå ned, hvor er kapaciteten?

Hente NATO-materiel ind eller andet tager jo tid.

Nedslagning kommer ikke op at køre med det samme.

Containere, forbrænding mm.

...”

og forevist sine noter (håndskrevne tillægsekstrakt 9 s. 141-142 – renskrevne tillægsekstrakt 9, 2. opdateret s. 244-256):

”...

K-udvalg 21.30 3/11 20

Mette

Der er nogen, der ikke tager det alvorligt nok.

Hvis vi har vaccine i vores hænder, så skal de mink slæes ned.

Johan JU

Min minister er hjemme...

Mink slæes ned.

Iværksæt Nordjylland + genomsekvens på tværs af landet

Mette F

Hvorfor først opdaget nu?

MH

Genomsekventer 20%, 10.000 prøver

Opdyrket virus, i går resultatet.

Indrapporteringspligt WHO, ECDC

Wammen

Ekstremt alvorlig situation i DK og for DK. Gør vi nok? Slå alle mink ned i det her land! Vi kan ikke løbe risikoen med, at det spreder sig samt verdenssamfundet ser på os, svært at forklare, også for dk befolkning.

Hvor hurtigt kan de slæes ned? Hurtigere end 5 dage, beredskab, forsvar mm.

Økonomi i det: Ift potentiel skadevirkning for DK og de tab, vi kan lide. Det her er et kritisk øjeblik.

Bekymret hvis ikke fuld styrke til at slå mink ned.

Mink erhvervet vil bevare 20% at avle på næste år, er det klogt? Sundhedsmæssig vurdering? Enorm beslutning, men det rigtige at gøre.

Simon

Deler vurderingen at det er ekstremt alvorlig læsning, flammeskrift-konklusion hos Serum.

Alvorlig viden, vi har, men vi kan skabe verdensmarkedsproblemer, SSI kommunikation på internt møde med ekstern deltagelse ”WUHAN”, hjælp til lokalområderne. Giv dem noget andet, der sætter gang i hjulene.

Verdens spotlys på os kan koste på fødevareproblemerne.

Mette F

Global pandemi, ikke en option ikke at dele viden om vores beslutningsbaggrund, hvis Kina havde gjort det samme, havde vi undgået meget. Grundlæggende forpligtelse til at dele den viden. Knap så malerisk.

Mogens Jensen

Ingen tvivl om folkesundhed. DK ikke skabe et nyt Wuhan. Slå minkene ned.

Henvise til ny viden fra sundhedsmyndighederne. Vi skal have politi og forsvar ud på de smittede farme.

Avlerne skal medvirke, derfor nok ikke melde ud fra starten at avlsdyr skal slæes ned.

Trine Bramsen

Nøgle er at minkavlerne selv slår ned. Vi vil kunne sætte beredskabsstyrelsen og forsvaret ind relativt hurtigt + samarbejde mm partnerlande.

Johan

Brug for materiel fra Tyskland og Sverige. Rulle ned nordfra. Tager dage og uger.

Wammen

Hvor lang tid tager det ad frivillighedens vej?

Avlsmink, ganske mange?

Mette

Hvis man sidder i et andet rum: Hvis pågâet i 2 med i DK, hvad er risikoen ved at du gir 2 md ekstra?

MH

Avlsdyr: Et par millioner – vil jo blive smittet + de nye hvalpe vil blive modtagelige. Esbjerg smitte kommer fra østeuropa. Så hvis vi i DK vaccineres i 2021 men får ny østeuropæisk streng ind i mink, så potentielt mutere og ind i DK befolkning.

Og 2 mdr ekstra... jo, i Nordjylland ½ af smitte blandt mennesker fra mink!

Tid er en faktor.

Mette F

Desværre slå alle mink ned. Empati. Smertefuldt. Det er deres livsværk. Arbpladser der har lokal betydning.

Avlsdyr også slås ned. Jeg vil anbefale at kommunikationen: Slå alt ned nu, men det betyder ikke, at når det er sundhedsfagligt forsvarligt på den anden side af covid-19, så ja. Men det kan også være en provokation. Kombi-model: Forsvaret slå ned. Minavlerne gulerod! i mellemtiden...

Hvorfor gå hurtigt? Vigtigt hvor ligger argumentationen hvorfor det haster?

Hvis man lægger en forklaring i forhold til Nordjylland, så for spinkelt, men vægten kommunikativt på vaccinen!

Vigtigt. I har styr på fakta ift det Magnus redegjorde for før.

Afgørende vigtigt for verdenssamfundet.

Skal kommunikeres i morgen. Kan beskyldes for i ly af præsidentvalget, men is i maven.

Mogens J

Værdifuld minkstamme i DK.

Simon Kol

Vigtigt at gi mulighed for ny mink.

Mette F

Kommunikation: Vi er helt bekendt med, at når avlsdyr skal væk så ikke det samme som at om 2 år har vi minkproduktion igen i DK. Derfor ikke pol beslutning om ikke mink.

Økonomidelen

Wammen

Pris 11 mia kroner estimeret.

Jeppe Kofod

Vi er klar med ambassadørerne, så de er klar.

Menneskelige sundhedsfaglige

Mette

Er styrelserne med? Går ikke at på fredag en historie om at det her er lige lidt for drastisk.
Det her er ikke forsigtighedsprincip! Ikke som i foråret!

Per Okkels

Både risiko og indsats er anbefalet og godkendt af indsatsgruppen, dvs de 3 styrelser.

Mette F

Er det her for vidtgående? Magnus?

Magnus

SSI konklusion så klar. Hvis ikke, vi gør det, så forklaring på hvorfor det.
(>> opdager at der er nye ting, mundbind <<)

Johan

Vi har lige taget mundbind med, indrømmet.

BB

Spørgsmål til sundhed: Afgørende at slå ned ift Nordjylland hvor vi ved, der var den spredning for 2 måneder siden.
Helt konkrete operation...?

MH

Kan vi genomsekventere samtlige positive i hele DK i et par uger?

Per

Vi vil stikprøve!

BB

Der er gået 1 med fra de 12 vi kender til i Nordjylland! Fejl at vi tror, de er i Nordjylland

Per

Vi sekventerer alle dem vi kan overhovedet!

Mette F

I hvor høj grad kan vi forsvare geografisk nedlukning? Myndigheder?

MH

Genomsekventering 10.000 gennemført. 12 af dem har denne streng!

Mette F

Reel lokal nedlukning i nordjyske kommuner.

Per

Vi ved at der er smitte med minkvarianter i de kommuner.

Wammen

De her 12 personer: Indkapslet meget alvorligt. Tjek alle der får taget prøver, at de ikke har denne mutation! Dem der har fået prøver? Kan man teste dem for mutationer? Smitteopsøre dem!
Vigtigt at sundhedsmyndighederne står på mål for det.

BB

Vi bærer verdens vacciner i hænderne. Der er sprunget 1 mutation til mennesker. Det ved vi var i 12 mennesker i Nordjylland for 2 mdr siden.

Mette F

Myndigheder i DK smitteopspore alt hvad der skal til ift den her muterede virus!!

Pelle Pape

Smitteopsporing op i morgen: Fuldstændig aggressiv på de her 12 personer og nære kontakter, påbud mm

Dedikerede ressourcer...

Mette F

Smitteospores bagud.

Er vi sikre på snittet på Nordjylland ligger rigtigt? Hvad med alle de andre minkavlere?

Per

Snittet ift Nordjylland: Det er der, vi har minvarianterne ude i samfundet.

Vi er ikke sikre på, der ikke transporteres smitte rundt i DK.

Mette F

Skærpede foranstaltninger om minkejerne mfl?

Simon Kol

Almindelige nordjyder kan ikke blive hjemme og holde børn hjemme og så se polakkerne komme i busser for at pelse dyr.

Wammen

Smitteopsporing skal op! Bagudrettet nu. Alloker flere mennesker.

Mette F

Fuldt ud følg det. Folk skal kunne se logikken. Alloker flere mennesker.

BB

Vi går i værkstedet m vores eksperter. Kommer tilbage.

MH

Handler om at gøre det myndighederne anbefaler...

Nogle ting i sagen er ændret lidt....

Mette F

Vi kan ikke vente. Handlepligt! Pressemøde i morgen?

Justesen

Vidtrækkende. Kommunikeret i morgen. Du, Mette, bør have en rolle i det.

Potentielt virtuelt pressemøde. FT-salen til kl. 13?

Forudgående orientering af partier: Relativt tidligt

i morgen formiddag? Afvent Nicks prøvesvar?

Mette F

Mulighed for reg. + DC testet hurtigt! Jeg skal sige noget i spørgetid... Er efterfølgende, ... Kan ikke nå pressemøde før

Wammen

Kan vi rykke spørgetime? Pressemøde før spørgetime?

Simon

Vigtigt vi husker de berørte borgmestre. Venstre-borgmestre får svært ved at navigere i det her.

Mette F

Jeg taler gerne m Ellemann alligevel nu. Utrolig ærgerligt at V agerer sådan.

Jeg tænker selv møde snart m de andre partiformænd og sundhedsordførere.

Radikale-signal: Vi skal ikke konflikte på covid-19.

MH

Parlamentarisk: Hastelov 2 krav om ”konsultation” ved 5 i st f 10. Ordentlig briefing af partier inden.

...”

har han forklaret – herunder også forespurgt af kommissionen -, at Johan Legarth fik ordet først, idet Justitsministeriet havde skrevet for på sagen. Johan Legarths konklusion var, at alle mink skulle aflives. Johan Legarth fremlagde først sagen og talte på vegne af sin minister. Mette Frederiksen sagde, at hvis det virkelig var nødvendigt, så måtte de gøre det. Nicolai Wammen rejste spørgsmålet om avlsdyr, men havde fokus på BNP og de konsekvenser, det kunne have for Danmarks eksport, hvis Danmark blev det nye Wuhan. Han fremlagde selv Statens Serum Instituts risikovurdering. Han husker ikke, hvorvidt han selv kom med en konklusion om, at alle mink skulle aflives. Han husker stemningen på mødet. Første gang, Mogens Jensen sagde noget på KU-mødet, var, da han talte om folkesundheden og om, at alle mink skulle slås ned. Han ved ikke, om Mogens Jensen gennemgik sine bilag på mødet. Han ved ikke, hvad Mogens Jensen havde af bilag. Han husker ikke noget med, at avlerne ikke skulle have al information. Han kan sagtens have noteret noget ned forkert. Da mødet var slut, gennemgik han hovedpunkterne fra KU-mødet med en sekretær, som skrev en mail om det.

Adspurgt af sin bisidder, advokat Jonas Christoffersen, har han forklaret, at han ikke mener, at han nåede at se KU-sagen. Han øvede sig forinden mødet på det, som han lige havde talt med Kåre Mølbak om, og på punktet vedrørende Nordjyllandspakken. Per Okkels nåede at se sagen.

Adspurgt af bisidder for Mette Frederiksen, advokat Lars Kjeldsen, har han forklaret, at Mogens Jensen var med på konklusionen. Det var tredje gang i løbet af dagen, han havde talt med Mogens Jensen. I løbet af dagen var Mogens Jensen blevet mere med på konklusionen. Den reelle konklusion blev først taget til sidst i mødet, men de følte, at det skete midt i mødet. Mette Frederiksen spurgte 3-4 gange til, hvorvidt det var nødvendigt at aflive samtlige mink. Det var ham, der svarede alle gange undtagen en gang, hvor Per Okkels svarede. Da Mette Frederiksen spurgte ham, hvorfor det skulle gå så hurtigt, svarede han det samme, som Kåre Mølbak havde sagt. Dels at der var en international meldepligt, dels at situationen var så akut med en voldsom smittetigning. Han havde spurgt Kåre Mølbak, hvorvidt man kunne vente en uge med at indberette og handle i forhold til en beslutning vedrørende mink. Dette afviste Kåre Mølbak og slog fast, at der skulle handles nu. De vidste godt, at det ville tage lang tid at slå alle mink ned, og at der skulle laves en plan for det. Han ved ikke, om man i de andre ministerier havde arbejdet på et worst case scenarie. De arbejdede i Sundhedsministeriet hele tiden med de nye oplysninger, som de fik, herunder de løbende nye risikovurderinger.

Adspurgt af bisidder for Johan Legarth, advokat Asger Bagge-Jørgensen, har han forklaret, at han ikke husker de præcise omstændigheder vedrørende mødet. Hans noter fra KU-mødet er hans opfattelse af deltagernes vigtigste pointer. Det var deres opfattelse på mødet, at alt det, som de havde gjort i løbet af oktober 2020, ikke virkede. Johan Legarths fremlæggelse var et oplæg til diskussion.

Adspurgt af advokat Jacob Goldschmidt, bisidder for Tejs Binderup og Paolo Drostby, og forevist sine noter, tillægsekstrakt 9 s. 141, har han forklaret, at han ikke tror, at der tidligere på mødet var sagt noget om 20 procent avlsdyr, før Nicolai Wammen nævnte det. Oplysningen om 20 procent avlsdyr kom fra Kåre Mølbak. Det var en baggrundsviden, han havde inden mødet. Det er forkert at konkludere, at noterne fra mødet er en ordet gengivelse af mødedeltagernes ytringer.

Adspurgt af advokat Mads Krarup, bisidder for Nick Hækkerup, har han forklaret, at justitsministeren var meget syg under KU-mødet den 3. november 2020. Johan Legarth nævnte ikke, at han havde talt med Nick Hækkerup.

Adspurgt af bisidder for Nicolai Wammen, advokat Heidi Højmark Helveg, har han forklaret, at Mette Frederiksen sagde, at der skulle ske en mundtlig forelæggelse, og det kan sagtens tænkes, at der var en sådan mundtlig forelæggelse. Hans egen forelæggelse bestod af en redegørelse for Statens Serum Instituts risikovurdering og forklaringen på de spørgsmål, der blev stillet. Han husker ikke præcist, hvilke ord der blev brugt.

Adspurgt af kommissionen og forevist Statens Serum Instituts risikovurdering af 3. november 2020 (ekstrakten s. 2039):

”...

Betydning for human sundhed hvis minkproduktion fortsætter som normalt

Hvis minkproduktionen fortsætter som normalt, vil der efter pelsning være et antal levende mink tilbage som anvendes som avlsdyr til næste års produktion. Antallet svarer til ca. 20% af den årlige bestand på ca. 17 millioner mink. I lyset af den aktuelle situation vil dette antal bestå af 1) mink som ikke er smittet med SARS-CoV-2, 2) nogle mink som formodentlig har dannet antistoffer mod SARS-CoV-2, samt 3) formodentlig nogle mink som er uerkendt smittet med SARS-CoV-2. Fordelingen af disse grupper er ukendt.

...”,

har han forklaret, at hvis Nicolai Wammen har forklaret, at han har læst risikovurderingen, kan det være der, han har sin viden fra.

Adspurgt af kommissionen har han skrevet noter fra næsten de alle møder, han har været til som politiker, både begge de gange, han har været minister, og også når han ikke har været minister. Han fik at vide fra ministeriet, at de stod for al korrespondancen med kommissionen. Han spurgte sin bisidder i forbindelse med deres forberedelse, hvorvidt noterne skulle indleveres til kommissionen, og han fik at vide, at han ikke havde pligt til at udlevere dem, men de var enige om, at det var bedst at gøre det, så derfor sendte bisidderen noterne til kommissionen.

Nick Hækkerup

Nick Hækkerup har – under afhøringen i kommissionen den 19. november 2021 – forklaret blandt andet, at han siden den 27. juni 2019 har været justitsminister. Han er uddannet cand.jur. og har en ph.d. fra Københavns Universitet.

Han deltog i CU-mødet den 1. oktober 2020 formentlig sammen med en medarbejder. På det tidspunkt var CU et forholdsvis nyt udvalg. Punktet på dagsordenen om aflivning af mink inden for zonerne var ikke et fast punkt på mødet.

Forevist Koordinatorkontoret i Justitsministeriets kommenterede dagsorden til brug for CU-mødet den 1. oktober 2020 af samme dato (ekstrakten s. 1057-1058), hvori det fremgår blandt andet:

”...

Det indstilles på den baggrund i sagen, at:

- ...
- ...

Det bemærkes, at Justitsministeriet ikke har været involveret i udarbejdelsen af sagen, men at Justitsministeriet gerne bistår med den tekniske afklaring af det fornødne lovgrundlag – som der også lægges op til i sagen – såfremt der sidenhen måtte træffes beslutning om aflivning af alle minkbesætninger i et geografisk område eller i hele landet.

...”,

har han forklaret, at han brugte den kommenterede dagsorden til at forberede sig til mødet. Materialet kom dog relativt kort før mødestart. De har et rødt, gult og grønt system. Idet punktet var grønt, var det en sag, som han ikke behøvede at sige noget om.

Det sidste afsnit i indstillingen var udtryk for en embedsmandsfinte, der signalerede, at Justitsministeriet ikke kunne tages til indtægt for det, da de ikke var blevet spurgt. Der blev ikke drøftet aflivning uden for zonerne under mødet.

Forevist bilag af 1. oktober 2020 om ”Håndtering af coronasmitte i mink” (ekstrakten s. 1026-1028), hvori det fremgår blandt andet:

”...

Løsning

...

Skulle smitteudviklingen udvikle sig yderligere, vil mere vidtgående tiltag, som for eksempel aflivning af alle mink i Danmark, evt. kombineret med et midlertidigt eller permanent forbud mod hold og avl af mink, kunne overvejes. En sådan beslutning vil dog have en væsentligt større erhvervs- og samfundsmæssige konsekvenser. Det skønnes foreløbigt, at de samlede erhvervsøkonomiske omkostninger til erstatning af aflivede mink, samt tabt værdi af bygninger og inventar, lønomkostninger og tabte driftsomkostninger etc. vil beløbe sig til 6-11 mia. kr., afhængigt af værdisættelsen af tabt indtjening, hvilket vil skulle afklares nærmere. MFVM vurderer endvidere, at et sådant tiltag forudsætter ændret lovgivning på området.

...

Procedure

...

MFVM, JM og SUM forbereder den tekniske afklaring af det fornødne lovgrundlag, såfremt der sidenhen måtte træffes beslutning om aflivning af alle minkbesætninger i et geografisk område eller i hele landet.

...”,

har han forklaret, at han typisk ville have læst bilaget inden mødet. Idet afsnittet under overskriften ”Løsning” alene handlede om noget, som kunne ske, fyldte det næppe meget hos ham. Han fokuserede i stedet på den beslutning, de skulle til at træffe om aflivning inden for zonerne og på grundlaget herfor.

Det lå op af den indstilling, der allerede var lavet, at Miljø- og Fødevareministeriet, Justitsministeriet og Sundhedsministeriet skulle forberede den tekniske afklaring af det fornødne lovgrundlag.

Han følte sig syg lørdag den 31. oktober 2020, og fra søndag den 1. november 2020 til tirsdag den 3. november 2020 havde han feber. Han blev coronatestet den 2. november 2020. Han begyndte at få det bedre onsdag den 4. november 2020, hvor han tog sig af enkelte sager, som ikke vedrørte mink. Han modtog samme dag besked om, at han var smittet med corona. De følgende dage var han halvsvag, træt og udkørt.

Lørdag den 7. november 2020 var han symptomfri, men da han mødte ind mandag den 9. november 2020 til et møde med blandt andet Rosa Lund følte han sig sløj og måtte tage hjem igen. Han sov det meste af de næste par dage. Han tog først torsdag den 11. november 2020 del i sit sædvanlige arbejde.

I perioden fra mandag den 2. november 2020 til lørdag den 7. november 2020 blev han ikke orienteret om, hvad der var foregået på KU-mødet den 3. november 2020. Den 5. november 2020 tilbød Johan Kristian Legarth at orientere ham telefonisk om de lokale nedlukninger i Nordjylland, som var en del af beslutningsgrundlaget på KU-mødet. Det blev til en orienteringssag for ham.

Han gjorde sig efterfølgende bekendt med KU-materialet. Han husker ikke præcist hvornår, men det var langt senere. Han blev ikke den 4. eller 5. november 2020 orienteret af Morten Holland Heide eller af Henrik Skovgaard-Petersen om Justitsministeriets kontakt med Fødevareministeriet om hjemmelsspørgsmålet. Han ville også have undret sig, hvis han var blevet orienteret om en hjemmelss Diskussion mellem to ministerier.

Forevist sms af 5. november 2020, sendt kl. 9.07, fra Astrid Helmart Johansen til ham og Gustav Krohn Schaldemose (tillægsekstrakt 4 s. 720), hvori det fremgår:

”Hej Nick. Også lige en besked fra mig (emoji) jeg har netop sendt dig en mail til orientering med materiale fra STM vedr. mink-sagen i Nordjylland. [...]”

og forevist mail af 5. november 2020 fra Astrid Helmart Johansen til ham og sendt cc. til Gustav Krohn Schaldemose med flere vedhæftet cover om ”Tiltag til at reducere smitteudvikling i Nordjylland” med bilag (tillægsekstrakt 9 s. 155), hvori det fremgår:

”...

Vi har for en time siden modtaget denne fra STM, og det er af Johan og Anne-Mette resolveret, at du får denne (endelige version) til orientering. Sig endelig til, hvis vi skal lægge en printet version i næste sending af fysiske sager til dig.

...”,

har han forklaret, at han den 5. november 2020 fortsat var syg. Henset til at det fremgår af oversendelsesmailen, at der var resolveret på det, var mailen kun til hans orientering, og der var intet tidspres. Han læste helt sikkert mailen, men han husker ikke præcist hvornår.

Om mail af 7. november 2020 fra Morten Holland Heide til Charlotte Røgild Knudsen og Paolo Drostby, sendt cc. til Mads Møller Langtved og Camilla Marta Giordano, vedrørende opfølgning på orientering til minkavlerne (ekstrakten s. 3167), har han forklaret, at han ikke blev orienteret om henvendelsen fra Justitsministeriet til Miljø- og Fødevareministeriet.

Han hørte først søndag den 8. november 2020, formentlig gennem pressen, at der var et hjemmelsproblem. Han blev ikke på det tidspunkt orienteret om lovforslaget, som i øvrigt heller ikke hørte til hos dem. Justitsministeriet hjalp ofte andre ministerier med det tekniske ved lovforslag, hvilket han normalt ikke blev orienteret om.

Forevist sms-korrespondance af 15. november 2020 mellem ham, Barbara Bertelsen og Mette Frederiksen (tillægsekstrakt 4 s. 723-724), hvori det fremgår:

”...

[Mette Frederiksen, kl. 12.52]:

Vigtigt at få stoppet.

[vedhæftet screenshot af udateret artikel fra Berlingske.dk om ”Minkavlernes formand: Optælling af mink fortsætter uden lovhjemmel”]

[Barbara Bertelsen, kl. 12.52]:

Tager fat i det med det samme

[Nick Hækkerup, kl. 13.08]:

Sætter i værk

...”,

har han forklaret, at han som følge heraf typisk ville tage fat i Johan Kristian Legarth, hvilket Barbara Bertelsen formentlig også ville gøre.

Forevist sin sms af 15. november 2020, sendt kl. 13.10, til Johan Kristian Legarth (tillægsekstrakt 4 s. 722), hvori det fremgår:

”Hej Johan

Jeg har fået denne fra Mette, som skriver det er vigtigt, at få det stoppet. BBB er også inde over. Vil du sætte i værk, og give mig en status?

[vedhæftet screenshot af udateret artikel fra Berlingske.dk om ”Minkavlernes formand: Optælling af mink fortsætter uden lovhjælp”]

...”,

har han forklaret, at han med ”Mette” refererede til statsministeren. Han ved ikke, hvorfor Mette Frederiksen sendte ham denne sms. Det var formentlig begrundet i, at der på det tidspunkt var stor opmærksomhed på aflivning, bortskaffelsen af mink med videre, og minkavlernes formand talte om manglende hjemmel. Der blev i den periode gjort bestræbelser på at imødegå diskussionen om, at regeringen skulle have handlet i strid med loven. Det var noget, der skulle håndteres, hvorfor han skrev til Johan Kristian Legarth. Han gætter på, at Mette Frederiksen havde et ønske om, at han engagerede sig mere i den politiske diskussion om hjemmelsproblematikken.

Forevist sms-korrespondance af 15. november 2020 mellem ham og Johan Kristian Legarth (tillægs-ekstrakt 4 s. 723), hvori det fremgår:

”...

[Johan Kristian Legarth, kl. 13.26]:

Der skulle siden i aftes være en klar fælles forståelse med minkavlernes formand. Den forståelse (gående på, at de gerne vil kontaktes i forbindelse med med smitte og optælling – også uden for zonerne -, men i øvrigt gerne selv vil kontakte myndighederne) er Fødevarestyrelsen i gang med at nedfælde i en instruks til NOST. Indtil den foreligger rækker politiet og forsvaret ikke af egen drift ud til nogen uden for zonerne. Fødevarestyrelsen og Rigspolitiet er ved at koordinere ekstern kommunikation.

[Nick Hækkerup, kl. 13.47]:

Ken jeg sende den til Mette?

[Johan Kristian Legarth, kl. 13.58]:

Det tænker jeg. Måske skal indledningen være ”på baggrund af dialog i går aftes med minkavlernes formand skulle der være en klar fælles forståelse...””

- Blot så det ikke lyder som om der ikke har været forståelse tidligere.

...”,

har han forklaret, at dette var den eneste kommunikation, de havde om det spørgsmål.

Forevist sin sms af 15. november 2020, sendt kl. 17.26, til Barbara Bertelsen og Mette Frederiksen (tillægs-ekstrakt 4 s. 724), hvori det fremgår:

”Jeg har fået følgende oplyst: På baggrund af dialog i går aftes med minkavlernes formand skulle der være en klar forståelse (gående på, at de gerne vil kontaktes i forbindelse med smitte og optælling – også uden for zonerne -, men i øvrigt gerne selv vil kontakte myndighederne) er Fødevarestyrelsen i gang med at nedfælde en instruks til NOST. Indtil den foreligger rækker politiet og forsvaret ikke af

egen drift ud til nogen uden for zonerne. Fødevarestyrelsen og Rigspolitiet er ved at koordinere ekstern kommunikation. Nick”,

bekræftede han, at det var den besked, som han sendte til Mette Frederiksen.

Forevist sms af 16. november 2020 fra særlig rådgiver Michael Baunsgaard Schreiber til ham og Johan Kristian Legarth, modtaget kl. 22.49, med forslag om Twitter-opslag (tillægsekstrakt 4 s. 725), hvori det fremgår:

”Kære Nick (og Johan)

Hvis du er enig sender vi dette ud på Twitter her til aften. Jeg vil dog lige klare med Juste først, hvis du er enig i ordlyden: Regeringen er i dag blevet kritiseret for at forlænge en ordning, der skal belønne minkavlerne for at aflive deres mink inden den 16. november, selvom lovhjemmel endnu ikke er på plads. Det fremgår helt klart af det brev, der er sendt til minkavlerne søndag aften, at der arbejdes på at etablere den nødvendige hjemmel, og at regeringen på baggrund af de politiske forhandlinger forventer, at tempobonussen vil blive udstrakt til den 19. november. Hverken før eller efter den politiske aftale, der nu er indgået om tempobonus, var indholdet af brevet i strid med nogen som helst regler. Brevet er altså ikke ”ulovligt”. Bh. m”,

har han forklaret, at han vil tro, at beskeden blev lagt på Twitter, da han kort efter svarede Michael Baunsgaard Schreiber ”*Afsted med den...*”. Det var ikke ham, der stod for Twitter-kontoen, og det var hans særlige rådgivere, der foreslog opslaget. ”Juste” henviste til Martin Justesen. Opslaget lagde sig op ad den politiske diskussion om, hvorvidt regeringen handlede ulovligt med videre. Han vil tro, at opslaget var et svar i en debat om lovligheden af tempobonus. Det var tidligere meldt ud, at det ikke krævede lovhjemmel, når man politisk sagde, hvad man gerne ville bruge penge på.

Det omtalte brev, måtte være det seneste brev til minkavlerne. Han ved ikke, hvorfor der ikke blev nævnt noget om frivillighed med hensyn til aflivning i zone 3.

Forevist sms af 21. november 2020, afsendt kl. 9.20, fra Michael Bundsgaard Schreiber til ham (tillægsekstrakt 4 s. 727), hvori det fremgår:

”Hej Nick. Det er nok artikler som denne, som STM godt kunne tænke sig, at vi gik noget hårdere til. Det er jo ikke just et hårdt tilbageslag det, som de citerer dig for. Men hvis vi skal gå i rette med det, så skal vi tilbyde at give dem dig igen. Du vil så kunne sige noget i retning af: Det er eksperterne der sludrer. Ansvar for at rette op på fejlen var Mogens’. Vi har ministerstyre i DK med delt ressort. Og at det ikke sker hurtigere er lige præcis det, som Mogens beklager i sit brev til FT. Mette er derfor fuldstændig ansvarsfri og nu må vrøvlerierne stoppe.”
Bh m

[Ekspert undersøger Mette Frederiksens mink-forklaring: 'Noget sludder og vrøvl' | Politik | DR](#)”

...”,

har han forklaret, at ”STM” kunne stå for både Statsministeriet og statsministeren. Der kan have været en dialog mellem Michael Bundsgaard Schreiber og f.eks. Martin Justesen om nogle artikler, som de ville slå hårdere tilbage på eller afvise. Han ved ikke, hvad der præcist henvises til.

Han vil tro, at det handlede om, at Mette Frederiksen følte, at det ville være godt for deres position i debatten, hvis han blev inddraget i den juridiske diskussion. Han husker ikke artiklen, men det kunne tyde på diskussionen om, hvorvidt Mette Frederiksen havde en særlig tilsynspligt over for de andre ministre, herunder over for Mogens Jensen. En justitsminister kunne indtræde i debatten med en anden autoritet end andre ministerier. Hvis det handlede om en statsministers ansvar, vil han tro, at hans svar læned sig op af, hvilke pligter en statsminister juridisk set har i den sammenhæng.

Forevist sms-korrespondance af 21. november 2020 mellem ham og statsminister Mette Frederiksen (tillægsekstrakt 4 s. 727), hvori det fremgår:

”...

[Nick Hækkerup, kl. 19.35, ifølge Justitsministeriet rettelig sendt kl. 8.25]:

B gør sig i øvrigt pænt besværlige i spørgsmålet om undersøgelse. [...]

[Mette Frederiksen, kl. 8.30]:

Det er rigtigt (emoji) der skal bare kæmpes tilbage på deres usandheder. [...] Du må tage nogle flere runder på mink de her dage, så de ikke får lov til at lyve

[Nick Hækkerup, kl. 8.56]:

Enig. Jeg har ansvaret for at vi svarer tilbage på alle usandhederne. [...]

...”,

har han forklaret, at ”B” stod for Radikale Venstre. Korrespondancen handlede tilsyneladende om nærværende undersøgelse. Han husker ikke, hvad det var for ”usandheder”, som Mette Frederiksen henviste til, men det kunne handle om, hvorvidt regeringen havde brudt loven eller lignende, hvilket han ikke mener var sket.

Der var også andre sager, der blev skubbet over til ham, selvom det ikke var hans ressort. Dette gjaldt f.eks. debatten om omskæring. Når statsministeren ville have Justitsministeriet til at deltage i debatten kunne det være irriterende, men der var også en forventning om, at han kunne bidrage til og håndtere debatten, hvilket var rart. Det kunne således både være rart og ”urart” – men mest rart. Debatten var meget intens i den periode, og han deltog i samråd med videre, hvor han kom langt ind i de substantielle diskussioner.

Forevist sms-korrespondance af 22. november 2020 mellem ham, Johan Kristian Legarth, Michael Baunsgaard Schreiber, Emil Melchior, Anders Sparholt Jørgensen, Ditte Steen med flere (tillægsekstrakt 4 s. 728- 29), hvori det fremgår:

”...

[Ditte Steen, kl. 14.07]:

Vi er i gang m opdatering af hovedbudskab ud fra tidligere beredskab.

Vi skal have udfoldet beredskab på grundlovsbrud. Det er finere fransk madlavning, men det skal laves.

...

Nick Hækkerup, kl. 14.07]:

Enig.

Nick Hækkerup, kl. 14.11]:

Sandheden er vel, at det godt retsteknisk kan konstrueres ind i grundlovsbrudsreferencen, men at det bare ikke er det en jurist normalt vil kalde et hjemmelsproblem. Derfor lidt vigtigt, at ”faktuelt forkert” udgår, så vi kan finde den rigtige argumentationsrække, der selvsagt ender med, at der ikke er grundlovsbrud.

...”,

har han forklaret, at korrespondancen vedrørte grundlovsdiskussionen, hvori der indgik to elementer. Det ene element var, at man som jurist ikke ville komme frem til, at et hjemmelsproblem var lig med et grundlovsproblem. De såkaldte eksperter havde dog udtalt, at det kunne opfattes som et grundlovsproblem, hvilket pressen fandt mere interessant at italesætte fremfor som et hjemmelsproblem. Det andet element var, at brevet af 6. november 2020 til minkavlerne godt kunne konstrueres ind i en grundlovsbrudsreference, hvis brevet blev opfattet som en afgørelse og ikke blot som dårlig vejledning. Retsteknisk kunne det derfor konstrueres ind i en grundlovsbrudsreference, hvis det faktuelte forkerte blev lagt til grund.

Forevist Justitsministeriets udkast til tale til brug for besvarelsen af samrådsspørgsmål Ø fra Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg af 9. december 2020 (tillægsekstrakt 4 s. 632-633), hvori det fremgår bl.a.:

”...

[Om forløbet ifm. mødet i Koordinationsudvalget den 3. november]

...

I det materiale, der forelægges Koordinationsudvalget samme aften, er der ikke nogen omtale af spørgsmålet om hjemmel til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet. Materialet omfatter derimod en række bemærkninger med relation til spørgsmålet om hjemmel til midlertidig eller varig nedlukning af erhvervet og økonomisk kompensation i den forbindelse.

...”,

har han forklaret, at han ikke ved, hvem der var sagsbehandler på talen.

Forevist oversigt over sagsmateriale til KU-mødet den 3. november 2020 samt de enkelte bilags forside (ekstrakten s. 2030 + 2032 - 2064), har han forklaret, at han ikke erindrer, at han modtog materialet op til samrådet, men han vil tro, at det lå som baggrundsmateriale til samrådet, og at han havde

sat sig ind i det. Han er sikker på, at han havde læst baggrundsmaterialet. Han blev typisk ikke briefet før samråd, men der blev skrevet en tale og udarbejdet et beredskab med svar på mulige spørgsmål. Han læste det igennem og kom med bemærkninger, som så blev rettet til. Han var sidste år i mindst ét samråd om ugen i gennemsnit.

Forevist bilag X [bilag 2] af 3. november 2020 om ”Kompensation til minkavlere mv.” (ekstrakten s. 2044), hvori det fremgår bl.a.:

”...

Hjemmels- og statsstøtteforbehold knyttet til begge modeller

Der tages et generelt forbehold for statsstøttegodkendelse af de foreslåede løsninger. Konkret tages der forbehold for mulighederne for at kompensere minkavlere i lyset af EU-landsbrugsstøtteregler. Dette undersøges nærmere af Miljø- og Fødevareministeriet og Justitsministeriet.

Det bemærkes desuden, at EU-Kommissionens Temporary Framework foreløbigt udløber ved udgangen af juni måned 2021. Såfremt Temporary Framework ikke forlænges, vil mulighederne for at forlænge kompensationsordningen for selvstændige samt faste omkostninger tilsvarende ophøre.

Der tages samtidig forbehold for, hvorvidt og hvordan den juridiske hjemmel til at gennemføre de foreslåede løsninger kan findes. Det er umiddelbart vurderingen, at det hverken er muligt at tvangslukke eller lægge minkerhvervet i dvale med hjemmel i epidemiloven eller Sundheds- og Ældreministeriets forbudsbekendtgørelse, da minkavlere ikke er levnedsmiddelsproducenter. Et forbud vil således skulle hjemles i Miljø- og Fødevareministeriets *Bekendtgørelse om COVID-19 hos pelsdyr* eller ved lov. Miljø- og Fødevareministeriet og Justitsministeriet er ved at afklare dette spørgsmål.

...”,

og forevist bilag [2A] om ”2021 håndtering af COVID-19 smitterisiko i mink” af 3. november 2020 (ekstrakten s. 2046-2047), hvori det fremgår bl.a.:

”...

Løsning

...

Modellen der medfører, at alle minkavlerne uden for zonerne pels ned, således at kun avlsdyr bevares. Derudover gives ikke tilladelse til, at indsætte og avle nye mink i de besætninger, der er blevet aflivet som følge af COVID-19 smitte eller fordi, at de har været beliggende inden for en radius 7,8 km fra en smittet besætning i 2021, *jf. bilag xx*. Dette vil for de berørte besætningsejere betyde, at de i 2021 ikke vil have mulighed for at generere en indtægt fra minkavl, og derfor vil skulle ydes kompensation for dette tab. Der er ikke hjemmel til håndtering af et sådant scenarie i den nuværende lovgivning, hvorfor der meget hurtigt vil skulle tilvejebringes en lovmæssig hjemmel for dette. SUM tilvejebringer hjemmel i lovgivningen til at forhindre genindsættelse af mink.

...”,

har han forklaret, at han ikke husker, om han under samrådet havde disse passager fra KU-materialet i tankerne. Samrådstalen reflekterede over, at der var spørgsmål om at slå dyrene ned eller lægge erhvervet i dvale.

Forevist Miljø- og Fødevareministeriets ”Redegørelse for forløbet vedrørende manglende hjemmel til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet” af 18. november 2020 (ekstrakten s. 4992-4994), hvori det fremgår bl.a.:

”...

Regeringsbeslutningen og forberedelsen heraf

...

Den 3. november om eftermiddagen aftales det på et virtuelt møde mellem departementscheferne i Erhvervsministeriet, Finansministeriet, Justitsministeriet, Miljø- og Fødevareministeriet, Statsministeriet og Sundheds- og Ældreministeriet, at der skal udarbejdes et skriftligt beslutningsgrundlag, og at en sag om reaktion på risikovurderingen fra Statens Serum Institut, herunder håndtering af minkerhvervet og inddæmning af smittespredning i Nordjylland, skal drøftes samme aften i regeringens Koordinationsudvalg. Spørgsmålet om hjemmel til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet drøftes ikke på mødet.

...

”1. Hjælpepakke ved dvale-model

...

2. Hjælpepakke ved nedlukning af erhvervet

...

Herudover indeholder sagen et bilag med titlen ”2021 håndtering af COVID-19 smitterisiko i mink”. Af dette bilag fremgår bl.a. følgende:

”Model 1: Dvale

[...]

...

Spørgsmålet om hjemmel til aflivning blev ikke bragt op på mødet. Derimod drøftes spørgsmålet om hjemmel til midlertidig eller varig nedlukning af erhvervet og økonomisk kompensation i den forbindelse. Drøftelserne vedrørte i øvrigt en lang række spørgsmål af praktisk, økonomisk, retlig og politisk karakter, herunder kommunikation...

...”,

har han forklaret, at han synes samrådssvaret var fuldt dækkende, da samrådstalen omtalte spørgsmålet om en nedlukning, hvor erhvervet ikke kunne genopstå, set i forhold til at slå dyrene ned som en midlertidig løsning. Han ved ikke, om det kunne være skrevet anderledes. Han mener, at han var bekendt med redegørelsen af 18. november 2020, da han skulle i samråd.

Forevist ”Q & A vedrørende manglende hjemmel til aflivning af mink og ministeransvar” af 4. december 2020 til brug for besvarelse af spørgsmål nr. S 539 den 9. december 2020 (tillægsekstrakt 3 s. 464), hvori det fremgår bl.a.:

”...

Spm 2: Burde justitsministeren ikke have gjort sig overvejelser om hjemmelsgrundlaget på mødet i regeringens Koordinationsudvalg den 3. november 2020?

Muligt svar

- Jeg var selv syg med covid-19 på dette tidspunkt og deltog ikke i mødet.
- I materialet til KU-mødet indgår der overvejelser om hjemmel i forhold til *erstatning* for nedlukning eller dvale
- Det indgår hverken i materialet til mødet eller i drøftelserne på mødet, at der er tvivl om hjemlen til at udvide indsatsen med at aflive mink til hele landet.
- Regeringen lægger selvfølgelig til grund, at embedsmændene vil agere i overensstemmelse med lovgivningen – og oplyse regeringen om det, hvis der er behov for gennemføre lovgivning for at realisere regeringens beslutning.

...”

har han forklaret, at et beredskab til et samråd ikke vil indeholde en gennemgang af alt materiale. Svarene under samrådet ville altid kunne udbygges.

Han forventer, at det ville blive nævnt på et KU-møde, såfremt der blandt embedsmændene i andre ministerier var rejst tvivl om, hvorvidt der var hjemmel til aflivning af alle mink. Hvis nogen havde siddet med aktiv viden om, at der måske ikke var hjemmel til at træffe beslutningen på KU-mødet, ville han have en klar forventning om, at embedsværket havde sagt dette. Ministrene måtte forvente, at materialet, som blev forelagt dem, var komplet, herunder med oplysninger om et muligt hjemmelsproblem. Det ville være underligt, hvis det ikke fremgik af materialet, selvom man var opmærksom på problemet. Det havde været muligt at melde ud, hvad man politisk havde tænkt sig at gøre, og så samtidig gøre opmærksom på, at der ikke var hjemmel dertil endnu. Dette ville Mette Frederiksen også have gjort opmærksom på den 4. november 2020 under pressemødet, hvis hun havde vidst det.

Adspurgte af kommissionen og forevist mail af 4. november 2020 kl. 00.07 fra Martin Justesen til Barbara Bertelsen, Pelle Pape, Sara Vad Sørensen, Sophie Bremer, Iren Mirmojtahedi og Nicholas Rahui Webster Rømer med titlen ”Fælles tråd om mink og onsdag” om scenarier for resultatet af hans coronatest (ekstrakten s. 2212), hvori det fremgår bl.a.:

”...

Udmelding onsdag om mink. STM spiller rolle. Input til tale nedenfor.

Vi arbejder pt. efter to scenarier onsdag.

1: JM testes positiv, spørgetime afholdes. I så fald: Udover USA, terror og Nordatlanten skal talen udelukkende handle om beslutningen ift. mink. Annoncering af efterfølgende pressemøde med relevante ministre (ikke STM).

2: JM testes negativ / svar forligger ikke; spørgetime udsættes. I så fald: Enten a) selvstændig optaget tale fra Marienborg om mink og efterfølgende virtuelt pressemøde med relevante ministre eller b) fælles virtuelt pressemøde inkl. STM med indledende tale fra STM.

...”

har han forklaret, at han ikke mindes at have set mailen, og at han har svært ved at regne mailens kontekst ud. Det handlede måske om, at hans coronatestsvar kunne få betydning for spørgetimen.

Adspurgt af kommissionen har han forklaret, at der blev lavet en ny Beredskabsafdeling i Justitsministeriet samt en styrelse for at sikre, at de kunne håndtere coronasituationen. Hvis man i afdelingen få timer før et pressemøde fik at vide, at der muligvis var et hjemmelsproblem, ville det have været på sin plads, hvis hans departementschef og Statsministeriet forud for pressemødet var blevet orienteret herom.

Forevist Twitter-opslag af 19. november 2020 fra Justitsministeriet (ekstrakten s. 5021), hvori det fremgår:

”...

Justitsminister Nick Hækkerup om de seneste tids debat [#dkpol](#)

”Det bliver i flere medier udlagt som om, at flere ministre, herunder mig selv, på et møde i Corona-Udvalget d. 1. oktober skulle være blevet ”advaret om manglende lovgrundlag” for beslutningen om at aflive alle mink. Det er en helt urimelig udlægning.

...”,

har han forklaret, at mediernes udlægning var urimelig, idet mødedeltagerne på CU-mødet den 1. oktober 2020 alene forholdt sig til selve temaet for mødet. Det var ikke en rimelig udlægning, at der allerede den 1. oktober 2020 blev advaret om, at der kunne komme et hjemmelsproblem sidenhen, da dette slet ikke var mødets fokus. På det tidspunkt fyldte smitte blandt mink ikke så meget, og han var beskæftiget med et politiforlig, indgreb over for vanvidskørsel med videre, men emnet var på vej op ad dagsordenen.

Forevist Miljø- og Fødevareministerens redegørelse af 18. november 2020 for forløbet vedrørende manglende hjemmel til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet (ekstrakten s. 4984) har han forklaret, at han ikke husker, om han så et udkast til redegørelsen, men det kan han have gjort. Han vil tro, at Justitsministeriet var engageret i redegørelsen. Normalt ville en sådan redegørelse ikke komme forbi ham, men da det var et så politisk følsomt emne, ville han nok have set den. Han ved ikke, hvordan dette i så fald ville blive registreret i deres systemer.

Han ved ikke, hvem der tog initiativet til redegørelsen. Mette Frederiksen sagde i en spørgetime, at det ville være en god idé med en redegørelse om forløbet, og der havde sikkert været drøftelser herom inden da.

Forevist Justitsministeriets notits af 18. november 2020 om ”... visse retlige spørgsmål med relation til Miljø- og Fødevareministeriet redegørelse for forløbet vedrørende manglende hjemmel til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet” (ekstrakten s. 4976), hvori det fremgår bl.a.:

”...

6. Justitsministeriet har ikke identificeret sammenlignelige fortilfælde, og den retlige kvalifikation af myndighedernes ageren, herunder særligt karakteren af brevet til minkavlerne af 6. november 2020, giver bl.a. derfor anledning til tvivl.

Den samlede ageren fra myndighedernes side har imidlertid efter Justitsministeriets opfattelse medført, at minkavlere uden for smittezonerne havde grund til at antage, at de var retligt forpligtet til at påbegynde aflivning af deres mink. I den forbindelse kan navnlig henvises til, at Fødevarestyrelsens brev af 6. november 2020 til alle minkavlere i Danmark – uanset om brevet kan kategoriseres som en afgørelse – er formuleret på en sådan måde, at brevet kan opfattes som et generelt påbud om aflivning af mink. Der kan endvidere henvises til, at Rigspolitiets actioncard til brug for samtaler med minkavlere indeholder formuleringer (under punktet ”Ved NEJ fra ejer”), som kunne give minkavlere grund til at antage, at myndighederne havde hjemmel til at gennemtvinge aflivning af den pågældendes minkbesætning. Selv om udtalelser på pressemøder og politiske udmeldinger i øvrigt som nævnt under pkt. 2 ikke har en retlig karakter for borgerne, må det antages, at disse udmeldinger, hvoraf det ikke fremgik, at der manglede hjemmel til aflivning af mink uden for zonerne den konkrete situation har forstærket indtrykket hos minkavlerne af, at myndighederne kunne udstede påbud eller tilkendegivelser af lignende retlig karakter om aflivning uden for smittezonerne. Det skal i den sammenhæng bemærkes, at det på det foreliggende grundlag er Justitsministeriets vurdering, at embedsværkets forberedelse af regeringens offentlige kommunikation ikke har levet op til de standarder, som må kunne forventes.

Samlet set er det på denne baggrund Justitsministeriets vurdering, at myndighedernes ageren i det samlede forløb må anses for en tilsidesættelse af grundlæggende forvaltningsretlige normer, der har til formål at sikre borgerne mod retstab og yde grundlæggende garantier mod uberettigede indgreb fra myndighederne, herunder vejledningspligten. Justitsministeriet finder således efter en samlet vurdering, at forløbet må betragtes som kritisabelt og beklageligt.

...”,

har han forklaret, at han vil tro, at han så redegørelsen inden den forlod Justitsministeriet. Han er enig i redegørelsen.

Forevist Justitsministeriets pressemeddelelse af 19. november 2020 med overskriften ”Justitsminister Nick Hækkerup om kritik af regeringen for at give en ”ulovlig ordre” på pressemøder den 4. og 5. november” (ekstrakten s. 5082), hvori det fremgår bl.a.:

”...

Justitsminister Nick Hækkerup udtaler:

”Politisk er vi også i denne sag nødt til at kunne have en diskussion på de rigtige præmisser. Der er rigtig mange ting i det her forløb, der er gået galt, og som regeringen og myndighederne fuldt fortjent bliver kritiseret for. Det beklager og undskylder regeringen dybt – ikke mindst over for minkavlerne, som står i en meget vanskelig situation. Men det er simpelthen ikke rigtigt, at regeringen på pressemøderne den 4. og 5. november 2020 har givet en ulovlig ordre.”

...”,

har han forklaret, at ”regeringen” i hvert fald også omfattede ham. Han husker ikke, hvordan pressemeddelelsen konkret var blevet til.

Forevist Justitsministeriets ”Supplerende notits om visse statsretlige spørgsmål med relation til forløbet vedrørende manglende hjemmel til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet” af 24. november 2020 (ekstrakten s. 5273+5278), hvori det fremgår bl.a.:

”...

5...

Af ministeransvarslovens § 4 følger det, at ansvar for en af kongen underskrevet beslutning påhviler såvel enhver minister, der har medunderskrevet, som ministre, der på anden måde har medvirket til beslutningens tilblivelse. Ministeransvarslovens § 4 gælder efter sin ordlyd alene for beslutninger underskrevet af kongen, men også i forbindelse med andre handlinger end retsakter gælder de almindelige regler om medvirken ved tilskyndelse, råd eller dåd, jf. ministeransvarslovens § 2. En minister er også under deltagelse i møder i regeringsudvalg underlagt reglerne om ministeransvar.

I alle fald forudsætter ministeransvar, at ministeren har handlet forsætligt eller ved grov uagtsomhed, jf. ministeransvarslovens § 5. ... Det vil i den forbindelse kunne indgå i vurderingen, at der ikke i almindelighed vil kunne stilles særlige krav til, at ministeren sætter spørgsmålstejn ved eller selv opsøger nærmere faktuelle oplysninger og/eller juridisk viden, og at der navnlig ikke vil kunne stilles sådanne krav i tilfælde, hvor der fra embedsværkets side er givet en redegørelse, der ikke bringer problemstillingerne frem i lyset, jf. i denne retning Jens Peter Christensen, Ministeransvar (1997), side 385.

Det er på den anførte baggrund Justitsministeriets opfattelse, at en fagminister ikke er retligt ansvarlig for at undersøge, om et initiativ på en anden ministers område, der behandles i f.eks. et ministermøde eller et møde i et regeringsudvalg, hvor førstnævnte minister også deltager, har den fornødne lovhjemmel, medmindre der er en helt særlig anledning til det. Den pågældende minister må således være berettiget til at gå ud fra, at dette spørgsmål i fornødent omfang er undersøgt af det pågældende ressortministerium, herunder navnlig embedsværket på det ansvarlige ministerområde.

...”,

har han forklaret, at det var hans embedsmænd, der havde skrevet notitsen. Han har læst den. Han vil tro, at det var en reaktion på diskussionerne i pressen. Han var ikke involveret i den tekniske diskussion om, hvad der skulle stå i notitsen.

Da det stod klart, at der ville komme en undersøgelse af forløbet, stoppede man med at kommentere sagen offentligt, men han ved ikke, om det i øvrigt påvirkede Justitsministeriets coronahåndtering, da dette ikke var hans bord.

Kristoffer Krohn Schaldemose

Kristoffer Krohn Schaldemose har – under afhøringerne i kommissionen den 11. november 2021 – forklaret blandt andet, at han fra marts 2020 til april 2021 var departementschefsekretær i Finansministeriet for departementschef Peter Stensgaard Mørch. Han har siden april 2021 været kontorchef i Finansministeriet. Han er uddannet på Institut for Statskundskab. Som departementschefsekretær refererede han til daværende kontorchef Anne Marie Maltha-Smith, som refererede til afdelingschef Henrik Lund, som refererede til departementschefen.

En departementschefsekretærs arbejdsopgaver svarer til en ministersekretærs. Han var AC-sekretær, og der var også en TAP-sekretær tilknyttet. Han havde to hovedopgaver. Den ene opgave var knyttet til selve sagerne, og han skulle i den forbindelse forelægge sagerne skriftligt eller mundtligt for departementschefen. Han ydede ikke egentlig rådgivning eller lavede særskilte indstillinger, men han kunne fremhæve det væsentlige i sagen over for departementschefen. Den anden opgave var knyttet

til departementschefens møder. Det var hans ansvar at sikre, at departementschefen havde det relevante mødemateriale til møderne. Derudover var det hans opgave at melde tilbage til huset om drøftelserne på møderne.

Forevist sin mail af 23. september 2020 kl. 16.27 til en lang række medarbejdere i departementet med emnet ”FØ 23/9 i Videre proces” (ekstrakten s. 646-647), hvori det fremgår:

”...

Nedenfor følger videre proces for de sager, som blev drøftet på FØ i dag.

Frist til PSM for ØU-sagerne til næste uge er fredag klokken 10.00. For en række af sagerne er der tale om helt begrænsede ændringer...

...

6. Casper Mondrup Dahlmann/Håndtering af coronasmitte i minkbesætninger (Bilag 5) – ØU d. 30/9

(Henrik Studsgaard og Per Okkels er inviteret til drøftelsen)

...”

og forevist sin mail af samme dato, sendt kl. 16.29 til Cecilie Louise Svane Olsen og Anne Marie Maltha-Schmidt (ekstrakten s. 646), hvori det fremgår:

”...

Sagerne markeret med gul er bøvlede sager, som FMn bør kende og som kunne drøftes på pipelinemøde.

...”

har han forklaret, at pipelinemøder var tiltænkt som møder hvor kommende sager, som kunne være vanskelige, blev forelagt for ministeren. Da sagen blev drøftet i FØ, gik det op for ham, at sagen kunne få store økonomiske konsekvenser afhængigt af, hvor sagen endte. Det var derfor vigtigt for ministeren at kende til sagen. Han mindes ikke, at der på FØ blev ikke drøftet beløbsstørrelser, men der var flere elementer heri herunder udgifter forbundet med inddæmninger, kompensation og smittebegrænsende tiltag. Han deltog på mødet den 23. september 2020 som sekretær sammen med departementschefen.

Forevist sin ”Dagbog – minksagen” (tillægsekstrakt 6, s. 688), hvori det fremgår:

”...

Nedskrevet 8/1 2021 (i tilfælde af, at vi skal afhøres ifm. granskningen af forløbet). Det forhold at nedstående først er skrevet 8/1 gør, at der allerede er ting som ikke står fuldstændigt klart i min hukommelse.

FØ d. 23/9

Sag på om smitte i mink. Første gang jeg personligt bliver opmærksom på risikoen.

Okkels lægger ud og tegner et kritisk billede. Kaster på et tidspunkt bolden videre til Studsgaard og siger noget i retning af, at hvis ikke fødevaremyndighederne kan sikre inddæmning af smitte, så kan SUM ikke anbefale andet end nedslagning. PSM agerer mellemmand og siger noget i retning af, at det jo er en meget svær presbold for Studsgaard at tage ned.

Det bliver besluttet, at sagen må gå videre til politisk drøftelse, og at fødevaremyndighederne skal arbejde hastigt videre med inddæmningstiltag.

Bliver undervejs drøftet, at risikoen har været kendt et stykke tid. Okkels siger på at tidspunkt noget med, at han som DC for SUM alene har ansvar for sundhed/smitterisiko. Økonomi mv. må være andres ansvar. Bliver så vidt jeg erindrer ikke besvaret.

Jeg erindrer ikke at der på noget tidspunkt blev drøftet hjemmelsspørgsmål eller lignende.

...”,

har han forklaret, at han kun støttede sig til sin hukommelse, da han skrev dagbogen den 8. januar 2021. Han husker drøftelsen på FØ-mødet, da Per Okkels tegnede et klart billede af, at man så med stor alvor på smitterisikoen ved mink, og at de havde svært ved at se andre muligheder end nedslagning, hvis inddæmning ikke var muligt. Det var en vanskelig sag for fødevaremyndighederne og for Henrik Studsgaard at håndtere, hvis nedslagning var sundhedsmyndighedernes anbefaling, såfremt fødevaremyndighederne ikke kunne garantere inddæmning. Han husker ikke Henrik Studsgaards svar på Per Okkels indlæg. Peter Stensgaard Mørch var mødeleder.

Erhvervsministeriet, Skatteministeriet, Beskæftigelsesministeriet, Klima- og Energiministeriet, Social- og Ældreministeriet og Statsministeriet var foruden Finansministeriet (formand) en del af den faste kreds, der altid var med til FØ-møderne. Derudover blev der, afhængigt af sagerne, inviteret andre ministerier med som ikke var en del af den faste deltagerkreds. Miljø- og Fødevareministeriet og Sundhedsministeriet deltog ved ØU-mødet den 30. september 2020 som særlig inviteret.

Forevist sin ”Dagbog – minksagen” om ØU-mødet den 30. september 2020 (tillægsekstrakt 6, s. 688), hvori det fremgår:

” ...

ØU d. 30/9

Deltager ikke i ØU. Hørte efterfølgende i forbindelse med tilbagemeldingen, at BBB havde anlagt meget stram linje. Bl.a. bliver der efterfølgende sagt noget i retning af: ”Barbara var klar til at kalde specialstyrkerne ind for at aflive alle mink”.

...”,

har han forklaret, at idet han ikke deltog i mødet, skal hans notater ses i forhold hertil. Han husker, at der umiddelbart efter mødet trak en gruppe på 3-7 personer ind på departementschefens forkontor, hvor han havde kontorplads.

Barbara Bertelsen havde under mødet givet udtryk for, at hun havde en meget kritisk læsning af situationen og dermed så med stor alvor på smitterisikoen. Det var de nye anbefalinger fra myndighederne, som Barbara Bertelsen havde forholdt sig til, og hun ville sikre sig, at myndighederne tog det alvorligt. Han overhørte en person fra gruppen, der udtrykte, at Barbara Bertelsen *"...var klar til at kalde specialstyrkerne ind for at aflive alle mink"*. Han opfattede ikke den refererede udtalelse bogstaveligt, men han tog det som et udtryk for stemningen under mødet.

Forevist sin mail af 30. september 2020 kl. 18.57 til Asbjørn Brink og Casper Mondrup Dahlmann sendt cc til flere om "ØU-tilbageløb: Håndtering af coronasmitte i minkbesætninger" (ekstrakten s. 871), hvori det fremgår:

"...

Hej alle

MUJ har fået særskilt tilbageløb på denne. Tilsyneladende meget tæt på, at STM sendte militæret ind for at gasse alle mink i aften.

..."

har han forklaret, at han, efter ØU-møder, for hver sag sendte en kortfattet mail med tilbagemelding om sagen til de relevante sagsbehandlere, til ministersekretærene, sin kontorchef og relevante afdelingschefer i kopi. Når han skrev *"...særskilt tilbageløb..."*, må der have været en drøftelse mellem departementschefen og Martin Ulrik Jensen om mødet, som han ikke havde været en del af.

Hans bemærkning om, at Statsministeriets var tæt på at sende militæret ind, opfattede han ikke bogstaveligt, men det sendte et signal eller illustrerede den stemning, der havde været i rummet under drøftelsen. Det var skrevet i et frisk sprog, og mailen var alene sendt internt. Han ved ikke præcist, hvad de drøftede på mødet herudover, men han forstod, at Statsministeriet tog situationen meget alvorligt.

Han deltog ikke i forberedelsen til CU-mødet den 1. oktober 2020. Han indgik heller ikke i sagsbehandlingen af sagerne.

Forevist mail af 1. oktober 2020 fra Søs Schack Nielsen til ham og en lang række medarbejdere med emnet "Materiale til pkt. 7, CU torsdag den 1. oktober kl. 14-15" (ekstrakten 1025), hvori det fremgår:

"...

Vedhæftet er materiale til pkt. 7. Håndtering af COVID-19 i minkbesætninger.

..."

har han forklaret, at han ikke havde så meget med det at gøre, og han forholdt sig ikke til materialet. Han modtog materialet, så han var orienteret om, hvad der skete. Når hans departementschef skulle godkende en sag, inden udsendelse til et møde, var det hans opgave at håndtere dette. Det var derimod typisk HK-sekretæren, der samlede mødepakker til departementschefen til brug for møder, når sager til drøftelse på møderne blev udsendt fra ressortministeriet. Han husker ikke, om departementschefen

blev briefet forud for dette møde. Normalt blev departementschefen briefet af den relevante afdelingschef.

Forevist mailkorrespondance af 2. november 2020 mellem Annemarie Lauritsen, Asbjørn Brink, Kent Harnisch, Martin Ulrik Jensen og Lars Høgsbro, og ham cc, med emnet ”Mink - Møde med branchen i dag inkl. Kåre” (ekstrakten s. 1427), hvori det fremgår:

”...

Fra: Annemarie Lauritsen ...

Sendt: 2. november 2020 09:53

Til: Asbjørn Brink ..., Kent Harnisch ..., Martin Ulrik Jensen ..., Lars Høgsbro Østergaard ...

Cc: Kristoffer Krohn Schaldemose ...

Theis ringede – de forventer, at Kåre på et møde med branchen i dag vil sige, at der ud fra et epidemiologisk synspunkt nok også i 2021 skal være mindst mulig mink produktion (nok en anden formulering), men at det selvfølgelig er op til regeringen. Dvs der er behov for regeringsstillingtagen på ØU onsdag, og MFVM sender noget over i dag over middag. Nok flere modeller. Og vi skal nok også, sammen med EM finde ud af om de eksisterende hjælpepakker kan dække.

Og nok fint ret hurtigt at blive kloge på hvor mange af de ansatte, der er danskere, og hvor mange der er vandrede arbejdstagere.

Asbjørn og Lars – kan I prøve at stikke hovederne sammen og finde en vej.

Hertil: fortsat stor bekymring i regeringen ift. om der nedslås nok mink (er buffer zonen stor nok..), og hastigheden.

@Kris – vil du orientere PSM

...”,

og forevist sin mail af 2. november 2020 kl. 10.06 med samme emne til Annemarie Lauritsen, Asbjørn Brink, Kent Harnisch, Martin Ulrik Jensen og Lars Høgsbro Østergaard (ekstrakten s. 1430), hvor det fremgår:

”...

PSM orienteret. Som udgangspunkt afholdes der ikke ØU på onsdag. PSM vil gerne have vi arbejder videre i et ØU-spor og eventuelt tænker i skriftlig proces, hvis vi kan være enige om løsning. Hvis vi ikke kan lande noget i enighed må vi tage den derfra.

...”,

har han forklaret, at der blev refereret til ham ved ”@Kris”. Han ved, hvem Tejs Binderup er. Han skulle orientere sin departementschef, men han husker ikke, hvordan orienteringen foregik konkret. Annemarie Lauritsen var relevant afdelingschef på den pågældende sag. Når han i sin mail skrev om at ”være enige om løsning”, henviste han til husene imellem. Det krævede som minimum enighed at sende en sag i skriftlig proces. De måtte gå ud fra, at sagen skulle håndteres i ØU. Han hørte ikke mere til sagen den 2. november 2020.

Forevist sin sms til Peter Stensgaard Mørch den 2. november kl. 21.16 (tillægsekstrakt 4, s. 743-744), hvori det fremgår:

”...

Hej Peter. DC-sek. i JM har lige ringet. Johan vil gerne have dig med til DC-møde om mink om 15 minutter – 21.30. Jeg kan sende opkaldsinfo og så kan du ringe ind. Vil du deltage eller skal jeg prøve at mobilisere Annemarie?

...”,

har han forklaret, at han mener, at det både var Peter Stensgaard Mørch, Martin Ulrik Jensen og Annemarie Lauritsen, der deltog i mødet. Han henviser i sin besked til Johan Kristian Legarth. Det var usædvanligt, at departementschefen først blev indkaldt 15 min. før mødet, men det kunne ske, at invitationen kom med en kort frist. Det var dog ikke sket før, at mødet kun havde været varslet i 15 min. Han husker ikke, at han fik en tilbagemelding fra mødet.

Forevist mail af 3. november 2020 kl. 10.54 fra Asbjørn Brink til Paolo Drostby, og sendt cc til Casper Mondrup Dahlmann og Tejs Binderup om ”Tempo-bonus” (ekstrakten s. 1589), hvori det fremgår:

”...

Finansministeren har godkendt vedlagte notat om ”tempo-bonus” og dermed at vi kan arbejde videre med en sådan.

...”

og forevist notat af 2. november 2020 om ”Mulig ”tempo-bonus” for hurtig aflivning af mink” (ekstrakten s. 1590), hvori det fremgår:

”...

Løsning

...

Det kan evt. supplerende overvejes at skabe lovhjemmel til et (evt. midlertidigt) forbud mod hold og avl af mink i de relevante områder efter f.eks. [tre] uger. Brud på forbuddet straffes med bøde. Det bemærkes, at der allerede med de nuværende foranstaltninger er tale om ekspropriation.

Stillingtagen til skala for yderligere aflivning (hele landet/del landsdel) afventer indstilling herom fra sundhedsmyndighederne – forventeligt i løbet af d. 3. november.

...”,

har han forklaret, at han den 3. november 2020 forelagde det skriftligt for Peter Stensgaard Mørch, som var hjemsendt efter at have været i nærkontakt med en coronasmittet. Da departementschefen havde godkendt det samme dag, skrev han i en mail til ministersekretærerne, at sagen skulle videre

til finansministeren. Han var derudover ikke involveret heri. Da det hastede, sendte han en mail frem for at lade sagen køre igennem F2.

Han havde intet kendskab til overvejelserne om at skabe lovhjemmel, men sætningen ”*Stillingtagen til skala for yderligere aflivning (...) afventer indstilling...*” kom fra departementschefen. Departementschefen ville også gerne have tilføjet grundbeløbet for mink, hvilket var beskrevet i Peter Stensgaard Mørchs mail af 3. november 2020 kl. 7.53 (ekstrakten s. 1540). Han forelagde det herefter på ny for Peter Stensgaard Mørch, som godkendte det, og det blev sendt videre til ministeren.

Forevist sin sms-korrespondance mellem ham og Peter Stensgaard Mørch den 3. november 2020 (til-lægsekstrakt 4, s. 745), hvori det fremgår:

”...

[Kristoffer Krohn Schaldemose kl. 12.19]:

Hej Peter. JM indkalder til yderligere møde om mink i dag 13.30. Du vil kunne være med den første halve time inden formøde til møde med STM senere om pressemøde. Vil du deltage eller skal Annemarie tage?

[Peter Stensgaard Mørch, kl. 12.22]:

Annemarie

[Kristoffer Krohn Schaldemose, kl. 14.29]:

Hej Peter. Som jeg ved Marianne også har skrevet: STM har indkaldt til DC-møde om mink 14.45.

Deltagelse er obligatorisk. Du kan deltage via iPad (også video). Mvh. Kristoffer.

...”,

har han forklaret, at de modtog en henvendelse fra Justitsministeriet om et nyt departementschefmøde den 3. november 2020 kl. 13.30. Da der var et overlap i kalenderen, ville departementschefen gerne have, at Annemarie Lauritsen deltog i stedet for ham. ”STM” stod for Statsministeriet.

Det var ikke usædvanligt, at Statsministeriet udtrykte, at de ønskede, at departementscheferne selv skulle deltage i møderne. Statsministeriet kan tage de sager ind, som de ønsker, hvorfor det ikke var usædvanligt, at de selv indkaldte til mødet. Annemarie Lauritsen deltog i mødet kl. 14.45 sammen med Peter Stensgaard Mørch. Han fik ikke nogen tilbagemeldinger fra de to møder. Annemarie Lauritsen tog sig af alt operationelt, og hans rolle var herefter mindre væsentlig.

Forevist sin mail af 3. november 2020 kl. 19.31 til Peter Stensgaard Mørch om ”Håndakt – KU om mink” (ekstrakten s. 1862), hvori det fremgår:

”...

Bilag: Håndakt - mink.docx;

...

Vedhæftet er håndakt om mink. Selve sagen er ikke færdig, men huset vurderer hensigtsmæssigt at du og ministeren får mulighed for at læse håndakt nu givet tidpunkt. Sendt parallelt til FMn.

...”

og forevist den medfølgende ”Håndakt til KU d. 3. november” om coronavirus i mink, påført initialerne ”KGE” (ekstrakten s. 1863-1864), hvori det fremgår:

”...

Sagens kerne /baggrund

...

Det forventes, at MFVM fsva. den fremadrettede håndtering af mink vil argumentere for en såkaldt dvale-model, der indebærer at alle mink inden for zonerne pelses og kun avlsdyr bevarer. Derudover gives ikke tilladelse til at indsætte nye mink i de besætninger, hvor der er konstateret COVID-19. Der vil skulle skabes lovhjemmel til tiltaget. Økonomiske konsekvenser af dvale-modellen foreligger endnu ikke.

STM's position er uklar, men der er fuld fokus på at Danmark skal gå offensivt til værks.

En mere vidtgående vej er fuld aflivning af alle mink i Danmark. Udgifter hertil er tidligere estimeret til i størrelsesordenen 11 mia. kr. Hertil kommer evt. omstillingspuljer, efteruddannelse mv. Det vil være afgørende, at der ifm. evt. hjælpepakker sikres parallelitet...”

har han forklaret, at han ikke ved, hvordan håndakten var blevet til, da de manglede den endelige sag. ”KGE” stod for Kontoret for Klima, Grøn økonomi og EU i Finansministeriet. Det kan have været Asbjørn Brink eller Casper Mondrup Dahlmann, der havde skrevet håndakten. Før KU-mødet hørte han ikke mere om hjemmelsgrundlaget for mulige beslutninger. Han var ikke sagsbehandler på håndakten.

Forevist mailkorrespondance af 3. november 2020 mellem Frederik Alexander Gørtz og Asbjørn Brink, sendt cc til ham med flere (ekstrakten s. 1917), hvori det fremgår:

”...

Fra: Frederik Alexander Gørtz ...

Dato: 3. november 2020 kl. 20.14.40 CET

Til: Asbjørn Brink ...

Cc: Martin Ulrik Jensen ..., Annemarie Lauritsen ..., Lars Høgsbro Østergaard ..., Tine Hansen ..., Victoria Julie Jessen ..., Anne Sofie Hartvig Pedersen ..., Kristoffer Krohn Schaldemose ...

Emne: VS: Vedr. materiale til KU d. 3/11 vedr. mink

Hej Asbjørn

Så har vi modtaget mink-materialet. Vil I råbe op, hvis det giver anledning til at ændre i håndakt (som er sendt til FMn)?

...

Til: Frederik Alexander Gørtz ...

Cc: Martin Ulrik Jensen ..., Annemarie Lauritsen ..., Lars Høgsbro Østergaard ..., Tine Hansen ..., Victoria Julie Jessen ..., Anne Sofie Hartvig Pedersen ..., Kristoffer Krohn Schaldemose ..., Casper Mondrup Dahlmann ...

Fra: Asbjørn Brink ...

Titel: Ang: Vedr. materiale til KU d. 3/11 vedr. mink

Sendt: 03-11-2020 20:21

Hej Frederik

Tak for materialet som ikke umiddelbart giver anledning til justering af håndakten.

Jeg forstår, at Annemarie informerer PSM om, at såfremt det besluttes at aflive alle mink i Danmark kan overkantsskønnet på 11 mia kr reduceres væsentligt hvis man venter med at aflive i ikke risiko-zoner (fx Fyn og Sjælland) til pelsningssæson er overstået (december) og der er mulighed for at sælge skinene.

...”,

har han forklaret, at da det opdaterede materiale blev fremsendt den 3. november 2020 kl. 21.24, blev det videresendt til ministeren.

Det var normalt finansministerens HK-sekretær, der samlede KU-sættet til ministeren og departementschefen, og hvis materialet kom sent frem, sendte hun det direkte med mail. Både den første bølge med materiale og den næste bølge med materiale blev sendt til både departementschefen og til ministeren. Det var usædvanligt, at materialet kom så sent til et KU-møde. Der var en målsætning om, at materialet skulle komme senest 48 timer før mødet, men det skete sjældent. Han har ikke før oplevet, at materiale blev fremsendt kun 6 minutter før mødestart. Han ved ikke, hvordan finansministeren blev briefet forud for KU-mødet. Både ministeren og departementschefen deltog i KU-mødet hjemmefra.

Forevist sms-korrespondance mellem ham, Victoria Julie Jessen og Peter Stensgaard Mørch den 4. november 2020 (tillægsekstrakt 4, s. 745), hvori det fremgår:

”...

[Victoria Julie Jessen, kl. 13.10]:

Hej Peter. Har lige talt med STM. STMn ringer muligvis til dig her om lidt

[Victoria Julie Jessen, kl. 13.12]:

Vi kender desværre ikke emne.

[Peter Stensgaard Mørch, kl. 13.19]:

”Ok har talt med hende. Om mink.”

...”,

har han forklaret, at han ikke ved, hvad samtalen vedrørte.

Det var først den 8. november 2020, at han blev opmærksom på, at der skulle udarbejdes et lovforslag på baggrund af KU-sagen. Dette fremgår også af hans dagbogsnotater, hvor han om KU-mødet den 3. november 2020, nedskrevet den 8. januar 2021 (tillægsekstrakt 6, s. 688), skrev:

”...

KU-møde 3/11

KU-møde sent om aftenen.

Erindrer ikke, at jeg i denne uge – med DC-møder og KU – blev bevidst om, at der var et hjemmelsproblem ifm. aflivning. Hvis det har været tilfældet, har det ikke været noget jeg har bidt særligt mærke i/opfattet som noget centralt set fra FM-perspektiv.

...”.

Forevist mail af 6. november 2020 kl. 19.32 fra Søren Markvard Nielsen til Martin Ulrik Jensen, sendt cc til Asbjørn Brink og Casper Mondrup Dahlmann med flere med emnet ”Ad status på mink” (ekstrakten s. 3008), hvori det fremgår:

”...

Status på mink og drøftelser med MFVM, JM og EM:

Lovforslag: Der arbejdes på lovforslag, der hjemler aflivning af dyr, der ikke er omfattet af eksisterende husdyrsregulering (ikke smittede dyr på bl.a. Sjælland). MFVM arbejder efter at fremsætte lovforslag på tirsdag. I udkast til lovforslag fremgår aktuelt overordnede modeller for compensation. Det overvejes, at endelig model for compensation ikke bliver del af dette lovforslag, men kan køre i særskilt proces.

...”

og forevist mail af samme dag kl. 19.40 fra Martin Ulrik Jensen til Peter Stensgaard Mørch, sendt cc til ham og Søren Markvard Nielsen med emnet ”Status på mink” (ekstrakten s. 3008), hvori det fremgår:

”...

Hermed som lovet status på mink. Stm har ringet angående brevet fra blå blok. De vil svare mandag så der bliver proces henover weekenden på at forberede et svar

...”.

har han forklaret, at han ikke husker mailen fra Martin Ulrik Jensen, men han har som led i sin forberedelse til afhøringen konstateret, at han havde modtaget den. Det var en status-mail fra Søren Markvard Nielsen til Martin Ulrik Jensen, som blev videresendt til Peter Stensgaard Mørch og med orientering til ham. Når departementschefen fik tilsendt noget, fik han det ofte tilsendt som cc. Han blev ikke involveret i processen omkring lovforslaget eller i beregningerne.

Forevist sin sms af 8. november 2020 kl. 21.29 til Martin Ulrik Jensen (tillægsekstrakt 4, s. 776), hvori det fremgår:

”...

PSM vist helt oppe i det røde felt over den der minksag og vil have mig til at varsle hele ØU-kredsen om at der kommer lynproces i aften. Er det realistisk at vi kan ramme PSM snart?

...”

har han forklaret, at det som Peter Stensgaard Mørch var helt oppe i det røde felt over, var compensationssagen. Der blev arbejdet på en ØU-sag, der skulle i skriftlig proces søndag aften, hvor der skulle søndag aften tages stilling til compensation og erstatning. Han havde vagten som sekretær for departementschefen og for ministeren den weekend. De havde hele søndagen arbejdet på forberedelsen til et pressemøde dagen efter, hvor finansministeren skulle præsentere et finanslovsudspil. Der kom samme dag politisk uro omkring hjemmelsspørgsmålet. Der skulle tages stilling til compensation samt laves et beredskab til finansministeren herom til pressemødet. Peter Stensgaard Mørch ville blot have sagen frem. Beredskabet handlede om, hvad der skulle meldes ud til minkavlerne, først og fremmest om compensation og erstatning. Det var disse emner, der fyldte noget for Finansministeriet og ikke hjemmelsspørgsmålene.

Forevist sms-korrespondance den 8. november 2020 mellem ham og departementschefsekretær Iren Mirmojtahedi (tillægsekstrakt 4, s. 749), hvori det fremgår:

”...

[Kristoffer Krohn Schaldemose, kl. 23.30]:

Kent sender direkte til Barbara nu [mailadresse], ikke?

[Iren Mirmojtahedi, kl. 23.30]:

Jo.

[Kristoffer Krohn Schaldemose, kl. 23.31]:

Men vil I ikke sætte mig Cc.

[Iren Mirmojtahedi, kl. 23.32]:

Er det aftalt med Barbara at hun får den direkte. Plejer vi ikke.

[Iren Mirmojtahedi, kl. 23.32]:

Tænker også vores folk skal se.

[Iren Mirmojtahedim, kl. 23.35]:

Liebing osv.

[Kristoffer Krohn Schaldemose, kl. 23.36]:

Tror Barbara har ringet til PSM og så har de aftalt at hun får direkte. Men også en proces jeg selv prøver at undgå, for gør det svært for os at styre. Men i de tilfælde plejer jeg bare at videresende mailen til huset parallelt.

[Iren Mirmojtahedim, kl. 23.36]:

Fino send til BBB med mig, Liebing og Casper Nielsen i kopi.

... ",

har han forklaret, at sms-korrespondancen vedrørte pressemødematerialet til ministeren i forbindelse med finanslovsforhandlingerne. Iren Mirmojtahedim var forholdsvis ny departementssekretær for Barbara Bertelsen, hvilket kan forklare beskederne om processen. Med "Kent" henviste han til Kent Harnisch.

Nicolai Wammen

Nicolai Wammen har - under afhøringen i kommissionen den 26. november 2021 – forklaret blandt andet, at han har været finansminister siden den 27. juni 2019. Han var europaminister, og sidenhen forsvarsminister, i en tidligere regerings to regeringsperioder fra 2011-2015. Han var næstformand for Socialdemokratiet i perioden 2005-2011 og politisk ordfører for Socialdemokratiet i perioden 2015-2019. Han er uddannet cand.scient.pol.

I Finansministeriet har de særlig fokus på økonomisiden. Der var i efteråret 2020 ekstremt travlt med arbejdsuger på let over 100 timer. Han havde et godt og fortroligt samarbejde med sine medarbejdere, herunder departementschef Peter Stensgaard Mørch. Kristoffer Schaldemose var departementschefsekretær og dækkede nogle gange for de to ministersekretærer. I dag er der tre ministersekretærer, og Kristoffer Schaldemose er leder af ministersekretariatet. Afdelingschefer har han samarbejde med afhængig af sagerne, og når han er til møde i udlandet, er det typisk en afdelingschef, som ledsager ham. I forhold til mink var der nogle gange flere afdelingschefer involveret.

Forevist kommissorium for Udvalget for COVID-19 dateret den 8. september 2020 (ekstrakten, s. 248):

"...

Kommissorium for Udvalget for COVID-19

Der etableres et fast ministerudvalg, som holder regelmæssige møder vedrørende COVID-19-relaterede problemstillinger (*Udvalget for COVID-19 (CU)*).

Formål/ansvarsområder

Udvalget skal behandle sager bredt vedrørende COVID-19, herunder om både de sundhedsmæssige, beredskabsmæssige og erhvervsmæssige konsekvenser af COVID-19.

Udvalget forelægges bl.a. sager forud for iværksættelse af større nationale tiltag for at hindre smittespredning af COVID-19, herunder f.eks. indførelse af midlertidige restriktioner, nationale strategier for test, isolation, smitteopsporing, generel smitteforebyggelse, vaccinestrategi, kommunikation mv.

...

Sager af større rækkevidde forelægges KU eller ØU. Det kan f.eks. være sager af større økonomisk eller principiel rækkevidde.

Formandskab og medlemmer

Formandskabet varetages af sundheds- og ældreministeren. Udvalgets faste medlemmer er derudover justitsministeren, finansministeren, udenrigsministeren, erhvervsministeren og kulturministeren. Øvrige relevante ministre deltager efter behov. Desuden deltager en departementsråd fra Statsministeriet som observatør i udvalget.

...”

og forevist sin håndakt til CU den 10. september 2020 (ekstrakten s. 247) har han forklaret, at det centrale i hans øjne var, at Finansministeriets departementschef kom til at deltage i CU-møderne, og at det var en af Finansministeriets afdelingschefer, som deltog i FCU-møder, samt at hvis der skulle træffes vidtrækkende beslutninger, skulle det forbi ØU eller ham selv. Han mener, at det var departementschefen, som deltog i CU-mødet den 10. september 2020, hvor udvalget formelt blev etableret. Det, som blev praksis var, at hvis der var sager, der havde større økonomisk rækkevidde, så skulle det forbi ØU eller ham som minister. Omvendt måtte hverken ØU eller han blive en stopklods.

Forevist endelig dagsorden for CU-mødet den 10. september 2020 (ekstrakten, s. 301) har han forklaret, at han ikke deltog i mødet, og han ved derfor ikke, om der var en drøftelse af mink på mødet.

Forevist den i Finansministeriet udarbejdede håndakt til brug for FCU-møde den 10. september 2020 omhandlende coronavirus i mink, (ekstrakten, s. 307):

”...

Sagens kerne /baggrund

Der er konstateret COVID-19 i i alt 10 minkbesætninger i Danmark – alle beliggende i Nordjylland. Der skal tages stilling til, om den nuværende strategi for inddæmning af smitte i minkbesætninger er tilstrækkelig, eller om den skal ændres.

SSI vurderer, risikoen for at COVID-19 spredes via minkfarme kan mindskes ved bl.a. hurtigere opdagelse af smitte samt øget overvågning og opsporing af smitte blandt mink og ansatte på minkfarme. KGE bemærker, at det står uklart hvordan dette kan fx kan opnås i praksis.

Det bemærkes, at det pt. *ikke* indgår som en anbefaling i vurderingen fra STPS, SSI, SST og FVST, at besætningerne skal slås ned. Dette kan dog besluttes ud fra et forsigtighedsprincip.

...

KGE bemærker i den forbindelse, at en evt. anbefaling om nedslagning vil have meget væsentlige konsekvenser. Fx vurderes et sådant påbud at aktivere regler om erstatningspligt. MFVM har tidligere skønnet, at fuld kompensation for nedslagning af alle danske minkbesætninger kan beløbe sig til 10-15 mia. kr. Dertil kommer eventuel erstatning for driftstab i en midlertidig forbudsperiode. I 2018 var der ca. 3.500 beskæftigede inden for ”avl af pelsdyr mv.”

Kompensationen vurderes ikke umiddelbart at falde inden for eksisterende hjælpeforanstaltninger. Beløbsstørrelsen tilsiger dog, at en løsning vil skulle gennemføres i 2020, idet de skønnede beløbsstørrelser vanskeligt kan håndteres inden for prioriteringsrummet på FFL21. Et påbud rejser samtidig en række tværgående spørgsmål, herunder om risiko for mutation i andre dyrearter samt overvejelser om evt. lækage fra mink fra udlandet.
...”

han har forklaret, at han ikke husker at have haft en drøftelse med sine medarbejdere om den i håndakten nævnte anbefaling. Han blev løbende orienteret om de større økonomiske udfordringer i forbindelse med covid-19. En udgift på 10-15 mia. kr. var et meget betydeligt beløb, og han blev orienteret om, at hvis man skulle foretage vidtrækkende beslutninger på minkområdet, så ville det komme med en høj økonomisk pris. De var ikke inde og diskutere, hvordan man skulle kontere beløbet, da man på det tidspunkt ikke havde truffet en beslutning om nedslagning af alle mink. Der var en række hjælpeordninger til gavn for dansk erhvervsliv og for at holde hånden under danske arbejdspladser. De prøvede i kraft af forståelse med de politiske partier at spænde et sikkerhedsnet ud under danske arbejdspladser, dansk erhvervsliv mv. Efter aftalerne var lavet, var der en formel håndtering, hvor de relevante ministerier sendte aktstykker til Folketinget. Overvejelserne var et udtryk for rettidig omhu tidligt i processen, hvor der ikke var truffet nogen beslutning om at slå mink ned. Han var derfor som minister ikke involveret.

Om CU-mødet den 17. september 2020 har han forklaret, at han ikke deltog i dette møde.

Det er meget forskelligt, om han modtager tilbagemeldinger fra FØ-møderne, da sagerne har en meget forskellig karakter. Det er også forskelligt, om der er en drøftelse forud for FØ-møderne. Forud for ØU-møderne vil han typisk have et møde med departementschefen og den relevante afdelingschef, hvor man har en drøftelse, blandt andet af, om der er vigtige sager på for Finansministeriet, eller om der er ministerier, som har en indstilling, som ikke er i overensstemmelse med Finansministeriets linje.

Forevist mail af 22. september 2020 vedhæftet: ”BILAG 5 – Håndtering af coronasmitte i mink til brug for FØ-mødet den 23. september 2020, (ekstrakten s. 618 og s. 620f):

”...

(Miljø- og Fødevareministeriet)
Sundheds- og Ældreministeriet
[Erhvervsministeriet]
Finansministeriet

Håndtering af coronasmitte i mink 22. september 2020

Problem

Der er på kort tid sket en stigning i antallet af danske minkbesætninger, som enten er smittede med COVID-19 eller under mistanke herfor. Stigningen er lokalt afgrænset til det nordlige Jylland. Der orienteres med sagen om en række nye tiltag, der er iværksat på baggrund af smittestigningen

Baggrund

...

SSI har udarbejdet en fornyet risikovurdering og finder, at den pludselige øgning i antallet af smittede minkbesætninger i et afgrænset område, hvor der samtidig er en høj incidens af smitte blandt mennesker, er bekymrende. De øvrige ansvarlige myndigheder: FVST, Sundhedsstyrelsen (SST) og Styrelsen for Patientsikkerhed (STPS), deler bekymringen.

...

Løsning

...

Såfremt der er politisk ønske om en skærpet indsats, vil næste skridt formentlig være en overvejelse om aflivning af minkbesætninger i højere grad end i dag. Det følger dog for nuværende ikke af sundhedsmyndighedernes anbefalinger, jf. *bilag 2*.

I forbindelse med aflivning af de første tre besætninger blev der fastsat en kompensationsgrad i henhold til bestemmelserne i Lov om hold af dyr. Et påbud om aflivning vurderes ud fra et juridisk synspunkt at have karakter af ekspropriation, hvorfor der vil være krav om fuld kompensation for de aflivede minks værdi.

...”,

har han forklaret, at han ikke erindrer bilaget, men han erindrer, at han i dagene op til mødet den 30. september 2020 blev orienteret om, at det var en sag, der udgjorde en stigende bekymring, og at der var nogle diskussioner mellem ministerier i forhold til den. Bekymringsniveauet i forhold til mink var opadgående op til den 30. september 2020, hvor ØU-mødet blev afholdt. Han mener, at han fik de første papirer ind den 25. september 2020, som var efter FØ-mødet. Foreholdt, at den skarpe parentes er hævet, så er han enig i, at det er udtryk for, at Finansministeriet ikke havde indvendinger i forhold til indholdet. Typisk har sagen været forbi ministeren, eller embedsmændene har vurdereret, at der ikke er problemer med indholdet. Hvis ministeriet er i parentes, kan det være fordi ministeren eller ministeriet ikke har nået at behandle sagen, og ikke nødvendigvis er imod indstillingen.

Han blev orienteret om, at der var et samarbejde mellem Sundhedsministeriet og Miljø- og Fødevarerministeriet om at forberede en sag, som skulle på ØU den 30. september 2020. Han afventede sagen og forelæggelsen heraf på ØU-mødet. Han blev ikke orienteret om rækkevidden af et videregående indgreb. I Finansministeriet er opgaven at håndtere økonomidelen, ikke at foretage juridiske vurderinger, som ikke er deres kompetence. I forhold til bevillinger skal man gennem to låse; den første lås er, om regeringen vil prioritere økonomien til en given sag. Først når den nøgle er drejet om, kan man gå til lås nr. 2 hos fagministeriet, som må tage hånd om lovgivning, aktstykker mv. Hvis ØU siger nej til en minister, så stopper sagen der. Hvis ØU giver grønt lys, skal sagen på plads hos fagministeriet, som skal sørge for at få alt på plads, herunder det juridiske. I ØU står man for den politiske prioritering, hvor fagministeriet står for udmøntning samt for, at hjemler og andet er på plads.

September 2020 var en meget travl tid, hvor man også var i færd med at forberede finanslovsforhandlinger. De var også på vej med en stimulus-pakke. Minksagen var én af mange vigtige sager i Finansministeriet, og det, som han havde særlig fokus på i forhold til mink, var økonomidelen.

Forevist mailkorrespondance internt i Finansministeriet den 23. september 2020 i forlængelse af FØ-mødet den 23. september 2020 (ekstrakten, s. 646):

”...

Til: Cecilie Louise Svane Olesen ..., Anne Marie Maltha-Smith ...

Fra: Kristoffer Krohn Schaldemose ...

Titel: VS: FØ 23/9 I Videre proces

Sendt: 23-09-2020 16:29

Sagerne markeret med gul er bøvlede sager, som FMn bør kende og som kunne drøftes på pipelinemøde.

Ved dog ikke om dette er nødvendigt, da der er alligevel er vende ØU/KU-dagsordener, hvor de jo vil komme frem. Det gælder dog også BA af udlændingeområdet, som I også har på.

Mvh. K

Fra: Kristoffer Krohn Schaldemose

Sendt: 23. september 2020 16:27

Til: Louie Elgaard Frandsen ...; Morten Hyrup Rasmussen ...; Thea Nissen ...; Tim Nielsen ...; Par-deep Singh Rana ...; Mette Ring Sørensen ...; Casper Mondrup Dahlmann ...; Søren Frejo Varder ...; Rasmus Thusgaard ...; Søren Smidt Bonnesen ...; Anders Morris Hjelholt ...; Simon Gravers Jacobsen ...; Anders Rendebo Jepsen ...; Asbjørn Brink ...; Adrian Lübbert ...; Malene Lauridsen ...; Martin Ulrik Jensen ...; Annemarie Lauritsen ...

Cc: Anne Sofie Hartvig Pedersen ...; Victoria Julie Jessen ...; Anne Marie Maltha-Smith ...; Marianne Rosenstand ...; Terese Hansen ...; Kathrine Banke ...; Kent Harnisch ...

Emne: FØ 23/9 I Videre proces

Kære alle

Nedenfor følger videre proces for de sager, som blev drøftet på FØ i dag.

Frist til PSM for ØU-sagerne til næste uge er fredag klokken 10.00. For en række af sagerne er der tale om helt begrænsede ændringer – i så fald bedes I forsøge at få sagerne frem allerede i dag.

Husk gerne at anvende ændringsmarkeringer i sagerne ift. FØ-versionen, så PSM hurtigt kan orientere sig i justeringerne. Såfremt der ikke er ændringer ift. FØ bedes I skrives dette i forklædet.

På forhånd mange tak – ring eller skriv som altid hvis I har spørgsmål til proces eller andet.

Mvh. Kristoffer

...

6. Casper Mondrup Dahlmann/Håndtering af coronasmitte i minkbesætninger (Bilag 5) – ØU d. 30/9

(Henrik Studsgaard og Per Okkels er inviteret til drøftelsen)

...”

har han forklaret, at ”bøvlede” sager ikke er et ukendt begreb for ham, men det er ikke en fast betegnelse, som de har i Finansministeriet. De drøftede sagen, da det var en meget stor sag, som var med på ØU-udvalget.

Forevist Asbjørn Brinks mail sendt den 26. september 2020 til Kent Harnisch, som var vedhæftet bl.a.: ”Bilag 3 – Økonomiske omkostninger ved 3 scenarier” (ekstrakten, s. 685):

”...

Til: Kent Harnisch ...

Cc: Martin Ulrik Jensen ..., Casper Mondrup Dahlmann ...

Fra: Asbjørn Brink ...

Titel: Mink

Sendt: 26-09-2020 17:54

Bilag: Bilag 3 - Økonomiske omkostninger ved 3 scenarier.docx; Håndakt - mink.docx;

Hej Kent

Som efterspurgt er vedlagt MFVM's underliggende beregninger fsva. økonomien i mink-sagen. I lyse af, at der med den foreliggende ØU-sag ikke lægges op til at iværksætte yderligere og mere drastiske tiltag, er vi i denne omgang ikke gået dybt ind i drøftelsen om økonomien, tidshorizonten (FVST skønner, at det vil tage ½-1 år af aflive dem – virker absurd) og lovhjemlen (det kræver lovændring af aflive minkene + forbyde import af nye mink). Det gør vi nu mhp. hurtigt at kunne forelægge beslutningsoplæg i tilfælde af, at myndighederne skulle anbefale hel eller delvis aflivning af mink i DK (dvs. scenarie 2 og 3 i vedlagte).

Scenarie 1: Fsva. den tiltrådte styrkelse af kontrol- og smittebeskyttelsesindsatserne estimerer FVST udgifterne hertil til 8,3 mio. kr. Den primære udgiftspost er drift, jf. også bilag 1 til sagen.

Scenarie 2: FVST estimerer for indeværende, at hvis alle *smittede* mink skal aflives, vil omkostningerne hertil være 81,6 mio. kr. hvis det skal gennemføres før pelsning og 37,3 mio. kr. hvis det skal være efter pelsning. Primære udgift er erstatning på 35,4 hhv. 11,4 mio. kr.

Scenarie 3: Endelig skønner FVST, at hvis alle mink i DK skal aflives, vil omkostningerne hertil være på knap 3 mia. kr. hvis det sker inden pelsning hhv. 1,1 mia. kr. hvis det sker efter pelsning. Primære udgiftsposter er selvsagt erstatning (2,4 mia. kr. inden pelsning hhv. knap 0,9 mia. kr. efter pelsning).

I tillæg til ovenstående omkostninger i scenarie 3 har bygninger, bure mv. har en værdi af ca. 3,8 mia. kr. (som er højt sat – også da jorden kan bruges til andet), der skønnes lønomkostningstab på knap 200 mio. kr. og driftstab på yderligere knap 200 mio. kr. Dvs. i alt *erhvervsøkonomiske* konsekvenser i størrelsesordenen 4,1 mia. kr.

Bemærk som nævnt ovenfor, at vi endnu ikke er gået dybt ind i beregninger i scenarie 2 og 3, da disse ikke ligger i beslutningsoplægget for indeværende ØU-sag.

Jeg forstod også, at du havde ønsker til håndakten. Mhp. dine bemærkninger, vedlægges håndakten her.

Bh

Asbjørn

...”,

har han forklaret, at han ikke husker, at han blev orienteret om de mulige scenarier. Han var ikke inddraget på det pågældende tidspunkt. Det var heller ikke oplysninger, som han havde efterspurgt. I Finansministeriet forsøger man altid at udvise rettidig omhu, og hans dygtige medarbejdere forsøger altid at tænke fremad. Han blev ikke involveret i disse mellemregninger undervejs, det er noget, som afdelingschefer og kontorchef har styr på, og hvis de finder det nødvendigt at orientere opad i systemet, så gør de selvfølgelig det.

Forevist ”Bilag 2 – Omkostninger ved opstillede scenarier” dateret den 20. september 2020 (ekstrakten, s. 686):

”...

[Miljø- og Fødevareministeriet]

[Finansministeriet]

Det ministerie, der fremlægger sagen, står først i hovedet. Alle involverede ministerier står listet. Finansministeriet står sidst.

Brug F11 for at hoppe mellem felter og hoppe tilbage med Shift+F11

Bilag 2 – Omkostninger ved opstillede scenarier

Problem

Der er på kort tid sket en stigning i antallet af danske minkbesætninger, som enten er smittede med COVID-19 eller under mistanke herfor, og det skal derfor drøftes, om regeringens strategi for håndtering af COVID-19 smitte i minkbesætninger er tilstrækkelig.

Baggrund

Til vurdering af de fremadrettede handlemuligheder, redegøres i dette notat for de statsfinansielle og samfundsmæssige omkostninger for tre scenarier som følger:

1. Iværksættelse af yderligere kontrol- og smittebeskyttelsesindsatser, som foreslået af Fødevarestyrelsen (FVST), Statens Serum Institut (SSI), Sundhedsstyrelsen (SST) og Styrelsen for Patient Sikkerhed (STPS) i fælles notat af 15. september 2020 (jf. bilag 1).
2. Aflivning af alle danske COVID-19 smittede minkbesætninger.
3. Aflivning af alle danske minkbesætninger

...”

og forevist mail af 27. september 2020 (ekstrakten s. 753):

”...

Til: Nicolai Wammen ...

Cc: Mads Brandstrup ..., Mathias Østrup Secher ..., Anne Sofie Hartvig Pedersen ...

Fra: Victoria Julie Jessen ...

Titel: ØU-sager på vende-møde i morgen

Sendt: 27-09-2020 20:04

Bilag: ØU (sag) - 30. september - Håndtering af coronasmitte i mink.pdf; ØU (sag) - 30.9.2020 - Ny station ved Københavns Lufthavn (TC).pdf;

Hej Nicolai

Til vende-mødet i morgen tager vi også de to vedhæftede ØU-sager om håndtering af corona i mink samt om ny station ved lufthavnen, der har ramt henover weekenden. PSM er OK med begge.

Bh.

Victoria

...”

og forevist det i Finansministeriet den 25. november 2020 udarbejdede notat om håndtering af COVID-19-smitte i minkbesætninger (ekstrakten, s. 754):

”...

Notat

25. september

Håndtering af COVID-19-smitte i minkbesætninger

Frist

Sagen skal godkendes senest mandag 28. september mhp. udsendelse til ØU, som afholdes 30. september.

Opmærksomhedspunkter

Sagen følger i forlængelse af en række drøftelser i FCU/CU, hvor der har været lagt op til at drøfte meget vidtgående tiltag til håndtering af smittespredning blandt mink, eksempelvis aflivning af samtlige danske minkbesætninger. Aflivning af mink vil få meget store økonomiske konsekvenser, herunder for de ca. 6.000 fuldtidsbeskæftigede i erhvervet.

SUM har siden de indledende drøftelser i FCU/CU nedtonet anbefalingerne ift. aflivning af mink, idet der er iværksat en række tiltag (jf. bilag 1) til at inddæmme smitten blandt minkbesætninger.

Der lægges op til formel godkendelse af de yderligere tiltag, at situationen føles tæt og at regeringen forelægges beslutningsoplæg om evt. yderligere og mere vidtgående tiltag, *hvis* de faglige myndigheder mere entydigt vurderer behov herfor.

Handling og indstilling

Det **indstilles** at sagen godkendes og udsendes til ØU-drøftelse.

...”

har han forklaret, at Victoria Julie Jessen på daværende tidspunkt var ministersekretær. Han tror, at vendemødet den 28. september 2020 blev afholdt. Han er i tvivl om, hvorvidt sagen blev berørt på dette møde eller på FØ-mødet forud for ØU den 30. september 2020. På et vendemøde kan ”alt godt fra havet” komme på dagsordenen, og man kan flage særlige sager. Møder lige forud for ØU-møder er zoomet direkte ind på ØU-dagsordenspunkterne. Det er på disse møder, hvor han zoomer ind på sagerne. Nogle gange går han direkte fra sådanne møder til ØU-møderne.

Forevist cover udarbejdet til brug for mødet samt ”Bilag 1: Igangsatte tiltag vedrørende håndtering af udbrud af COVID-19 på minkfarme (ekstrakten, s. 757, 759-760):

”...

[Miljø- og Fødevareministeriet]

[Sundheds- og Ældreministeriet]

[Erhvervsministeriet]

[Finansministeriet]

Håndtering af coronasmitte i mink

...

Indstilling

Det **indstilles**, at:

- Regeringen godkender de *bilag 1* beskrevne tiltag.

- Smittesituationen fortsat følges nøje og redegørelse heraf forelægges regeringen. De faglige myndigheder vil sideløbende belyse mulige yderligere tiltag, såfremt smitteudviklingen tilsiger det.

...

[Miljø- og Fødevareministeriet]
[Sundheds- og Ældreministeriet]
[Erhvervsministeriet]
[Finansministeriet]

Bilag 1: Igangsatte tiltag vedrørende håndtering af udbrud af COVID-19 på minkfarme

25. september 2020

De tiltag, der blev besluttet af miljø- og fødevareministeren og sundheds- og ældreministeren i juli 2020 er brugbare og har haft effekt i store dele af landet. Dog viser den nuværende øgede forekomst af smittede minkbesætninger i Hjørring Kommune, at de iværksatte foranstaltninger med fordel kan udbygges og målrettes ved nedenstående initiativer.

Størstedelen af initiativerne er iværksat pr. 21. september 2020 ud fra et forsigtighedshensyn pba. drøftelse mellem FM, SUM og MFVM. Dog vil de initiativer, hvor der er anført, at der evt. mangler hjemler først bliver undersøgte, og såfremt der kan tilvejebringes hjemmel (via bekendtgørelse) iværksat.
..."

har han forklaret, at man typisk vil forelægge hovedpunkterne og indstillingerne. Formålet med et ØU-møde er at give en politisk retning og tage en politisk beslutning, hvorefter det er de relevante fagministerier, som arbejder videre med sagen. Det vil ikke typisk være sådan, at man foretager en gennemgang af et bilag. Han vil typisk til et sådant møde have et talepapir med hovedpointer.

Han fik en sag, hvor der er nogle overvejelser, og det, som han forholdt sig konkret til forud for mødet den 30. september 2020, var indstillingspunkterne. Der kan være alt muligt andet, som foregår mellem ministerierne. Helt grundlæggende er hans fokus, at bundlinjen skal passe. Han og Finansministeriet koncentrerer sig ikke om hjemmel, det ligger hos fagministeriet, som også har ansvaret herfor.

Han deltog i ØU-mødet den 30. september 2020 og var mødeleder. Mink var et dagsordenspunkt ud af i alt 8 dagsordenspunkter. På et ØU-møde deltager de faste medlemmer, og derudover inviteres de fagministerier/ministre, som har bedt om at få sager på. I det konkrete tilfælde deltog sundhedsministeren og miljø- og fødevareministeren med hver deres departementschef, som han husker det. Der blev på mødet givet udtryk for, at der var et alvorligt risikobillede og en stigende bekymring, og der var kommet nye oplysninger om udviklingen af smitte i Nordjylland. Både sundhedsministeren og miljø- og fødevareministeren forelagde deres vurdering af situationen. Alvoren var malet i ansigtet på alle deltagere på mødet. Det var dybt alvorligt. I forhold til mink var der lagt op til nogle beslutningspunkter af relativ mild karakter. Han bad blandt andet på baggrund af de indspark, der kom fra mødedeltagerne, om yderligere tiltag. Der var en diskussion i forhold til at slå mink ned og til at lave zoner, og han bad om, at man allerede næste dag mødtes i CU med henblik på at træffe beslutninger om disse spørgsmål. Han bad også om, at der blev påbegyndt et arbejde, hvor man forberedte alle de scenarier, som kunne komme, lige fra den lille del af værktøjskassen og op til, at man kunne slå alle mink ned. Det var i særlig grad Miljø- og Fødevareministeriet og Sundhedsministeriet, som skulle sætte dette arbejde i værk, således at hvis det senere skulle vise sig nødvendigt, var man klar. Man tog på mødet ikke nogen beslutning af, hvilke værktøjer, man ville bruge, men han bad om, at man

var forberedt, hvis situationen skulle opstå. Det var en konklusion på mødet, som alle ministrene, herunder miljø- og fødevarerministeren og sundhedsministeren, tilsluttede sig. Man var på mødet ikke inde i en diskussion om avlsdyr.

Forevist yderligere uddrag af ”Bilag 1: Igangsatte tiltag vedrørende håndtering af udbrud af COVID-19 på minkfarme” dateret den 25. september 2020 (ekstrakten s. 760-761):

”...

Nye initiativer

For at styrke den smittebeskyttende indsats:

- For at styrke incitamentet til at anvende værnemidler og følge de hygiejneprocedurer, som fremgår af Bekendtgørelsen om COVID-19 hos pelsdyr har FVST iværksat en kontrol med fokus på korrekt brug af værnemidler og smittebeskyttelse i minkfarme fire nordjyske kommuner. FVST har sendt bestilling til DK-VET vedr. opdatering af risikovurdering vedr. smitteveje, fx via måger, mårhunde, kat og hund.
- FVST er i gang med at afklare, hvorvidt smitten kan være overført via fx foder eller i forbindelse med levering af foder. Foder har været undersøgt to gange begge med negativt resultat. FVST arbejder forsat sammen med STPS og SSI med at afklare, om person-person smitte kan være en smitekilde i forbindelse med levering af foder.

...

Pelsningssæsonen indledes til november. Pelsningen vil betyde en kraftig reduktion i antallet af dyr i besætningerne. Erhvervet forventer endvidere lukning af besætninger og en omfattende reduktion i antallet af avlsdyr i de minkbesætninger, som fortsætter.

...”

har han forklaret, at man traf beslutning som indstillet i sagen, men at han bad om yderligere to ting; For det første, at CU-mødet blev fremrykket til næste dag, hvor man skulle tage stilling til yderligere tiltag, og for det andet, at man mere generelt fra de ansvarlige ministerier fik udarbejdet en beskrivelse af forskellige scenarier, og herunder hvilke værktøjer, som de havde i kassen, gående fra den milde del og op til at slå minkene ned. Der blev ikke truffet beslutning på mødet om, hvilke værktøjer der skulle anvendes, men det gav mening, at man satte arbejdet i gang hurtigst muligt. Han brugte vist vendingen ”ASAP” (as soon as possible). Det var den klare besked, som han gav deltagerne på mødet, og som der var fuldstændig opbakning til. Det var ikke sådan, at der var nogle ministre, som talte imod beslutningen. Det var den beslutning, som de i fællesskab traf på mødet. Per Okkels og Henrik Studsgaard deltog i ØU-mødet, som han husker det. Hans egen departementschef deltog også, da han er fast wingman på ØU-møder. Forespurgt om Per Okkels og Henrik Studsgaard kunne være i tvivl om, hvad de blev sendt hjem med, har han forklaret, at det har han svært ved at forestille sig, at de kunne være i tvivl om. Det var en meget klar besked, som departementscheferne kunne gå hjem med. I forhold til tidsperspektivet skulle de konkrete tiltag vedrørende zoner og nedslagningszoner være klar allerede til næste dag, hvorimod forberedelse af yderligere scenarier kunne tage længere tid, men skulle ske ”ASAP”. Det var en opgave, som man skulle gå i gang med øjeblikkeligt.

Han deltog ikke i CU-mødet den 1. oktober 2020, og han så ikke materialet til mødet. Det var hans departementschef, som deltog. Han deltager ikke selv i CU-møder og var i øvrigt i Folketingets Europaudvalg den dag. Han fik en tilbagemelding fra sin departementschef i form af en sms om, hvad der var blevet diskuteret og besluttet på mødet, herunder at den økonomiske ramme forbundet med zonerne, som havde været på ca. 9,8 mio. kr. på mødet dagen forinden, nu var oppe på en økonomi på ca. 500 mio. kr. Hans departementschef havde sagt på mødet, at det var enten finansministeren

eller ØU, som måtte træffe beslutning herom. Hans gav grønt lys hertil. Det var i tråd på hans udmeldinger på mødet den 30. september 2020.

Forevist sms-korrespondance af 1. oktober 2020 mellem Peter Stensgaard Mørch og Kristoffer Schal-demose (tillægsekstrakt 4, s. 743):

”...
 1.1. SMS-besked modtaget d. 1/10 kl. 15.03:
 ”Vil du sørge for at Mads og Mathias ser minksagen nu.”
 1.2. SMS-besked afsendt d. 1/10 kl. 15.04:
 ”Ja.”
 1.3. SMS-besked afsendt d. 1/10 kl. 15.08:
 ”De sidder begge med sagen – er der noget særligt de skal forholde sig til i den?”
 1.4. SMS-besked modtaget d. 1/10 kl. 15.39:
 ”Vender med dem når tilbage. Og ministeren asap.”
 1.5. SMS-besked modtaget d. 1/10 kl. 15.39:
 ”Nicolai svarer på email – er han ikke i FEU længere?”
 1.6. SMS-besked afsendt d. 1/10 kl. 15.40:
 ”Han er stadig i FEU – svarer på mails derfra.”
 1.7. SMS-besked modtaget 1/10 kl. 15.40:
 ”Ok han har så fået minksagen på mail.”
 1.8. SMS-besked afsendt kl. 15.50:
 ”Han har fået ind i print.”
 ...”

har han forklaret, at Mads er hans daværende særlige rådgiver Mads Brandstrup, og Mathias Secher er hans anden særlige rådgiver. Han opfatter sms-korrespondancen sådan, at man spørger, om han fortsat er i Europaudvalget. Når han er i Europaudvalget, er det typisk alvorlige sager, som han skal videre med i EU, og han besvarer derfor ikke mails på mødet. Han modtog en sms fra Peter Stensgaard Mørch om det, der var foregået på CU-udvalget. Sms'en findes i tillægsekstrakt 3, s. 1048.

Peter Stensgaard Mørch skrev blandt andet, at de nu var oppe på ca. 500 mio. kr. i erstatninger, samt at der var et ønske om at komme hurtigt i gang, hvorfor Peter Stensgaard Mørch lagde op til, at der ikke skulle være en egentlig ØU behandling af sagen, men at ØU skulle orienteres skriftligt. Han (Nicolai Wammen) vurderede i lighed med Peter Stensgaard Mørch, at henset til, at sagen havde været på ØU dagen før, og der var givet et opdrag til CU, så var det i orden at give grønt lys til de 500 mio. kr., og ØU skulle orienteres herom. Han talte løbende med Peter Stensgaard Mørch. Det var én blandt nok 20 beslutninger truffet den dag.

Forevist mail af 1. oktober 2020 (ekstrakten, s. 1097):

”...
 Til: Karen Hestbæk Olesen ..., Hanne Bach Nørregård ..., Maria Julie Viuf Christiansen ..., Maria Samuelsen ..., Katrine Thomsen ..., Asbjørn Lund Henneberg ..., Lærke Bojsen-Møller ..., Maiken Lautrup Jepsen ..., Anne Sophie Weiersøe Fusager ...
 Cc: Anne Sofie Hartvig Pedersen ..., Kristoffer Krohn Schaldemose ...
 Fra: Victoria Julie Jessen ...
 Titel: Til Økonomiudvalget: Håndtering af coronasmitte i mink
 Sendt: 01-10-2020 17:18
 Bilag: Bilag 0 - CU-cover.pdf; Bilag 1 - Nye tiltag pr. 21. september.docx.pdf; Bilag 2 - Beslutningsnotat COVID-19 i mink.pdf; Bilag 3 - Konsekvenser ved aflivning af mink.pdf;

Til medlemmerne af regeringens økonomiudvalg

På vegne af finansministeren fremsendes hermed en orientering om, at regeringens COVID-19 udvalg d.d. har truffet beslutning om modellen med aflivning af mink i farme med kendt smitte, mink i farme med mistanke om smitte og farme i en sikkerhedsbuffer på 7,8 km, jf. vedlagte sag.

Vil I hjælpe med at videreformidle til relevante hos jer?

Bh.
Victoria
..."

har han forklaret, at det var den orientering af ØU's medlemmer, som fandt sted. Det særlige var, at man havde haft et ØU-møde dagen forinden, den 30. september 2020, hvor ØU havde bedt miljø- og fødevareministeren og sundhedsministeren om på CU-mødet den 1. oktober 2020 at få truffet yderligere beslutninger, og med de beslutninger, der var truffet, havde det haft en økonomisk konsekvens, som lå betydeligt ud over det beløb på ca. 9,8 mio. kr., som var signet af dagen i forvejen, og derfor var det naturligt, at ØU blev orienteret herom.

Forevist intern mailkorrespondance i Finansministeriet af 18. november 2020, hvori Annemarie Lauritsens sendte et udkast til et svar fra ministeren (ekstrakten s. 4963):

"...
Til: Mads Brandstrup ..., Annemarie Lauritsen ...
Cc: Kent Harnisch ..., Kristoffer Krohn Schaldemose ...
Fra: Søren Langelund ...
Titel: Ang: SV: SV: Kommentar fra ministeren på manglende lovhjemmel
Sendt: 18-11-2020 19:03

FMn overvejer og giver lyd, hvis han vil ha det ud.

Fra: Mads Brandstrup ...
Dato: 18. november 2020 kl. 18.33.32 CET
Til: Annemarie Lauritsen ..., Søren Langelund ...
Cc: Kent Harnisch ..., Kristoffer Krohn Schaldemose ...
Emne: SV: SV: Kommentar fra ministeren på manglende lovhjemmel

Enig. Lad os få FMn til at godkende nu her

...

Fra: Annemarie Lauritsen ...
Sendt: 18. november 2020 16:51
Til: Søren Langelund ...
Cc: Mads Brandstrup ...; Kent Harnisch ...; Kristoffer Krohn Schaldemose ...
Emne: SV: SV: Kommentar fra ministeren på manglende lovhjemmel

Forslag til svar:
Finansministeren deltog ikke i CU- mødet den 1. Oktober.

Baggrund for svarforslag:

FM'n kan ikke holdes ansvarlig for, at der i ét regeringsudvalg har været behandlet en sag 1. Oktober. Han har ikke ansvar for, eller kendskab til, hvilke juridiske afklaringer, der er foregået siden 1. oktober. Finansministeren har desuden ikke været forelagt sagen, som ikke er clear'et i FM'et.

Finansministeren eller Finansministeriet deltager i en række centrale regeringsudvalg, og har en koordinerende rolle, men det er ikke Finansministeriets ressort at vurdere hjemmelsspørgsmål på ressortområder, uagtet at det kan indgå i de sager, der behandles i regeringsudvalg, hvor Finansministeriet deltager. Finansministeriet har ressort for udgiftspolitik og de offentlige finanser. Ift. CU er det SUM'et og JM'et, der sekretariatsbetjener udvalget.

...”

har han forklaret, at han erindrer, at der var pressehenvendelser om mødet den 1. oktober 2020. I de første presseforlydender stod der, at han havde deltaget i det pågældende møde, hvilket han ikke havde. Han opfatter mailkorrespondancen således, at det var et forsøg på at komme med et udkast til, hvad de kunne svare på pressehenvendelserne. Søren Langelund, som var pressemedarbejder i Finansministeriet, spurgte, om man skulle gå aktivt ud og kommentere på det. Han kan ikke huske, om man bare gik ud med det lakoniske svar om, at han ikke var til stede på mødet den 1. oktober 2020, eller om der også var en ledsagende tekst.

Adspurgt af bisidder for Mette Frederiksen, advokat Lars Kjeldsen, har han forklaret, at der på ØU-mødet den 30. september 2020 ikke blev bestilt et notat med en beskrivelse af hele værktøjskassen, men det han bad om var, at der blev iværksat et arbejde i de ansvarlige ressortministerier, som gav et overblik over værktøjskassen og de forskellige scenarier, der kunne være, så man var klar, hvis det blev nødvendigt. Om man ville gøre det i form af et notat eller på anden måde, blev der ikke taget stilling til på mødet. Han bestilte ikke en redegørelse til ØU, men ØU besluttede sammen med de pågældende ressortministre, at der skulle påbegyndes et arbejde. Derefter var det op til ressortministerierne at sørge for, at det, der var relevant for dem, var klart til den dag, hvor der måtte være brug for det. Det var ikke sådan, at man løbende kom tilbage og fortalte om, hvor langt man var nået i arbejdet, men der var truffet en klar beslutning. Når man har truffet en beslutning på ØU, som de involverede ministre, her miljø- og fødevareministeren og sundhedsministeren, samt deres departementschefer har nikked til og er enige i, så er der som udgangspunkt ikke nogen, som har kompetence til at beslutte, at arbejdet ikke skal laves alligevel.

På ØU-mødet den 30. september 2020, hvor man drøftede afdækningen af mulige scenarier, gik de ikke ind i en diskussion om avlsmink, men de ønskede en værktøjskasse, som indeholdt alle de scenarier, som kunne komme i spil. Det var det, der var opdraget.

Forevist cover til CU-mødet: Håndtering af coronasmitte i mink” dateret den 1. oktober 2020 (ekstrakten, s. 1061-1062):

”...

Miljø- og Fødevareministeriet
Sundheds- og Ældreministeriet
[Finansministeriet]
[Erhvervsministeriet]

Håndtering af coronasmitte i mink

...

Skulle smitteudviklingen udvikle sig yderligere, vil mere vidtgående tiltag, som for eksempel aflivning af alle mink i Danmark, evt. kombineret med et midlertidigt eller permanent forbud mod hold og avl af

mink, kunne overvejes. En sådan beslutning vil dog have en væsentligt større erhvervs- og samfundsmæssige konsekvenser. Det skønnes foreløbigt, at de samlede erhvervsøkonomiske omkostninger til erstatning af aflivede mink, samt tabt værdi af bygninger og inventar, lønomkostninger og tabte driftsomkostninger etc. vil beløbe sig til 6-11 mia. kr., afhængigt af værdisættelsen af tabt indtjening, hvilket vil skulle afklares nærmere. MFVM vurderer endvidere, at et sådant tiltag forudsætter ændret lovgivning på området.

...

Indstilling

Det indstilles, at:

- Der på baggrund de foreliggende risikovurderinger iværksættes en aflivning af alle minkbesætninger, der er (1) konstateret COVID-19-smittede, (2) er under mistanke for COVID-19-smitte, og (3) geografisk er lokaliseret inden for en radius af 7,8 km fra en smittet eller smitemistænkt besætning
- COVID-19 smitteudviklingen fortsat følges nøje, og at regeringen vil blive forelagt et nyt beslutningsoplæg, såfremt de faglige myndigheder vurderer, at smitteudvikling i minkbesætninger skulle give behov for iværksættelse af yderligere tiltag.

...

Procedure

...

MFVM, JM og SUM forbereder den tekniske afklaring af det fornødne lovgrundlag, såfremt der sidenhen måtte træffes beslutning om aflivning af alle minkbesætninger i et geografisk område eller i hele landet.

..."

har han forklaret, at der var tre elementer i ØU-mødet den 30. september 2020; Dels blev det indstillet besluttet og sat i værk, og det var relativt milde tiltag. Dels var der en diskussion af at slå nogle mink ned og lave zoner, og det blev besluttet, at man skulle forholde sig hertil så hurtigt som muligt og allerede næste dag. Dels blev det besluttet, at der skulle laves en beskrivelse af værktøj til alle scenarier. Det, der er beskrevet i de viste cover, indeholder elementer af det, som skulle med i værktøjsskassen, men coveret indeholder ikke et katalog over, hvad man skulle gøre i forskellige situationer. Han opfattede det som, at man havde taget skridt i retning af at lave det arbejde, som var besluttet på ØU, men han opfattede ikke sagen som en afslutning på arbejdet.

Forevist den i Finansministeriet udarbejdede håndakt til departementschefen til brug for CU den 1. oktober 2020 (ekstrakten, s. 1090):

"...

Efter det oplyste var der på ØU en efterspørgsel efter en klar anbefaling fra de faglige myndigheder. Hverken fødevare/veterinær- eller sundhedsmyndighederne anbefaler entydigt aflivning. I sagen skrives derfor, at tiltaget anbefales på baggrund af de faglige myndigheders risikovurdering.

Det bemærkes, at der lægges op til overveje etablering af et erhvervsfremmeinitiativ målrettet sektoren i de berørte områder som f.eks. kan indebære opkvalificering og omskoling. Initiativet kan f.eks. finansieres via de ekstraordinære strukturfondsmidler, som Danmark står til at modtage via EU's genopretningsfacilitet.

Hovedbudskaber

- Det er en meget alvorlig sag vi står med her. Vigtigt, at vi læner os op af de faglige myndigheders vurderinger og anbefalinger.

- Det anbefalede tiltag er vidtgående og kan have stor betydning for en branche, hvor DK har en førerposition.
 - Hvis MFVM og SUM vurderer, at risikovurderingen berettiger, at vi tager det skridt, så støtter FM op om det.
- ..”

har han forklaret, at håndakten afspejler, at der på ØU-mødet den 30. november 2020 har været et ønske om, at der kan træffes beslutninger i forhold til zoner og nedslag af mink, og også at der på mødet har været et klart ønske om at få en så præcis sundhedsfaglig vurdering som mulig. Han går ud fra, at det også var baggrunden for, at Kåre Mølbak deltog på CU-mødet den 1. oktober 2020. Det anførte dækkede ikke den fulde del fra ØU-mødet om at få afdækket alle scenarier, men der var heller ikke en forventning om, at værktøjskassen var klar dagen efter. Der var ikke noget mærkeligt i, at finansministeriets departementschef ikke blev inddraget i det arbejde, som skulle udføres i de to fagministerier, ligesom der heller ikke var noget mærkeligt i, at det ikke stod i håndakten, hvad der var besluttet at iværksætte i forhold til de to fagministerier.

Forevist ministersekretær Lykke Felds interne mail sendt til kolleger i Miljø- og Fødevareministeriet omhandlende noter fra afrapportering fra CU (ekstrakten, s. 1092):

” ...
 Til: Anders Kroman Liin ..., Paolo Drostby ..., Tejs Binderup ..., Ask Lynø-Hansen ..., Søren Andersen ..., Bjarke Kamstrup ..., Katja Brandt Andersen ..., Katja Goodhew ..., Lars Lindholm Nielsen ...
 Fra: Lykke Feld ...
 Titel: Noter fra afrapportering fra CU
 Sendt: 01-10-2020 16:03
 Bilag: Aktinformation.txt;

Afrapportering fra CU (vejledende noter – planen kan være blevet justeret!!!). Kun til internt brug i DEP

- Indstillingen er tiltrådt
- FM’eren har godkendt
- Forholdene for østarbejdere på minkfarmene under pelsningen, skal undersøges. Der skal desuden sættes et testregime for pelsningen.
- Kåre Mølbak bekræftede, at dette er den fornuftige løsning nu og her.
- Pressemøde kl. 18 er tiltrådt

Proces:

- F&V skal konsolidere tallene for tabt beskæftigelse på de farme, der skal slås ned og opdatere beredskab med Q&A.
 - Søren skal orientere LF, FUR, + Kommuner: brønderslev, jammerbugt, hjørring, Læsø, frederikshavn, Kronborg og Bjarne Lausten
 - Skriftlig ordførerorientering sendes 17:30
 - @ min sek - Ministeren orienteres på SMS, når sagen ligger hos ministeren.
 - Hanne Larsen skal deltage og fortælle om praktikken. Der laves en drejeborg
- ...”

har han forklaret, at der ikke var brug for, at CU skulle bekræfte en beslutning, som der var truffet i ØU om, at der skulle ske en beskrivelse af scenarier og laves en værktøjskasse.

Om tempobonus har han forklaret, at der var et stærkt ønske om, at hastigheden med aflivning af mink blev sat op. Et af værktøjerne var at tilbyde minkavlerne en tempobonus således, at hvis de fik

aflivet deres dyr indenfor en bestemt frist, så ville de få en ekstra økonomisk gevinst. Det var en idé, som fødtes i Miljø- og Fødevareministeriet. Han hørte om tempobonus den 3. november 2020, hvor der kom en sag over til Finansministeriet. Miljø- og Fødevareministeriet havde brug for en positiv tilkendegivelse fra Finansministeriet, før man gik videre med det, da sagen omhandlede økonomi.

Forevist Finansministeriets notat af 2. november 2020: ”Mulig ”tempo-bonus” for hurtig aflivning af mink” (ekstrakten, s. 1542-1543):

”...

Det kan evt. supplerende overvejes at skabe lovhjemmel til et (evt. midlertidigt) forbud mod hold og avl af mink i de relevante områder efter f.eks. [tre] uger. Brud på forbuddet straffes med bøde. Det bemærkes, at der allerede med de nuværende foranstaltninger er tale om ekspropriation.

Stillingtonen til skala for yderligere aflivning (hele landet/del landsdel) afventer indstilling herom fra sundhedsmyndighederne – forventeligt i løbet af d. 3. november.

...”

og forevist mailkorrespondance af mandag den 3. november 2020 (ekstrakten s. 1589):

”...

Fra: Asbjørn Brink ...

Sendt: 3. november 2020 10:54

Til: Paolo Drostby ...

Cc: Casper Mondrup Dahlmann ...; Tejs Binderup ...

Emne: ”Tempo-bonus”

Kære Paolo

Finansministeren har godkendt vedlagte notat om ”tempo-bonus” og dermed at vi kan arbejde videre med en sådan.

...”

har han forklaret, at tingene gik stærkt. Idéen om en tempobonus blev født i Miljø- og Fødevareministeriet den 2. november 2020, og der blev kvitteret med en godkendelse fra Finansministeriet den 3. november 2020. Han hørte om sagen om formiddagen den 3. november 2020. Som han husker det, fik han at vide, at der var en sag på vej om tempobonus. Det, som han hæftede sig ved, var økonomidelen, og han henviser i den forbindelse til oplysningerne i en anden udgave af det før omtalte notat af 2. november 2020: ”Mulig ”tempo-bonus” for hurtig aflivning af mink” i ekstrakten, s. 1591, hvoraf fremgår, at der var et omkostningsskøn på mellem 80 mio. kr. og 300 mio. kr. Det var store beløb, og derfor var det helt naturligt, at Miljø- og Fødevareministeriet rettede henvendelse til Finansministeriet herom. Han hæftede sig udover økonomien ved indstillingen:

”...

MFVM oplyser, at der skønnes at være mindst ca. 4 mio. mink i de berørte områder, mens der er omkring 15 mio. mink i Danmark. Det er tidligere skønnet, at aflivning af alle mink i Danmark kan føre til udgifter for op til 11 mia. kr. Herudover kommer en evt. ”tempo-bonus”.

...

Indstilling

Det *indstilles*, at Miljø- og Fødevareministeriet afsøger mulighederne for en ”tempo-bonus” på mødet med branchen d. 3. november.

...”

Den første lås var låst op, idet han gav grønt lys til, at Miljø- og Fødevareministeriet kunne afsøge mulighederne med branchen. Herefter, og hvis det skulle sættes i værk, så var det på helt sædvanlig vis Miljø- og Fødevareministeriet, som skulle arbejde videre, herunder med hjemmel.

Han blev først tirsdag den 3. november 2020 om formiddagen orienteret om mødet i København for den 2. november 2020. Han havde flere drøftelser med sin departementschef den 3. november 2020 om formiddagen, herunder også om Statens Serum Instituts risikovurdering. Han modtog risikovurdering senere på dagen via sin departementschef. Han husker ikke, at de havde en særskilt diskussion af departementschefmødet om aftenen den 2. november 2020, men han kan ikke afvise det. Han orienteres normalt ikke om departementschefmøder. Han mindes ikke, at han havde kontakt vedrørende mink med sine ministerkolleger i løbet af den 3. november 2020. Han havde en travl kalender, blandt andet med EU-møder. Han var hjemme den 3. november 2020, da han var nær kontakt til justitsministeren, som var ramt af corona. Han blev underrettet af sin departementschef om Statens Serum Instituts faglige vurdering og fik den også tilsendt, og han svarede tilbage - frit efter hukommelsen -, det var klar tale, hvilket også fremgår hans mail i ekstrakten s. 1806.

Han foretog en hurtig gennemgang af risikovurderingen under et møde med sine europæiske finansministerkolleger. Han besluttede, at han efter dette møde ville foretage en mere detaljeret gennemgang forud for KU-mødet. Det var meget klart, hvad der fremgik af risikovurderingen. Han henviser til ekstrakten s. 1734. Det var meget klar tale. Han opfattede det som en risikovurdering, som kunne lægges til grund for de politiske beslutninger, og som satte en markant ramme for det forestående KU-møde. Hans møde med de europæiske kolleger sluttede vist før kl. 20.00. Efter dette møde og før han loggede sig på til KU-mødet, genlæste han risikovurderingen. Han havde også en kort samtale med sin departementschef før KU-mødet. Risikovurderingen var det absolut afgørende omdrejningspunkt for KU-mødet. Der var selvfølgelig også cover og håndakt, men risikovurderingen var ”bøffen”. Herudover var der Kåre Mølbaks udtalelser om, at Danmark kunne blive det nye Wuhan. Det var en dybt alvorlig situation.

Forevist ministersekretær Frederik Alexander Gørtzs mail sendt mandag den 3. november 2020 kl. 19.37 med vedhæftet håndakt til brug for KU-møde kl. 21.00 (ekstrakten s. 1885 og s. 1888):

”...

From: Frederik Alexander Gørtz

Sent: 3. november 2020 19:37

To: Nicolai Wammen[Nicolai Wammen]

CC: Tine Hansen[Tine Hansen]; Charlotte Helene Christine Lind[Charlotte Helene Christine Lind]; Victoria Julie Jessen[Victoria Julie Jessen]; Anne Sofie Hartvig Pedersen[Anne Sofie Hartvig Pedersen]

Subject: Håndakt: KU om mink kl. 21

Attachments: image003.png; Håndakt - Mink (KU d. 3. november).pdf

Importance: High

Hej Nicolai

Jeg vedlægger håndakt til brug for virtuel KU-drøftelse kl. 21 om håndtering af mink (Tine har sendt dig opkaldsinfo kl. 17:44).

Håndakten er udarbejdet før KU-materialet er færdig og er derfor med forbehold for endeligt indhold i KU-sagen. Du får KU-materiale, så snart vi modtager det.

Vh. Frederik

...

Håndakt til KU d. 3. november

...

Statens Serum Institut konkluderer i risikovurdering af 3. november, at *"En fortsat minkavl under en igangværende COVID-19 epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder for mulighederne for at forebygge COVID-19 med vacciner."*

...

FM er enig i disse tiltag, og i at der er behov for hurtig handlen. Det er dog vurderingen, at det mest hastende er behovet for markant at øge tempo for aflivning i de berørte områder. Det kan sikres ved at 1) øge incitamentet for at minkavlerne selv afliver mink hurtigere. Det kan samtidig sikres ved at 2) øge mandskabet til at bistå Fødevarestyrelsens aflivning. Eksempelvis kan forsvaret, hjemmeværnet, beredskabsstyrelsen, politi mv. i højere grad mobiliseres. Det vurderes afgørende at disse to tiltag iværksættes hurtigst muligt.

Øvrige tiltag såsom fuld aflivning af mink i hele Danmark samt stillingtagen til om der fortsat skal være minkproduktion i enten 2021 eller nogensinde er af lidt mindre hastende karakter, men har dog betydning for tilrettelæggelsen af aflivningen af minkene. Men en beslutning om fremtiden for mink i Danmark kan med fordel belyses grundigere forud for stillingtagen.

Det forventes, at MFVM fsva. den fremadrettede håndtering af mink vil argumentere for en såkaldt dvale-model, der indebærer at alle mink inden for zonerne pelses og kun avlsdyr bevares. Derudover gives ikke tilladelse til at indsætte nye mink i de besætninger, hvor der er konstateret COVID-19. Der vil skulle skabes lovhjemmel til tiltaget. Økonomiske konsekvenser af dvale-modellen foreligger endnu ikke.

STM's position er uklar, men der er fuld fokus på at Danmark skal gå offensivt til værks.

En mere vidtgående vej er fuld aflivning af alle mink i Danmark. Udgifter hertil er tidligere estimeret til i størrelsesordenen 11 mia. kr. Hertil kommer evt. omstillingspuljer, efteruddannelse mv. Det vil være afgørende, at der ifm. evt. hjælpepakker sikres parallelitet ift. tidligere tiltag, idet det bemærkes, at de nuværende hjælpepakker vurderes tilstrækkeligt robuste til at kunne håndtere situationen.

Hovedbudskaber

- Først og fremmest skal vi øge tempoet for aflivningerne markant.
- Det kan vi gøre ved at godkende "tempo-bonusen" nu. Det vil give minkavlerne incitament til at øge hastigheden. Samtidig skal vi sende mere mandskab til Nordjylland for at hjælpe med aflivningerne. Vi kan ikke vente 10 dage. Kan vi fx mobilisere beredskabsstyrelsen, hjemmeværnet, politiet mv.?
- Der kan være et problem med at sikre værnemidler til dem der skal aflive minkene. Kan vi række ud til fx EU og nabolande for at bede om hjælp?

..."

og forespurgt, om indstillingen gengivet i håndakten harmonerede med risikovurderingen, har han forklaret, at han fokuserede på hovedbudskaberne om, at de først og fremmest skulle øge tempoet på aflivningerne markant, herunder ved brug af tempobonus. Derudover var de en diskussion af værne-

midler. Han opfattede ikke håndakten sådan, at han skulle holde sig til indholdet i håndakten. Håndakten er hans ministeriums rådgivning til ham. Det er op til ham selv at vurdere, om han alene vil holde sig til indholdet af håndakten på møder.

Forevist Tina Hansens mail sendt til ham mandag den 3. november 2020 kl. 20.26, som var vedhæftet materiale fra Statsministeriet samt intern håndakt (tillægsekstrakt 4, s. 231):

”...

Fra: Tine Hansen

Til: Nicolai Wammen

Cc: Peter Stensgaard Mørch; Frederik Alexander Gørtz; Kristoffer Krohn Schaldemose

Emne: Materiale til KU i aften kl. 21.00

Dato: 3. november 2020 20:26:29

Vedhæftede filer: Vedr. materiale til KU d. 311 vedr. mink.pdf
Håndakt - mink.docx

Kære Nicolai

Så kom materialet fra STM.

Ingen ændringer til håndakt, du tidligere har fået. Jeg har lige vedhæftet, så du har samlet i én mail.

Bh

Tine

...”

har han forklaret, at han brugte tiden fra EU-mødet var slut og til KU-mødets start til at få læst ned i risikovurderingen, få læst ned i coveret og håndakten samt til en samtale med sin departementschef.

Han fik tilsendt KU-coveret samt bilag 2 og bilag 2a mandag den 3. november 2020 kl. 21.26, som det fremgår af Peter Stensgaard Mørchs mail (tillægsekstrakt 4, s. 259).

Mødet gik i gang kl. 21.30. Han fik ikke orienteret sig i de bilag, som blev udsendt kl. 21.26. Hans drøftelse med departementschef Peter Stensgaard Mørch fandt sted forud for hans modtagelse af materialet.

Statsministeren var mødeleder på KU-mødet. Det var et usædvanligt møde, hvor alle sad hver for sig, idet mødet var virtuelt. Der var den dybeste alvor. Det var en meget svær situation for Danmark, både i forhold til sundhed, avlerne, og hvis Danmark blev det nye Wuhan. Statsministeren bød velkommen og understregede sagens alvor, og at der var brug for handling. Statsministeren konstaterede, at materialet var kommet sent og sagde, at de forskellige ministre/departementschefer kunne give deres materiale nogle ord med på vejen. Derefter fik Magnus Heunicke ordet, som han husker det, og derefter Mogens Jensen. Han mener, at Magnus Heunicke blev suppleret af Per Okkels. De tog udgangspunkt i den alvorlige risikovurdering og den potentielle risiko, man stod med. Man kom herunder ind på behovet for nedslagning af mink for at beskytte den danske befolkning bedst muligt. Der var en meget kontant og alvorsfuld fremlæggelse fra sundhedsministerens side. Han tog selv ordet flere gange, herunder tidligt i forløbet, fordi han gerne vil give en økonomisk vinkling på, hvad det ville betyde, hvis man skulle slå alle mink ned. Dette skulle opvejes overfor risikoen for nedlukning af Danmark, som også ville koste mange penge. Dertil kom, at hvis Danmark blev det nye Wuhan, ville

det have betydning for eksporten. Han spurgte Magnus Heunicke om omfanget af mutationer, herunder hvor mange, der var blevet smittet. Svarene var af mere generel karakter end videnskabelige. Som mødet skred frem, tegnede der sig et billede af, at alle mink, også avlsdyr desværre skulle slås ned. Han bakkede op om dette.

Forespurgt af kommission om der var én person, som kom med idéen om, at slå alle mink ned, som var en tredje model, har han forklaret, at et helt afgørende punkt i diskussionen var, om det var nødvendigt også at slå avlsdyr ned. Sundhedsministeriet blev spurgt herom, og udfordringen var, at avlsdyr udgjorde 20 pct. af minkbestanden i Danmark. Det var mange millioner dyr, som der var tale om. Man kunne ikke sikre folkesundheden, hvis man beholdt avlsdyrene. I og med, at det blev rammen for diskussionen, gik man over til en anden model, end de to modeller, som var skitseret. Med de meldinger, som kom fra Sundhedsministeriet, var det ikke en mulighed at beholde avlsdyrene. Der var flere på mødet, som spurgte herom. Mødet varede vist ca. 1 ½ time. Han havde ikke problemer med den tekniske opkobling til det pågældende møde.

Forevist sine sms'er til Mette Frederiksen (tillægsekstrakt 3, s. 1065) om, at han "gerne vil på" har han forklaret, at disse sms'er betød, at han gerne ville komme til orde på mødet. Det er normalt under virtuelle møder, at hvis man gerne vil have ordet, så skriver man sådan en sms til statsministeren. Det er statsministeren, som bestemmer, hvem som får ordet. Forespurgt om baggrunden for, at han skrev til Mette Frederiksen kl. 23.31 i forlængelse af mødet: "Rigtig vigtigt møde. Vi traf den rigtige beslutning på minkene. Sværere hvad de rette skridt er ifht Nordjylland...", har han forklaret, at han som finansminister har en tæt kontakt med statsministeren, og han opfattede mødet som et rigtig vigtigt møde, og han syntes, at man traf den rigtige beslutning hvad angik mink. Det var derfor, han skrev sådan.

Forespurgt om, hvilken beslutning der blev truffet på KU-mødet, har han forklaret, at det var en politisk beslutning om, at alle mink skulle slås ned, men at de ikke dermed havde nedlagt minkerhvervet i Danmark. Der var en række følgevirkninger, bl.a. at et erhverv kom til at stå i en vanskelig situation. Det var med et meget tungt hjerte, at man traf beslutningen. Det var en foranstaltning af sundhedsmæssig karakter, og ikke et forbud mod erhvervet. Der var en klar erkendelse af, at det ville have en meget markant effekt på erhvervet, når man slog alle mink ned, og at det havde økonomiske og menneskelige konsekvenser. Beslutningen blev truffet af hensyn til folkesundheden. Der var intet ønske om at nedlægge erhvervet, og regeringen gik efterfølgende ind med en række tiltag med bl.a. kompensation af erhvervet.

Hjemmelsspørgsmålet til aflivning af alle mink blev ikke drøftet på mødet. Hjemmelsspørgsmålet i forhold til kompensation og erstatning blev ikke berørt, som han husker det, selvom det fremgår af Miljø- og Fødevareministeriets redegørelse. Omvendt kan han ikke anfægte, om det blev nævnt.

Den 4. november 2020 var der endnu et møde, hvor både han og statsministeren deltog. Han havde også været i telefonisk kontakt med statsministeren. Han deltog ikke i pressemødet og var ikke en del af forberedelserne til pressemødet. Han modtog dog et faktaark til godkendelse forud for pressemødet. Faktaarket angik blandt andet tempobonus samt andre kompensationsordninger.

Han hørte første gang om hastelovforslaget søndagen den 8. november 2020 om eftermiddagen. Dels så han på sin telefon, at der var en nyhed herom. Dels blev han kort efter ringet op af sin departementschef, som var blevet orienteret om, at der var et problem, og at der skulle laves en hastelov. De var begge overraskede over, at der ikke havde været styr på det, men nu handlede det om at få styr på

det. De var overraskede over, at Miljø- og Fødevareministeriet ikke havde haft styr på, om der var hjemmel til den beslutning, som der var blevet truffet. Det er grundviden i et ministerium, at man skal have hjemmel til de beslutninger, som der træffes, og han kan ikke mindes, at det er sket før i hans tid som minister. Han kan ikke huske, om han blev ringet op af sin departementschef før eller efter, at han fik en mail om, at der var en hastelov på vej.

Forevist mailkorrespondance af 8. november 2020 (tillægsekstrakt 4, s. 329):

”...

Fra: Nicolai Wammen

Til: Kristoffer Krohn Schaldemose

Cc: Anne Sofie Hartvig Pedersen; Anne Marie Maltha-Smith; Victoria Julie Jessen; Frederik Alexander Gørtz; Mads Brandstrup; Mathias Østrup Secher

Emne: Ang: Til orientering: Tilslutning til fremsættelse af hastelovgivning om aflivning af mink

Dato: 8. november 2020 18:29:03

Vedhæftede filer: image001.gif

Ok NW

Fra: Kristoffer Krohn Schaldemose ...

Dato: 8. november 2020 kl. 18.28.28 CET

Til: Nicolai Wammen ...

Cc: Anne Sofie Hartvig Pedersen ..., Anne Marie Maltha-Smith ..., Victoria Julie Jessen ..., Frederik Alexander Gørtz ..., Mads Brandstrup ..., Mathias Secher ...

Emne: Til orientering: Tilslutning til fremsættelse af hastelovgivning om aflivning af mink

Kære Nicolai

Vedhæftet er til din orientering notits om fremsættelse af hastelovgivning om aflivning af mink. Med lovforslaget hjemles det, at der kan ydes erstatning og kompensation for de mink, der aflives i 2020, som svarer til vilkårene i den eksisterende regulering af husdyr (svarende til beskrivelse i KU-sag om aflivning af mink).

Der følger senere i aften eller tidligt i morgen ØU-sag om øvrig kompensation og erstatning til minkavlere.

Mvh. Kristoffer

...”

har han forklaret, at han havde talt med departementschef Peter Stensgaard Mørch forud herfor, ligesom han havde set omtalen i pressen forud herfor.

Forespurgt, om der skal være en hjemmel, når der træffes en politisk beslutning, har han forklaret, at når de sad på et KU-møde og besluttede den model, de gjorde, og der ikke var nogen, som gjorde opmærksom på en hjemmelsproblematik, så må man gå ud fra, at der var styr på hjemmel. Efterfølgende burde Miljø- og Fødevareministeriet have rejst flaget, hvis de mente, at der ikke var hjemmel. Man kan godt på et KU-møde beslutte en politisk retning, og så er det relevante fagministerium, som har ansvaret for at sikre den politiske opbakning. Det er det enkelte ministeriums ansvar at gøre dette. Ingen nævnte noget om hjemmel på KU-mødet og ingen henviste til bilag 2 og bilag 2 a.

Forespurgt af kommissionen har han forklaret, at udgangspunktet er, at det konkrete fagministerium har ansvaret for, at juraen er på plads, og hvis dette fagministerium har betænkeligheder i forhold hertil, så skal fagministeriet sige til. Han er som finansminister nødt til at have tillid til, at de fagministerier, hvis sager behandles, har styr på juraen. Set i lyset af, at de på ØU-mødet den 30. september 2020 bad om, at der blev lavet en værktøjskasse i forhold til alle scenarier, gik han ud fra, at tingene var tænkt grundigt igennem, og at der var styr på juraen i Miljø- og Fødevareministeriet.

Forespurgt om stemningen på KU-mødet var så alvorlig, at man sad og trykkede sig og ikke turde komme frem med oplysninger om hjemmelsmæssige bekymringer, har han forklaret, at han havde en klar forventning om, at man på mødet kom frem med oplysninger, som var centrale for de beslutninger, der blev truffet. Det er det ansvar, man har, hvad enten man er minister eller embedsmand. De, som sidder i lokalet, har det ansvar, fordi de har de højeste stillinger i Danmark.

Forevist det af Finansministeriet udarbejdede talepapir til brug for finansministerens deltagelse i samråd i Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg om mink og manglende lovhjemmel (ekstrakten s. 5393f, herunder s. 5394):

”...

- Det skete på sundhedsmyndighedernes klare anbefaling for at bremse den voldsomme smittespredning, der skete netop blandt minkbesætningerne rundt om i landet

...”

har han forklaret, at han mener, at han fulgte talepapiret på samrådet. Han var enig i talepapiret således at forstå, at det skete på baggrund af risikovurderingen og de svar, som sundhedsministeren og hans departementschef gav på KU-mødet den 3. november 2020.

Han vil gerne gøre opmærksom på, at de mennesker, som har været involveret i sagen, har arbejdet utrolig hårdt gennem meget lang tid. Mange har sovet på deres kontorer. Det var for at passe på danskerne, at de traf de beslutninger, som de gjorde.

Adspurgt af bisidder for Mette Frederiksen, advokat Lars Kjeldsen, har han forklaret, at sundhedsministeren sagde, at det var en alvorlig sundhedssituationen, de stod i, og at hvis de ikke håndterede det klogt, så var der risiko for mutationer. Derfor var der stærkt fokus på at slå mink ned. Sundhedsministeren sagde, at man ikke kunne undlade nedslagning af avlsdyr, hvis man skulle tage vare på folkesundheden. Efter at sundhedsministeren havde haft ordet, havde miljø- og fødevareministeren ordet. Det var på mødet fremme, at der skulle ske indberetning til relevante internationale myndigheder. Han var selv inde på, det ville få betydning for Danmarks anseelse i udlandet, hvordan sagen blev håndteret. Udenrigsministeren sagde, at ambassaderne i udlandet skulle være forberedte på at håndtere situationen. Tingene gik hurtigt, men det var nødvendigt, fordi Kåre Mølbak på mødet dagen forinden havde udtalt sig til avlerne om, at Danmark kunne blive det nye Wuhan. Det satte regeringen i en svær situation, fordi der skulle reageres både i forhold til orientering af Folketinget, befolkningen og omverdenen samt i forhold til folkesundheden. Terningerne var kastet. Han har ingen erindring om, at der var nogen, som gav udtryk for, at det var forceret.

Adspurgt af bisidder for Henrik Studsgaard, advokat Pernille Backhausen, har han forklaret, at de under ØU-mødet den 30. september 2020 drøftede, hvad Sundhedsministeriet og Miljø- og Fødevareministeriet skulle gøre. Han var ikke i dialog med de to ministerier; han gik ud fra, at det var i god

gænge. Det er ikke hans opgave at vende tilbage, og han ville ikke typisk følge op på, om beslutningerne blev udført; det forventede han, at de blev. Han kan ikke huske, om Justitsministeriets rolle blev drøftet på ØU-mødet den 30. september 2020, men det blev det på CU-mødet den 1. oktober. På KU-mødet den 3. november 2020 ville det have været på sin plads, at det fagministerium, som havde viden om hjemmelsproblematikken, var kommet frem med oplysningen herom. Hvis det var blevet oplyst, at der var problemer med hjemlen, måtte man sikre sig, at hjemlerne var på plads, før beslutningen blev sat i værk. De traf en politisk beslutning om at slå alle mink ned. Det var Miljø- og Fødevareministeriets opgave at sikre sig, at formalia var på plads, ligesom det var Miljø- og Fødevareministeriet, som skulle implementere beslutningen. Der er ministerialstyre i Danmark, og det juridiske ansvar påhviler Miljø- og Fødevareministeriet.

Adspurgt af kommissionen har han forklaret, at han ikke ved, om de øvrige mødedeltagere på KU-mødet den 3. november 2020 havde læst bilagene til sagen, men de henviste i hvert fald ikke til dem under mødet. Der var i hans optik ikke en modsætning mellem sundhedshensyn og hensynet til udlandet. På KU-mødet så de det som deres opgave at beskytte den danske befolkning, men også at underrette verdenssamfundet. Man var smertelig bevidst om, at det ville få konsekvenser for mink-avlerne.

Adspurgt af kommissionen har han forklaret, at drøftelser i regeringen som udgangspunkt er fortrolige. Det er forskelligt, hvordan man griber referatopgaven an. Han har ikke noter fra mødet. Embedsmændene formidler videre til ministerierne, hvad der sker på udvalgsmøderne.

Adspurgt af kommissionen og forevist mail af 30. september 2020 (ekstrakten s. 871):

”...
Til: Asbjørn Brink ..., Casper Mondrup Dahlmann ...
Cc: Victoria Julie Jessen ..., Anne Sofie Hartvig Pedersen ..., Anne Marie Maltha-Smith ..., Kent Harnisch ..., Martin Ulrik Jensen ...
Fra: Kristoffer Krohn Schaldemose ...
Titel: ØU-tilbageløb: Håndtering af coronasmitte i minkbesætninger
Sendt: 30-09-2020 18:57
Hej alle
MUJ har fået særskilt tilbageløb på denne. Tilsyneladende meget tæt på, at STM sendte militæret ind for at gasse alle mink i aften.
Mvh. Kristoffer
...”

og forevist mail af 30. september 2020 (ekstrakten s. 908)

”...
Til: Lars Engelbrecht Jensen ...
Cc: Asbjørn Brink ...
Fra: Martin Ulrik Jensen ...
Titel: Vs: Mink
Sendt: 30-09-2020 22:39
Hej Lars
Man overvejer masse mord på mink. EM spørger til relevante indsatser på bm's område. Er det varslingsindsatser de tænker på?
Mvh Martin
...”

har han forklaret, at ingen af afsenderne af de pågældende mails deltog i ØU-mødet den 30. september 2020, og han har noteret sig presseomtalen af, at Kristoffer Schaldemose under sin afhøring i kommissionen har forklaret, at det var ment i overført betydning. Det var vigtigt at have en værktøjskasse, hvor man var forberedt, og det kunne blive relevant at inddrage forsvaret. På ØU-mødet blev der ikke talt om at slå alle mink ned. Man skulle se på, hvilke værktøjer man havde. Der lå ikke i det, at man ville bruge det, men det var udtryk for rettidig omhu. Man lagde sig ikke fast på, hvilke scenarier der var tale om. De relevante ministerier skulle gå i gang med arbejdet. Den 3. november 2020 gik han ud fra, at man var langt med arbejdet med værktøjskassen, eftersom der var gået en måned. Han spurgte ikke på KU-mødet, hvordan det gik med scenarierne.

Han var på KU-mødet optaget af at passe på folkesundheden og varetage Danmarks økonomiske interesser. Det var en potentielt forfærdelig situation for Danmark. Sundhedsministeren og dennes departementschef blev spurgt ind til avlsdyr. Størrelsen af avlspopulationen blev nævnt under mødet. Det var tallet, som var afgørende. Han mener, at Mogens Jensen havde ordet før ham, men det var relativt kort. Han kan huske, at erhvervsministeren havde ordet. Mogens Jensen er ikke typen, som trykker sig på et møde. Der blev på KU-mødet truffet en beslutning om nedslagning af alle mink, hvilket der var enighed om. Det gjorde et kæmpeindtryk, at Danmark risikerede at blive det nye Wuhan. Det havde uoverskuelige konsekvenser. På KU-mødet var der ikke hovedvægt på kommunikationen af beslutningen. Han kan ikke huske detaljerne om formidlingen. Man ønskede at passe på danskerne, men ikke at nedlægge erhvervet.

Adspurgt af kommissionen og forevist uddrag af transskription af statsministerens tale på pressemødet den 4. november 2020 (ekstrakten s. 2529)

”...

For at understøtte den aflivningsindsats, som fødevarermyndighederne allerede er i gang med at iværksætte, så, og allerede er i gang med, så iværksættes der nu en nødplan for aflivning, som håndteres i regi af Den nationale operative stab under politiets kommando og med bistand fra Forsvaret, fra Beredskabsstyrelsen og fra Hjemmeværnet.

...”

har han forklaret, at han ikke bed særligt mærke i dette. Han fokuserede på det økonomiske i sagen, og havde ikke fokus på NOST'en og forsvaret.

Adspurgt af kommissionen har han forklaret, at hvis der sad nogen på KU-mødet og havde en viden om hjemmel, så gik han ud fra, at de sagde til. Ansvar for juraen ligger hos fagministeriet, og de øvrige må kunne gå ud fra, at det er i orden, hvis der ikke bliver sagt noget. Man kunne godt have nået at sige til i løbet af den 4. november 2020.

Morten Holland Heide

Morten Holland Heide har - under afhøring i kommissionen den 5. november 2021 - forklaret blandt andet, at han er uddannet cand.jur i 2007 fra Københavns Universitet. Han bekræftede oplysningerne i sit fremsendte CV om, at han fra marts 2020 til april 2020 var kontorchef i Lovkvalitetskontoret i Justitsministeriet, at han fra maj 2020 til juli 2020 var kontorchef i Reguleringskontoret i Justitsministeriet, at han fra august 2020 til oktober 2020 på ny var kontorchef i Lovkvalitetskontoret, at han

fra november 2020 til december 2020 på ny var kontorchef i Reguleringskontoret, og at han siden januar 2021 på ny har været kontorchef i Lovkvalitetskontoret i Justitsministeriet.

I marts 2020 opstod der et behov for en ændring af epidemiloven, og Justitsministriet skulle hjælpe Sundhedsministeriet hermed. Der blev samlet folk fra forskellige kontorer herunder Mads Møller Langtved, Henrik Skovgaard-Petersen og ham selv. Ændringen af epidemiloven skulle udmøntes, og de skulle lave bekendtgørelser mv. Ændringen af epidemiloven trådte i kraft den 17. marts 2020. Han deltog også i den næste ændring af epidemiloven. Dette var, samtidig med kontorernes øvrige opgaver, en for stor opgave, hvorfor der i stedet blev oprettet en ny Beredskabsafdeling, hvori Reguleringskontoret hørte til. Reguleringskontoret skulle herefter bistå Sundhedsministeriet med udmøntningen af epidemiloven samt hjælpe Rigspolitiet med at fortolke de hurtigt skiftende regler.

Han var i Reguleringskontoret indtil august 2020, og han glædede sig til, efter nogle meget arbejdskrævende måneder, at komme tilbage til Lovkvalitetskontoret. Mads Møller Langtved overtog herefter hans stilling i Reguleringskontoret. I efteråret 2020 kom en ny smittebølge, som medførte nye restriktioner, og dermed flere arbejdsopgaver for kontoret. Derudover ville epidemiloven bortfalde den 1. marts 2021, og der skulle derfor laves ny hovedlov. Der var alt for meget arbejde for en enkelt kontorchef, og da Mads Møller Langtved var syg i løbet efteråret, hjalp han fra slutningen af oktober 2020 til i Reguleringskontoret. Mandag den 2. november 2020 blev han på ny indsat som kontorchef i Reguleringskontoret. De var herefter to sideordnede kontorchefer i kontoret.

Han tog sig af den nye epidemilov, som skulle forhandles og indgås, mens Mads Møller Langtved tog sig af kontorets normale drift herunder nedlukningen i Nordjylland. De refererede begge til Anne-Mette Lyhne Jensen. Kontoret beskæftigede sig især med restriktioner i medfør af epidemiloven og ydede rådgivning af andre ministerier i den forbindelse. Udgangspunktet var fortsat, at det enkelte fagministerium havde ansvaret for egen lovgivning.

Forevist telefonnotat af 10. november 2020, udfærdiget af fuldmægtig i Reguleringskontoret Halit Sert, "Telefonnotat over samtale tirsdag den 27. oktober 2020 med specialkonsulent Morten Schiellerup Bager fra Erhvervsministeriet" (ekstrakten s. 3913), har han forklaret, at første gang han hørte om smitte blandt mink var den 27. oktober 2020 på baggrund af hans medarbejders samtale med Erhvervsministeriet. Samtalen havde handlet om, hvorvidt der kunne ske nedlukning af minkerhvervet inden for rammerne af epidemiloven. Han mente ikke, at dette var en mulighed inden for epidemiloven, og de aftalte med Erhvervsministeriet, at ministeriet måtte vende mere formelt tilbage, hvis de ville have Reguleringskontorets hjælp. Det var ikke en henvendelse, han på det tidspunkt bed særligt mærke i, og Erhvervsministeriet vendte ham bekendt ikke tilbage.

Tirsdag den 3. november 2020, under et chefsmøde ved 10-tiden, fortalte Anne-Mette Lyhne Jensen, at der var opstået en "krise i krisen" som omhandlede mink. Idet det vedrørte Mads Møller Langtveds ansvarsområde, hæftede han sig ikke meget herved. På det tidspunkt talte de også om de særlige restriktioner for Nordjylland, som faldt ind under epidemiloven. Mødet blev afholdt via Skype, da Anne-Mette Lyhne Jensen var i isolation hjemme. Han befandt sig selv på Slotsholmen. Han talte ikke mere med Anne-Mette Lyhne Jensen herom den dag, og han hørte ikke mere til smitte blandt mink før den følgende dag, hvor han blandt andet fik læst de mails, som han havde modtaget sent om aftenen den 3. november 2020. Han deltog heller ikke i forberedelsen af KU-mødet, men Anne-Mette Lyhne Jensen nævnte det formentlig på chefsmødet.

Forevist mail af 4. november 2020 kl. 00.21 fra Anne-Mette Lyhne Jensen til Lisbeth Gro Nielsen, Nanna Skriver Dall, Mads Møller Langtved, sendt cc til ham, med emnet ”Læs i morgen: tilbagemelding fra KU (ekstrakten s. 2214), hvori det fremgår:

”...

Vedhæftede filer: Opdateret. materiale til KU d. 3 11 vedr. mink.msg
image001.gif

...

Indhold

Mink

Overordnet en meget hård linje – alt skal slagtes bortset fra evt. en meget lille mængde genpulje-mink (Jhan talte om 1.000) og iøværksættelse af følgende tre spor

- 1) skrue op for nuværende set-up (MFVM)
- 2) udmelding om bonusordning (MFVM, EM, FM)
- 3) iværksættelse af nødplan - (FMN – men koordineres i regi af NOST)

...

Restriktioner i Nordjylland

- hele pakken tiltrådt, dog nedenfor
- mundbind udgår muligvis – afhænger af sundhedsmyndighedernes vurdering
- forsamlingsforbuddet udgår muligvis – SUM bedes oplyse, om det sundhedsfagligt vurderes at være et centralt instrument eller om man i stedet skal komme med en anbefaling

...”

har han forklaret, at han først så mailen den 4. november 2020 om morgenen. Mads Møller Langtved meldte sig syg omkring kl. 8, hvorefter han fik til opgave at tage hånd om restriktionerne i Nordjylland. Han læste derfor primært mailen med dette for øje. Det var normalt, at Anne-Mette Lyhne Jensen lavede en tilbagemelding på, hvad der blev drøftet på KU-møder. Anne-Mette Lyhne Jensen sendte mailen til alle kontorchefer.

Da han mødte ind på arbejdet, var der hektisk aktivitet, da afdelingen prøvede at finde ud af, hvad regeringsbeslutningen fra KU-mødet aftenen før indebar. Det er normalt, at beslutninger truffet på KU-møder alene bliver meldt mundtligt ud til ministerierne. De forsøgte at skabe et samlet billede over, hvad der var besluttet.

Anne-Mette Lyhne Jensen bad ham om at deltage i et afdelingschefmøde kl. 10.30, hvor der skulle drøftes noget om ekspropriation. Han havde ikke forberedt KU-sagen, og han nåede kun at bladre lidt i sagen for at se, hvad der stod om ekspropriation inden mødet kl. 10.30 begyndte. Han talte med Henrik Skovgaard-Petersen herom inden mødet. Der stod noget om ekspropriation i et af bilagene.

Under mødet talte han lidt generelt om kriterierne for ekspropriation, og at det var noget, som Stats- og Menneskeretskontoret skulle se på. Det hastede, da der skulle være pressemøde samme dag. Han forstod, at det var beslutningerne vedrørende mink, der skulle meldes ud, men han deltog normalt ikke i forberedelsen af pressemøder.

Adspurgt af Lars Kjeldsen, bisidder for statsminister Mette Frederiksen, har han forklaret, at det var hans generelle erfaring fra de regeringsopgaver, som han havde været involveret i, at de ofte havde en opklaringsopgave dagen efter et KU-møde for at finde ud af, hvad der var blevet besluttet.

Forevist Justitsministeriets referat af 11. november 2020 fra mødet, skrevet af ham, med titlen ”Notat om møde om minkindsats onsdag den 4. november 2020 kl. 10.30” (ekstrakten s. 2651), hvori det fremgår:

”...

På mødet deltog afdelingschef i Sundheds- og Ældreministeriet Dorthe Søndergaard, afdelingschef i Erhvervsministeriet Line Nørbæk, afdelingschef i Miljø- og Fødevareministeriet Tejs Binderup, afdelingschef i Finansministeriet Annemarie Lauritsen, afdelingschef i Sundheds- og Ældreministeriet Lene Brøndum Jensen, afdelingschef i Forsvarsministeriet Kasper Høeg-Jensen, administrationsdirektør i Erhvervsministeriet Torben Skovgaard Andersen, fg. afdelingschef i Justitsministeriet Anne-Mette Lyhne Jensen, teamleder i Erhvervsministeriet Søren Bøllingtoft Knudsen og undertegnede.

Mødet var en opfølgning på mødet i KU den 3. november 2020, og der blev drøftet en lang række spørgsmålet vedrørende KU-mødet, herunder hvilke beslutninger der var truffet.

På mødet blev bl.a. spørgsmålet om, hvorvidt KU-beslutningen ville udgøre ekspropriation over for minkavlerne, bragt op, idet flere mødedeltagere mente, at dette var tilfældet. Jeg tilkendegav, at dette afhang af en afvejning af en række kriterier, herunder formålet med indgrebet, og at man ikke uden videre kunne lægge til grund, at indgrebet var ekspropriativt. Jeg nævnte, at denne vurdering skulle foretages af Justitsministeriets Stats- og Menneskeretskontor. Flere mødedeltagere understregede, at denne vurdering skulle foretages meget hurtigt. Jeg lovede, at vi ville vende hurtigt tilbage.

Tejs Binderup rejste på mødet et spørgsmål om hjemmelsgrundlaget for aflivning af mink, idet man hidtil kun havde aflivet mink i smittede farme og i risikozonerne omkring smittede farme. Dorthe Søndergaard spurgte, om dette ikke bare drejede sig om, at man ikke stillede de rigtige spørgsmål til sundhedsmyndighederne. Situationen var således markant anderledes med den nye risikovurdering fra SSI, end da det blev besluttet at aflive de smittede mink og minkene i risikozonerne. Hun nævnte også, at epidemiloven ikke gav hjemmel til aflivning. Der blev ikke konkluderet noget om, hvorvidt der var hjemmel til aflivning af alle mink.

Da der på mødet var usikkerhed om, hvorvidt regeringen havde besluttet, at der skulle være et permanent forbud mod mink, konkluderede Anne-Mette Lyhne Jensen, at dette spørgsmål måtte afklares, før det gav mening at tale mere. Mødet blev herefter afsluttet.

...”,

har han forklaret, at han ikke havde noteret yderligere om mødet. Det var derfor en smule forvirrende, da han ikke kendte til sagen på forhånd, og ganske kort forinden var blevet bedt om at deltage i mødet, hvor der blev talt om mange ting. De embedsmænd, som havde været til stede under KU-mødet, forsøgte man at få oplysninger fra. Det blev drøftet, om det alene var besluttet at aflive alle mink, eller om der også skulle indføres et forbud, og i givet fald om det var et midlertidigt eller permanent forbud mod hold af mink. Udover, hvad han har gengivet i notatet, husker han ikke, hvad de enkelte afdelingschefer gav udtryk for.

Efter mødet søgte Anne-Mette Lyhne Jensen at afklare, hvad der var besluttet på KU-mødet, og han inddrog Stats- og Menneskeretskontoret i spørgsmålet om ekspropriation.

Udover det refererede husker han ikke, hvad Tejs Binderup i øvrigt sagde under mødet. Han havde en opfattelse af, at Miljø- og Fødevareministeriet forud for mødet havde givet udtryk for hjemmelsgrundlaget, men at det var nogle interne vurderinger. Det der fik Dorthe Søndergaard til at reagere, var formentlig, at der forelå en ny risikovurdering fra Statens Serum Institut om smitte blandt mink, som betonedes den betydelige risiko for folkesundheden. Han vil tro, at Dorthe Eberhardt Søndergaard mente, at det måtte betyde noget for vurderingen af hjemlen, hvilken sundhedsmæssig situation man stod i. Risikovurderingen var voldsomt skærpet på det tidspunkt. De talte om, at Danmark var det næste Wuhan. De skulle finde ud af, hvad der var besluttet, før der kunne laves et pressemøde, og før de kunne vurdere, hvad der var hjemmel til, og afklare problemstillingen vedrørende ekspropriation. Spørgsmålet handlede derfor om, hvorvidt der alene var tale om aflivning, eller om der skulle gælde et permanent eller midlertidigt forbud mod minkavl.

Han husker ikke, hvor bemærkningen om ”det nye Wuhan” kom fra. Det var noget, der den 4. november 2020 blev talt om i afdelingen.

Adspurgt af kommissionen har han forklaret, at han ikke ved, hvorfor det var Dorthe Eberhardt Søndergaard fra Sundhedsministeriet, der udfordrede Tejs Binderup på afdelingschefmødet den 4. november 2020. Det kan være begrundet i spørgsmålet om, hvorvidt det hørte under epidemiloven eller under fødevarelovgivningen, men han ved det ikke. Justitsministeriet udfordrede ikke Tejs Binderups opfattelse, da Anne-Mette Lyhne Jensen var fraværende under dele af mødet, og han selv ikke kendte til § 30 i lov om hold af dyr. Han var enig med Dorthe Eberhardt Søndergaard, for så vidt angik hendes betragtninger om epidemiloven.

Forevist telefonnotat af 11. november 2020 fra telefonmøde den 4. november 2020 kl. ca. 11.15 mellem ham, Dorthe Søndergaard, Anne-Mette Lyhne Jensen (ekstrakten s. 2655), hvori det fremgår:

”...

På mødet blev også spørgsmålet om hjemmel til aflivning af mink uden for smittede farme og risikozonerne, som var blevet rejst under mødet om opfølgningen på KU-mødet, drøftet. Hverken jeg eller Anne-Mette Lyhne Jensen var bekendt med reglerne i lov om hold af dyr, som var blevet brugt til at aflive dyrene på de smittede minkfarme og i risikozonerne. Dorthe Søndergaard videresendte under samtalen en mail fra en jurist i Sundheds- og Ældreministeriet om § 30 i dyreholdsloven. Dorthe Søndergaard gentog, at det måtte være et spørgsmål om, at man ikke stillede de rigtige spørgsmål til sundhedsmyndighederne. Situationen var markant anderledes med den nye risikovurdering fra SSI.

Alle mødedeltagere gav udtryk for, at det umiddelbart var lidt svært at forstå, at man ikke kunne bruge de samme regler, som var blevet brugt til at aflive minkene i risikozonerne, idet situationen sundhedsmæssigt var markant anderledes og mere alvorlig nu med den nye risikovurdering fra SSI.

...

Jeg bemærkede, at det var Miljø- og Fødevareministeriets lovgivning, og at vi ikke havde haft mulighed for at sætte os ind i reglerne. Det måtte derfor være Miljø- og Fødevareministeriet, der foretog vurderingen i første række.

...”,

har han forklaret, at mailen fra juristen i Sundheds- og Ældreministeriet ikke gjorde særligt indtryk på ham, da den alene var tiltænkt som en hjælp til, at de hurtigt kunne sætte sig ind i dyreholdslovens § 30. Han så ikke på juristens vurdering i mailen, men han kiggede alene på paragraffens ordlyd, da den blev fremsendt under telefonmødet.

Adspurgt af Jakob Goldschmidt, bisidder for Tejs Binderup, har han forklaret, at referaterne fra telefonsamtalerne blev til efterfølgende, da det blev besluttet, at der skulle laves en redegørelse til Folketinget, og at Stats- og Menneskeretskontoret skulle stå for at lave redegørelsen for Justitsministeriets vedkommende. Da de skulle aflevere alt materiale til Stats- og Menneskeretskontoret, lavede de telefonnotaterne for telefonmøderne den 4. og 5. november 2020. Han tror ikke, han havde notater fra møderne. Han mener, at han viste begge referater til Anne-Mette Lyhne Jensen, da hun havde været til stede under begge møder.

Forvist mail af 4. november 2020 kl. 11.23 fra Dorthe Søndergaard til ham og Anne-Mette Lyhne Jensen med emnet "Fwd: Hjemmel til aflivning af mink" (ekstrakten s. 2252), forklarede han, at han læste mailen, mens han talte med Dorthe Eberhardt Søndergaard og Anne-Mette Lyhne Jensen. Udkommet af telefonmødet var, at det var relevant at se på § 30 i lov om hold af dyr, og at Anne-Mette Lyhne Jensen ville tage kontakt til Miljø- og Fødevareministeriet herom med henblik på, at Miljø- og Fødevareministeriet skulle afklare, om der var hjemmel i lov om hold af dyr. Han fik til opgave - sammen med Stats- og Menneskeretskontoret - at få skrevet en tekst om ekspropriation, som skulle sendes til kredsen af afdelingschefer.

Hele arbejdsprocessen var besværliggjort af, at Anne-Mette Lyhne Jensen arbejdede hjemmefra og havde meget travlt. Det var måske lidt usædvanligt at kontakten mellem ministerierne skete på afdelingschefsniveau, men når der var tale om en krisesituation, foregik det nogle gange sådan. Han følte ikke, at Miljø- og Fødevareministeriet blev sat under pres i forhold til at vurdere hjemmelsspørgsmålet.

Anne-Mette Lyhne Jensen kontaktede herefter Tejs Binderup. Arbejdsfordelingen fremgår af mail af 4. november 2020 kl. 11.30 fra Anne-Mette Lyhne Jensen til ham, Dorthe Eberhardt Søndergaard med emnet "**Subject:** SV: Hjemmel til aflivning af mink" (ekstrakten s. 2260), hvori der fremgår:

"...

Fødevarestyrelsen kigger lige på hjemmelen igen.

...",

og forevist mail af 4. november 2020 kl. 12.08 fra Anne-Mette Lyhne Jensen til diverse medarbejdere og sendt cc til ham og Lisbeth Gro Nielsen om "Beslutning om og hjemmel til aflivning af mink" (ekstrakten 2266), hvori der fremgår:

"...

Har fået bekræftet, at beslutningen var, som Line udlagde det, dvs. der er ikke truffet beslutning om et forbud. Regeringen vil ikke afskære muligheden for, at der efter Corona kan genopbygges en minkindustri i Danmark

Arbejdstesens ift hjemmel for aflivning af mink er følgende

- MVFM har hjemmel til aflivning f alle mink i § 30 i lov om hold af dyr (MFVM afklarer endeligt)
- der er ikke tale om ekspropriation (JM afklarer endeligt)

Vi l lave bidrag til dagens udmeldingspapir og fælles talelinjer ud fra ovenstående. Som altid super skaro bagkant.

...”,

har han forklaret, at han forstod mailen, sendt kl. 12.08, fra Anne-Mette Lyhne Jensen således, at hun havde talt med andre end Line Nørbæk, hvor hun havde fået resultatet fra KU-mødet bekræftet. Arbejdstesens arbejdede de ud fra, indtil andet var besluttet. Han var ikke med til at fastsætte arbejdstesen, da han arbejdede på ekspropriationsspørgsmålet. Hvis der ikke var hjemmel i § 30 i lov om hold af dyr, ville det forsinke indsatsen i omegnen af en uge med udarbejdelsen af et lovforslag. Danmark stod i en meget voldsom situation, så det var vigtigt at finde ud af, om der var en hjemmel. Han talte ikke mere med Anne-Mette Lyhne Jensen om hjemmelsspørgsmålet før pressemødet, så han ved ikke, hvad hun talte med Tejs Binderup om. Han havde den opfattelse, at hjemmelsspørgsmålet blev håndteret af de to afdelingschefer, og ud fra mailen om arbejdstesen blev han bekræftet i, at afdelingscheferne var ved at finde en løsning.

Der havde været samtaler mellem Tejs Binderup og Anne-Mette Lyhne Jensen, der førte til mailen om arbejdstesen. Man skulle finde ud af, om der var hjemmel i § 30 i lov om hold om dyr. Han havde ikke selv kigget på bestemmelsen på det tidspunkt. Han antager, at Anne-Mette Lyhne Jensen beskrev arbejdstesen på baggrund af drøftelser med den relevante afdelingschef i Miljø- og Fødevareministeriet, og at Miljø – og Fødevareministeriet var med på, at det var en arbejdstese.

Han var klar over, at der var pressemøde senere på dagen. Han mente ikke, at det var relevant for ham at overveje at orientere Statsministeriet om hjemmelsspørgsmålet. Det ville ikke være sædvanligt, da det vedrørte lovgivning på Miljø- og Fødevareministeriets område, og spørgsmålet blev håndteret af afdelingscheferne. Det var Tejs Binderup, der havde rejst spørgsmålet om hjemmel, og han vidste ikke, hvad Anne-Mette Lyhne Jensen havde talt med Tejs Binderup om. Han gik ud fra, at Tejs Binderup var med på arbejdstesen.

Efter aftale med Anne-Mette Lyhne Jensen gik han i gang med at lave et udkast til en arbejdshypotese om ekspropriationsspørgsmålet. Efter at have talt med Henrik Skovgaard-Petersen sendte han en mail herom til Anne-Mette Lyhne Jensen med arbejdshypotesen. Vurderingen var lavet på utrolig kort tid. Herefter overtog Stats- og Menneskeretskontoret ekspropriationsspørgsmålet.

Forevist sin mail af 4. november 2020 kl. 12.13 til Anne-Mette Lyhne Jensen (ekstrakten 2262), hvori det fremgår:

”...

Subject: SV: Har skrevet teksten, men vil gerne lige have den forbi Henrik

...

Hermed bud på tekst nedenfor.

...

”Udøvelse af virksomhed med minkavl er beskyttet af grundlovens § 73. Aflivning af alle mink udgør derfor et indgreb i en rettighed, der er omfattet af grundlovens ejendomsbegreb.

Det betyder imidlertid ikke i sig selv, at minkavlerne har krav på ekspropriationserstatning.

Hvorvidt et sådant indgreb må anses for ekspropriativt, beror herefter på et samlet skøn over indgrebets beskaffenhed.

...

Det er i den forbindelse det samlede indgreb i den pågældende virksomhed og altså ikke de enkelte mink, vurderingen skal foretage i forhold til.

Flere momenter taler for, at der ikke er tale om et ekspropriativt indgreb. Det skyldes navnlig, at der er tale om et generelt indgreb over for erhvervet, som har en stærk begrundelse, idet det varetager hensynet til menneskers liv og helbred.

...

Indgrebet går desuden ikke ud på at overføre ejendomsret til andre. Omvendt taler det dog i den modsatte retning, at det som følge af, at avlsdyrene også aflives, vil være vanskeligt og tidskrævende at starte minkavlsvirksomheden op igen, når pandemien er overstået.

Spørgsmålet er ved at blive afdækket, men det er indtil videre arbejdshypotesen, at der ikke generelt vil være tale om et ekspropriativt indgreb...

...”

har han forklaret, at på det tidspunkt var det afklaret, at det var besluttet, at alle mink skulle aflives. Han havde ikke forstået beslutningen sådan, at der skulle være et forbud mod hold af mink. De facto betød beslutningen dog, at der i en periode ikke kunne være mink i Danmark. Udstrækningen af denne periode ville få betydning for vurderingen af, om indgrebet ville være ekspropriativt. På det tidspunkt var forståelsen, at der ikke var tale om et forbud, men at beslutningen vedrørte aflivning af de eksisterende mink herunder avlsdyr. Hvis der blev importeret mink igen, ville de dog antageligt blive slået ned af myndighederne.

Forevist mailkorrespondance af 4. november 2020 mellem ham, Tejs Binderup, Anne-Mette Lyhne Jensen og Dorthe Eberhardt Søndergaard med emnet ”Re: Hjemmel til aflivning af mink” (ekstrakten s. 2254-2255), hvori det fremgår:

”...

Fra: Tejs Binderup ...

Sendt: 4. november 2020 15:32

Til: Anne-Mette Lyhne Jensen ...

Cc: Dorthe Eberhardt Søndergaard ..., Morten Holland Heide ...

Kære Anne-Mette

FVST vil gerne have en kontakt til jer. De mener ikke, at hjemlen kan udbredes til hele landet.

...

Fra: Morten Holland Heide ...

Sendt: 4. november 2020 15:43

Til: Tejs Binderup ..., Anne-Mette Lyhne Jensen ...

Cc: Dorthe Eberhardt Søndergaard ...

Emne: SV: Hjemmel til aflivning af mink.

Kære Tejs

Ok. Hvem skal vi tale med?

...”,

har han forklaret, at han ikke foretog sig andet end at svare på mailen. Der stod ikke, hvad departementet mente om det.

Han fokuserede på det tidspunkt på et møde i indsatsgruppen kl. 18.30, hvor spidserne på de relevante ministerområder skulle finde ud af, hvad de skulle gøre omkring Nordjyllandsrestriktionerne. Han skulle inden da nå at lave udkast til en bekendtgørelse herom.

Han fulgte ikke så meget med i pressemødet, der blev afholdt kl. 16, da han arbejdede på det tidspunkt. Pressemødet kørte i baggrunden på en storskærm i et storrumskontor, der lå ved siden af hans kontor, hvor han sad og arbejdede. Han konkluderede, at alle mink skulle aflives, og at detastede. Han overvejede på dette tidspunkt ikke, hvorvidt der var hjemmel hertil. Han opfattede det som en politisk udmelding, som skulle implementeres, og som led heri kiggede de den 5. november 2020 på, om det kunne ske med hjemmel i gældende ret, eller om det skulle igennem Folketinget. Set i bakspejlet er det nemt at se, at nogen skulle have gjort opmærksom på hjemmelsproblematikken, men det var ikke noget, som var hans opgave. Alle handlede ud fra de oplysninger, som de havde på det tidspunkt.

Forevist mail af 4. november 2020 kl. 16.10 fra Anne-Mette Lyhne Jensen til ham om ”Hjemmel til aflivning af mink” (ekstrakten s. 2562), hvori det fremgår:

”...

FYI - EM holder hårdt på, at de statsstøtteretligt alene kan give erstatning, hvis der er tale om et egentligt forbud (ud fra logikken, at hvis man bare kan købe ny mink, så er det ikke forbudt - heller ikke selvom man kan forvente et nyt påbud om at slå dem ihjel).

Hvis der alligevel er behov for hastelovgivning, så løser det i det mindste det problem.

...”,

har han forklaret, at for at der kunne udbetales kompensation, skulle der ifølge Erhvervsministeriet nedlægges et egentligt forbud mod hold af mink, hvilket også kom til at fremgå af den endelige lovtæst. Anne-Mette Lyhne Jensen sendte mailen under pressemødet. Han havde som opfølgning på

mailen herefter nogle drøftelser med Erhvervsministeriet. Erhvervsministeriet havde skrevet, at mink-avlernes lokaliteter, i medfør af epidemiloven, også kunne tilføjes til listen over virksomheder, der havde forbud mod at holde åbent. Dette var han uenig i, da man ikke i medfør af epidemiloven kunne lave et sådan forbud, som statsstøtteretligt var nødvendigt. Denne afklaring kom omkring kl. 16.30.

Forevist mail af 4. november 2020 kl. 21.31 fra Tejs Binderup til ham, Anne-Mette Lyhne Jensen, sendt cc til Dorthe Eberhardt Søndergaard og Birthe Schubart (ekstrakten s. 2254), hvori det fremgår:

”...

Subject: SV: Hjemmel til aflivning af mink.

Kære Morten

Beklager sent svar. Indbakken har været lidt rødglødende.

Du skal tale med Birthe Shubart fra Fødevarestyrelsen (cc).

For god ordens skyld. Ift. om et forbud mod minkavl vil udgøre ekspropriation eller ej skulle U 2018.2501 Ø (ræveholdsdommen) være interessant, men det er I nok allerede opmærksomme på.

...”,

har han forklaret, at han ikke havde været inde over vurderingen i § 30, da han modtog mailen fra Tejs Binderup. Han forstod Tejs Binderups mail som om, at Fødevarestyrelsen gerne ville have hjælp med det juridiske. Det var naturligt, at han stillede sig til rådighed hertil, hvilket var det, som han meldte tilbage på. Tejs Binderup vendte først ved denne mail tilbage til spørgsmålet om kontakt til Fødevarestyrelsen. Samme aften blev han ringet op af retschef i Miljø- og Fødevareministeriet Paolo Perotti.

Forevist telefonnotat af 12. november 2020, udarbejdet af ham, om ”...samtale den 4. november 2020 kl. 21.54 med retschef i Miljø- og Fødevareministeriet Paolo Perotti” (ekstrakten s. 4135), hvori det fremgår:

”...

Retschef i Miljø- og Fødevareministeriet Paolo Perotti ringede til mig for at drøfte spørgsmålet om hjemmel til at aflive mink uden for smittede farme og risikozonerne.

Han spurgte ind til, i hvilket omfang Justitsministeriet havde vurderet hjemmelsspørgsmålet. Jeg sagde, at vi ikke havde foretaget en vurdering af hjemmelsspørgsmålet, men blot gjort opmærksom på dyreholdslovens § 30, som efter sin ordlyd forekom rummelig, og spurgt til, om det ikke gjorde en forskel, at der i forhold til dengang, hvor risikozonerne på 7,8 km blev indført, nu forelå en ny risikovurdering fra SSI om mink. Hjemmelsvurderingen skulle i første række foretages af Miljø- og Fødevareministeriet, idet det var deres lovgivning. Det var i den forbindelse vigtigt, at Fødevarestyrelsen blev tryktestet på deres vurdering om, at det ikke var muligt at aflive alle mink.

Han oplyste, at han først havde læst dyreholdslovens § 30 sådan, at man godt kunne aflive alle mink, men at han efter at have talt med en medarbejder i Fødevarestyrelsen havde ændret opfattelse, og at han nu vurderede, at der ikke var hjemmel.

Han kom med en længere forklaring, som vi aftalte, at han sendte på skrift, hvorefter Justitsministeriet ville kigge på problemstillingen.

Jeg sagde, at hvis det var hans vurdering, at der ikke var hjemmel, så var det formentlig rigtigt, men at vi ville se på spørgsmålet, når vi havde modtaget teksten fra ham.

Jeg nævnte, at der i givet fald skulle udarbejdes et hastelovforslag. Jeg nævnte i den forbindelse, at det muligvis under alle omstændigheder var nødvendigt med et lovforslag for så vidt angår forbudsdelen.

...”,

har han forklaret, at der på det tidspunkt forelå en vurdering fra Fødevarestyrelsen og fra retschefen, og han formodede, at man havde taget højde for de nye oplysninger, der var kommet fra Statens Serum Institut. De enkelte fagministerier havde ansvaret for egen lovgivning, men Justitsministeriet kunne engang imellem yde sparring til et fagministerium ved at udfordre dem på deres vurdering og måske sammen nå frem til et andet resultat. Han ville aldrig hævde, at der var hjemmel, hvor det endda drejede sig om et meget voldsomt indgreb over for borgere/virksomheder, hvis et fagministerium sagde, at der ikke var hjemmel. Han ville derimod have reageret anderledes, hvis han var uenig med et fagministerium i, at der var hjemmel.

Forevist mail af 4. november 2020 kl. 22.45 fra Paolo Perotti til ham om ”Hjemmel til aflivning af mink” (ekstrakten s. 2641-2642), hvori det fremgår:

”...

Som aftalt hermed Fødevarestyrelsens skriv om det mangелende hjemmelsgrundlag i lov om hold af dyr:

I lyset af den nuværende situation, som det blev præsenteret ved pressemødet i dag, pågår der drøftelser om hjemmelsgrundlaget til aflivning af raske mink uden for de fastlagte zoner (7,8 km), når minkene skal aflives af hensyn til folkesundheden.

...

Det skal for en god ordens skyld bemærkes, at fastlæggelse af den zone på 7,8 km, hvor besætninger, der ikke er konstateret smittet, også pålægges restriktioner i form af aflivning jf. § 30, stk. 2, litra h), er fastsat ud fra en konkret risikovurdering fra DK VET af 29. september 2020, hvoraf det fremgår, at der en høj risiko for smitte mellem mennesker og mink og mellem mink og mennesker... Baseret på de første 20 smittede farme er afstanden mellem en smittet minkfarm til nærmeste smittede minkfarm, af DK VET beregnet til en medianværdi på 1,06 km (5-95-percentiler: 0,6-7,8km).

...”,

har han forklaret, at han efter forberedelse af og deltagelse i indsatsgruppemødet kl. 18.30, afsluttede nogle sager fra Lovkvalitetskontoret. Han modtog mailen fra Paolo Perotti kl. 22.45 og besluttede henset til det sene tidspunkt og hjernekapacitetsmæssigt, at de måtte vente med hjemmelsdrøftelserne til dagen efter.

Adspurgt af Arvid Andersen, bisidder for Uffe Stormly, har han forklaret, at han ikke mener, at Veterinærkonsortiet blev bedt om en fornyet vurdering af zonefastsættelsen. Han husker ikke, at de havde konkrete drøftelser herom.

Forevist sin mail af 5. november 2020 kl. 00.00.36 til Anne Mette Lyhne Jensen, hvori han videre- sendte Paolo Perottis mail (ekstrakten s. 2657), fremgår det:

”...

Se nedenfor. Vi ser på det i morgen, så vi finde ud af, om de har ret. Hvis de har, og vi ikke kan finde anden hjemmel, skal nogen skrive et lovforslag meget hurtigt.

...”,

har han, adspurgt af Jakob Goldschmidt, bisidder for Tejs Binderup, forklaret, at han skrev ”nogen”, da han vidste, at der på det tidspunkt var en drøftelse mellem Miljø- og Fødevareministeriet og Sundhedsministeriet om, hvem der skulle skrive lovforslaget. Andre mente, at det var Justitsministe- riets opgave. Det havde ingen betydning for ham, om det var Miljø- og Fødevareministeriet eller Sundhedsministeriet; han vidste blot, at det ikke var Justitsministeriets opgave. Da det ikke var afkla- ret, skrev han ”nogen”. Det var oplagt, at opgaven lå hos Miljø- og Fødevareministeriet, da det lå i naturlig tilslutning til Miljø- og Fødevareministeriets lovgivning, hvilket det også endte med at høre til.

Forevist sin mail til Camilla Marta Giordano (ekstrakten s. 2660), afsendt få minutter senere, hvori det fremgår:

”...,

Vil du ikke se på, om de har ret?

...”,

har han forklaret, at Camilla Marta Giordano var fuldmægtig i Reguleringskontoret.

Forevist mail af 5. november 2020 kl. 11.01 fra Paolo Perotti til ham (ekstrakten s. 2712), hvori det fremgår:

”...

Emne: SV: Hjemmel til aflivning af mink

Prioritet: Høj

...

Har I haft lejlighed til at se på denne?

...”,

og forevist telefonnotat af 10. november 2020 udarbejdet af Mads Møller Langtved om en telefonisk samtale mellem ham, Mads Møller Langtved, Camilla Martha Giordano og Paolo Perotti den 5. november 2020 kl. 12.04 (ekstrakten s. 2720-2721), hvori det fremgår:

”...

Anledningen til telefonsamtalen var en e-mail sendt af Paolo Perotti den 4. november 2020 kl. 22.46 til Morten Holland Heide. I denne mail er konklusionen, at det er vurderingen, at der ikke er hjemmel i lov om hold af dyr til at aflive alle mink og forbyde genindsættelse af mink i en længere periode. JM gennemgik e-mailen med MFVM og spurgte ind til de nærmere passager og vurderinger i e-mailen.

Derudover blev forståelsen af forarbejderne til § 30 i lov om hold af dyr drøftet, herunder det spørgsmål om bestemmelsen alene kan anvendes til aflive smittede dyr og dyr i en nærmere afgrænset zone til de smittede dyr, eller om også ikke-smittede dyr uden for sådanne zoner vil kunne aflives efter § 30.

Efter drøftelsen af rækkevidden af hjemlen tilkendegav JM, at man ikke på kontorniveau – og ud fra de oplysninger, JM havde modtaget fra MFVM om hjemmelgrundlaget – havde grundlag for at tilsidesætte den faglige vurdering og konklusion, som Fødevarestyrelsen og MFVM havde foretaget i emailen. Det blev afslutningsvist understreget, at JM for god ordens skyld havde behov for at klare fortolkningen med Anne-Mette Lyhne Jensen (AC i Beredskabsafdelingen).

Det bemærkes, at Anne-Mette Lyhne Jensen i forlængelse af mødet pr. sms kl 12.54 til Morten Holland Heide, Mads Møller Langtved og Camilla Marta Giordano oplyste, at hun havde talt med Tejs Binderup (AC i MFVM) og bl.a. oplyst til ham, ”at vi ikke kan/vil underkende vurderingen.

...”,

har han forklaret, at det hastede meget, da man frygtede et ”nyt Wuhan”, og det skulle hurtigt afklares, om der var hjemmel til at slå mink ned uden for zonerne i gældende lovgivning. Da han mødte ind om morgenen, var der en lidt panisk stemning, da deres forberedte restriktionspakke for Nordjylland skulle ændres, hvilket han skulle undersøge med udgangspunkt i epidemiloven. De skulle besvare en række spørgsmål, der kom via sms’er fra Johan Kristian Legarth, der var til KU-møde. Dette var årsagen til, at han først ringede kl. 12.04 til Paolo Perotti. Det var under denne samtale, at drøftelsen om en mulig hjemmel i lov om hold af dyr § 30 endte. Han så Mads Møller Langtveds notat fra samtalen, før det var færdigt.

De ringede umiddelbart efter samtalen med Paolo Perotti til Anne-Mette Lyhne Jensen for at forelægge hende problemstillingen og deres rådgivning af Miljø- og Fødevareministeriet. Hun var enig i, at Miljø- og Fødevareministeriets hjemmelsvurdering ikke var noget, som de skulle underkende, hvilket hun orienterede Tejs Binderup om. Johan Kristian Legarth blev formentlig også orienteret af Anne-Mette Lyhne Jensen.

Adspurgt af David Neutzsky-Wulff, bisidder til Casper Lund Borch, har han forklaret, at bemærkningen om at ”... at vi ikke kan/vil underkende vurderingen” ikke var et mundtligt citat, men et citat fra en sms. De havde ikke grundlag for at tilsidesætte fagministeriets vurdering. Det var et voldsomt indgreb, og der var et skærpet hjemmelskrav hertil. Miljø- og Fødevareministeriet ønskede Justitsministeriets bistand til fortolkning og sparring. De kiggede i forarbejderne til dyreholdsloven § 30, og de spurgte Paolo Perotti om de ting, der undrede dem. Hvis fagministeriet sagde, at der ikke var hjemmel, ville de ikke tilsidesætte det. Paolo Perotti var meget stålfast og holdt fast i, at der ikke var

hjemmel. Hvis der skulle laves et lovforslag, skulle de i gang med det samme, og de måtte så arbejde ud fra den tese, at der var behov for et lovforslag.

Camilla Marta Giordano gav ham lovens forarbejder herunder både til hovedloven og til en senere ændringslov fra 2018.

Han ved ikke, om der blev sendt sms'er fra deltagerne på KU-mødet den 3. november 2020. Det kan forekomme, at deltagerne i KU-møder sender sms'er med spørgsmål. Det skete under et KU-møde den 5. november 2020 om formiddagen, hvor Johan Kristian Legarth og Lisbeth Gro Nielsen skrev sms'er om afklaring af epidemiloven.

Forevist sms fra Anne-Mette Lyhne Jensen til Mads Møller Langtved den 5. november 2020 (tillægs-ekstrakt 4, s. 762), hvori det fremgår:

”...

[Anne-Mette Lyhne Jensen, kl. 12.55]:

Har talt med Tejs. Oplyst at vi ikke kan/vil underkende vurderingen. Tilkendegivet at hastelov ligner deres ressort – og at vi ikke har holdning til hvilken lov den passer i / selvstændig lov. Han havde ikke tænkt at det ikke var deres ressort og ville lige vende internt. Dorthe S. i SUM orienteret.

...”,

har han forklaret, at han ikke fik nogen tilbagemelding fra Dorthe Eberhardt Søndergaard.

Forevist mail af 5. november 2020 kl. 20.17 fra Anne-Mette Lyhne Jensen til ham og Mads Møller Langtved (ekstrakten s. 2817), hvori det fremgår:

”...

Emne: Mink-lovforslag

Talte med Paolo igen

Kunne forstå, at MFVM var blevet enige med nogen/sig selv om, at de skal skrive lovforslaget.

Jeg lovede at vi – som altid – bistår med skrivningen og det juridiske – og at kontakten kunne gå via Reguleringskontoret.

NOST er opmærksomme på, at der skal etableres hjemmel.

...”,

har han forklaret, at initiativet til at skrive lovforslaget lå hos Miljø- og Fødevareministeriet. NOST eller Rigspolitiet var opmærksomme på, at der ikke var hjemmel i § 30 til aflivning af mink uden for zonerne. Anne-Mette Lyhne Jensen havde formentlig talt med Paolo Perotti.

Der var et virtuelt møde den 5. november 2020 kl. 9.45 om Nordjyllandsrestriktionerne, hvor også Rigspolitiet, ved bl.a. Lykke Sørensen, var med. Derudover var Anne-Mette Lyhne Jensen, repræsentanter fra Sundhedsministeriet og departementet også til stede. I randen af mødet sagde han til Lykke

Sørensen, på baggrund af mailen fra Paolo Perotti den 4. november 2020 om aftenen, at der var rejst en problemstilling om hjemlen, hvilket de ville kigge på hurtigst muligt. Lykke Sørensen sagde, at hun allerede var opmærksom herpå, da Miljø- og Fødevareministeriet eller fødevaremyndighederne allerede havde oplyst hende herom, så det kom ikke som en overraskelse. Han informerede ikke Statsministeriet herom, og han ved ikke, om andre fra Justitsministeriet gjorde det.

Forevist sin mail af 5. november 2020 kl. 21.41 til Camilla Marta Giordano, sendt cc til Mads Møller Langtved, hvor han videresendte Anne-Mette Lyhne Jensens mail af samme dato (ekstrakten 2817), hvori det fremgår:

”...

Emne: VS: Mink-lovforslag

...

T.o. Jeg tale kort med den relevante kontorchef her til aften (Paolo Drostby). Han pegede på den udfordring, at vi skal finde ud af, hvordan vores erstatningsordning passer sammen med den eksisterende i § 56. Der er jo nogen, der allerede har fået erstatning efter den. Tænker at vi sammen med Miljø- og Fødevareministeriet må lægge en plan i morgen og herunder finde ud af, hvem vi ellers skal have med i arbejdet.

...”

har han forklaret, at mailen var udtryk for en procesmelding på noget, som de skulle være opmærksomme på i det kommende lovforslag.

Adspurgt af kommissionen har han forklaret, at arbejdet med lovforslaget gik i gang fredag den 6. november 2020 efter et møde kl. 13 mellem en række ministerier. Fra Justitsministeriet deltog han, Mads Møller Langtved, Henrik Skovgaard-Petersen og Anders Sparholt Jørgensen. Der var vist vedhæftet et tidligt udkast til lovforslaget i mødeindkaldelsen. Mødet kom til at handle om ekspropriation. Han blandede sig ikke heri, men han tilkendegav, at de stod til rådighed i arbejdet med at skrive lovforslaget. Han lagde til grund, at der skulle være hjemmel til aflivning og hjemmel til et midlertidigt forbud. Han har formentlig den 5. november 2020 sagt til Camilla Marta Giordano, at hun skulle begynde at forberede sig på lovarbejdet. Anne-Mette Lyhne Jensen vidste, at de skulle i gang med lovarbejdet. Han ved ikke, om departementschefen vidste det. Det var helt sædvanligt, at kontorcheferne begyndte på lovarbejdet uden om departementschefen. Det var ikke justitsministeren, der skulle fremsætte lovforslaget, men Justitsministeriet skulle blot bistå Miljø- og Fødevareministeriet. Det endelige produkt blev formentlig forelagt højere oppe. Forelæggelsen kan godt være sket mundtligt. Han mener, at det den 5. november 2020 om aftenen blev besluttet, at det var Miljø- og Fødevareministeriet, der skulle fremsætte lovforslaget.

Det var først den 5. november 2020 omkring kl. 13, at det stod klart for ham, at der var behov for en ny lov for at kræve aflivning af mink uden for zonerne. Under pressemødet den 4. november 2020 drøftede han kompensation med Erhvervsministeriet, idet kompensation, ifølge Erhvervsministeriet, statsstøtteretligt forudsatte et egentligt forbud mod hold af mink. Dette var der ikke var hjemmel til i epidemiloven, og hvis der heller ikke var hjemmel andre steder, skulle der etableres en lov for så vidt angik kompensationsdelen. Det var omkring det tidspunkt, at han fik en kraftig formodning om, at

der blev brug for et lovforslag for så vidt angik forbudsdelene, men dette så han ikke som hastende. Sundhedskrisen kom forud for kompensationen. Det var først dagen efter, at det lå klart, at der også var brug for et lovforslag om aflivningsdelen.

Forevist mailkorrespondance af 5. november 2020 mellem ham og Henrik Skovgaard-Petersen (ekstrakten s. 2822), hvori det fremgår:

”...

Fra: Henrik Skovgaard-Petersen...

Sendt: 5. november 2020 21:57

Til: Morten Holland Heide ...

Emne: SV: Hjemmel til aflivning af mink

...

Vi har lagt et papir til Johan her til aften. Det skulle gerne understøtte, at man går videre med lovgivningsmodellen.

Der skal vist være en DC-drøftelse i morgen (det ved du nok bedre end jeg), og så bliver vi forhåbentlig klogere.

...

[Fra: Morten Holland Heide]

Sendt: 5. november 2020 22:05

Til: Henrik Skovgaard-Petersen ...

Emne: SV: Hjemmel til aflivning af mink

Super, tak. Jeg har ikke hørt om et DC-møde (det er ikke altid, at den slags siver så langt ned i rækkerne), men jeg forstår, at Miljø- og Fødevarer har påtaget sig at være tovholder og fremsætte.

...

Fra: Henrik Skovgaard-Petersen

Til: Morten Holland Heide

Emne: SV: Hjemmel til aflivning af mink

Dato: 5. november 2020 22:10:41

Imponerende. Det er da gode tegn!

...”,

har han forklaret, at han ikke ved, hvad papiret til Johan Kristian Legarth nærmere omhandlede, da det ikke var noget, som han så. Han går ud fra, at det handlede om ekspropriation. Omkring kl. 13 samme dag var konklusionen, at der skulle mere lovgivning til. Han ved ikke, om Johan Kristian Legarth blev gjort bekendt hermed.

Adspurgt af kommissionen, har han forklaret, at han mener, at det var Søren Bøllingtoft fra Erhvervsministeriet, som han talte med om statsstøtte under pressemødet. Erhvervsministeriet lagde Justitsministeriets fortolkning af epidemiloven til grund. Erhvervsministeriet ændrede deres papirer, så der

ikke stod, at der skulle etableres forbud mod minkavl med hjemmel i epidemiloven. Dagen efter fandt det hurtigt sin løsning, da det stod klart, at der skulle laves et lovforslag om aflivning, og at dette så også skulle omfatte et midlertidigt forbud mod at holde mink. Der var en debat mellem Fødevarestyrelsen og departementet om, hvorvidt tempobonus skulle fremgå af loven eller af et aktstykke. Der blev søndag den 8. november 2020 indsat en bestemmelse om tempobonus, hvilket han syntes var lidt mærkeligt, da lovens datoer ikke gav mening. Han husker ikke, hvem der indsatte bestemmelsen om tempobonus i lovforslaget, men han vil tro, at det var departementet i Miljø- og Fødevareministeriet. Tempobonussen fik i sidste ende karakter af en begunstiggelse med tilbagevirkende kraft. Omkring den 13. eller 14. november 2020 var der en mailkorrespondance mellem Rasmus Jarlov og Statsministeriet, som han også modtog, hvor det fremgik, at Stats- og Menneskeretskontoret, ved Henrik Skovgaard-Petersen, var ved at undersøge spørgsmålet om tempobonus.

Han arbejdede første gang med corona omkring den 10. marts 2020, hvor han var blevet ringet op af Anders Sparholt Jørgensen, som sagde, at der meget hurtigt skulle laves et udkast til en ny epidemilov. Han fulgte ikke meget med i pressemødet den 11. marts 2020, da han arbejdede på lovforslaget. Statsministeren kom under pressemødet med forskellige opfordringer herunder til nattelivet, offentlige arbejdspladser, forsamlingsforbud med videre. Lovforslaget skulle give hjemmel til de forskellige restriktioner. Det slog ham ikke, at der ikke under pressemødet den 4. november 2020 blev talt om hjemlen til at aflive alle mink. De havde meget travlt på det tidspunkt herunder med at få lavet nordjyllandsrestriktionerne og derefter med lovforslaget.

Lørdag den 7. november 2020 fik han en fornemmelse af, at der var noget galt. Han deltog i et møde, der sluttede ca. kl. 17.30, hvor der var blevet sagt noget, som gjorde ham bekymret for, hvad der var blevet meldt ud til minkavlerne. Han talte med Mads Møller Langtved herom. De undrede sig over, at de ikke havde hørt omtale af, at der skulle være et lovarbejde i gang. De skrev lørdag kl. 22.55 et udkast til en mail til Miljø- og Fødevareministeriet. De aftalte, at Mads Møller Langtved skulle tale med Anne-Mette Lyhne Jensen om, hvorvidt det var i orden at sende mailen, da mailen indebar, at de bevægede sig ind på et andet ministeries ressort. De var i tvivl om, hvorvidt minkavlerne vidste, at der var et lovforslag på vej, og om de vidste, at de ikke på daværende tidspunkt havde pligt til at aflive deres mink uden for zonerne.

Forevist sin mail af 7. november 2020 kl. 23.14 til Charlotte Røgild Knudsen og Paolo Drostby, sendt cc til Mads Møller Langtved og Camilla Marta Giordano (ekstrakten s. 3167), hvori idet fremgår:

”...

Som opfølgning på det møde, vi havde tidligere i dag om lovforslaget, så skal I lige være opmærksomme på, at det er vigtigt, at minkavlerne forud for deres eventuelle beslutning om frivilligt at aflive mink får klar besked om, at en pligt til at aflive pt. kun gælder for smittede minkfarme og minkfarme i risikozonerne. Minkavlerne bør naturligvis få at vide, at der ikke uden for disse situationer kan stilles krav om aflivning, idet dette forudsætter, at Folketinget vedtager lovforslaget herom, hvorefter pligten vil gælde fra tidspunktet for lovens ikrafttræden. Det står dem frit for at aflive, men de bør selvsagt træffe denne beslutning på et oplyst grundlag, og man kan nok ikke fortænke dem i at være lidt forvirrede herom i lyset af den måde, der, så vidt vi ved, hidtil er blevet kommunikeret offentligt om aflivningen. Det er muligt, at de under alle omstændigheder ville aflive deres mink nu for at pelse, men kendskab til reglerne er jo under alle omstændigheder så relevant i forhold til avlsdyrene. Hvis sådan vejledning ikke gives på nuværende tidspunkt, bør I tage fat i Fødevarestyrelsen herom.

...”,

har han forklaret, at han sendte mailen, da de var bekymret for, at alt ikke var som det skulle være. De kendte på det tidspunkt ikke til det brev, der var sendt til minkavlerne om fredagen.

Forevist sin mail af 9. november 2020 til Anders Sparholt Jørgensen (ekstrakten s. 3471), hvori der fremgår:

”...

Emne: VS: Hjemmel til aflivning af mink

...

T.o. Det var så den vi gav udtryk for, at vi ikke havde grundlag for at tilsidesætte.

...”,

har han forklaret, at Anders Sparholt Jørgensen var i gang med at hjælpe Miljø- og Fødevareministeriet med at få berigtiget brevet til minkavlerne, som var blevet sendt om fredagen. Han sendte mailen til Anders Sparholt Jørgensen som led i, at Anders Sparholt Jørgensen havde spurgt ind til sagen med henblik på at give minkavlerne en klar udmelding om, at de ikke var forpligtet til at aflive deres mink uden for zonerne, før en ny lov var vedtaget. De talte ikke om aflivning inden for zonerne.

Forevist sin mail af 11. november 2020 kl. 14.18 til sig selv med et skærbillede af en sms fra Anne-Mette Lyhne Jensen (ekstrakten s. 4014), hvori det fremgår:

”...

[Anne-Mette Lyhne Jensen, kl. 12.35]:

Har lige talt med Pelle. Han synes at vi skal fastholde det, der stod i sagen (mindre sundhedsmyndighederne mener noget andet). Han vil sørge for, at det står klart for statsministeren.

[Anne-Mette Lyhne Jensen, kl. 12.53]:

Har talt m Tejs. Oplyst at vi ikke kan/vil underkende vurderingen. Tilkendegivet at hastelov ligner deres ressort - og at vi ikke har holdninger til hvilken lov den passer i/selvstændig lov. Han havde ikke tænkt at det ikke var deres ressort og ville lige vende internt. Dorthe S. i SUM orienteret.

...”,

har han forklaret, at han sendte mailen til sig selv, da det var besluttet, at der skulle laves en samlet redegørelse om forløbet til Folketinget af Miljø- og Fødevareministeriet i samarbejde med Stats- og Menneskeretskontoret. De skulle samle alt deres materiale herom, hvorfor han sendte skærbilledet

af sms'en i en mail til sig selv, så han kunne videresende mailen til Stats- og Menneskeretskontoret sammen med resten af materialet. Han fremsendte herefter det samlede materiale til Stats- og Menneskeretskontoret. Han forsøgte bevidst at holde sig ude af tilblivelsen af selve redegørelsen, da han selv var involveret i sagen. Han mener, at sms'en sendt kl. 12.35 alene vedrørte Nordjyllandsrestriktionerne. Beskeden kom utilsigtet med, da han tog et screendump på sin telefon.

Forevist sin mail af 6. december 2020 kl. 14.01 til Anne-Mette Lyhne Jensen med emnet "Artiklen i Politiken" (ekstrakten s. 5445), hvori det fremgår:

"...

Så blev artiklen bragt:

[Der lå to løsninger på bordet i Statsministeriet. Begge »umiddelbart« uden lovhjemmel. Så valgte statsministeren en endnu hårdere - politiken dk](#)

Den er som forventet vinklet helt skævt og på en måde, så man må forstå, at MFVM slet ikke har noget at gøre med det, der er foregået. Ingen omtale af, hvorfor de ikke selv foretager en ordentlig, konsolideret juridisk vurdering før pressemødet, hvorfor de først svarer på vores mail sent om aftenen, hvorfor de ikke selv sørger for at få rettet materialet (som vedrører deres område) til pressemødet, og hvorfor de i øvrigt vælger at fremture med den fortolkning, som de mener er forkert, i et brev til alle minkavlere, efter at spørgsmålet er afklaret.

...",

har han forklaret, at han ved hvor presset alle var på det tidspunkt, og hans mail var kun et udtryk for, at han var lidt frustreret over pressedækningen om det faktiske forløb, som han ikke syntes var retvisende. Han havde blot brug for at komme af med noget luft, og det var ikke ment som en kritik af Miljø- og Fødevareministeriet.

Simon Kollerup

Simon Kollerup har – under afhøringen i kommissionen den 10. december 2021 – blandt andet forklaret, at han har været erhvervsminister siden juli 2019. Det er hans første ministerpost. Han har tidligere haft en række ordførerposter. Han er uddannet cand.scient.pol. fra Københavns Universitet. Han har et rigtig godt samarbejde med sin departementschef, Michael Dithmer. Han har under coronakrisen i høj grad anset sig for at være såkaldt hjælpepakkeminister, og der har været meget travlt under coronakrisen. Torben Skovgaard Andersen er direktør i Erhvervsministeriet, hvilket svarer til en afdelingschef, og han arbejder primært med hjælpepakker. Hver afdelingschef repræsenterer et fagligt område i ministeriet.

Han blev opmærksom på coronasmitte blandt mink i løbet af sommeren 2020, men det begyndte først for alvor at fylde i hans arbejde i efteråret 2020, hvor coronasmitten blandt mink begyndte at stige i slutningen af september. Det, der blev drøftet i forbindelse med coronasmitte blandt mink i sommeren, var blandt andet kompensation for foder i minkhold. Der begyndte i efteråret 2020 at komme sager op i ØU, hvor han sidder med. Han deltager ikke i de FØU-møder.

Forevist e-mail af 22. september 2020 (ekstrakten s. 618):

”...

From: Marianne Rosenstand

Sent: 22. september 2020 17:49

To: Anne Dahl Krabbe (EM-DEP) [Anne Dahl Krabbe (EM-DEP)]; Casper Sørensen [Casper Sørensen]; Christian Liebing [Christian Liebing]; Ciara Ellen O'Neill [Ciara Ellen O'Neill]; Eskil Lykke Jacobsen [Eskil Lykke Jacobsen]; Gulraz Latif [Gulraz Latif]; Hanne Bach Nørregård [Hanne Bach Nørregård]; Helene Harslett Petersen [Helene Harslett Petersen]; Karen Hestbæk Olesen [Karen Hestbæk Olesen]; Karen Nilas [Karen Nilas]; Louise Flink Hansen [Louise Flink Hansen]; Mads Aleksander Daugaard Buhl (EM-DEP) [Mads Aleksander Daugaard Buhl (EM-DEP)]; Maria Julie Viuf Christiansen [Maria Julie Viuf Christiansen]; Pelle Pape [Pelle Pape]; Sarah Marie Lund [Sarah Marie Lund]; Simon Humberto Krog Motzfeldt [Simon Humberto Krog Motzfeldt]; Susan Olsen [Susan Olsen]; Søren Bøllingtoft Knudsen (EM-DEP) [Søren Bøllingtoft Knudsen (EM-DEP)]; Thomas James Uldall Heidener (EM-DEP) [Thomas James Uldall Heidener (EM-DEP)]; Maja Holm Andreassen [Maja Holm Andreassen]; Marilou Pehrson [Marilou Pehrson]; Simone Overby Sloth [Simone Overby Sloth]; Søs Schack Nielsen [Søs Schack Nielsen]; Anne Sofie Munk Kruse [Anne Sofie Munk Kruse]; Bente Knudsen [Bente Knudsen]; Emilie Svendsdatter Mehlsen [Emilie Svendsdatter Mehlsen]; Fanny Hye-Knudsen [Fanny Hye-Knudsen]; Kasper Rise [Kasper Rise]; Lars Lindholm Nielsen [Lars Lindholm Nielsen]

Subject: FØ 23/9-2020: BILAG 5 - Håndtering af coronasmitte i mink

Attachments: BILAG 5 - Håndtering af coronasmitte i mink.pdf

Kære alle

Vedhæftet bilag 5 til brug for FØ i morgen.

Der udestår således ikke yderligere materiale.

...”

har han forklaret, at han ikke så bilag 5. Det er ikke fast praksis, at han ser bilagene til forberedende møder, f.eks. FØU-møder. Det er heller ikke fast praksis, at han får en briefing af departementschefen. Hvis Erhvervsministeriet er hovedansvarlig for en sag, altså står øverst, og sagen har en særlig tyngde og karakter, kan det ske, at han ser materialet forud for et FØU-møde. Men dette sker kun, hvis materialet er centralt. Ellers ser han først materialet i forbindelse med ØU-møder.

Vedrørende ØU-mødet den 30. september 2020 har han forklaret - herunder adspurgte af kommissionen -, at alle på mødet forstod alvoren af, at smitten steg blandt minkfarmene og var spørgende overfor, om de tiltag, der var fremme, var tilstrækkelige. Det affødte den konklusion, at de relevante ministerier, altså Miljø- og Fødevareministeriet og Sundhedsministeriet, som en klar opgave skulle forberede de handlemuligheder/værktøjer, som ligger imellem de relativt begrænsede tiltag, de havde til behandling på ØU, op til potentielt - hvis der måtte være behov herfor - en fuld nedslagning af mink. Som han husker det, blev det aftalt, at der skulle være et ekstraordinært CU-møde dagen efter, den 1. oktober 2020.

Miljø- og Fødevareministeriet og Sundhedsministeriet skulle fremskaffe overblik over handlemulighederne meget hurtigt, men dog ikke til CU-mødet dagen efter, men man skulle gå hjem og forberede det med det samme. Allerede på CU-mødet, som han ikke deltog i, begyndte man at tage hul på nogle af mulighederne. Erhvervsministeriet spillede under coronakrisen har været at sikre kompensation og hjælpepakker. Det, der blev drøftet på ØU, var, hvordan de håndterede smitteudviklingen blandt mink. Afledt deraf fulgte en diskussion om, hvordan man kunne kompensere, det gør der altid, når erhverv må holde for i forbindelse med restriktioner. Erhvervsministeriet fik ikke en rolle i forbindelse med ønsket om, at de to andre ministerier skulle fremskaffe det fornødne overblik.

Han husker ikke, at hjemmel til de handlemuligheder, som Miljø- og Fødevareministeriet og Sundhedsministeriet skulle fremskaffe overblik over, blev drøftet eksplicit, men det var implicit, at

man skulle undersøge hjemmelsspørgsmålet i forbindelse med undersøgelsen af, hvilke handlemuligheder man havde. Han husker ikke, at Justitsministeriet deltog under behandlingen af punktet på ØU-mødet. For ham var det klart efter mødet, at det var Miljø- og Fødevareministeriets og Sundhedsministeriets arbejdsopgave. Han mener, at Magnus Heunicke, Per Okkels, Mogens Jensen og Henrik Studsgaard deltog i ØU-mødet den 30. september 2020.

Forevist mail af 21. oktober 2020 (ekstrakten s. 1208):

”...

Fra: Søren Gaard (EM-DEP)

Til: Line Nørbæk (EM-DEP); Anders Thusgaard (EM-DEP)¹

Cc: Anne Dahl Krabbe (EM-DEP); Lærke Bojsen-Møller (EM-DEP)

Emne: MINK og ØU

Dato: 21. oktober 2020 18:39:49

Vedhæftede filer: image001.png

image002.jpg

image003.jpg

image004.jpg

image005.jpg

Kære begge

MIN havde følgende ønske fr ØU: STM skal til nordjylland i morgen, og der skal holdes øje med, hvad hun siger i ft mink. Han tilkendegav på ØU at reg har en svag sag. Han sagde at regeringens linje bør være at Vi går ikke på kompromis med sundhed. Derfor Etableret et sektorpartnerskab med mink om hvordan vi passer på avlsdyr og hvordan DK fortsat er en aktør . Vi skal udfordre 7½ km radius så vi kun slår syge dyr ihjel. Få landmændene til selv at passe på minkene så der ikke kommer udenlandsk arbejdskraft i nærheden. DVS følge linjen fra REC mødet d.d. STM DC var mere hardliner, men EM mener ikke, at STMn er på samme linje, men mere på Simon.

Vil Ifølge op?

...”

har han forklaret, at denne mail henviser til ØU-mødet den 21. oktober 2020. Søren Gaard er afdelingschef i Erhvervsministeriet. Søren Gaard deltager ikke i ØU-møder, og dette er hans udlægning af givetvis et tilbagemeldingsmøde. På tidspunktet for mødet var smitten fortsat stigende, og sagen var blevet mere alvorlig. Han (Simon Kollerup) havde på ØU-mødet, som minister med ansvaret for hjælpepakker og kompensation, tilkendegivet, at de som regering skulle søge at være på bolden, hvis ikke gerne foran bolden, og skulle være der for minkerhvervet og de nordjyske områder samt andre områder, der blev ramt. Han tror ikke, han har brugt udtrykket, at det var en svag sag. Han har ikke oplevet, at der var forskel på Mette Frederiksens og Barbara Bertelsens holdning til, hvordan situationen skulle håndteres. Både statsministeren og han kerede sig om, at dansk erhvervsliv, og i høj grad også landbruget, herunder minkerhvervet, kom godt igennem coronakrisen. Han kan godt på mødet have spurgt til, hvorvidt man kunne tage mindre indgribende tiltag i brug og stadig passe på folkesundheden. Det har været regeringens linje at passe godt på erhvervslivet, men der er ingen, der har stillet spørgsmålstejn ved, at man skulle passe på folkesundheden.

Han deltog ikke i CU-mødet den 1. oktober 2020, idet han sad i samråd i Folketinget vedrørende Danske Bank fra kl. 13.30 til kl. 14.37 og havde efterfølgende en del pressehenvendelser, der skulle håndteres. Hans departementschef deltog i CU-mødet. Han modtog materialet til CU-mødet den 1.

oktober 2020, men han så ikke materialet. Materialet til CU-mødet kom ret sent den dag, og på det tidspunkt var han på vej til samrådet.

Forevist mail af 1. oktober 2020 (tillægsekstrakt 4 s. 105):

”...

Fra: Anne Dahl Krabbe (EM-DEP)

Til: Simon Kollerup (EM-DEP); Michael Dithmer (EM-DEP)

Cc: Katrine Mau (EM-DEP); Mads Aleksander Daugaard Buhl (EM-DEP); Asbjørn Lund Henneberg (EM-DEP); Lærke Bojsen-Møller (EM-DEP); Sofie Findling Andersen (EM-DEP)

Emne: Opdateret brief til CU d.d. kl. 14

Dato: 1. oktober 2020 13:10:37

Vedhæftede filer: Dagsorden til CU - 1. oktober 2020.pdf

4. Udbrudshåndtering.pdf

7. Håndtering af COVID-19 i minkbesætninger.pdf

Brief CU 01-10-20_v2.pdf

image011.png

image012.jpg

image013.jpg

image014.jpg

image015.jpg

Kære Simon og Michael

Hermed endelig dagsorden og opdateret brief til CU i dag kl. 14. Briefet er opdateret grundet sen fremsendelse af materiale til punkt 4 om udbrudshåndtering og til punkt 7 om håndtering af COVID-19 i minkbesætninger (vedlagt denne mail). Michael dækker mødet i SUM, og Simon vil måske deltage i mødets sidste halvdel over Skype. I har begge alt materiale i jeres dagsmapper.

...”

har han forklaret, at samrådet den 1. oktober 2020 startede kl. 13.30, og at materialet derfor kom, mens han var på vej til samrådet. Han læste ikke efterfølgende materialet til CU-mødet den 1. oktober 2020, men han har læst det i forbindelse med sin forberedelse til afhøringen. Der er ikke noget i materialet, som springer ham i øjnene.

Forevist cover til CU-mødet (ekstrakten s. 1061-1063):

”...

Løsning

På baggrund af den opdaterede risikovurdering, og ud fra et forsigtighedsprincip, kan det overvejes, at iværksætte en aflivning af alle minkbesætninger, der er (1) konstateret smittede med COVID-19, (2) er under mistanke for COVID-19 smitte og (3) er geografisk beliggende inden for en radius af 7,8 km fra en smittet eller smitemistænkt besætning.

...

Skulle smitteudviklingen udvikle sig yderligere, vil mere vidtgående tiltag, som for eksempel aflivning af alle mink i Danmark, evt. kombineret med et midlertidigt eller permanent forbud mod hold og avl af mink, kunne overvejes. En sådan beslutning vil dog have en væsentligt større erhvervs- og samfundsmæssige konsekvenser. Det skønnes foreløbigt, at de samlede erhvervsøkonomiske omkostninger til erstatning af aflivede mink, samt tabt værdi af bygninger og inventar, lønomkostninger og tabte driftsomkostninger etc. vil beløbe sig til 6-11 mia. kr., afhængigt af værdiansættelsen af tabt indtjening, hvilket vil skulle afklares nærmere. MFVM vurderer endvidere, at et sådant tiltag forudsætter ændret lovgivning på området.

...

Indstilling

Det indstilles, at:

- Der på baggrund de foreliggende risikovurderinger iværksættes en aflivning af alle minkbesætninger, der er (1) konstateret COVID-19-smittede, (2) er under mistanke for COVID-19-smitte, og (3) geografisk er lokaliseret inden for en radius af 7,8 km fra en smittet eller smitemistænkt besætning.
- COVID-19 smitteudviklingen fortsat følges nøje, og at regeringen vil blive forelagt et nyt beslutningsoplæg, såfremt de faglige myndigheder vurderer, at smitteudvikling i minkbesætninger skulle give behov for iværksættelse af yderligere tiltag.

...

MFVM, JM og SUM forbereder den tekniske afklaring af det fornødne lovgrundlag, såfremt der sidenhen måtte træffes beslutning om aflivning af alle minkbesætninger i et geografisk område eller i hele landet.

...”

har han forklaret, at han ikke læste dette cover. Han husker ikke, at han fik en briefing af Michael Dithmer efter CU-mødet den 1. oktober 2020. I lyset af, hvad de havde drøftet dagen forinden på ØU-mødet om at have de forskellige scenarier indenfor det fulde kontinuum beskrevet, var det naturligt, at man gjorde sig overvejelser om, hvad der var for nedslag i dette kontinuum. Derudover var det ikke relevant for ham at blive briefet om, at tre andre ministerier skulle undersøge, om der var hjemmel til nedslagning inden for deres respektive områder. Han ville ikke selv have briefet Michael Dithmer, hvis rollerne havde været omvendt.

Tempobonus var en ordning, som skulle øge hastigheden af nedslagning af syge mink og mink i zonerne. Denne ordning lå i Miljø- og Fødevarerministeriet. Ordningen var ikke en del af hjælpepakkerne eller kompensationsordningerne, som lå i Erhvervsministeriet. Han husker ikke, hvornår han blev orienteret om tempobonus, idet han dog husker, at der blev drøftet tempobonus på KU-mødet den 3. november 2020.

Vedrørende ministermødet og gruppemødet den 3. november 2020 har han forklaret, at han deltog i ministermødet, som blev afholdt virtuelt. Han tror, at han også deltog i gruppemødet, men han husker ikke, hvad der blev drøftet på gruppemødet. Mink blev drøftet på ministermødet den 3. november 2020, men man drøftede også andre emner.

Forevist Magnus Heunickes noter fra ministermødet den 3. november 2020 (håndskrevne tillægsekstrakt 9 s. 200-202 - renskrevne tillægsekstrakt 9 s. 216):

”...

Mogens J

Mink: I de zoner skal alt slæes ned nu. Pelsningssæsonen. Slås ned. Kapacitet, forbrænding... Der gøres alt! Rigtig mange tons!

Vanvittigt at opleve hvordan V agerer: Snævre erhvervsinteresser og mink sætter de over.

Mette F

Vi har behov for at indsatsen accelereres nu! Der er ikke mere tid nu. Det må nogen af os se til sker i løbet af dagen. Vi går en hård tid i møde, det skal alle indstille sig på.

...”

har han forklaret, at det er Magnus Heunickes kortfattede noter, som ikke gengiver den fulde drøftelse på mødet. Han husker ikke præcis, hvordan diskussionen foregik på ministermødet. Han har ingen

bemærkninger til disse noter, idet det er en anden ministers noter fra et møde. Der var på dette tidspunkt en stigende smitte, som var en kilde til frustration, og som stillede spørgsmålstegn ved, om der blev gjort nok.

På tidspunktet for ministermødet var han blevet orienteret om det møde, som Kåre Mølbak havde haft med minkbranchen. Han blev orienteret herom den 2. november 2020 om aftenen af sin departementschef, som ringede til ham og oplyste, at der havde været et departementschefmøde, hvor det var blevet oplyst, at Kåre Mølbak havde sagt til mink erhvervet, at Danmark kunne blive et nyt Wuhan. Det var en forventning fra Sundhedsministeriet om, at historien snart ville bryde, og det var nu endnu mere relevant at reagere. Det var nødvendigt at handle for at beskytte landbruget og Danmarks omdømme, og det ikke at handle var også en handling. Som erhvervsminister havde han en kæmpe bekymring for dansk eksport, herunder særligt dansk fødevarieeksport, som er kendt verden over for sin høje fødevareresikkerhed. Det var ikke alene et spørgsmål om mink erhvervs økonomi, det blev også et spørgsmål om dansk eksports indtjening til Danmark. På den måde blev der lagt et nyt lag ind i overvejelserne, som ikke alene var af sundhedsmæssig og folkesundhedsmæssig karakter.

Han husker ikke, om de på ministermødet drøftede tilkendegivelsen fra Kåre Mølbak, og om man også skulle aflive mink udenfor zonerne. På ministermøder har man en generel politisk orientering og drøfter lovforslag samt politiske emner af forskellig karakter, og alle ressortministrene er til stede.

Forevist mail af 3. november 2020 kl. 16.40 (ekstrakten s. 1754):

”...

Fra: "Line Nørbæk (EM-DEP)"

Dato: 3. november 2020 kl. 16.40.03 CET

Til: "Michael Dithmer (EM-DEP)"..., "Sofie Findling Andersen (EM-DEP)" ..., "Andreas Blohm Graversen (EM-DEP)" ..., "Torben Skovgaard Andersen (EM-DEP)" ..., "Carsten Kjær Joensen (EM-DEP)" ...

Emne: Noter fra Indsatsgruppemøde om mink

- SSI: Risikovurdering - så længe der er mink i Danmark, er der ekstrem fare. Der skal ikke være levende mink i Danmark før der er immunitet i Danmark.

- Særlig tiltagspakke i Hjørring, Frederikshavn, Jammerbugt, Thisted, Læsø (basispakke: styrket testindsats, styrket opsporing/isolationsindsats, besøgsrestriktioner på plejehjem og sygehuse, hjemmearbejde, begrænsning af geografisk mobilitet mellem kommuner. Evt yderligere: nedlukning af restauranter, forsamlingsforbud på fem, nedlukning af forenings- og fritidsliv, fortynding af uddannelser). Her er koncentrationen af minkvarianter (minkmutation) blandt mennesker størst. Restriktionerne skal gælde så længe der er fare i de nordjyske kommuner.

- RP: To modeller med aflivning: 1) den fredelige model med samarbejde, 2) det drastiske scenarie med gift og meget hurtigt ryk. Tidligere i dag var der stemning for 1), men seneste signal fra regeringen lige inden mødestart er 2), som også vil tage 14 dage. Der er mange usikkerheder.

...”

har han forklaret, at han ikke modtog denne mail, og han mener ikke, at han blev orienteret om denne mail. På hans formøde til KU-mødet den 3. november 2020 internt i Erhvervsministeriet var der ikke en drøftelse af det i mailen anførte, men der var en drøftelse af aftenens emne, det vil sige af de to foreslåede modeller.

Forevist mailkorrespondance af 3. november 2020 (ekstrakten s. 1971-1972):

”...

From: Anne Dahl Krabbe (EM-DEP) ...

Sent: 3. november 2020 21:17

To: Simon Kollerup (EM-DEP); Michael Dithmer (EM-DEP)
CC: Asbjørn Lund Henneberg (EM-DEP); Lærke Bojsen-Møller (EM-DEP); Mads Aleksander Daugaard Buhl (EM-DEP); Katrine Mau (EM-DEP); Sofie Findling Andersen (EM-DEP)

Subject: Opdateret brief til KU kl. 21.30.

Attachments: Brief KU 031120_v2.DOCX

Kære Simon og Michael

Hermed brief opdateret ift. beskæftigelsestale og pulje til omstilling af særligt ramte områder som drøftet på formødet.

Der er pt. ikke udsendt revideret materiale.

...

Fra: Anne Dahl Krabbe (EM-DEP)

Sendt: 3. november 2020 20:30

Til: Simon Kollerup (EM-DEP) ...; Michael Dithmer (EM-DEP) ...

Cc: Asbjørn Lund Henneberg (EM-DEP) ...; Lærke Bojsen-Møller (EM-DEP) ...; Mads Aleksander Daugaard Buhl (EM-DEP) ...; 'Katrine Mau (EM-DEP)' ...; Sofie Findling Andersen (EM-DEP) ...

Emne: Materiale til KU kl. 21

Kære Simon og Michael

Hermed brief til KU kl. 21. Bilag 2 udestår fortsat i materialet.

...

Fra: Anne Dahl Krabbe (EM-DEP)

Sendt: 3. november 2020 20:19

Til: Simon Kollerup (EM-DEP); Michael Dithmer (EM-DEP)

Cc: Asbjørn Lund Henneberg (EM-DEP); Lærke Bojsen-Møller (EM-DEP); Mads Aleksander Daugaard Buhl (EM-DEP); 'Katrine Mau(EM-DEP)'; Sofie Findling Andersen (EM-DEP)

Emne: Materiale til KU kl. 21

Kære Simon og Michael

Hermed materiale til KU kl. 21. Bemærk, at bilag 2 udestår og eftersendes hurtigst muligt. Brief følger ligeledes.

Der er formøde 20.30.

...”

og forevist brief (ekstrakten s. 1974 -1975):

”...

Brief til møde i regeringens koordinationsudvalg den 3. november 2020

Punkt 1. Mink

Problem

COVID-19-smitten iblandt minkbesætninger i en række kommuner nord for Limfjorden forekommer fortsat på et ekstraordinært højt niveau. Der er behov for stillingtagen til håndtering af situationen lokalt.

Indstilling

Det indstilles i sagen s. 3, at de beskrevne tiltag og tidspunkt for udmelding drøftes.

Det indstilles, at MIN støtter sagens indstillinger

...

- MIN kan spørge om alle mink skal slås ned på besætningerne (dvs. inkl. avlsdyr)? Der har været drøftelser af, om avlsdyr skulle undtages på ikke-smittede besætninger.

- MIN kan spørge, om de strammere nedslagningsrestriktioner (hastighed og med/uden avlsdyr) kun gælder i de omtalte kommuner eller i hele landet på smittede besætninger?
 - MIN kan støtte op om alle de forslåede initiativer, idet hensynet til folkesundheden er altovervejende.
 - MIN kan rejse, at det bør meldes klart ud, at det er pba. sundhedsfaglige vurderinger, at der ny igangsætter yderligere tiltag, da dette har været et kritikpunkt fra særligt oppositionen.
 - MIN kan rejse, at der arbejdes på 150 mio kr. til omstillingsindsats fra 'krigskassen' i de berørte områder, men dette er ikke medtaget i sagen. Dette er en væsentlig indsats i omstilling af erhverv og omskoling af medarbejdere. EM vil gå i dialog med erhvervet om dette.
- ...

har han forklaret, at det endelige materiale til KU-mødet fik han først kl. 21.30, hvor mødet begyndte. Han sad hjemme og printede sagen. Han husker tydeligt, at han printede, lige da mødet begyndte, da hans printer larmede meget. Han nåede at læse Erhvervsministeriets brief til ham forud for mødet. Briefet var kommet med mailen samme aften kl. 21.17.

Typisk vil Erhvervsministeriet forud for et KU-møde lave et brief til ham, og hvis det er nødvendigt, holdes der et formøde. Der blev afholdt et virtuelt formøde forud for KU-mødet den 3. november 2020, hvor de drøftede, hvad forventningen til mødet var. Det var et "brief om briefet", idet de ikke havde det endelige materiale. Michael Dithmer redegjorde på ny for Kåre Mølbaks udtalelser, og han (Simon Kollerup) bad om, at briefet blev opdateret med, hvordan lokalområderne med minkproduktion ville blive ramt. Briefet nåede at blive opdateret blandt andet med beskæftigelsestal, så han var klædt på til KU-mødet. I KU-sagen var indstillingen en drøftelse – det er det, de kalder en "drøfteindstilling". Det er et meget åbent rum. Der er ikke en begrænsning, når man indkalder til en drøftelse, idet man ikke har en specifik indstilling, som man skal tage stilling til. Man skal drøfte, hvilken vej der er bedst at gå.

På mødet blev det undervejs i drøftelsen et mere lukket handlerum, idet der var flere, der spurgte til, om avlsdyrene kunne beholdes, men det blev klart afvist af Sundhedsministeriet, og dermed endte diskussionen med, at man ikke kunne ende med en dvalemodel, heller ikke en skaleret dvalemodel. Han spurgte Mogens Jensen, om man kunne beholde lidt færre avlsdyr, end der var lagt op til i dvalemodellen, men det var der ikke mulighed for. De foreviste punkter, var punkter, som var oplagte drøftelsespunkter. Han ønskede så skånsomt som muligt at sikre folkesundheden under hensyn til samfundets og erhvervslivets økonomi.

Han husker ikke, hvor længe KU-mødet den 3. november 2020 varede. Statsministeren sagde som en del af indledningen til mødet, at da materialet først lige var kommet, så lagde hun til grund, at de relevante ministre sørgede for at få det præsenteret, som var det væsentlige for drøftelsen på mødet. Han mener at huske, at Magnus Heunicke tog ordet efter Mette Frederiksen og præsenterede Statens Serum Instituts nye risikovurdering. Risikovurderingen var en anbefaling i flammeskrift, og det var den, de skulle lægge til grund, for at de kunne vælge den model, der skulle vælges. Han mente, at risikovurderingen var meget klar og medførte, at det ikke var muligt med fortsat minkavl under den igangværende pandemi. Der var både bekymring for vacciner og for folkesundheden, og eftersom Danmark var kaldt for det nye Wuhan, var det også Danmarks internationale omdømme, der var i fare.

Han husker ikke rækkefølgen af indlæggene på KU-mødet. Det naturlige ville være, at den ansvarlige fagminister, Miljø- og Fødevareministeren, præsenterede dvalemodellen. Han vidste ikke på daværende tidspunkt, at Justitsministeriet havde stået for at koordinere og samle KU-sagen. Han husker ikke, hvornår Johan Legarth kom med et indlæg på mødet. Han tillægger ikke Magnus Heunicke noter fra KU-mødet særlig meget værdi, og han tror ikke, at Magnus Heunicke har angivet sine egne indlæg i noterne.

Forevist mail af 3. november 2020 kl. 21.01 (ekstrakten s. 1952):

”...

From: Asbjørn Lund Henneberg (EM-DEP)

Sent: 3. november 2020 21:01

To: Simon Kollerup (EM-DEP)

CC: Sofie Findling Andersen (EM-DEP); Anne Dahl Krabbe (EM-DEP); Lærke Bojsen-Møller (EM-DEP)

Subject: VS: Sendt til MFVM => til KU-drøftelse

Attachments: KU-bilag om kompensation til minkavlere mv..docx

Som aftalt

...”

har han forklaret, at Asbjørn Lund Henneberg er ministersekretær i Erhvervsministeriet.

Adspurgte supplerende af kommissionen har han forklaret, at han ikke ved, hvilken aftale, der henvises til, når der i mailen står ”Som aftalt”. Det er muligt, at det er noget, der er aftalt på formødet.

Forevist mail af 3. november 2020 kl. 21.00 (ekstrakten s. 1953):

”...

Fra: Søren Bøllingtoft Knudsen (EM-DEP)

Sendt: 3. november 2020 21:00

Til: Anne Dahl Krabbe (EM-DEP); Asbjørn Lund Henneberg (EM-DEP)

Emne: Sendt til MFVM => til KU-drøftelse

...”

og forevist bilag X (senere bilag 2) (ekstrakten s. 1955 og 1957-1958):

”...

[Erhvervsministeriet]

[Miljø- og Fødevarerministeriet]

[Beskæftigelsesministeriet]

[Finansministeriet]

Bilag X. Kompensation til minkavlere mv.

...

Hjemmels- og statsstøtteforbehold knyttet til begge modeller

Der tages et generelt forbehold for statsstøttegodkendelse af de foreslåede løsninger. Konkret tages der forbehold for mulighederne for at kompensere minkavlere i lyset af EU-landsbrugsstøtteregele. Dette undersøges nærmere af Miljø- og Fødevarerministeriet og Justitsministeriet. Det bemærkes desuden, at EU-Kommissionens Temporary Framework foreløbigt udløber ved udgangen af juni måned 2021.

Der tages samtidig forbehold for, hvorvidt og hvordan den juridiske hjemmel til at gennemføre de foreslåede løsninger kan findes. Det er umiddelbart vurderingen, at det hverken er muligt at tvangslukke eller lægge minkerhvervet i dvale med hjemmel i epidemiloven eller Sundheds- og Ældreministeriets forbudsbekendtgørelse, da minkavlere ikke er levnedsmiddelsproducenter. Et forbud vil således skulle hjemles i Miljø- og Fødevarerministeriets *Bekendtgørelse om COVID-19 hos pelsdyr* eller ved lov. Miljø- og Fødevarerministeriet og Justitsministeriet er ved at afklare dette spørgsmål.

...”

har han forklaret – herunder adspurgt af kommissionen - at han ikke husker, om det var det bilag, som han modtog. Erhvervsministeriet var i kantet parentes, og det betyder, at han ikke havde læst eller godkendt bilaget. Han nåede ikke at læse dette bilag eller coveret til KU-sagen. Hele bilaget handler om kompensationsordninger. Han nåede kun at læse Erhvervsministeriets brief til ham, hvor det centrale forbehold, der var vigtigt for ham, var fremhævet, og som bilaget også afspejler, nemlig at der også skal være hjemmel, når man udbetaler kompensation. Erhvervsministeriet tager altid forbehold for kompensationsordninger. Dels skal der være en bevillingsmæssig hjemmel, altså Finansudvalget skal give lov til, at pengene kan udbetales, og dels tager ministeriet altid statsstøtteforbehold. Derudover kan der blive tale om at skaffe en ren materiel hjemmel, hvis kompensationsordningen er helt ny.

Forevist brief (ekstrakten s. 1976):

”...

- Enkelte sundhedsfaglige tiltag, der lægges op til at iværksætte, vil kræve nye aktstykker, bekendtgørelser og statsstøttegodkendelser.
...
- Det er endnu uvist, om de foreslåede løsninger kan opnå statsstøttegodkendelse (særligt fordi reglerne om statsstøtte er ekstra skrappe på landbrugsområdet); MFVM er ved at afklare.
- Der kan desuden blive behov for ny lovgivning, der kan hjemle de foreslåede løsninger.
...”

har han forklaret, at han i briefet blev præsenteret for, at der kunne blive behov for ny lovgivning. Det vedrørte de foreslåede løsninger, som var kompensations- og erstatningsordninger. Det eneste, der var anderledes var, at nogle minkavlere kunne være landbrug, som der er særlige statsstøtteregler for.

Adspurgt supplerende af kommissionen har han forklaret, at han ikke nåede at læse dette bilag forud for KU-mødet den 3. november 2020. Han fik ikke gennemgået bilaget på formødet. Bilaget handler kun om kompensationsordninger og ikke om hjemmel til aflivning af mink. Det er helt fast praksis, at Erhvervsministeriet tager disse forbehold. Det er ikke noget, som han har tillagt særlig værdi. Nogen minkavlere er registreret som landbrug, hvilket komplicerer statsstøttespørgsmålet. Drøftelsen på KU-mødet omhandlede ikke kompensationsordningerne, og hvilke kompensationer, der skal ydes.

Adspurgt supplerende af kommissionen har han forklaret, at det er normalt, at disse forbehold tages, og det var ikke noget, som de diskuterede på formødet til KU-mødet. Det var kendt stof for ham. Det var et relativt kort formøde. Tempobonus ligger i Miljø- og Fødevarerministeriet, ikke i Erhvervsministeriet, så det er ikke hans ressortområde. Når Erhvervsministeriet indgår politiske aftaler om hjælpepakker, præsenterer de aftalen, og så står der nederst i teksten, at der tages et statsstøtteforbehold. Det skyldes, at før de kan udbetale statslige midler til erhvervslivet, skal de være sikre på, at det ikke er i strid med statsstøttereglerne. Udbetalingen bliver ikke igangsat, før statsstøtten er godkendt. Forbeholdet står fast i sådanne aftaletekster.

Forevist sms-korrespondance af 3. november 2020 (tillægsekstrakt 10 s. 183):

”...

Simon Kollerup 03-11-20 21:59:15: Kan man slet ikke have en avlsbesætning under 18-20%?

Mogens Jensen 03-11-20 21:59:49: Ikke med en volumen der giver nødvendig økonomi

Simon Kollerup 03-11-20 22:00:07: Ok, det blir umuligt så

...”

har han forklaret, at Miljø- og Fødevareministeriet havde beskrevet en dvalemodel, hvor man beholdt 18-20 procent mink, som udgjorde avlsbestanden. Han spurgte under KU-mødet Mogens Jensen, hvorvidt der kunne bevares en mindre mængde avlsdyr end den mængde, som var beskrevet i materialet. Han har tidligere været fødevareordfører, og Socialdemokratiet har aldrig haft et ønske om at forbyde minkavl i Danmark. De var flere på KU-mødet, som spurgte til, om der var andre veje, de kunne gå. Folkesundheden var imidlertid det vigtigste. Mogens Jensen svarede, at uanset hvor lidt, man gik under 18-20 procent, ville det ikke give mening for minkerhvervet. Så lukkede den dør sig.

På formødet til KU-mødet blev han briefet om, at man forventeligt skulle drøfte et valg mellem en dvalemodel eller en fuld nedlukning af minkerhvervet. På KU-mødet blev disse modeller også præsenteret af Mogens Jensen, som han husker det. Han læste ikke KU-sagen under KU-mødet den 3. november 2020 – hverken cover eller bilag, da han var færdig med at printe det ud. Han havde sit opdaterede brief at støtte sig til.

Forevist bilag ”2021 håndtering af COVID-19 smitte” (ekstrakten s. 2046-2047):

”...

Model 1: Dvale

I parallel fortsættes den nuværende strategi med aflivning af smittede besætninger, besætninger inden for en radius af 7,8 km heraf. Bedste scenarie for aflivningsindsatsen i Nordjylland med de nuværende aflivningsmetoder og med minkavlernes deltagelse er omkring 1. december. Derudover fastholdes det nuværende overvågningsprogram, hvor minkavlere indsender prøver til test hver tredje uge.

...

Modellen der medfører, at alle minkavlerne uden for zonerne pels ned, således at kun avlsdyr bevares. Derudover gives ikke tilladelse til, at indsætte og avle nye mink i de besætninger, der er blevet aflivet som følge af COVID-19 smitte eller fordi, at de har været beliggende inden for en radius 7,8 km fra en smittet besætning i 2021

...

Der er ikke hjemmel til håndtering af et sådant scenarie i den nuværende lovgivning, hvorfor der meget hurtigt vil skulle tilvejebringes en lovmæssig hjemmel for dette. SUM tilvejebringer hjemmel i lovgivningen til at forhindre genindsættelse af mink.

...

Model 2: Aflivning af alle dyr

Dette scenarie vil medføre ekspropriation og dermed erstatning samt en mere omfattende omstillingspulje end model 1.

Indstilling

Det indstilles

- at model 1 tiltrædes.

...”

har han forklaret, at han ikke husker, om det præcist var disse modeller, som Mogens Jensen fremlagde på KU-mødet den 3. november 2020. Han havde som sagt ikke set bilaget. På KU-mødet blev der ikke drøftet hjemmel til aflivning af mink. Man drøftede heller ikke hjemmel til de hjælpeordninger, der lå indenfor hans område; man drøftede slet ikke hjælpeordningerne. Man drøftede, hvorvidt man kunne øge tempoet af aflivningerne. Der har sandsynligvis været en drøftelse af, om man havde hjemmel til tempobonus, som lå i Miljø- og Fødevareministeriet.

Sundhedsministeriet blev ved med at afvise, at man kunne bevare avlsdyr, og derfor blev debatten efterladt med spørgsmålet om, i hvilken grad man skulle slå mink ned. Udkommet på KU-mødet den 3. november 2020 blev, at alle mink skulle aflives, men at man ikke dermed indførte et permanent forbud mod minkavl i Danmark. Der var intet ønske om en permanent nedlukning.

Han blev den 7. november 2020 sidst på dagen eller om aftenen orienteret om hjemmelsproblematikken af Michael Dithmer. Michael Dithmer havde hørt det lidt en passant fra Miljø- og Fødevareministeriets departementschef, som nævnte, at man var i gang med at lave en hastelov.

Forevist mail af 4. november 2020 (ekstrakten s. 2266):

”...

From: Anne-Mette Lyhne Jensen

Sent: 4. november 2020 12:08

To: Torben Skovgaard Andersen (EM-DEP) [Torben Skovgaard Andersen (EM-DEP)]; Line Nørbæk (EM-DEP) [Line Nørbæk (EM-DEP)]; Tejs Binderup [Tejs Binderup]; FMN-CHSPO Høeg-Jensen, Kasper [FMN-CHSPO Høeg-Jensen, Kasper]; Annemarie Lauritsen [Annemarie Lauritsen]; Morten Holland Heide [Morten Holland Heide]; Lene Brøndum Jensen [Lene Brøndum Jensen]; Dorthe Søndergaard [Dorthe Søndergaard]; Søren Bøllingtoft Knudsen (EMDEP) [Søren Bøllingtoft Knudsen (EM-DEP)]

CC: Lisbeth Gro Nielsen [Lisbeth Gro Nielsen]; Morten Holland Heide [Morten Holland Heide]

Subject: Beslutning om og hjemmel til aflivning af mink

Kære alle

Har fået bekræftet, at beslutningen var, som Line udlagde det, dvs. der er ikke truffet beslutning om et forbud. Regeringen vil ikke afskære muligheden for, at der efter Corona kan genopbygges en minkindustri i Danmark

Arbejdstesen ift hjemmel for aflivning af mink er følgende

- MVFM har hjemmel til aflivning af alle mink i § 30 i lov om hold af dyr (MFVM afklarer endeligt)
- der er ikke tale om ekspropriation (JM afklarer endeligt)

Vi lavede bidrag til dagens udmeldingspapir og fælles talelinjer ud fra ovenstående. Som altid super skarp bagkant.

...”

og forevist mail af 4. november 2020 (ekstrakten s. 2267):

”...

Fra: Line Nørbæk (EM-DEP)

Til: Michael Dithmer (EM-DEP)

Emne: Fwd: Beslutning om og hjemmel til aflivning af mink

Dato: 4. november 2020 12:19:01

Vedhæftede filer: image001.gif

Vigtigt nedenfor.

L

Sendt fra min iPad

Start på videresendt besked:

Fra: Anne-Mette Lyhne Jensen ...

Dato: 4. november 2020 kl. 12.08.26 CET

Til: "Torben Skovgaard Andersen (EM-DEP)", "Line Nørbæk (EM-DEP)", Tejs Binderup, "FMN-CHSPO Høeg-Jensen, Kasper", Annemarie Lauritsen, Morten Holland Heide, Lene Brøndum Jensen, Dorthe Søndergaard, "Søren Bøllingtoft Knudsen (EM-DEP)"

Cc: Lisbeth Gro Nielsen ..., Morten Holland Heide ...

Emne: Beslutning om og hjemmel til aflivning af mink

Kære alle

Har fået bekræftet, at beslutningen var, som Line udlagde det, dvs. der er ikke truffet beslutning om et forbud. Regeringen vil ikke afskære muligheden for, at der efter Corona kan genopbygges en minkindustri i Danmark

Arbejdstesens ift hjemmel for aflivning af mink er følgende

- MVFM har hjemmel til aflivning af alle mink i § 30 i lov om hold af dyr (MFVM afklarer endeligt)
- der er ikke tale om ekspropriation (JM afklarer endeligt)

Vi i lave bidrag til dagens udmeldingspapir og fælles talelinjer ud fra ovenstående.

Som altid super.skarø bagkant.

...”,

har han forklaret, at han ikke havde en drøftelse af dette med Michael Dithmer. Han har ikke modtaget materialet, men det ser ud til, at tesen var, at der var hjemmel. Han kan derfor ikke se, at dette skulle have givet anledning til en orientering af ham.

Han blev ikke inddraget i Mogens Jensens beslutning om at gå af som minister. Det ville også have været usædvanligt. Han fulgte forløbet i medierne.

Adspurgt af sin bisidder, advokat Lise Lauridsen, har han forklaret, at der på KU-mødet ikke blev truffet nogen beslutninger vedrørende iværksættelse af kompensationsordninger indenfor Erhvervsministeriets område. Det eneste, der blev truffet beslutning om var, at alle mink skulle slås ned.

Adspurgt af bisidder for Mette Frederiksen, advokat Lars Kjeldsen, har han forklaret, at der på KU-mødet den 3. november 2020 flere gange blev spurgt ind til, hvorvidt det var nødvendigt at træffe beslutningen om at aflive alle mink. Dette spurgte både han og Mette Frederiksen om. Det hele skulle ske indenfor rammerne af folkesundheden. Sundhedsministeren bekræftede, at det var nødvendigt. Det er hans vurdering, at Statens Serum Instituts risikovurdering var et flammeskift, som pegede i én retning, nemlig at man ikke kunne have minkavl under den igangværende pandemi. Sundhedsmyndighedernes vurdering var krystalklar, og det var tilsvarende den afvisning af, om man kunne gøre noget andet, f.eks. beholde en mindre mængde avlsdyr.

Adspurgt af bisidder for Mette Frederiksen, advokat Lars Kjeldsen, og forevist Magnus Heunickes noter fra KU-mødet den 3. november 2020 (tillægsekstrakt 9 s. 250):

”...

Per Okkels

Både risiko og indsats er anbefalet og godkendt af indsatsgruppen, dvs de 3 styrelser.

...”

har han forklaret, at dette flugter med billedet af, at sundhedsmyndighederne var meget entydige om, at alle mink skulle aflives. Alle forstod alvoren på mødet. Det var et samlet udkomme af mødet, at alle mink skulle slås ned.

Adspurgt af bisidder for Tejs Binderup og Paolo Drostby, advokat Jacob Goldschmidt, har han forklaret på ny, at Michael Dithmer den 7. november 2020 telefonisk orienterede ham om hjemmelsproblematikken. Michael Dithmer havde fået oplysningen fra Henrik Studsgaard i en sidebemærkning. Det var ikke noget, de brugte lang tid på at tale om.

Adspurgt af bisidder for Tejs Binderup og Paolo Drostby, advokat Jacob Goldschmidt, og forevist Mogens Jensens forklaring under afhøring i kommissionen (forklaringsdokumentet s. 407):

”...

Hvis de på KU-mødet den 3. november 2020 havde vidst, at der ikke var lovhjemmel, så havde beslutningen stadig været den samme, men man ville have meldt ud, at der ikke var hjemmel, og at den skulle skaffes.

...”

har han forklaret, at der ikke var meget rum at handle i, og at han nok er enig i, at hvis de havde vidst, at der ikke var lovhjemmel, ville de have truffet den samme beslutning, man ville blot have involveret folketingets partier i at skaffe hjemlen.

Adspurgt af kommissionen har han forklaret, at han ikke husker, at der i begyndelsen af november 2020 blev spurgt ind til, hvad der skete med den værktøjskasse, som blev efterspurgt på ØU-mødet den 30. september 2020. Når han ser på det materiale, der er blevet lavet til CU-mødet og efterfølgende drøftelser, så er de relevante ministerier imidlertid opmærksomme på, at der er nogle værktøjer. På KU-mødet den 3. november 2020 efterspurgte han ikke værktøjsskassen, men de sad med et kontinuum med en dvalemodel og en model med fuld nedslagning og et permanent forbud mod minkavl. De spurgte til, om der var andre muligheder. Det blev meget klart afvist af Sundhedsministeriet. Når man var blevet bedt om at finde værktøjer, havde de ansvarlige ministre også ansvaret for, om deres værktøjer kunne bruges og virkede. Diskussionen på KU-mødet handlede ikke om hjemmel til nedslagning. De var optaget af, at der skulle handles.

Adspurgt af kommissionen og forevist mails af 3. november 2020 kl. 20.30 (tillægsekstrakt 1 s. 512):

”...

From: Anne Dahl Krabbe (EM-DEP) [/o=SITEXCHANGE/ou=Exchange Administrative Group (FYDIBOHF23SPDLT)/cn=Recipients/cn=Anne Dahl Krabbe (DEP)a21]

Sent: 3. november 2020 20:30

To: Simon Kollerup (EM-DEP); Michael Dithmer (EM-DEP)

CC: Asbjørn Lund Henneberg (EM-DEP); Lærke Bojsen-Møller (EM-DEP); Mads Aleksander Daugaard Buhl (EM-DEP); 'Katrine Mau DEP' ...; Sofie Findling Andersen (EMDEP)

Subject: Materiale til KU kl. 21

Attachments: 201103 KU dagsorden (002) (002).pdf; Brief KU 031120.DOCX; 1. Mink.pdf

Kære Simon og Michael

Hermed brief til KU kl. 21. Bilag 2 udestår fortsat i materialet.

...

Fra: Anne Dahl Krabbe (EM-DEP)

Sendt: 3. november 2020 20:19

Til: Simon Kollerup (EM-DEP) ...; Michael Dithmer (EM-DEP) ...

Cc: Asbjørn Lund Henneberg (EM-DEP) ...; Lærke Bojsen-Møller (EM-DEP) ...; Mads Aleksander Daugaard Buhl (EM-DEP) ...; 'Katrine Mau (EM-DEP)'...; Sofie Findling Andersen (EM-DEP) ...

Emne: Materiale til KU kl. 21

Kære Simon og Michael

Hermed materiale til KU kl. 21. Bemærk, at bilag 2 udestår og eftersendes hurtigst muligt. Brief følger ligeledes.

Der er formøde 20.30.

Vh.

Anne

...”

har han forklaret, at han satte sig til computeren kl. 20.30, hvor han havde et aftalt formøde. Det var en unormal situation i en unormal tid. Det var det også i forhold til deres møder og forberedelsen hertil i den tid. Der skulle træffes hurtige beslutninger. Han havde ingen registrering af, at der kom en mail 11 minutter før formødet. Funktionen på hans telefon med notifikation om mails er ikke aktiveret.

Adspurgte af kommissionen og foreviste cover (ekstrakten s. 2032-2033):

”...

Løsning

...

Med henblik på at øge aflivningshastigheden lægges der på den baggrund **for det første** op til, at der iværksættes en incitamentsordning, der giver minkavlere en ekstra kompensation pr. dyr, hvis de lever op til særligt fastsatte kriterier for hurtig aflivning af dyrene (”tempo-bonus”). Der henvises til *bilag 3*.

...

Hvis det efter [5] dage konstateres, at incitamentsordningen ikke er tilstrækkelig, lægges der **for det andet** op til, at der kan iværksættes en nødplan for aflivning udarbejdet i regi af NOST.

...”

har han forklaret, at han ikke blev orienteret om dette på formødet. De koncentrerede sig på formødet om hans ressortområde. Hverken tempobonus eller nødplanen i NOST lå under hans ressort.

Adspurgte af kommissionen og foreviste Magnus Heunickes noter fra KU-mødet den 3. november 2020 (tillægsekstrakt 9 s. 141) har han forklaret, at Mette Frederiksen gjorde det klart, at de ansvarlige ministre skulle fremlægge egne punkter. Han kan hverken bekræfte eller afkræfte Magnus Heunickes noter om rækkefølgen af indlæg andet end, at de fik risikovurderingen beskrevet ret tidligt på mødet. Han havde ikke selv læst risikovurderingen, men han havde den 2. november 2020 fået gengivet af Michael Dithmer, hvad Kåre Mølbak havde sagt på mødet med minkavlerne. Han mener ikke, at det er korrekt, at han på KU-mødet tog ordet før Mogens Jensen, idet Mogens Jensen var ansvarlig for dvalemodellen og måtte forventes at præsentere den. Det kan tænkes, at Magnus Heunicke ikke har taget noter af de redegørende indlæg. Han husker kontinuummet blev præsenteret, men han husker ikke, hvem der præsenterede det.

Adspurgte af kommissionen og foreviste gengivelse af spørgetime med statsministeren den 10. november 2020 (tillægsekstrakt 10 s. 109):

”...

På det her hjemmelspørgsmål er vi opmærksomme på, at der kan være manglende hjemmel i forhold til kompensation for minkindustrien, men ikke i forhold til aflivning af minkene. Det er jo aflivningen af minkene, som desværre er en nødvendig beslutning at træffe på grund af den situation, der opstår, efter at vi har modtaget en risikovurdering fra Statens Serum Institut.

...”

har han forklaret, at man på KU-mødet drøftede tempobonus og hjemmel hertil, men han husker ikke, hvad konklusionen herpå var. Det ville være naturligt, at det var Miljø- og Fødevareministeren, der rejste spørgsmålet, idet han var ansvarlig for tempobonus. De talte ikke om hjemmel til kompensation, da det ikke var en del af konklusionen på KU-mødet, at der skulle iværksættes den ene eller den anden kompensationsordning.

Adspurgte af kommissionen og foreviste Miljø- og Fødevareministeriets redegørelse af 18. november 2020 (ekstrakten s. 4994):

”...

Spørgsmålet om hjemmel til aflivning blev ikke bragt op på mødet. Derimod drøftes spørgsmålet om hjemmel til midlertidig eller varig nedlukning af erhvervet og økonomisk kompensation i den forbindelse.

...”

har han forklaret, at han og Erhvervsministeriet ikke var involveret i denne redegørelse. Det kan læses som spørgsmålet om hjemmel til tempobonus. Der var ikke en drøftelse på KU-mødet af ordninger, som ligger på Erhvervsministeriets område. Han ville i så fald selv skulle have bragt det op. Derudover var det kendt stof for alle, at der ville skulle sikres hjemmel, hvis der skulle ydes kompensation. Han forstår godt, at Michael Dithmer troede, at der var fundet en løsning på den manglende hjemmel til aflivning af alle mink, idet han deltog på det CU-møde, hvor der stod i materialet, at tre ministerier var i gang med at afklare hjemmelsspørgsmålet.

Adspurgte af kommissionen og foreviste mail af 8. november 2020 (tillægsekstrakt 10 s. 14):

”...

From: Simon Kollerup (EM-DEP)

To: Michael Dithmer (EM-DEP); Sofie Findling Andersen (EM-DEP)

Subject: VS: DR.dk: Regeringen kræver alle mink aflivet, men har endnu ikke lovgivningen til det

Date: 8. november 2020 22:08:41

Her skal MFVM altså ud og sige noget. Det er GIFTIGT at have den kørende derude... se sidste linje... hvor bliver de af...

Fra: Caroline Gerd Frandsen (EM-DEP)

Sendt: 8. november 2020 22:07

Til: Simon Kollerup (EM-DEP)

Cc: Sofie Findling Andersen (EM-DEP); DL EM-DEP Presseteam; Michael Dithmer (EM-DEP); Katrine Mau (EM-DEP); Line Nørbæk (EM-DEP)

Emne: DR.dk: Regeringen kræver alle mink aflivet, men har endnu ikke lovgivningen til det

ps://www.dr.dk/nyheder/politik/regeringen-kræver-alle-minkivet-men-har-endnu-ikke-lovgivningen-til-det

...”

og foreviste mail af 8. november 2020 (ekstrakten s. 3368):

”...

Fra: Michael Dithmer (EM-DEP)

Til: Simon Kollerup (EM-DEP)

Cc: Sofie Findling Andersen (EM-DEP)

Emne: Fwd: DR.dk: Regeringen kræver alle mink aflivet, men har endnu ikke lovgivningen til det

Dato: 8. november 2020 23:10:19

Se nedenstående som opfølgning på din kommentar

Start på videresendt besked:

Fra: Henrik Studsgaard ...

Dato: 8. november 2020 kl. 23.03.36 CET

Til: "Michael Dithmer (EM-DEP)" ...

Emne: Vedr.: DR.dk: Regeringen kræver alle mink aflivet, men har endnu ikke lovgivningen til det

Hej Michael

Ja, og vi har fået mange henvendelser vedr dette - og givet følgende svar :

"Det er en alvorlig situation vi står i. Og regeringen har vurderet, at der i denne alvorlige situation skal handles hurtigt. Regeringen har derfor meldt ud, at alle mink i landet skal aflives af hensyn til folkesundheden. Regeringen har besluttet, at det hastede, situationens alvor taget i betragtning. Derfor har man vurderet, at man ikke kunne afvente ny lovgivning, inden man meldte dette ud. Regeringen har skrevet rundt til de enkelte minkfarmere med en opfordring til at påbegynde aflivninger, og parallelt hermed arbejdet på at tilvejebringe det nødvendige lovgrundlag til om nødvendigt at påbyde dette - herunder også så minkavlerne kan få den nødvendige kompensation. Det er der nu dialog med ordførere og partier om, og derfor er et nyt lovforslag under udarbejdelse."

..."

har han forklaret, at han så artiklen søndag aften. Han skulle dagen efter indlede forhandlingen med de politiske partier i forhold til at skaffe kompensation til minkavlerne. Når han skriver, at det er giftigt, så er det gængs christiansborgudtryk for, at når man har gang i forhandlinger, kan der være forstyrrende elementer, som optager den forhandlingstid, man skal bruge for at skaffe opbakning. Han skulle skaffe opbakning til kompensationsordningerne, og det var giftigt at have sådanne udsagn ude, uden at Miljø- og Fødevareministeriet svarede på det. Han bad derfor om, at nogen skubbede lidt til Miljø- og Fødevareministeriet. Citatet er skrevet i Miljø- og Fødevareministeriet. Det er ikke en korrekt udlægning af, hvad der foregik på KU-mødet den 3. november 2020, idet der ikke blev drøftet lovhjemmel til nedslagning af alle mink.

Adspurgt af kommissionen har han forklaret, at det fremgik af hans brief til KU-mødet, at der var nogle tiltag i forhold til aflivning. På formødet blev han "briefet om briefet", hvor hans folk fortalte ham, at de forventede, at man på KU-mødet skulle drøfte en dvalemodel eller fuld nedslagning.

Søren Bøllingtoft Knudsen

Søren Bøllingtoft Knudsen har – under afhøringen i kommissionen den 16. december 2021 – forklaret bl.a., at han i efteråret 2020 var teamleder og chefkonsulent i Erhvervsministeriet. Han er uddannet cand.scient.pol.

I maj 2020 oprettede man i Erhvervsministeriet en tværgående koordinerende enhed, som arbejdede med hjælpepakker, og han blev bedt om at være med til at etablere enheden som teamleder. Teamet bestod af nogle fastansatte medarbejdere, som er uddannede cand.scient.pol. Derudover var der indlån af nogle medarbejdere. Da de var flest, var de ni medarbejdere. I efteråret 2020 var de fem medarbejdere foruden ham selv. Der var ingen af dem, som er jurister. Han refererede direkte til direktør Torben Skovgaard Andersen. Deres opgave var blandt andet at se på kompensation til erhverv, som blev ramt af restriktioner.

Forevist mail af 22. september 2020 (ekstrakten s. 613-614):

"...

Til: Christian Liebing (...), Hanne Bach Nørregård (...), Karen Hestbæk Olesen (...), Karen Nilas (...), Louise Flink Hansen (...), Pelle Pape (...), Cecilie Wulff Juul Jørgensen (...), Anne Dahl Krabbe (EM-

DEP) (...), Anne Sofie Munk Kruse (...), Bente Knudsen (...), Belinda Ussing Eyfjord (...), Camilla Kjærgaard (...), Casper Sørensen (...), Ciara Ellen O'Neill (...), Eskil Lykke Jacobsen (...), Christoffer Søndergaard Hansen (...), Emilie Svendsdatter Mehlsen (...), Carina Herluf (...), Dorte Nøhr Andersen (...), Gulraz Latif (...), Helene Harslett Petersen (...), Iben Appelt Kvist (...), Joan Andersen (...), Fanny Hye-Knudsen (...), Kasper Rise (...), Lars Lindholm Nielsen (...), Helena Mølgaard Hansen (...), Helle Stub Nielsen (...), ... (...), Kathrine Møller Lise (...), Kirstine Louise Rasmussen (...), Helene Nordborg Kiær (...), Mads Aleksander Daugaard Buhl (...), Maria Julie Viuf Christiansen (...), Sarah Marie Lund (...), ... (...), Susan Olsen (...), Søren Bøllingtoft Knudsen (...), Thomas James Uldall Heidener (EM-DEP) (...), ... (...), Semra Ademovska (...), Peter Kaarre Larsen (...), Peter Lehmann Nielsen (...), Maja Holm Andreassen (...), Marilou Pehrson (...), Simone Overby Sloth (...), Søs Schack Nielsen (...), Maj-Britt Habek Vøge (...), Tobias Liechti (...), Malene Kildegaard Klepper (...), Marie-Louise Helvang (...), Søren Lund (...)

Fra: Marianne Rosenstand (...)

Titel: FØ 23/9-2020: Endelig dagsorden

Sendt: 22-09-2020 15:54

Bilag: Endelig dagsorden_23 09 2020.doc;

Kære alle

Vedhæftet endelig dagsorden til brug for møde i Forberedende Økonomiudvalg (FØ) onsdag den 23. september kl. 13.30-15.00.

Der udestår materiale til bilag 5 vedr. håndtering af coronasmitte i minkbesætninger.

OBS – mødet afholdes fysisk i mødesal I på stengangen. Det er også muligt at deltage virtuelt. De af jer som ønsker at deltage virtuelt bedes melde tilbage til Kristoffer Krohn Schaldemose (...) og underegne (...) senest i morgen kl. 10.

Hvis der er ønsker om virtuel deltagelse, kan der ske ændringer i rækkefølgen af sagernes drøftelse på dagsorden.

Mvh.

Marianne

...”

og forevist den vedhæftede dagsorden (ekstrakten s. 614-618):

”...

Der indbydes til møde i Forberedende Økonomiudvalg **onsdag den 23. september kl. 13.30-15.00** med følgende *endelig* dagsorden:

...

4. Håndtering af coronasmitte i minkbesætninger (Bilag 5) kl. 14.00

(Henrik Studsgaard og Per Okkels er inviteret til drøftelsen)

...”

og forevist hovedet på bilag 5 (ekstrakten s. 620):

”...

(Miljø- og Fødevareministeriet)
Sundheds- og Ældreministeriet
[Erhvervsministeriet]
Finansministeriet

Håndtering af coronasmitte i mink

...”

har han forklaret, at han ikke var involveret i forberedelsen til det pågældende FØU-møde, herunder bilag 5. Han stod ikke for indholdet og var ikke involveret i forhold til smitte blandt mink. Han læste ikke bilaget på daværende tidspunkt. I september 2020 havde han ikke kendskab til aflivning af mink. Han blev først den 3. november 2020 bekendt hermed. Han fik ikke noget tilbageløb på ØU- og CU-møderne afholdt den 30. september og 1. oktober 2020. Han havde heller ikke internt hørt overvejelser om at aflive mink. Han var på det pågældende tidspunkt alene involveret i mink på den måde, at de tidligt i forløbet havde lavet en kompensationsordning af leverandører i forhold til, at man allerede var i gang med at slå mink ned på smittede farme.

Den 3. november 2020 bad Torben Skovgaard Andersen ham mundtligt om formiddagen om at se på, om nogle af de kompensationsordninger, som de allerede havde, f.eks. lønkompensationsordninger, eventuelt kunne anvendes afhængig af, hvad regeringen måtte beslutte vedrørende minkfarme. Han havde mange sager på ØU i den periode, idet de altid først skal have et regeringsmandat, når de skal lave kompensationsordninger. Efterfølgende skal der sørges for aktstykker mv. Det var ikke uvant for dem at arbejde på den måde. De var allerede godt i gang med overvejelserne herom.

Forevist mail af 3. november 2020 (ekstrakten s. 1670):

”...

Fra: Søren Bøllingtoft Knudsen (EM-DEP)

Til: Tejs Binderup

Cc: Torben Skovgaard Andersen (EM-DEP)

Emne: Udkast til sag om kompensation - mink

Dato: 3. november 2020 14:37:33

Vedhæftede filer: Bilag til FKU-sag om kompensation til mink_simpel (002).docx

image001.png

image002.jpg

image003.jpg

image004.jpg

image005.jpg

Kære Teis

Hermed efter aftale med Torben et meget foreløbigt udkast til bilag om kompensation.

Mvh.

Søren

...”

og forevist bilaget i første udkast (ekstrakten s. 1671-1672):

”...

[Erhvervsministeriet]
[Miljø- og Fødevareministeriet]
[Beskæftigelsesministeriet]
[Finansministeriet]

Kompensation til minkavlere mv. 3. november 2020

Problem

Spredning af covid-19 blandt mink udgør en substantiel trussel for folkesundheden.

På denne baggrund overvejes yderligere sundhedsfaglige tiltag til inddæmning af smitte. På denne baggrund skal der tages stilling til evt. yderligere kompensation til erhvervet, herunder muligheden for genstart af minkavl i Danmark.

Løsning

Afhængigt af sundhedsfagligt valg af model for inddæmning af covid-19-smitte på minkfarme kan tilsvarende to modeller for kompensation overvejes. Disse uddyber herunder.

1. Pause-model

Formålet med denne model er, at det danske mink-erhverv ultimo 2022 kan begynde at genstarte sin produktion. Modellen skal således søge at lægge danske minkfarme i dvale. Dette kan gøres ved en kombination af:

- Selvstændigordningen (for ejere og medarbejdende ægtefæller)
- Faste omkostninger (100 pct. kompensation ved nul-omsætning; trappemodel for landbrug, hvor der også er anden aktivitet end mink)
- Omstillingspulje (indgår i sag om regionale indsatser på FKU/KU denne uge)

2. Nedlukning

Formålet med denne model er, at udfase mink-erhvervet i Danmark og iværksætte en omstilling af de pågældende farme til anden brug. Dette kan gøres ved en kombination af:

- Kompensation til minkfarmejere og medarbejdende ægtefæller i en overgangsperiode på fx 3 måneder (via selvstændigordningen og kompensationsordningen for faste omkostninger)
- Omstillingspulje (indgår i sag om regionale indsatser på FKU/KU denne uge)

Stærke forbehold knyttet til begge modeller

Det er vurderingen, at det ikke er muligt at tvangslukke eller lægge minkerhvervet i dvale med hjemmel i epidemiloven og Sundheds- og ældreministeriets forbudsbekendtgørelse, da minkavlerne ikke er levnedsmiddelsproducenter. Et forbud vil således skulle hjemles i Miljø- og fødevareministeriets Bekendtgørelse om COVID-19 hos pelsdyr eller ved lov.

Der pågår en dialog med JM og MFVM om afklaringen af det juridiske hjemmelsgrundlag for de overvejede modeller.

Det bemærkes desuden, at EU-Kommissionens Temporary Framework foreløbigt udløber ved udgangen af juni måned 2021. Såfremt disse rammer for statsstøtte ikke forlænges, vil mulighederne for at forlænge kompensationsordningen for selvstændige samt faste omkostninger tilsvarende ophøre.

...”

har han forklaret, at bilaget var resultatet af den opgave, som Torben Skovgaard Andersen havde givet ham. De havde ikke et nærmere kendskab til modellerne, som de kun havde fået beskrevet i overskriftniveau. Han kaldte den ene model "pausemodellen" i første omgang. Den ændrede sig senere til at blive kaldt "dvalemodellen". Han havde fået input til bilaget fra de ministerier, som står øverst i notatet. Det er vanlig praksis, at man henter bidrag fra de forskellige ministerier. Det var et meget foreløbigt udkast. Det er også vanlig praksis, at man cirkulerer foreløbige udkast rundt for at få bemærkninger og en faglig kvalificering. Senere mente Miljø- og Fødevareministeriet, at der skulle være et afsnit om ekspropriation i bilaget, og det endte også med at være dem, som skrev afsnittet. De var i Erhvervsministeriet vant til at arbejde med lukning af erhverv, men ikke med en fuldstændig nedlukning af erhverv.

Foreholdt de to afsnit i bilaget om, at "Det er vurderingen, at det ikke er muligt at tvangslukke eller lægge minkerhvervet i dvale med hjemmel i epidemiloven og Sundheds- og ældreministeriets forbudsbekendtgørelse, da minkavlerne ikke er levnedsmiddelsproducenter. Et forbud vil således skulle hjemles i Miljø- og fødevareministeriets Bekendtgørelse om COVID-19 hos pelsdyr eller ved lov", og "Der pågår en dialog med JM og MFVM om afklaringen af det juridiske hjemmelsgrundlag for de overvejede modeller", har han forklaret, at den konkrete formulering var udformet efter dialog med Justitsministeriet. En af hans medarbejdere, Morten Schiellerup Bager, havde en telefonisk kontakt med en medarbejder i Justitsministeriet, Halit Sert. Det skyldtes, at de i Erhvervsministeriet ikke umiddelbart kunne se, at de selv havde hjemmel til at kompensere minkerhvervet, og de ville være sikre på, at de havde hjemmel. Der var ingen, som vendte tilbage på de pågældende afsnit, som de satte ind i bilaget, hverken Miljø- og Fødevareministeriet, som de sendte bilaget til, eller Justitsministeriet, som fik bilaget tilsendt af Miljø- og Fødevareministeriet, inden det blev udsendt til brug for KU-mødet. Han ville ikke skrive det skarpt, end det som de havde fået fra Justitsministeriet. Begge afsnit var formuleret efter dialog med Justitsministeriet. Han fik fra sin medarbejder den præcise formulering på en mail. Medarbejderen kom hen til ham og fortalte om sin samtale med Justitsministeriet. Han bad sin medarbejder om at sætte afsnittene ind i bilaget. Hverken han eller hans medarbejder havde haft en samtale med Miljø- og Fødevareministeriet om hjemmelsspørgsmålet. Oplysningerne hidrører fra Justitsministeriet efter hans medarbejders telefonsamtale med Justitsministeriet.

Afsnittet: "Det bemærkes desuden, at EU-Kommissionens Temporary Framework foreløbigt udløber ved udgangen af juni måned 2021. Såfremt disse rammer for statsstøtte ikke forlænges, vil mulighederne for at forlænge kompensationsordningen for selvstændige samt faste omkostninger tilsvarende ophøre", var et standardforbehold, som de tager i forhold til, at de foreslåede modeller kan statsstøttegodkendes. De flagede, at Temporary Framework stod til at udløbe; det skete dog ikke.

Supplerende adspurgt af advokat Jakob Aaes, bisidder for Anne-Mette Lyhne Jensen, og forevist telefonnotat (ekstrakten s. 3913):

"...

Telefonnotat over samtale tirsdag den 27. oktober 2020 med specialkonsulent Morten Schiellerup Bager fra Erhvervsministeriet

Jeg blev tirsdag den 27. oktober 2020 ved 11-tiden ringet op af Morten Schiellerup Bager fra Erhvervsministeriet. Han oplyste mig, at man i Erhvervsministeriet havde brug for en vurdering af, om der inden for rammerne af epidemiloven lovligt ville kunne laves et forbud mod mink.

Jeg forstod hans henvendelse som gående på, om der lovligt inden for rammerne af epidemiloven ville kunne laves et forbud mod hold af mink/erhvervsvirksomhed med opdrætning af mink.

Jeg oplyste ham, at jeg ikke havde fantasi til at forestille mig, at der i epidemiloven var hjemmel til at regulere så specifikt og materielt atypisk område som opdrætning af mink, og at jeg under alle omstændigheder først ville kunne se på det, hvis jeg fik nærmere oplysninger på mail. Vi aftale derfor, at han sendte mig en mail, hvilket jeg endnu ikke har modtaget.

Halit Sert

...”

har han forklaret, at gengivelsen i notatet ikke passer med den gengivelse, som Morten Schiellerup Bager gav ham, og han kan ikke se, at de allerede den 27. oktober 2020 skulle have talt om det, idet de i Erhvervsministeriet først blev involveret den 3. november 2020. Det fremgår heller ikke af notatet, at der var en sparring om formuleringen. Det, de satte ind i kompensationsbilaget, var formuleret på telefonsamtalen. Der var ham bekendt intet skriftligt, og han hørte heller ikke, at der blev efterspurgte noget på skrift. Han ved ikke, hvor Morten Schiellerup Bager skulle have haft formuleringen fra, hvis han ikke havde fået formuleringen fra Justitsministeriet.

Adspurgte supplerende af kommissionen har han forklaret, at han mødte ind i ministeriet hele perioden, også den 3. november 2020. Forbeholdene beskrevet i bilaget knytter sig alene til kompensations tiltag vedrørende de to modeller. Eftersom forbeholdet var lavet med bistand fra Justitsministeriet, ændrede han ikke noget i det. Hvis han havde haft mere tid, ville han kunne have skrevet det klarere. De kunne f.eks. have skrevet, at det ikke var muligt at finde hjemmel til kompensation ved tvangslukning eller nedlæggelse af erhvervet. Overskriften kunne også i stedet for ”Stærke forbehold knyttet til begge modeller” have været ”Stærke forbehold knyttet til kompensation”, men bilaget handlede kun om kompensation, så det gav sig selv, at de modeller, som de beskrev, var kompensationsmodeller. Når der står i bilaget: ”Et forbud vil således skulle hjemles i Miljø- og fødevareministeriets Bekendtgørelse om COVID-19 hos pelsdyr eller ved lov”, kan han godt se, at der kunne have stået ”kompensation” i stedet for ”forbud”. Intentionen var at beskrive, hvordan man kompenserede i forhold til de to modeller hele vejen, og det kunne godt have stået klarere. Grunden til at han ikke lavede det om var, at de havde fået hjælp af Justitsministeriet til at lave formuleringen, og den ville han ikke ændre. Han ved ikke, om Justitsministeriet vidste, at det ikke angik et forbud, men kompensation. De havde rakt ud efter hjælp i Justitsministeriet og spurgte, hvor de skulle finde hjemlen til kompensation, idet de ikke selv kunne finde den. Det vigtigste for ham var, at de skulle se, om de kompensationsordninger, som de havde, kunne bruges på de to modeller, som de havde fået beskrevet. De lavede bilaget over få timer og skulle være sikre på, at ministeren ikke lovede noget, de ikke kunne levere. Han havde ikke beskæftiget sig med den pågældende bekendtgørelse. Man kunne strengt taget godt forestille sig, at der i andre ministerier var hjemmel til kompensation. Han har dog ingen eksempler herpå. Morten Schiellerup Bager, som ikke er jurist, nåede til en formulering sammen med Justitsministeriet, og det var den formulering, som de brugte i bilaget.

Forevist mail af 3. november 2020 kl. 14.51 (ekstrakten s. 1674):

”...

Fra: Tejs Binderup <...>

Sendt: 3. november 2020 14:51

Til: Søren Bøllingtoft Knudsen (EM-DEP) <...>

Cc: Torben Skovgaard Andersen (EM-DEP) <...>

Emne: Re: Udkast til sag om kompensation – mink

Tak. Nedlukning vil dog også indebære ekspropriation

...”

har han forklaret, at bemærkningen i mailen gav anledning til, at de i næste udkast til bilaget gjorde plads til et afsnit om ekspropriation. Ekspropriation lå udenfor deres kompensationsordninger og lå i et andet regime. De skrev derfor i notatet, at der udestod bidrag fra Justitsministeriet og Miljø- og Fødevareministeriet. Det endte med at være Miljø- og Fødevareministeriet, som indsatte afsnittet om ekspropriation.

Forevist mail af 3. november 2020 kl. 15.15 (ekstrakten s. 1673):

”...

Fra: Søren Bøllingtoft Knudsen (EM-DEP) <...>

Sendt: 3. november 2020 15:15

Til: Tejs Binderup <...>

Cc: Torben Skovgaard Andersen (EM-DEP) <...>

Emne: SV: Udkast til sag om kompensation – mink

Kære Tejs

Se opdateret og udbygget udkast til sag. Der pågår fortsat arbejde med denne.

Mvh.

Søren

...”

og forevist revideret bilag (ekstrakten s. 1676-1679):

”...

[Erhvervsministeriet]

[Miljø- og Fødevareministeriet]

[Beskæftigelsesministeriet]

[Finansministeriet]

Kompensation til minkavlere mv. 3. november 2020

Problem

Spredning af covid-19 blandt mink udgør en substantiel trussel for folkesundheden. På denne baggrund overvejes yderligere sundhedsfaglige tiltag til inddæmning af smitte. På denne baggrund skal der tages stilling til evt. yderligere kompensation til erhvervet, herunder muligheden for genstart af minkavl i Danmark.

Løsning

...

Ekspropriation

[Afventer bidrag fra MFVM/JM]

Stærke forbehold knyttet til begge modeller

Der tages et generelt forbehold for statsstøttegodkendelse af de foreslåede løsninger. Konkret tages der forbehold for mulighederne for at kompensere minkavlere i lyset af EU-landsbrugsstøtteregler. Dette undersøges nærmere af Miljø- og Fødevareministeriet og Justitsministeriet.

Det bemærkes desuden, at EU-Kommissionens Temporary Framework foreløbigt udløber ved udgangen af juni måned 2021. Såfremt Temporary Framework ikke forlænges, vil mulighederne for at forlænge kompensationsordningen for selvstændige samt faste omkostninger tilsvarende ophøre.

Der tages samtidig forbehold for, hvorvidt og hvordan den juridiske hjemmel til at gennemføre de foreslåede løsninger kan findes. Det er umiddelbart vurderingen, at det hverken er muligt at tvangslukke eller lægge minkerhverv i dvale med hjemmel i epidemiloven eller Sundheds- og Ældreministeriets forbudsbekendtgørelse, da minkavlere ikke er levnedsmiddelsproducenter. Et forbud vil således skulle hjemles i Miljø- og Fødevareministeriets *Bekendtgørelse om COVID-19 hos pelsdyr* eller ved lov. Miljø- og Fødevareministeriet og Justitsministeriet er ved at afklare dette spørgsmål.

...

har han forklaret, at det er den manglende stillingtagen til ekspropriation, som der gives udtryk for i bilaget med sætningen "Afventer bidrag fra MFVM/JM". De havde også taget det generelle forbehold for statsstøtte og også forbeholdet fra det første udkast til bilaget for Temporary Framework. Derudover tog de forbehold for EU-landsbrugsstøtteregler. De hellere vil tage et forbehold for meget end et for lidt. Det er lykket langt hen ad vejen at opnå statsstøtte.

Afsnittet om hjemmel har de ikke ændret i. Afsnittet var lavet med bistand fra Justitsministeriet, og de kunne ikke skrive det klarere. Justitsministeriet stod ikke i hovedet, og det burde de helt klart have gjort, da de havde en vigtig rolle. Han anser det i dag som en fejl, at Justitsministeriet ikke stod i hovedet. Bilaget blev i første omgang ikke sendt med ud. De ønskede, at bilaget skulle med selve sagen. Bilaget blev sendt videre fra Miljø- og Fødevareministeriet til Justitsministeriet, men Justitsministeriet havde bilaget meget kort tid, idet de fik det lige før KU-mødet.

Supplerende adspurgt af kommissionen har han forklaret, at der i det nye udkast skete nogen korrekturetter. Det var nok ham selv eller en medarbejder, som foretog ændringerne. Han har helt sikkert godkendt det. Når der er indføjes "umiddelbart", signaleres en vis tvivl. De sendte deres bilag til Miljø- og Fødevareministeriet, som tilføjede afsnittet med ekspropriation.

Forevist mailkorrespondance af 3. november 2020 med tilrettet bilag (tillægsekstrakt 3, s. 16):

...

Fra: Ane Myrhøj Bisgaard (EM-DEP)

Til: Preben Sandberg Pettersson (EM-DEP); Søren Bøllingtoft Knudsen (EM-DEP); Toke Handberg Jeppesen (EM-DEP); Tobias Kjærulff Langberg (EM-DEP); Morten Kyster Hvelplund (EM-DEP); Stine Bredahl Kristiansen (EM-DEP); Jens Muff Enevoldsen (EM-DEP)

Cc: Morten Schiellerup Bager (EM-DEP)

Emne: SV: Mink: Tjek af udkast til sag

Dato: 3. november 2020 15:49:48

Vedhæftede filer: Bilag til FKU-sag om compensation til mink_simpel (003)anebis.docx

image001.png

image002.jpg

image003.jpg

image004.jpg

image005.jpg

Kære Søren

Se vedhæftede bemærkninger

Vh. Ane

Fra: Preben Sandberg Pettersson (EM-DEP)

Sendt: 3. november 2020 15:36

Til: Søren Bøllingtoft Knudsen (EM-DEP); Toke Handberg Jeppesen (EM-DEP); Tobias Kjærulff Langberg (EM-DEP); Ane Myrhøj Bisgaard (EM-DEP); Morten Kyster Hvelplund (EM-DEP); Stine Bredahl Kristiansen (EM-DEP); Jens Muff Enevoldsen (EM-DEP)

Cc: Morten Schiellerup Bager (EM-DEP)

Emne: SV: Mink: Tjek af udkast til sag

Kære søren

Vi har ingen bemærkninger i lyset af de anførte statsstøtteforbehold (der er afgørende vigtige).

Kh

Preben

...

Fra: Søren Bøllingtoft Knudsen (EM-DEP)

Sendt: 3. november 2020 15:14

Til: Toke Handberg Jeppesen (EM-DEP); Tobias Kjærulff Langberg (EM-DEP); Ane Myrhøj Bisgaard (EM-DEP); Morten Kyster Hvelplund (EM-DEP); Stine Bredahl Kristiansen (EM-DEP); Jens Muff Enevoldsen (EM-DEP) Preben Sandberg Pettersson (EM-DEP)

Cc: Morten Schiellerup Bager (EM-DEP)

Emne: Mink: Tjek af udkast til sag

Kære jer

Vil I læse med på vedhæftede udkast. Se særligt afsnit om forbehold og økonomi.

Vi beder parallelt ERST om opdaterede økonomiskøn.

Mvh.

Søren

..."

har han forklaret, at Preben Sandberg Pettersson er en del af deres statsstøttesekretariat. De sendte bilaget til statsstøttesekretariatet for at være sikre på, at de havde taget de forbehold, de skulle. Preben Sandberg Pettersson noterede sig, at det havde de, og så havde han ikke yderligere.

Forevist mail af 3. november 2020 kl. 16.18 (ekstrakten s. 1442):

"...

Til: Anne-Mette Lyhne Jensen (...), Line Nørbæk (EM-DEP (...), Torben Skovgaard Andersen (EM-DEP (...), Tejs Binderup (...)

Cc: Dorte Eberhardt Søndergaard (...), Lisbeth Gro Nielsen (...), Cecilie Birch (...), Asbjørn Brink (...), Lars Høgsbro Østergaard (...)

Fra: Annemarie Lauritsen (...)

Titel: Tempo-bonus ved hurtigere aflivning af mink

Sendt: 03-11-2020 16:18

Bilag: Tempobonus - mink.docx;

Hermed bidrag vedrørende tempo-bonus for aflivning. Udarbejdet sam m MFVM og EM.

Vh

Annemarie

..."

har han forklaret, at han ikke husker, at han har modtaget notatet vedrørende tempobonus. Han var ikke involveret i arbejdet med tempobonus.

Forevist notat af 2. november 2020 om tempobonus (ekstrakten s. 1444):

” ...

Det er den helt foreløbige vurdering, at det vil være hensigtsmæssigt at indføre en ”tempo-bonus” mhp. at give minkavlere incitament til selv at øge hastigheden for aflivning af mink. En bonus på ca. 10 pct. af markedsprisen svarende til skønsmæssigt 20 kr. vurderes umiddelbart at kunne skabe det rette incitament.

Det kan evt. supplerende overvejes at skabe lovhjemmel til et (evt. midlertidigt) forbud mod hold og avl af mink i de relevante områder efter f.eks. [tre] uger. Brud på forbuddet straffes med bøde. Det bemærkes, at der allerede med de nuværende foranstaltninger er tale om ekspropriation.

...”

har han forklaret, at han ikke blev inddraget i dette.

Han hørte første gang i løbet af dagen den 3. november 2020, at der skulle laves en KU-sag. De havde under hele forløbet presset på med, at der tæt på spørgsmålet om restriktioner blev taget stilling til spørgsmålet om kompensation. Det kunne sagtens være, at det skulle køre i ØU. Han fik i løbet af den 3. november 2020 en forståelse af, at de arbejdede hen mod et KU-møde.

Forevist mailkorrespondance af 3. november 2020 (ekstrakten s. 1793):

” ...

Til: ... (Lisbeth Gro Nielsen), ... (Annemarie Lauritsen), ... (Line Nørbæk (EM-DEP)), ... (Tejs Binderup), ... (Sidsel Due Nordengaard), ... (Erik Brøgger Rasmussen), ... (Anne Nørgaard Simonsen), ..., (Paolo Drostby), ... (Lars Høgsbro Østergaard), ... (Rikke Skaarup Schjødt), ... (Lene Brøndum Jensen), ... (Katrine Kaldahl)

Cc: ... (Anne-Mette Lyhne Jensen), ... (Cecilie Birch)

Fra: Torben Skovgaard Andersen (EM-DEP) ()

Titel: SV: KU sag til i aften

Sendt: 03-11-2020 17:58:26

Vi sender vores bidrag til Tejs, som lægger det som et bilag til MFVM's sag.

...

Fra: Lisbeth Gro Nielsen <...>

Sendt: 3. november 2020 17:43

Til: Annemarie Lauritsen <...>; Line Nørbæk (EM-DEP) <...>; Tejs Binderup <...>; Torben Skovgaard Andersen (EM-DEP) <...>; Sidsel Due Nordengaard <...>; Erik Brøgger Rasmussen <...>; Anne Nørgaard Simonsen <...>; ...; Paolo Drostby <...>; Lars Høgsbro Østergaard <...>; Rikke Skaarup Schjødt, <...>; Lene Brøndum Jensen <...>; Katrine Kaldahl <...>

Cc: Anne-Mette Lyhne Jensen <...>; Cecilie Birch <...>

Emne: SV: KU sag til i aften

Kære alle

Hermed første udkast til cover til KU-sagen.

I må meget gerne gennemgå og kvalificere de dele, der er relevant for jer. Ansvarlige er sat på visse steder.

Jeg vedhæfter desuden de bilag, der umiddelbart lægges op til.

Vi har frist til STM aller senest kl 19.30, så gerne tilbagemelding hurtigst muligt. I må også gerne indikere, om I vil i hovedet, og i hvilket omfang I har behov for clearing.

Tak for hjælpen.

Med venlig hilsen
Lisbeth Gro Nielsen
Kontorchef

...”

har han forklaret, at han ikke talte med Lisbeth Gro Nielsen eller var i kontakt med hende i løbet af den 3. november 2020. Han blev orienteret af Torben Skovgaard Andersen, som bad ham om at sende deres bidrag til Tejs Binderup. Han sendte bilaget til Tejs Binderup umiddelbart derefter. Han fik ikke selv KU-sagen eller udkastet til den.

Forevist mail af 3. november 2020 kl. 18.00 (ekstrakten s. 1797):

”...

Fra: Søren Bøllingtoft Knudsen (EM-DEP) <...>

Sendt: 3. november 2020 18:00

Til: Anders Kroman Liin <...>

Cc: Tejs Binderup <...>; Torben Skovgaard Andersen (EM-DEP) <...>

Emne: Bilag til KU-sag - kompensation til minkavlere mv.

Kære Anders

Efter aftale hermed KU-bilag, som du/I gerne må vedlægge jeres KU-cover om håndtering af mink til behandling i aften.

Indsæt desuden gerne bidrag om ekspropriation samt statsstøtteretlige muligheder på landbrugsområdet (jf. dialog med Tejs).

Mvh.
Søren

...”

har han forklaret, at han sendte deres bilag til Miljø- og Fødevareministeriet til brug for KU-sagen. Ud fra mailens formulering ser det ud til, at han troede, at det var Miljø- og Fødevareministeriet, som udarbejdede coveret, men det var mere et spørgsmål om, at han sendte deres bilag over til KU-sagen. Man skal ikke hæfte sig ved, at der står KU-cover. Han sendte bilaget i henhold til den aftale, der var lavet mellem Torben Skovgaard Andersen og Tejs Binderup. Han bad Miljø- og Fødevareministeriet om at få deres bilag med. Når man laver en KU-sag, er der dels et cover, som samler sagen, og dels en række bilag, som dykker ned i emnerne. Han havde ikke set KU-sagen, men havde lavet et bilag til den. Han er i tvivl om, hvorvidt han på det tidspunkt vidste, hvem som koordinerede sagen. Coveret bor ikke nødvendigvis ét sted.

Forevist bilag X (ekstrakten s. 1799-1802):

”...

[Erhvervsministeriet]
[Miljø- og Fødevareministeriet]

[Beskæftigelsesministeriet]

[Finansministeriet]

Bilag X. Kompensation til minkavlere mv.

Problem

På baggrund af yderligere sundhedsfaglige tiltag til inddæmning af smitte blandt minkbesætninger skal der tages stilling til evt. yderligere kompensation, herunder muligheden for genstart af minkavl i Danmark på et senere tidspunkt.

Løsning

Afhængigt af det sundhedsfaglige valg af model for inddæmning af covid-19-smitte på minkbesætninger kan følgende to modeller for kompensation overvejes:

1. Dvale

Formålet med denne model er, at det danske mink-erhverv primo 2023 kan begynde at genstarte sin produktion. Modellen forudsætter således opretholdelse af et vist antal avlsdyr. Modellen søger at lægge danske minkbesætninger i dvale.

Dette kan gøres ved en kombination af:

- Selvstændigordningen (for ejere og medarbejdende ægtefæller)
- Faste omkostninger (100 pct. kompensation ved nul-omsætning; trappemodell for virksomheder, hvor der også er anden aktivitet end mink)
- Omstillingspulje (indgår i sag om regionale indsatser på FKU/KU denne uge)

Selvstændigordningen

Der lægges op til at udvide den målrettede kompensationsordninger for selvstændige mv. frem til og med den 30. juni 2021, hvor EU-Kommissionens Temporary Framework udløber, for:

- Selvstændige og medarbejdende ægtefælle, der ved forbud ikke har mulighed for at gennemføre erhvervsaktiviteten minkbesætning.
- Leverandører til minkavlere, hvis omsætning primært kan henføres til salg minkavlere.

Det maksimale kompensationsbeløb vil være 23.000 kr. pr. måned i kompensationsordningen for selvstændige. Medarbejdende ægtefælle vil tilsvarende kunne søge ordningen, så der maksimalt kan udbetales 46.000 kr. pr. måned pr. minkavl.

Faste omkostninger

Der lægges op til at give minkavlere, der ikke har anden virksomhed en minkavl, og dermed ingen omsætning, mulighed for at modtage 100 pct. for virksomhedens faste omkostninger frem til og med den 30. juni 2021, hvor EU-Kommissionens Temporary Framework udløber.

For landbrug, hvor minkavl kun udgør en del af virksomheden, lægges der op til at give adgang til kompensation for faste omkostninger svarende til den eksisterende trappemodell (forbedret med *Aftale om udvidelse af hjælpepakker* af 27. oktober 2020), baseret på virksomhedens omsætningsnedgang frem til og med den 30. juni 2021, hvor EU-Kommissionens Temporary Framework udløber. Det bemærkes i den forbindelse, at der vil blive set på muligheden for at benytte det forudgående år som referenceperiode, da minkavlere primært har deres omsætning i og omkring november måned, hvor der pelses.

Omstillingspulje

Det foreslås, at der afsættes [150 mio. kr.] til at følge op over for minkavlerne og følgerhverv ramt af COVID-19. Indsatserne kan fx omfatte investeringsstøtte til omlægning af produktionen fra minkavl til anden primærproduktion samt målrettet om- og opkvalificering af beskæftigede inden for minkerhvervene med henblik på at understøtte omlægningen.

Erhvervsministeriet vil gå i dialog med erhvervet og arbejdstagerorganisationer om relevante tiltag. Indsatsen forventes særligt at komme Nord- og Vestjylland til gavn, idet koncentrationen af minkbesætninger er høj i disse områder. Nord- og Vestjylland har et højt smitteniveau blandt mink, hvorfor størstedelen af nedslagne minkbesætninger geografisk er placeret her. Der fastlægges konkret model for udmøntning af midlerne. Der vil desuden blive set på, om det er muligt inden for omstillingspuljen at bidrage til generationstilpasning af mink-erhvervet, så ældre minkavlere får mulighed for at forlade erhvervet.

2. Nedlukning

Formålet med denne model er, at udfase mink-erhvervet i Danmark og iværksætte en omstilling af de pågældende minkbesætninger til anden brug. Dette kan gøres ved en kombination af:

- Kompensation til minkavlere og medarbejdende ægtefæller i en overgangsperiode på fx 3 måneder (via selvstændigordningen og kompensationsordningen for faste omkostninger)
- Ekspropriation
- Omstillingspulje (indgår i sag om regionale indsatser på FKU/KU denne uge)

Ekspropriation

[Afventer bidrag fra MFVM/JM]

...

Hjemmels- og statsstøtteforbehold knyttet til begge modeller

Der tages et generelt forbehold for statsstøttegodkendelse af de foreslåede løsninger.

Konkret tages der forbehold for mulighederne for at kompensere minkavlere i lyset af EU-landsbrugsstøtteregler. Dette undersøges nærmere af Miljø- og Fødevareministeriet og Justitsministeriet.

Det bemærkes desuden, at EU-Kommissionens Temporary Framework foreløbigt udløber ved udgangen af juni måned 2021. Såfremt Temporary Framework ikke forlænges, vil mulighederne for at forlænge kompensationsordningen for selvstændige samt faste omkostninger tilsvarende ophøre.

Der tages samtidig forbehold for, hvorvidt og hvordan den juridiske hjemmel til at gennemføre de foreslåede løsninger kan findes. Det er umiddelbart vurderingen, at det hverken er muligt at tvangslukke eller lægge minkerhvervet i dvale med hjemmel i epidemiloven eller Sundheds- og Ældreministeriets forbudsbekendtgørelse, da minkavlere ikke er levnedsmiddelsproducenter. Et forbud vil således skulle hjemles i Miljø- og Fødevareministeriets *Bekendtgørelse om COVID-19 hos pelsdyr* eller ved lov. Miljø- og Fødevareministeriet og Justitsministeriet er ved at afklare dette spørgsmål.

...”

har han forklaret, at det var det bilag, som han sendte. Han brugte nu betegnelsen ”dvalemodel”. Da han sendte bilaget kl. 18, havde det forinden været forbi Torben Skovgaard Andersen. Han tror ikke, at bilaget havde været længere oppe i hierarkiet. Det var ikke et færdigt bilag. Det er sjældent, de fremlægger ufærdige dokumenter. De nåede så langt, som de kunne med bilaget inden KU-mødet.

Forevist mailkorrespondance af 20. november 2020 (ekstrakten s. 415):

”...

Fra: Ane Myrhøj Bisgaard (EM-DEP)

Til: Søren Bøllingtoft Knudsen (EM-DEP)

Cc: Carsten Kjær Joensen (EM-DEP)

Emne: SV: Sendt til MFVM => til KU-drøftelse

Dato: 30. november 2020 21:29:26

Tak for hurtig afklaring, Søren.

God aften

-Ane

...

Fra: Søren Bøllingtoft Knudsen (EM-DEP) <...>

Sendt: 30. november 2020 21:26

Til: Ane Myrhøj Bisgaard (EM-DEP) <...>

Cc: Carsten Kjær Joensen (EM-DEP) <...>

Emne: Re: Sendt til MFVM => til KU-drøftelse

Hej Ane

Ja, det er os der efter telefonisk dialog med JM tog de nævnte forbehold i kompensationsbilaget.

Mvh.

Søren

Den 30. nov. 2020 kl. 21.14 skrev Ane Myrhøj Bisgaard (EM-DEP) <...>:

Hej Søren

Jeg er ved at færdiggøre tidslinien om mink ift. MD's bestilling

.

Anne Krabbe har sendt mig denne. Er det jer/EM, der har bidraget vedr. lovhjemmel for de to kompensationsordninger i vedhæftede?

Der står bl.a. flg. om compensation i form af hjælpepakke ved dvale-model samt hjælpepakke ved nedlukning af erhvervet:

Der tages samtidig forbehold for, hvorvidt og hvordan den juridiske hjemmel til at gennemføre de foreslåede løsninger kan findes. Det er umiddelbart vurderingen, at det hverken er muligt at tvangslukke eller lægge minkerhvervet i dvale med hjemmel i epidemiloven eller Sundheds- og Ældreministeriets forbudsbekendtgørelse, da minkavlere ikke er levnedsmiddelsproducenter. Et forbud vil således skulle hjemles i Miljø- og Fødevareministeriets Bekendtgørelse om COVID-19 hos pelsdyr eller ved lov. Miljø- og Fødevareministeriet og Justitsministeriet er ved at afklare dette spørgsmål.

Vh. Ane

..."

har han forklaret, at mailen vedrører de to afsnit, som kom efter den telefoniske kontakt med Justitsministeriet, som han har forklaret om tidligere.

Forevist mail af 3. november 2020 kl. 18.34 (ekstrakten s. 1814):

"...

From: Carsten Kjær Joensen (EM-DEP) <...>

Sent: 03-11-2020 18:34:50 (UTC +02)

To: Lisbeth Gro Nielsen <...>

Cc: Anne-Mette Lyhne Jensen <...>; Line Nørbæk (EM-DEP) <...>; Carsten Kjær Joensen (EM-DEP) <...>; Ane Myrhøj Bisgaard (EM-DEP) <...>; Torben Skovgaard Andersen (EM-DEP) <...>; Søren Bøllingtoft Knudsen (EM-DEP) <...>

Subject: SV: KU sag til i aften

Hej Lisbeth

Her hurtige spm fra os på vegne af Line mv.

Mvh

Carsten

- Gælder det fem eller seks kommuner (med eller uden Læsø)?
 - Hvilke besætninger skal slås ned? Alle besætninger i de pågældende kommuner eller efter pt. gældende restriktioner?
 - Skal alle mink slås ned på besætningerne (med eller uden avlsdyr)? Der har været drøftelser af, om avlsdyr skulle undtages på ikke-smittede besætninger.
 - Gælder de strammere nedslagningsrestriktioner (hastighed og med/uden avlsdyr) kun i de fem/seks kommuner eller i hele landet på smittede besætninger?
- ..."

har han forklaret, at han ikke er bekendt med baggrunden for denne henvendelse. De sad kun med kompensation, men det var ikke uvant, at man satte kolleger cc. Han husker ikke, at han modtog svarene. Det siger lidt om, hvilken usikkerhed, som de arbejdede i. Han havde som sagt ikke set udkastet til KU-sagen. Da han lavede bilaget, vidste han ikke, hvordan KU-sagen så ud.

Forevist sin mail af 3. november kl. 20.18 (tillægsekstrakt 3, s. 22):

"...

Fra: Søren Bøllingtoft Knudsen (EM-DEP)

Til: Ane Myrhøj Bisgaard (EM-DEP)

Cc: Anne Dahl Krabbe (EM-DEP)

Emne: SV: HASTER: KU-sag om Mink - restriktioner og hjælp

Dato: 3. november 2020 20:18:06

Vedhæftede filer: image011.gif

image012.jpg

image013.jpg

image014.jpg

image015.jpg

image006.png

image007.jpg

image008.jpg

image009.jpg

image010.jpg

Kære Ane

Hermed bidrag til brief:

- Der bør søges samtidighed i udmeldinger om yderligere restriktioner og kompensationer, som også udmeldt ifm. lancering af varslingsystemet.
- Regeringen vil forsøge hurtigst muligt at skabe parallelitet mellem de nye tiltag og mulighederne for kompensation.

- Enkelte sundhedsfaglige tiltag, der lægges op til at iværksætte, vil kræve nye aktstykker, bekendtgørelser og statsstøttegodkendelser.
- Der lægges op til ikke at invitere til forhandlinger – men forsøge at opnå tilslutning til de nødvendige tilpasninger.
- Såfremt der arbejdes videre med en dvale-model, lægges der op til at åbne for:

- o Selvstændigordningen

- o Faste omkostninger

- o Omstillingspulje

- Såfremt der arbejdes videre med en nedlukning af erhvervet:

- o Kompensation i en overgangsperiode (selvstændigordning og faste omkostninger)

- o Ekspropriation

- o Omstillingspulje

- Der lægges ikke op til at iværksætte nye tiltag rettet mod medarbejdere (fx omskoling), da en del tiltag allerede er på plads.

- Det er endnu uvist, om de foreslåede løsninger kan opnå statsstøttegodkendelse (særligt fordi reglerne om statsstøtte er ekstra skrappe på landbrugsområdet); MFVM er ved at afklare.

- Der kan desuden blive behov for ny lovgivning, der kan hjemle de foreslåede løsninger.

Mvh.

Søren

...”

har han forklaret, at Ane Myrhøj Bisgaard koordinerede briefet, som han husker det. Han sendte hende sine betragtninger af, hvad der ville være relevant at få med i briefet. Han skrev det, som var relevant for hans minister. Han husker ikke, hvordan delen med sundhedsfaglige tiltag kom ind. Han flagede formentlig blot, at der typisk altid skal udarbejdes nye aktstykker, bekendtgørelser mv. Han fik input til punkterne og arbejdede under stort pres. De beskæftigede sig ikke umiddelbart med sundhedsfaglige tiltag. Man kan enten tromme alle partier sammen og forhandle en aftale, men det er kun som et indspil til, hvordan man kunne gøre. Der var et meget bredt flertal i Folketinget for meget af det. Den nye lovgivning, som kunne hjemle løsningerne, stammede tilbage fra drøftelsen med Justitsministeriet. Deres egne jurister sagde, at de ikke kunne finde lovgivning inden for Erhvervsministeriets område. Det er i virkeligheden den sidste del af det forbehold, der står i kompensationsbilaget. Ane Myrhøj Bisgaard samlede briefet, hvor der var en underoverskrift om kompensation. Hans bemærkninger er formentlig er indsat, og ministeren havde det med på mødet.

Forevist brief til møde i KU den 3. november 2020 (tillægsekstrakt 1, s. 515-517):

”...

Brief til møde i regeringens koordinationsudvalg den 3. november 2020

Punkt 1. Mink

Problem

COVID-19-smitten iblandt minkbesætninger i en række kommuner nord for Limfjorden forekommer fortsat på et ekstraordinært højt niveau. Der er behov for stillingtagen til håndtering af situationen lokalt.

Indstilling

Det indstilles i sagen s. 3, at de beskrevne tiltag og tidspunkt for udmelding drøftes.

☐ Det indstilles, at MIN støtter sagens indstillinger

Bemærkninger

Politiske og faglige bemærkninger

SSI's smittevurdering:

...

Tiltag ift. aflivning af mink

...

Hvis. kompensation og omstilling af erhvervet bliver drøftet kan følgende rejses

- ☐ Der arbejdes på en ØU-sag vedr. kompensationsmuligheder og omstilling af erhvervet.
 - ☐ Der bør søges samtidighed i udmeldinger om yderligere restriktioner og kompensationer, som også udmeldt ifm. lancering af varslingsystemet.
 - ☐ Regeringen vil forsøge hurtigst muligt at skabe parallelitet mellem de nye tiltag og mulighederne for kompensation.
 - ☐ Enkelte sundhedsfaglige tiltag, der lægges op til at iværksætte, vil kræve nye aktstykker, bekendtgørelser og statsstøttegodkendelser.
 - ☐ Der lægges op til ikke at invitere til forhandlinger – men forsøge at opnå tilslutning til de nødvendige tilpasninger.
 - ☐ Såfremt der arbejdes videre med en dvale-model, lægges der op til at åbne for:
- ...
- ☐ Såfremt der arbejdes videre med en nedlukning af erhvervet:
- ...
- ☐ Det er endnu uvist, om de foreslåede løsninger kan opnå statsstøttegodkendelse (særligt fordi reglerne om statsstøtte er ekstra skrappe på landbrugsområdet); MFVM er ved at afklare.
 - ☐ Der kan desuden blive behov for ny lovgivning, der kan hjemle de foreslåede løsninger.
- ...”

har han forklaret, at de bidrag, han sendte til Ane Myrhøj Bisgaard, kom med ind i briefet, dog var der enkelte justeringer, blandt andet skrev Ane Myrhøj Bisgaard, at der blev arbejdet på en ØU-sag. Det var den forståelse, mange stadig havde på det tidspunkt. Det var uvist, om kompensationsbilaget nåede at komme med i KU-sagen. Det følger også af ekstrakten s. 1982, hvor Lisbeth Gro Nielsen skrev tæt på mødet, at deres kompensationsbilag måtte følge, hvis det kunne nå at blive klart. De syntes, at deres bilag skulle med, og det endte også med, at det blev sendt ud som bilag kort før KU-mødet begyndte. Det hed bilag X, da han sad med det.

Forevist mail af 3. november 2020 kl. 19.10 (ekstrakten s. 1835):

”...

From: Lisbeth Gro Nielsen <...>

Sent: 03-11-2020 19:10:29 (UTC +02)

To: Tejs Binderup <...>

Cc: Anne-Mette Lyhne Jensen <...>; Cecilie Birch <...>; Annemarie Lauritsen <...>; Line Nørbæk (EM-DEP) <...>; Torben Skovgaard Andersen (EM-DEP) <...>; Sidsel Due Nordengaard <...>; Erik Brøgger Rasmussen <...>; Anne Nørgaard Simonsen <...>; ... <...>; Paolo Drostby <...>; Lars Høgsbro Østergaard <...>; Rikke Skaarup Schjødt, <...>; Lene Brøndum Jensen <...>; Katrine Kaldahl <...>

Subject: SV: KU sag til i aften

Kære Tejs

Det er ikke, fordi vi vil tage udkastet til ØU-sag osv. med. Det var bare det umiddelbare indtryk, at det ikke var klar.

Hvis det skal med, må I meget gerne skrive det nødvendige ind i coveret og sørge for, at bilaget er klar, så der ikke er kommentarboxe osv. i det.

Med venlig hilsen
Lisbeth Gro Nielsen

...”

har han forklaret, at han ikke blev orienteret om Lisbeth Gro Nielsens svar i mailen, men de blev på et tidspunkt orienteret om, at deres bilag ikke var med. De pressede på herfor, og det endte også med, at bilaget kom med.

Forevist mail af 3. november 2020 (ekstrakten s. 1982):

”...

From: Lisbeth Gro Nielsen <...>

Sent: 03-11-2020 21:21:23 (UTC +02)

To: Annemarie Lauritsen <...>; Line Nørbæk (EM-DEP) <...>; Torben Skovgaard Andersen (EM-DEP) <...>; Sidsel Due Nordengaard <...>; Erik Brøgger Rasmussen <...>; Anne Nørgaard Simonsen <...>; Dorte Eberhardt Søndergaard <...>; Paolo Drostby <...>; Lars Høgsbro Østergaard <...>; Rikke Skaarup Schjødt, <...>; Lene Brøndum Jensen <...>; Katrine Kaldahl <...>; Asbjørn Brink <...>; Marie Stenberg Lund <...>; FMN-DVI Virkelyst, Dennis <...>; Kasper Thams Olsen <...>; Sven Erik Bukholt <...>

Cc: Anne-Mette Lyhne Jensen <...>; Cecilie Birch <...>

Subject: SV: KU-sag om mink

Attachments: KU-cover.DOCX, Bilag 2 - Kompensation til minkavlere.docx, Bilag 2a - Kompensationsmodel.docx

Kære alle

Vedhæftet sendes revideret cover på baggrund af dialog med STM (med t/c).

Desuden sendes bilag 2 og 2a.

Med venlig hilsen
Lisbeth Gro Nielsen

...”

har han forklaret, at normalt er det sådan, at et cover samles af nogen, som sørger for, at de væsentligste ting fra bilagene fremgår. KU-sagen var lavet under stor hast, og der var kort tid til at orientere

sig i, hvad der skulle med ind i coveret. Hvis man havde haft god tid, havde man læst det igennem og vurderet, hvad der skulle med.

Han var ikke bekendt med, at der havde været en dialog mellem Statsministeriet og Justitsministeriet om indholdet i coveret.

Forevist mail af 3. november 2020 kl. 21.24 (ekstrakten s. 2030):

”...

Fra: Mikkel Astrup Saugmann

Til: Mette Frederiksen

Emne: VS: Opdateret. materiale til KU d. 3/11 vedr. mink

Dato: 3. november 2020 21:24:00

Vedhæftede filer: Bilag 1. Risikovurdering af human sundhed ved fortsat minkavl_03112020.pdf

Bilag 2 - Kompensation til minkavlere.pdf

Bilag 2a - Kompensationsmodel.pdf

Bilag 3. Tempobonus - mink.pdf

Bilag 4. Nødplan.pdf

Bilag 5. Notat aflivning mink med gift 031120.pdf

Bilag 6. Kommunikation_NK19_Mink_031120.pdf

Cover - mink.pdf

image001.png

image002.png

image003.png

Kommer over ASAP med print

Fra: Johan Philip Zilmer-Bülow <...>

Sendt: 3. november 2020 21:24

Til: Kristian Kjærgaard Hansen <...>; Dorte Vandal Pedersen <...>; Anette Kjærgaard <...>; Anne Marie Maltha-Smith <...>; Anne Sofie Hartvig Pedersen <...>; Charlotte Helene Christine Lind <...>; Frederik Alexander Gørtz <...>; #951dep-OE-K-Udvalg <...>; Kathrine Banke <...>; Kristoffer Krohn Schaldemose <...>; KU-materiale; Marianne Rosenstand <...>; Skatteministeriet <...>; Tine Hansen <...>; Udenrigsministeriet <...>; Victoria JulieJessen <...>

Cc: mmoede - sum <...>; Regeringsudvalg (Miljø- og Fødevareministeriet) <...>; Forsvarsministeriet <...>; Mads Aleksander Daugaard Buhl (EM-DEP) <...>; Anne Dahl Krabbe (EM-DEP) <...>

Emne: Opdateret. materiale til KU d. 3/11 vedr. mink

Kære alle

Hermed opdateret materiale til KU i aften om mink.

Der er justeret i coveret samt tilføjet bilag 2 og bilag 2a.

Mvh Johan

...”

og forevist cover af 3. november 2020 (ekstrakten s. 2032):

”...

[Justitsministeriet]
[Sundheds- og Ældreministeriet]
[Miljø- og Fødevareministeriet]
[Finansministeriet]
[Erhvervsministeriet]
[Udenrigsministeriet]

Håndtering af COVID-19-smitte blandt mink

...”

og forevist bilag X (nu bilag 2) (ekstrakten s. 2040):

”...

[Erhvervsministeriet]
[Miljø- og Fødevareministeriet]
[Beskæftigelsesministeriet]
[Finansministeriet]

Bilag X. Kompensation til minkavlere mv.

...”

og forevist bilag 2 a (ekstrakten s. 2016):

”...

[Miljø- og Fødevareministeriet]
[Erhvervsministeriet]
[Beskæftigelsesministeriet]
[Sundheds- og Ældreministeriet]
[Finansministeriet]

2021 håndtering af COVID-19 smitterisiko i mink

...”

har han forklaret, at man ikke kan svare klart på, hvilke oplysninger fra deres bilag, som burde have været med i coveret. Man endte med at sætte et vandmærke på bilaget og kalde det et udkast. De vidste ikke, hvad der ville blive besluttet på mødet, og derfor var det tvivlsomt, om man på KU-mødet kunnet tage en beslutning om kompensation. Afsnittene om forbehold, EU-kommissionen og den umiddelbare vurdering vedrørende hjemmel, ville efter hans mening ikke være noget, man ville tage med i coveret. Det var helt vanligt, at man skulle tage sådanne forbehold, herunder for lovhjemmel til kompensation. Bilag 2 a havde han ikke set undervejs i processen.

Om aftenen under KU-mødet var han ikke konkret standby, men var som altid til rådighed og til at få fat på. Han var heller ikke med til formøder mv. Han havde ansvaret for at koordinere det lille hjørne af sagen, som handlede om kompensation.

Han fik i løbet af aftenen den 3. november 2020 ikke en tilbagemelding på, hvad resultatet af KU-mødet var blevet. Næste dag arbejdede de videre i en ny slags uvished, idet de blev bedt om at gå i gang med at forberede faktaark vedrørende kompensation. Der var et tværgående set-up. Han søgte ikke proaktivt at finde ud af, hvad der var besluttet på KU-mødet. Han afventede at få besked herom.

Forevist mail af 4. november 2020 (ekstrakten s. 2220):

”...

Fra: Anne-Mette Lyhne Jensen <...>

Sendt: 4. november 2020 08:29

Til: Erik Brøgger Rasmussen

CC: Lene Brøndum Jensen; Dorthe Eberhardt Søndergaard; Tejs Binderup; Annemarie Lauritsen; Line Nørbæk (EM-DEP); Lisbeth Gro Nielsen; Janus Breck; Torben Skovgaard Andersen (EM-DEP); Cecilie Brøkner

Emne: SV: Møde om udmeldinger

Kære alle

Har direktionssmøde nu, men indkalder til kl. 9 så har alle (med KU ministre) forhåbentligt fået KU tilbagemeldinger

Med venlig hilsen

Anne-Mette Lyhne Jensen

...”

har han forklaret, at Torben Skovgaard Andersen, som var forhindret, bad ham dække mødet for sig.

Forevist referat af mødet (ekstrakten s. 2651-2652):

”...

Notat om møde om minkindsats onsdag den 4. november 2020 kl. 10.30

På mødet deltog afdelingschef i Sundheds- og Ældreministeriet Dorthe Søndergaard, afdelingschef i Erhvervsministeriet Line Nørbæk, afdelingschef i Miljø- og Fødevareministeriet Tejs Binderup, afdelingschef i Finansministeriet Annemarie Lauritsen, afdelingschef i Sundheds- og Ældreministeriet Lene Brøndum Jensen, afdelingschef i Forsvarsministeriet Kasper Høeg-Jensen, administrationsdirektør i Erhvervsministeriet Torben Skovgaard Andersen, fg. afdelingschef i Justitsministeriet Anne-Mette Lyhne Jensen, teamleder i Erhvervsministeriet Søren Bøllingtoft Knudsen og undertegnede.

Mødet var en opfølgning på mødet i KU den 3. november 2020, og der blev drøftet en lang række spørgsmålet vedrørende KU-mødet, herunder hvilke beslutninger der var truffet.

På mødet blev bl.a. spørgsmålet om, hvorvidt KU-beslutningen ville udgøre ekspropriation over for minkavlerne, bragt op, idet flere mødedeltagere mente, at dette var tilfældet. Jeg tilkendegav, at dette afhang af en afvejning af en række kriterier, herunder formålet med indgrebet, og at man ikke uden videre kunne lægge til grund, at indgrebet var ekspropriativt. Jeg nævnte, at denne vurdering skulle foretages af Justitsministeriets Stats- og Menneskeretskontor.

Flere mødedeltagere understregede, at denne vurdering skulle foretages meget hurtigt. Jeg lovede, at vi ville vende hurtigt tilbage.

Tejs Binderup rejste på mødet et spørgsmål om hjemmelsgrundlaget for aflivning af mink, idet man hidtil kun havde aflivet mink i smittede farme og i risikozonerne omkring smittede farme. Dorthe Søndergaard spurgte, om dette ikke bare drejede sig om, at man ikke stillede de rigtige spørgsmål til sundhedsmyndighederne. Situationen var således markant anderledes med den nye risikovurdering fra SSI, end da det blev besluttet at aflive de smittede mink og minkene i risikozonerne. Hun nævnte også, at epidemiloven ikke gav hjemmel til aflivning. Der blev ikke konkluderet noget om, hvorvidt der var hjemmel til aflivning af alle mink.

Da der på mødet var usikkerhed om, hvorvidt regeringen havde besluttet, at der skulle være et permanent forbud mod mink, konkluderede Anne-Mette Lyhne Jensen, at dette spørgsmål måtte afklares, før det gav mening at tale mere. Mødet blev herefter afsluttet.
...

har han forklaret, at Torben Skovgaard Andersen ikke deltog i mødet fra starten, men muligvis kom på senere. Han deltog selv fra starten. Det var et telefonmøde. Han var interesseret i, hvad der var besluttet på KU-mødet, da de skulle bruge oplysningerne til at lave faktaark og skulle se, om der var bestillinger til dem. Det var uklart, hvad der var besluttet på KU-mødet, og der var forskellige udlægninger af det på telefonmødet. Han opfattede mødet som lidt ukoordineret, da de sad hver for sig, og mange havde hovedet nede i computeren. Han gik efter mødet ikke tilbage med viden om, hvad der skulle stå i faktaarkene. Han husker ikke, at de drøftede spørgsmålet om hjemmel på mødet. Han husker ikke, at Tejs Binderup rejste spørgsmålet om hjemmel, men han havde heller ikke fokus på dette og kan ikke afvise, at Tejs Binderup rejste spørgsmålet. Spørgsmålet om hjemmel til kompensation er helt afkoblet fra spørgsmålet om hjemmel til at aflive mink. Han modtog ikke referatet. Han sagde ikke selv noget på mødet. Han husker ikke konkret, om der blev talt om, at der skulle være pressemøde senere på dagen.

Forevist mail af 4. november 2020 kl. 12.08 (ekstrakten s. 2266):

From: Anne-Mette Lyhne Jensen

Sent: 4. november 2020 12:08

To: Torben Skovgaard Andersen (EM-DEP) [Torben Skovgaard Andersen (EM-DEP)]; Line Nørbæk (EM-DEP) [Line Nørbæk (EM-DEP)]; Tejs Binderup [Tejs Binderup]; FMN-CHSPO Høeg-Jensen, Kasper [FMN-CHSPO Høeg-Jensen, Kasper]; Annemarie Lauritsen [Annemarie Lauritsen]; Morten Holland Heide [Morten Holland Heide; Lene Brøndum Jensen [Lene Brøndum Jensen]; Dorthe Søndergaard [Dorthe Søndergaard]; Søren Bøllingtoft Knudsen (EMDEP)[Søren Bøllingtoft Knudsen (EM-DEP)]

CC: Lisbeth Gro Nielsen [Lisbeth Gro Nielsen]; Morten Holland Heide (...)

Subject: Beslutning om og hjemmel til aflivning af mink

Kære alle

Har fået bekræftet, at beslutningen var, som Line udlagde det, dvs. der er ikke truffet beslutning om et forbud.

Regeringen vil ikke afskære muligheden for, at der efter Corona kan genopbygges en minkindustri i Danmark

Arbejdstesen ift hjemmel for aflivning af mink er følgende

- MVFM har hjemmel til aflivning af alle mink i § 30 i lov om hold af dyr (MFVM afklarer endeligt)
- der er ikke tale om ekspropriation (JM afklarer endeligt)

Vi i lave bidrag til dagens udmeldingspapir og fælles talelinjer ud fra ovenstående. Som altid super skaro bagkant.

Med venlig hilsen

Anne-Mette Lyhne Jensen

Fg. Afdelingschef

...

har han forklaret, at det for Erhvervsministeriet i relation til støtte og kompensation altid er relevant at vide, om et erhverv bliver nedlagt eller ej. Når der var blevet truffet beslutning om minkerhvervet, måtte de se på, hvad de kunne gøre på kompensationssiden. De har forskellige kompensationsordninger. Hvis erhvervet opretholdes med en vis aktivitet, så kan man holde hånden under erhvervet i en periode. De vidste ikke, hvad der lå i en dvalemodel, og de skitserede det derfor generelt. Den nedlukningsmodel, der var beskrevet i bilaget, var kun en overgangsordning. De havde hørt, at et forbud indebar en lukning af erhvervet, men det er sådan set de samme ordninger. Man kan ikke sige, at støtteordningerne ville være mere gunstige, hvis man havde besluttet ikke at nedlægge erhvervet. Jo hårdere ramt af restriktioner, des mere gunstige kompensationsordninger.

Arbejdstesen om, at der var hjemmel, havde den betydning for Erhvervsministeriet, at de kunne bruge det til brug for udarbejdelse af faktaark. Det var endnu uvist, hvad der konkret var besluttet.

Forevist mail af 4. november 2020 kl. 10.20 (ekstrakten s. 2225-2226):

”...

Fra: Lisbeth Gro Nielsen

Sendt: 4. november 2020 10:20

Til: Lene Brøndum Jensen <...>; Dorthe Søndergaard <...>; Tejs Binderup <...>; Annemarie Lauritsen <...>; Line Nørbæk (EM-DEP) <...>; Janus Breck <...>; Torben Skovgaard Andersen (EM-DEP) <...>; Cecilie Brøckner <...>; Erik Brøgger Rasmussen <...>; 'Katrine Kaldahl' <...>; Sven Erik Bukholt <...>; Paolo Drostby <...>; Lars Høgsbro Østergaard <...>; Asbjørn Brink <...>; Sidsel Due Nordengaard <...>; 'Pernille Esdahl' <...>; FMN-CHSPO Høeg-Jensen, Kasper <...>; 'FMN-DVI Virkelyst, Dennis' <...>

Cc: Anne-Mette Lyhne Jensen <...>; Cecilie Birch <...>

Emne: Bestilling: Bidrag til udmeldingspapirer

Kære alle

Som aftalt på AC-mødet følger her udkast til to udmeldingspapirer, hvor vi gerne modtager jeres bidrag.

1) Udmeldingen i dag om aflivning af mink mv. Primært relevant for MFVM, FM, EM, FMN og SUM. Der er kun sat overskrifter på, for vi kommer hurtigt til kort på, hvad der nærmere ligger i de enkelte punkter, så juster og tilføj gerne.

2) Udmeldingen i morgen om lokale tiltag og restriktioner. Primært relevant for EM, KUM, BUVM, BM, KIM, SUM og JM.

Bidrag modtages gerne senest kl. 13 og gerne før.

Tak for hjælpen.

Med venlig hilsen

Lisbeth Gro Nielsen

...”

har han forklaret, at han ikke blev inddraget i at besvare udmeldingspapirerne, og han tror ikke, at han så dem.

Forevist mail af 4. november 2020 kl. 12.35 (ekstrakten s. 2277):

”...

From: Lisbeth Gro Nielsen

Sent: 4. november 2020 12:35

To: Annemarie Lauritsen[Annemarie Lauritsen]; Anne-Mette Lyhne Jensen[Anne-Mette Lyhne Jensen]; Torben Skovgaard Andersen (EM-DEP)[Torben Skovgaard Andersen (EM-DEP)]; Line Nørbæk (EM-DEP)[Line Nørbæk (EM-DEP)]; Tejs Binderup[Tejs Binderup]; FMN-CHSPO Høeg-Jensen, Kasper[FMN-CHSPO Høeg-Jensen, Kasper]; Morten Holland Heide[Morten Holland Heide]; Lene Brøndum Jensen[Lene Brøndum Jensen]; Dorthe Søndergaard [Dorthe Søndergaard]; Søren Bøllingtoft Knudsen (EM-DEP)[Søren Bøllingtoft Knudsen (EM-DEP)]; Asbjørn Brink[Asbjørn Brink]; Lars Høgsbro Østergaard[Lars Høgsbro Østergaard]

CC: Morten Holland Heide [Morten Holland Heide]; Cecilie Birch [Cecilie Birch]

Subject: SV: Beslutning om og hjemmel til aflivning af mink

Attachments: Tiltag til aflivning af mink.DOCX

Kære alle

Vi har på baggrund af mødet og bidrag i øvrigt arbejdet videre med udmeldingspapir om tiltagene i dag.

Vedhæftet er udkast, som I gerne må kommentere på.

Tak.

Med venlig hilsen

Lisbeth Gro Nielsen

...”

og forevist bilag (ekstrakten s. 2279):

”...

Tiltag til aflivning af mink

[4]. november 2020

[Kort indledning om baggrunden for tiltag] [MFVM/SUM]

På den baggrund iværksættes følgende:

- Der skal ske nedslagting af alle mink i Danmark. Der er ikke tale om et forbud mod minkavl i Danmark. Regeringen vil ikke afskære muligheden for, at der efter corona-krisen kan genopbygges en mink-industri i Danmark.
- Den nuværende indsats for at aflive mink intensiveres.
- Med henblik på at understøtte aflivningsindsatsen iværksættes en nødplan for aflivning, som håndteres i regi af Den Nationale Operative Stab under politiets kommando og med bistand fra forsvaret.
- Med den nuværende hastighed og smittespredning forventes nedslagningen både i og uden for Nordjylland at være afviklet pr. 1. december 2020, idet en række nordjyske besætninger vil være blandt de sidste, der slås ned.
- I tillæg til den nuværende kompensationspraksis indføres en ekstra tempo-bonus på 20 kr. pr. mink, som minkavleren selv afliver inden for 2 uger. Der stilles krav om aflivning af minimum 4.000 aflivninger om dagen for at opnå tempobonussen.

[Der er også behov for tiltag for at inddæmme smitten blandt mennesker og forebygge yderligere smittespredning.

- Det forventes derfor, at der [i morgen] meldes yderligere tiltag og restriktioner ud, der vil gælde for de berørte kommuner i Nordjylland og Himmerland [Hjørring, Frederikshavn, Brønderslev, Jammerbugt, Vesthimmerland, Thisted og Læsø kommuner.]
- Allerede nu vil myndighederne dog opfordre borgerne i de berørte kommuner til ikke at krydse kommunegrænser, ligesom beboere i andre kommuner opfordres til ikke at rejse til de nævnte kommuner.
- Der vil herudover ske en markant intensivering af testindsatsen, så så mange som muligt fra de berørte områder kan blive testet. Der pågår derfor et arbejde med den konkrete planlægning af testindsatsen. Tilrettelæggelsen af testindsatsen er vigtig, så testsystemet bruges klogt, og der følger lokale udmeldinger om, hvornår og hvor test bør gennemføres.]

...”

har han forklaret, at han kan se, at han modtog bilaget, og han har formentlig orienteret sig i det, men har ikke haft bemærkninger til det, som han husker det. De beskæftigede sig i Erhvervsministeriet slet ikke med hjemmelsspørgsmål i forhold til aflivning af mink.

Forevist sms-korrespondance mellem Martin Ulrik Jensen og Torben Skovgaard Andersen den 4. november (tillægsekstrakt 4, s. 796):

”...

18. Martin Ulrik Jensens korrespondance med afdelingschef Torben Skovgaard, Erhvervsministeriet

18.1. SMS-besked modtaget 4. november 12:54:

”Du nævnte selv at de andre ordninger løber til 31/1. Skal vi ikke også forlænge minkavlerne til denne dato? Det giver bedst mening og så kan politikerne jo tage en samlet drøftelse af alle ordninger til januar? Torben.”
 ...”

har han forklaret, at de havde en vifte af kompensationsordninger, som løbende blev forlænget. Det ligner, at der i sms'en bliver foreslået, at der skabes parallelitet med minkerhvervet.

Forevist sin mail af 4. november 2020 (ekstrakten s. 2567-2571):

”...

Fra: Søren Bøllingtoft Knudsen (EM-DEP)

Sendt: 4. november 2020 15:41

Til: 'Lene Brøndum Jensen' <...>; 'Dorthe Søndergaard' <...>; 'Tejs Binderup' <...>; 'Annemarie Lauritsen' <...>; 'Line Nørbæk (EM-DEP)' <...>; 'Janus Breck' <...>; 'Torben Skovgaard Andersen (EM-DEP)' <...>; 'Cecilie Brøkner' <...>; 'Erik Brøgger Rasmussen' <...>; 'Katrine Kaldahl' <...>; 'Sven Erik Bukholt' <...>; 'Paolo Drostby' <...>; 'Lars Høgsbro Østergaard' <...>; 'Asbjørn Brink' <...>; 'Sidsel Due Nordengaard' <...>; 'Pernille Esdahl' <...>; 'FMNCHSPO Høeg-Jensen, Kasper' <...>; 'FMN-DVI Virkelyst, Dennis' <...>; 'Laura Wester' <...>; 'Morten Schiellerup Bager (EM-DEP)' <...>

Emne: Faktaark ang. hjælpepakker

Kære jer

Hermed faktaark ang. hjælpepakker ved nedslagning af mink:

- Et overligger-notat samt
- To bilag om hhv. tvangslukkede virksomheder (minkavlere) og indirekte berørte erhverv (leverandører til minkavlere).

Mvh.

Søren

...”

og forevist (ekstrakten s. 2571):

”...

Hjælp pakker ved aflivning af mink i Danmark

I lyset af den alvorlige situation er det nødvendigt at lukke minkerhvervet ned i en periode. Regeringen lægger vægt på, at der samtidig ydes hjælp til både virksomheder og medarbejdere.

- Som opfølgning på aflivningen af minkbesætning i Danmark sættes der ind med følgende initiativer:
- Kompensation til minkavlere som følge af aflivning af mink
- Erstatning for aflivning

- Tempo-bonus (på 20 kr. pr. mink for hurtig aflivning)
- Minkavlere bliver omfattet kompensationsordninger, jf. *bilag 1*:
- Lønkomensation (ved nulomsætning)
- Faste omkostninger
- Selvstændigordningen for ejer og medarbejdende ægtefælle
- Leverandører til minkavlere får adgang til kompensationsordninger, jf. *bilag 2*:
- Faste omkostninger
- Selvstændigordningen
- Arbejdsfordelingsordningen
- Der lanceres en omstillingspulje, der skal hjælpe med omstilling og opkvalificering
- Puljen skal anvendes til at følge op over for minkavlere og følgeerhverv ramt af COVID-19.

Indsatserne kan fx omfatte investeringsstøtte til omlægning af produktionen fra minkavl til fx anden primærproduktion samt målrettet om- og opkvalificering af beskæftigede inden for minkerhvervene med henblik på at understøtte omlægningen.

4. november 2020
 ...”

har han forklaret, at han mener, at han skrev for på faktaarket. Finansministeriet havde bedt dem begynde at udarbejde faktaark. De vidste ikke præcis, hvad der var besluttet, men de har en skabelon, som de udfyldte. De ville tilpasse det, når de havde yderligere oplysninger. Hjemmel til de økonomiske initiativer var stadig noget, som de skulle ud at skaffe. Bilaget samt bilag 1 og 2 var tiltænkt offentligheden, særligt erhvervet og pressen. Materialet blev aldrig brugt. De ville nok have skrevet, hvis de vidste, at der ikke var hjemmel til de økonomiske initiativer, eller skrive, at det var regeringens oplæg til, hvordan man ønskede at kompensere.

Forevist mail af 4. november 2020 kl. 16.27 (ekstrakten s. 2566):

”...

From: Søren Bøllingtoft Knudsen (EM-DEP)

Sent: 4. november 2020 16:27

To: Lene Brøndum Jensen[Lene Brøndum Jensen]; Dorthe Søndergaard[Dorthe Søndergaard]; Tejs Binderup[Tejs Binderup]; Annemarie Lauritsen[Annemarie Lauritsen]; Line Nørbæk (EM-DEP) [Line Nørbæk (EM-DEP)]; Janus Breck[Janus Breck]; Torben Skovgaard Andersen (EM-DEP) [Torben Skovgaard Andersen (EM-DEP)]; Cecilie Brøkner[Cecilie Brøkner]; Erik Brøgger Rasmussen[Erik Brøgger Rasmussen]; Katrine Kaldahl[Katrine Kaldahl]; Sven Erik Bukholt[Sven Erik Bukholt]; Paolo Drostby[Paolo Drostby]; Lars Høgsbro Østergaard[Lars Høgsbro Østergaard]; Asbjørn Brink[Asbjørn Brink]; Sidsel Due Nordengaard[Sidsel Due Nordengaard]; Pernille Esdahl['Pernille Esdahl']; FMN-

CHSPO Høeg-Jensen, Kasper[FMN-CHSPO Høeg-Jensen, Kasper]; FMN-DVI Virkelyst, Dennis[FMN-DVI Virkelyst, Dennis]; Laura Wester[Laura Wester]; Morten Schiellerup Bager (EM-DEP)[Morten Schiellerup Bager (EM-DEP)]

Subject: SV: Faktaark ang. hjælpepakker

Attachments: Faktaark - Overligger.docx; Bilag 1 - Kompensation til tvangslukkede erhverv.docx; Bilag 2 - Kompensation til erhverv indirekte berørt af skærpede restriktioner.docx

Kære jer

Der er i 11. time opstået tvivl om hjemmelsgrundlaget for tvangslukningen. Dette har givet anledning til justering som vedhæftet – under yderligere afklaring mellem JM, SUM og EM.

Mvh.
Søren
...”

har han forklaret, at han skrev, at der i 11. time tvivl om hjemmel, da de i den tidligere version af bilag 1 til faktaarkene skrev, at de ville tilføje lokaliteter, hvor der blev drevet minkavl, til listen med erhverv, der var tvangslukket i henhold til forbudsbekendtgørelsen under Sundhedsministeriet. De blev gjort opmærksom på, at det kunne man ikke. I den nye version flyttede de punktet ned, så det ikke stod direkte knyttet op til forbudsbekendtgørelsen, og at der skulle skaffes hjemmel. Han tilføjede i mailen, at dette skulle afklares mellem Justitsministeriet, Sundhedsministeriet og Erhvervsministeriet, da han var blevet opmærksom på, at man ikke kunne skabe hjemlen i forbudsbekendtgørelsen.

Forevist mail af 5. november 2020 kl. 21.03 (ekstrakten s. 2819):

”...

Fra: Tejs Binderup

Til: Erik Brøgger Rasmussen

Cc: Søren Bøllingtoft Knudsen (EM-DEP); Lene Brøndum Jensen; Dorte Søndergaard; Annemarie Lauritsen; Line Nørbæk (EM-DEP); Torben Skovgaard Andersen (EM-DEP); Katrine Kaldahl; Sven Erik Bukholt; Paolo Drostby; Asbjørn Brink; Anne-Mette Lyhne Jensen; Lisbeth Gro Nielsen; Louise Bang Jespersen; Dorte Bryde Mikkelsen; Janus Breck; Janus Bækgaard Breck

Emne: Re: Mink: Instruktion til ambassaderne. Bemærkninger/faktacheck

Dato: 5. november 2020 21:03:31

Kære Erik

Kommandoen for minkindsatsen er officielt overgået til NOST'en, så det er Rigspolitiet der er i spidsen, ikke FVST. Men FVST er naturligvis fortsat med.

Vh
Tejs
...”

har han forklaret, at han ikke var involveret i NOST'ens arbejde.

Adspurgt af kommissionen og forevist mail af 3. november 2020 kl. 21 (ekstrakten s. 1953):

”...

From: Asbjørn Lund Henneberg (EM-DEP) [...]

Sent: 3. november 2020 21:01

To: Simon Kollerup (EM-DEP)

CC: Sofie Findling Andersen (EM-DEP); Anne Dahl Krabbe (EM-DEP); Lærke Bojsen-Møller (EM-DEP)

Subject: VS: Sendt til MFVM => til KU-drøftelse

Attachments: KU-bilag om kompensation til minkavlere mv..docx

Som aftalt

...

Fra: Søren Bøllingtoft Knudsen (EM-DEP) <...>

Sendt: 3. november 2020 21:00

Til: Anne Dahl Krabbe (EM-DEP) <...>; Asbjørn Lund Henneberg (EM-DEP) <...>

Emne: Sendt til MFVM => til KU-drøftelse

Mvh.

Søren

...”

har han forklaret, at deres bilag i første omgang ikke var med. Han ringede derfor til deres ledelsessekretariat og sagde, at de ønskede, at deres bilag kom med. Han sendte derfor bilaget til medarbejderen i sekretariat, som han lige havde talt med, for at de kunne prøve at få det med. Det var først kl. 21, han skrev, men nogen i ministeriet har givetvis talt sammen lidt forinden. Han hørte ikke noget om, at der var aftalt noget med ministeren, men der har givet været en dialog. Erhvervsministerens vigtigste aktie i sagen var spørgsmålet om kompensation.

Søren Andersen

Søren Andersen har – under afhøringen i kommissionen den 20. november 2021 – forklaret bl.a., at han fra november 2016 til august 2019 var pressechef hos Landbrug & Fødevarer, at han fra august 2019 til november 2020 var særlig rådgiver for miljø- og fødevareminister Mogens Jensen, og at han nu er særlig rådgiver for uddannelses- og forskningsministeren. Han har journalistisk baggrund.

Som særlig rådgiver hjalp han primært med den politiske rådgivning, kommunikation og pressehåndtering. Kommunikationen med pressen var også en del af hans arbejdsområde i især de større sager, selvom der også var en presseafdeling i ministeriet. Han havde direkte kontakt med de særlige rådgivere i andre ministerier.

Han ved ikke, hvorfor det hedder ”særlig” rådgiver. Særlige rådgivere er ansat af den enkelte minister og må agere partipolitisk, men de fungerer også som en slags embedsmand uden ledelses- eller beslutningsansvar. Hans rolle var at have en god fornemmelse for regeringens politik i en given sag og

sørge for, at det sivede ned i ministeriet, således at ministeren var orienteret i forhold til den politiske retning. Hans kontakt til departementet foregik typisk gennem departementschefen, afdelingschefer og kontorchefer. Han havde et godt samarbejde med Henrik Studsgaard, og de har haft mange gode samtaler. Han havde også et godt samarbejde med Tejs Binderup.

Forevist mailkorrespondance den 1. oktober 2020 mellem ham, Anders Kroman Liin, Casper Mondrup Dahlmann Niels Torpegaard Christensen og Ane Myrhøj Bisgaard, Asbjørn Brink, Paolo Drostby, Tejs Binderup, Katja Goodhew med flere om CU-coveret til møde samme dag (ekstrakten s. 966-968), hvori det fremgår:

”...

Fra: Anders Kroman Liin ...

Sendt: 1. oktober 2020 02:36

Til: Casper Mondrup Dahlmann ..., Niels Torpegaard Christensen ..., Ane Myrhøj Bisgaard ...

Cc: Søren Andersen ..., Bjarke Kamstrup ..., Asbjørn Brink ..., Paolo Drostby ..., Tejs Binderup ..., Katja Goodhew ...

Emne: CU-cover opdateret 02:30

Hermed følger opdateret CU-cover.

Jeg har vedhæftet 2 bilag. Der mangler fortsat bilaget ”Konsekvenser ved aflivning af mink”, som opdateres i morgen tidlig og eftersendes.

...

[Fra Casper Mondrup Dahlmann, sendt den 1. oktober 2020 kl. 08.47]

Kære alle

To mindre bemærkninger fra AC-niveau ifm. clearing herovre, jf. vedlagte.

Ok med jer (primært MFVM)?

...

Fra: Tejs Binderup ...

Sendt: 1. oktober 2020 08:56

Til: Casper Mondrup Dahlmann ...

Cc: Anders Kroman Liin ..., Niels Torpegaard Christensen ..., Ane Myrhøj Bisgaard ..., Søren Andersen ..., Bjarke Kamstrup ..., Asbjørn Brink ..., Paolo Drostby ..., Katja Goodhew ...

Emne: Re: CU-cover opdateret 02:30

Den første ændring er fin.

Ift. tilføjjelsen sidst i dokumentet mener jeg, at vi skal have SUM (og evt JM) med ind over disse vurderinger, så det vil jeg gerne have tilføjet (en beslutning om mere nedslagning vil evt. skulle hjemles i epidemiloven).

...

Fra: Asbjørn Brink ...

Sendt: 1. oktober 2020 08:59

Til: Tejs Binderup ..., Casper Mondrup Dahlmann ...,

Cc: Anders Kroman Liin ..., Niels Torpegaard Christensen ..., Ane Myrhøj Bisgaard ..., Søren Andersen ..., Bjarke Kamstrup ..., Katrine Kaldahl ..., Paolo Drostby ..., Katja Goodhew

...

Hej Tejs

Modtaget – det er justeret i vedlagte.

...

Fra: Katrine Kaldahl

Sendt: 1. oktober 2020 09:05

Til: Asbjørn Brink; Tejs Binderup; Casper Mondrup Dahlmann

Cc: Anders Kroman Liin; Niels Torpegaard Christensen; Ane Myrhøj Bisgaard ..., Søren Andersen; Bjarke Kamstrup; Paolo Drostby; Katja Goodhew; Dorthe Eberhardt Søndergaard

...

Der er ikke hjemmel i epidemiloven til yderligere aflivning – det har vi set på. Men fint vi skriver det som det står nu – så må vi tage en snak om det efterfølgende.

...

From: Anders Kroman Liin ...

Sent: 01-10-2020 09:42:50 (UTC +02)

To: Casper Mondrup Dahlmann ..., Ane Myrhøj Bisgaard ..., Niels Torpegaard Christensen ...

Cc: Søren Andersen ..., Bjarke Kamstrup ..., Paolo Drostby ..., Katja Goodhew ..., Dorthe Eberhardt Søndergaard ..., Katrine Kaldahl ..., Asbjørn Brink ..., Tejs Binderup

...

Hermed rensat og med vores analysekontors + FMs tilføjelser.

Det forlyder, at EM kommer med en passus inden længe.

...”,

har han forklaret, at han ikke deltog i CU-mødet den 1. oktober 2020. Det var ikke normalt, at han modtog materialet med mail, men det kan være sket af praktiske grunde, da der ikke var tid til, at det gik igennem F2-systemet. Han var i princippet cc på alt i F2, der tilgik ministeren, men han havde ikke godkendelseskompetence, hvorfor sagen kunne gå forbi ham, før han nåede at se den. Han skulle tages manuelt ud, hvis han ikke skulle modtage det i F2. Han mindes ikke korrespondancen, men han har formentlig skimmet den igennem. I den periode var der på ingen måde tale om at aflive alle mink, så det var ikke noget, han var så optaget af. De blev af sundhedsmyndighederne og Statens Serum Institut anbefalet at aflive de raske mink også. De vidste godt, at den borgerlige opposition ville være uenige. De havde prøvet alle mulige tiltag såsom inddæmning med videre, hvorfor de tilsluttede sig løsningsmodellen fra Miljø- og Fødevareministeriet. De fik løsningsmodellen forelagt af Fødevarestyrelsen.

Forevist CU-cover af 30. september 2020 om ”Håndtering af coronasmitte i mink” (ekstrakten s. 970), hvori det bl.a. fremgår:

Løsning

På baggrund af den opdaterede risikovurdering, og ud fra et forsigtighedsprincip, kan det overvejes, at iværksætte en aflivning af alle minkbesætninger, der er (1) konstateret smittede med COVID-19, (2) er under mistanke for COVID-19 smitte og (3) er geografisk beliggende inden for en radius af 7,8 km fra en smittet eller smittetænkt besætning.

På basis af situationen den 30. september 2020 vil beslutningen medføre aflivning af ca. 94 besætninger: 34 smittede besætninger (3 blev aflivet i juni), samt 17 smittetænkte besætninger og 43 besætninger, der er estimeret geografisk beliggende inden for en radius af 7,8 km. fra de øvrige. MFVM vurderer, at et sådant tiltag kan håndteres inden for de eksisterende lovmæssige rammer på området.

...

Skulle smitteudviklingen udvikle sig yderligere, vil mere vidtgående tiltag, som for eksempel aflivning af alle mink i Danmark, evt. kombineret med et midlertidigt eller permanent forbud mod hold og avl af mink, kunne overvejes ... MFVM vurderer endvidere, at et sådant tiltag forudsætter ændret lovgivning på området.

...

Procedure

...

MFVM, JM og SUM forbereder den tekniske afklaring af det fornødne lovgrundlag, såfremt der sidenhen måtte træffes beslutning om aflivning af alle minkbesætninger i et geografisk område eller i hele landet.

...”,

har han forklaret, at han ikke husker, om der var en briefing af ministeren forud for CU-mødet, og om han i så fald deltog heri. Der var sjældent mundtlige briefinger forud for regeringsudvalgs møder. Hvis der havde været en briefing, havde han været med. Det var en af de første CU-møder, som Mogens Jensen deltog i. Han var på det tidspunkt lidt i tvivl om, hvor vigtigt CU var.

Efter CU-mødet blev han klar over, at de skulle i gang med aflivning inden for 7,8 km zonerne. Han husker ikke, hvem der orienterede ham herom. Han drøftede på intet tidspunkt forud for KU-mødet den 3. november 2020 nedslagning af alle mink med Mogens Jensen.

Forevist mail af 2. november 2020 kl. 9.55 fra Emilie Svendsdatter Mehlsen til Anders Kroman Liin, Katja Goodhew, Paolo Drostby og Tejs Binderup, sendt cc til ham, Ask Lynø-Hansen med flere med noter fra mødet den 2. november 2020 om mink (ekstrakten s. 1428), hvori det fremgår:

”...

Hermed mine noter fra møde den 2. november 2020, kl. 8-8.30 om mink. Noterne er til **internt** brug i departementet.

Deltagere: FVM, SR, DC, Tejs Binderup, Paolo Drostby, Katja Goodhew, Anders Kroman Liin og Emilie S. Mehlsen.

- Ministeren ridsede baggrunden for mødet op, og spurgte til, hvad er op og ned ift. weekendens mediedækning med folk der stopper med at aflive fordi de ikke ved hvad kompensationen er. Ministeren opsummerede ligeledes fra fredagens forespørgselsdebatter: vi står det rigtigste sted – uanset frustration.
- DC har været i løbende sms-dialog med Barbara Bertelsen om udviklingen henover weekenden. DC til BB: vi er kommet godt op i gear. Også efterfølgende også dialog med BB om mangel på containere: Vores transporthastighed er så høj, at der mangler containere til DAKA. BB tilfreds med svarene. DC til huset: Vi må være kreative i at finde løsninger.
- ...
- Ministeren: ift. mulighederne for pelsning inden for zonen? Hvad lægges der op til på mødet? Vi hørte avlerne: de er villige til at pelse alt på én gang.
- Tejs: Det fremgår af notatet forelagt ministeren (ministeren havde på mødet ikke set notatet) [Jeg fangede kun nogle af betingelserne]: Hvis de har eget pelseri, så kan de, og hvis de kan lægge dem på køl. Betingelserne står i notatet. FVST: ved ikke om branchen kan leve op til kravene. 7 konkrete avlere, som ville få mulighed for fritest, men som har ønsket at farmen slås ned, og 4 som måske hellere ville have nedslåning. Derfor usikker om Tages melding om branchens parathed ift. fritesting holder.
- ...
- SR: hvor mange møder er der med branchen i dag? DC 2 møder: FVST kl. 15.30 og ministerens møde kl. 19.
- DC: Tejs I må sikre hurtig overlevering til ministeren fra mødet i FVST kl. 15.30.
- SR: ... Til Tejs: der skal ligge en klar linje til Mogens i aften.
- Minister: hvornår kan vi træffe beslutningen for 2021? Tejs: håber på regeringsudvalg i næste uge. Internt møde i dag om ØU-sag (med DC). Vi mangler økonomibereninger fra EM og FM. DC: måske kan vi gøre direkte på CU? **Prøv at snakke med Anne Marie i FM og sig, at ministeren presser på for en afgørelse.** Vi må have sat økonomer til at regne på det økonomiske konsekvenser.
- ...”,

har han forklaret, at han må have deltaget i mødet, da han var ”SR”. Han husker ikke noget markant fra mødet. De var inden weekenden gået i gang med at slå mink ned inden for zonerne. Kritikken fra oppositionen om, hvorvidt det var den rigtige løsning at slå mink ned inden for zonerne tog til. Der var en del af minkavlerne, der ikke samarbejdede om aflivningen, og smitten spredte sig fra minkfarm til minkfarm og blandt mennesker. På mødet drøftede de, hvad der kunne gøres for at få sat tempoet op. Der var problemer med kapaciteten, og medierne bragte billeder af døde mink uden for containere. Der var et kraftigt ønske fra minkbranchen om at få lov til at pelse de raske mink inden for zonerne. De forsøgte i løbet af weekenden at finde en løsning herpå. De skulle samme aften have et møde herom.

Notatet som Tejs Binderup, ifølge Emilie Svendsatter Mehlsens referat, henviste til under mødet den 2. november 2020, måtte være Miljø- og Fødevarerministeriets notat af samme dato om muligheden for pelsning af mink ”... fra besætninger beliggende i zonen, som ikke er smittede med COVID-19” (ekstrakten s. 1436). Mogens Jensen pressede på for en beslutning om minkavl i 2021, da han samme

aften ville give branchen besked om, at det inden for zonerne ville være muligt for avlerne at få en minkbesætning i 2021. Det var noget, som avlerne spurgte meget ind til.

Forevist sms-korrespondance den 2. - 3. november 2020 mellem ham og Martin Justesen (tillægseks-trakt 6 s. 656-657), hvori det fremgår:

”...,

[Søren Andersen, den 2. november 2020, kl. 19.33]:

”Hey. Vi sidder lige nu i møde med minkbranchen. Planen var, at vi skulle hjælpe avlerne med at redde de raske mink, der er inde i sikkerhedszonen. Men nu har Mølbak sagt til minkavlerne her i eftermiddag, at man har fundet ud af, at minkvarianten af corona, risikerer at udvikle sig til en ny virus. Han har sagt, at vi risikerer, at Danmark bliver det nye Wuhan, hvis ikke vi får slået mink ned hurtigt nok. Det er ny viden for os. Og lidt vildt, at han bare slynger det ud til branchen. Det er åbenbart viden, de SSI først har fået i dag.

Vi får at vide af minkavlerne, at når de får melding om, at vi næppe kan redde de raske mink i zonerne, så vil avlerne stoppe med at aflive i protest. Det er fandme noget lort.

Det ville være meget nyttigt, om Mølbak/SSI kan kommunikere det her meget snart. Det kan også være et pressemøde.

Har også skrevet det her til Jønsson. Men tænker det er vigtig viden for jer også. Det kommer også med i KU-sagen onsdag.

Kan vi evt lige tale i løbet af i aften eller i morgen tidlig?

[Martin Justesen, den 3. november 2020, kl. 00.39]:

Vi er max på den. Ringer i morgen tidlig

...”

har han forklaret, de havde et møde med Hanne Larsen fra Fødevarestyrelsen som følge af hendes møde tidligere på dagen med minkbranchen og Statens Serum Institut. Hanne Larsen fortalte, at Kåre Mølbak under mødet med København Fur havde oplyst om den nye coronavariant fundet i mink. Ministeriet havde ikke fået melding herom eller kendte til minkvarianten, hvorfor han så det som sin pligt at sende besked herom til Martin Justesen. Han skrev samme besked til Rasmus Jønsson, som var særlig rådgiver for sundhedsminister Magnus Heunicke. Rasmus Jønsson ringede til ham og oplyste, at de heller ikke havde hørt om dette før. Ministerens møde med minkbranchen blev herefter udskudt. Han husker ikke, om Martin Justesen ringede til ham næste morgen. Det var det ordinære KU-møde, der skulle afholdes den 4. november 2020, som han henviste til i sin sms. Han husker ikke, om han på det tidspunkt var orienteret om, at KU-mødet var blevet rykket til den 3. november 2020.

Forevist mail af 2. november 2020 kl. 20.26 fra Lykke Feld til ham, Tejs Binderup, Paolo Drostby, Katja Goodhew og Anders Kroman Liin, sendt cc til Ask Lynø-Hansen m.fl. med noter fra møde med København Fur samt interne for- og eftermøder (ekstrakten s. 1506 - 1507), hvori det fremgår blandt andet:

”...

Bilag: Aktinformation.txt;

Hermed mine noter fra møde med København Fur, samt interne for- og eftermøder med FVST. Noterne er til internt brug i departementet.

Internt formøde:

Deltagere: minister, DC, SR, Tejs Binderup, Paolo Drostby, Nikolaj Veje, Hanne Larsen, Camilla Brasch Andersen, Katja Goodhew, Anders Kroman Liin, min. sek.

- FVST meddeler, at der arbejdes på at løse kapaciteten til at følge med i DAKA. Det indstilles fra DEP at der findes en midlertidig containerløsning, hvor minkene er overdækket for fugle og Lign.

...

Afrapportering fra mødet med SSI og minkbranchen

- ...

- Sagen kommer på skriftlig Ø i denne uge og kommunikationen fra SSI skal på denne
- Ministeren gør det helt tydeligt, at der skal følges op MED DER SAMME på de myter der opstår i lokalt- og regionalpressen kommunikativt. DEP kan allokere ressourcer til FVST om muligt.

- ...

Mødet med København Fur

Deltagere: minister, DC, SR, Tejs Binderup, Paolo Drostby, Nikolaj Veje, Hanne Larsen, Camilla Brasch Andersen, Katja Goodhew, Anders Kroman Liin, min. sek., Tage Pedersen, Jesper Lauge og Sanders Jacobsen

Opsamling på mødet med SSI

- Ministeren sætter rammen og understreger sagens alvor på baggrund af mødet med SSI i dag. Folkesundheden er det altafgørende, men vi vil fortsat gerne forsøge at sikre en fremtidig minkbranche i det omfang det er muligt

- ...

Løsning på aflivning i zonerne

- ...

- DC: presset er enormt politisk. Stor bekymring, at kapaciteten er gået ned over weekenden. Der skal simpelthen fuldt tempo på pelsningen, så vi kan få biomassen ned hurtigst muligt.

- ...

- DC: Indstiller at vi slår alle mink ned hurtigst muligt i zonerne uden pelsning.

- ...

- DC: kan lave en løsning, hvor hastighed er helt afgørende, således at de farmere der kan skaffe frysecontainer eller har eget pelseri kan pelse, mens resten må aflive.

- ...”

har han forklaret, at ministeren ikke havde mandat til at sige til minkbranchen, at de på baggrund af vurderingen fra Statens Serum Institut, nu skulle foretage sig noget andet. De skulle i stedet berolige minkavlerne med, at de ville arbejde for, at der også var et fremtidigt minkerhverv. Der blev ikke talt om, at alle mink i Danmark skulle aflives. Da Kåre Mølbaks udtalelse under mødet med branchen var

så alvorlig, var mødet ikke længere så optimistisk som forventet, men de drøftede ikke, hvad derefter skulle ske. Tilkendegivelsen fra departementschefen om, at der skulle slås ned uden pelsning, handlede formentlig om, at den løsning der ellers var lagt op til, ikke længere var gangbar. Der blev ikke truffet nye beslutninger den aften.

Han tog kontakt til Sundhedsministeriet og Statsministeriet for at finde ud af, hvad der var op og ned. Det var usædvanligt at få væsentlige oplysninger ad den vej. Normalt ville man få sådanne oplysninger via et notat, som kom op igennem systemet. Idet Kåre Mølbak havde brugt ordet ”Wuhan”, var han bekymret for, at de ikke havde kontrol over, hvordan dette blev kommunikeret videre. Hvis det kom ud i pressen, at Danmark kunne blive det nye Wuhan, ville det få uoverskuelige konsekvenser for både eksport og folkesundhed.

Han overværede ikke departementschefmøderne den 3. november 2020 kl. 13 eller kl. 14.45, og han fik ingen tilbagemeldinger herfra.

Forevist sms-korrespondancen af 3. november 2020 mellem ham og Martin Justesen (tillægsekstrakt 6 s. 657), hvori det fremgår:

”...

[Søren Andersen, kl. 15.58]:

Nogen mulighed for, at jeg kan lytte med på KU i aften om mink?

[Martin Justesen, kl. 15.58]:

Tænker jeg er fint

[Søren Andersen, kl. 15.58]:

Cool. Jeg beder mit hus om at få et link til mig [emoji]

[Søren Andersen, kl. 23.06]:

Der er testet pressemøde via zoom i øjeblikket i dag. Det kan vi gøre. Vi kan køre pressemøde kl 11. Orientering kl 9 af ordførere

[Søren Andersen, kl. 23.40]:

I forhold til orientering af ordførere. Hvem har lead på den? Vi tager den gerne. Men tænker det skal være både fødevareordførere, sundhed og evt erhverv?

[Martin Justesen, kl. 23.40]:

Kommer via huset

[Martin Justesen, kl. 23.40]:

I skal ikke gøre noget endnu

[Søren Andersen, kl. 23.41]:

Altså I sender dekret ud?

[Søren Andersen, kl. 23.41]:

Super

...”,

har han forklaret, at Martin Justesens besked om ”Kommer via huset” indebar, at det var Statsministeriets presseafdeling, der koordinerede med de andre ministeriers presseafdelinger om, hvem der gjorde hvad i forhold til pressemødet. Statsministeriet lavede også en plan for, hvordan ordførerne skulle orienteres. Når han skrev ”dekret” mente han blot en plan for, hvem der gjorde hvad. Han tror ikke, at det var normalt at bruge ordet dekret i den forbindelse, men han kunne godt lide ordet.

Han havde forud for KU-mødet en drøftelse med Mogens Jensen om, hvad der skulle ske, men det var vanskeligt, da de ikke havde modtaget materialet til brug for mødet. Det var primært Sundhedsministeriets vurdering, der var væsentlig. Deres opgave var hjælpe erhvervet bedst muligt, men folkesundheden kom selvfølgelig først. Han modtog materialet samtidig med de andre mødedeltagere kl. 21.24. Han var ikke involveret i processen omkring tilblivelsen af coveret eller af bilag 2a.

Forevist mail af 3. november 2020 kl. 20.12 fra Johan Philip Zilmer-Bülow til diverse medarbejdere med cover og bilag til KU-mødet (ekstrakten s. 2030), har han forklaret, at han læste risikovurderingen fra Statens Serum Institut, eller også blev den læst op af Per Okkels under KU-mødet. Han læste ikke bilag 3 om tempobonus, bilag 4 om nødplan eller NOST’ens delplan.

Forevist mail af 3. november 2020 kl. 21.24 fra Johan Philip Zilmer-Bülow til diverse medarbejdere i ministerierne med ”opdateret materiale til KU d. 3/11 vedr. mink” (ekstrakten s. 2030), har han forklaret, at han fik materialet tilsendt af ministersekretæren i Miljø- og Fødevareministeriet, og han kunne tilgå det hjemmefra. Han orienterede sig under mødet lidt i coveret. På mødet var der en drøftelse af, hvor mange der arbejdede i branchen. Han fandt tallet herpå i et af bilagene og sendte det i en sms til Mogens Jensen. Han kiggede derfor i bilagene, når der blev drøftet et konkret spørgsmål.

Forevist cover af 3. november 2020 til KU-møde om ”Håndtering af COVID-19-smitte blandt mink” (ekstrakten s. 2032), hvori det fremgår:

”...

Løsning

Tiltag i forhold til aflivning af mink.

En aflivningshastighed på 100.000 mink i døgnet medfører en uacceptabel tidshorisont til håndtering af situationen, idet minkene i Nordjylland først forventes at være slået ned pr. 1. december 2020.

Baseret på sundhedsfaglige vurderinger skal biomassen reduceres mest muligt, hvilket ligger til grund for beslutning om, at alle besætninger inden for zonerne (smittede og ikke-smittede) skal slås ned. Det inkluderer ligeledes avlsdyr i zonerne. For at reducere risikoen for yderligere COVID-19-smittespredning i de danske minkfarme kan der vælges mellem helt at afvikle minkproduktionen i Danmark eller at tillade, at branchen under restriktioner, fastsat af sundhedsmyndighederne og veterinærmyndighederne,

kan fastholde en meget begrænset mængde avlsdyr mhp. At kunne genetablere en betydeligt reduceret sektor, når der er udrullet en vaccine.

...

Med henblik på at øge aflivningshastigheden lægges der på den baggrund **for det første** op til, at der iværksættes en incitamentsordning, der giver minkavlere en ekstra kompensation pr. dyr, hvis de lever op til særligt fastsatte kriterier for hurtig aflivning af dyrene ("tempo-bonus"). Der henvises til *bilag 3*.

Miljø- og Fødevareministeriet bemærker, at det er Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at ordningen ikke vil have effekt, hvis det officielt meldes ud, at erhvervet skal lukkes med udgangen af 2020. For at ordningen kan have fuld effekt er det desuden afgørende, at andre personalegrupper også begynder at arbejde med tilsyn på de smittede besætninger. Pt. er det i praksis kun MFVM's styrelser samt Beredskabsstyrelsen, som er villige til at arbejde i de smittede besætninger.

Hvis det efter [5] dage konstateres, at incitamentsordningen ikke er tilstrækkelig, lægges der **for det andet** op til, at der kan iværksættes en nødplan for aflivning udarbejdet i regi af NOST. Nødplanen vurderes at ville forudsætte fravigelse fra en række gældende regler og retningslinjer på miljø- og dyreområdet. Der henvises til *bilag 4*.

...",

har han forklaret, at han ikke bemærkede, at Justitsministeriet stod anført i dokumentets hoved. Han husker, at Fødevarestyrelsen gav udtryk for, at de havde svært ved at følge med i nedslagningen, ikke mindst fordi områderne med zoner blev ved at med at blive udvidet i takt med, at smitten spredte sig. Han ved ikke, om Tejs Binderup senere korrigerede oplysningen om aflivningen af mink.

Han overværede det virtuelle KU-møde den 3. november 2020 hjemmefra og uden billede. KU-mødet varede ca. 1½ time, men han husker det ikke præcist. Han vidste, hvem der var medlem af KU. Han husker ikke, hvem der indledte mødet. Det blev formentlig bemærket, at det var gået stærkt med indkaldelsen. Der var ikke nogen, der bad om læsepause for at læse KU-materialet. Det skal nok passe, at statsministeren lagde op til en mundtlig gennemgang af sagen, men han husker det ikke. Smitte blandt mink var ikke en ny sag, så det gav god mening, at man talte om sagen uden at dykke helt ned i bilagene. Smitten blandt mink fyldte på det tidspunkt meget i pressen.

Der var en drøftelse på mødet om, at man ikke var interesseret i at lukke minkproduktionen helt, men at man måtte gøre noget drastisk, som også involverede avlsdyr, for at hindre smittespredning.

Han husker ikke, hvor meget drøftelserne om inddæmning og aflivning af mink fyldte på mødet i forhold til smitteudviklingen i Nordjylland.

Han opfattede Magnus Heunicke's redegørelse som dybt alvorlig. Mette Frederiksen spurgte Magnus Heunicke eller Per Okkels 2-3 gange, om det virkelig var nødvendigt at slå alle mink ned, hvilket blev bekræftet. Mogens Jensen fik ordet under mødet og tilkendegav, at han tilsluttede sig Statens Serum Instituts vurdering om, at det var nødvendigt i at slå alle mink ned. Statens Serum Institut havde ikke formuleret det sådan, men dette måtte være konsekvensen af det, som Statens Serum Institut skrev. Der var enighed om, at minkproduktionen ikke skulle afvikles permanent. Det var formentlig Henrik Studsgaard, der redegjorde for minkbranchens økonomi og antallet af medarbejdere.

Branchen havde sagt, at man skulle beholde ca. 2 mio. avlsdyr, før det gav mening, hvilket Sundhedsministeriet ikke vurderede var realistisk. Han opfattede beslutningen som en de facto nedlæggelse i en periode men ikke for bestandig. Lovgrundlaget blev ikke drøftet. Det var usædvanligt, hvis man fra politisk hold drøftede et eventuelt behov for bekendtgørelser under et KU-møde. Denne oplysning skulle i så fald komme fra embedsværket. Han har dog ikke meget erfaring med KU-møder.

Adspurgt af Jakob Goldschmidt, bisidder for Tejs Binderup og Paolo Drostby, har han forklaret, at statsministeren under mødet spurgte om, hvorvidt de var sikre på, at det var nødvendigt at gøre noget så drastisk. Han tror ikke, at der var nogen, der var i tvivl om, at det handlede om at slå alle dyr ned. det. Det er uklart for ham, hvem der kom med idéen hertil, da det mere lå mere mellem linjerne af det, der blev sagt. Mogens Jensen kom først til orde efter, at statsministeren havde stillet spørgsmålet om, hvorvidt var nødvendigt at gøre noget så drastisk.

Der var ingen fra Miljø- og Fødevarerministeriet, der under mødet gjorde sig tanker om, hvorvidt det var juridisk og praktisk muligt at slå alle mink ned. Det blev måske nævnt, at det ville være en stor operation. Der blev ikke under mødet talt om lovhjemmel til aflivning eller til at lukke branchen.

Adspurgt af kommissionen forklarede han, at han ikke husker, at der var nogen, der konkret foreslog at slå alle mink ned. Det var mere en underliggende forståelse af, at det måtte være konsekvensen af sundhedsmyndighedernes vurdering.

Adspurgt af kommissionen har han forklaret, at man på KU-mødet mente, at det var vigtigt at få meldt beslutningen ud til offentligheden, da der var snak om, at Danmark kunne blive det nye "Wuhan" samtidig med, at regeringen var under et stort pres fra støttepartierne om at agere hurtigt. Derudover havde Kåre Mølbak orienteret minkbranchen om den nye corona-variant i mink inden regeringen havde hørt om det, og det var svært at styre, hvornår dette kom ud i offentligheden. Han hørte ikke om en afrapportering til WHO.

Forevist bilag [2a] af 3. november 2020 om "2021 håndtering af COVID-19 smitterisiko i mink" (ekstraktens 2046-2047), hvori det fremgår blandt andet:

"...

Løsning

...

Model 1: Dvale

Modellen der medfører, at alle minkavlerne uden for zonerne pels ned, således at kun avlsdyr bevares. Derudover gives ikke tilladelse til, at indsætte og avle nye mink i de besætninger, der er blevet aflivet ... Der er ikke hjemmel til håndtering af et sådant scenarie i den nuværende lovgivning, hvorfor der meget hurtigt vil skulle tilvejebringes en lovmæssig hjemmel for dette. SUM tilvejebringer hjemmel i lovgivningen til at forhindre genindsættelse af mink.

...",

har han forklaret, at han ikke læste bilaget under KU-mødet, og han læste afsnittet "Løsning", da det blev taget op af pressen omkring den 9. eller 10. november 2020.

Adspurgt af kommissionen har han forklaret, han kan tilslutte sig Henrik Studsgaards forklaring om, at Mogens Jensen var *"en læsende minister"*. Han havde ingen forventning til, hvad der kom ud af KU-mødet. Han var mest optaget af at få en konsolideret vurdering fra sundhedsmyndighederne, som han ikke var ordentlig bekendt med på det tidspunkt. Han vidste, at embedsværket i ministeriet havde arbejdet med en dvalemodel, hvor avlsdyrene kunne beholdes. Dvalemodellen skulle rejses som en mulighed under KU-mødet. Han var ikke på det tidspunkt bekendt med overvejelserne om en nødplan for aflivning gennem NOST.

Adspurgt af kommissionen og forevist sin sms til Mogens Jensen den 3. november 2020 (tillægseks-trakt 6 s. 627), hvori det fremgår:

"...

[Søren Andersen, kl. 21.37]:

Hun kommer simpelthen til at kalde os uansvarlige og sige at vi ikke tager det alvorligt nok, når du foreslår vores linje. Det er altså vildt.

...",

har han forklaret, at Miljø- og Fødevareministeriet havde forberedt at skulle tale om dvalemodellen under KU-mødet, men da det stod klart, at sundhedsmyndighedernes vurdering var meget alvorlig, ville han sikre, at Mogens Jensen ikke begyndte at tale om dvalemodellen under mødet. Mogens Jensen nævnte ikke dvalemodellen under mødet.

Forevist bilag X [bilag 2] af 3. november 2020 om "Kompensation til minkavlere mv." (ekstrakten s. 2042, hvori det fremgår blandt andet:

"...

Hjemmels- og statsstøtteforbehold knyttet til begge modeller

...

Der tages samtidig forbehold for, hvorvidt og hvordan den juridiske hjemmel til at gennemføre de fore-slåede løsninger kan findes. Det er umiddelbart vurderingen, at det hverken er muligt at tvangslukke eller lægge minkerhvervet i dvale med hjemmel i epidemiloven eller Sundheds- og Ældreministeriets forbudsbekendtgørelse, da minkavlere ikke er levnedsmiddelsproducenter. Et forbud vil således skulle hjemles i Miljø- og Fødevareministeriets *Bekendtgørelse om COVID-19 hos pelsdyr* eller ved lov. Miljø- og Fødevareministeriet og Justitsministeriet er ved at afklare dette spørgsmål.

...",

har han forklaret, at han først læste bilaget efterfølgende.

Adspurgt af kommissionen har han forklaret, at han husker, at der blev talt om kompensation under mødet, men han husker ikke, om bilagets indhold blev nævnt. På det tidspunkt kendte han til ønsket om en avlsdyrsbeholdning på 2 mio. mink. Der var også blevet foreslået en model, hvor beholdningen

ville være 56.000 avlsdyr, hvilket ifølge erhvervet åbenbart var en for lille en biomasse til at genskabe minkavlen fuldt ud. 2 mio. mink ville dog betyde, at der fortsat var minkavl i Danmark.

Adspurgt af kommissionen om KU-mødet har han forklaret, at Erhvervsministeriet naturligt ville være optaget af drøftelserne om kompensation.

Forevist bilag 6 af 3. november 2020 om ”Kommunikation ifm. regeringsudmelding om mink” (ekstrakten s. 2064), hvori det fremgår:

”...

Problem

Der skal tages stilling til regeringen og myndighedernes kommunikation i forlængelse af beslutning om [håndtering af mink].

Løsning

...

Det indstilles, at regeringen proaktivt på pressemødet adresserer risikoen for mutation af virus, idet dette spørgsmål tidligere har været fremme ifm. mink og deraf forventeligt vil komme op på pressemødet eller i den journalistiske opfølgning. Hvis informationen ”skal trækkes ud” af sundhedsmyndighederne, risikerer regeringen at komme i defensiven og møde kritik for manglende gennemsigtighed.

Den politiske kommunikation varetages af [sundhedsministeren], [ministeren for fødevarer] og [erhvervsministeren], der deltager på pressemødet. Fokus vil være på de sundhedsmæssige og økonomiske aspekter.

...”,

har han forklaret, at han formentlig efterfølgende gjorde sig bekendt med bilag 6. De skulle finde ud af, hvornår de skulle kommunikere beslutningen, der blev truffet under KU-mødet. Mens oppositionen kritiserede nedslagning af mink inden for zonerne, mente nogle af regeringens støttepartier, at der blev ageret for langsomt, og de var samtidig nervøse for, at det blev kommunikeret til pressen, udenom regeringen eller sundhedsmyndighederne, at Danmark kunne blive det næste Wuhan. Han mener ikke, at der under KU-mødet blev talt om, hvornår beredskabet skulle kommunikeres.

Efter mødet var hans indtryk, at det var en historisk, stor men nødvendig beslutning, der var truffet.

Adspurgt af kommissionen har han forklaret, at hvis man havde vidst, hvad udkommet af mødet blev, havde man nok tænkt statsministeren ind i deltagergruppen på det efterfølgende pressemøde.

Forevist Skype-mødeinvitation af 3. november 2020 kl. 22.33 fra Tejs Binderup til ham, Mogens Jensen, Paolo Drostby og Henrik Studsgaard med overskriften ”Opfølgning på KU” (ekstrakten s. 2117), har han forklaret, at han deltog i Skypemødet, formentlig sammen med Miljø- og Fødevareministeriets pressechef. De var i ”løsningsmode”, da de skulle lave en plan for det kommende pressemøde, orientere minkbranchen, ordførerne og politikere i bestemte kommuner med videre.

Forevist mail af 3. november 2020 kl. 23.59 fra Ask Lynø-Hansen til ham, Paolo Drostby, Tejs Binderup, Katja Goodhew, Anders Kroman Liin og Bjarke Kamstrup, sendt cc til flere, om debriefingsmødet med ”Noter fra KU-tilbagemelding” (ekstrakten s. 2139), hvori det fremgår:

”...

Hermed mine noter fra møde intern tilbagemelding fra KU. Noterne er til **internt** brug i departementet.

Debrief fra møde i KU om mink den 3. november 2020

Til stede er ministeren, DC, SR, Tejs, Paolo, Bjarke og ministersekretær

- Ministeren orienterer om, at pba. sundhedsmyndighedernes indstilling, at alle mink skal slås ned hurtigst muligt. Dette gælder også avlsdyr.
Dette fordi, sundhedsmyndighederne vurderer, at fastholde mindre mængder avlsdyr også vil være en risiko for folkesundheden.
- Dette betyder dermed også, at branchen de facto vil blive lukket.
- ...

...”,

har han forklaret, at han ikke husker, hvem der sagde, at branchen de facto ville blive lukket. Det var den klare indstilling på KU-mødet, som resulterede i en politiske beslutning om, at man skulle gøre, hvad man kunne for at erhvervet kunne fortsætte. De blev ikke talt om, hvilke tekniske muligheder der var herfor.

Under debriefingsmødet var der ingen, der rejste spørgsmålet om hjemmel, eller om hvordan der skulle eksekveres på beslutningen. Det handlede mere om, hvordan de fik kommunikeret beslutningen. Det ville ikke have været naturligt for en minister at spørge ind til hjemlen bag beslutningen. Der var ingen, der under debriefingsmødet talte om, at en lovproces skulle igangsættes.

Forevist mail af 4. november 2020 kl. 00.07 fra Martin Justesen til Barbara Bertelsen, Pelle Pape, Sara Vad Sørensen m.fl. med emnet ”Fælles tråd om mink og onsdag” (ekstrakten s. 2212), hvori det fremgår:

”...

Udmelding onsdag om mink. STM spiller rolle. Input til tale nedenfor.

Vi arbejder pt. efter to scenarier onsdag.

1: JM testes positiv, spørgetime afholdes. I så fald: Udover USA, terror og Nordatlanten skal talen udelukkende handle om beslutningen ift. mink. Annoncering af efterfølgende pressemøde med relevante ministre (ikke STM).

2: JM testes negativ / svar forligger ikke; spørgetime udsættes. I så fald: Enten a) selvstændig optaget tale fra Marienborg om mink og efterfølgende virtuelt pressemøde med relevante ministre eller b) fælles virtuelt pressemøde inkl. STM med indledende tale fra STM.

...”,

har han forklaret, at han ikke var involveret i drøftelserne om, hvem der skulle være til stede på pressemødet.

Forevist mail af 4. november 2020 kl. 10.31 fra Bjarke Kamstrup til ham, Tejs Binderup, Paolo Drostby, Katja Brandt Andersen, Anders Kroman Liin og Katja Goodhew om ”Pressemøde i eftermiddag” (ekstrakten s. 2230), hvori det fremgår:

”...

Der bliver afholdt pressemøde i eftermiddag, tidspunkt udestår stadig, men regn med ved 15-tiden. Det bliver i Eigtveds Pakhus, hvor ministrene vil være med via. skærm. Rigspolitiet vil være ordstyrere, da ministrene ikke kommer til at kunne se journalisterne. STM indkalder.

Den foreløbige deltagerliste bliver:

STM

SUM

MFVM

EM

SUM afgør med sig selv, om ministeren tager den selv, eller de vil have Kåre Mølbak med også.

Vi får tilsendt en drejebog så hurtigt som STM kan have det klart. Men det lyder som om, at vi får et talepunkt om aflivningen af minkene. Dvs. at vi skal have forberedt et talepapir til Mogens, hvor han kan fortælle om situationen med aflivningen lige nu, at man fortsætter med den model indtil forsvaret er klar, og at man indfører incitamentsmodellen. Der kan komme ændringer, og jeg giver jer i såfald besked så hurtigt, som jeg overhovedet kan. Der er aftalt nyt møde kl. 12.

...”,

har han forklaret, at det er normalt, at ministrene taler om deres ressortområde på fælles pressemøder. Det skulle klarlægges, hvem der sagde hvad. Han blev ikke inddraget i forberedelsen af Mogens Jensens tale. Han havde sikkert talt med pressechefen om, hvad Mogens Jensen skulle lægge vægt på i sin tale.

Han mindes ikke, om han den 4. november 2020 deltog i et Skypemøde. Der var mange møder.

Forevist mail af 4. november 2020 kl. 11.27 fra Mogens Jensen til ham, Tejs Binderup, Paolo Drostby, Henrik Studsgaard og Bjarke Kamstrup med titlen ”Q & A” (ekstrakten 2259), hvori det fremgår:

”...

Vi må forberede Q&A på alle de spørgsmål avlerne og andre måtte stille ifm med den nye situation ift proces, kompensation, fremtidig økonomi, ekspropriation mm.

...”,

har han forklaret, at Mogens Jensen formentlig ville sikre hastigheden, og at der ikke var noget, der faldt ned mellem to stole.

Forevist sms-korrespondance den 4. november 2020 [uden præcise tidsangivelser] mellem ham, Mogens Jensen, Henrik Studsgaard og Tejs Binderup (tillægsekstrakt 2 s. 484-485), hvori det fremgår:

”...

[Tejs Binderup]:

Vi er lige ved at finde ud af, hvem der indkalder til partilederorienteringen.

Tilstede på denne vil være SUM, EM og MFVM er meldingen

...

[Mogens Jensen]:

Ok - jeg skal have beredskab nu så

...

[Henrik Studsgaard]:

Ok, så kan Mogens også stå for orienteringen af borgmestrene ligesom jeg gerne vil gå med til partiledermødet hvis minister +1

...

[Tejs Binderup]:

Vi skal indkalde til partilederorientering kl. 14.30

Det kan godt være minister plus 1, det bestemmer vi selv

Jeg er lige ved at finde ud af, hvem fra SUM der kommer af fagperson, som kan forklare situation

Nå, kontramelding. STM vil måske selv orientere partilederne.

Jeg melder tilbage så snart der er endelig afklaring

...

[Søren Andersen]:

Har lige talt med Søren Egge.

SUM har åbenbart orienteret BØF-sundhedsordførere i nat ...

...”

har han forklaret, at korrespondancen handlede om koordineringen af, hvem der skulle orientere ordførerne. Mogens Jensen skulle have været med til partilederorienteringen, men det blev ændret. De ville normalt have bedre tid til at forberede koordineringen. Normalt ville de selv orientere sundheds- og fødevarerordførerne. Det var vigtigt at få orienteret i den rigtige rækkefølge.

Forevist sms-korrespondance den 4. november 2020 mellem ham og Tejs Binderup (tillægsekstrakt 2 s. 1115), hvori det fremgår:

”...,

[Tejs Binderup, kl. 14.34]:

De har ikke slået ned. Har kun 1 smittet farm

...

[Søren Andersen]:

Hvor mange farme har de?

...

[Tejs Binderup]:

Uden at FVST lige kan slå det op lige nu mener Camilla at der er 40, hvoraf de 20 ligger i det område, hvor den smittede er

...

[Søren Andersen]:

Ønske fra STM: Qa på at vi har taget for meget hensyn til erhvervet. Forsigtighed ved første udbrud i Hjørring – alt blev slået ned - og så skift til inddæmning ...

Tænker vi må være skarpe på, at det var en politisk beslutning at slå ned og at vi derefter lyttede til de anbefalinger, vi fik.

...”

har han forklaret, at korrespondancen nok handlede om smittede minkfarme i Sverige. Han havde Statsministeriets ønske fra Martin Justesen. Regeringen stod i et krydspres, hvor nogle syntes regeringen havde gjort for meget, og andre syntes regeringen havde gjort for lidt, og regeringen skulle kommunikere ud, hvad der var besluttet. Det var Mogens Jensen, der havde truffet den politiske beslutning tidligere på året om at slå de tre første smittede besætninger ned. Der var herefter kommet et oplæg til at inddæmme smittede farme, som de herefter fulgte.

Forevist mailkorrespondance af 4. november 2020 mellem Tejs Binderup, Paolo Drostby, Katja Goodhew, Anders Kroman Liin med flere om ”Q/A ønske fra STM” (ekstrakten s. 2437-2438 + 2440), hvori det fremgår:

”...

Fra: Tejs Binderup ...

Dato: 4. november 2020 kl. 14.51.01 CET

Til: Paolo Drostby ..., Katja Goodhew ..., Anders Kroman Liin ...

...

SMS fra Søren A

“Ønske fra STM: Qa på at vi har taget for meget hensyn til erhvervet. Forsigtighed ved første udbrud i Hjørring - alt blev slået ned - og så skift til inddæmning...

Tænker vi må være skarpe på, at det var en politisk beslutning at slå ned og at vi derefter lyttede til de anbefalinger, vi fik

...

Kigger I på det?

...

Til: ... (Tejs Binderup), ... (Katja Goodhew), ... (Anders Kroman Liin), ... (Eva Bjerregård Sneppen),

Cc: ... (Bjarke Kamstrup), ... (Katja Brandt Andersen)

Fra: Paolo Drostby

...

Sendt: 04-11-2020 15:03:56

Yes, det har vi. Går ud fra, at beredskab til pressemødet er Q/A fra PN.

Svar: Regeringens beslutninger i denne sag er hele vejen igennem blevet truffet af hensyn til folkesundheden. Da de første smittetilfælde blev konstateret i sommer, blev besætningerne aflivet ud fra et forsigtighedsprincip indtil vi fik en samlet vurdering fra veterinær- og sundhedsmyndighederne med anbefalinger om en række sikkerhedsforanstaltninger med henblik på at inddæmme og bekæmpe smitte på de berørte farme. Det viste sig desværre at tiltagene ikke var tilstrækkelige – smitten bredte sig hurtigt især i Nordjylland, og 1. Oktober - igen på grundlag af sundhedsmyndighedernes vurdering - at gå over til at aflive alle besætninger, hvor der var konstateret smitte samt alle mink i en beskyttelseszone rundt om. I går fik vi så den nye risikovurdering fra sundhedsmyndighederne, som vil har været inde på, og som har ført til, at vi har måttet træffe beslutning om at aflive alle mink i Danmark.

...

Fra: Tejs Binderup ...

Dato: 4. november 2020 kl. 15.06.34 CET

Til: Paolo Drostby ..., Søren Andersen ...

Cc: Katja Goodhew ..., Anders Kroman Liin ..., Eva Bjerregård Sneppen ..., Bjarke Kamstrup ..., Katja Brandt Andersen ...

...

Enig. Søren -> skal det over gennem alm kanaler, eller tager du den over?

...”,

har han forklaret, at ”PN” stod for pressenotat. Han husker ikke, om Paolo Drostbys forslag blev indarbejdet i presseberedskabet, men det går han ud fra. Paolo Drostbys mail henviser til smitten i de første tre besætninger.

Tejs Binderup ønskede formentlig, at det blev sendt direkte videre til Martin Justesen. Han insisterede dog på, at det gik igennem de sædvanlige kanaler for at blive faktatjekket, hvilket han oplyste Tejs Binderup om.

Forevist udskrift fra F2 for pressenotat af 4. november 2020 (ekstrakten s. 2512), hvori det fremgår:

”...,

Godkendelsesinformation

Godkendelsestype: Andet

Oprettet: 04-11-2020 09:15:12

Startdato: 04-11-2020 14:04:12

Frist: 04-11-2020 14:30:00

Ansvarlig

Anders Kroman Liin (Sagsbehandler, Fødevarer og Veterinær), **Status:**

Trin 1

Paolo Drostby (Kontorchef, Fødevarer og Veterinær), **Status:** godkendt

Kopimodtagere:

Katja Goodhew (Sagsbehandler, Fødevarer og Veterinær), Set d. 04-11-2020 15:48:28

Trin 2

Tejs Binderup (Afdelingschef, Departementet), **Status:** godkendt

Kopimodtagere:

Søren Andersen (Særlig rådgiver, FVM Minister- og Ledelsessekretariat),

Trin 3

Henrik Studsgaard (Departementschef, Minister- og Ledelsessekretariat), **Status:** godkendt

Trin 4 (Nuværende trin)

Mogens Jensen (Fødevareminister, FVM Minister- og Ledelsessekretariat), Status: Nuværende godken-

der **Kommentar:** * Igangværende godkendelse udføres *

...”,

har han forklaret, at han blev orienteret via F2-systemet.

Adspurgt af Jakob Bjerre, bisidder for blandt andet Anders Kroman Liin, har han forklaret, at der var et vist tidspres for godkendelsesprocessen. Han kender ikke F2-systemet godt nok til at vide, om de anførte tidspunkter under ”Godkendelsesinformation” var udtryk for en meget kort frist for godkendelsesprocessen.

Forevist cover (bilag 2) til pressenotat om ”Beslutning om nedslagning af alle mink” til miljø- og fødevareministeren (ekstrakten s. 2515), hvori det fremgår:

”...

Indstilling

Til ministerens godkendelse er vedlagt pressenotat (*bilag 1*).

Sagen kort inkl. politisk landskab

Som følge af fundet af en ny virusmutation i mink, jf. parallelle forelæggelse ”2020-21500

Forelæggelse - Orientering om fund af ny virusvariant i mink”, har regeringen, på baggrund af en indstilling fra sundhedsmyndighederne, den 3. november 2020 truffet beslutning om, at alle mink skal slås ned hurtigst muligt, og dette gælder også avlsdyr.

Beslutningen vil betyde, at branchen de facto lukkes ned, og ministerens møde har til formål at orientere formanden for Kopenhagen Fur om regeringens beslutning, samt indlede en dialog om håndteringen af de erhvervsmæssige konsekvenser af denne beslutning.

...”,

har han forklaret, at coverets indstilling om, at branchen de facto skulle lukkes, ikke var i overensstemmelse med, hvad der blev besluttet på KU-mødet den 3. november 2020. Det er korrekt, at indstillingen ikke omtalte, at erhvervet senere kunne genopstå. Dokumentets initialer står nok for Anders Kroman Liin.

Forevist Miljø- og Fødevareministeriets pressenotat (bilag 3) med blandt andet hovedbudskaber og Q&A af 4. november 2020 om ”Beslutning om aflivning af alle mink i Danmark” (ekstrakten s. 2516 + 2521), hvori det fremgår:

”...

Ministerens hovedbudskaber:

- Regeringen har på baggrund af sundhedsmyndighedernes seneste anbefalinger måtte tage den meget svære beslutning, at alle mink skal slås ned hurtigst muligt ...
- Regeringen og jeg er smertende bevidste omkring, hvad det her betyder for alle de danske minkavlere, der står til at miste deres levebrød og for nogle; deres livsværk. Det er vigtigt at understrege, at det her ikke er en beslutning om, at der ikke må være mink i Danmark, men en beslutning truffet for at beskytte folkesundheden.
- Regeringen vil derfor appellere til, at branchen og minkavlerne vil støtte op og bidrage til denne indsats...

...

Hjemmelsgrundlag for aflivning: [Taleberedskab til Forespørgsel F10 godkendt 29/10]

- Beslutningen om at aflive ikke-smittede og tidligere smittede minkbesætninger er truffet ud fra et hensyn til folkesundheden.
- Dyrene aflives med hjemmel i § 30, stk. 1, i lov om hold af dyr (lovbekendtgørelse nr. 38 af 15. januar 2020), der giver mulighed for at iværksætte særlige foranstaltninger for at udrydde, hindre, begrænse eller imødegå risiko for at udbrede zoonotiske smitstoffer og sygdomme.

...

Baggrund:

- ...

- **3/4. november:** Incitamentsordning hvor minkavlere gives en ekstra kompensation pr. dyr for hurtig aflivning af dyrene.
- ...
- ...”,

har han forklaret, at såfremt alle mink blev slået ned, ville der ikke være en minkbranche her og nu, men Mogens Jensen understregede på pressemødet, at der ikke var truffet beslutning om, at der aldrig måtte komme minkavl igen.

Adspurgt af sin bisidder har han forklaret, at Mogens Jensen typisk ville gennemgå pressenotatets hovedbudskaber og Q&A forud for et pressemøde. Både coveret og pressenotatet havde gennemgået godkendelsesproceduren i F2.

Hvis Mogens Jensen under pressemødet var blevet spurgt ind til hjemlen til beslutningen, ville ministeren have besvaret det ud fra pressenotatets punkter om ”Hjemmelsgrundlag for aflivning”. Mogens Jensen måtte ud fra pressenotatet antage, at der var hjemmel til at tage beslutningen.

Han vurderede på det tidspunkt, at presseberedskabet var fyldestgørende, men han er i dag glad for, at Mogens Jensen ikke blev spurgt ind til lovhjemlen på pressemødet, for i så fald havde ministeren nok sagt noget, der ikke passede. Han overværede pressemødet.

Adspurgt af Jakob Bjerre, bisidder for Anders Kroman Liin, har han forklaret, at han antog, at det der stod i pressenotatet om hjemmelsgrundlag var gældende. Han var ikke inde i juraen, og han ved ikke, hvem der havde lavet vurderingen. Han kender ikke Anders Kroman Liins uddannelsesmæssige baggrund. ”VILVE” kunne stå for Victoria Lin Vest Løvdal. Han kender heller ikke hendes uddannelsesmæssige baggrund.

Forevist transskription af pressemødet den 4. november 2020 (ekstrakten s. 2529 + 2534-2535), hvori det fremgår blandt andet:

”...

[Mette Frederiksen]:

...

Når alle mink skal aflives – også avlsdyr – så ved vi godt, at det kan blive meget svært for erhvervet at komme igen. Det er en uhyre vanskelig situation.

Og det er derfor også en beslutning, vi som regering træffer med et tungt hjerte.

Men på baggrund af sundhedsmyndighedernes klare anbefaling, så er det den nødvendige beslutning at træffe i Danmark.

Jeg vil gerne have lov til både at udtrykke min store sympati for og beklagelse over for de danske minkavlere. Mange af jer mister ikke alene jeres levebrød, men et livsværk. I nogle tilfælde hele slægtens værk, som måske er gået i arv over generationer.

Vi ved godt, at minkfarmene har en meget stor betydning lokalt flere steder i Danmark. I er en meget vigtig dansk eksportsucces. Danmark er verdens største producent af minkskind.

Alt det her er regeringen smertelig bevidst om.

...

[Mogens Jensen, ekstrakten s. 2534]:

...

Og som det jo er blevet sagt, så har minkbesætninger jo vist sig at sprede smitte med en ekstrem hast.

...

Den beslutning, regeringen nu har taget, er derfor ikke en beslutning om et forbud mod minkavl i Danmark, men en beslutning om aflivning, som er truffet for at beskytte folkesundheden.

Og regeringen er selvfølgelig bevidst om, at det her er en meget stor beslutning, og en beslutning, der de facto vil betyde nedlukning af den danske minkbranche i minimum en årrække. Men vi har ikke kunnet træffe andet valg, da det er sundhedsmyndighedernes vurdering, som det også har lydt her, at selv fastholdelsen af en mindre mængde avlsdyr vil udgøre en risiko for folkesundheden.

...”,

har han forklaret, at de var bekendt med, at en del minkavlere kæmpede med dårlig økonomi, og de vidste, at det ikke var alle avlere, der ville starte minkavl op igen. Han mener, at Mette Frederikssens udtalelse harmonerede fint med, at beslutningen ikke var et forbud mod minkavl fremadrettet. Det er ikke til at sige, hvor længe minkerhvervet vil være lukket.

Forevist mailkorrespondance af 5. november 2020 mellem ham, Henrik Studsgaard, Ask Lynø-Hansen og Mogens Jensen om planlægning af et møde med Tage Petersen (ekstrakten s. 2670), hvori det fremgår:

”...

Fra: Mogens Jensen ...

Sendt: 5. november 2020 07:02

Til: Henrik Studsgaard ..., Tejs Binderup ..., Søren Andersen ..., MFVM...Ministerbetjening ...

Emne: Mink og økonomi

Jeg vil gerne at der idag afgår indbydelse til møde med Tage om økonomi/erstatning mm. Det kan evt tages i 2 tempi med først embedsmandsmøde og så ministermøde. Vi må rykke hurtigt her - det skylder vi også den konstruktive tilgang Tage har haft.

...

Den 5. nov. 2020 kl. 08.01 skrev Ask Lynø-Hansen ...

Det sørger vi for.

...”,

har han forklaret, at han ikke tror, at han var involveret i planlægningen af mødet med bestyrelsesformand Tage Petersen.

Hverken den 4. eller 5. november 2020 hørte han noget om et hjemmelsspørgsmål i forhold til beslutningen truffet den 3. november 2020 under KU-mødet. Han vidste ikke, at Tejs Binderup den 4. november 2020 om aftenen havde kontaktet Justitsministeriet om hjemmelsspørgsmålet. Han vidste heller ikke, at der den 5. november 2020 havde været et møde i Koordinationskontoret, hvor hjemmelsspørgsmålet ligeledes var blevet drøftet. Han var endvidere ikke bekendt med, at der senere den 5. november 2020 var kommet en bekræftelse fra Justitsministeriet til Tejs Binderup om, at Justitsministeriet ikke havde grundlag for at udtale sig imod Miljø- og Fødevareministeriets vurdering af, at hjemmelsgrundlaget for beslutningen ikke var til stede.

Han ville gerne have haft kendskab til hjemmelsdrøftelserne mellem Tejs Binderup og Justitsministeriet. Hvis han havde kendt til disse drøftelser forud for pressemødet, ville han have videreformidlet dette til Mogens Jensen, som derefter ville sagt på pressemødet, at man var i gang med at indlede den fornødne hjemmelsproces.

Forevist Miljø- og Fødevareministeriets ”Notat om ny aflivningsstrategi for mink” af 6. november 2020 (tillægsekstrakt 4 s. 317), hvori det fremgår:

”...

Aflivning af mink i resten af Danmark

...

Der har ikke tidligere været en aflivningsstrategi for raske besætninger uden for zoner, hvorfor ovenstående er nyt og derfor mangler juridisk afklaring. Der arbejdes i departementsregi på et nyt lovforslag, som forventeligt bliver behandlet tirsdag d. 10. november 2020.

...”

har han forklaret, at han ikke husker notatet. Han har formentlig tænkt, at der manglende noget juridisk afklaring, og at der blev arbejdet herpå. Han bekendt var der på det tidspunkt ingen myndighedspersoner i gang med at foretage sig noget uden for zonerne, hvorfor alarmklokken ikke ringede hos ham.

Adspurgt at kommissionen og forevist mail af 6. november 2020 kl. 13.28 fra Ask Lynø-Hansen til ham, Bjarke Kamstrup, Paolo Drostby, Katja Goodhew, Anders Kroman Liin m.fl. med emnet ”Noter fra internt møde om mink” (ekstrakten s. 2918), hvori det fremgår:

”...

Statusmøde om arbejdet med mink-dossieret

Til stede er ministeren, DC, Tejs, SR, Bjarke, ministersekretærer

...

Aflivningssporet

- DC orienterer om arbejdet med aflivningen af mink. Det er aftalt med Tage, at alle mink i Nordjylland er aflivet senest mandag kl. 24 – i så fald udbetales en bonus på 10 kr. per mink.
- Målet er, at alle mink er aflivet per 16. november...
- ...

Kompensationssporet

- Der skal tilvejebringes tilstrækkelig hjemmel til at kunne håndtere besætningerne uden for zonerne
 -
 - ...
- ...”,

har han forklaret, at han ikke husker det konkrete møde, da der var meget travlt på det tidspunkt, men han husker diskussionerne om kompensation uden for zonerne. Minkbranchen havde et stort fokus på kompensation også uden for zonerne. Selvom han ikke husker det konkrete møde, husker han diskussionerne, der var oppe og vende, og der blev ikke drøftet hjemmel eller hjemmelsproblemer i forhold til ”Aflivningssporet”, hvilket han forstår kan virke usandsynligt.

Forevist sin mail til sig selv den 7. november 2020 kl. 11.29 (tillægsekstrakt 4 s. 311), hvori det fremgår:

”...

Da man skifter fra aflivning til inddæmning.

Vi skal selv iværksætte en redegørelse af hele forløbet på mandag. Redegørelsen skal laves i samarbejde mellem MFVM, JM og SUM.

Den skal gå i gang, når vi har fået styr på aflivningen af minkene.

...”,

har han forklaret, at det nok handlede om kritikken fra støttepartierne, der ikke mente, at regeringen havde handlet hurtigt nok. Der skulle laves to redegørelser, hvoraf den ene omhandlede lovhjemmel og den anden handlede om, hvorfor der ikke var taget drastiske skridt tidligere.

Forevist godkendelsesoversigt, oprettet den 7. november 2020, over ”Brev til minkavlere og ny aflivningsstrategi” (tillægsekstrakt 4 s. 312), hvori det fremgår:

”...

Trin 2

Tejs Binderup (Afdelingschef, Departementet), **Status:** godkendt

Kopimodtagere:

Søren Andersen (Særlig rådgiver, FVM Minister- og Ledelsessekretariat),

...

Trin 4

Mogens Jensen (Fødevareminister, FVM Minister- og Ledelsessekretariat), **Status:** godkendt

Kommentar: Mogens Jensen har godkendt godkendelsen den 07-11-2020 kl. 14:54

...”,

har han forklaret, at han formentlig ikke læste det, da det var lige op til et pressemøde, og han vidste ikke, at brevet til minkavlerne ville udgøre et problem. Mogens Jensen har helt sikkert læst brevet.

Forevist mail af 7. november 2020 kl. 18.31 fra Lykke Feld til Mogens Jensen, sendt cc til ham, Paolo Drostby, Tejs Binderup og Ask Lymo-Hansen om ”Talepapir til kontakt til ordførere vedr. fremsættelse af lovforslag til hastebehandling” (tillægsekstrakt 7, s. 131), hvori det fremgår:

”...

Kære Mogens

Hermed talepinde til din kontakt med ordførerne (de ligger også til din godkendelse i F2). Jeg kan forstå på Søren, at du regner med at ringe rundt i morgen formiddag – du må endelig give besked, når du har svar. Vi skal gerne have et billede af holdningen tidligst muligt i morgen, da statsministeren skal skrive til FT i morgen for at kunne få lovforslaget på tirsdag, og vi skal være nogenlunde sikre på at have $\frac{3}{4}$ bag os for at få lov til at hastefremsætte.

Jeg har vedhæftet telefonliste til ordførerne ...

Sig endelig til, hvis du har behov for yderligere.

...”,

og forevist ”Talepinde” af 7. november 2020 til Mogens Jensen til brug ved kontakt til ordførere vedrørende fremsættelse af lovforslag til hastebehandling (tillægsekstrakt 7, s. 134), som ved vedhæftet Lykke Felds mail samme dag, hvori det fremgår bl.a.:

”...

- ...
- Derfor vil vi også allerede i næste uge – forventeligt på tirsdag – fremsætte et lovforslag til hastebehandling, der giver hjemmel til midlertidigt at forbyde erhvervsmæssigt hold af mink, til at aflive mink uden for de berørte zoner, og til om nødvendigt at ekspropriere minkfarme.
- ...”,

har han forklaret, at han tænkte, at det vedrørte noget proces, der skulle håndteres, og han så ikke noget problem heri. Han havde ikke talt med Mogens Jensen forud for mailen om hjemmelsspørgsmålet.

Forevist mailkorrespondance af 8. november 2020 mellem Nina Maria Klok, Tejs Binderup, Paolo Drostby, Paolo Perotti, cc. Bjarke Kamstrup, om ”spørgsmål om hastelovning – Mink” (ekstrakten s. 3322), hvori det fremgår:

”...

Fra: Bjarke Kamstrup ...

Sendt: 8. november 2020 20:30

Til: Nina Maria Klok ...

Emne: Re: Spørgsmål om hastelovgivning - Mink

Fint for mig

...

Den 8. nov. 2020 kl. 20.19 skrev Nina Maria Klok ...

Noget i denne dur?

Miljø- og Fødevareministeriet oplyser:

Det er en alvorlig situation vi står i. Og regeringen har vurderet, at der i denne alvorlige situation skal handles hurtigt. Regeringen har derfor meldt ud, at alle mink i landet skal aflives af hensyn til folkesundheden. Regeringen har besluttet, at detastede, situationens alvor taget i betragtning. Derfor har man vurderet, at man ikke kunne afvente ny lovgivning, inden man meldte dette ud. Regeringen har skrevet rundt til de enkelte minkfarmere med en opfordring til at påbegynde aflivninger, og parallelt hermed arbejdet på at tilvejebringe det nødvendige lovgrundlag til at påbyde dette - herunder også så minkavlerne kan få den nødvendige kompensation. Det er der nu er dialog med ordførere og partier om, og derfor er et nyt lovforslag under udarbejdelse.

...”,

har han forklaret, at han husker forslaget til presseudtalelsen. Han så først forslaget næste morgen, hvor det allerede var sendt til pressen, og han var meget ked af formuleringen. Passagen om at *”...at man ikke kunne afvente ny lovgivning, inden man meldte dette ud”* måtte relatere til brevet, der var sendt til minkavlerne. Det var ikke korrekt, at det var regeringen, der havde sendt brevet til avlerne, da det rettelig var Fødevarestyrelsen. Det er korrekt, at man havde haft et behov for at kommunikere beslutningen ud.

Forevist mailkorrespondance af 8. november 2020 mellem Nina Maria Klok, Tejs Binderup. Paolo Drostby, Paolo Perotti, cc Bjarke Kamstrup, om ”Spørgsmål om hastelovgivning – Mink” (ekstrakten s. 3320-3321), hvori det fremgår:

”...

Fra: Nina Maria Klok ...

Sendt: 8. november 2020 20:37

Til: Tejs Binderup ..., Paolo Drostby ..., Paolo Perotti ...

Cc: Bjarke Kamstrup ...

Emne: VS: Spørgsmål om hastelovgivning - Mink

...

Mange partier tweeter om det, og det optager de fleste medier lige nu. Spørgsmålet om hastelovgivning ift. at kunne slå mink ned på farme, der ikke er smittet. Vi har fået spørgsmål fra Berlingske, DR, BT, EB, Ritzau m.fl. TV2 News har også lige meddelt, at de vil køre den som hovedhistorie i morgen tidligt og om vi har nogle kommentarer.

Efter aftale med Tejs og Bjarke har vi formuleret et lidt generisk svar vi kan give de fleste. Kan I godkende dette (eller rette til)?

Miljø- og Fødevareministeriet oplyser:

Det er en alvorlig situation vi står i. Og regeringen har vurderet, at der i denne alvorlige situation skal handles hurtigt. Regeringen har derfor meldt ud, at alle mink i landet skal aflives af hensyn til folkesundheden. Regeringen har besluttet, at detastede, situationens alvor taget i betragtning. Derfor har man vurderet, at man ikke kunne afvente ny lovgivning, inden man meldte dette ud. Regeringen har skrevet rundt til de enkelte minkfarmere med en opfordring til at påbegynde aflivninger, og parallelt hermed arbejdet på at tilvejebringe det nødvendige lovgrundlag til at påbyde dette - herunder også så minkavlerne kan få den nødvendige kompensation. Det er der nu er dialog med ordførere og partier om, og derfor er et nyt lovforslag under udarbejdelse.

...

Fra: Tejs Binderup ...

Sendt: 8. november 2020 20:55

Til: Nina Maria Klok ..., Paolo Drostby ..., Paolo Perotti ...

Cc: Bjarke Kamstrup ...

...

ok

...

Fra: Nina Maria Klok ...

Sendt: 8. november 2020 21:09

Til: Tejs Binderup ..., Paolo Drostby ..., Paolo Perotti...

Cc: Bjarke Kamstrup ...

...

Er svaret så politisk, at det er fra Mogens, og han derfor skal godkende? Hvad vurderer I (kan vi som ministerium sige, at situationen er alvorlig og regeringen har vurderet...)?

...

Fra: Tejs Binderup ...

Sendt: 8. november 2020 21:14

Til: Nina Maria Klok ..., Paolo Drostby ..., Paolo Perotti ...

Cc: Bjarke Kamstrup ...

...

Nej, det skal helt klart til Mogens, og Studs inden, med Søren Andersen cc.

...

Fra: Nina Maria Klok

Til: Tejs Binderup; Paolo Drostby; Paolo Perotti

Cc: Bjarke Kamstrup

...

Dato: 8. november 2020 21:16:26

Ok sender til dem nu

...”,

og forevist fortsat mailkorrespondance af 8. november 2020 mellem Nina Maria Klok, Mogens Jensen, Tejs Binderup og sendt cc til ham, Bjarke Kamstrup, Paolo Drostby, Paolo Perotti og Henrik Studsgaard med emnet ”Citat ifm. spørgsmål om hastelovgivning – Mink” (ekstrakten s. 3327), hvori det fremgår:

”...

Fra: Nina Maria Klok ...

Sendt: 8. november 2020 21:22

Til: Mogens Jensen ...

Cc: Henrik Studsgaard ..., Søren Andersen ..., Bjarke Kamstrup ..., Tejs Binderup ..., Paolo Drostby ..., Paolo Perotti

...

Kære Mogens,

Spørgsmålet om hastelovgivning ift. at kunne slå mink ned på farme, der ikke er smittet, optager de fleste medier lige nu ... Efter aftale med Tejs, Paolo og Bjarke har vi formuleret dette svar til at give til de medier, der nu stiller spørgsmål.

”Det er en alvorlig situation vi står i. Og regeringen har vurderet, at der i denne alvorlige situation skal handles hurtigt. Regeringen har derfor meldt ud, at alle mink i landet skal aflives af hensyn til folkesundheden. Regeringen har besluttet, at detastede, situationens alvor taget i betragtning. Derfor har man vurderet, at man ikke kunne afvente ny lovgivning, inden man meldte dette ud. Regeringen har skrevet rundt til de enkelte minkfarmere med en opfordring til at påbegynde aflivninger, og parallelt hermed arbejdet på at tilvejebringe det nødvendige lovgrundlag til om nødvendigt at påbyde dette - herunder også så minkavlerne kan få den nødvendige kompensation. Det er der nu dialog med ordførere og partier om, og derfor er et nyt lovforslag under udarbejdelse.”

Kan du godkende dette?

...

Til: ...Tejs Binderup

Cc: ... Nina Maria Klok, ... Henrik Studsgaard, ... Søren Andersen, ... Bjarke Kamstrup, ... Paolo Drostby, ...Paolo Perotti

Fra: Mogens Jensen

...

Sendt: 08-11-2020 21:46:56

Det er fint

...”,

har han forklaret, han ikke drøftede forslaget med Mogens Jensen inden ministeren godkendte det, da han først så mailkorrespondancen næste morgen. Han ville nok selv have udtrykt mere klart, hvem ”man” refererede til. Det var ærgerligt, at der blev sendt noget afsted, der var så uklart. Den 8. november 2020 kom der historier i pressen om, hvorvidt der var lovhjemmel til beslutningen, og der var særlig fokus på det brev, der var sendt til minkavlerne om fredagen. Embedsværket forsøgte herefter at give et svar på, hvorfor der var kommunikeret til minkavlerne, som der var gjort. Han har ikke oplevet lignende før. Han ved ikke, hvorfor man formulerede sig på den måde, men det var nok for at forklare minkavlerne, hvorfor der var skrevet sådan til dem.

Adspurgt af kommissionen har han forklaret, at Nina Maria Klok var pressemedarbejder i Miljøministeriet og havde weekendvagten, hvorfor hun blev involveret i sagen.

Han forstår, at svarets passage *”Det er en alvorlig situation vi står i. Og regeringen har vurderet, at der i denne alvorlige situation skal handles hurtigt. Regeringen har derfor meldt ud, at alle mink i landet skal aflives af hensyn til folkesundheden. Regeringen har besluttet, at detastede, situationens alvor taget i betragtning”* handlede om pressemødet. Han vurderer, at den følgende sætning *”Derfor har man vurderet, at man ikke kunne afvente ny lovgivning, inden man meldte dette ud”* handlede om brevet til minkavlerne.

Han vil antage, at man normalt hører en styrelse, før man udtaler sig om dem, men han var ikke involveret heri.

Adspurgt af Lars Kjeldsen, bisidder for Mette Frederiksen, har han forklaret, at det ikke var usædvanligt, at pressechefen havde en holdning til, hvad der blev kommunikeret om. Det var dog usædvanligt, at det ikke gik igennem F2-systemet. Det var ligeledes usædvanligt, at Miljø- og Fødevareministeriet udtalte sig på vegne af regeringen, og han har ikke før oplevet, at Miljø- og Fødevareministeriet har udtalt sig om, hvad regeringen har tænkt eller overvejet. Han ved ikke, hvorfor meddelelsen blev formuleret sådan. Han går ud fra, at de var optaget af at få forklaret, hvorfor man havde kommunikeret til minkavlerne, som man havde gjort.

Forevist Miljø- og Fødevareministeriets pressenotat af 9. november 2020 om *”Lovhjemmel til aflivning af raske mink”* (ekstrakten s. 3808) forklarede han, at han ikke ved, hvem der har påført de håndskrevne notater til teksten.

Forevist sms af den 10. november 2020 kl. 00.00 fra Henrik Studsgaard til ham (tillægsekstrakt 3 s. 1164), hvori det fremgår:

”...

Hej Søren. Lad os vende i morgen, men vi er nødt til at tage på os og lægge os helt ned. Bh Henrik

Hej Mogens. En eftertanke. Tænker linjen i morgen skal være noget i retning af : Vi har begået fejl. Der er ikke lovhjemmel til at kræve aflivning af mink udenfor 7,8 km zonerne på nuværende tidspunkt og

det skal der være i vores lovgivning før vi kan kræve aflivning der. Derfor er det også en fejl, at vi ikke direkte har skrevet i brevet til minkavlerne, at vi "opfodrer" avlerne udenfor 7,8 km zonen til at aflive deres mink. Det er jeg ked af og det beklager jeg mange gange. Lad os vende i morgen tidlig inden det går løs. Sender også til Søren. Bh Henrik

...",

har han forklaret, at han forstod udsagnet således, at det både handlede om udmeldingen om, at alle mink skulle aflives samt om, at man havde haft travlt med at få sendt et brev til minkavlerne.

Forevist mailkorrespondance af 10. november 2020 mellem ham, Henrik Studsgaard, Mogens Jensen, Bjarke Kamstrup og Tejs Binderup med emnet "Talelinje" (ekstrakten s. 3763+3767), hvori det fremgår:

"...

Fra: Tejs Binderup ...

Dato: 10. november 2020 kl. 00.47.33 CET

Til: Henrik Studsgaard ..., Søren Andersen ...

...

Vi har begået fejl. Der er ikke lovhjemmel til at kræve aflivning af mink udenfor 7,8 km zonerne på nuværende tidspunkt og det skal der være i vores lovgivning før vi kan kræve aflivning der. Derfor er det en fejl, at vi ikke har fået skrevet direkte i brevet til minkavlerne, at der er tale om en opfodring til avlerne udenfor 7,8 km zonen til at aflive deres mink. Det er jeg ked af og det beklager jeg mange gange.

På pressemødet onsdag var jeg ikke klar over den manglende hjemmel. Det blev jeg torsdag og derfor ærger det mig da dobbelt op, at vi i ministeriet fredag får udsendt det omtalte brev til avlerne. Det er rigtig ked af og vi vil i det videre gøre alt hvad vi kan for at rette op på fejlen.

Beredskab:

Var det ulovligt, at Fødevarestyrelsen skrev, at minkavlerne uden for zonerne skulle aflive deres dyr?

...

For så vidt angår spørgsmålet om det er ulovligt vil jeg gerne være helt sikker på at spørgsmålet er analyseret helt i bund før jeg giver et svar - så det må I have til gode. Det håber jeg I har respekt for.

Men uanset hvad, så ændrer det ikke ved, at myndighederne burde have været mere eksplicit omkring, at der var tale om en opfordring til aflivning hurtigst muligt af hensyn til folkesundheden i forhold til minkfarme uden smitteforekomst, der ligger uden for risikozonerne på 7,8 km fra en smittet besætning.

...

Fra: Henrik Studsgaard

Til: Mogens Jensen; Søren Andersen; Bjarke Kamstrup; Tejs Binderup

Cc: Henrik Studsgaard

...

Dato: 10. november 2020 01:19:47

Kære alle 4

Hermed bud på talelinje fra Tejs og mig til vores møde i morgen tidlig. Jeg tænker at interviewet skal køre med udgangspunkt i nedenstående - og så bare gentage budskaberne. Og ikke et ord om regeringen, andre myndigheder eller Fur ;-)

...”,

har han forklaret, at forslaget til beredskab harmonerede fint med statsministerens udtalelse på pressemødet den 4. november 2020 om, at alle mink skulle aflives. Beredskabet handlede om brevet til minkavlerne. Der var et stort pres fra minkavlerne om en nærmere beskrivelse af, hvordan de skulle forholde sig til at opnå tempobonus, hvorfor Fødevarestyrelsen sendte brevet til minkavlerne.

Forevist sin mail af 10. november 2020 kl. 07.01 til Martin Justesen om ”Linje på mink” med presseberedskab (ekstrakten s. 3774), hvori det fremgår:

”...

Vi har begået fejl. Der er ikke lovhjemmel til at kræve aflivning af mink udenfor 7,8 km zonerne på nuværende tidspunkt...

På pressemødet onsdag var jeg ikke klar over den manglende lovhjemmel. Det blev jeg fredag og derfor ærger det mig da dobbelt op, at vi i ministeriet fredag får udsendt det omtalte brev til avlerne. Det er jeg er rigtig ked af og vi vil i det videre gøre alt hvad vi kan for at rette op på fejlen.

...”,

har han forklaret, at han ikke husker den præcise baggrund for, at han sendte mailen, men da sagen fyldte meget medierne, ville han nok orientere Martin Justesen om, hvad Mogens Jensen ville sige under samrådet, da statsministeren også skulle til spørgetime i Folketinget senere på dagen. Han husker ikke, om Martin Justesen havde bedt om en orientering, men han ville nok have orienteret ham herom under alle omstændigheder.

Det handlede for ham om at få lavet et hurtigt udkast til et presseberedskab, da de var under et stort pres. Det var vigtigt, hvornår ministeren blev orienteret om hjemmelsproblematikken. Idet Mogens Jensen skulle i samråd, hvor der er sandhedsplicht, skulle beredskabet være korrekt. Det var ikke almindeligt, at beredskabet blev afklaret på mail og med en så kort frist.

Forevist Mogens Jensens mail af 10. november 2020 kl. 08.29 til ham, Bjarke Kamstrup, Tejs Binderup og Henrik Studsgaard om ”Linje til i dag” (ekstrakten s. 3769), hvori det fremgår:

”...

Med enkelt ny rettelse:

Vi har begået fejl. Der er ikke lovhjemmel til at kræve aflivning af mink udenfor 7,8 km zonerne på nuværende tidspunkt...

På pressemødet onsdag var jeg ikke klar over den manglende lovhjemmel. Det blev jeg sidst på ugen og derfor ærgrer det mig, at vi i ministeriet fredag får udsendt det omtalte brev til avlerne. Det er jeg er rigtig ked af og vi vil i det videre gøre alt hvad vi kan for at rette op på fejlen.

På baggrund af sagens alvor vil jeg nu iværksætte en redegørelse om forløbet, som jeg vil oversende til Folketinget.

Beredskab:

Var det ulovligt, at Fødevarestyrelsen skrev, at minkavlerne uden for zonerne skulle aflive deres dyr?

Myndighederne skal selvfølgelig vejlede tydeligt og forståeligt om retstilstanden. Det er ikke sket, og det beklager jeg meget...

Hvorfor har du ikke fået oplysningen om, at der mangler lovhjemmel tidligere.

Jeg er ikke blevet orienteret om den manglende lovhjemmel af mit ministerium før fredag. Jeg må konstatere, at denne proces er gået rigtig stærkt, og så kan der ske fejl og det er der sket. Men samlet set er det naturligvis overordnet mit ansvar som minister, hvad der foregår i mit ministerium.

Har du tillid til dit embedsværk?

Det er gået rigtigt stærkt i en svær situation, som ingen har prøvet før. Og i sådan en situation er der risiko for fejl. Og det har der været, og det må jeg som minister tage det overordnede ansvar for i mit ministerium. Der er nu rettet op på fejlene og jeg vil gerne endnu engang beklage overfor minkerhvervet, at de ikke har fået korrekte oplysninger fra begyndelsen. Jeg har ingen grund til at tro at der er nogen der har forholdt mig oplysninger i sagen.

Jeg har ingen grund til at tro at der er nogen der har forholdt mig oplysninger i sagen.

...”,

har han forklaret, at han talte med Mogens Jensen om, hvornår ministeren fik kendskab til hjemmelsproblematikken, da Mogens Jensen skulle udtale sig og i samråd. De havde også talt om det i forbindelse med tilblivelsen af presseberedskabet.

Lørdag den 7. november 2020 var der pressemøde, og forud herfor blev han orienteret af Paolo Drostby om, at der kom en sag op, og at Mogens Jensen derfor skulle være til rådighed i weekenden. Han fik ikke at vide, hvilken sag det drejede sig om. Han orienterede Mogens Jensen herom efter pressemødet om lørdagen, herunder om at ministeren søndag skulle ringe til ordførerne. Han vidste fortsat ikke, hvad lovforslaget vedrørte, og det gjorde Mogens Jensen ligeledes ikke.

Han oplevede ikke efter samtalen med Paolo Drostby, at det hastede med at orientere Mogens Jensen, og han vurderede, at det var bedst at give ministeren ro til at forberede sig til pressemødet og først tale med ham efterfølgende om Paolo Drostbys henvendelse.

Mogens Jensen modtog lørdag aften kl. 18.31 en mail fra ministersekretæren med talepunkter til ordførerne i forbindelse med hastelovforslaget. Han ikke er bekendt med, at Mogens Jensen skulle have været orienteret mundtligt om hjemmelsproblemet forud herfor.

Adspurgte af sin bisidder har han forklaret, at han selv først den 8. november 2020, da sagen ramte pressen, blev bekendt med hjemmelsproblematikken.

Han modtog samtidig med Mogens Jensen en mail søndag den 8. november 2020 om aftenen, hvor det fremgik, at sagen, som Paolo Drostby havde varslet om, handlede om et hastelovforslag, som relaterede sig til beslutningen truffet under KU-mødet den 3. november 2020.

Han skrev ”fredag” i oplægget til Mogens Jensen, da det hele gik meget stærkt, og det var nok ment som et udkast. Efter aftale med Mogens Jensen blev det ændret til ”sidst på ugen”, da det på det tidspunkt var svært at sige præcist, hvornår Mogens Jensen var blevet orienteret. På den måde var de sikre på, at Mogens Jensen ikke sagde noget forkert på samrådet, før de fik det endeligt afklaret.

Adspurgte af kommissionen har han forklaret, at han havde talt med Mogens Jensen om de understregede rettelser i taleberedskabet. Det kan sagtens være Mogens Jensen selv, der indsatte rettelserne i beredskabet. Det må være en forglemmelse, at ordlyden ikke blev rettet fra ”...for fredag” til ”...sidst på ugen” i beredskabets spørgsmål, om ”Hvorfor har du ikke fået oplysningen om, at der mangler lovhjemmel tidligere”.

Forevist mails af 10. november 2020 fra Bjarke Kamstrup til ham, Tejs Binderup, Paolo Drostby og Henrik Studsgaard om ”Nødvendigt beredskab” (ekstrakten s. 3801-3802), hvori det fremgår:

”...

Fra: Bjarke Kamstrup ...

Sendt: 10. november 2020 9:47

...

Kære alle fire

Der er efterhånden en del, der er begyndt at sammenligne citatet fra i søndags med udmeldingen i dag.

I søndags sagde vi:

”Det er en alvorlig situation vi står i. Og regeringen har vurderet, at der i denne alvorlige situation skal handles hurtigt. Regeringen har derfor meldt ud, at alle mind i landet skal aflives af hensyn til folkesundheden. Regeringen har besluttet, at detastede, situationens alvor taget i betragtning. Derfor har man vurderet, at man ikke kunne afvente ny lovgivning, inden man meldte dette ud...”

Det betyder jo, at vi vidste det, da vi meldte ud? Hvorfor forklarer vi forskellen? Svar haster! Vi kan ikke lave flere interviews, før vi har svar på det.

...

Fra: Bjarke Kamstrup ...

Sendt: 10. november 2020 10:10

...

Hvad med:

Jeg var ikke bekendt med, at der manglede lovhjemmel onsdag, da vi afholdt pressemøde. Jeg er dog blevet gjort bekendt med, at man i ministeriet ikke mente man kunne afvente ny lovgivning, inden man

meldte ud til minkavlerne fredag. Det er den udmelding, citatet henviser til. Det var et stort ønske fra minkerhvervet at der blev meldt hurtigt ud til avlerne.

Det her understreger også, at det har været et rodet forløb, og at der er sket fejl, og det vil nu alt sammen blive undersøgt i en redegørelse til Folketinget. Minkavlerne har samtidigt modtaget et nyt brev fra Fødevarestyrelsen, der præciserer brevet fra fredag.

...

Fra: Bjarke Kamstrup ...

Sendt: 10. november 2020 10:16

...

Endelig formulering aftalt med Henrik:

Jeg var ikke bekendt med, at der manglede lovhjemmel onsdag, da vi afholdt pressemøde. Jeg er dog blevet gjort bekendt med, at man i ministeriet ikke mente man kunne afvente ny lovgivning med hjemmel til at påbyde aflivning udenfor sikkerhedszonerne på 7,8 km., inden man meldte ud til minkavlerne fredag, hvordan de skulle agere for at bidrage til aflivningsindsatsen. Det var et stort ønske fra minkerhvervet at der blev meldt hurtigt ud til avlerne. Det er den udmelding, citatet henviser til. ~~Det var et stort ønske fra minkerhvervet at der blev meldt hurtigt ud til avlerne.~~ Og som jeg allerede har sagt tidligere, var det en fejl, at brevet ikke kom til at fremstå som en opfordring.

Det her understreger også, at det har været et rodet forløb, og at der er sket fejl, og det vil nu alt sammen blive undersøgt i en redegørelse til Folketinget...”,

har han forklaret, at Bjarke Kamstrups mail kl. 10.10 ikke henviste til pressemødet om onsdagen. Han er enig i mailens indhold, og han synes fortsat, at det fremgår klart af formuleringen, at der henvises til brevet af 6. november 2020 til minkavlerne.

Adspurgte af Lars Kjeldsen, bisidder for Mette Frederiksen, og forevist mail af 10. november 2020 kl. 10.52 fra Tejs Binderup, som svar på Bjarke Kamstrups mail af samme dato kl. 10.16 [refereret ovenfor], til ham, Bjarke Kamstrup, Paolo Drostby og Henrik Studsgaard (ekstrakten s. 3801), hvori det fremgår:

”...

Forslag til tilføjelse med fed, og flytning af tekst med gennemstregning og understregning

...”,

har han forklaret, at tilretningen med fed skrift i Bjarke Kamstrups mail kl. 10.16 måtte være Tejs Binderups rettelse. Det var ikke den talelinje, der blev sendt ud. Bemærkningen i Bjarke Kamstrups mail om, at ”... *man i ministeriet ikke mente man kunne afvente ny lovgivning med hjemmel...* ” var efter hans mening en korrekt gengivelse af, hvad deres opfattelse var på det tidspunkt.

Forevist sms-korrespondance den 10. november 2020 mellem ham og Martin Justesen (tillægseks-trakt 6 s. 662-663), hvori det fremgår:

”...

[Søren Andersen, kl. 10.17]:

Vi tænker at køre med denne:

Jeg var ikke bekendt med, at der manglede lovhjemmel onsdag, da vi afholdt pressemøde. Jeg er dog blevet gjort bekendt med, at man i ministeriet ikke mente man kunne afvente ny lovgivning med hjemmel til at påbyde aflivning udenfor sikkerhedszonerne på 7,8 km., inden man meldte ud til minkavlerne fredag. Det er den udmelding, citatet henviser til. Det var et stort ønske fra minkerhvervet at der blev meldt hurtigt ud til avlerne. Og som jeg allerede har sagt tidligere, var det en fejl, at brevet ikke kom til at fremstå som en opfordring.

Det her understreger også, at det har været et rodet forløb, og at der er sket fejl, og det vil nu alt sammen blive undersøgt i en redegørelse til Folketinget. Minkavlerne har samtidigt modtaget et nyt brev fra fredag.

...

[Martin Justesen, kl. 10.18]:

Hmm

...

Hvornår er det planen I skal give i w

[Søren Andersen, kl. 10.18]:

Der er ikke aftalt noget endnu

...

News er allerede i gang med at kloge sig i, at vores udmeldinger ikke hænger sammen

...

[Martin Justesen, kl. 10.20]:

Tror vi skal være helt sikre på formuleringerne her. Det citat kommer jo ikke til at bringe klarhed. Så vi undgår nye citater der skal ryddes op efterfølgende.

...

[Søren Andersen, kl. 10.22]:

Hmm ja. Det sejler. Kan bare ikke helt se, at vi kommer udenom at forklare os.

...

[Martin Justesen, kl. 10.23]:

Derfor tror jeg (som udg pkt) at I skal henholde jer til fejl og redegørelse nu. Og så må redegørelsen vise hvad der er op og ned.

...

[Søren Andersen, kl. 10.26]:

Så sådan en linje her:

Det er tydeligt, at der er begået fejl i dette forløb. Derfor har jeg også nu iværksat en redegørelse, som skal afdække hele forløbet.

Jeg kan kun gentage, at jeg ikke var bekendt med, at der manglede lovhjemmel da jeg meldte beslutningen om at alle mink skal aflives ud ...

...

[Søren Andersen, kl. 10.31]:

Og så evt tale til baggrund med de journalister, der botaniserer i det

...

[Søren Andersen, kl. 10.52]:

Er det fint med linjen om redegørelse?

...

[Søren Andersen, kl. 12.03]:

DR er rasende over ikke at kunne få Mogens i tale. Ved godt, vi ikke skal lade os drive af medierne. Men måske en aftale om live i 18.30'eren kan gøre det. Hvad siger du?

...

[Martin Justesen, kl. 12.06]:

Tænker jeg er fint

...”,

har han forklaret, at det er korrekt, at de herefter henskød de faktuelle oplysninger om, hvad Mogens Jensen vidste om hjemlen til beslutningen til redegørelsen, og i stedet blot beklagede forløbet. Martin Justesen var formentlig bekymret for, at der blev sagt noget, der ikke var korrekt. De skulle hellere have brugt Bjarke Kamstrups foreslåede citat, men da det hele gik så stærkt, og mediepresset var så voldsomt, var han også tilbøjelig til at henskyde oplysningerne om, hvornår Mogens Jensen fik kendskab til hjemmelsspørgsmålet til redegørelsen. Han var også bange for, at der blev sagt noget, der ikke var korrekt.

Forevist mailkorrespondance den 9. - 11. november 2020 mellem Mogens Jensen og Paolo Drostby om ”Hjemmelsspørgsmål - tale og tidslinje” (ekstrakten s. 4075), hvori det fremgår:

”...

Den 9. nov. 2020 kl. 23.44 skrev Paolo Drostby ...

Kære Mogens

Jeg har genbesøgt KU-sagen, og Tejs' beskrivelse herunder under 'tidslinje' er spot on, bortset fra at forberedelsen af KU var 3. November. Det var ikke en del af KU-sagen, at det skulle besluttes, at alle dyr straks skulle slås ned. Du har formentlig fået besked torsdag den 5. hvor vi satte i værk med at lave lovforslaget.

...

Den 11. nov. 2020 kl. 23.57 skrev Mogens Jensen ...

Hej Paolo,

Har som nævnt kigget min Inbox igennem og her bliver jeg orienteret lørdag den 7.11 kl. 18.31, hvilket passer med F2. Og blev mundtligt varslet af Søren efter pressemødet lørdag.

...”,

har han forklaret, han fik et opkald fra Paolo Drostby lørdag formiddag om, at der var behov for, at Mogens Jensen havde tid til at ringe til ordførerne i løbet af weekenden. Han fik ikke at vide, at der blev arbejdet på et lovforslag. Han fortalte Mogens Jensen, at han ikke modtog beskeden den 5. november 2020 om, at der blev iværksat et lovforslag.

Adspurgt af kommissionen har han forklaret, at selvom hans kontor var på samme gang som ministerens, gik man ikke bare ind til ministeren, men man ventede normalt på et møde. Han er ikke bekendt med, som det omtales i mailen, at der skulle have været en mundtlig orientering af ministeren.

Forevist sms-korrespondance af 10. november 2020 mellem ham og Mogens Jensen (tillægsekstrakt 6 s. 635), hvori det fremgår:

”...

Søren Andersen, kl. 11.22]:

Har talt med Justesen. Han synes, vi skal vente med interviews for nu, da Mette alligevel snart skal møde pressen i forbindelse med spørgetime. Så må vi tage en vurdering af, om vi skal stille op igen i aften.

...

[Mogens Jensen, kl. 11.37]:

Ok - men den søndagsmail skal vi lige have svar på

...

[Søren Andersen, kl. 11.37]:

Ja jeg sender dig lige, hvad svaret er...”

har han forklaret, at der med ”søndagsmail” henvises til Nina Maria Kloks mail af 8. november 2020. Man kan godt sige, at de var ved at rydde op efter mailen.

Forevist sin mail af 9. november 2020 kl. 13.12 til Martin Justesen om ”Linje på mink og hjemmel” (ekstrakten s. 3470), hvori det fremgår:

”...

Da regeringen melder beslutningen ud på pressemødet onsdag den 4. november, er det endnu uafklaret med statens jurister, hvorvidt der er hjemmel til at myndighederne med magt kan aflive minkbesætninger udenfor sikkerhedszonerne. Derfor sættes der også straks gang i en lovproces. Det er nødvendigt at tage det i denne rækkefølge, situationens alvor taget i betragtning.

...”,

har han forklaret, at han på det tidspunkt ikke vidste, at der var dialog om hjemmel mellem ministerierne. Han kunne ikke finde noget på skrift, hvor der stod, at hjemmelsspørgsmålet var afklaret. Der var ingen af deltagerne på pressemødet, der vidste, at hjemmelsspørgsmålet var uafklaret.

Forevist sin mail af 9. november 2020 kl. 19.16 til Bjarke Kamstrup, Henrik Studsgaard, Paolo Drostby og Tejs Binderup med emnet ”Ang. Bud på en udmelding” (ekstrakten s. 3632), hvori det fremgår:

”...

Her er en konsolideret linje efter aftale med STM.

Sidste linje afhænger af Venstres svar..

Først og fremmest er det vigtigt, at slå fast, at vi burde have kommunikeret klart, hvorvidt der er lov-hjemmel til, at myndighederne kan påbyde af aflive raske minkbesætninger udenfor sikkerhedszonerne. Det har ikke været tilfældet i denne sag, og det vil jeg gerne beklage.

...”,

har han forklaret, at når han refererede til ”STM”, havde han talt med Martin Justesen. Der havde givetvis været drøftelser med Statsministeriet herom. Det var ikke unormalt, at man i store sager kommunikerede om, hvad linjen skulle være. Han har aldrig prøvet at have så travlt, og det var naturligt at have nogen at vende det med.

Forevist mail af 11. november 2020 kl. 08.30 fra Sverre Quist til Katja Brandt Andersen om et interview med Mogens Jensen (ekstrakten s. 3915), hvori det fremgår:

”...

Som nævnt vil vi gerne interviewe ministeren og høre, om han stiller op før/efter samråd. Derudover vil jeg gerne høre ministeren og ministeriet til beskeden fra Hanne LARSEN:

<https://www.berlingske.dk/politik/dokumenter-saartvivil-om-mogens-jensens-forklaring-om-ulovligor-dre>

Fødevarestyrelsen har ikke ønsket at stille op til et interview. I et skriftligt svar skriver veterinærdirektør Hanne Larsen, at styrelsen – modsat Mogens Jensen – var klar over, at det ikke var lovligt at kræve mink uden for risikozonerne slået ned.

...”,

og forevist mail af samme dato kl. 08.33 fra Bjarke Kamstrup til ham m.fl. (ekstrakten s. 3914), hvori det fremgår:

”...

Ja, det er noget værre hø

...”,

og forevist mail af samme dato kl. 8.37 fra Bjarke Kamstrup til ham m.fl. (ekstrakten s. 3914), hvori det fremgår:

”...

Men vi skal ikke stille op hos Sverre. Det er så teknisk en historie, at den kun bliver større af, at Mogens kommenterer

...”

og forevist sin mail af samme dato kl. 9.37 til Bjarke Kamstrup, Katja Brandt Andersen og Morten Kaus (ekstrakten s. 3914), hvori det fremgår:

”...

Når I taler med journalister, er det jo bare at sige, at det jo kun taler ind i, at embedsværket ikke har orienteret Mogens.

Fair nok, hvis det ikke er noget, I har lyst til at sige, når man tænker på, hvem der er jeres arbejdsgiver.

...”,

har han forklaret, at ”Sverre” var en TV2-journalist. Hanne Larsen understøttede med sin udtalelse i Berlingske, at Mogens Jensen ikke kendte til hjemmelsproblematikken. Mailen var sendt til tre pressemedarbejdere i ministeriet, hvis løn blev betalt af ministeriet, hvorfor det ville være meget at bede dem om at være så politiske.

Forevist Miljø- og Fødevareministeriets redegørelse af 18. november 2020 ”...for forløbet vedrørende manglende hjemmel til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet” (ekstrakten s. 4994), hvori det fremgår bl.a.:

”...

Spørgsmålet om hjemmel til aflivning blev ikke bragt op på mødet. Derimod drøftes spørgsmålet om hjemmel til midlertidig eller varig nedlukning af erhvervet og økonomisk kompensation i den forbindelse.

...”,

har han forklaret, at han først så redegørelsen, da den var færdig. Han husker ikke, at spørgsmålet om hjemmel til midlertidig eller varig nedlukning af erhvervet og økonomisk kompensation blev drøftet under KU-mødet den 3. november 2020.

Peter Stensgaard Mørch

Peter Stensgaard Mørch har – under afhøringerne i kommissionen den 25. november 2021 – forklaret blandt andet, at han siden 2019 har være departementschef i Finansministeriet. Han er uddannet cand. scient.pol.

Hans involvering i sagen knytter sig særligt til CU, ØU og KU. Forud for udvalgsmøderne modtog han, ligesom de øvrige mødedeltagere, materialet til brug herfor, samt en håndakt, som var udarbejdet af Finansministeriet. Han kunne også drøfte en konkret udvalgs sag med afdelingschef Annemarie Lauritsen, da hun var involveret i de fleste coronarelaterede sager og fulgte CU tæt.

Afdelingschef Kent Harnisch beskæftigede sig med generel udgiftspolitik og var derfor involveret i vurderingen af udgifterne i forbindelse med nærværende sag. Afdelingschef Martin Ulrik Jensen havde ansvaret for de forskellige hjælpepakker, som Finansministeriet udarbejdede sammen med Erhvervsministeriet.

Han var ikke bekendt med beregninger/overslag over de forskellige scenarier og de økonomiske skøn, som blev lavet i samarbejde med Miljø- og Fødevareministeriet, hvilket var normal praksis.

Hans indtryk var, at fagministerierne, herunder Sundhedsministeriet og Miljø- og Fødevareministeriet, samarbejdede om at oplyse de sager, der vedrørte corona og i fællesskab pege på mulige løsninger. Selvom perspektiverne var forskellige alt efter hvilket ministerium, man kom fra, var det ikke noget, som han lagde mærke til bortset fra et enkelt tilfælde i forbindelse med et FØU-møde den 23. september 2020.

Forevist Finansministeriets håndakt til FCU den 10. september 2020 om coronavirus i mink (ekstrakten s. 307), hvori det fremgår:

”...

Sagens kerne /baggrund

...

Det bemærkes, at det pt. *ikke* indgår som en anbefaling i vurderingen fra STPS, SSI, SST og FVST, at besætningerne skal slås ned. Dette kan dog besluttes ud fra et forsigtighedsprincip.

...

KGE bemærker i den forbindelse, at en evt. anbefaling om nedslagning vil have meget væsentlige konsekvenser. Fx vurderes et sådant påbud at aktivere regler om erstatningspligt. MFVM har tidligere skønnet, at fuld kompensation for nedslagning af alle danske minkbesætninger kan beløbe sig til 10-15 mia. kr. Dertil kommer eventuel erstatning for driftstab i en midlertidig forbudsperiode. I 2018 var der ca. 3.500 beskæftigede inden for "avl af pelsdyr mv."

Kompensationen vurderes ikke umiddelbart at falde inden for eksisterende hjælpeforanstaltninger. Beløbsstørrelsen tilsiger dog, at en løsning vil skulle gennemføres i 2020, idet de skønnede beløbsstørrelser vanskeligt kan håndteres inden for prioriteringsrummet på FFL21.

...",

har han forklaret, at dette var første gang, han blev præsenteret for en beløbsstørrelse for nedslagning af mink. Han kender ikke til de juridiske aspekter af erstatningspligten. Det var ikke på det tidspunkt et aktuelt scenarie. Han forholdt sig alene til beløbets størrelse, og han begyndte så småt at interessere sig for, hvad problemstillingen vedrørte.

Når det i håndakten var omtalt at "*...Kompensationen vurderes ikke umiddelbart at falde inden for eksisterende hjælpeforanstaltninger*", handlede det om, at de hjælpepakker, der på det tidspunkt var vedtaget, herunder om lønkompensation til hjemsendte medarbejdere og til de virksomheder, som led et omsætningstab over en bestemt grænse, som følge af restriktionerne, ikke ville være dækkende. Der skulle derfor laves en ny kompensationsordning. En ny hjælpepakke skulle forhandles i Folketinget på samme måde som de øvrige hjælpepakker. På det tidspunkt var nedslagning blot nævnt som en hypotetisk mulighed.

Baggrunden for at kompensationen ville være lettere at håndtere i 2020 end i 2021 var, at de i 2020 havde suspenderet budgetlovens almindelige underskudsregler grundet de ekstraordinære omstændigheder, og det stod på det tidspunkt ikke klart, om dette også ville være tilfældet i 2021. Dette ville dog ikke få indflydelse på beslutninger af den art.

Han deltog ikke i FCU den 11. september 2020, men Annemarie Lauritsen deltog i hans sted. Han modtog håndakten, da Annemarie Lauritsen gerne ville gøre ham opmærksom på sagen. Ministeren blev typisk ikke orienteret om den slags møder, men da der var tale om noget, der kunne udvikle sig til en udgift på 10-15 mia. kroner, kan han mundtligt have varslet ministeren om, at sagen var på vej.

Forevist mail af 11. september 2020 kl. 16.44 fra Annemarie Lauritsen til Asbjørn Brink og sendt cc til Kent Harnisch, Martin Ulrik Jensen og Lars H. Østergaard om FCU-mødet samme dag med emnet "Mink – og corona" (ekstrakten s. 319), hvori det fremgår:

"...

På Forberedende Corona-udvalg blev Mink kort drøftet. DC i MFVM var til stede – billedet er vist pt. at der ikke er betydelig risiko ved mink. Der pågår et arbejde mellem SSI og MFVM for at afklare nærmere. Jeg sagde, at vi gerne ville deltage, og være med til at tænke i mulige løsninger, såfremt der vurderes at være behov for nedslagning af mink i mindre eller større omfang. Nævnte hertil, at det vil være fint at få udboret nu, da en evt nedslagning helst skal ske i 2020 så.

...",

har han forklaret, at han ikke erindrer, at Annemarie Lauritsen informerede ham om det beskrevne forløb. Hun har formentlig orienteret ham om, at Finansministeriet også skulle være en del af drøftelserne om mulige håndtering. Han ved ikke, hvad ”...*nedslagning af mink i større eller mindre omfang*” dækkede over, men han antager, at det drejede sig om antallet af smittede besætninger.

Forevist dagsorden af 14. september 2020 til CU-møde den 17. september 2020 (ekstrakten s. 328), hvori det fremgår blandt andet:

”...

4. Håndtering af smittespredning på danske minkbesætninger

(Mogens Jensen er inviteret til drøftelse)

...”,

og forevist mail af 16. september 2020 kl. 17.19 fra Søs Schack Nielsen til en lang række medarbejdere med revideret endelig dagsorden til CU-mødet den 17. september 2020 (ekstrakten s. 355), hvori det fremgår:

”...

Pkt. om Håndtering af smittespredning på danske minkbesætninger er taget af dagsorden. Der er vedhæftede revideret endelig dagsorden.

...”,

har han forklaret, at sagen, efter en fælles vurdering, kunne vente en uge, da den ikke var klar og ordentligt belyst. Han ved ikke, om det havde noget at gøre med Søren Brostrøms og Anders Fomsgaards holdning til spørgsmålet.

Forevist mail af 23. september 2020 kl. 15.54 fra Marianne Rosenstand til en lang række medarbejdere vedhæftet dagsorden til FØU-møde den 23. september 2020 (ekstrakten s. 613), hvori det fremgår:

”...

Vedhæftet endelig dagsorden til brug for møde i Forberedende Økonomiudvalg (FØ) onsdag den 23. september kl. 13.30-15.00.

Der udestår materiale til bilag 5 vedr. håndtering af coronasmitte i minkbesætninger.

...”,

og forevist Finansministeriets dagsorden af 22. september 2020 til FØU-møde (ekstrakten s. 614), hvori det fremgår:

”....,

4. Håndtering af coronasmitte i minkbesætninger (Bilag 5) kl. 14.00 (Henrik Studsgaard og Per Okkels er inviteret til drøftelsen)

...”,

samt forevist bilag 5 af 22. september 2020 om ”Håndtering af coronasmitte i Mink” til brug for FØU (ekstrakten s. 620), hvori det fremgår blandt andet:

”...

Baggrund

...

SSI har udarbejdet en fornyet risikovurdering og finder, at den pludselige øgning i antallet af smittede minkbesætninger i et afgrænset område, hvor der samtidig er en høj incidens af smitte blandt mennesker, er bekymrende. De øvrige ansvarlige myndigheder: FVST, Sundhedsstyrelsen (SST) og Styrelsen for Patientsikkerhed (STPS), deler bekymringen.

...

Løsning

...

Såfremt der er politisk ønske om en skærpet indsats, vil næste skridt formentlig være en overvejelse om aflivning af minkbesætninger i højere grad end i dag. Det følger dog for nuværende ikke af sundhedsmyndighedernes anbefalinger, jf. *bilag 2*.

I forbindelse med aflivning af de første tre besætninger blev der fastsat en kompensationsgrad i henhold til bestemmelserne i Lov om hold af dyr. Et påbud om aflivning vurderes ud fra et juridisk synspunkt at have karakter af ekspropriation, hvorfor der vil være krav om fuld kompensation for de aflivede minks værdi.

...”,

har han forklaret, at han var mødeleder på FØU-mødet. Under mødet præsenterede Henrik Studsgaard og Per Okkels sagen. Henrik Studsgaard fortalte om initiativerne, der fremgik af sagsfremstillingen og gav en status på Miljø- og Fødevareministeriets arbejde med at forsøge at inddæmme minksmitten. Per Okkels udtrykte bekymring for udviklingen i minksmitten, som han stillede relativt hårdt op, og han efterspurgte mere kontant handling. Per Okkels tegnede et billede af, at minksmitten kunne smitte tilbage til mennesker, hvilket kunne betyde en større human smittespredning. Per Okkels var endvidere bekymret for, at der ikke var styr på smittespredningen mellem minkfarmene, og at de hidtidige indsatser så ud til at være utilstrækkelige. Han husker ikke, at Per Okkels talte om smittevejene ind i minkfarmene.

Det kom bag på ham, at Per Okkels fandt de oplyste initiativer utilstrækkelige, da Sundhedsministeriet havde clearet coveret forud for mødet, hvorfor han forventede, at både Henrik Studsgaard og

Per Okkels bakkede op om tiltagene. En uenighed af den karakter var normalt tydeligt afspejlet i mødematerialet.

Henrik Studsgaard virkede lidt overrasket over Per Okkels udtalelser. Han mindes, at Per Okkels primært efterspurgte, at Miljø- og Fødevareministeriet kom op med mere virksomme metoder. Drøftelserne kredsede sig derfor om, hvilke handlinger der var lagt op til, og hvad Per Okkels mente, der yderligere var behov for. Værktøjerne handlede om at teste, opspore, indføre krav om værnemidler og holde øje med, at de, der besøgte farmene, ikke besøgte andre farme også. Han er ikke sikker på, at man på det tidspunkt var i gang med at aflive allerede smittede besætninger.

Per Okkels indlæg kunne godt opfattes som en ændring i forhold til sundhedsmyndighedernes anbefaling. Vurderingen af synspunktet om ekspropriation blev ikke nærmere fremhævet under mødet.

Han konkluderede, at der var brug for at arbejde videre med sagen, så regeringen kunne se, hvad der var af uenigheder, medmindre man inden da opnåede enighed mellem Miljø- og Fødevareministeriet og Sundhedsministeriet om indsatsen. Opgaven på FØU var derfor at sikre, at de relevante perspektiver var beskrevet til brug for det efterfølgende ØU-møde, herunder at indstillingerne var skåret til og eventuelle uenigheder var beskrevet. Dette var den almindelige måde at håndtere uenigheder på.

Forevist mail af 23. september 2020 kl. 16.27 fra Kristoffer Krohn Schaldemose til en lang række medarbejdere om den videre proces efter FØU-mødet (ekstrakten s. 646), hvori det fremgår:

”...

Nedenfor følger videre proces for de sager, som blev drøftet på FØ i dag.

Frist til PSM for ØU-sagerne til næste uge er fredag klokken 10.00. For en række af sagerne er der tale om helt begrænsede ændringer – i så fald bedes I forsøge at få sagerne frem allerede i dag.

...

6. Casper Mondrup Dahlmann/Håndtering af coronasmitte i minkbesætninger (Bilag 5) – ØU d. 30/9

(Henrik Studsgaard og Per Okkels er inviteret til drøftelsen)

...”

har han forklaret, at de tilrettede sager gerne blev godkendt af ham om fredagen, så han kunne vidergive dem til ministeren inden weekenden, hvorefter målet var, at sagerne var klar til at blive sendt ud om mandagen.

Frem til ØU-mødet hørte opgaven med at forberede sagerne til ØU ressortmæssigt hjemme i Sundhedsministeriet og i Miljø- og Fødevareministeriet, men Finansministeriet kunne bistå med en redaktørrolle i forhold til at få skrevet sagerne til samt til at få belyst økonomidelen i sagerne.

Forevist mail af 25. september 2020 kl. 16.14 om ”ØU/KU-sager i weekenden” (ekstrakten s. 666), hvori det fremgår:

”...

I må meget gerne sørge for, at udestående ØU- og KU-sager rammer DC-sek **senest på søndag kl. 12**, så vi kan nå at få igennem både PSM og FMn.

Jeg har følgende på listen:

- ØU: Den fede sag med mink

...”,

har han forklaret, at årsagen til at sagen blev omtalt som ”*den fede sag om mink*” måske refererede til, at det havde været en besværlig proces, men han ved det ikke.

Forevist mail af 26. september 2020 kl. 17.54 fra Asbjørn Brink til Kent Harnisch, sendt cc til Martin Ulrik Jensen, om mink med bilag 3 om ”Økonomiske omkostninger ved 3 scenarier” vedhæftet (ekstrakten s. 685), hvori det fremgår:

”...

Som efterspurgt er vedlagt MFVM’s underliggende beregninger fsva. økonomien i mink-sagen. I lyset af, at der med den foreliggende ØU-sag ikke lægges op til at iværksætte yderligere og mere drastiske tiltag, er vi i denne omgang ikke gået dybt ind i drøftelsen om økonomien, tidshorisonten (FVST skønner, at det vil tage ½-1 år af aflive dem - virker absurd) og lovhjemlen (det kræver lovændring af aflive minkene + forbyde import af nye mink). Det gør vi nu mhp. hurtigt at kunne forelægge beslutningsoplæg i tilfælde af, at myndighederne skulle anbefale hel eller delvis aflivning af mink i DK (dvs. scenarie 2 og 3 i vedlagte).

...”,

har han forklaret, at hans indtryk fra FØU-mødet var, at Sundhedsministeriet ville efterspørge yderligere tiltag. Han var ikke involveret heri. Hans medarbejdere var i gang med at sikre, at de fik et overblik over mulige scenarier, hvorefter der skulle igangsættes en konsolidering af økonomiberegningerne på, hvad de ville koste.

Forevist ”Bilag 2 - Omkostninger ved opstillede scenarier” [bilag 3] af 20. september (ekstrakten s. 686-687), hvori det fremgår:

”...

Baggrund

Til vurdering af de fremadrettede handlemuligheder, redegøres i dette notat for de statsfinansielle og samfundsmæssige omkostninger for tre scenarier som følger:

1. Iværksættelse af yderligere kontrol- og smittebeskyttelsesindsatser, som foreslået af Fødevarestyrelsen (FVST), Statens Serum Institut (SSI), Sundhedsstyrelsen (SST) og Styrelsen for Patient Sikkerhed (STPS) i fælles notat af 15. september 2020 (jf. bilag 1).
2. Aflivning af alle danske COVID-19 smittede minkbesætninger.
3. Aflivning af alle danske minkbesætninger.

...

For scenarie 3 vil aflivning af alle danske besætninger, inklusive besætninger, der ikke er beliggende i området omkring et udbrudssted, eller ikke er under mistanke, ikke kunne ske efter gældende regler i lov om hold af dyr.

...

Iværksættelse af scenarie 3 vil derfor kræve en lovændring. Raske dyr i andre områder end de berørte, vil således ikke på det foreliggende hjemmelsgrundlag kunne kræves aflivet mod erstatning. Aflivning af raske dyr vil desuden udgøre en sådan begrænsning af ejendomsretten, at der vil være tale om ekspropriation. Når der er tale om ekspropriation vil kompensationssatsen være sat således, at erstatningen svarer til handelsværdien og 20 pct. af driftstabet, under antagelse af at hjemlen i BEK 1323/2015 vil udvides til at omfatte alle mink.

...”,

har han forklaret, at han ikke under forberedelsen af ØU-mødet talte med Kent Harnisch eller med Annemarie Lauritsen om den ramme, som Finansministeriet skulle medvirke til at sætte op for de økonomiske konsekvenser.

Forevist Finansministeriets håndakt af 25. september 2020 til ØU den 30. september 2020 (ekstraktens s. 694), hvori det fremgår blandt andet:

”...

Sagens kerne /baggrund

...

For nuværende fremgår aflivning *ikke* af sundhedsmyndighedernes anbefalinger.

Aflivning af alle mink vil være et meget vidtgående tiltag, som forudsætter en mere detaljeret belysning af konsekvenserne...

Der lægges op til, at en evt. drøftelse af mere vidtgående tiltag som fx aflivning først aktualiseres, hvis de faglige myndigheder mere entydigt anbefaler sådanne tiltag.

...”,

har han forklaret, at der alene var foretaget relativt beskedne ændringer i sagen siden FØU-mødet. Han noterede sig, at der ikke for nuværende var grundlag for at tage væsentlig større tiltag, og han konstaterede, at sagens tiltag alene ville koste omkring 10 mio. kr. samlet set. Han godkendte herefter sagen. Dette var blot én ud af de mange sager, som de havde på dagsordenen til ØU-mødet. De havde samtidig travlt med andre store krævende sager, og han gik ikke yderligere ind i denne. Det var forsat Sundhedsministeriets og Miljø- og Fødevareministeriets sag, og Finansministeriet bistod blot med at få sagsbeskrivelserne frem. Det var hans medarbejdere, der bistod med at få skrevet sagen færdig og få gjort den klar som beslutningsoplæg, men det var ikke noget, han var involveret i.

Forevist mail af 26. september 2020 kl. 10.30 fra Asbjørn Brink til Casper Mondrup Dahlmann om ”Mink” vedhæftet håndakten til ØU (ekstrakten s. 682), hvori det fremgår:

”...

Jeg skubber vedlagte videre af hensyn til tiden. Råb op hvis uenig / bemærkninger.

...”,

og forevist Finansministeriets håndakt til ØU den 30. september 2020 (ekstrakten s. 683), hvori det fremgår:

”...

Udfald af drøftelse (samt mulig konklusion)

ØU godkender formelt de igangsatte tiltag og godkender indstillingen om, at smittespredningen fortsat følges nøje. Såfremt de relevante myndigheder – pba. udviklingen – vurderer behov for yderligere tiltag, forelægges ØU beslutningsoplæg herom.

...”,

har han forklaret, at han ikke husker, hvornår han modtog håndakten. De havde på det tidspunkt meget travlt med en række andre sager, og han var ikke involveret i håndteringen af håndakten i dialogen mellem ministerierne eller i perioden mellem FØU- og ØU-møderne. Han læste håndakten, inden den gik videre til ministeren, men han læste den i sammenhæng med mange andre sager.

Forevist mail af 27. september 2020 kl. 20.04 fra Victoria Julie Jessen til Nicolai Wammen, sendt cc. til en række medarbejdere om ”ØU-sager på vende-møde i morgen” og vedhæftet ØU-sag (ekstrakten s. 755), hvori det fremgår:

”...

Til vende-mødet i morgen tager vi også de to vedhæftede ØU-sager om håndtering af corona i mink samt om ny station ved lufthavnen, der har ramt henover weekenden. PSM er OK med begge.

...”,

har han forklaret, at ”vende-møder” indebar korte drøftelser af forskellige sager.

Han deltog i ØU-mødet den 30. september 2020, hvor finansministeren var mødeleder. Ministerens særlige rådgiver deltog også i mødet. Der deltog ikke andre ansatte fra Finansministeriet.

Miljø- og fødevarerministeren og sundhedsministeren var under mødet enige om at foreslå nedslagning af syge minkbesætninger inden for en risikozone. Der var drøftelser om forslag, som ikke fremgik af sagsoplysningen, men nu var der, i modsætning til FØU-mødet, enighed mellem de to ministerier om tiltagene.

Sagen ville være bedre forberedt, hvis den havde beskrevet, hvad miljø- og fødevareministeren og sundhedsministeren allerede var enige om. Konklusionen på ØU-mødet blev, at der skulle arbejdes videre med de tiltag, der var forslået i sagen. Derudover skulle der laves en ny sag med forslag om at slå de syge besætninger ned inden for en risikozone, hvilket ville matche den risikovurdering, som var knyttet til sagen. Risikovurderingen fra Statens Serum Institut var blevet skærpet i tiden mellem FØU- og ØU-mødet, men der var ikke foreslået tilsvarende skærpede tiltag i coveret til ØU-mødet.

Forevist Finansministeriets notat af 25. september 2020 om ”Håndtering af Covid-19-smitte i mink-besætninger” (ekstrakten s. 756), hvori det fremgår blandt andet:

”...

Frist

Sagen skal godkendes senest mandag 28. september mhp. udsendelse til ØU, som afholdes 30. september

Opmærksomhedspunkter

Sagen følger i forlængelse af en række drøftelser i FCU/CU, hvor der har været lagt op til at drøfte meget vidtgående tiltag til håndtering af smittespredning blandt mink, eksempelvis aflivning af samtlige danske minkbesætninger. Aflivning af mink vil få meget store økonomiske konsekvenser, herunder for de ca. 6.000 fuldtidsbeskæftigede i erhvervet.

SUM har siden de indledende drøftelser i FCU/CU nedtonet anbefalingerne ift. aflivning af mink, idet der er iværksat en række tiltag (jf. bilag 1) til at inddæmme smitten blandt minkbesætninger.

Der lægges op til formel godkendelse af de yderligere tiltag, at situationen føles tæt og at regeringen forelægges beslutningsoplæg om evt. yderligere og mere vidtgående tiltag, *hvis* de faglige myndigheder mere entydigt vurderer behov herfor.

...”,

har han forklaret, at det ikke var helt retvisende, at der var drøftet meget vidtgående aflivning af alle mink. Det var i stedet indgået som scenarier i sagerne, men det betød ikke, at det allerede på det tidspunkt var drøftet som mulige beslutninger. Han genkender ikke, at Sundhedsministeriet skulle have nedtonet deres vurdering af anbefalingerne, da Sundhedsministeriet tværtimod var tiltagende bekymret.

Risikovurderingen, der var vedlagt sagen, var temmelig alvorlig i sine vurderinger og beskrev ”worst case-scenarier”. Under ØU-mødet drøftede de diskrepansen mellem risikovurderingen og de mindre indgribende tiltag, der var beskrevet i indstillingen. Det blev derfor under mødet besluttet, at der skulle udvikles oplæg til mere vidtgående tiltag. Der blev ikke rejst spørgsmål om hjemmel under mødet, og der var ingen hjemmelsproblemer i forhold til de tiltag, der stod beskrevet i coveret. Der var alene en drøftelse af behovet for yderligere tiltag. Det var helt naturligt, at der ikke blev talt om hjemmel i den forbindelse. Yderligere hjemmel ville typisk blive forhandlet politisk efterfølgende. Den blotte stillingtagen til, hvad der ville være de rette tiltag fra regeringens side, medførte ikke hjemmelsdrøftelser, idet der på ØU-møder primært blev drøftet og koordineret regeringens holdning og ønsker om videre tiltag. Hvis der blev overvejet yderligere skridt, som ikke var omfattet af eksisterende hjemmel, ville det være naturligt at have en drøftelse af, hvilke hjemler det så ville kræve,

og om der var en forhåndsforventning om, hvorvidt tiltagene ville nyde støtte af et flertal i Folketinget.

Der var en alvorlig drøftelse af risikovurderingen på ØU-mødet, og finansministeren konkluderede, at sundhedsministeren og miljø- og fødevareministeren straks skulle lave et nyt beslutningsoplæg med passende indstillinger. Det nye oplæg skulle foreligge den følgende dag. Der var bekymring for, om der var kapacitet til at gennemføre indsatserne i forhold til mandskab og køretøjer. Det skulle derfor overvejes, om der var andre statslige myndigheder, der kunne bidrage hertil. Det handlede ikke om, at der skulle bruges magtmidler.

Sundhedsministeren, statsministerens departementschef og finansministeren udtrykte alle stor bekymring for smitteudviklingen under mødet.

Han husker det ikke som et dramatisk møde, men det var, på baggrund af risikovurderingen, en alvorlig drøftelse.

Forevist mail af 30. september 2020 kl. 18.33 fra Martin Ulrik Jensen til sig selv med titlen ”ØU/KU” (ekstrakten s. 870), hvori det fremgår:

”...

1. Mink

Muligvis slå alle mink ned ...

SSI finde ud af til i morgen hvad de anbefaler.

Mfmv tænke over hvordan man kan eskalere test. Daglige test.

Snak med Annemarie

Tal med Line.

...”,

og forevist mail af 30. september 2020 kl. 18.57 fra Kristoffer Krohn Schaldemose til Asbjørn Brink og Casper Mondrup Dahlmann, sendt cc til diverse medarbejdere, om ”ØU-tilbageløb: Håndtering af coronasmitte i minkbesætninger” (ekstrakten s. 871), hvori det fremgår:

”...

MUJ har fået særskilt tilbageløb på denne. Tilsyneladende meget tæt på, at STM sendte militæret ind for at gasse alle mink i aften.

...”,

samt forevist sms-korrespondance den 30. september 2020 mellem Martin Ulrik Jensen og Annemette Lauritsen (tillægsekstrakt 4 s. 770), hvori det fremgår:

”...

[Annemarie Lauritsen, kl. 20.44]:

SUM er i gang – har hørt en ret vild tilbagemelding fra ØU. Hæren blev vist nævnt...”

[Martin Ulrik Jensen, kl. 20.46]:

Ja noget med jagersoldater. P virkede også lidt rystet

[Annemarie Lauritsen, kl. 21.01]:

Lød tilgængæld ikke til at de på nogen måde havde taget stilling til om det kun var de smittede inkl bufferzone, eller om det var alle mink... så måske er der håb endnu”

...”

har han forklaret, ”P” måtte være en henvisning til ham. Det virker som om, at en fjer var blevet til ti høns. Han ser normalt ikke medarbejdernes interne sms’er, men han håber ikke, at de hver dag er ligeså kulørte. Der blev gættet og lavet lidt sjov, og korrespondancen var ikke et udtryk for hans tilbagemelding fra mødet, da han altid melder meget nøgternt tilbage fra regeringsmøder. Det kan derfor ikke være kommet fra ham.

Forevist mail af 1. oktober 2020 kl. 8.17 fra Martin Ulrik Jensen til Asbjørn Brink, Casper Mondrup Dahlmann, sendt cc til Lars H. Østergaard, Annemarie Lauritsen og Kent Harnisch om ”Mink-sag til CU” med internt cover og CU-cover vedhæftet (ekstrakten s. 974-976), hvori det fremgår:

”...

Stærkt arbejde.

Vedlagt lidt få bemærkninger til sagen + til internt cover.

Spændende hvad SSI siger! Ved vi hvornår vi får en melding?

...”

og forevist Finansministeriets notat om ”Håndtering af COVID-19-smitte i minkbesætninger” af 30. september 2020 (ekstrakten s. 976), hvori det fremgår:

”...

Opmærksomhedspunkter

Sagen følger i forlængelse af ØU-drøftelse d. 30. september, hvor der blev lagt op til formel godkendelse af en række styrkede tiltag til inddæmning af smitte blandt mink.

...

Såfremt smitten udvikler sig yderligere kan aflivning af *alle* mink i Danmark overvejes. Det skønnes, at de samlede omkostninger hertil beløber sig til min. 7 mia. kr. (før pelsning) og 5 mia. kr. (efter pelsning).

...”,

og forevist bilag af 30. september 2020 om ”Håndtering af coronasmitte i mink” af 30. september 2020 (ekstrakten s. 978), hvori det fremgår:

”...

Løsning

...

Skulle smitteudviklingen udvikle sig yderligere, vil mere vidtgående tiltag, som for eksempel aflivning af alle mink, evt. kombineret med et midlertidigt eller permanent forbud mod hold og avl af mink, kunne overvejes ... MFVM vurderer, at et sådant tiltag forudsætter ændret lovgivning på området.

...”,

samt forevist Martin Ulrik Jensens kommentarboks, som knytter sig til sætningen: ”MFVM vurderer, at et sådant tiltag forudsætter ændret lovgivning på området”:

”[Kommenterede [MUJ2]: Spørgsmål til MFVM: Skulle man skrive ind i sagen, at I begynder at forberede en sådan lovgivning? Fx under indstillingen”,

har han forklaret, at han ikke på det tidspunkt blev inddraget i overvejelserne om at forberede lovgivningen. Han havde ikke noget at gøre med sagen i perioden mellem ØU-mødet den 30. september 2020 og CU-mødet den 1. oktober 2020. De havde meget travlt i de dage.

Forevist mail af 1. oktober 2020 kl. 9.39 fra Søs Schack Nielsen til diverse medarbejdere med dagsorden og indkaldelse til CU-møde den 1. oktober 2020 fra kl. 14-15 (ekstrakten s. 982), hvori det fremgår:

”...

Jeres minister og DC er dermed inviteret til pkt. 7 om håndtering af COVID-19 i minkbesætninger. Vi forventer, at pkt. 7 behandles ca. 14.45.

...”

har han forklaret, at han først fik materialet til brug for CU-mødet fem minutter før mødets start. Annemarie Lauritsen stod parat med CU-materialet, da han kom ud fra et andet møde. Hun kørte med ham i bilen hen til CU-mødet, hvor hun kort briefede ham om hovedlinjerne i sagen. Han nåede derfor ikke at læse sagen forud for mødet. Under mødet kunne han kort orientere sig i bilagene.

CU-mødets bilag blev behandlet mundtligt under mødet. Det blev generelt forventet, at mødedeltagerne havde læst materialet forud for mødet, men da der var tale om en helt særlig situation, hvor alle havde meget travlt, var det ikke sikkert, at dette var muligt. Det var normalt tilstrækkeligt at læse coveret forud for CU-mødet, men det afhang af sagen. Det var en forventning om, at ressortministeren havde kendskab til hele sagen. Man tilstræbte at få de relevante elementer fra bilagene nævnt i coveret. Hvis bilagene ikke var nævnt i coveret, skulle det måske slet ikke have været med i sagen.

Han deltog i CU-mødet den 1. oktober 2020. Finansministeren deltog ikke. Sundhedsministeren var mødeleder. Erhvervsministeren og justitsministeren og justitsministerens departementschef deltog fast i møderne. På mødet drøftede de muligheden for at skalere indsatsen ved at påbegynde aflivningen af smittede besætninger inden for risikozonen. Dette lå i sin forlængelse Statens Serum Institut's risikovurdering og af de politiske drøftelser herom.

Adspurgt af kommissionen og forevist bilag til CU-møde den 1. oktober 2020 (ekstrakten s. 1027-1028), hvori det fremgår blandt andet:

”...

Løsning

...

Skulle smitteudviklingen udvikle sig yderligere, vil mere vidtgående tiltag, som for eksempel aflivning af alle mink i Danmark, evt. kombineret med et midlertidigt eller permanent forbud mod hold og avl af mink, kunne overvejes. En sådan beslutning vil dog have en væsentligt større erhvervs- og samfundsmæssige konsekvenser. Det skønnes foreløbigt, at de samlede erhvervsøkonomiske omkostninger til erstatning af aflivede mink, samt tabt værdi af bygninger og inventar, lønomkostninger og tabte driftsomkostninger etc. vil beløbe sig til 6-11 mia. kr., afhængigt af værdisættelsen af tabt indtjening, hvilket vil skulle afklares nærmere. MFVM vurderer endvidere, at et sådant tiltag forudsætter ændret lovgivning på området.

...

Procedure

...

MFVM, JM og SUM forbereder den tekniske afklaring af det fornødne lovgrundlag, såfremt der sidenhen måtte træffes beslutning om aflivning af alle minkbesætninger i et geografisk område eller i hele landet.

...”,

har han forklaret, at han ikke på det tidspunkt vidste, at afsnittene var indsat af embedsmænd fra Finansministeriet. Der foregik meget sagsbehandling, som han ikke var inddraget i. Det var fornuftigt og relevant at være forberedt. Finansministeriet arbejdede meget med økonomiskøn, men når det gjaldt selve lovgrundlaget, pegede de på de relevante ministerier. Han synes, at det var beskrevet korrekt.

På CU-mødet blev der præsenteret de nye løsninger, der var lagt op til, og risikovurderingen blev drøftet. Han spurgte Kåre Mølbak om, hvorvidt tiltagene var nødvendige og tilstrækkelige, da han

ville sikre, at der var sket den rette opfølgning fra ØU-mødet dagen før. Kåre Mølbak svarede bekræftende, da Kåre Mølbak mente, at tiltagene var nødvendige under hensyn til folkesundheden. Kåre Mølbak vurderede samtidig, at det ikke for nuværende var nødvendigt med mere vidtgående tiltag. Hans spørgsmål til Kåre Mølbak var også begrundet i, at han ville sikre sig mandatet til at sige ja til tiltagene, som ved ØU-mødet dagen før var vurderet til at koste 10 mio. kr., og som nu var vurderet til at koste en halv milliard. Dette var hans hovedfokus under mødet.

Han sendte under mødet sms'er til Annemarie Lauritsen, hvori han spurgte, om hun havde vendt sagen med finansministeren. Hun svarede, at finansministeren var optaget, formentlig af et samråd, men at hun havde orienteret Mathias, som var særlig rådgiver.

Han mente, grundet beløbets størrelse, ikke, at dette var tilstrækkeligt, hvorfor han skrev en længere sms til finansministeren om beslutningerne, som de var ved at træffe under CU-mødet. Der var en stående beslutning om, at hvis der under CU-møder blev truffet beslutninger med vidtrækkende økonomiske konsekvenser, skulle beslutningerne viderebehandles i ØU. Han indstillede til finansministeren, at det var tilstrækkeligt alene at orientere ØU set i lyset af, at beslutningen lå i så naturlig forlængelse af konklusionen på drøftelsen under ØU-mødet sammenholdt med Kåre Mølbaks vurdering af situationen under CU-mødet.

Forevist sms-korrespondance af 1. oktober 2020 mellem ham, Kent Harnisch og Annemarie Lauritsen (tillægsekstrakt 4, s. 787-788), hvori det fremgår:

"...

Hej Peter

Mink: har lige snakket med Mathias. Efter drøftelsen i går virker han ok med den lille model (smittede, smittet mistænkte, plus omegn). Han synes at den store model er for vild og "ubegrundet")

...",

har han forklaret, at sms'en må være fra Annemarie Lauritsen, da han havde bedt hende om at kontakte finansministeren. Han ved ikke, hvad den store og lille model henviste til. Mathias var ministerens særlige rådgiver.

Han deltog i departementschefmødet den 2. november 2020. Udover Miljø- og Fødevarerministeriet, deltog Kåre Mølbak og Søren Brostrøm var også i mødet. Han havde problemer med at blive tilkoblet det virtuelle møde, så han endte med at deltage telefonisk. Han kunne derfor ikke se de andre mødedeltagere, så han er lidt i tvivl om, hvem der ellers var til stede.

Baggrunden for mødet var de nye oplysninger om coronaprøver fra Nordjylland, som havde vist en minkvariant, der var resistent over for antistoffer. En mutation blandt mink, der kunne overføres til mennesker, kunne være resistent over for en vaccine. Der blev ikke konkluderet noget på mødet, men de aftalte, at de hurtigt skulle afdække problemet og være klar til først at orientere regeringen og derefter Folketinget og offentligheden om den nye minkvariant. Han var ikke på det tidspunkt klar over, at der var ved at blive forberedt et KU-møde.

Han deltog ikke i det første departementschefmøde, der blev afholdt den 3. november 2020, hvorfor Annemarie Lauritsen deltog i stedet for ham. Det efterfølgende departementschefmøde deltog han i sammen med Annemarie Lauritsen. På mødet drøftede de, hvad det næste skridt skulle være i forhold til den nye problemstilling med minkvarianten og rækkevidden heraf. Per Okkels læste risikovurderingen op under mødet. De vidste, at det potentielt var meget vidtgående oplysninger, som de ikke kunne have liggende i særligt lang tid ikke mindst fordi, Kåre Mølbak dagen forinden havde videregivet oplysningerne til eksterne parter. Det ville have været meget dårlig regeringsbetjening, hvis offentligheden fik kendskab til den nye minkvariant før regeringen. Der var et stort behov for, at regeringen kunne kommunikere om det inden det nåede offentligheden.

Forevist mail af 3. november 2020 kl. 16.21 fra Annemarie Lauritsen til ham samt sin mail samme dag til Nicolai Wammen med flere samt Nicolai Wammens svar herpå om risikovurderingen fra SSI (ekstrakten s. 1733+1806), hvori det fremgår:

”...

Fra: Annemarie Lauritsen ...

Dato: 3. november 2020 kl. 16.21.49 CET

Til: Peter Stensgaard Mørch ...

Emne: Fra SSI risikovurdering af minkavl - frist tirsdag d. 3. november kl. 13

T.o.

...

From: Peter Stensgaard Mørch

Sent: 3. november 2020 18:17

To: Nicolai Wammen

CC: Mathias Secher; Mads Nielsen; Anne Marie Maltha-Smith

...

Attachments: Risikovurdering af human sundhed ved fortsat minkavl_03112020.pdf; Bilag 1_Risikovurdering af human sundhed ved fortsat minkavl_03112020.pdf

Her t.o. hvis du vil begynde at læse dig ind på nyeste faglige vurdering af mink/covid. Det væsentligste forventes gengivet i den ku sag, der nok bliver klar relativt kort inden mødet.

...

Til: Peter Stensgaard Mørch...

Cc: Mathias Østrup Secher ..., Mads Brandstrup ..., Anne Marie Maltha-Smith ...

Fra: Nicolai Wammen ...

...

Sendt: 03-11-2020 18:29

Ret klar tale

...”,

har han forklaret, at han under departementschefmødet tidligere på dagen havde skrevet en sms til Annemarie Lauritsen, hvori han bad hende om at fremskaffe risikovurderingen. Da hun sendte risikovurderingen til ham, videresendte han den til Nicolai Wammen, som var til et virtuelt møde med de europæiske finansministre. Han drøftede Statens Serum Instituts risikovurdering med Nicolai Wammen kort før KU-mødet begyndte samme aften, og de havde tidligere på dagen talt sammen flere gange, hvor han havde orienteret ministeren om problemstillingen. Idet virussen var meget svær at inddæmme, talte de om hårdere restriktioner i Nordjylland, hvilket ville få betydning for hjælpepakker med videre. De drog dog ingen konklusioner i forhold til risikovurderingen, men de forventede dog, at den ville være central for KU-mødet.

Forevist mail af 3. november 2020 kl. 19.31 fra Kristoffer Krohn Schaldemose til ham med håndakt om mink til KU-mødet (ekstrakten s. 1862), hvori det fremgår:

”...

Vedhæftet er håndakt om mink. Selve sagen er ikke færdig, men huset vurderer hensigtsmæssigt at du og ministeren får mulighed for at læse håndakt nu givet tidpunkt. Sendt parallelt til FMn.

...”,

og forevist Finansministeriets ”Håndakt til KU d. 3. november” (ekstrakten s. 1863), hvori det fremgår:

”...

Coronavirus i mink

Sagens kerne /baggrund

...

Der lægges op til at iværksætte følgende initiativer til håndtering på den korte bane:

1. Incitamentsordning for hurtigere aflivning (”tempo-bonus”) til anslået ca. 100-300 mio. kr.
2. Såfremt det ikke efter [10] dage er konstateret, at incitamentsordningen er tilstrækkelig, iværksættes en nødplan.
3. En række lokale tiltag i de berørte områder for at sikre at menneskene ikke spreder smitte (øget testkapacitet, forsamlingsforbud ned på 5, nedlukning mv.)

...

Det forventes, at MFVM fsva. den fremadrettede håndtering af mink vil argumentere for en såkaldt dvale-model, der indebærer at alle mink inden for zonerne pelses og kun avlsdyr bevares. Derudover gives ikke tilladelse til at indsætte nye mink i de besætninger, hvor der er konstateret COVID-19. Der vil skulle skabes lovhjemmel til tiltaget. Økonomiske konsekvenser af dvale-modellen foreligger endnu ikke.

STM’s position er uklar, men der er fuld fokus på at Danmark skal gå offensivt til værks.

...”,

har han forklaret, at han alene hæftede sig ved, at tallene omkring tempobonus ikke havde ændret sig væsentligt i håndakten.

Forevist mail af 3. november 2020 kl. 19.37 fra Frederik Alexander Gørtz til Nicolai Wammen, sendt cc til en række medarbejdere med ”Håndakt: KU om mink” (ekstrakten s. 1885), hvori det fremgår:

”...

Jeg vedlægger håndakt til brug for virtuel KU-drøftelse kl. 21 om håndtering af mink (Tine har sendt dig opkaldsinfo kl. 17:44).

Håndakten er udarbejdet før KU-materialet er færdig og er derfor med forbehold for endeligt indhold i KU-sagen. Du får KU-materiale, så snart vi modtager det.

...”,

har han forklaret, at den første del af materialet til brug for KU-mødet blev sendt rundt i Finansministeriet den 3. november 2020 kl. 20.21. De fokuserede på at sikre tempo og eksekveringskraft, samt at de skulle arbejde videre med tempobonusordningen. De centrale parametre var sundhedsvurderingen. Han talte med Annemarie Lauritsen om, hvornår materialet var klar og om, hvordan de skulle forstå risikovurderingen fra Statens Serum Institut. Han mener, at han så materialet i sin sammenhæng, da det blev udsendt.

I ekstrakten fremgår en sms-korrespondance mellem Asbjørn Brink og Annemarie Lauritsen, hvor de drøftede, at det tydede på, at alle mink skulle slås ned. Han genkender denne drøftelse fra den mundtlige rådgivning, som han fik i Finansministeriet, men han var i øvrigt ikke involveret i Asbjørn Brink og Annemarie Lauritsens interne drøftelser.

Forevist mail af 3. november 2020 kl. 21.21 fra Lisbeth Gro Nielsen til Annemarie Lauritsen, Line Nørbæk, Paolo Drostby med flere med bilag til KU-mødet (ekstrakten s. 1982), hvori det fremgår:

”...

Subject: SV: KU-sag om mink

Attachments: KU-cover.DOCX, Bilag 2 - Kompensation til minkavlere.docx, Bilag 2a - Kompensationsmodel.docx

...

Vedhæftet sendes revideret cover på baggrund af dialog med STM (med t/c).
Desuden sendes bilag 2 og 2a.

...”,

og forevist sin mail af 3. november 2020 kl. 21.26 til Nicolai Wammen med fremsendelse af det reviderede cover samt bilag 2 og bilag 2a (tillægsekstrakt 4, s. 259), har han forklaret, at han deltog i KU-mødet hjemmefra, hvilket Nicolai Wammen også gjorde. Han havde en telefonsamtale med Nicolai Wammen kort før KU-mødets start, hvor de drøftede risikovurderingen, overvejelser om den

humane smitteinddæmning og herunder tiltagene, der skulle indføres i Nordjylland. Han læste i materialet under mødet, men han læste ikke materialet i sin helhed. Han havde under mødet fokus på mødets cover.

Forevist mail af 3. november kl. 21.24 fra Johan Philip Zilmer-Bülow til en lang række medarbejdere med bilag og cover til KU-mødet (ekstrakten s. 2030) og forevist cover om ”Håndtering af COVID-19-smitte blandt mink” (ekstrakten s. 2032), hvori det fremgår blandt andet:

”...

Løsning

Tiltag i forhold til aflivning af mink

Der er i den seneste tid arbejdet intenst på at skruer op for tempoet og kapaciteten i forhold til aflivning af mink. Det har med den nuværende ressourceallokering, den begrænsede medvirken fra erhvervet og med de metoder, der er tilgængelige inden for rammerne af de gældende regler mv., ikke været muligt at komme op over 100.000 aflivede mink pr. døgn. En aflivningshastighed på 100.000 mink i døgnet medfører en uacceptabel tidshorisont til håndtering af situationen, idet minkene i Nordjylland først forventes at være slået ned pr. 1. december 2020.

Baseret på sundhedsfaglige vurderinger skal biomassen reduceres mest muligt, hvilket ligger til grund for beslutning om, at alle besætninger inden for zonerne (smittede og ikke-smittede) skal slås ned. Det inkluderer ligeledes avlsdyr i zonerne. For at reducere risikoen for yderligere COVID-19-smittespredning i de danske minkfarme kan der vælges mellem helt at afvikle minkproduktionen i Danmark eller at tillade, at branchen under restriktioner, fastsat af sundhedsmyndighederne og veterinærmyndighederne, kan fastholde en meget begrænset mængde avlsdyr mhp. At kunne genetablere en betydeligt reduceret sektor, når der er udrullet en vaccine. Det vurderes centralt, at en beslutning om branchens fremtid ikke påvirker hastigheden i aflivningsindsatsen negativt, jf. *bilag 2*.

...

Hvis det efter [5] dage konstateres, at incitamentsordningen ikke er tilstrækkelig, lægges der **for det andet** op til, at der kan iværksættes en nødplan for aflivning udarbejdet i regi af NOST. Nødplanen vurderes at ville forudsætte fravigelse fra en række gældende regler og retningslinjer på miljø- og dyreområdet. Der henvises til *bilag 4*.

...”

og forevist KU-sagens ”Bilag X. Kompensation til minkavlere mv.” [bilag 2] (ekstrakten s. 2045), hvori det fremgår blandt andet:

”...

Hjemmels- og statsstøtteforbehold knyttet til begge modeller

...

Der tages samtidig forbehold for, hvorvidt og hvordan den juridiske hjemmel til at gennemføre de foreslåede løsninger kan findes. Det er umiddelbart vurderingen, at det hverken er muligt at tvangslukke eller lægge minkerhvervet i dvale med hjemmel i epidemiloven eller Sundheds- og Ældreministeriets forbudsbekendtgørelse, da minkavlere ikke er levnedsmiddelsproducenter. Et forbud vil således skulle

hjemles i Miljø- og Fødevareministeriets *Bekendtgørelse om COVID-19 hos pelsdyr* eller ved lov. Miljø- og Fødevareministeriet og Justitsministeriet er ved at afklare dette spørgsmål.
...”,

samt forevist KU-sagens bilag ”2021 håndtering af COVID-19 smitterisiko i mink” [bilag 2a] (ekstrakten s. 2046-2047), hvori det fremgår:

”...

Løsning

...

Model 1: Dvale

...

Modellen der medfører, at alle minkavlerne uden for zonerne pels ned, således at kun avlsdyr bevares. Derudover gives ikke tilladelse til, at indsætte og avle nye mink i de besætninger, der er blevet aflivet som følge af COVID-19 smitte eller fordi, at de har været beliggende inden for en radius 7,8 km fra en smittet besætning i 2021, *jf. bilag xx*. Dette vil for de berørte besætningsejere betyde, at de i 2021 ikke vil have mulighed for at generere en indtægt fra minkavl, og derfor vil skulle ydes kompensation for dette tab. Der er ikke hjemmel til håndtering af et sådant scenarie i den nuværende lovgivning, hvorfor der meget hurtigt vil skulle tilvejebringes en lovmæssig hjemmel for dette. SUM tilvejebringer hjemmel i lovgivningen til at forhindre genindsættelse af mink.

For at sikre avlsmaterialet indføres en række særlige smittebeskyttelses-tiltag for, at sikre, at avlsmaterialet bevares. Disse beskrives i *bilag Z*. Denne opgave forventes løftet af branchen selv, men i konsultation og samarbejde med relevante myndigheder.

...”,

har han forklaret, at han ikke læste bilag 2 eller bilag 2a før eller under KU-mødet. KU-mødet varede ca. 1 times tid. Statsministeren åbnede mødet og sagde, at det var en alvorlig situation. Hun gav ordet til miljø- og fødevareministeren og til sundhedsministeren. Der blev især stillet spørgsmål til sundhedsministeren og sundhedsministerens departementschef. Miljø- og Fødevareministeren præsenterede sagen, oplyste om de nuværende tiltag og omtalte de to opstillede modeller. Ministeren beskrev alvoren i sundhedssituationen og alvoren for erhvervet i særligt Nordjylland. Han husker ikke, om Miljø- og Fødevareministeriets departementschef tog ordet.

Finansministeren fik ordet et par gange og bad sundhedsministeren om at uddybe risikovurderingen og den humane smittespredning. Han husker ikke de præcise spørgsmål hertil. Det var sundhedsministeren og Sundhedsministeriets departementschef, der svarede på spørgsmålene. Der blev især fokuseret på, hvorvidt mutationen ville få betydning for de kommende vacciner, da det på det tidspunkt var uklart, hvor omfattende mutationen var.

Adspurgt af kommissionen har han forklaret, at han mener, at det under KU-mødet var muligt at se billeder af deltagerne. Han tog ikke selv ordet. Udover Sundhedsministeriets departementschef, husker han ikke, at der var andre departementschefer, der tog ordet. Udenrigsministeren udtrykte bekymring for internationale reaktioner, hvorfor de ville gøre ambassadørerne bekendte med situationen. Han husker ikke, at skatteministeren eller forsvarsministeren sagde noget under mødet. Det blev konkluderet på mødet, at der efterfølgende skulle tages stilling til Nordjyllandsrestriktioner.

Han mindes ikke, at der var dybdegående drøftelser om de to modeller. De talte om, hvordan avlsdyrene kunne bevares, så branchen kunne komme hurtigt tilbage. Ifølge minkbranchen ville det kræve, at 20 % af minkene, svarende til 2-3 mio. dyr, skulle bevares, før dette ville være muligt. Sundhedsministeren vurderede, at det ville være meget risikabelt at beholde så mange dyr. Alle var klar over, at det var en meget alvorlig beslutning for minkerhvervet.

Beslutningen på KU-mødet var, at regeringen ønskede at aflive alle mink herunder avlsdyr, da det ikke var foreneligt med risikovurderingen at bevare avlsdyrene. Det var en fælles konklusion. Regeringen kom frem til beslutningen ved, at sundhedsministeren vurderede, at man ikke kunne bevare avlsdyrene, da dette ville være for risikabelt. Idéen til at slå minkene ned lå i begge indstillinger, og alle vidste, at der skulle slås yderligere dyr ned end det allerede var besluttet. Drøftelserne handlede ikke så meget om modellerne, men snarere om, hvad man skulle gøre med avlsdyrene.

Der blev ikke sat tidspunkter for perioden uden mink. Han opfattede beslutningen som en nedlukning af erhvervet for en periode. Der var intet ønske om at gøre det permanent, og der skulle kun laves de tiltag, der kunne matche den foreliggende risikovurdering. Han havde ikke nok indsigt i ekspropriationsreglerne til at bedømme, hvorvidt der var tale om ekspropriation. Der var ikke nogen, der rejste spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget, og KU-sagens bilag blev ikke drøftet i detaljer.

Adspurgt af Asger Bagge-Jørgensen, bisidder for Johan Kristian Legarth, har han forklaret, at der under KU-mødet var flere af indlægsholderne, der talte om, hvor alvorligt det var for branchen, hvis avlsdyrene også skulle slås ned, og at det ville tage tid for branchen at komme tilbage igen. Det stod klart for beslutningstagerne, at der også var et branchespørgsmål i det, og at det var alvorligt.

Forevist mail af 6. november 2020 kl. 19.32 fra Søren Markvard Nielsen til Martin Ulrik Jensen, sendt cc til Asbjørn Brink med flere med emnet "Ad status på mink" (ekstrakten s. 3008), hvori det fremgår:

"...

Status på mink og drøftelser med MFVM, JM og EM:

Lovforslag: Der arbejdes på lovforslag, der hjemler aflivning af dyr, der ikke er omfattet af eksisterende husdyrsregulering (ikke smittede dyr på bl.a. Sjælland). MFVM arbejder efter at fremsætte lovforslag på tirsdag. I udkast til lovforslag fremgår aktuelt overordnede modeller for kompensation. Det overvejes, at endelig model for kompensation ikke bliver del af dette lovforslag, men kan køre i særskilt proces. ...";

og forevist mail af samme dato fra Martin Ulrik Jensen til ham, sendt cc til Søren Markvard Nielsen og Kristoffer Krohn Schaldemose, med emnet "Status på mink" (ekstrakten s. 3008), hvori det fremgår:

”...

Hermed som lovet status på mink. Stm har ringet angående brevet fra blå blok. De vil svare mandag så der bliver proces henover weekenden på at forberede et svar

...”,

har han forklaret, at han første gang hørte om den manglende hjemmel den 8. november 2020, da Henrik Studsgaard ringede til ham. Henrik Studsgaard ringede som led i en generel rundringning, og det var en kort samtale.

Han modtog fredag den 6. november 2020 om aftenen en mail med status på minksituationen, hvor det fremgik, at der blev arbejdet på et lovforslag, men det handlede mest om kompensation. Han havde tidligere forespurgt Martin Ulrik Jensen om status på, hvor man var i forhold til kompensation, da der var kommet brev fra partierne om, at det var vigtigt med kompensation til avlerne. Han mindes ikke, at han læste mailen før søndag aften. Hvis han havde set mailen før søndag, var det ikke sikkert, at det var gået op for ham, at det vedrørte hjemmel til at slå alle mink ihjel, da han troede, at det mest handlede om kompensation. Han tænkte slet ikke over, at der kunne være noget galt. Han vidste ikke, hvilke beskeder, der var sendt til avlerne.

Adspurgt af kommissionen har han forklaret, at han først læste mailen af 6. november 2020 efter han fik viden om, at beslutningen fra KU-mødet kunne mangle hjemmel. Han vidste ikke, om man var begyndt at aflive mink på Sjælland, og da det vedrørte lovgivning på Miljø- og Fødevareministeriets område, var det ikke noget, som han skulle gøre noget ved, da deres rolle alene vedrørte økonomiden.

Tempobonus var et værktøj, der kom på banen den 2. eller 3. november 2020, hvilket Finansministeriet syntes var et egnet beredskab at bringe i anvendelse, da der skulle skrues op for tempoet. Avlerne efterspurgte sådanne tiltag.

Alle havde en forventning om, at kompensationsordninger skulle forhandles, og at der efterfølgende skulle skabes hjemmel. Han havde ikke hørt, at der manglede hjemmel til tempobonusordningen. Det var normalt, at der var en dialog om efterfølgende godkendelse i Folketinget.

Adspurgt af sin bisidder, advokat Peter Kragh, har han forklaret, at der i Finansministeriets departement er ca. 230 medarbejdere, hvoraf tre er jurister. Juristerne besvarer aktindsigtsanmodninger og tager sig af juridiske spørgsmål på Finansministeriets område, fx finansloven. Juristerne inddrages ikke i ministeriets almindelige sager.

Adspurgt af kommissionen har han forklaret, at han ikke husker, at statsministeren skulle have sagt, at hun ikke havde haft tid til at læse bilagene. Statsministeren henviste til, at WHO og ECDC skulle orienteres hurtigt om smitteudviklingen blandt mink herunder om, hvordan Danmark havde planlagt at håndtere det. Alle var klar over, at det ville være en stor nyhed i hele verden, og at der var en risiko for, at andre lande ville lukke grænserne for danskere og for dansk eksport, hvis smitten ikke blev inddæmmet. Han husker ikke at have diskuteret hjemmelspørgsmål med finansministeren, da det ikke var deres fokus eller ekspertise, hvilket heller ikke var en forventning blandt andre aktører.

Forevist Miljø- og Fødevareministeriets redegørelse af 18. november 2020 for "...forløbet vedrørende manglende hjemmel til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet" (ekstrakten s. 4994), hvori det fremgår blandt andet:

"...

Spørgsmålet om hjemmel til aflivning blev ikke bragt op på mødet. Derimod drøftes spørgsmålet om hjemmel til midlertidig eller varig nedlukning af erhvervet og økonomisk kompensation i den forbindelse. Drøftelserne vedrørte i øvrigt en lang række spørgsmål af praktisk, økonomisk, retlig og politisk karakter, herunder kommunikation i forhold til udlandet, og havde endvidere fokus på nedlukning af Nordjylland med henblik på inddæmning af smittespredning.

...",

har han forklaret, at han ikke så redegørelsen, mens den blev til. Han husker ikke, at der skulle have været en drøftelse om hjemmel til midlertidig eller varig nedlukning og økonomisk kompensation under KU-mødet den 3. november 2020.

Sara Vad Sørensen

Sara Vad Sørensen har – under afhøring i kommissionen den 19. november 2021 – forklaret blandt andet, at hun var særlig rådgiver for Mette Frederiksen fra juli 2019 til den 15. november 2021, hvor hun startede i en stilling i Danfoss. Forud for hendes stilling som særlig rådgiver havde hun været personlig assistent for Mette Frederiksen, og op til folketingsvalget i 2019 var hun souschef for den politiske afdeling i Socialdemokratiet.

Hun var ikke involveret i sagen om coronasmitte blandt mink, idet hun i sin rolle som særlig rådgiver havde ansvar for klima og økonomi. I begyndelsen af november 2020 havde hun rettet sit fokus på klima, idet der skulle være et stort klimamøde den 8. november 2020 på Marienborg, hvor Mette Frederiksen skulle deltage.

Sundhedssporet var ikke hendes ansvarsområde, idet det spor blev varetaget af Martin Justesen (Statsministeriet). Pelle Pape var departementsråd i Statsministeriet, og han var ligeledes involveret i sundhedssporet.

Forevist Pelle Papes mail af 30. september 2020 kl. 08.09 (tillægsekstrakt 4 s. 70) til hende og Karen Nilaus (Statsministeriet), som tillige er sendt i kopi til Christian Liebing (Statsministeriet), med emnet "Ang: Bemærkninger til ØU 30-09-2020":

"...

Fra: Pelle Pape ...

Dato: 30. september 2020 kl. 08.09.32 CEST

Til: Karen Nilaus ..., Sara Vad Sørensen ...

Cc: Christian Liebing ...

Emne: Ang: Bemærkninger til ØU 30-09-2020

I tillæg til denne. Har talt med Per der har oplyst at "sagen er ligegyldig" for der er mellem sum og MFVM truffet beslutningen en fremgangsmåde vedr aflivning som sum bakker op om. SUM'eren vil fremlægge denne løsning på øu.

Dette kan også skrives ind i håndakten

...

Fra: Pelle Pape ...

Dato: 30. september 2020 kl. 08.04.37 CEST

Til: Karen Nilaus ..., Sara Vad Sørensen ...

Cc: Christian Liebing ..., Dorthe Vandal Pedersen ..., Martin Hellesen ..., Bettina Pedersen ..., Randi Vanderskrog Untidt ...

Emne: Ang: Bemærkninger til ØU 30-09-2020

Vedr mink

Synes ikke det passer når der står i coveret - jf nedenfor. Tværtimod synes jeg det fremgår ret klar af vurderingen fra SSI at det er mega-farligt at gamble med det her mink. Derfor skal det stå omvendt i håndakten. Scenariet er at det her minksmite kan betyde at alle vacciner i verden vil være ineffektive. Det er et kæmpe ansvar vi i som den førende minknation påtager os. Sagen bør afhængig af øu drøftelsen også forelægges stm hurtigst muligt.

Det har i forberedelserne af sagen været drøftet om, der bør overvejes en aflivning af samtlige danske minkbesætninger. Aflivning af alle mink vil være et meget vidtgående tiltag, som forudsætter en mere detaljeret belysning af konsekvenserne. Som det fremgår af sagen kan *"SSI ikke give en entydig anbefaling vedrørende spørgsmålet, om der skal foretages aflivning af minkbesætninger eller ej"* ...",

har hun forklaret, at forkortelsen "STM" her henviser til statsminister Mette Frederiksen. Der behandles normalt mange sager på ØU-møder, og hun sorterede i, hvilke sager der var relevante for hende at forholde sig til. Den foreviste sag var ikke relevant for hende, og hun forholdt sig derfor ikke til den. Karen Nilaus stod for at samle Statsministeriets bemærkninger til ØU-sager. Hun (Sara Vad Sørensen) fik tilsendt alle ØU-sager, og hun kiggede kun på de sager, der var relevante for hende. Hun var ikke inddraget yderligere i denne ØU-sag, og hun deltog ikke i briefing af Barbara Bertelsen forud for ØU-mødet den 30. september 2020. Hun fik ikke nogen tilbagemelding fra ØU-mødet den 30. september 2020. Hun var ligeledes ikke involveret i CU-mødet den 1. oktober 2020.

Forevist dagsorden til mødet "Internt møde mandag d. 2. november 2020" (ekstrakten s. 1421):

"...

MØDEOPLÆG

Internt møde mandag d. 2. november 2020

Formålet med mødet

Drøfte status med STM, jf. nedenfor.

Deltagere

STM, BBB, PPA, MJU, SVA, SBR og CAM (ad pkt. 1)

Dagsorden

1) Covid 19

- a. Interview?
- b. Kreative ideer til at nå ud til befolkningen?
- c. Pressemøde torsdag? Afklaring på konkrete forslag/beskæftigelse. Endelig beslutning om klima
- d. Mink

- 2) Spørgetime
 - a. Indledning
 - b. Vanskelige q/a.
- 3) Partiledermøde?
- 4) Frankrig. Behov for yderligere initiativer?
...”

og forevist Martin Justesens mail af 2. november 2020 kl. 06.07 (ekstrakten s. 1414) til blandt andet Anders Kappel (Statsministeriet), Mikkel Astrup Saugmann (Statsministeriet), Pelle Pape og Barbara Bertelsen med emnet ”Møde med STM kl. 11”:

”...

Hej Anders og Mikkel

Aftalt med STM vi holder videokonference kl. 11. Vil I sætte op?

Barbara/Pelle; har bedt om I er med – hun vil gerne drøfte følgende (vi kan evt også tage Bremer og Madsen med under pkt. A):

- A. Covid 19
 - a. Interview?
 - b. Kreative ideer til at nå ud til befolkningen?
 - c. c. Pressemøde torsdag? Afklaring på konkrete forslag/beskæftigelse. Endelig beslutning om klima
 - d. d. Mink
- B. Spørgetime
 - a. Indledning
 - b. Vanskelige q/a.
- C. Partiledermøde?
- D. D. Frankrig. Behov for yderligere initiativer?
...”

har hun forklaret, at initialerne ”SVA” var hendes initialer. Hun deltog i videokonferencen med Mette Frederiksen den 2. november 2020 kl. 11.00. De talte på mødet en del om terrorangrebet i Frankrig. De drøftede ligeledes den generelle coronasituation, men hun husker ikke, om de drøftede en ny risikovurdering fra Statens Serum Institut. Hun husker ikke, at punktet ”mink” blev drøftet på mødet. Der blev afholdt videokonferencer eller statusmøder omkring en gang om ugen i Statsministeriet.

Forevist Martin Hellesens mail af 3. november 2020 kl. 21.25 (ekstrakten s. 2066) til hende og Martin Justesen, som tillige blev sendt i kopi til Mikkel Astrup Saugmann, med emnet ”Opdateret. materiale til KU d. 3/11 vedr. mink”:

”...

Til: Martin Justesen ..., Sara Vad Sørensen ...

Cc: Mikkel Astrup Saugmann ...

Fra: Martin Hellesen ...

Titel: Vs: Opdateret. materiale til KU d. 3/11 vedr. mink

Sendt: 03-11-2020 21:25

Bilag: Bilag 1. Risikovurdering af human sundhed ved fortsat minkavl_03112020.pdf; Bilag 2 - Kompensation til minkavlere.pdf; Bilag 2a - Kompensationsmodel.pdf; Bilag 3. Tempobonus - mink.pdf; Bilag 4. Nødplan.pdf; Bilag 5. Notat aflivning mink med gift 031120.pdf; Bilag 6. Kommunikation_NK19_Mink_031120.pdf; Cover - mink.pdf; image002.png;

...

Fra: Johan Philip Zilmer-Bülöw ...

Dato: 3. november 2020 kl. 21.24.31 CET

Til: Kristian Kjærgaard Hansen ..., Dorthe Vandal Pedersen ..., Anette Kjærgaard ..., Anne Marie Maltha-Smith ..., Anne Sofie Hartvig Pedersen ..., Charlotte Helene Christine Lind ..., Frederik Alexander Gørtz ..., #951dep-OE-K-Udvalg ..., Kathrine Banke ..., Kristoffer Krohn Schaldemose ..., KU-materiale ..., Marianne Rosenstand ..., Skatteministeriet ..., Tine Hansen ..., Udenrigsministeriet ..., Victoria Julie Jessen ...

Cc: mmoede - sum ..., Regeringsudvalg (Miljø- og Fødevareministeriet) ..., Forsvarsministeriet ..., Mads Aleksander Daugaard Buhl (EM-DEP) ..., Anne Dahl Krabbe (EM-DEP) ...

Emne: Opdateret materiale til KU d. 3/11 vedr. mink

Kære alle

Hermed opdateret materiale til KU i aften om mink.

Der er justeret i coveret samt tilføjet bilag 2 og bilag 2a.

Mvh Johan

...”,

har hun forklaret, at hun modtog KU-sagen, idet hun tidligere havde deltaget i de KU-møder, der var relevante for hendes ansvarsområder. Hun deltog i KU-mødet den 3. november 2020, men hun læste ikke KU-sagen, hverken før eller efter mødet den 3. november 2020. Hun lyttede med på mødet, men hun sad ikke foran computeren og tog noter. KU-mødet den 3. november 2020 blev indledt med, at den nye risikovurdering fra Statens Serum Institut blev drøftet. Mødet varede omkring to timer, og hun husker, at der på mødet var en nervøsitet for Danmarks fødevareeksport. Herefter var der en åben drøftelse af, hvorvidt man blev nødt til at aflive minkfarmerens avlsdyr. Mette Frederiksen spurgte flere gange, om det var nødvendigt at aflive avlsdyrene. Sundhedsministeriet gav en klar vurdering af, at det var nødvendigt at aflive alle mink, herunder også avlsdyrene. Hun husker ikke, hvorvidt Magnus Heunicke præsenterede Statens Serum Instituts risikovurdering på KU-mødet. Regeringen ønskede ikke at lave et forbud mod minkavl på trods af, at man blev nødt til at aflive avlsdyrene. Hun ved ikke, om deltagerne på KU-mødet den 3. november 2020 sad med KU-sagen og dens bilag foran sig. Hun mener, at Mette Frederiksen sagde, at materialet til KU-mødet var kommet så sent, at der var behov for en mundtlig præsentation af KU-sagen. De relevante fagministre og departementschefer fremlagde herefter deres egne punkter og dokumenter. Hun husker ikke, hvorvidt Mogens Jensen eller Henrik Studsgaard fremlagde en del af KU-sagen.

Vedrørende regeringens beslutning på KU-mødet den 3. november 2020 har hun forklaret, at det var en usædvanlig beslutning under en usædvanlig tid. Dilemmaet på mødet bestod af, at regeringen ikke ønskede at lukke minkerhvervet permanent, samtidig med at det stod klart, at det var nødvendigt at aflive samtlige mink. Hun husker ikke, at man på KU-mødet drøftede eksekveringen af beslutningen, herunder hvorvidt forsvaret eller NOST'en skulle inddrages i aflivningsarbejdet. Hun husker ikke de nærmere detaljer fra mødet. Hun deltog kun i KU-mødet for at høre, om der var noget relevant for

hendes ansvarsområde, herunder eksempelvis betydningen af situationen for den danske eksport. Udfaldet af mødet var, at beslutningen fra KU-mødet skulle undersøges og afklares efterfølgende. Udover hende, Mette Frederiksen og Barbara Bertelsen deltog Martin Justesen og Pelle Pape fra Statsministeriet i KU-mødet den 3. november 2020. Det blev på KU-mødet besluttet, at alle mink skulle aflives, men der var ikke tale om en nedlukning af minkerhvervet, idet regeringen ikke havde et ønske herom.

Adspurgt af kommissionen har hun forklaret, at op til KU-mødet den 3. november 2020 havde der været en del bekymring for, at dansk eksport blev påvirket af Statens Serum Instituts nye risikovurdering. Hun husker ikke, hvorvidt denne bekymring blev drøftet på KU-mødet den 3. november 2020. Hun husker ikke, hvorvidt det på KU-mødet den 3. november 2020 blev drøftet, hvordan regeringens beslutning om at aflive alle mink i Danmark skulle begrundes. Der var ikke noget, som der ikke var taget hånd om i forhold til økonomien i regeringens beslutning fra KU-mødet den 3. november 2020, men der var nogle forhold som skulle afklares, hvilket ville have været relevant for hende at følge, men dér var hun på vej på barsel.

Hun blev ikke involveret yderligere i efterspillet efter KU-mødet den 3. november 2020, og hun blev ikke involveret i pressemødet den 4. november 2020. Hun var ikke involveret i faktatjekket af Mette Frederiksens tale til pressemødet den 4. november 2020.

Forevist Martin Justesens mail af 4. november 2020 kl. 00.07 (ekstrakten s. 2212) til blandt andet Barbara Bertelsen, Pelle Pape, Sara Vad Sørensen, Sophie Bremer (Statsministeriet) og Nickolas Rahui Webster Rømer (Statsministeriet):

”...

Kære alle

Udmelding onsdag om mink. STM spiller rolle. Input til tale nedenfor.

Vi arbejder pt. efter to scenarier onsdag.

1: JM testes positiv, spørgetime afholdes. I så fald: Udover USA, terror og Nordatlanten skal talen udelukkende handle om beslutningen ift. mink. Annoncering af efterfølgende pressemøde med relevante ministre (ikke STM).

2: JM testes negativ / svar forligger ikke; spørgetime udsættes. I så fald: Enten a) selvstændig optaget tale fra Marienborg om mink og efterfølgende virtuelt pressemøde med relevante ministre eller b) fælles virtuelt pressemøde inkl. STM med indledende tale fra STM.

...

4. Vurderingen fra myndighederne er entydigt, at det ikke er forsvarligt at avle nye dyr i 2021 på et tidspunkt, hvor Covid-19 stadig er i verden. Når alle mink slås ned – også avlsdyr – så ved vi godt, at produktionen ikke bare kan genopstå. Men det ændrer ikke på, det her er ikke en politisk beslutning om at lukke minkproduktionen i Danmark for altid.

...”

har hun forklaret, at hun ikke var en del af det efterfølgende forløb efter KU-mødet den 3. november 2020. Hun fik tilsendt mailen til orientering, men hun var ikke involveret i pressemødet. Hun er ikke bekendt med, at nogen i Statsministeriet i løbet af den 4. november 2020 rejste spørgsmålet om, hvorvidt der var hjemmel til at eksekvere regeringens beslutning om at aflive alle mink. Hun husker

ikke, hvorvidt hun blev opmærksom på, at der ikke var hjemmel til at gennemføre regeringens beslutning om at aflive alle mink i Danmark via medierne eller fra en mail fra Casper Lund Borch (Statsministeriet) om en hastelov.

Forevist Casper Lund Borchs mail af 8. november 2020 (ekstrakten s. 3252) til blandt andet hende, og Martin Justesen, som tillige blev sendt i kopi til Pelle Pape, Christian Liebing, Karen Nilas, Anders Kappel og Mikkel Astrup Saugmann, med emnet ”Haster: Hastelovforslag fra ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling”:

”...

Kære Iren, Martin og Sara

Vedhæftet gul sag om hastelovforslag fra fødevareministeren godkendt af PPA.

Brevet til Folketingets formand skal gerne sendes i aften, hvis planen om fremsættelse og vedtagelse tirsdag skal holde.

Mvh.
Casper

...”

har hun forklaret, at hun ikke var involveret i fremsendelsen af hastelovforslaget til Folketingets formand. Den 8. november 2020 havde Mette Frederiksen et stort møde om klima på Marienborg med regeringens støttepartier. Mødet handlede om, hvordan man skulle tilrettelægge klimaforløbene i 2020 og 2021. Hun ved ikke, hvorvidt den foreviste mail blev sendt videre til Barbara Bertelsen.

Forevist Iren Mirmojtahedis (Statsministeriet) e-mail af 8. november 2020 kl. 19.38 (ekstrakten s. 3293) til Mikkel Astrup Saugmann og Anders Kappel, som tillige er sendt i kopi til Casper Lund Borch, Martin Justesen, hende og Christian Liebing, Pelle Pape, Karen Nilas og Nicholas Rahui Webster Rømer, med emnet ”TIL STM: Hastelovforslag fra ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling”:

”...

Kære begge

Vedhæftede er godkendt af BBB. Skal gerne sendes i aften, så tidsplanen for fremsættelse og vedtagelse kan overholdes. Jeg klikker videre i F2.

Sara og Juste, vil I råbe op, hvis det giver anledning til bemærkninger?

Bh. Iren

...”

har hun forklaret, at hun går ud fra, at forelæggelsen af hastelovforslaget for Barbara Bertelsen foregik via F2-systemet.

Forevist Pelle Papes mail af 9. november 2020 kl. 22.22 (ekstrakten s. 3723) til Mette Frederiksen, som tillige er sendt i kopi til hende, Martin Justesen, Barbara Bertelsen, Anders Kappel og Mikkel Astrup Saugmann, med emnet ”Mink q-a”:

”...

Hej Mette

Efter aftale med bbb her de væsentligste beredskaber på mink i morgen. Vi har prøvet at finde en balance hvor du svarer, får beklaget – men det også er klart at de nærmere detaljer må tages med den ansvarlige ressortminister.

Bh
Pelle

...”

har hun forklaret, at hun ikke var involveret i disse beredskaber til Mette Frederiksen, men hun modtog beredskaberne til orientering. Hun tror ikke, at hun læste den foreviste mail, da hun modtog den. Hun modtog rigtig mange mails, og det var nødvendigt, at hun sorterede i, hvilke der var relevante for hende at læse.

Ane Myrhøj Bisgaard

Ane Myrhøj Bisgaard har – under afhøring i kommissionen den 13. november 2021 – forklaret blandt andet, at hun i efteråret 2020 var fuldmægtig i Erhvervsministeriets Kontor for Erhvervspolitik og Planlægning. I forbindelse med en ressortændring i slutningen af januar 2021 skiftede hun til en stilling i Indenrigs- og Boligministeriet. Hun er på nuværende tidspunkt på barselsorlov. Hun er uddannet som cand.scient.pol. fra Aarhus Universitet. Under sin ansættelse i Erhvervsministeriet refererede hun til kontorchef Carsten Kjær Joensen (Erhvervsministeriet). Hun refererede ikke direkte til Line Nørbæk (Erhvervsministeriet), idet hendes sagsbehandling gik gennem Carsten Kjær Joensen. I enkelte sager refererede hun til Andreas Blohm Graversen (Erhvervsministeriet), som sad på meget af coronadagsordenen i Erhvervsministeriet. Hun var placeret i Erhvervsministeriets Område 4 i Teamet for Landdistrikter, hvor hun beskæftigede sig med erhvervspolitiske tiltag, regionaliseringsdagsordenen og landbrugsdagsordenen. Minkerhvervet var et landbrugserhverv, og hun var med til at koordinere Erhvervsministeriets bidrag til ØU-, CU- og KU-sager, når det vedrørte mink.

Forevist Line Nørbæks mail af 30. september 2020 (ekstrakten s. 872) til Tejs Binderup (Miljø- og Fødevarerministeriet), som tillige blev sendt i kopi til blandt andet Andreas Blohm Graversen, Carsten Kjær Joensen og Martin Ulrik Jensen, med emnet ”Mink”:

”...

Kære Tejs

Sender I noget i aften eller i morgen?

Det er nu lykkedes mig at få en tilbagemelding fra mit eget hus ift sagen. Vi vil gerne skrive noget ind om en indsats, der kan sættes igang i Nordjylland (evt også andre områder hvor der er mange farme - det må I gerne hjælpe med at få et overblik over) hvis der er mange der kommer til at stå uden job som følge af indsatsen med at slå farme ned. Der er vel både noget på BMs område (ved du mere om det MUJ? - det var vist noges PSM havde nævnt) og på vores har vi strukturfondene og REACT-midlerne, som der godt nok ikke er truffet regeringsbeslutning om endnu, men hvor vi påtænker at foreslå at de bla kan anvendes til en særlig indsats overfor særligt hårdt ramte områder.

L

Sendt fra min iPad

> Den 30. sep. 2020 kl. 20.10 skrev Line Nørbæk (EM-DEP) ...:

>

> Kære Tejs

> Vi vil gerne lige læse med på mink sagen, hvis muligt. Jeg forstår at den skal på CU i morgen. Det er Andreas og Carsten der har snor i den hos mig, så send også gerne til dem.

> L

...”,

har hun forklaret, at i løbet af september 2020 havde hun siddet med flere regeringssager vedrørende coronasmitte blandt mink. Erhvervsministeriet interesserede sig for, hvordan man hjalp minkerhvervet på fode igen, herunder ved erhvervsfremmende tiltag rettet mod minkavlerne. Hun kendte til Miljø- og Fødevareministeriets og Sundhedsministeriets strategi for håndteringen af coronasmitte blandt mink, idet hun havde koordineret Erhvervsministeriets bidrag til regeringsudvalgssager siden starten af september 2020. Hun havde derfor læst med på regeringssagerne, og hun var med til at forberede erhvervsministeren til regeringsudvalgsmøderne.

Forevist Anders Kroman Liins (Miljø- og Fødevareministeriet) mail af 30. september 2020 (ekstrakten s. 874) til hende, Niels Torpegaard Christensen og Casper Mondrup Dahlmann med emnet ”Udkast til FCU-sag”:

”...

Kære alle

Hermed udkast til FCU-sag. Bemærk at der fortsat er udeståender (vurdering fra DK-VET, beregning af omkostninger ved at slå ”randzonebesætninger” (besætninger i nærheden af smittede besætninger) ned samt opdatering på beregningerne således at der ikke kun beregnes på 24 besætninger).

Bilag 1 der refereres til er tiltag beskrevet i ØU-sagen.

Det er vores forståelse, at sagen laves om til skriftligt Ø-sag.

Lad mig gerne hurtigst muligt høre jeres forslag til evt. rettelser.

...”

og forevist notatet ”Økonomiske konsekvenser ved aflivning af alle mink i Danmark” (ekstrakten s. 875) og notatet ” Bilag 2 – Omkostninger ved opstillede scenarier” (ekstrakten s. 878) har hun forklaret, at hun fik besked fra Line Nørbæk om, at Erhvervsministeriet skulle have fokus på erhvervsfremmende indsatser, idet der var en stigning i antallet af smittede minkfarme. Hendes rolle var derfor at koordinere disse erhvervsfremmende indsatser, og hun fik input fra en anden sagsbehandler i Erhvervsministeriet, og dette input ville hun gerne have skrevet ind i sagen. Hun husker ikke, hvorvidt dette input kom med i sagen som en indstilling, eller om det blot blev skrevet ind i sagen, at Erhvervsministeriet og Beskæftigelsesministeriet ville se på erhvervsfremmende indsatser.

Forevist passager fra bilag ”Bilag 2 – Omkostninger ved opstillede scenarier” af 20. september 2020 (ekstrakten s. 878-880 og s. 883-884):

”...

[Miljø- og Fødevareministeriet]

[Finansministeriet]

Det ministerie, der fremlægger sagen, står først i hovedet. Alle involverede ministerier står listet. Finansministeriet står sidst.

...

Iværksættelse af scenarie 2 og 3 vil derfor kræve en lovændring.

...

Sammenfattende skal der for at kunne gennemføre indsatsen under scenarie 2 og 3 således foretages 2 lovændringer, som skal kunne begrundes, fx ud fra et forsigtighedsprincip om en generel beskyttelse af folkesundheden.

...

En sådan aflivning af alle mink i Danmark vurderes, at ville betyde en lukning af hele produktionen i minimum en årrække på grund af tabet af avlsmateriale, og de lave afregningspriser og de negative driftsresultater gør det mindre attraktivt at genstarte produktionen når COVID-19-epidemien er overstået.

...”,

har hun forklaret, at det var vigtigt at få afklaret omkostningerne forbundet med aflivning af mink og få klarlagt antallet af beskæftigede i minkerhvervet. Dette var noget, som Erhvervsministeriet interessererede sig for, herunder også erhvervsministeren og departementschefen. Hun deltog i enkelte formøder med Simon Kollerup i november 2020. Hun husker ikke, om hun deltog i formøder forud for CU-/ØU-mødet. Adspurgt har hun forklaret, at det altid vil være relevant at have det relevante lovarbejde på plads, og at der op til CU-mødet den 1. oktober 2020 var en tilkendegivelse på afdelingschefniveau om, at Miljø- og Fødevareministeriet, Sundhedsministeriet og Justitsministeriet ville afklare spørgsmålet om hjemmel. Dette gav hun videre til sit system, og herefter bekymrede de sig ikke mere om dette.

Forevist passage fra cover ”Håndtering af coronasmitte i mink” af 30. september 2020 (ekstrakten s. 971):

”...

Skulle smitteudviklingen udvikle sig yderligere, vil mere vidtgående tiltag, som for eksempel aflivning af alle mink i Danmark, evt. kombineret med et midlertidigt eller permanent forbud mod hold og avl af mink, kunne overvejes.

...

MFVM vurderer endvidere, at et sådant tiltag forudsætter ændret lovgivning på området.

...

MFVM, JM og SUM forbereder den tekniske afklaring af det fornødne lovgrundlag, såfremt der sidenhen måtte træffes beslutning om aflivning af alle minkbesætninger i et geografisk område eller i hele landet.

...”,

har hun forklaret, at dette var en bemærkning, som Finansministeriet i løbet af sagsbehandlingen bad om at få ind i coveret.

Forevist mailkorrespondance af 1. oktober 2020 (ekstrakten s. 966-967) mellem hende, Anders Kroman Liin, Casper Mondrup Dahlmann, Asbjørn Brink (Finansministeriet) og Tejs Binderup, som til lige er sendt i kopi til blandt andet Søren Andersen (Miljø- og Fødevareministeriet), Paolo Drostby

(Miljø- og Fødevareministeriet), Katja Goodhew (Miljø- og Fødevareministeriet), Dorthe Eberhardt Søndergaard (Sundhedsministeriet) og Katrine Kaldahl (Sundhedsministeriet):

”...

From: Anders Kroman Liin ...

Sent: 01-10-2020 09:42:50 (UTC +02)

To: Casper Mondrup Dahlmann ...; Ane Myrhøj Bisgaard (EM-DEP) ...; Niels Torpegaard Christensen ...

Cc: Søren Andersen ...; Bjarke Kamstrup ...; Paolo Drostby ...; Katja Goodhew ...; Dorthe Eberhardt Søndergaard ...; Katrine Kaldahl ...; Asbjørn Brink ...; Tejs Binderup ...

Subject: SV: CU-cover opdateret 09:30

Kære alle

Hermed rensset og med vores analysekontors + FMs tilføjelser.
Det forlyder, at EM kommer med en passus inden længe.

Vh. Anders

...

Fra: Asbjørn Brink ...

Sendt: 1. oktober 2020 08:59

Til: Tejs Binderup ...; Casper Mondrup Dahlmann ...

Cc: Anders Kroman Liin ...; Niels Torpegaard Christensen ...; Ane Myrhøj Bisgaard (EM-DEP) ...; Søren Andersen ...; Bjarke Kamstrup ...; Katrine Kaldahl ...; Paolo Drostby ...; Katja Goodhew ...

Emne: SV: CU-cover opdateret 02:30

Hej Tejs

Modtaget – det er justeret i vedlagte.

Bh

Asbjørn

...

Fra: Tejs Binderup ...

Sendt: 1. oktober 2020 08:56

Til: Casper Mondrup Dahlmann ...

Cc: Anders Kroman Liin ...; Niels Torpegaard Christensen ...; Ane Myrhøj Bisgaard (EM-DEP) ...; Søren Andersen ...; Bjarke Kamstrup ...; Asbjørn Brink ...; Paolo Drostby ...; Katja Goodhew ...

Emne: Re: CU-cover opdateret 02:30

Den første ændring er fin.

Ift. tilføjjelsen sidst i dokumentet mener jeg, at vi skal have SUM (og evt JM) med ind over disse vurderinger, så det vil jeg gerne have tilføjet (en beslutning om mere nedslagning vil evt. skulle hjemles i epidemiloven).

...”

har hun forklaret, at hun i en håndakt til CU-mødet den 1. oktober 2020 skrev, at lovgivningsproblematikken var ved at blive afklaret mellem Sundhedsministeriet, Justitsministeriet og Miljø- og Fødevareministeriet. Hun går ud fra, at departementschefen og de øvrige chefer læste hendes håndakter, og hun går ud fra, at de var opmærksomme på, at denne afklaring pågik. Hun ved ikke, om Sundhedsministeriet, Justitsministeriet og Miljø- og Fødevareministeriet iværksatte en afklaring af hjemmels-spørgsmålet. Hun deltog ikke i regeringsudvalgsmøder.

Spørgsmål om hjælpepakker og godkendelse af statsstøtte lå i et andet kontor end hendes. Hun sad med al koordination af regeringsudvalgssager, og hun modtog bidrag fra blandt andet statsstøttekontoret og hjælpepakkekontoret.

Forevist Morten Schiellerup Bagers (Erhvervsministeriet) mail af 6. oktober 2020 (tillægsekstrakt 3 s. 9) til hende med emnet ”MIN Afklaring af kompensation til underleverandører til minkavlere i krise”:

”...

Fra: Morten Schiellerup Bager (EM-DEP)

Til: Ane Myrhøj Bisgaard (EM-DEP)

Emne: MIN Afklaring af kompensation til underleverandører til minkavlere i krise {F2#1322728#1#1322700#7}.docx

Dato: 6. oktober 2020 13:24:29

Vedhæftede filer: MIN Afklaring af kompensation til underleverandører til minkavlere i krise {F2#1322728#1#1322700#7}.docx

Se vedhæftede

...”,

og forevist passage fra dokumentet ”COVERNOTE TIL MINISTEREN” (tillægsekstrakt 3 s. 10-11):

”...

Statsstøtte:

Da minkavlere og underleverandører til disse er ikke umiddelbart er omfattet af nogen af de eksisterende hjælpepakker, vil det kræve en ny statsstøttegodkendelse, hvis det ønskes at kompensere disse for tab lidt som direkte eller indirekte følge af aflivningen af mink. Mulige løsninger:

- Statsstøttegodkendelse efter ’krisestøttebestemmelsen’. Kræver en direkte forbindelse mellem en covid-19-restriktion og det lidte tab, og at det sikres, at der ikke sker overkompensation. Det vurderes at være muligt at tildele støtte til minkavlerne efter denne bestemmelse, men ikke til underleverandører. Da minkavlere allerede kompenseres, vurderes denne løsning ikke hensigtsmæssig også af hensyn til at ikke at overkompensere branchen.
- Statsstøttegodkendelse af en ordning efter Temporary Framework section (3.1) hvorefter virksomheder kan modtage direkte støtte på op til i alt 800.000 EUR (ca. 6 mio. dkk) på tværs af alle ordninger godkendt efter disse regler. Det vurderes at være muligt at tildele støtte til både minkavlerne og underleverandører efter denne bestemmelse.
- Støtte tildelt efter de minimis-forordningen. Denne giver mulighed for at tildele virksomheder støtte på op til 200.000 EUR (ca. 1,5 mio dkk) over 3 regnskabsår. (Støttemodtager skal på tro og love oplyse,

hvor meget de minimis-støtte, de har modtaget de seneste 3 år.) Støtte kan tildeles til både minkavlernes og underleverandører efter disse regler, og støtten kan tildeles uden statsstøttegodkendelse.

Juridiske betragtninger:

Nedslagningen følger af §30 i lov om hold af dyr – og heri er ikke hjemmel til at give kompensation til andre end besætningsejeren, dvs. der ikke er hjemmel til at kompensere fx undervirksomheder og afledte erhverv. Idet nedslagning er af syge dyr, er der ikke kompensation for medarbejdernes løn.

Da der er tale om lovgivning ift. dyrehold falder nedslåningen af dyr ikke ind under nogen eksisterende hjemmel til hjælpepakker under EM's ressort. Det vurderes, at der vil være behov for, at en eventuel hjælpepakke til underleverandører til minkavlere hvis besætninger slås ned, skal have ophæng i enten epidemiloven eller gennem materiel hjemmel på ny tekstanmærkning (aktstykke).

...”

har hun forklaret, at ”MOSCBA” var Morten Schiellerup Bager initialer, og han var pennefører på notatet. Hun modtog den pågældende covernote, idet hun koordinerede alt vedrørende mink i Erhvervsministeriet. Det er ikke unormalt, at man i covernoter skriver forbehold ind, som skal afklares. Hun var ikke inde over afklaringen af disse forhold og forbehold. Hendes rolle var rent koordinerende. Hun tror, at covernoten var tiltænkt som en skriftlig sag til erhvervsministeren, som ikke havde sammenhæng med en regeringsudvalgssag.

Mandag den 2. november 2020 hørte hun fra sin kontorchef Carsten Kjær Joensen, at der var ved at ske nogen i de andre ministerier, idet coronasmitte blandt mink var steget meget. De fik besked om, at der snart kom nogle ØU-sager med mink på dagsordenen.

Forevist mailkorrespondance mellem hende og Carsten Kjær Joensen af 2. november 2020 med emnet ”mink” (ekstrakten s. 1422):

”...

Fra: Ane Myrhøj Bisgaard (EM-DEP)

Til: Carsten Kjær Joensen (EM-DEP)

Emne: SV: Mink

Dato: 2. november 2020 16:06:44

Vedhæftede filer: image006.png

...

Hej Carsten

Lige kort opfølgning:

MFVM'en har møde med minkerhverv i dag kl. 19-20. Forinden er sundhedsmyndighederne (SSI) kommet med nye anbefalinger, som de vender med FVST ift. evt. ændringer i restriktioner etc. MFVM forventer derfor ikke presse i dag på sagen. Men de holder mig opdateret om outcome af møderne.

ØU-sagen kommer i denne uge, forventeligt til kommentering i morgen. Det vil primært være omkring scenarier for næste år, hvor det er på tale, at genudsætning af dyr forbydes. Dvs. der ikke er nogen branche næste år (ud over avlsdyr). Evt. kan det blot være i risikozoner, at der ikke må genudsettes dyr. Det skal afklares med de nye anbefalinger fra SSI. Toke er på den fra O1, da det er nye kompensationsordninger, der evt. skal overvejes/oprettes, da dette ikke dækkes af hverken vores eller MFVM's eksisterende ordninger. Det vil altså mestendels være O1, der skal komme med input. Og så må vi se, hvor langt vi er kommet ift. genopretningsmidler/krigskasse/regionalfondsmidler, om der er noget, vi kan byde ind med der.

Vh. Ane

...

Fra: Carsten Kjær Joensen (EM-DEP) ...

Sendt: 2. november 2020 09:36

Til: Ane Myrhøj Bisgaard (EM-DEP) ...

Emne: Mink

Talt med Paolo:

- De arbejder på en ØU sag der kommer over i denne uge, fokus på at bevare avlsbestanden i 2021, men oplæg om at man ikke sætter nye dyr ind i løbet af 2021, så ingen pelssæson.

...”,

har hun forklaret, at Carsten Kjær Joensen i sin mail henviste til den ØU-sag, som de var blevet varslet om. Man talte om, at avlsdyrene skulle bevares, og så arbejdede man på, hvad man skulle gøre, hvis smitten eskalerede yderligere. Toke Handberg Jeppesen var chefkonsulent i Område 1 i Erhvervsministeriet, hvor nogen af kompensationsordningerne bliver håndteret. Mailkorrespondancen var en opfølgning på et møde mellem sagsbehandlere på hendes niveau i blandt andet Erhvervsministeriet og Miljø- og Fødevarerministeriet, hvor blandt andre hun og Anders Kroman Liin deltog. Hun husker ikke, hvorvidt Paolo Drostby deltog. Toke Handberg Jeppesen deltog også i mødet, idet Miljø- og Fødevarerministeriet ønskede en afklaring af, om Erhvervsministeriet var klar med kompensationsordninger, hvis der skulle ske yderligere aflivninger af mink. Toke Handberg Jeppesen gjorde det på mødet klart, at Erhvervsministeriet havde behov for at se, hvilke restriktioner der var tale om, før de kunne komme med kompensationsmodeller. Under hele coronakrisen har det været sådan, at kompensationen følger restriktionerne. Der var ingen af Erhvervsministeriets kompensationsordninger, som uden nærmere undersøgelser passede til et scenarie, hvor man aflivede alle mink. De var alle hjemsendt under corona, så mailen havde til formål at holde Carsten Kjær Joensen opdateret. I Erhvervsministeriet drøftede man ikke muligheden for at aflive samtlige mink, herunder avlsdyrene. Der fremgik scenarier i sagerne, hvor alle dyr inklusiv avlsdyr blev aflivet, men på dette tidspunkt virkede dette mere som et hypotetisk scenarie.

Adspurgt af sin bisidder, advokat Lise Lauridsen, har hun forklaret, at hun udelukkende havde en koordinerende funktion i forbindelse med regeringsudvalgssagerne. Hun arbejdede derfor ikke med sammensætningen af kompensationsordninger. Hun koordinerede andre afdelingers bidrag til regeringsudvalgssagerne, men hun var ikke nede i substansen af sagerne.

Forevist Anders Kroman Liins mail af 2. november 2020 (ekstrakten s. 1465) til blandt andet hende, Charlotte Thuesen Christensen (Miljø- og Fødevarerministeriet), Katja Goodhew (Miljø- og Fødevarerministeriet), Casper Mondrup Dahlmann og Carsten Kjær Joensen med emnet ”Mink og genindsættelse i 2021”:

”...

Kære alle

Tak for konstruktivt møde i dag.

MFVM er gået i gang med at formulere de forventede scenarier. Vi forventer dermed at kunne fremsende første udkast til regeringsudvalgssag i morgen ved middagstid. Denne vil, som adspurgt til mødet, indeholde sundhedsmyndighedernes anbefaling for minksituationen fremadrettet. Vi vil i udkastet så vidt muligt markere, hvor vi har brug for inputs fra EM/BM/FM.

Vi skal forinden have tal fra BM samt materiale fra EM. Jeg sender separate mails herom.

...”,

har hun forklaret, at dette var en sædvanligt advisering af en kommende regeringsudvalgssag.

Forevist Toke Handberg Jeppesens mail af 2. november 2020 (ekstrakten s. 1510) til Anders Kroman Liin, som tillige blev sendt i kopi til hende og Carsten Kjær Joensen, med emnet ”Minkbestilling EM”:

”...

Kære Anders og Katja

Tak for mail og tak for mødet idag. Som det blev aftalt på møde idag, tror jeg, at vi bedst leverer til jer, når vi får et udkast til, hvilke restriktioner der er på spil. Vi arbejder med mange typer erhverv hele tiden med forskellige udfordringer. Det har vi gjort i mere end et halvt år. Den gennemgående tendens er, at kompensationen følger restriktionen. Derfor inden vi leverer til jer, og som aftalt på mødet, vil det være rigtig fint med et notat fra jer om, hvilke restriktioner, der er på vej. Så skal vi nok være behjælpelige med at se på de rette kompensationsløsninger.

Mvh Toke

...”,

og forevist Anders Kroman Liins mail af 3. november 2020 (ekstrakten s. 1756) til blandt andre hende, Carsten Kjær Joensen, Casper Mondrup Dahlmann og Asbjørn Brink, som tillige er sendt i kopi til Øyvind Runge Jepsen (Fødevarestyrelsen), med emnet ”Udkast til Ø-sag”:

”...

Kære alle

Hermed udkast til ø-sag.

Tabel 1 er under udarbejdelse hos os. Derfor udestår tallene i den. Vi forventer at kunne levere tallene ASAP.

...”,

har hun forklaret, at da hun modtog den foreviste mail, havde hun ikke hørt, at der skulle et KU-møde samme aften.

Forevist passage fra notatet ”2021 håndtering af COVID-19 smitterisiko i mink” af 3. november 2020 (ekstrakten s. 1760-1761):

”...

Model 1: Dvale

I parallel fortsættes den nuværende strategi med aflivning af smittede besætninger, besætninger inden for en radius af 7,8 km heraf.

...

Modellen der medfører, at alle minkavlerne uden for zonerne pels ned, således at kun avlsdyr bevarer. Derudover gives ikke tilladelse til, at indsætte og avle nye mink i de besætninger, der er blevet aflivet som følge af COVID-19 smitte eller fordi, at de har været beliggende inden for en radius 7,8 km fra en smittet besætning i 2021, *jf. bilag xx*. Dette vil for de berørte besætningsejere betyde, at de i 2021 ikke vil have mulighed for at generere en indtægt fra minkavl, og derfor vil skulle ydes kompensation for dette tab. Der er ikke hjemmel til håndtering af et sådant scenarie i den nuværende lovgivning, hvorfor der meget hurtigt vil skulle tilvejebringes en lovmæssig hjemmel for dette. SUM tilvejebringer hjemmel i lovgivningen til at forhindre genindsættelse af mink.
...”

hvtill var knyttet en kommentarboks fra Anders Kroman Liin med følgende indhold til den foreviste passage:

”...

MFVM kommer med formulering om økonomi med dvalemodel

...

FM/EM: Hvordan ville man fastsætte en sådan kompensation? Mon ikke der findes erfaring fra kompensationsordningerne i andre brancher, der bør trækkes på? De facto er det vel det samme som at fx natklubber o.lign. ikke har måttet være åbne i 2021, og i så fald ligger der vel et politisk valg i, om erstatningen for minkbranchen fastsættes efter nogenlunde samme principper som for andre?

Vil tro, at det giver mening, at lave et kort bilag om, hvordan en kompensationsordning foreslås opbygget.

...”

har hun forklaret, at hun stod for at lave håndakter til ministeren til regeringsudvalgssager. Disse håndakter udarbejdede hun på baggrund af input fra andre i Erhvervsministeriet. Bilag 2 til KU-sagen blev udarbejdet i Erhvervsministeriets hjælpepakkekontor. Hun husker ikke, hvorvidt hun begyndte at udarbejde en håndakt på baggrund af denne sag. De modtog en del udkast til sager den 3. november 2020 om aftenen. Hun husker ikke, hvornår hun hørte om, at den planlagte ØU-sag blev til en KU-sag. Hun husker heller ikke, hvordan hun håndterede det foreviste bilag.

Forevist Asbjørn Brinks mail af 3. november 2020 (ekstrakten s. 1771) til blandt andet hende, Carsten Kjær Joensen, Casper Mondrup Dahlmann, Ida Krems (Sundhedsministeriet) og Toke Handberg Jepsen, som tillige blev sendt i kopi til Øyvind Runge Jepsen, med emnet ”Udkast til Ø-sag”:

”...

Kære Anders

Tak for fremsendte.

Har I overvejet om ”dvale-modellen” holder sfa. den seneste risikovurdering fra SSI?

...”

har hun forklaret, at hun ikke hørte mere vedrørende den foreviste e-mail. Det var Miljø- og Fødevarerministeriet, som arbejdede med de forskellige modeller for minkbranchens fremtid, og hun var ikke inde over udarbejdelsen af disse modeller. Erhvervsministeriets fokus var på, hvordan minkerhvervet kunne hjælpes bedst muligt på fode igen.

Forevist Carsten Kjær Joensens mail af 3. november 2020 (ekstrakten s. 1814) til Lisbeth Gro Nielsen (Justitsministeriet), som tillige blev sendt i kopi til hende, Anne-Mette Lyhne Jensen (Justitsministeriet), Line Nørbæk, Torben Skovgaard Andersen (Erhvervsministeriet) og Søren Bøllingtoft Knudsen (Erhvervsministeriet), med emnet ”KU sag til i aften”:

”...

Hej Lisbeth

Her hurtige spm fra os på vegne af Line mv.

Mvh

Carsten

- Gælder det fem eller seks kommuner (med eller uden Læsø)?
- Hvilke besætninger skal slås ned? Alle besætninger i de pågældende kommuner eller efter pt. gældende restriktioner?
- Skal alle mink slås ned på besætningerne (med eller uden avlsdyr)? Der har været drøftelser af, om avlsdyr skulle undtages på ikke-smittede besætninger.
- Gælder de strammere nedslagningsrestriktioner (hastighed og med/uden avlsdyr) kun i de fem/seks kommuner eller i hele landet på smittede besætninger?

...”,

har hun forklaret, at sagen på dette tidspunkt var blevet til en KU-sag, og hendes rolle var at koordinere Erhvervsministeriets interne bidrag til regeringsudvalgssager, herunder ØU-, CU- og KU-sager. Hun sørgede for at indhente bidrag fra de relevante kontorer i Erhvervsministeriet.

Forevist Carsten Kjær Joensens mail af 3. november 2020 (ekstrakten s. 1829) til hende med emnet ”Noter fra Indsatsgruppemøde om mink”:

”...

Du så også denne til brief ikke?

Fra: Line Nørbæk (EM-DEP) ...

Sendt: 3. november 2020 18:52

Til: Carsten Kjær Joensen (EM-DEP) ...; Ane Myrhøj Bisgaard (EM-DEP) ...

Emne: Fwd: Noter fra Indsatsgruppemøde om mink

Tvf

...”,

og forevist Line Nørbæks mail af 3. november 2020 (ekstrakten s. 1830) med noter fra indsatsgruppemødet:

”...

Den 3. nov. 2020 kl. 16.40 skrev Line Nørbæk (EMDEP) ...:

- SSI: Risikovurdering - så længe der er mink i Danmark, er der ekstrem fare. Der skal ikke være levende mink i Danmark før der er immunitet i Danmark.

...”,

har hun forklaret, at dette var Line Nørbæks noter fra indsatsgruppemødet, som blev sendt til orientering til hende (Ane Myrhøj Bisgaard) og Carsten Kjær Joensen. Hun stod for at udarbejde håndakten til ministeren til brug for KU-mødet den 3. november 2020.

Forevist Anne Dahl Krabbes (Erhvervsministeriet) mails af 3. november 2020 (ekstrakten s. 1971-1972) til blandt andet Simon Kollerup og Michael Dithmer (Erhvervsministeriet):

”...

From: Anne Dahl Krabbe (EM-DEP) ...

Sent: 3. november 2020 21:17

To: Simon Kollerup (EM-DEP); Michael Dithmer (EM-DEP)

CC: Asbjørn Lund Henneberg (EM-DEP); Lærke Bojsen-Møller (EM-DEP); Mads Aleksander Daugaard Buhl (EM-DEP); Katrine Mau (EM-DEP); Sofie Findling Andersen (EM-DEP)

Subject: Opdateret brief til KU kl. 21.30.

Attachments: Brief KU 031120_v2.DOCX

Kære Simon og Michael

Hermed brief opdateret ift. beskæftigelsestal og pulje til omstilling af særligt ramte områder som drøftet på formødet.

Der er pt. ikke udsendt revideret materiale.

Vh.

Anne

...

Fra: Anne Dahl Krabbe (EM-DEP)

Sendt: 3. november 2020 20:30

Til: Simon Kollerup (EM-DEP) ...; Michael Dithmer (EM-DEP) ...

Cc: Asbjørn Lund Henneberg (EM-DEP) ...; Lærke Bojsen-Møller (EM-DEP) ...; Mads Aleksander Daugaard Buhl (EM-DEP) ...; 'Katrine Mau (EM-DEP)' ...; Sofie Findling Andersen (EM-DEP) ...

Emne: Materiale til KU kl. 21

Kære Simon og Michael

Hermed brief til KU kl. 21. Bilag 2 udestår fortsat i materialet.

...

Fra: Anne Dahl Krabbe (EM-DEP)

Sendt: 3. november 2020 20:19

Til: Simon Kollerup (EM-DEP) ...; Michael Dithmer (EM-DEP) ...

Cc: Asbjørn Lund Henneberg (EM-DEP) ...; Lærke Bojsen-Møller (EM-DEP) ...; Mads Aleksander Daugaard Buhl (EM-DEP) ...; 'Katrine Mau (EM-DEP)' ...; Sofie Findling Andersen (EM-DEP) ...

Emne: Materiale til KU kl. 21

Kære Simon og Michael

Hermed materiale til KU kl. 21. Bemærk, at bilag 2 udestår og eftersendes hurtigst muligt. Brief følger ligeledes.

Der er formøde 20.30.

Vh.

Anne

...”,

har hun forklaret, at Anne Dahl Krabbe var departementschefsekretær i Erhvervsministeriet. Hun (Ane Myrhøj Bisgaard) sendte håndakten til KU-mødet den 3. november 2020 til Anne Dahl Krabbe, som herefter stod for at konvertere håndakten til den rette skabelon og videresende den til ministeren og departementschefen. Hun sendte aldrig noget direkte til erhvervsministeren eller departementschefen. Hun deltog i formødet til KU-mødet den 3. november 2020 med Simon Kollerup og Michael Dithmer.

Forevist passage fra håndakten ” Brief til møde i regeringens koordinationsudvalg den 3. november 2020” (ekstrakten s. 1974 og 1976-1977):

”...

Indstilling

Det indstilles i sagen s. 3, at de beskrevne tiltag og tidspunkt for udmelding drøftes.

Det indstilles, at MIN støtter sagens indstillinger

...

Hvis. kompensation og omstilling af erhvervet bliver drøftet kan følgende rejses

...

- Enkelte sundhedsfaglige tiltag, der lægges op til at iværksætte, vil kræve nye aktstykker, bekendtgørelser og statsstøttegodkendelser.
- Der lægges op til ikke at invitere til forhandlinger – men forsøge at opnå tilslutning til de nødvendige tilpasninger.
- Såfremt der arbejdes videre med en dvale-model, lægges der op til at åbne for:
 - Selvstændigordningen
 - Faste omkostninger
 - Omstillingspulje
- Såfremt der arbejdes videre med en nedlukning af erhvervet:
 - Kompensation i en overgangsperiode (selvstændigordning og faste omkostninger)
 - Ekspropriation
 - Omstillingspulje

...

- Det er endnu uvist, om de foreslåede løsninger kan opnå statsstøttegodkendelse (særligt fordi reglerne om statsstøtte er ekstra skrappe på landbrugsområdet); MFVM er ved at afklare.
- Der kan desuden blive behov for ny lovgivning, der kan hjemle de foreslåede løsninger.

...

De nye tiltag forventes udmeldt hurtigst muligt (forventeligt i morgen)

...”,

og forevist Lisbeth Gro Nielsens mail af 3. november 2020 kl. 21.21 (ekstrakten s. 1982) til blandt andre Annemarie Lauritsen (Finansministeriet), Line Nørbæk, Torben Skovgaard Andersen, Dorthe Eberhardt Søndergaard, Paolo Drostby, Lene Brøndum Jensen, Katrine Kaldahl, Asbjørn Brink, som tillige blev sendt i kopi til Anne-Mette Lyhne Jensen og Cecilie Birch (Justitsministeriet), med emnet ”KU-sag om mink”:

”...

Kære alle

Vedhæftet sendes revideret cover på baggrund af dialog med STM (med t/c).

Desuden sendes bilag 2 og 2a.

...”,

har hun forklaret, at hun udarbejdede håndakten til formødet den 3. november 2020 på baggrund af de forskellige versioner af KU-sagen, som var blevet sendt rundt. Hun havde aldrig prøvet, at der kom så mange ændrede versioner til en regeringsudvalgssag, og hendes fokus var på at forberede Simon Kollerup bedst muligt til KU-mødet ved at få det vigtigste skrevet frem. Erhvervsministeriets primære fokus var på kompensationsordningerne. Det var kontoret, der arbejdede med kompensationsordninger, som stod for bilag 2 ”Bilag X. Compensation til minkavlere mv.”. Hun fik ikke godkendt håndakten til KU-mødet den 3. november 2020 af sin kontorchef, idet hun var underlagt et stort tidspres, hvorfor hun blev nødt til at sende håndakten direkte til Anne Dahl Krabbe. Under normale omstændigheder ville hendes kontorchef altid godkende håndakten, inden den blev sendt videre til erhvervsministeren. På formødet til KU-mødet den 3. november 2020 sad hun og opdaterede håndakten, idet der var kommet en ny version af KU-sagen. Hun deltog i formødet som yngste fuldmægtig, og hun var egentlig mest med på mødet for at lytte. Hun blev dog nødt til at arbejde videre med håndakten under formødet, så hun lyttede ikke så meget.

Adspurgt af kommissionen har hun forklaret, at hun på formødet til KU-mødet den 3. november 2020 ikke sagde noget, og hun forelagde heller ikke håndakten for ministeren.

Adspurgt af kommissionen og forevist håndakten ”Brief til møde i regeringens koordinationsudvalg den 3. november 2020” har hun forklaret, at hun ikke husker, hvorvidt man på formødet til KU-mødet den 3. november 2020 drøftede hjemmel eller statsstøtte.

Forevist passage fra version af cover til KU-mødet ”Håndtering af COVID-19-smitte blandt mink” (ekstrakten s. 1984, 1985-1986 og 1992):

”...

[Justitsministeriet]

[Sundheds- og Ældreministeriet]

[Miljø- og Fødevareministeriet]

[Finansministeriet]

[Erhvervsministeriet]

[Udenrigsministeriet]

...

Baseret på sundhedsfaglige vurderinger skal biomassen reduceres mest muligt, hvilket ligger til grund for beslutning om, at alle besætninger inden for zonerne (smittede og ikke-smittede) skal slås ned. Det inkluderer ligeledes avlsdyr i zonerne. For at reducere risikoen for yderligere COVID-19-smitte-spredning i de danske minkfarme kan der vælges mellem helt at afvikle minkproduktionen i Danmark eller at tillade, at branchen under restriktioner, fastsat af sundhedsmyndighederne og veterinærmyndighederne, kan fastholde en meget begrænset mængde avlsdyr mhp. at kunne genetablere en betydeligt reducere-ret sektoren, når der er udrullet en vaccine. ~~En total nedslagtning, inkl. af alle avlsdyr, vurderes at være fatal for branchen.~~

...

Med henblik på at øge aflivningshastigheden lægges der på den baggrund **for det første** op til, at der iværksættes en incitamentsordning, der giver minkavlere en ekstra kompensation pr. dyr, hvis de lever op til særligt fastsatte kriterier for hurtig aflivning af dyrene ("tempobonus"). Der henvises til *bilag 3*.

Miljø- og Fødevareministeriet bemærker, at dDet er Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at ordningen ikke vil have effekt, hvis det officielt meldes ud, at erhvervet skal lukkes med udgangen af 2020.

...

Hvis det efter [510] dage konstateres, at incitamentsordningen ikke er tilstrækkelig, lægges der **for det andet** op til, at der kan iværksættes en nødplan for aflivning udarbejdet i regi af NOST.

...

Indstilling

Det *indstilles*, at ovenstående tiltag og tidspunkt for udmelding drøftes.

Det *indstilles*, at regeringen proaktivt kommunikerer om håndtering af sagen i form af et pressemøde samt relevant kommunikationsmateriale, jf. *bilag 6*.

..."

har hun forklaret, at hun ikke husker, hvorvidt det var denne version af KU-sagen, som hun opdatere håndakten på grundlag af. Da hun modtog de forskellige versioner af KU-sagen, fokuserede hun på, hvorvidt der var ændret i coverets indstillinger og på, hvorvidt Erhvervsministeriets bilag vedrørende kompensationsordningen var med. Det er meget brugt, at man i regeringssager skriver, at noget skal drøftes, når der er uenighed om noget, eller når noget er komplekst. Hun så mange versioner af det pågældende cover til KU-sagen den 3. november 2020. I den håndakt, som hun udarbejdede, var der to modeller, som bestod af en dvalemodel og en model for afvikling af minkerhvervet. KU-mødet skulle efter Erhvervsministeriets opfattelse handle om, i hvilken retning minkerhvervet skulle gå.

Forevist Søren Bøllingtoft Knudsens mail af 3. november 2020 kl. 20.18 (tillægsekstrakt 3 s. 22) til hende, som tillige blev sendt i kopi til Anne Dahl Krabbe, med emnet "KU-sag om Mink – restriktioner og hjælp":

"...

Kære Ane

Hermed bidrag til brief:

- Der bør søges samtidighed i udmeldinger om yderligere restriktioner og kompensationer, som også udmeldt ifm. lancering af varslingsystemet.
- Regeringen vil forsøge hurtigst muligt at skabe parallelitet mellem de nye tiltag og mulighederne for kompensation.
- Enkelte sundhedsfaglige tiltag, der lægges op til at iværksætte, vil kræve nye aktstykker, bekendtgørelser og statsstøttegodkendelser.

...

- Der lægges ikke op til at iværksætte nye tiltag rettet mod medarbejdere (fx omskoling), da en del tiltag allerede er på plads.
- Det er endnu uvist, om de foreslåede løsninger kan opnå statsstøttegodkendelse (særligt fordi reglerne om statsstøtte er ekstra skrappe på landbrugsområdet); MFVM er ved at afklare.
- Der kan desuden blive behov for ny lovgivning, der kan hjemle de foreslåede løsninger.

..."

og forevist passage fra håndakten ”Brief til møde i regeringens koordinationsudvalg den 3. november 2020” (ekstrakten s. 1976):

”...

- Der bør søges samtidighed i udmeldinger om yderligere restriktioner og kompensationer, som også udmeldt ifm. lancering af varslingsystemet.
- Regeringen vil forsøge hurtigst muligt at skabe parallelitet mellem de nye tiltag og mulighederne for kompensation.
- Enkelte sundhedsfaglige tiltag, der lægges op til at iværksætte, vil kræve nye aktstykker, bekendtgørelser og statsstøttegodkendelser.
- Der lægges op til ikke at invitere til forhandlinger – men forsøge at opnå tilslutning til de nødvendige tilpasninger.

...

- Der lægges ikke op til at iværksætte nye tiltag rettet mod medarbejdere (fx omskoling), da en del tiltag allerede er på plads.
- Det er endnu uvist, om de foreslåede løsninger kan opnå statsstøttegodkendelse (særligt fordi reglerne om statsstøtte er ekstra skrappe på landbrugsområdet); MFVM er ved at afklare.
- Der kan desuden blive behov for ny lovgivning, der kan hjemle de foreslåede løsninger.

...”,

har hun forklaret, at Erhvervsministeriet kalder en håndakt for et brief. Det input, som hun modtog fra Søren Bøllingtoft Knudsen, satte hun ordret ind i håndakten til KU-mødet den 3. november 2020.

Den 4. november 2020 deltog hun i et tilbagemøde, hvor hun fik besked om regeringens beslutning fra KU-mødet den 3. november 2020. Efter dette møde var hun dog i tvivl om, hvorvidt avlsdyrene også skulle aflives. Det var først i løbet af dagen, at hun blev klar over omfanget af regeringens beslutning, herunder at beslutningen også omfattede avlsdyrene.

Forevist Carsten Kjær Joensens mail af 4. november 2020 kl. 11.11 (ekstrakten s. 2251) til hende med emnet ”Mink”:

”...

FVM: Operationen skal køre i NOST. Lave en plan. Politiet er lead men forsvaret støtter. Men ved ikke noget om gift.

MFVM: Er der containere nok til de døde mink, er der nok folk til at kontrollere at aflivning sker.
Forsvaret: Det kan vi hjælpe med. Under politimæssig kommando.

MFVM: Forbrænding. I København. FVM: NOST forholde sig til det.

MFVM: NOST finde ud af hvordan man optæller de sidste farme.

NOST indkaldes i dag.

To benet spor: Turbo aflivning og gøre giftplan klar. ?

EM: Ikke nogen der vil forbyde minkproduktion i dag? JM: Ikke bekræfte. Også betydning for erstatning ift. produktionsanlæggene. Skal afklares meget hurtigt. Vigtigt ift. kommunikation.

Krigskassen: Større beløb end 150m? FM?

...”,

har hun forklaret, at hun ikke ved, hvor disse noter hidrører fra. Hun tror, at det var Carsten Kjær Joensens huskenoter i forhold til, hvad Erhvervsministeriet skulle være opmærksom på.

Adspurgte af kommissionen og forevist udkastsversion af bilag 2 ”Kompensation til minkavlere mv.” af 3. november 2020 (tillægsekstrakt 3 s. 20):

”...

Stærke forbehold knyttet til begge modeller

Der tages et generelt forbehold for statsstøttegodkendelse af de foreslåede løsninger.

Konkret tages der forbehold for mulighederne for at kompensere minkavlere i lyset af EU-landsbrugsstøtteregler. Dette undersøges nærmere af Miljø- og Fødevareministeriet og Justitsministeriet.

...”,

har hun forklaret, at hun ikke ved, hvem der forfattede den foreviste passage, men bilaget blev udarbejdet i kontoret, der arbejdede med kompensationsordninger, og muligvis i samarbejde med Erhvervsministeriets juridiske afdeling. Hun ved ikke, hvem der er kontorchef i dette kontor. Søren Bøllingtoft Knudsen arbejdede i kompensationsafdelingen, og han sendte bilaget til hende. Kompensationsafdelingen havde en anden direktør end den juridiske afdeling.

Adspurgte af kommissionen har hun forklaret, at der den 4. november 2020 blev sendt en mail mellem nogle direktører i Erhvervsministeriet, som hun fik tilsendt i kopi, hvori Justitsministeriet skrev, at arbejdstesen var, at der var hjemmel i § 30 i lov om hold af dyr. Hun fik utrolig mange mails den 4. november 2020.

Forevist mailkorrespondancen mellem hende og Søren Bøllingtoft Knudsen den 30. november 2020 kl. 21.26 (tillægsekstrakt 3 s. 415), som tillige blev sendt i kopi til Carsten Kjær Joensen, med emnet ”Sendt til MFVM => til KU-drøftelse”:

”...

Fra: Søren Bøllingtoft Knudsen (EM-DEP) ...

Sendt: 30. november 2020 21:26

Til: Ane Myrhøj Bisgaard (EM-DEP) ...

Cc: Carsten Kjær Joensen (EM-DEP) ...

Emne: Re: Sendt til MFVM => til KU-drøftelse

Hej Ane

Ja, det er os der efter telefonisk dialog med JM tog de nævnte forbehold i kompensationsbilaget.

Mvh.

Søren

Den 30. nov. 2020 kl. 21.14 skrev Ane Myrhøj Bisgaard (EM-DEP) ...:

Hej Søren

Jeg er ved at færdiggøre tidslinien om mink ift. MD's bestilling

Anne Krabbe har sendt mig denne. Er det jer/EM, der har bidraget vedr. lovhjemmel for de to kompensationsordninger i vedhæftede?

Der står bl.a. flg. om kompensation i form af hjælpepakke ved dvale-model samt hjælpepakke ved nedlukning af erhvervet:

Der tages samtidig forbehold for, hvorvidt og hvordan den juridiske hjemmel til at gennemføre de foreslåede løsninger kan findes. Det er umiddelbart vurderingen, at det hverken er muligt at tvangslukke eller lægge minkerhvervet i dvale med hjemmel i epidemiloven eller Sundheds- og Ældreministeriets forbudsbekendtgørelse, da minkavlere ikke er levnedsmiddelsproducenter. Et forbud vil således skulle hjemles i Miljø- og Fødevareministeriets Bekendtgørelse om COVID-19 hos pelsdyr eller ved lov. Miljø- og Fødevareministeriet og Justitsministeriet er ved at afklare dette spørgsmål.

Vh. Ane

...”,

har hun forklaret, at det var kompensationskontoret, der var pennefører på bilag 2 til KU-sagen. Hun ved ikke, hvem Erhvervsministeriet havde været i kontakt med i Justitsministeriet om de pågældende forbehold i bilag 2. Hun deltog ikke i udarbejdelsen af bilag 2.

Forevist tidslinje over Erhvervsministeriets rolle i forbindelse med spørgsmålet om lovhjemmel (ekstrakten s. 5355):

”...

<p>Møde om kompensation kl. 13.30 <i>Fremgår på samme vis af redegørelsen side 21</i></p>	<p>Opstartsmøde om kompensation til minkbranchen</p>	<p>Møde på AC-niveau mellem FM, MFVM og EM (MFVM-AC har indkaldt). Intet materiale til mødet, men i mødeindkaldelsen står opstartsmøde omkring beslutningsoplæg omkompensation til minkbranchen MFVM-AC skriver: ”... <i>1. kompensation for nedslagning af avlsdyr (kører i kendt spor)</i></p>
---	--	---

...”,

har hun forklaret, at hun ikke husker, om der på dette møde den 5. november 2020 blev drøftet noget vedrørende lovhjemmel.

Mette Frederiksen

Mette Frederiksen - har under afhøring i kommissionen den 9. december 2021 – forklaret blandt andet, at hun har været medlem af Folketinget siden 2001. Hun var henholdsvis beskæftigelsesminister og justitsminister i perioden 2011-2015 i regeringerne Helle Thorning-Schmidt I og II. Hun har været formand for Socialdemokratiet siden 2015. Hun har været statsminister siden den 27. juni 2019 i regeringen Mette Frederiksen.

Forevist Udvalget for Forretningsorden 2018-2019 (2. samling) UFO Alm. del – endeligt svar på spørgsmål 20, som indeholder gengivelsen af et samråd med statsministeren fredag den 27. september 2019, hvorunder statsministeren udtalte sig bl.a. om styrkelsen af Statsministeriet mv. i tilknytning til sin tiltræden som statsminister i 2019, (tillægsekstrakt 6, s. 262f):

”...

Samråd fredag den 27. september 2019 kl. 14-15

Besvarelse af samrådsspørgsmål A (alm. del) fra Udvalget for Forretningsordenen

Spørgsmål:

Statsministeren bedes redegøre for etableringen af et nyt politisk sekretariat i Statsministeriet, herunder for, om regeringen arbejder på at etablere lignende politiske sekretariater i fagministerierne. Statsministeren bedes samtidig redegøre for, hvilke muligheder Folketinget har for at føre demokratisk kontrol med det politiske sekretariat, herunder de beslutninger, som den nyoprettede funktion som stabschef i Statsministeriet, der har fået permanent sæde i regeringens koordinationsudvalg og økonomiudvalg, træffer.

Svar:

[Indledning]

Tak for invitationen til at komme her i dag i Udvalget for Forretningsordenen.

Jeg er blevet bedt om at komme for at besvare udvalgets spørgsmål A, der drejer sig om den styrkelse af Statsministeriet, som jeg har besluttet, og om ansættelsen af en stabschef i Statsministeriet.

...

Derfor er det efter min opfattelse helt afgørende, at en regering har de bedst mulige rammer for at gennemføre den politik, den er valgt på.

Og for denne regering er det et led heri, at Statsministeriet får en styrket rolle i forhold til at udvikle regeringens politik på centrale områder og følge op på regeringens prioriteter.

Man kan have forskellige meninger om det. Andre kan mene, at man bør organisere sig anderledes. Eksempelvis, at politikudvikling fortrinsvis skal ske i Finansministeriet.

Men jeg ser sådan på det, at det er nødvendigt at give Statsministeriet flere muskler i forhold til politikudvikling og koordination. Og det er en naturlig følge af, at jeg i højere grad end det, der har været

traditionen, ønsker som statsminister at sætte mig for bordenden for at få gennemført regeringens kerneprioriteter.

...

Det er en organisation, som kan bidrage til, at Statsministeriet er helt inde i maskinrummet, også når de politiske løsninger kræver nytænkning og mere omfattende processtyring. Som det f.eks. vil være tilfældet, når vi tager hul på det vigtige arbejde med en selvstyrereform for den offentlige sektor

...”,

og forespurgt, hvilken betydning Statsministeriets nye struktur har haft for hendes rolle som statsminister, herunder hendes ønske om i videre omfang at ”sætte sig for bordenden”. Hertil har hun forklaret, at det er ”gode citater” fra et samråd, som blev afholdt kort efter hendes tiltræden som statsminister. På det tidspunkt var der en del interesse omkring styrkelsen af Statsministeriet. Det vil altid være sådan i en regering, at nogen ministerier har en mere tværgående og koordinerende rolle end andre; det gælder f.eks. Finansministeriet, Justitsministeriet og Udenrigsministeriet. Hendes vurdering var, at Statsministeriet skulle have ”en større muskelmasse” til at kunne gøre noget af det samme; altså være koordinerende, stærkere på analysen samt være i stand til at understøtte regeringen og statsministeren i at gennemføre regeringens politik.

Det kan lyde mærkeligt, men efter 20 år som medlem af Folketinget må hun konstatere, at man som minister bruger tiltagende mere tid på drift og håndtering af pressen, i stedet for at bruge tiden på politikudvikling. Politikudvikling er det, som skaber forandring i samfundet. Formålet med styrkelsen af Statsministeriet var derfor at forstærke demokratiet. Forespurgt, hvad det indebærer, at Statsministeriet skal helt ind i ”maskinrummet” svarede hun, at det forhold, at Statsministeriet skal ind i ”maskinrummet” ikke ændrer på de mere formelle spilleregler for en regerings arbejde, herunder hvem der har ansvaret for ressort mv. Hun ønsker i den anledning at henlede kommissionens opmærksomhed på indholdet af Statsministeriets brev af 6. oktober 2021 til Minkkommissionen (tillægsekstrakt 6, s. 151):

”...

Det er således op til den til enhver tid siddende regering at tilrettelægge arbejdet, som man finder det mest hensigtsmæssigt, herunder hvilke regeringsudvalg der skal være, hvilke sager der skal drøftes i disse, og hvem der deltager i møderne.

...”

Det handler således om, at Statsministeriet skal være i stand til at kunne løfte den mangfoldighed af opgaver, som et statsministerium i dag skal kunne løse. Hun ønsker i den forbindelse videre at henlede kommissionens opmærksomhed på besvarelsen af det tidligere omtalte samrådsspørgsmål [gengivet ovenfor], hvoraf fremgår tillige (tillægsekstrakt 6, s. 164):

”...

Det kræver flere muskler i Statsministeriet. For at sætte det lidt i perspektiv er der i dag under 50 akademiske medarbejdere ansat i Statsministeriet, herunder 15 i Statsministeriets Indenrigspolitiske Afdeling. I alle de andre departementer i centraladministrationen er der i dag i alt over 3.000 akademiske medarbejdere ansat.

...”

Som det fremgår af besvarelsen, er der heldigvis mange dygtige embedsmænd ansat i centraladministrationen, men stadig med et forholdsmæssigt meget lille statsministerium. Forespurgt om, hvilket "maskinrum" hun ønsker at komme ind i, svarede hun, at hun ikke vil ind i "maskinrummet" i forhold til sagsbehandling. "Det kunne hun ikke drømme om". Sagsbehandling pågår i ressortministerierne. "Maskinrummet" handler også om idéudvikling, innovation, udfordring, det at lade sig udfordre mv. "Maskinrummet" handler om evnen til at få omsat politiske overvejelser og tanker til konkret politik. Det handler om fastholde evnen til arbejde med udvikling i en tid, hvor drift fylder mere og mere. Ellers risikerer man, at dansk politik primært bliver drift og ikke udvikling.

Styrkelsen af Statsministeriet blev tænkt uafhængigt af coronapandemien. Strukturændringen i Statsministeriet har ikke haft nogen væsentlig betydning for regeringens håndtering mv. af coronapandemien i foråret og efteråret 2020. Styrkelsen af Statsministeriet har derimod haft en konkret betydning for andre politiske forløb under pandemien, bl.a. det politiske arbejde med en værdig tilbagetrækning for nedslidte lønmodtagere. Adspurgt om, hvorvidt Statsministeriet var med i "maskinrummet" under arbejdet med pandemien i efteråret 2020, svarede hun: "Hertil er svaret et klart nej". Styrkelsen af Statsministeriet kan bedst illustreres ved forskellige politiske initiativer, bl.a. regeringens nye reformforslag fremsat i august 2021: "Danmark kan mere 1"; Statsministeriets nye økonomiske udviklingsafdeling bidrog hertil. Det ville Statsministeriet ikke kunne have gjort før styrkelsen. Styrkelsen af Statsministeriet har ikke haft nogen sammenhæng med regeringens håndtering af coronapandemien. Forespurgt, om styrkelsen af Statsministeriet gav Statsministeriet en benefit i forhold til regeringens håndtering af corona i mink i efteråret 2020, svarede hun: "Nej, det mener jeg ikke". Styrkelsen af Statsministeriet har dog haft den benefit, at Statsministeriet – trods Danmark har befundet sig i den største krise siden 2. verdenskrig - har kunnet beskæftige sig med traditionel politisk udvikling mv. i de perioder under pandemien, hvor smitten midlertidigt har "sluppet sit tag" i Danmark.

Forevist Statsministeriets brev af 21. oktober 2021 til Minkkommissionen, hvori Statsministeriet bl.a. redegør for den retlige status af regeringsudvalgene, (tillægsekstrakt 6, s. 152):

"...

Regeringsudvalgene er politiske i den forstand, at de ikke rent retligt er tillagt kompetence til at træffe beslutninger på et område, der henhører under en ministers ressortansvar. Hvis et regeringsudvalg tiltræder (eller afviser) en indstilling i en sag, vil det således fortsat være den ansvarlige fagminister, der efterfølgende formelt træffer beslutningen, og som dermed vil være ansvarlig herfor. Det følger af ministerialsystemet, hvorefter den enkelte fagminister er ansvarlig for eget ressortområde

...",

og forespurgt, hvilken betydning det har for K-udvalget, svarede hun, at hun mener, at det forudgående afsnit i Statsministeriets brev bør læses i kontekst:

"...

At en minister er formand for et regeringsudvalg, indebærer primært, at det pågældende ministerium udsender dagsorden og materiale til brug for udvalgets møder. Formandskabet har derimod ikke betydning for ressortansvaret for de sager, der drøftes på udvalgets møder, eller de beslutninger, som den ressortansvarlige minister træffer på baggrund af et møde i regeringsudvalget

.."

Det er statsministeren, som er formand for regeringens koordinationsudvalg, K-udvalget. Sådan har det også været under tidligere regeringer. Det er Statsministeriet, som har ansvaret for at udsende dagsorden og materiale til brug for et KU-møde. Det er derimod ikke Statsministeriet, som udarbejder materialet. Statsministeriet har en form for "vicevært-funktion". Det er altid den enkelte fagminister, som har ansvaret for den beslutning, som træffes på et KU-møde; den enkelte fagminister har også ansvaret for at udføre beslutningen. KU-udvalgets beslutninger træffes ikke ved stemmeflertal. Mødedeltagerne kan have divergerende holdninger til en sag. Hun har deltaget i KU-møder både som statsminister og dermed som formand for udvalget, men hun har også deltaget i KU-møder som ressortminister i regeringerne Helle Thorning-Schmidt I og II. Proceduren har altid været den, at det er den ansvarlige fagminister, som fremlægger sagen. Flere fagministre og flere fagministerier kan have været involveret i udarbejdelsen af sagen. Der pågår en drøftelse; drøftelsen kan pågå over flere KU-møder. Der vil herefter blive opsummeret; det kan være mødelederen, som opsummerer, men det kan også være den ansvarlige ressortminister, som bliver bedt om at opsummere. K-udvalget er et konsensus-forum. Mødelederen kan have behov for at veje stemningen hos mødedeltagerne. Det er ikke statsministeren, som træffer beslutningen på et KU-møde. Hun ønsker i den anledning på ny at henvende kommissionens opmærksomhed på indholdet af Statsministeriets brev af 21. oktober 2020 [gengivet ovenfor], hvoraf fremgår, at regeringsudvalgene rent retligt ikke er tillagt kompetence til at træffe beslutninger. Adspurg om, hvorvidt regeringens beslutning i sidste ende ligger i statsministerens hænder på et K-udvalgsmøde, svarede hun: "Svaret er det samme. Der er en politisk drøftelse. Man når frem til en konklusion. Rent retligt træffer regeringsudvalget ikke en beslutning. Det er det, som står i notatet [Statsministeriets brev af 21. oktober 2021]. Det er også den måde, som regeringen arbejder på."

Hun medgiver, at regeringsudvalgene træffer beslutninger, men regeringsudvalgene er rent retligt ikke tillagt en kompetence. Forespurgt om, hvad hun mener med "rent retligt", svarede hun, at hun er politiker, og når det kommer til det rent juridiske, så henholder hun sig til det, som Justitsministeriet og Statsministeriet oplyser hende om. Hun henholder sig derfor til indholdet af Statsministeriets brev af 21. oktober 2021, som er gengivet ovenfor. Det er således den enkelte ressortminister, som formelt træffer beslutningen. Det gælder i alle sager.

Udspørgeren tilkendegav, at han ikke ønskede at få svar på, hvem der formelt træffer en beslutning, men i stedet ønskede at få svar på, hvem der træffer en beslutning på et K-udvalgsmøde. Adspurg om, hvorvidt det er statsministeren, som træffer en afgørelse på et K-udvalgsmøde, svarede hun: "Nej".

Hun er enig i, at det tilkommer statsministeren at fordele de enkelte ressortområder. Det fremgår af grundlovens § 14. Det sker typisk ved en regerings tiltrædelse. Det kan også ske undervejs i en regeringsperiode. Det er ikke noget, som sker fra den ene dag til den anden, da det kræver involvering af Hendes Majestæt Dronningen. Behandling af enkeltsager kan i princippet godt flyttes fra et ressortministerium til et andet, f.eks. som følge af inhabilitet. I en sådan situation sker overflytningen af sagen heller ikke i en uformel proces. Der kører en helt formel proces. Forespurgt, om man kan forestille sig, at en konkret sags behandling overføres til Statsministeriet, svarede hun, at hun ikke kan komme i tanke om fortilfælde. Hun har svært ved at forestille sig situationen. Adspurg af sin bisidder, advokat Lars Kjeldsen, forklarede hun, at overflytning af ressortområder i hendes tid som statsminister først er sket efter alle tænkelige afklaringer mv.

Supplerende adspurgt af kommissionen om grundlovens § 14 og forespurgt, om statsministeren har gjort sig tanker om at bruge bestemmelsen til at tilrettelæggelse af arbejdet under coronapandemien, f.eks. for at fjerne arbejdsopgaver fra belastede ministerier, har hun forklaret, at der har været et ekstremt arbejdspres på embedsmænd, styrelser og visse ministre under coronapandemien. Undervejs er f.eks. ældreområdet blev flyttet fra Sundhedsministeriet til Socialministeriet, som hun vurderede havde mindre travlt. Hermed blev der frigjort ressourcer i Sundhedsministeriet til håndtering af pandemien og sundhed mere generelt. Efter Mogens Jensens afgang blev der også foretaget ressortomlægning, idet nordiske anliggender blev flyttet til udviklingsministeren.

Hun blev forelagt en orienteringssag om mink i juni 2020. Det var ikke til sag til resolvering. Hun var forud herfor blevet orienteret om mink i Holland. Forevist ekstrakten, s. 21:

”...

Til: Andreas Meldgaard Goth ...

Cc: Peter Kaarre Larsen ..., Christian Liebing ..., Politisk Sekretariat (Politisk-Sekretariat [Statsministeriet]), Pelle Pape ..., Nicholas Rahui Webster Rømer ...

Fra: Anders Kappel ...

Titel: SV: Til STM - haster: Håndtering af COVID-19 udbrud på minkfarm.pdf

Sendt: 17-06-2020 10:12

Kære A.

Godkendt af STM.

Bh. Anders

Fra: Nicholas Rahui Webster Rømer ...

Sendt: 16. juni 2020 23:24

Til: Pelle Pape ...; Politisk Sekretariat [Statsministeriet]

Cc: Anders Kappel ...; Peter Kaarre Larsen ...; Christian Liebing ...; Andreas Meldgaard Goth ...

Emne: Vs: Til STM - haster: Håndtering af COVID-19 udbrud på minkfarm.pdf

Til orientering

Fra: Nicholas Rahui Webster Rømer ...

Dato: 16. juni 2020 kl. 23.23.03 CEST

Til: Peter Kaarre Larsen ...

Cc: Anders Kappel ..., Bettina Pedersen ..., Martin Hellesen ..., Randi Vanderskrog Untidt ..., Christian Liebing ..., Andreas Meldgaard Goth ...

Emne: Til STM - haster: Håndtering af COVID-19 udbrud på minkfarm.pdf

Kære Peter

OK fra BBB og klar til STM. STM bør se sagen fra morgenstunden.

Akten er ikke tilpasset, så de første par sider er blanke og overflødige og bør fjernes inden STM får sagen.

@ Pelle: Barbara har bedt om, at du får sagen til orientering.

Følger i F2 i morgen tidlig.

...”

har hun forklaret, at hun ikke er involveret i, hvilke sager, som forelægges statsministeren til orientering. Det er en beslutning, som træffes enten i ressortministeriet eller i Statsministeriet. I den konkrete sag tror hun, at man har tænkt, at udbruddet af smitte på en minkfarm var en yderligere udfordring i

forhold til covid-19, hvorfor det var relevant at orientere statsministeren. Hun blev løbende orienteret om alle mulige andre spørgsmål i forhold til covid-19; det lige fra værnemidler, opbygning af testkapacitet, situationen på landets plejehjem mv. Det er en helt forkert tanke, hvis man tror, at den konkrete orientering af statsministeren i juni 2020 var udtryk for, at hun var på vej ind i det af udspørgeren før omtalte ”maskinrum”. Hun ville også være blevet orienteret om svineinfluenza. Supplerende adspurgt af kommissionen om ”den første gule sag” omhandlende smitteudbrud på en minkfarm i juni 2020 (tillægsekstrakt 4, s. 8-11), og foreholdt, at der lagdes op til en tiltrædelse, ligesom det fremgår, at sagen blev godkendt af statsministeren (ekstrakten, s. 22). Hertil svarede hun, at det godt kan lægges til grund, at sagen blev godkendt. Det betyder imidlertid ikke, at hun foretog sagsbehandling; godkendelsen var et udtryk for, at statsministeren skulle sige ”OK” til at man gik videre som indstillet. Det var fordi, at det handlede om corona og havde et vist omfang. Der er ingen tvivl om, at hun er blevet inddraget mere i coronaspørgsmål end en statsminister normalvis ville blive, men man kan sagtens forestille sig, at sager, som har en vidtrækkende konsekvens forelægges en statsminister, f.eks. en sag om fugleinfluenza.

Forevist ”gul sag” omhandlende iværksættelse af overvågningsstrategi for covid-19 i mink, (ekstrakten, s. 45 og 54), hvoraf ses, at hun fik forelagt strategien til godkendelse den 19. juni 2020, har hun forklaret, at det er korrekt, at hun godkendte overvågningsstrategien. Godkendelsen af overvågningsstrategien er heller ikke et udtryk for, at hun var inde i det af udspørgeren før omtalte ”maskinrum”. Forelæggelsen var et udtryk for, at man mente, at sagen havde en sådan karakter, at statsministeren ikke alene skulle se sagen, men også have lejlighed til at gennemgå sagen samt have mulighed for at reagere mv. Godkendelsen var ikke udtryk for, at hun var involveret i den konkrete overvågningsstrategi. Forevist uddrag af cover til den ”gule sag” omhandlende overvågningsstrategi for covid-19 i mink (ekstrakten s. 46):

”...

Den 16. juni blev der konstateret positive forekomster af COVID-19 blandt mink på en farm i Nordjylland. Regeringen besluttede ud fra et forsigtighedsprincip at:

A. Nedslagte (aflive) dyrene på den berørte farm.

B. Igangsætte en teststrategi for at afsøge udbredelsen af COVID-19 blandt mink i Danmark.

...

Det bemærkes, at Fødevarestyrelsen pt. forfølger en strategi, hvor smittede besætninger nedslagtes. Såfremt der konstateres COVID-19 blandt mink på flere farme, kan omkostningerne forbundet med erstatningerne herfor potentielt blive betydelige. Fx skønnes en situation med smitte på 10 pct. af farmene i Danmark at kunne beløbe sig til erstatningsomkostninger på 1,0-1,5 mia. kr.

...

Det indstilles, at:

- Den foreslåede overvågningsstrategi i vedlagte notat tiltrædes.
- Regeringen orienteres om resultaterne fra stikprøverne og på den baggrund forelægges et oplæg til den videre proces.

Vedlagt

1. Notat – Overvågningsstrategi for COVID-19 i mink

...”,

har hun forklaret, at hun husker, at hun læste sagen. Det gjorde hun på en fin sommeraften. Sagen var overskuelig. Foreholdt sin svarmail, hvori hun skrev (ekstrakten, s. 54): ”Ok. Vil dog betvivle om det er nok”, har hun forklaret, at hun tydeligt kan huske, at hun skrev således på sagen. I juni 2020 var man nogle måneder ind i pandemien; de forudgående måneders erfaring med corona havde vist, at det var vigtigt at reagere hurtigt. Hun betvivlede, om det, som var indstillet, var tilstrækkeligt. Hun ønskede at sende et signal om, at hun havde læst sagen og at der var opbakning fra hendes side til det indstillede. Samtidig ønskede hun også at ”rejse et flag”, hvor hun udtrykte et vist forbehold: ”Men, men, men” Der var ikke nogen efterfølgende dialog. Hendes svarmail er heller ikke udtryk for, at hun var inde i det af udspørgeren før omtalte ”maskinrum”.

Adspurgt om, hvorvidt hun som statsminister fik tilbagemeldinger fra de forskellige regeringsudvalg og forberedende møder til regeringsudvalg omhandlende mink i løbet af efteråret 2020, forklarede hun, at hun som udgangspunkt orienteres om afholdelse af CU-møder og ØU-møder. Hun plejer også at få dagsorden til ØU-møder, så hun er orienteret om, hvilke sager, som er på dagsordenen. Hun modtager derimod ikke sagerne. Hun modtager ikke et referat af ØU- og CU-møderne, med mindre der er konkret anledning hertil. Det kan f.eks. være, at formanden for et regeringsudvalg mener, at statsministeren skal orienteres om forløbet af et møde. Det kan også ske i de tilfælde, hvor der på et ØU- eller CU-møde træffes beslutning om, at en sag skal op i regeringens koordinationsudvalg, K-udvalget. Som statsminister har hun f.eks. en tæt kontakt til finansministeren, som er formand for Økonomiudvalget, Ø-udvalget. I konkrete tilfælde får hun også en tilbagemelding fra medarbejdere i Statsministeriet. Det skete f.eks. i forlængelse af mødet i Ø-udvalget den 30. september 2020, hvor hun fik en mundtlig tilbagemelding fra Statsministeriets departementschef, som fortalte, at der havde været en længere diskussion om mink. Der havde været øget opmærksomhed omkring mink. Hun fik oplyst, at finansministeren på mødet havde understreget, at Finansministeriet og finansministeren ønskede at få redegjort mv. for forskellige udfaldsrum og scenarier i forhold til minksmitte. Hun forstod på Barbara Bertelsen, at finansministeren ønskede, at man vendte tilbage til sagen om mink. Forespurgt, om hun har en mere konkret viden om, hvad formanden for Ø-udvalget, finansminister Nicolai Wammen, bad de tre ressortministerier (Erhvervsministeriet, Miljø- og Fødevarerministeriet og Sundhedsministeriet) om at forberede mv., forklarede hun, at hun forstod det sådan, at finansministeren havde bedt om yderligere opfølgning, herunder en beskrivelse af yderligere muligheder for indgriben. Om det skulle ske i form af en sag eller et nyt møde, det ved hun ikke.

Supplerende adspurgt af kommissionen om tilbagemeldingen fra Barbara Bertelsens, og forespurgt, om hun og Barbara Bertelsen havde en forventning om, at der kom en sag, forklarede hun, at det ville være Barbara Bertelsen, som hørte herom, da hun [Mette Frederiksen] ikke selv deltager i ØU-møder. Det er sjældent, at departementschefen i Statsministeriet behøver at sige, at hun [departementschefen] følger arbejdet; hun [Mette Frederiksen] har ikke tidligere i sit liv oplevet et menneske med så stor en arbejdskapacitet og dygtighed som Barbara Bertelsen.

Hun mener ikke, at hun fik en specifik tilbagemelding om forløbet af CU-mødet dagen efter den 1. oktober 2020, men hun blev orienteret om etablering zoner mv. Mink fyldte meget i regeringen på det tidspunkt. Hun ved, at der er en sammenhæng mellem mødet den 30. september 2020 og mødet den 1. oktober 2020.

Hun går ud fra, at Statsministeriets departementschef, som deltager i ØU-møderne, har adgang til både dagsorden og de underliggende sager. Der har været tilfælde, hvor hun er blevet forelagt en ØU-

sag; f.eks. hvis en sag er kontroversiel, og hvor der kan være spørgsmål om, hvorvidt sagen skulle løftes op i regeringens koordinationsudvalg, K-udvalget.

Forespurgt, om hun den 1. oktober 2000 havde dannet sig et indtryk af, hvordan man skulle bekæmpe smitten i mink, svarede hun, at det havde hun ikke. Hun kan heller ikke forestille sig, at Barbara Bertelsen havde gjort sig overvejelser herom. Hun har ikke drøftet muligheder for bekæmpelse af smitte blandt mink med Barbara Bertelsen. Hun kan ikke forestille sig, at der har været drøftelser om aflivningsmetoder mv. i Statsministeriet. Statsministeriets opmærksomhed var på den generelt stigende covid-19-smitte blandt mennesker. Smitten blandt minkene ”lagde sig oven på” de udfordringer, som der i forvejen var. ”Vi var bekymrede. Vi var i arbejdstøjet dag og nat”. Hun havde imidlertid ikke overvejelser om nedslagning om alle mink på det tidspunkt.

Forevist mailkorrespondancen internt i Erhvervsministeriet den 21. oktober 2020, hvori det blandt andet fremgår, at Statsministeriets departementschef er mere hardliner i forhold til mink end statsministeren, (ekstrakten, s. 1208):

”...

Fra: Søren Gaard (EM-DEP)

Til: Line Nørbæk (EM-DEP); Anders Thusgaard (EM-DEP)

Cc: Anne Dahl Krabbe (EM-DEP); Lærke Bojsen-Møller (EM-DEP)

Emne: MINK og ØU

Dato: 21. oktober 2020 18:39:49

Vedhæftede filer: image001.png

image002.jpg

image003.jpg

image004.jpg

image005.jpg

Kære begge

MIN havde følgende ønske fr ØU: STM skal til nordjylland i morgen, og der skal holdes øje med hvad hun siger i ft mink. Han tilkendegav på ØU at reg har en svag sag. Han sagde at regeringens linje bør være at Vi går ikke på kompromis med sundhed. Derfor Etableret et sektorpartnerskab med mink om hvordan vi passer på avlsdyr og hvordan DK fortsat er en aktør . Vi skal udfordre 7½ km radius så vi kun slår syge dyr ihjel. Få landmændene til selv at passe på minkene så der ikke kommer udenlandsk arbejdskraft i nærheden. DVS følge linjen fra REC mødet d.d. STM DC var mere hardliner, men EM mener ikke, at STMn er på samme linje, men mere på Simon.

Vil Ifølge op?

Mvh

Søren

...”,

og forespurgt, om Barbara Bertelsen var mere ”hardliner” end hun og erhvervsminister Simon Kolstrup, har hun forklaret, at det er svært at gå ind i en vurdering af, hvad en medarbejder i et andet ministerium skriver om en anden medarbejder i centraladministrationen. Hun var på vej til Nordjylland for at tale med fiskere om Brexit. Det kunne forudses, at der evt. kunne komme spørgsmål om mink. Hun ved ikke, hvordan man har udlagt Barbara Bertelsens udsagn. Hun [Mette Frederiksen] har en stor veneration for dansk landbrug, herunder minkavl. Hun [Mette Frederiksen] og regeringen kan godt have givet udtryk for, at man skal passe på dansk erhvervsliv – trods sundhedssituationen. Hun husker ikke, at departementschef Barbara Bertelsen så anderledes på situationen. Det har hele tiden handlet om, hvordan Danmark kom bedst igennem krisen.

Forevist sms-korrespondancen mellem Tejs Binderup og Anne-Mette Lyhne Jensen den 22. oktober 2020, hvori Anne-Mette Lyhne Jensen skrev om melding fra ”højeste sted”, (tillægsekstrakt 2, s. 575-576):

”...

Tejs Binderup kl. 15.03:

Kan jeg ringe senere?

Anne-Mette Lyhne Jensen:

Ja, men jeg er heller ikke nem at træffe i dag – så prøver lige på sms: skal sikre mig, at du har hørt melding fra højeste sted om, at minkene skal aflives nu. NOST indkalder til møde, men alternative aflivningsmetoder skal i brug (gift) og så er der noget om at de ikke smittede farme mangler 68 afgørelser inden der kan ske aflivninger + spørgsmål om det virkelig kan have sin rigtighed, at ’raskmeldte’ farme ikke skal aflive. Jeg hører, at der er konstateret smitte på nogle ’raskmeldte’ farme. Der er KU i morgen, så hvis I har brug for regeringsmandat til noget, kunne det jo være dér!

Tejs Binderup:

Jeg har ikke hørt noget

Har lige talt med FM. Det havde øjensynligt heller ikke hørt noget. Ellers havde de vel nævnt det.

...”

og forespurgt, om der op til KU-mødet den 23. oktober 2020 var drøftelser om, at alle mink skulle aflives, forklarede hun, at det ikke er noget, som hun kan genkende. Hun var ikke meget involveret i spørgsmål om mink. Hun blev orienteret om drøftelser i bl.a. regi regeringens ØU-udvalg. Hun blev først for alvor involveret i mink op til KU-mødet den 3. november 2020.

Forevist den videre sms-korrespondance mellem Tejs Binderup og Anne-Mette Lyhne Jensen den 22. oktober 2020, (tillægsekstrakt 2, s. 577-578):

”...

Tejs Binderup:

Jeg har tidligere forsøgt at spørge ind til gift. Fik at vide, at det var veterinærfagligt udelukket

Anne-Mette Lyhne Jensen:

SST og SSI har rejst alvorlig bekymring omkring hastigheden i aflivninger overfor STM og os overfor af CU

...

Anne-Mette Lyhne Jensen:

Ved ikke hvordan det opstod – om det var STM selv der spurgte SSI...

...”

og forespurgt, om hun havde hørt om bekymring i forhold til aflivningshastighed, har hun forklaret, at det ikke er noget, som hun har bidt mærke i. Hun kan ikke afvise, at det er blevet sagt. Hun har ikke nogen erindring om, at hun har haft en samtale med Kåre Mølbak herom. Det ville ikke være naturligt, at hun tog kontakt til Kåre Mølbak, men der blev jo holdt mange møder på det tidspunkt, hvori de begge deltog. På disse møder kan de sagtens have talt om mink. Hun har ingen specifik erindring herom.

Det, som var regeringens primære opgave i slutningen af oktober 2020, var nok corona, men der var også andre politiske spørgsmål på dagsordenen.

Forevist departementschef Barbara Bertelsens brev af 27. oktober 2020 til ministrene, departementscheferne samt kabinetssekretæren, hvori der blev givet en orientering om beslutninger mv. på regeringen Mette Frederiksens ministermøde nr. 29 i Statsministeriet tirsdag den 27. oktober 2020, (ekstrakten, s. 1242):

”...

REGERINGSARBEJDET

Status for covid-19 i Danmark

Statsministeren orienterede om, at Danmark nu befinder sig alvorlig situation i forhold til corona-epidemien. Udviklingen i Europa er ildevarslende. Derfor er situationen nu sådan, at håndteringen af covid-19 er den primære opgave for regeringen.

...

Statsministeren tilkendegav på den baggrund, at det er afgørende, at smitten i Danmark kommer ned, og at der i forlængelse heraf bliver vedtaget hjælpepakker, der holder hånden under økonomien.

Statsministeren bad om, at alle ministre gennemgår kalenderen det næste halve år med henblik på, at der i god tid kan træffes beslutninger om evt. nødvendige aflysninger som følge af udviklingen. Samtidig er det vigtigt at få en god dialog med aktørerne på de enkelte ministerområder.

Statsministeren understregede, at alle er ansvarlige for at håndtere egne aktører og eget ressort.

...

Statsministeren orienterede endvidere om den parlamentariske situation.

Statsministeren tilkendegav endelig, at der kan blive behov for at flytte ressourcer fra ministerier, der ikke er hårdt ramt af håndteringen af covid-19, til ministerier, der er.

...”

og forespurgt, hvad der ligger i hendes bemærkning om, at ”alle er ansvarlige for at håndtere egne aktører og eget ressort”, har hun forklaret, at det efter hendes opfattelse er interessant at dvæle ved dette referat. I slutningen af oktober 2020 var situationen den, at man var kommet godt igennem første bølge. Man var tillige kommet godt igennem sommeren. Smitten var på vej tilbage. Som det fremgår af referatet, bad hun ministrene om at lægge andre opgaver til side for at de kunne være ”på bolden” i forhold til corona. Ministrene skulle være opmærksom på eget ressort, fordi der på det tidspunkt pågik en mangfoldighed af diskussioner i tilknytning til covid-19. Det var en understregning af, at ministrene skulle være i tæt dialog med aktører og interessenter, så der blev truffet de rigtige beslutninger. Nogle ministerier var – et halvt år inde i pandemien - berørte i forhold til ressourcer. Nogle ministerier var mere bebyrdet end andre. Det havde bl.a. været udlånt en medarbejder fra Finansministeriet til Kulturministeriet for at få hjælpepakker skruet sammen, så de passede til kulturlivet. Der var også et stort pres på Udenrigsministeriet som følge af udarbejdelse af rejsevejledninger, konkret vejledning af borgere mv.

Forespurgt, om Statsministeriet ultimo oktober 2020 afgav en bestilling om mink i fremtiden til Sundhedsministeriet eller Statens Seruminstitut, svarede hun, at det har hun ikke kendskab til. Hun

kan afvise, at hun har været involveret i noget sådant. Forevist sms-korrespondance mellem afdelingscheferne Dorthe Eberhardt Søndergaard (Sundhedsministeriet) og Tejs Binderup (Miljø- og Fødevarerministeriet) den 30. oktober 2020 omhandlende en bestilling fra Statsministeriet, (tillægsekstrakt 2, s. 652-653):

”...

Tejs Binderup kl. 10.43:

Kan jeg ringe senere?

Dorthe Eberhardt Søndergaard:

Gerne. STM har bestilt sag om mink i fremtiden

Tejs Binderup:

Er lige i møde med STM. Ringer så snart jeg er færdig. Vi er gået i gang med at skrive på en sag, som vi tænker skal være en fællessag mellem jer, os, FM og EM

...”

har hun forklaret, at hun med sikkerhed ved, at hun ikke selv bestilte en vurdering. Hun har svært ved at udlede, hvad der ligger i sms-korrespondancen. Pelle Pape, Barbara Bertelsen og hendes særlige rådgiver Martin Justesen kan selvstændigt afgive bestillinger, f.eks. til Statens Seruminstitut. Der var meget minksmitte på dette tidspunkt. Derfor er det ikke unaturligt, at der var en skærpet opmærksomhed.

Forevist Martin Justesens mail sendt mandag den 2. november 2020 kl. 06.07 til bl.a. Pelle Pape, Barbara Bertelsen, Anders Kappel m.fl., hvori han indkaldte til møde med statsministeren samme dag kl. 11.00, (ekstrakten, s. 1414):

”...

Til: Anders Kappel ..., Mikkel Astrup Saugmann ..., Pelle Pape ..., Iren Mirmojtahedi ..., Barbara Bertelsen ..., Hanne Malmborg ...

Fra: Martin Justesen ...

Titel: Møde med STM kl. 11

Sendt: 02-11-2020 06:07

Hej Anders og Mikkel

Aftalt med STM vi holder videokonference kl. 11. Vil I sætte op?

Barbara/Pelle; har bedt om I er med – hun vil gerne drøfte følgende (vi kan evt også tage Bremer og Madsen med under pkt. A):

A. Covid 19

a. Interview?

b. Kreative ideer til at nå ud til befolkningen?

c. Pressemøde torsdag? Afklaring på konkrete forslag/beskæftigelse. Endelig beslutning om klima

d. Mink

...”

har hun forklaret, at ”hun” er Mette Frederiksen. Mødet blev gennemført. Hun husker dagsordenen. Hun bruger som regel en væsentlig del af sin søndag på at forberede den kommende uges arbejde. Hun tog initiativ til mødet mandag den 2. november 2020, og bad om, at mink skulle drøftes, bl.a. i

forlængelse af en forespørgselsdebat i Folketinget fredag den 30. oktober 2020. ”Vi var virkelig bekymret for situationen.” Både for covid-smitten og for covid i mink. Vi var på vej ind i anden bølge, som forstærkedes af mink. I mødet deltog bl.a. Barbara Bertelsen, Pelle Pape, Martin Justesen og Sara Vad Sørensen, som det fremgår af ekstrakten s. 1421. Hun husker ikke præcist, hvad der blev drøftet under dagsordenspunkt d) om mink. Der blev givet fulgt op på forespørgselsdebatten om fredagen. Flere partier, herunder bl.a. Enhedslisten og SF, havde i længere tid været optaget af mink. Hun kan ikke forestille sig, at der var baggrundsmateriale til brug for dagsordenspunkt d). Hende bekendt forelå der ikke nogen nye oplysninger fra Statens Serum Institut til mødet kl. 11.00.

Hun fik en opringning af Barbara Bertelsen mandag aften den 2. november 2020. Barbara Bertelsen sagde, at der skulle ske håndtering mv. af to terrorangreb i henholdsvis Frankrig og Wien. Departementschefen sagde også, at hun var blevet opmærksom på, at der kunne komme en ny risikovurdering fra Statens Serum Institut som følge af et møde i København Fur, hvorunder Kåre Mølbak havde givet udtryk for, at cluster 5 kunne udgøre en risiko for de kommende vacciner.

Hun husker tydeligt opkaldet. Hun var i isolation, og opholdt sig på Marienborg. Hun var på arbejde både dag og aften som følge af pandemien. Man var i højeste alarmberedskab både på grund af terrorangrebet i Wien, men også som følge af bekymringen i forhold til mink. Der forelå endnu ikke noget konsolideret materiale om mink. Hun drøftede ikke iværksættelse af initiativer i forhold til mink med Barbara Bertelsen, men departementschefen sluttede af med at sige: ”Nu går vi i gang med arbejdet og får udredt, hvad der er op og ned.” Det skete så i løbet af tirsdag den 3. november 2020. Hun tør ikke sige, om initiativet hertil udgik fra Statsministeriets departementschef. Hun går ud fra, at de involverede departementschefer var i fuldt beredskab. Som statsminister er hun ikke involveret i, hvordan departementscheferne tilrettelægger deres arbejde.

Forevist Johan Legarths sms-korrespondance med departementschef Henrik Studsgaard og flere andre departementschefer mandag aften den 2. november 2020 om aftenen, således som den fremstår på Henrik Studsgaards telefon, (tillægsekstrakt 3, s. 1143):

”...

Johan Legarth kl. 20.27:

Kære alle,

Har lovet Barbara, at vi fire sætter os sammen i morgen tidlig for at få talt Mink situationen igennem og skruet yderligere op for indsatsen.

Jeg foreslår kl. 09.30 (og det bliver VTC, da min minister har symptomer og afventer svar på test og jeg af den grund også holder mig hjemme til vi kender svaret).

- jeg tager rigspolitichef med og i andre må tage de styrelsescheferne i har brug for med også.

Kan dette lade dig gøre for jer?

Johan

Henrik Studsgaard kl. 20.36:

Kære Johan. Det er fint – I sender bare indkaldelse og så stiller vi hold. Bh. Henrik

Johan Legarth kl. 21.17:

Jeg tror vi er nødt til i lyset af de seneste meldinger, at stikke hovederne sammen allerede her til aften.
 – jeg får sendt et opkaldslink rundt om et øjeblik og håber at i har mulighed for at springe på kl. 21.30.
 – inviterer også Michael og Peter
 ...”;

og forespurgt, om hun blev orienteret om, at det var Barbara Bertelsen og Johan Legarth, som tog initiativet til mødet mellem departementscheferne, har hun forklaret, at det havde hun ikke kendskab til. Der foregår mange møder på niveauet ”under hende”. ”Men de gjorde jo det rigtige. De gjorde præcis hvad de skulle. De passede deres arbejde.”

Hun blev som tidligere forklaret varskoet og alarmeret i løbet af aftenen om mulig ny risikovurdering, men hun hørte først mere dagen efter.

Socialdemokratiets folketingsgruppe afholdt gruppemøde tirsdag den 3. november 2020. Mink blev bragt op som en del af den politiske diskussion. Hun erindrer ikke eksakt, hvad der blev drøftet, men hun har forud for sin afhøring i kommissionen haft lejlighed til at se sundhedsminister Magnus Heunickes noter fra mødet. Hun tager ikke selv referat af møder. Hun kan ikke huske, hvem der præcis sagde hvad. Hun kan ikke genkende Magnus Heunickes noter af, hvad hun selv skulle have sagt på mødet.

Forevist Magnus Heunickes noter fra gruppemødet den 3. november 2020 (tillægsekstrakt 9, s. 213):

”...
 Anders (Esbjerg) Kronborg
 Mink: Oppositionen angriber sundhedsmyndighederne.
 Indgreb er folkesundhedsmæssigt perspektiv.

Anette Lind
 Flest mink i Holstebro Kommune. Styr på Radikale.
 Besked nu: Afstemningerne er aflyste i dag.

MH...
 Mink, helt enig, vigtigt. Vi kan ikke sætte min over menneskeliv her. Danskerne bakker os op.

...
Mogens Jensen
 Mink: Alle står på mål for at slå de smittede mink + omkredse ned nu. Pelse
 de steder, hvor der ikke er smitte! Ellers DK et ny Wuhan, der er nye mutationer i gang.
 ...”;

og forespurgt, om hun erindrer, at Mogens Jensen gav udtryk for det, som Magnus Heunicke har nedskrevet, svarede hun, at hun ikke erindrer, hvad der præcis blev sagt på mødet. Forespurgt, om CU-beslutningen fra den 1. oktober 2020 om nedslagning i zoner, blev anfægtet på mødet, svarede hun, at hun ikke kan genkalde sig, hvad de enkelte mødedeltagere sagde.

Forevist Magnus Heunickes noter af, hvad hun skulle have sagt på mødet, (tillægsekstrakt 9, s. 214):

”...

Mette F

Mink: De skal slås ned. Underminerer vaccine, 10-fold alvorligt, det haster.

Alle sejl.

...”.

og forespurgt, om hun sagde noget i den retning, svarede hun, at hun ikke husker at have sagt noget så kortfattet. ”Det er én persons meget kortfattede referat af, hvad der blev sagt.” Hun kan godt have sagt, at det hastede, og at alle sejl skulle sættes til. Når der står, at alle mink skal slås ned, så må det være med referat til CU-beslutningen om nedslåning i zonerne. Det handlede om tempo. Hun kan godt have sagt, at der var risiko for, at vaccinerne kunne blive undermineret. Der er udeladt væsentlige ord i referatet. Det er i hendes optik ikke et referat, men alene nogle noter.

Tirsdagsgruppemøderne varer typisk 2 timer, men fordi det var virtuelt, var mødet tirsdag den 3. november 2020 kortere. Normalt starter møderne kl. 11.15.

Forevist Johan Legarths sms til Thorkild Fogde samme morgen, tirsdag den 3. november 2020 kl. 08.36, (tillægsekstrakt 4, 856-857):

”...

Johan Legarth kl. 8.36:

Tænker umiddelbart at Mink planen ser sådan ud (medmindre der kommer mindre bekymrende meldinger fra SSI i sag – eller meldingen er, at der må forventes at være 100 andre mutationer med tilsvarende problemer rundt om i Europa/verden):

Aflivning af Mink:

- beslutning om hvorvidt minkavl skal forbydes i DK
- politiet laver et nødplan for aflivning (som i nødvendigt omfang suspendere dyreværnsregler, miljøbeskyttelsesregler mv.)
- iværksættelse af kompensationsordning, der belønner minkavlere for at pelse eller slå alle deres mink ned i løbet af [10] dage.

Inddæmning blandt mennesker:

...”.

og forespurgt, om hun havde hørt om overvejelser i forhold til mink allerede tirsdag morgen den 3. november 2020, svarede hun, at det havde hun ikke. Med meldingen fra mandag den 2. november 2020 imødeså man imidlertid, at der givet vis var behov for yderligere beslutninger i forhold til mink. Hun ønsker at pointere, at det af sms-korrespondancen ikke fremgår, hvad ”alle mink” betyder. Det er en meget kortfattet tekst. Forespurgt, om hun på tirsdagsgruppemøde og det forudgående minister-møde havde overvejelser om forbud mink, svarede hun, at det havde hun ikke. Hun ved ikke, om nogen af de øvrige ministre havde overvejelser herom.

Hun kan forestille sig, at mink var til drøftelse på ministermødet tirsdag den 3. november 2020 kl. 10.00, men hun husker ikke drøftelsen. Forevist Magnus Heunickes noter fra ministermødet, (tillægsekstrakt 9, s. 216):

”...

Mogens J

Jeg har haft tekniske problemer. Mink: I de zoner skal alt slås ned nu. Pelsningssæsonen. Slås ned. Kapacitet, forbrænding... Der gøres alt! Rigtig mange tons!
 Vanvittigt at opleve hvordan V agerer: Snævre erhvervsinteresser og mink sætter de over.

Mette F

Vi har behov for at indsatsen accelereres nu! Der er ikke mere tid nu. Det må nogen af os se til sker i løbet af dagen. Vi går en hård tid i møde, det skal alle indstille sig på.
 ...”

og forespurgt til hendes bagvedliggende ræsonnement mv., hvis hun gav udtryk for synspunkter mv., som nedskrevet af Magnus Heunicke, bemærkede hun, at det igen er ét konkret menneskes noter, som kan være taget ud af en sammenhæng. Det var dog naturligt, at hun tirsdag den 3. november 2020 - oven på forespørgselsdebatten fredag den 30. oktober 2020 sammenholdt med advarslen om vacciner fra aftenen før 2. november 2020 - fremkom med synspunkter mv. om, at indsatsen i forhold til mink skulle accelereres. Det er vigtigt at sige i den sammenhæng, at det gik meget langsomt med at slå minkene ned. Magnus Heunickes noter afspejler det, som var naturligt at sige. Under ministermødet havde hun en forventning om, at der ville være mødeaktivitet om minksituationen i løbet af dagen. Hun prøvede at forberede regeringen på, at det var en hård tid, som både landet og regeringen gik i møde.

Forevist mailkorrespondancen i Statsministeriet tirsdag den 3. november 2020, hvor hun kl. 12.08 fik tilsendt overliggerberedskaber omhandlende mink til brug for spørgetime samme dag, hvoraf fremgår, at overliggerberedskabet var clearet af Justitsministeriets departementschef, (ekstrakten s. 1609-1610):

”...

Til: Mette Frederiksen ...
 Cc: Mikkel Astrup Saugmann ...
 Fra: Anders Kappel ...
 Titel: 4. Mink.docx
 Sendt: 03-11-2020 12:08
 Bilag: 4. Mink.docx;

Vedlagt opdateret beredskab på Mink. Lægger også i mappen til dig.
 /Anders

Fra: Pelle Pape ...

Sendt: 3. november 2020 12:07

Til: Anders Kappel ...; Johan Philip Zilmer-Bülow ...; Mikkel Astrup Saugmann ...; Martin Justesen ...; Sara Vad Sørensen ...

Cc: Iren Mirmojtahedi ...; Nicholas Rahui Webster Rømer ...

Emne: 4. Mink.docx

Kære alle

JM DC har clearet denne mink-version.
 Til STM hurtigt.

Iren skynd dig at få til BBB parallelt.

Bh

Pelle

...

Overliggerberedskaber til spørgetime den 3. november 2020

4. Mink

Q:

Vil regeringen være med til at nedlægge minkproduktionen i Danmark af hensyn til den store smittefare?

A:

- Jeg synes, at det er vigtigt at skille diskussionerne ad. Når vi drøfter mink i øjeblikket, så handler det om en akut sundhedsmæssig situation, der skal håndteres – ikke en mere generel drøftelse omkring minkerhvervet i Danmark som sådan.
- Vi står lige nu i en situation, hvor sundhedsmyndighederne er meget bekymrede for smitten blandt mink.
- Det er en risiko myndighederne og regeringen tager meget alvorligt.
- Derfor er det også min forventning, at myndighederne vil iværksætte yderligere tiltag.

Er STM bekendt med der er sket mutation i mink der kan påvirke vaccinen?

- Jeg er blevet oplyst, at myndighederne lige nu undersøger situationen omkring mutationer meget intensivt, at myndighederne også planlægger efter det scenarie.
- Jeg kan for nuværende ikke komme det nærmere.

...”,

forklarede hun, at den pågældende spørgetime ikke blev afholdt. Hun ved ikke, hvorfor Justitsministeriets departementschef havde clearret overliggerberedskabet. Hun kan generelt oplyse, at når hun får forelagt beredskaber, så kender hun ikke noget til underliggende forretningsgange mv.

Foreholdt, at Justitsministeriets departementschef Johan Legarth tog initiativ til, at der tirsdag den 3. november 2020 kl. 12.15 blev indkaldt til et departementschefmøde samme dag kl. 13.30 (ekstrakten, s. 1621), hvori Barbara Bertelsen ikke deltog, samt forespurgt, om hun efterfølgende blev orienteret om mødet, svarede hun, at tingene flyder sammen den dag. Som timerne gik, blev man stadig mere opmærksom på, hvad der kunne ramme Danmark. ”Alle var tunet ind på, hvad der skulle ske. Hendes kalender blev ryddet.” Forespurgt om, hvornår hendes kalender blev ryddet, svarede hun, at i og med, at hun var i isolation, så havde hun ikke nogen udgående aktiviteter. Hun har til brug for sin afhøring i kommissionen medbragt et print af sin kalender for tirsdag den 3. november 2020, hvoraf det fremgår, at der ikke var indsat møder i hendes kalender efter de før omtalte minister- og gruppemøder. Hun havde ikke mere i kalenderen den dag. Forespurgt, om det er et udtryk for, at der havde været aftaler i kalenderen, som var blevet slettet, svarede hun, at dagene omkring den 2. og 3. november 2020 var specielle, fordi mange ministre var i isolation. Hendes kalender tirsdag den 3. november 2020 om eftermiddagen var ryddet, hvilket var udtryk for, hvor alvorlig situationen var. Det var først om aftenen, at hun var fuldt bekendt med alvorligheden.

Foreholdt, at Statsministeriet ved mail sendt tirsdag den 3. november 2020 kl. 13.49 tog initiativ til afholdelse af yderligere et departementschefmøde samme dag kl. 14.45 (ekstrakten, s. 1669), forklarede hun, at hun ikke var involveret i departementschefmødet. Det meste af dagen handlede om mink og corona. Hun ved ikke, hvornår hun præcist blev orienteret om de forskellige møder i løbet af dagen. Forespurgt, om hendes departementschef Barbara Bertelsen normalt ville orientere hende om afholdelse af ekstraordinært departementschefmøde, som Statsministeriet var initiativtager til, svarede hun, at hun normalvis ikke vil blive orienteret, men i en krisesituation kan departementschefen godt finde på at orientere hende om et ekstraordinært møde. Hun kan meget vel være blevet orienteret om

mødet kl. 14.45. Hvis hun blev orienteret, så er det ikke noget, som hun har hæftet sig ved. Hun ønsker at pointere, at mødet kl. 14.45 havde karakter af et forberedende koordinationsudvalgsmøde (FKU). Det arbejde som pågår i FKU er logistik, som hun ikke forholder sig til som statsminister. Formålet med et FKU-møde er forberedes regeringens arbejde.

Hun opholdt sig i isolation på Marienborg frem til søndag den 8. november. Hendes kontakt med Barbara Bertelsen i løbet af tirsdag den 3. november 2020 foregik telefonisk. Hun kan umuligt huske, hvor mange gange hun talte med Barbara Bertelsen i løbet af dagen. Der kan have mange henvendelser. Det var en hektisk dag, men hun ønsker at pointere, at der har været mange hektiske dage under pandemien. De var også på arbejde om natten.

Forespurgt, om Barbara Bertelsen i løbet af tirsdag den 3. november 2020 orienterede hende om samtaler, kontakt mv. mellem Barbara Bertelsen og Johan Legarth i løbet af den 3. november 2020, svarede hun, at hun ikke modtog nogen tilbagemelding herom.

Det var Barbara Bertelsen, som indstillede, at der skulle afholdes møde i regeringens koordinationsudvalg (KU) den 3. november 2020 om aftenen. Hun var enig heri. Hun godkender enhver indkaldelse til møder i regeringens koordinationsudvalg (KU).

Forevist Anders Kappels mail sendt til hende mandag den 3. november 2020 kl. 16.19, som var vedhæftet dagsorden til det forestående KU-møde samme aften kl. 21.00, (ekstrakten, s. 1750):

”...

From: Anders Kappel ...

Sent: 3. november 2020 16:19

To: Mette Frederiksen

CC: Mikkel Astrup Saugmann

Subject: KU i aften kl. 21.00 om Mink

Attachments: 201103 KU dagsorden.docx

STM,

Der er ønske om KU i aften kl. 21.00 om Mink. Vedlagt dagsorden.

Ok til møde og dagsorden.

/Anders

...”

har hun forklaret, at der må have været en dialog mellem Barbara Bertelsen og hende forud for Anders Kappels mail. Det ligner en helt normal procedure.

Forevist den til mailen vedhæftede dagsorden, hvoraf fremgår, at bl.a. sundheds- og ældreministeren og miljø- og fødevareministeren var inviteret til drøftelsen om mink, (ekstrakten, s. 1751):

”...

Dagsorden for møde i regeringens Koordinationsudvalg

Tirsdag den 3. november 2020 kl. 21.00-22.00

1) Mink

Sundheds- og ældreministeren, ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling, forsvarsministeren og erhvervsministeren er inviteret til drøftelsen

2) Evt.

...”,

og forespurgt, hvad der ligger i en ”drøftelse”, gentog hun det, som tidligere har redegjort for under afhøringen i kommissionen; nemlig at der pågår en drøftelse i et regeringsudvalg, men det er den ressortansvarlige minister, som formelt træffer beslutningen.

Udspørgeren ønskede at få oplyst, hvad en drøftelse i et regeringsudvalg forudsætter. Hertil svarede hun, at det efter hendes opfattelse er meget velbeskrevet i Statsministeriets brev af 6. oktober 2021 til Minkkommissionen, som blandt andet indeholder en omtale af forløbet mv. af KU-møder, hvor der er behov for hurtig stillingtagen til et dagsordenspunkt, (tillægsekstrakt 6, s. 154f):

”...

4. Det bemærkes, at de ovenfor beskrevne processer for drøftelse af sager i K-udvalget knytter sig til de sager, det i forhold til indhold og timing er muligt at planlægge tidsmæssigt. I disse sager tilstræbes det, at de ovenfor beskrevne processer og frister så vidt muligt overholdes med henblik på at sikre, at ministrene har rimelig tid til at læse og forholde sig til sagerne.

Det nævnte vil dog ofte ikke gøre sig gældende ved dagsordenspunkter, der er styret af sådanne udefrakommende omstændigheder, at det ikke er muligt at overholde de nævnte frister mv. I sager, hvor oplysningsgrundlaget er under udvikling, og hvor der samtidig er behov for en hurtig stillingtagen fra regeringen, vil drøftelse således eksempelvis kunne foregå helt eller delvist uden skriftligt materiale eller på baggrund af materiale, der er udsendt umiddelbart inden mødet, med henblik på at regeringen får mulighed for at drøfte sagen på det efter omstændighederne bedst muligt opdaterede og mest muligt retvisende grundlag. I sådanne sager vil eventuelt materiale søges udsendt på det tidspunkt, der bedst muligt kombinerer, at materialet kan udgøre det bedst mulige beslutningsgrundlag, og at ministrene samtidig har tid til at læse og forholde sig til sagerne.

Et eksempel på disse typer af sager er regeringens håndtering af COVID-19 i marts 2020, hvor de helt ekstraordinære omstændigheder nødvendiggjorde, at almindelige processer for indkaldelse til møder, forberedelse og drøftelse af sager mv. i vidt omfang blev fraveget og tilpasset med henblik på bedst muligt at understøtte regeringens krisehåndtering. Det kan også være tilfældet ved sager vedrørende uforudsete udenrigspolitiske begivenheder, politiske forhandlingsforløb og andre konkrete sager af særligt hastende karakter.

...”

Normalvis udsendes mødemateriale til et koordinationsudvalgsmøde således ikke kun 6 minutter før mødestart. Det er ikke en god måde at arbejde på. Da hun tiltrådte som statsminister blev mødemateriale til KU-møder udsendt med meget kort frist. Hun ændrede på fristen, således at mødemateriale til et ordinært KU-møde om onsdagen normalt skal foreligge allerede om mandagen. Det har under pandemien adskillige gange været nødvendigt at fravige de af hende fastsatte frister for bilagsmateriale: Det er sket i tilfælde, hvor det har været nødvendigt at træffe en beslutning, før et fuldstændigt materiale kunne tilvejebringes; altså i sager, hvor hastighed har været afgørende.

Forespurgt om, hvem der fik ansvaret for at koordinere materialet til KU-mødet tirsdag den 3. november 2020, svarede hun, at hun henviser til coveret til KU-mødet (ekstrakten s. 2032). Heraf ses, at Justitsministeriet står øverst ”i hovedet”. Det kan være et udtryk for, at man har bedt Justitsministeriet om at koordinere det underliggende materiale. Mere tør hun ikke sige.

Forespurgt om, hvem der traf beslutningen om, hvem der skulle koordinere KU-mødet, svarede hun, at en sådan beslutning træffes af Statsministeriets departementschef. Hun kan ikke forklare, hvorfor man valgte at tilrettelægge det således, at det var Justitsministeriet, som skulle koordinere, men måske det skyldes, at der indgår bilag fra NOST'en.

Forespurgt, om hun på det tidspunkt tirsdag den 3. november 2020 havde tilkendeviet en holdning om, at alle mink skulle slås ned, svarede hun, at det havde hun ikke. Hun henviser herved også til, at hun selv undervejs i KU-mødet 3-4 gange spurgte, om det var nødvendigt at slå alle mink ned.

Foreholdt mailkorrespondancen internt i Finansministeriet mandag den 3. november 2020, som var vedhæftet udkast til håndakt, hvori det anføres, at STM forventes at argumentere for fuld aflivning (ekstrakten, s. 1819-1920):

”...

Til: Annemarie Lauritsen ..., Martin Ulrik Jensen ..., Lars Høgsbro Østergaard ...

Fra: Asbjørn Brink ...

Titel: Håndakt - mink.docx

Sendt: 03-11-2020 18:40

Bilag: Håndakt - mink.docx;

Kære alle tre

Mhp. jeres bemærkninger er vedlagt forslag til håndakt til brug for KU-drøftelsen om et par timer om mink. Baseret på det foreløbige materiale fra JM, SUM, BM og MFVM.

Bh

Asbjørn

...

[udkast til ”Håndakt d. 3. november”]

...

STM forventes at argumentere for en fuld aflivning af alle mink i Danmark. Udgifter hertil er tidligere estimeret til i størrelsesordenen 11 mia. kr. Hertil kommer evt. omstillingspuljer, efteruddannelse mv. Det vil være afgørende, at der ifm. evt. hjælpepakker sikres parallelitet ift. tidligere tiltag, idet det bemærkes, at de nuværende hjælpepakker vurderes tilstrækkeligt robuste til at kunne håndtere situationen. ...”

og forespurgt, hvordan en sådan oplysning kan finde vej ind i et udkast til finansministerens håndakt, svarede hun, at hun ikke ved, hvorfor man i Finansministeriet skrev, at det forventedes, at Statsministeriet ville argumentere for aflivning af alle mink. I løbet af mandagen havde ministerierne på kryds og tværs drøftet forskellige udfaldsrum. Forespurgt, om holdningen kan være blevet båret ind i Finansministeriet via Statsministeriets departementschef Barbara Bertelsens tilkendegivelser på departementschefmødet kl. 14.45, svarede hun, at det ved hun ikke. Hun har ikke modtaget referat fra de to departementschefmøder.

Forevist den endelige håndakt til finansministeren til brug for KU-mødet, hvori (ekstrakten s. 1888):

”..

STM's position er uklar, men der er fuld fokus på at Danmark skal gå offensivt til værks.

..”

forklarede hun, at hun ikke kender til årsagen til, at håndakten blev ændret. Det er et udtryk for, at et arbejdsrapport ændrer karakter i dagens løb.

Forevist det materiale, som Justitsministeriet udsendte den 3. november 2020 kl. 21.21 til brug for KU-mødet kl. 21.30, som bl.a. var et revideret cover med t/c, (ekstrakten, s. 1919):

” ...

From: Lisbeth Gro Nielsen

Sent: 3. november 2020 21:21

To: Annemarie Lauritsen ...; Line Nørbæk ...; Torben Skovgaard Andersen ...; Sidsel Due Nordengaard ...; Erik Brøgger Rasmussen ...; Anne Nørgaard Simonsen ...; [Dorthe Eberhardt Søndergaard] Paolo Drostby ...; Lars Høgsbro Østergaard ...; Rikke Skaarup Schjødt ...; Lene Brøndum Jensen ...; Katrine Kaldahl ...; Asbjørn Brink ...; Marie Stenberg Lund ...; [Dennis Virkelyst] ...; Kasper Thams Olsen ...; Sven Erik Bukholt ...

CC: Anne-Mette Lyhne Jensen ...; Cecilie Birch ...

Subject: SV: KU-sag om mink

Attachments: KU-cover.DOCX; Bilag 2 - Kompensation til minkavlere.docx; Bilag 2a - Kompensationsmodel.docx

Kære alle

Vedhæftet sendes revideret cover på baggrund af dialog med STM (med t/c).

Desuden sendes bilag 2 og 2a.

Med venlig hilsen

Lisbeth Gro Nielsen

Kontorchef

...”,

og forespurgt, om hun var bekendt med, at coveret var blevet revideret på baggrund af en dialog med Statsministeriet, svarede hun, at det var hun ikke. Hun ser som udgangspunkt først et cover, når det foreligger i endelig form. Forevist et udkast til cover (ekstrakten s. 1922), hvori sætningen: ”En total nedslagtning, inkl. af alle avlsdyr vurderes at være fatal for branchen” var blevet slettet, og forespurgt, om hun gerne ville have været bekendt med denne sætning på KU-mødet, svarede hun, at hun ikke har holdninger til, hvad der burde være i sagerne. Det bliver kontrafaktisk. Hun havde ikke behov for sætningen, da hun selv gav udtryk for et tilsvarende synspunkt på KU-mødet. Det var en ekstrem alvorlig situation for branchen.

KU-mødet, som skulle være startet kl. 21.00, blev udskudt til kl. 21.30. Det var helt normalt i en unormal situation, at møderne ikke startede op på det tidspunkt, hvor de er indkaldt til.

Forevist Johan Philip Zilmer-Bülows mail sendt tirsdag den 3. november 2020 kl. 20.12, hvori udsendes materiale til brug for det forestående KU-møde, herunder cover, (tillægsekstrakt 1, s. 586):

“ ...

Fra: Johan Philip Zilmer-Bülow

Til: Kristian Kjærgaard Hansen; Dorthe Vandal Pedersen; Anette Kjærgaard; Anne Marie Maltha-Smith; Anne Sofie Hartvig Pedersen; Charlotte Helene Christine Lind; Frederik Alexander Gørtz; ...;

Kathrine Banke; Kristoffer Krohn Schaldemose; KU-materiale; Marianne Rosenstand; Skatteministeriet ...; Tine Hansen; Udenrigsministeriet Udenrigsministeriet ...; Victoria Julie Jessen

Cc: mmoede - sum; Regeringsudvalg (Miljø- og Fødevareministeriet); Forsvarsministeriet ...; Mads Aleksander Daugaard Buhl (EM-DEP); Anne Dahl Krabbe (EM-DEP)

Emne: Vedr. materiale til KU d. 3/11 vedr. mink

Dato: 3. november 2020 20:12:31

Vedhæftede filer: Cover - mink.pdf

Bilag 1. Risikovurdering af human sundhed ved fortsat minkavl_03112020.pdf

Bilag 3. Tempobonus - mink.pdf

Bilag 4. Nødplan.pdf

Bilag 5. Notat aflivning mink med gift 031120.pdf

Bilag 6. Kommunikation_NK19_Mink_031120.pdf

image001.png

image002.png

image003.png

Kære alle

Hermed materiale til KU d.d. vedr. mink.

Bilag 2 udestår fortsat.

Mvh Johan

...”

samt forevist Ask Lyno-Hansens mail sendt kl. 20.41 til Johan Philip Zilmer-Bülów, hvor KU-sagens bilag 2 og bilag 2a blev fremsendt, (ekstrakten, s. 1941):

“...

Til: Johan Philip Zilmer-Bülów ...

Cc: Lykke Feld ..., Anders Kroman Liin ..., Katja Goodhew ..., Paolo Drostby ...

Fra: Ask Lyno-Hansen ...

Titel: VS: Videreformidling til STM

Sendt: 03-11-2020 20:41

Bilag: Bilag 2a - Kompensationsmodel.docx; Bilag 2 - Compensation til minkavlere.docx;

Hej Johan

Som varslet her bilag 2. Det må som sagt gerne bemærkes ved udsendelse, at materialet er foreløbigt.

Vh.

Ask

...”

og endeligt forevist den videre korrespondance mellem Ask Lyno-Hansen og Johan Philip Zilmer-Bülows om samling af ny pakke, (ekstrakten s. 1951):

”...

Til: Johan Philip Zilmer-Bülów ...

Cc: Lykke Feld ..., Anders Kroman Liin ..., Katja Goodhew ..., Paolo Drostby ...

Fra: Ask Lyno-Hansen ...

Titel: SV: Videreformidling til STM

Sendt: 03-11-2020 20:50

Yes, det sørger jeg for.

Vh.

Ask

Fra: Johan Philip Zilmer-Bülow ...

Sendt: 3. november 2020 20:46

Til: Ask Lynø-Hansen ...

Cc: Lykke Feld ...; Anders Kroman Liin ...; Katja Goodhew ...; Paolo Drostby ...

Emne: SV: Videreformidling til STM

Hej Ask

Kan netop forstå, at KU er udsat til 21.30. Der vil blive udsendt ny pakke kl. 21.00, hvor jeg tager den med. Kan I sende til JM, som samler ny pakke?

Mvh Johan

...

og forespurgt, om hun modtog materialet, som blev udsendt af Johan Philip Zilmer-Bülow kl. 20.12, forklarede hun, at hun mener, at hun modtog det foreløbige cover og risikovurderingen ved en mail kl. 20.17. Hun havde således set det foreløbige cover og risikovurderingen fra Statens Serum Institut (bilag 1), inden det endelige materiale blev udsendt kl. 21.24.

Forevist det i Statsministeriet udarbejdede materiale til brug for Miljø- og Fødevareministeriet redegørelse til Folketinget, (ekstrakten, s. 4778):

”...

Den 3. november 2020

Den 3. november gennemføres en mundtlig drøftelse af SSI's risikovurdering og håndtering af smitte blandt mink. På mødet deltager departementscheferne samt udvalgte andre medarbejdere fra Statsministeriet, Sundhedsministeriet, Justitsministeriet, Miljø- og Fødevareministeriet, Erhvervsministeriet og Finansministeriet. På mødet aftales, at sagen skal drøftes i Regeringens Koordinationsudvalg den 3. november 2020.

Klokken 20.04 modtager Statsministeriet første version af materiale til brug for møde i Regeringens Koordinationsudvalg d. 3. november 2020 om håndtering af COVID-19-smitte blandt mink fra Justitsministeriet. Bilag 2 indgår ikke i sagen. Materialet forelægges ikke statsministeriet eller Statsministeriets departementschef inden udsendelse. Sagen sendes ud klokken 20.12. Efterfølgende modtager Statsministeren Bilag 2 klokken 20.42 fra Miljø- og Fødevareministeriet. Miljø- og Fødevareministeriet anmodes om at oversende Bilag 2 til Justitsministeriet med henblik på fremsendelse af samlet ny sag. Klokken 21.16 modtages ny version af sag fra Justitsministeriet. Materialet forelægges ikke Statsministeriet eller Statsministeriets departementschef inden udsendelse. Klokken 21.24 udsender Statsministeriet det endelige materiale. Sagen drøftes på Regeringens Koordinationsudvalg klokken 21.30

...”

og forespurgt, om hun modtog bilag 2 kl. 20.42, som det fremgår af Statsministeriets bidrag til redegørelsen, svarede hun, at hun ikke kan lægge hovedet på blokken og sige, hvornår hun modtog bilaget. Af det øvrige materiale fremgår, at hun først modtog materialet, herunder bilag 2, kl. 21.24. Hun må blot konstatere, at der er en divergens i oplysningerne. Forevist den version af bilag 2a, som blev sendt til Johan Philip Zilmer-Bülow kl. 20.41, som er påført vandmærke ”UDKAST” og som indeholdt kommentarboxe (ekstrakten, s. 1942f) samt forevist den version af bilag 2, som tillige indeholdt kommentarboxe (ekstrakten s. 1945f), og forespurgt, om hun har en erindring om, at hun modtog bilag 2 og bilag 2a kl. 20.42, svarede hun, at hun ikke erindrer, at hun modtog bilag 2 og bilag 2a inden udsendelse af materialet kl. 21.26. Hun husker, at hun læste det foreløbige cover og risikovurderingen (bilag 1) inden KU-mødets start. Hun erindrer ikke at have set bilag inden mødestart.

Forevist Mikkel Astrup Saugmanns mail sendt tirsdag den 3. november 2020 kl. 21.24, hvor hun fik tilsendt mødematerialet til KU-mødet, (ekstrakten, s. 2030):

” ...

Fra: Mikkel Astrup Saugmann

Til: Mette Frederiksen

Emne: VS: Opdateret. materiale til KU d. 3/11 vedr. mink

Dato: 3. november 2020 21:24:00

Vedhæftede filer: Bilag 1. Risikovurdering af human sundhed ved fortsat minkavl_03112020.pdf

Bilag 2 - Kompensation til minkavlere.pdf

Bilag 2a - Kompensationsmodel.pdf

Bilag 3. Tempobonus - mink.pdf

Bilag 4. Nødplan.pdf

Bilag 5. Notat aflivning mink med gift 031120.pdf

Bilag 6. Kommunikation_NK19_Mink_031120.pdf

Cover - mink.pdf

image001.png

image002.png

image003.png

Kommer over ASAP med print

...”

forklarede hun, at Mikkel Astrup Saugmann – som følge af hendes selvisolation på Marienborg - lagde materialet til hende i et separat lokale, hvor hun hentede det.

Hun forberedte sig til KU-mødet i løbet af tirsdagen; også rent mentalt, da der potentielt kunne blive tale om en svær beslutning. Hun læste noget af materialet i løbet af aftenen.

Supplerende adspurgt af kommissionen om den del af KU-sagen, som angik Nordjyllandspakken, og forespurgt, om denne del af sagen henhørte under et bestemt ministeriums ressort, svarede hun, at flere forhold var involveret i Nordjyllandspakken, herunder bl.a. servering, uddannelsesspørgsmål, trafik, kulturinstitutioner, håndhævelse og epidemilov. Der var således mange ministerier involveret. Forespurgt, om det var baggrunden for, at den nye beredskabsafdeling i Justitsministeriet skulle koordinere sagen, svarede hun, at beredskabsafdelingen blev oprettet relativt kort efter pandemiens udbrud, da det stod klart, at der ville blive tale om en samfundskrise, hvor der var en behov for opbygning af en stor infrastruktur. Det var bevæggrunden for, at der blev opbygget en organisation i regi af Justitsministeriet. ”Mink-delen” gik også på tværs af flere ministerier, og flere forskellige myndigheder indgik i eksekveringen.

Kommissionen forespurgte til hendes kontakt mv. til ansatte i Statsministeriet op til KU-mødet. Hertil svarede hun, at der var en ganske omfattende dialog. Hun kan ikke huske, hvornår hun talte med hvem. Der var samtaler på kryds og tværs. Forespurgt, om det ved mødestart kl. 21.30 stod klart for hende, at udkommet af mødet ville blive, at alle mink skulle slås ned, svarede hun, at med den foreliggende risikovurdering, så var den naturlige konsekvens, at alle mink skulle slås ned. Hun er fortsat af den overbevisning, at enhver ansvarlig regering ville have været tvunget til at træffe den samme beslutning. Det var ingen nem beslutning, og det var også derfor, at hun 3-4 gange spurgte, om det var nødvendigt at slå alle mink ned. Forespurgt, om hun forud for mødet talte med Barbara Bertelsen

om, hvorvidt det var forventeligt, at alle mink skulle slås ned, svarede hun, at hun ikke kan pege på nogen konkret samtale. Der var et højt aktivitetsniveau hele dagen.

Forevist materialet til KU-mødet, som hun fik tilsendt på mail kl. 21.24 samt udleveret i printet form af Mikkel Astrup Saugmann, herunder det endelige cover til brug for mødet, (ekstrakten s. 2032f):

”...

Håndtering af COVID-19-smitte blandt mink

...

Baseret på sundhedsfaglige vurderinger skal biomassen reduceres mest muligt, hvilket ligger til grund for beslutning om, at alle besætninger inden for zonerne (smittede og ikke-smittede) skal slås ned. Det inkluderer ligeledes avlsdyr i zonerne. For at reducere risikoen for yderligere COVID-19-smittespredning i de danske minkfarme kan der vælges mellem helt at afvikle minkproduktionen i Danmark eller at tillade, at branchen under restriktioner, fastsat af sundhedsmyndighederne og veterinærmyndighederne, kan fastholde en meget begrænset mængde avlsdyr mhp. at kunne genetablere en betydeligt reduceret sektor, når der er udrullet en vaccine. Det vurderes centralt, at en beslutning om branchens fremtid ikke påvirker hastigheden i aflivningsindsatsen negativt, jf. *bilag 2*.

Med henblik på at øge aflivningshastigheden lægges der på den baggrund **for det første** op til, at der iværksættes en incitamentsordning, der giver minkavlere en ekstra kompensation pr. dyr, hvis de lever op til særligt fastsatte kriterier for hurtig aflivning af dyrene (”tempo-bonus”). Der henvises til *bilag 3*.

...

Hvis det efter [5] dage konstateres, at incitamentsordningen ikke er tilstrækkelig, lægges der **for det andet** op til, at der kan iværksættes en nødplan for aflivning udarbejdet i regi af NOST. Nødplanen vurderes at ville forudsætte fravigelse fra en række gældende regler og retningslinjer på miljø- og dyreområdet. Der henvises til *bilag 4*.

Tiltag i forhold til inddæmning af smitte blandt mennesker

...

Politisk håndtering, herunder i forhold til Folketinget

Folketingets partier orienteres forud for udmeldingen. Folketingets partier skal desuden konsulteres, hvis forsamlingsforbuddet skal sænkes til under 10 personer.

...”

forklarede hun, at hun ikke nåede at læse det endelige cover inden mødet.

Supplerende adspurgt af kommissionen om KU-sagens cover (ekstrakten, s. 2032f), og forespurgt, om coveret tog højde for den situation, hvor man traf beslutning om aflivning af alle mink, svarede hun, at det gjorde coveret ikke direkte. Coveret håndterede nogle andre forslag, og der var en omtale af nogle hjemmelsspørgsmål i nogle bilag. Der blev ikke skrevet noget eksplicit om hjemmelsudfordringer - selv ikke i forhold til de modeller, som var beskrevet i coveret. I coveret stod der blot, at Folketinget skulle orienteres. Det kan lægges til grund, at det vil kræve lovhjemmel, hvis minkproduktion skal afvikles – og det var der ikke en beskrivelse af, heller ikke forhold til den politiske håndtering. På mødet gik man hurtigt videre fra de to modeller, som var beskrevet, og frem til den model, som KU-udvalget traf beslutning om. Dvalemordningen indgik i diskussionen.

Forevist bilag 1 til KU-mødet, som er Statens Serum Instituts risikovurdering af 3. november 2020 (ekstrakten s. 2037), ønskede hun at dvæle ved netop dette bilag. Hun ønskede at gøre kommissionen opmærksom på, at hun ikke på noget tidspunkt i håndteringen af covid-19-pandemien har modtaget en så eksplicit og tydelig risikovurdering fra de danske sundhedsmyndigheder. Det er hendes klare

overbevisning, at ingen ansvarlig regering ville kunne sidde en sådan risikovurdering overhørig. Det fremgår således blandt andet af risikovurderingen (ekstrakten s. 2039):

”...

Dette vurderes at indebære en stor risiko for folkesundheden, både ved at medføre større sygdomsbyrde blandt mennesker, og ved at et stort virusreservoir øger risikoen for, at der igen opstår nye virusmutationer, som vacciner ikke giver optimal beskyttelse imod. Samlet set kan den flokimmunitet, der opnås ved vaccination eller overstået infektion, risikere at blive svækket eller udeblive. Det må samtidigt forventes at betyde en væsentlig forringelse af vores muligheder for at bevare epidemikontrol i Danmark, hvilket kan medføre, at man må indføre yderligere restriktioner og begrænsninger på samfundslivet mv.

...”

Supplerende adspurgt af kommissionen til konklusionen i Statens Serum Instituts risikovurdering af 3. november 2020 (ekstrakten, s. 2037f), herunder om risikovurderingen gav mulighed for bevarelse af en vis minkbestand og forespurgt, om hun gjorde sig overvejelser herom, svarede hun, at der var en drøftelse af, om det var muligt at bevare avlsdyrene. Det blev oplyst, at avlsdyrene udgjorde 20 pct. af den samlede minkbestand, hvilket udgjorde et stort antal millioner dyr.

Den 3. november 2020 om aftenen sad man således i en situation, hvor risikovurderingen viste, at epidemikontrollen, som var det eneste våben, man havde på det tidspunkt, var ude af kontrol. Dertil kom, at der var risiko for, at de kommende vacciner blev undermineret. Samtidig var der stærkt stigende smitte i samfundet. Hertil kom, at ingen kunne forklare, hvordan minksmitten flyttede sig fra farm til farm. Videre var der var en potentiel risiko for, at omverdenen og det globale samfund mente, at Danmark ikke håndterede situationen korrekt. Apropos så ser man noget tilsvarende lige nu [den 9. december 2021], hvor hele verden holder vejret som følge af en ny mutation i Sydafrika, som g.d. gjorde det nødvendigt at indføre nye restriktioner i Danmark. Det var således helt afgørende, at man reagerede hurtigt primo november 2020. Hastighed var et afgørende parameter. Det var også derfor, at hun tillod, at KU-mødet blev gennemført få minutter efter mødematerialets udsendelse. Der påhvilede de danske sundhedsmyndigheder en indberetningspligt både i forhold til WHO og til ECDC. Hun bemærker, at Kåre Mølbak gjorde gældende, at man ikke kunne sidde på en sådan viden. Hun ønsker at henlede kommissionens opmærksomhed på Kåre Mølbaks udtalelser på pressemødet onsdag den 4. november 2020, (ekstrakten, s. 2546), hvorunder han gav udtryk for blandt andet: ”Men, men man kan ikke sidde som, som forskningsinstitut, som Serum Institut på denne her viden.” Dét var forholdene den 3. november 2020. Det var derfor hendes klare overbevisning, at der skulle reageres hurtigt den pågældende aften.

Inden udspørgeren fortsatte sin gennemgang af materialet til KU-mødet, ønskede hun at henlede kommissionens opmærksomhed på yderligere et afsnit i det endelige cover, (ekstrakten s. 2035):

”...

Politisk håndtering, herunder i forhold til Folketinget

Folketingets partier orienteres forud for udmeldingen.

...”

og hun ønskede at pointere, at afsnittet skulle være formuleret anderledes, såfremt regeringen var bekendt med, at der ikke var lovhjemmel. I så fald skulle sætningen være formuleret således: ”Regeringen vil sikre parlamentarisk opbakning både til ny lovgivning og til hastelovgivning.” Når det af coveret fremgik: ”Folketingets partier orienteres forud for udmeldingen” så må det forstås sådan, at der var den fornødne lovhjemmel.

Forevist KU-sagens bilag 3, som var det af Finansministeriet udarbejdede notat om mulig tempobonus (ekstrakten s. 2049), som blev udsendt på mail første gang kl. 20.17, forklarede hun, at hun ikke læste dette bilag forud for udsendelse af det endelige materialet kl. 21.24. Hun gentog, at hun kun læste Statens Serum Instituts risikovurdering samt det foreløbige cover forud for KU-mødet. Hun læste således heller ikke NOST'ens delplan (KU-sagens bilag 4), (ekstrakten, s. 2051f). Hun kan ikke forklare, hvorfor hun ikke læste Finansministeriets notat og NOST'ens delplan.

Forespurgt, om hun gjorde sig bekendt med NOST'ens delplan (ekstrakten, s. 2051f) efter mødet, svarede hun, at det gjorde hun ikke, men planen indgik som en del af diskussionen på KU-mødet. Hun betragtede primært delplanen som et arbejdsredskab for myndighederne.

Alle efterfølgende diskussioner om aflivningsmetoder, bortskaffelse af mink, nedgravning og opgravning af mink mv. er ikke diskussioner, som hun – som statsminister – er gået ind i.

Udspørgeren ønskede at vende tilbage til KU-mødets bilag 2, som er det af Erhvervsministeriet udarbejdede bilag, (ekstrakten, s. 2040f) og forespurgt, om hun læste dette bilag undervejs i KU-mødet. Hertil svarede hun, at det gjorde hun ikke. Hun læste heller ikke KU-mødets bilag 2a (ekstrakten, s. 2046f). Hun læste heller ikke de to bilag efterfølgende; heller ikke søndag den 8. november 2020. Helt generelt, så var hendes forventning, at de væsentlige forhold var behandlet i coveret til KU-mødet. Hun gjorde ved mødestart opmærksom på, at materialet var udsendt sent. Hun indskærpede, at hun havde en forventning om, at ministrene gennemgik de elementer, som K-udvalget skulle være opmærksomme på. Forespurgt, om hun har kendskab til, om departementscheferne samt særlige rådgivere, som deltog i mødet, havde gjort eller gjorde sig bekendt med mødematerialet, svarede hun, at der var en grund til, at hun – som forklaret - indskærpede overfor ministrene, at de skulle gennemgå det relevante materiale. Forespurgt, hvorfor hun ikke foreslog en kort læsepause, svarede hun, at det gjorde hun ikke, fordi det var hendes klare overbevisning, at der var behov for at reagere. "Vores store bekymring var, at vi ville blive beskyldt for at sidde på en viden, som hele verden var optaget af". Hun kan ikke huske mødets eksakte varighed, men det var nok et sted mellem en halv og en hel time. Foreholdt, at andre deltagere i mødet, for kommissionen har forklaret, at mødet havde en varighed på mellem 1 ½ og 2 timer, svarede hun, at hun ikke tog noter. Det kommer hun heller ikke til at gøre fremadrettet. Hun ønsker at dvæle ved, at man under en global pandemi har et ekstremt stort ansvar for at dele viden. Derfor betyder tid noget. Forespurgt, om man også har et ekstremt stort ansvar for, at mødedeltagerne har kendskab til det af fagministerierne udarbejdede mødematerialet, svarede hun, at hun fraveg den normale procedure for udsendelse af mødemateriale mv. med åbne øjne. Det gjorde hun, fordi der påhvilede Danmark et særligt ansvar i den helt særlige situation. Derfor mente hun, at det var legitimt at fravige proceduren. Hun gentog, at hun ved mødestart indskærpede, at det ikke kunne lægges til grund, at alle mødedeltagerne havde læst materialet, hvorfor der påhvilede ministrene et særligt ansvar for at redegøre for indholdet af materialet. Det betyder, at den enkelte minister havde ansvaret for at "bringe det op på bordet", som regeringen skulle være bekendt med.

På ny forespurgt, hvorvidt det ville have været muligt med en læsepause på ca. 5 minutter, svarede hun, at hun vurderede, at det var nødvendigt at gennemføre mødet kl. 21.30 og få truffet de fornødne beslutninger, så man kan komme i gang med at eksekvere - af hensyn til danskernes folkesundhed og det globale verdenssamfunds syn på Danmark. Som følge af hendes før nævnte indskærpelse gik hun ud fra, at der forelå et fuldstændigt billede, da de traf beslutningen. Forespurgt, hvorvidt hun var bekendt med, om erhvervsministeren havde haft lejlighed til at læse det af Erhvervsministeriet udarbejdede bilag 2, svarede hun, at hun ikke er sikker her på. Forespurgt, om en sådan usikkerhed kunne begrunde en kort læsepause, svarede hun, at der skulle handles. Der var en handlepligt for den

danske regering som følge af den viden, de besad. Hun ville have forventet, at et andet lands regering ville have reageret på tilsvarende vis.

Supplerende adspurgt af kommissionen forklarede hun, at hun havde en generel forventning om, at alle mødedeltagere delte relevant viden. Det gjaldt også departementschefers og særlige rådgiveres evt. viden. Hun kan ikke huske, om Pelle Pape deltog i mødet

Supplerende adspurgt af sin bisidder, advokat Lars Kjeldsen, og ny forevist Mikkel Astrup Saugmanns mail sendt kl. 21.24, (ekstrakten, s. 2030) og forespurgt, om hun fik overbragt det samlede materiale, svarede hun, at hun ikke ved, om hun modtog det samlede materiale i printet version. Advokat Lars Kjeldsen tog afsæt i, at det samlede materiale udgjorde ca. 60 sider, og forespurgte, hvor lang tid, det ville kræve at læse ca. 60 sider. Udspørgeren ønskede at pointere, at det samlede materiale alene udgjorde ca. 35 sider. Hun ved ikke, hvor lang tid det tager at læse 35 sider, men det kan man jo ikke gøre på 5 minutter. Hun ønsker at pointere, at man ikke kan gøre brug af målestokken for "almindelige arbejdsforhold" i en krisesituation. Man arbejder ikke under optimale betingelser i en krisesituation. Udspørgeren forespurgte, om hun hermed mener, at man i en krisesituation kan slække på viden og indsigt, svarede hun, at det mener hun ikke. Der kan imidlertid være nødvendigt at tilvejebringe viden på en anden måde; på KU-mødet bad hun om, at viden blev tilvejebragt mundtligt.

I forlængelse af advokat Lars Kjeldsens spørgsmål om læsepause ønskede udspørgeren at præcisere sit spørgsmål herom, idet udspørgerens spørgsmål om læsepause kun angik det reelt nye materiale, som blev udsendt kl. 21.24, og som samlet udgjorde 8 sider (ekstrakten s. 2040-2048). Udspørgeren forespurgte på ny, om hun burde have givet mødedeltagerne en kort læsepause til det nye materiale på kun 9 sider. Hertil svarede hun: "Mit svar er det svar, som jeg har givet nu tre gange. Min vurdering var, at mødet skulle gennemføres." Hun gentog, at hun gik ud fra, at de væsentlige elementer var i coveret, ligesom hun gentog, at ministrene blev indskærpet, at de skulle gøre opmærksom på al relevant viden.

KU-mødet forløb i stor alvor. Der var en meget stor bekymring. Hun husker det som en aldeles kollektiv vurdering, analyse og konklusion. Den naturlige konsekvens af den foreliggende risikovurdering var den beslutning, som blev truffet. Hun har truffet mange svære beslutninger under håndteringen af pandemien, men KU-beslutningen den 3. november 2020 har været en af de sværeste beslutninger. Hun var i tvivl om, hvorvidt det var nødvendigt at gå så langt, som det blev anbefalet. Hun gav udtryk for sin tvivl i hvert fald tre gange, måske fire gange. Adspurgt om, hvad der fik hende overbevist, svarede hun, at Sundhedsministeriet på mødet meget klart tilkendegav, at der ikke var noget at gøre; det var nødvendigt at slå alle mink ned, herunder avlsdyrene, fordi avlsdyrene udgjorde 20 pct. af den samlede minkbestand. Det var en kollektiv analyse, diskussion og konklusion. Der var ikke meget divergerende holdninger. Hun ønsker at henvise til ét nedslag i Magnus Heunicckes noter fra mødet (tillægsekstrakt 9, s. 250):

"...

Per Okkels

Både risiko og indsats er anbefalet og godkendt af indsatsgruppen, dvs de 3 styrelser.

..."

Det var ikke noget, som kun blev sagt én gang. Det blev gentaget flere gange i og med, at hun flere gange spurgte, om det var nødvendigt at slå alle mink ned. Hun bemærkede, at Magnus Heuniccke også har noteret, at hun sagde, at det var smertefuldt.

Forespurgt, om Mogens Jensen kom til orde i forhold til at forelægge forskellige modeller, svarede hun, at Mogens Jensen havde ordet flere gange på KU-mødet. Hun kan ikke præcis huske, hvad Mogens Jensen sagde. Hun kan ikke gengive, hvad Mogens Jensen og øvrige sagde på mødet. Hun erindrer ikke, om Mogens Jensen talte om modeller. Hun tager ikke noter på KU-møder. Der tages ikke referat af KU-møder.

Hun har forud for sin afhøring i kommissionen haft lejlighed til at gennemlæse Magnus Heunicke's noter fra KU-mødet. Hun tager Magnus Heunicke's noter som udtryk for én mands meget kortfattede notesystem. Derfor kan hun heller ikke med sikkerhed sige, at Per Okkels bemærkninger - gengivet ovenfor - er dækkende. Hun erindrer, at hun flere gange spurgte, om det var nødvendigt at slå alle mink ned. Der kom et utvetydigt svar om, at det var nødvendigt.

Forevist Magnus Heunicke's noter fra mødet, som ifølge noterne blev indledt af statsministeren, (tillægsekstrakt 9, s. 244):

”...

Mette

Der er nogen, der ikke tager det alvorligt nok.

Hvis vi har vaccine i vores hænder, så skal de mink slås ned.

...”

svarede hun, at det er korrekt, at hun indledte mødet, men hun kan umuligt have indledt mødet så kortfattet, som Magnus Heunicke har gengivet. Hun mener ikke, at noterne er retvisende. Hun finder derfor ikke behov for yderligere gennemgang af Magnus Heunicke's noter fra mødet.

Forespurgt, om hun husker, at Johan Legarth kom ind som den anden indlægsholder på mødet, og foreholdt Magnus Heunicke's noter, hvorefter Johan Legarth skulle have givet udtryk for, at mink slås ned, (tillægsekstrakt 9, s. 244):

”...

Johan JU

Min minister er hjemme...

Mink slås ned.

Iværksæt Nordjylland + genomsekvens på tværs af landet

...”

og forespurgt, om Johan Legarth tilkendegav en sådan holdning straks ved mødets begyndelse, gentog hun, at hun ikke tog noter fra mødet, så hun kan ikke præcist gengive, hvem der tog ordet og i hvilken rækkefølge. Det forekommer hende mærkeligt, at det var Justitsministeriets departementschef, som tog ordet efter hende. Foreholdt, at Justitsministeriet stod øverst i ”hovedet” på coveret, hvorfor det normalt ville være justitsministeren, som skulle forelægge sagen samt foreholdt, at Johan Legarth mødte i stedet for justitsministeren, gentog hun, at det forekommer hende mærkeligt, hvis Justitsministeriets departementschef tog ordet, men hun medgiver, at hun ikke har noget noteapparat at støtte sig til. Det mest naturlige ville være, at det var sundhedsministeren, som kom med et indlæg i forlængelse af hende.

Supplerende adspurgt af kommissionen, om departementschefen i Justitsministeriet tog ordet på KU-mødet, svarede hun, at det er hun helt sikker på, at han gjorde. Der forekommer hende usandsynligt,

at han skulle have startet mødet. Mogens Jensen havde ordet. Hun tør ikke gengive, hvad han sagde. Hun gentog, at hun husker mødet som en kollektiv analyse og beslutning af politisk karakter.

Forevist Magnus Heunickes noter, hvorefter hun i forlængelse af Johan Legarth skulle have givet udtryk for følgende, (tillægsekstrakt 9, s. 244):

”...

Mette F

Hvorfor først opdaget nu?

...”

og forespurgt, om hun erindrer, at hun stillede et sådant spørgsmål, gentog hun, at det er svært at gå ind i en anden mands noter. Hun tog ikke noter. Det er og bliver gisninger. Der er aldrig blevet taget referat af KU-møder, heller ikke under tidligere regeringer.

Hun kan med 100 pct. sikkerhed sige, at Magnus Heunickes noter generelt set ikke er retvisende. Der er ingen, som formulerer sig så kortfattet. Der er en masse ord, som er udeladt i referatet.

Hun kan med sikkerhed afvise, at hjemmelsspørgsmålet i forhold til aflivning af mink, blev drøftet op på KU-mødet. Det hang sammen med, at det – som tidligere forklaret - af coveret blandt andet fremgik, at Folketingets partier alene skulle orienteres. Forespurgt om hjemmelsspørgsmål i forhold til kompensation, EU-støtte mv. blev bragt op på mødet, svarede hun, at der var en mere teknisk diskussion på mødet, men ikke noget, som havde betydning for beslutningen. KU-beslutningen indebar aflivning af alle mink, incl. avlsdyr. Der blev imidlertid ikke truffet beslutning om nedlæggelse af minkerhvervet. Hun ønsker i den forbindelse at henlede kommissionens opmærksomhed på de to lovforslag: L77, som blev vedtaget i december 2020, samt det netop fremsatte lovforslag L81; af begge lovforslag fremgår, at der kun er tale om et midlertidigt forbud mod hold af mink. Hun ønsker også at henlede kommissionens opmærksomhed på sine og Mogens Jensens udtalelser under presse-mødet onsdag den 4. november 2020 (ekstrakten, s. 2529 og s. 2535):

”...

Mette Frederiksen:

Når alle mink skal aflives – også avlsdyr – så ved vi godt, at det kan blive meget svært for erhvervet at komme igen. Det er en uhyre vanskelig situation.

...

Mogens Jensen:

Den beslutning, regeringen nu har taget, er derfor ikke en beslutning om et forbud mod minkavl i Danmark, men en beslutning om aflivning, som er truffet for at beskytte folkesundheden.

...”

Udspørgeren bemærkede, at Mogens Jensen tillige gav udtryk, at KU-beslutningen de facto ville betyde nedlukning af minkbranchen i en årrække, (ekstrakten s. 2535):

”...

Og regeringen er selvfølgelig bevidst om, at det her er en meget stor beslutning, og en beslutning, der de facto vil betyde nedlukning af den danske minkbranche i minimum en årrække. Men vi har ikke kunnet træffe andet valg, da det er sundhedsmyndighedernes vurdering, som det også har lydt her, at selv fastholdelsen af en mindre mængde avlsdyr vil udgøre en risiko for folkesundheden

...”

Forespurgt, om man drøftede længden af en nedlukning af minkerhvervet på KU-mødet, svarede hun, at det ikke ville være muligt med minkavl i Danmark, så længe minkavl udgjorde en trussel mod folkesundheden under pandemien. Der blev ikke sat en eksplicit dato på længden.

Forespurgt, om der på KU-mødet var en drøftelse af den økonomiske ramme for, hvad KU-beslutningen ville koste statskassen, forklarede hun, at det var fremme, at ”det ville koste store milliardbeløb”. De var meget bevidste om, at der ville være tale om et meget stort beløb. Udbetaling af penge vil altid kræve lovhjælp. Der kan godt på KU-mødet have været nogle tekniske diskussioner, hvor ordet hjemmel indgik, men ikke i forhold til aflivning. Der er ikke noget hverken mærkeligt eller odiøst i, at man melder ud i forhold til en udgiftsafholdelse. Det skal bare stå klart, om det er vedtaget eller ikke vedtaget i Folketinget. Det kan være via lov eller aktstykke. Forespurgt, om hun som tidligere justitsminister havde ”en rygmarvsreaktion” i forhold til at tjekke op om hjemmel i forhold til aflivning, svarede hun, at hun gik ud fra, at hjemmelsspørgsmålet var vurderet og håndteret, når sagen bringes op i et regeringsudvalg. En regering skal ”up front” have at vide, om der er hjemmel til at træffe en beslutning. Hun tror, at årsagen til, at hjemmelsspørgsmålet ikke var omtalt i coveret, skyldes travlhed. Der var meget travlt og hun ønsker ikke at bebrejde nogen, at hjemmelsspørgsmålet ikke kom frem.

Forevist KU-sagens bilag 2, hvori omtales hjemmel til de to modeller, (ekstrakten, s. 2040f, herunder s. 2044f):

”...

Hjemmels- og statsstøtteforbehold knyttet til begge modeller

Der tages et generelt forbehold for statsstøttegodkendelse af de foreslåede løsninger.

Konkret tages der forbehold for mulighederne for at kompensere minkavlere i lyset af EU-landsbrugsstøtteregler. Dette undersøges nærmere af Miljø- og Fødevareministeriet og Justitsministeriet.

Det bemærkes desuden, at EU-Kommissionens Temporary Framework foreløbigt udløber ved udgangen af juni måned 2021. Såfremt Temporary Framework ikke forlænges, vil mulighederne for at forlænge kompensationsordningen for selvstændige samt faste omkostninger tilsvarende ophøre.

Der tages samtidig forbehold for, hvorvidt og hvordan den juridiske hjemmel til at gennemføre de foreslåede løsninger kan findes. Det er umiddelbart vurderingen, at det hverken er muligt at tvangslukke eller lægge minkerhvervet i dvale med hjemmel i epidemiloven eller Sundheds- og Ældreministeriets forbudsbekendtgørelse, da minkavlere ikke er levnedsmiddelsproducenter. Et forbud vil således skulle hjemles i Miljø- og Fødevareministeriets *Bekendtgørelse om COVID-19 hos pelsdyr* eller ved lov. Miljø- og Fødevareministeriet og Justitsministeriet er ved at afklare dette spørgsmål.

...”,

og forespurgt, om hun er enig i, at der i bilaget redegøres for flere hjemmelsudfordringer ved nedslagning af mink, svarede hun, at bilaget omtaler hjemmelsudfordringer i forhold til to modeller, men der blev ikke truffet beslutning om en af de to modeller på KU-mødet. K-udvalget traf en anden beslutning. Der står ikke noget sted i bilaget, at der ikke er hjemmel til at aflive minkene. Hun kan som politiker umuligt drage den konsekvens, at manglende hjemmel til to modeller betyder, at der heller ikke er hjemmel til en tredje model. Hun ønsker at bemærke, at hun forholder sig til hjemmel i forhold til den specifikke beslutning, som blev truffet af K-udvalget. Mette Frederiksens bisidder, advokat Lars Kjeldsen, ønskede at indskyde, at Mette Frederiksen ikke læste bilaget forud for KU-mødet.

Foreholdt dagsordenen til K-mødet, hvor der blev indbudt til en drøftelse, og forespurgt hvilket beslutningsforslag, som blev forelagt KU-udvalget, har hun forklaret, at det var coveret, som dannede grundlag for mødet. Hun tør ikke sige, om det var Justitsministeriet, som forfattede coveret.

Forevist KU-sagens bilag 2a, som var Miljø- og Fødevareministeriets udkast til bilag: ”2021 håndtering af COVID-19 smitterisiko i mink”, hvori omtales manglende lovhjemmel, (ekstrakten, s. 2046, herunder s. 2047):

”...

Der er ikke hjemmel til håndtering af et sådant scenarie i den nuværende lovgivning, hvorfor der meget hurtigt vil skulle tilvejebringes en lovmæssig hjemmel til dette. SUM tilvejebringer hjemmel i lovgivningen til at forhindre genindsættelse af mink.

...”

har hun forklaret, at bilaget – selv hvis hun havde læst det – ikke havde ændret på K-udvalgets beslutning. Bilag 2a omtaler dvalemodellen, og det var ikke den, som regeringen valgte. Forespurgt, om hun kan tydeliggøre forskellen mellem dvalemodellen og den beslutning, som regeringen traf, svarede hun, at hvis hun skal besvare dette spørgsmål fyldestgørende, vil hun være nødsaget til forinden at læse alle bilag om dvalemodellen. En dvalemodel er ikke det samme som en aflivning af alle mink. Det spørgsmål, som man grundlæggende bør stille, er, at hvis regeringen incl. statsministeren var blevet gjort opmærksom på, at der ikke var hjemmel til at aflive alle mink, så ville regeringen incl. statsministeren have lagt det åbent frem. Der findes ikke noget motiv i denne sag. Selv med en oplysning om manglende hjemmel ville K-udvalget have truffet samme beslutning, og hun ville have holdt præcis det samme pressemøde onsdag den 4. november 2020, blot med en tilføjelse om, at lovgivning ikke var på plads, og med en anmodning til Folketinget om at understøtte lovgivningen. Den tilføjelse ville have taget 30 sekunder at udtrykke. Det giver ingen mening, at regeringen skulle ønske at skjule noget.

Supplerende adspurgt af kommissionen, og foreholdt, at KU-sagens bilag 2 og 2a – som var udkast til covers - indeholdt oplysninger om hjemmel, og forespurgt, hvem der havde ansvaret for, at information om hjemmel kom ind i coveret, svarede hun, at det i hendes optik, var det ministerium, som havde ansvaret for lovgivningen, som havde ansvaret for at gøre opmærksom på hjemmelsspørgsmålet. Det siger hun uden bebrejdelse. Hun ønsker ikke at udtale kritik af nogen art. Der blev arbejdet under et stort tidspres.

Foreholdt, at der undervejs i KU-mødet blev sendt sms’er mellem mødedeltagerne, og at det fremgår bl.a., at Nicolai Wammen sendte en sms til hende kl. 21.53, hvori han bad om at komme på igen (tillægsekstrakt 3, s. 1065). Forespurgt, om sms’erne er et udtryk for, at hun styrede, hvem der fik lov til at tale, svarede hun, at det er korrekt. Mødet foregik virtuelt. Nogle mødedeltagere deltog uden billede. Hun styrede derfor talerlisten ved at orientere sig i mødedeltagernessms’er. Mødedeltagerne skrev en sms til hende, når de ønskede ordet.

Forevist sms-korrespondancen mellem Barbara Bertelsen og Per Okkels (tillægsekstrakt 10, s. 19), hvoraf ses, at Barbara Bertelsen kl. 22.32 skrev til Per Okkels:

”Gentag gerne det, du sagde tidligere: klar anbefaling fra SSI om at slagte alle mink aht. folkesundheden”,

og forespurgt, om hun læste Statens Serum Instituts risikovurdering som en anbefaling af, at slå alle mink ned, svarede hun, at hun flere gange på K-mødet spurgte ind til, om det var nødvendigt at slå alle mink ned. Hvis hun gjorde brug af ordet ”anbefaling”, så kan det hænge sammen med, at Per Okkels – ifølge Magnus Heunickes noter - gjorde brug af ordet ”anbefaling”. Hun ønsker at henvise til Magnus Heunickes noter fra mødet, (tillægsekstrakt 9, s. 250):

”...

Per Okkels

Både risiko og indsats er anbefalet og godkendt af indsatsgruppen, dvs de 3 styrelser.

...”

Den naturlige konsekvens af risikovurderingen var at slå alle mink ned. Når hun på pressemødet onsdag den 4. november 2020 gjorde brug af ordet ”anbefaling”, så hænger det sammen med, at ordet ”anbefaling” blev sagt på K-mødet. Hun husker, at ordet ”anbefaling” blev sagt på K-mødet. Magnus Heunickes noter viser det samme.

Forespurgt, om Per Okkels udtrykte sig på samme vis under K-mødet, som Magnus Heunicke har gengivet i sine noter, svarede hun, hun ved ikke om der er tale om en præcis gengivelse, men hun husker, at Per Okkels gjorde brug af ordet ”anbefaling”. Hun havde fokus på, om myndighederne stod bag dem i beslutningen. Den sikring fik hun fra både Per Okkels og Magnus Heunicke, hvilket der ikke var noget mærkeligt i.

Hun kan ikke huske, at der var drøftelser om at inddrage andre eksperter i vurderingen. Forevist Barbara Bertelsens sms sendt til Per Okkels under K-mødet kl. 22.16, (tillægsekstrakt 10, s. 19), hvori Barbara Bertelsen skrev: ”Hvad med at få jeres eksterne eksperter medinddraget”. Hertil forklarede hun, at hun ikke tror, at der sigtes til en second opinion, men snarere den gruppe eksterne eksperter, som var tilknyttet myndighederne. Hun har ingen erindring om, at der var en drøftelse af at indhente yderligere. Hun har igennem hele pandemien fundet, at Statens Serum Institut har optrådt dybt troværdigt. Det gør hun stadig.

Forevist Per Okkels sms sendt under K-mødet kl. 22.18.06 til bl.a. Katrine Kaldahl og Dorthe Eberhardt Søndergaard, (tillægsekstrakt 10, s. 35):

”...

STM spørger til om vi kan slå ned nu men ok at åbne om nogle år eller lignende hvis det er sundhedsmæssigt forsvarligt.

Mogens. Lukker vi lukkes der aldrig op igen.

Kan vi bevare en lille mængde.

...”

og forespurgt, om hun erindrer, at Mogens Jensen skulle være kommet med en tilkendegivelse om, at hvis man lukkede, så ville der aldrig blive lukket op igen, svarede hun, at hun ikke erindrer Mogens Jensens præcise formulering. Mogens Jensen kan godt være kommet med en tilkendegivelse om, at hvis der blev lukket, ville det blive meget vanskeligt at lukke op igen. Hun gav selv udtryk for noget tilsvarende under pressemødet onsdag den 4. november 2020 kl. 16.00. Det samme fremgår også af Magnus Heunickes noter, hvis disse noter måtte være retvisende. Hun husker, at hun sagde på K-mødet, at ingen måtte gå ud af mødet med den tro, at det ville være let for minkavlerne at komme i gang igen. Det er dog ikke det samme som at nedlukke erhvervet.

Supplerende adspurgt af kommissionen forklarede hun, at Mogens Jensen havde ordet på KU-mødet. Hun tør ikke gengive, hvad han sagde. Hun gentog, at hun husker mødet som en kollektiv analyse og beslutning af politisk karakter.

Forevist den sidste sætning i Per Okkels sms (ovenfor), hvori han skrev: ”Kan vi bevare en lille mængde” og samt Per Okkels sms sendt umiddelbart herefter kl. 22.18.15 (tillægsekstrakt 10, s. 35), hvori Per Okkels skrev: ”STM. Nej”, og forespurgt, om hun husker, at der var en drøftelse af bevarelse en mængde avlsmateriale og om hun herunder tilkendegav, at det ikke var muligt, svarede hun, at hun stillede spørgsmål om, hvorvidt det var muligt at bevare et avlsmateriale, men hun har helt sikkert ikke foretaget en vurdering. Den slags vurderinger foretager hun ikke.

Forevist Magnus Heunickes noter fra K-mødet den 3. november 2020 (tillægsekstrakt 9, s. 254):

”...

Mette F

Vi kan ikke vente. Handlepligt! Pressemøde i morgen?

...”

og forespurgt, om hun husker, at der var en drøftelse om handlepligt og et pressemøde dagen efter, svarede hun, at det husker hun. Handlepligten gik på, at man – som tidligere forklaret - skulle orientere WHO og ECDC. Man var bekymret for dansk eksport. Hvis et andet land ikke delte oplysninger, så ville hun finde det meget forkert.

Supplerende adspurgt af kommissionen om den af hende flere gange omtalte ”handlepligt” og forespurgt, hvilken betydning hun lægger i ordet, svarede hun, at hun ikke bruger ordet, som en juridisk term. Hun bruger ordet politisk/moralsk. Hvis der f.eks. var kommunikeret fra Kina i starten 2020, så var verden muligvis ikke havnet i den situation, som verden står i. Pandemiens forløb har vist, at det er vigtigt at reagere ekstremt hurtigt; senest har man set det med den for nyligt konstaterede omikron-variant. Hun var rædslagslagen ved tanken om, at udlandet ikke havde tillid til Danmark; manglende tillid kunne få betydning for Danmark i flere sammenhænge, det lige fra rejserestriktioner til fødevarerproduktion. Både ud fra et moralsk, etisk og sundhedsmæssigt synspunkt, skulle den nye viden om cluster 5-varianten således deles. I forhold til Danmarks omdømme - og Danmarks afhængighed af at være en lille og åben økonomi - handlede det om at få åbnet op for kommunikationen. Når vi reagerede med den hast, som vi gjorde den 3. og 4. november 2020, var det af hensyn til Danmarks omdømme, herunder udlandets og det globale verdenssamfunds mulighed for at kunne stole på Danmark. Dertil kom, at der var en konkret forpligtelse for sundhedsmyndighederne i forhold til WHO og ECDC.

Forevist Magnus Heunickes noter om Martin Justesens bemærkninger, (tillægsekstrakt 9, s. 254):

”...

Justesen

Vidtrækkende. Kommunikeret i morgen. Du, Mette, bør have en rolle i det.

Potentielt virtuelt pressemøde. FT-salen til kl. 13?

Forudgående orientering af partier: Relativt tidligt

...”

og forespurgt, om hun husker, hvorvidt Martin Justesen i øvrigt fremkom med bemærkninger under mødet, svarede hun, at hun tror, at det meget dækkende, når det af noterne fremgår, at Martin Justesen først blandede sig i diskussionen, da man nåede til, hvorledes der skulle kommunikeres. Hun mente selv, at det var naturligt, at hun havde en rolle under pressemødet. Forespurgt, hvorfor hun ikke sendte ressortministrene Mogens Jensen og Magnus Heunicke i front på pressemødet ud fra ressortansvarsprincippet, svarede hun, at det var naturligt, at hun var med. Hun kunne have undladt at deltage, men det ville være forkert, hvis hun ikke deltog i en så alvorlig krise – og det også selvom Statsministeriet er ressortministerium for meget få områder. Det har ikke noget med det af udspørgeren omtalte ”maskinrum” at gøre. Det handler derimod om, at landet lige nu har en statsminister, som tager ansvar i en krisesituation. Hun deltog således også i et pressemøde g.d. den 8. december 2021.

Supplerende adspurgt af kommissionen om Magnus Heunicke's noter fra KU-mødet den 3. november 2020, (tillægsekstrakt 9, s. 248), hvori er gengivet bl.a. følgende om statsministerens udtalelser:

”...

Mette F

...

Hvorfor gå hurtigt? Vigtigt hvor ligger argumentationen hvorfor det haster?

Hvis man lægger en forklaring i forhold til Nordjylland, så for spinkelt, men vægten kommunikativt på vaccinen!

...”

og forespurgt, om hun kan genkende gengivelsen, forklarede hun, at hun vil tro, at det citerede angik optakten til pressemødet. Hun ønsker at henlede kommissionens opmærksomhed på talen på pressemødet, som fremgår af ekstrakten, s. 2527, hvoraf ses, at hun fremhævede primært tre ting under pressemødet: 1) konstatering af udbredt coronasmitte, 2) vaccine og potentiel underminering af vaccine samt 3) risiko for folkesundheden. ”Når vi reagerede, som vi gjorde den 3. november 2020, så handlede det i høj grad om vaccinespørgsmålet.” Indberetning til WHO og ECDC handlede ikke jo om smitte fra mink til menneske, men mere, at der kunne være en nedsat følsomhed i forhold til de kommende vacciner. Det stod flammeskrift: Tænk sig, hvis det var på grund af Danmark, at de kommende vacciner ikke kommer til at virke. Det måtte ikke ske! Men der var også andre hensyn.

Supplerende adspurgt af kommissionen forklarede hun, at den beslutning, som K-udvalget traf, ikke var beskrevet i coveret. Forespurgt, om det på denne baggrund var hendes forventning, at en minister eller en departementschef på stedet skulle analysere, om der var den fornødne hjemmel til beslutningen, svarede hun, at da det stod klart, hvad beslutningen var, så havde det været rigtigt at gøre opmærksom på, at der var en hjemmelsproblemstilling. Hun ønsker at understrege, at hun siger dette uden at bebrejde nogen, at K-udvalget blev forholdt hjemmelsspørgsmålet. Alle havde ualmindeligt travlt. Forespurgt, om det ikke forekommer ret åbenbart, at når man træffer en beslutning, som vil koste milliarder af kroner, som ikke er forberedt i mødematerialet, skal man kontrollere, om der er den fornødne hjemmel. Hertil svarede hun, at hun er blevet forholdt andre sager, hvor hun er blevet gjort opmærksom på, at der manglede lovhjemmel. Hun mener ikke, at man kan forvente, at skiftende regeringer kan forventes at skulle indlede ethvert møde med en drøftelse af, om der foreligger den fornødne hjemmel til det, som skal drøftes/beslutes. Mette Frederiksens bisidder ønskede at indskyde, at det fremgår af KU-sagens bilag 4, som er NOST-delplanen, (ekstrakten s. 2053), at det politisk var besluttet, at alle mink skulle aflives hurtigst muligt.

Forevist Martin Justesens mail sendt lige efter midnat onsdag den 4. november 2020 til blandt andre. Barbara Bertelsen, Sara Vad Sørensen m.fl. omhandlende den kommende udmelding om mink, (ekstrakten s. 2212):

” ...

Til: Barbara Bertelsen ..., Pelle Pape ..., Sara Vad Sørensen ..., Sophie Bremer ..., Iren Mirmojtahedi ..., Nicholas Rahui Webster Rømer ...

Fra: Martin Justesen ...

Titel: Fælles tråd om mink og onsdag

Sendt: 04-11-2020 00:07

Kære alle

Udmelding onsdag om mink. STM spiller rolle. Input til tale nedenfor.

Vi arbejder pt. efter to scenarier onsdag.

...

Input ift. STM's tale (uanset format jf. scenarier)

1. Beslutningen; alle mink i Danmark slås ned – desværre. Udtrykke empati for den enkelte avlers livsværk og erhvervets lokale betydning.

2. Hvilker på klar sundhedsfaglig anbefaling. Virus er muteret i mink, det er spredt til mennesker og det risikerer at ødelægge verdens vaccine mod mink. Danmark har et ansvar – over for vores egen befolkning, men så sandelig også over for resten af verden.

[Formuleringerne her er helt centrale – og det er meget afgørende, at alvoren trædes tydeligt igennem. Det er ikke 'bare' en teori eller en tilfældig rapport fra SSI, det er ekstremt alvorligt. Det er denne del af budskabet der skal fylde mest i STMs tale.]

3. Derfor gør vi nu alt for at sikre det ikke spredes yderligere og at den muterede smitte inddæmmes. Det vil også få betydning for en række kommuner i Nordjylland, hvor lokale nedlukninger vil være nødvendige. Er under forberedelse og præsenteres indenfor et døgn.

4. Vurderingen fra myndighederne er entydigt, at det ikke er forsvarligt at avle nye dyr i 2021 på et tidspunkt, hvor Covid-19 stadig er i verden. Når alle mink slås ned – også avlsdyr – så ved vi godt, at produktionen ikke bare kan genopstå. Men det ændrer ikke på, det her er ikke en politisk beslutning om at lukke minkproduktionen i Danmark for altid.

5. Hjælp til de berørte erhverv og lokalsamfund, vil der nu være en proces omkring.

SUM, FVMN, FM, EM, UM må så sige mere konkret om - Den præcise sundhedsfaglige vurdering, risici, mutation, smitteopsporing etc., sandsynlighed for det kan inddæmmes

- Den praktiske nedslåning af mink, dialog med avlerne, forsvaret osv.

- Kompensation, udgifter, hjælp til erhvervet

- Proaktive håndtering i forhold til udlandet, indberetninger til ECDC osv.

- Når afklaret: den præcise nedlukning af Nordjylland

Til overvejelse: Om EM/UM eller andre skal øve sig på argumentet om, at dette også økonomisk er det bedste for DK

– risiciene for alle andre erhverv, hvis ikke vi gør det nødvendige her.

Vedr. aktørhåndtering, dialog med partier, borgmestre og erhvervet har PPA/andre snor i dette.

I må tilføje relevante på tråden her.

Juste

...”,

og forespurgt om baggrunden for, at man ventede med at kommunikere budskaberne om Nordjylland til den næstfølgende dag, har hun forklaret, at det skyldtes, at man ikke kunne nå at blive færdig med ”Nordjyllandspakken” til den 4. november 2020. Der var mange forhold, som skulle afklares i Nordjylland, herunder bl.a. i forhold til kollektiv trafik.

Forevist coveret til KU-mødet (ekstrakten s. 2032f), hvoraf ses, at der er flere siders beskrivelse af tiltag mv. i forhold til inddæmning af smitte blandt mennesker og forespurgt, om der ikke var tilstrækkelig fyldestgørende beskrivelse til, at der kunne ske udmelding dagen efter den 4. november 2020, forklarede hun, at der var nogle praktiske forhold, bl.a. om indrejse/udrejse, som skulle på plads forinden.

Supplerende adspurgt af advokat Jacob Goldschmidt, som er bisidder for Tejs Binderup og Paolo Drostby, om, hvorvidt hun var bekendt med embedsmandsdrøftelserne onsdag den 4. november 2020 om formiddagen, herunder afdelingschefmødet kl. 10.30 med bred tværministeriel repræsentation, svarede hun, at hun ikke var bekendt hermed. Foreholdt, at Tejs Binderup på dette møde gjorde opmærksom på, at der ikke var hjemmel til KU-beslutningen om mink, forklarede hun, at hun først blev bekendt med den manglende hjemmel søndag den 8. november 2020. Hun ved ikke, hvornår hun blev orienteret om, hvad der var foregået nede i ”maskinrummet”. Som statsminister bliver hun ikke normalt gjort bekendt med, hvad der foregår af interne diskussioner imellem ministerierne.

Forevist sms-samtale mellem departementschef i Finansministeriet Peter Stensgaard Mørch og hendes departementschefsekretær Victoria Julie Jessen onsdag den 4. november 2020, (tillægsekstrakt 4, s. 745):

”...

6.1. SMS-besked modtaget fra Victoria Julie Jessen d. 4/11 kl. 13.10:

”Hej Peter. Har lige talt med STM. STMn ringer muligvis til dig her om lidt”

6.2. SMS-besked modtaget fra Victoria Julie Jessen d. 4/11 kl. 13.12:

”Vi kender desværre ikke emne.”

6.3. SMS-besked modtaget fra Peter Stensgaard Mørch d. 4/11 kl. 13.19:

”Ok har talt med hende. Om mink.”

...”,

har hun forklaret, at hun går ud fra, at samtalen foregik dagen efter K-udvalgsmødet. Hun går derfor ud fra, at den drejede sig om økonomi. Hun taler jævnligt direkte med de departementschefer, som er ordinære deltagere i K-udvalgsmøderne.

Forevist uddrag af hendes tale på pressemødet onsdag den 4. november 2020 kl. 16.00, (ekstrakten s. 2527f, herunder s. 2529):

”...

Når alle mink skal aflives – også avlsdyr – så ved vi godt, at det kan blive meget svært for erhvervet at komme igen. Det er en uhyre vanskelig situation.

Og det er derfor også en beslutning, vi som regering træffer med et tungt hjerte.

Men på baggrund af sundhedsmyndighedernes klare anbefaling, så er det den nødvendige beslutning at træffe i Danmark.

...”

og forespurgt om baggrunden for, at det på pressemødet blev betonet, at der var tale om en ”klar anbefaling”, svarede hun, at det skyldtes, at hun aftenen før på KU-mødet fik det svar, at det var nødvendigt at slå alle mink ned. Hun fik oplyst, at det var på sundhedsmyndighedernes anbefaling. Det var godt at få frem på pressemødet, at det var en anbefaling. Hun ønsker at henlede kommissionens opmærksomhed på mailkorrespondancen mellem Thomas Senderovitz og Kåre Mølbak den 5. november 2020, hvori Kåre Mølbak gav udtryk for, at det var nødvendigt at handle, (ekstrakten, s. 2687:

”...

Kære Thomas

I forhold til mutationerne er det vores vurdering, at vi må handle og ikke afvente yderligere forskning på området. Det er også den holdning som WHO og ECDC deler. Hvis vi venter med at handle, til vi har bevis for, at virusstammen ikke dækkes af vaccinen handler vi for sent.

...”

Hun ønsker videre at henlede kommissionens opmærksomhed på indholdet af ”Overliggerberedskaber til udvidet spørgetime den 10. november 2020”, hvoraf det fremgår, at både Kåre Mølbak og Tyra Grove Krause var af den opfattelse, at det var den rigtige beslutning, (ekstrakten, s. 3733f):

”...

Kåre Mølbak udtalte på pressemødet i STM d. 6. november:

- Så det er først i denne her uge, at der er en risikovurdering, der klart konkluderer, at en fortsat minkavl under igangværende COVID-19-epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder mulighederne for at forebygge COVID-19 med vacciner. Så det er først på det tidspunkt, at vi laver en risikovurdering, der er så krystalklar. Og en naturlig konsekvens af den risikovurdering det er så, at man skal aflive mink.

Fsva. usikkerheden omkring yderligere mutationer udtalte Tyra Grove Krause (SSI) den 7. november:

...

Så jeg er ikke et sekund i tvivl om, at det er den rigtige beslutning.

...”

Statens Serum Institut gav således en anbefaling op til mødet i K-udvalget, og Statens Serum Institut har ved flere efterfølgende lejligheder bakket entydigt op.

Forespurgt, om der også var en entydig opbakning fra Kåre Mølbak på pressemødet den 4. november 2020, svarede hun: ”Nej, der var en anden ordlyd”. Hun ønsker at henvise til Kåre Mølbaks indlæg på pressemødet, (ekstrakten, s. 2532f):

”...

Det er jo en alvorlig baggrund det her, og vi har fulgt smitten med coronavirus i mink igennem sommeren. Og i starten så håbede vi, at det kunne inddæmmes på farmene, og vi håbede også, at man så senere med et målrettet nedslagningsprogram kunne begrænse smitten, men, men intet af det har vist sig muligt. Fordi vi har set en større og større smitte, og hvor det specielt er situationen i Nordjylland, der har vakt

bekymring, hvor at det er i oktober 53 procent af mutationerne, der har været igennem mink. Det betyder ikke, at folk er blevet smittet fra mink direkte. Det er faktisk kun en del af den smitte, vi har set, der har været direkte relateret til folk, der er beskæftiget ved minkerhvervet. Det har i høj grad også været en videre spredning af de her minkrelaterede stammer.

Så, så den ene bekymring, vi har, det er selve spredningen – det at have et stort reservoir på op til 17 millioner dyr, der har coronavirus, og som kan smitte mennesker og dermed give yderligere anledning til epidemi i Danmark.

Den anden bekymring, det går så på mutationerne. Og det er sådan så med et RNA-virus som coronavirus, så ser man hele tiden mutationer. Det ser man også, når virus spredes blandt mennesker.

Men det særlige, der sker, når virus skifter vært, altså fra mennesker til mink, det er, at det kommer i ind i et andet biologisk system. Det kommer ind i en anden dyreart, og det giver så et andet selektion af mutanter. Og det betyder så, at vi pludselig har set en drift af virus, hvor vi står og ser en virustype, der på væsentlige punkter adskiller sig fra de gammelkendte humane virusvarianter.

Vi har set flere forskellige former for mutationer. Og dét, der i særdeleshed har bekymret os, det er denne her Cluster 5, er den døbt, som er et virusvariant, der har tre ændringer i aminosyren, plus at den også har tabt noget af arvematerialet.

Og de ændringer, de ligger i relation til dét, der hedder Spikeproteinet, som er det mål, der er for, for vacciner, fordi det er dér denne her Spike, som virus bruger, når den hæfter sig til receptorer på slimhinden. Og, og det giver så anledninger til, til bekymring, der så er blevet undersøgt i laboratoriet.

I laboratoriet har vi så vist, at vækst af det her virus, det muterede virus ikke hæmmes i samme grad af antistoffer fra patienter, som et normalt mennesketilpasset virus gør. Så vi, så vi ser en klar forskel dér.

Det betyder ikke, at virus bliver, vokser fuldstændigt frit. Vi ser heldigvis stadigvæk en vis effekt af antistoffer. Men, men med den nedsatte effekt, som antistofferne har, det er nok til, at vi har skærpet vores, vores risikovurdering, fordi vi kan, vi vil ikke tillade, at, eller det vil være en stor bekymring for folkesundheden, hvis det er, at sådan en virus, den laver yderligere ændringer. Så det er ikke sådan så, at vi, at vi siger, at vaccinerne ikke kommer til at virke på nuværende tidspunkt, men, men vi har en meget, meget stor bekymring, og derfor er det rettidig omhu at handle nu. Og det er derfor, vi har konkluderet i vores risikovurdering, det er i øvrigt også noget som Sundhedsstyrelsen bakker op på, at en fortsat minkavl under en igangværende COVID-19-epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden. Og det er både nationalt og internationalt, og herunder mulighederne for at forebygge COVID-19 med vacciner.

...

Faglig direktør i Statens Serum Institut Kåre Mølbak: Tak for det!

Det er jo sådan, så at de her, de her 12 personer, det er jo nogen, der formentlig ikke er smittede længere – altså, fordi den går ligesom alle mulige andre, så, så, så det er en eller anden, det er en smittespredning, vi ser, hvor at vi regner med, at det er en andel af dem, der har minkvarianten, som har det her Cluster 5. Og vores bedste bud ud fra de typning, vi har, det er, at det er ni procent af, af minkvarianterne, som er, som er Cluster 5. Så, så hvis vi kigger på Nordjylland der, hvor det er dem, der har byrden med mink, så er det, så er det godt halvdelen af corona-tilfældene deroppe, der er minkvariant, og af den halvdel, der er det ni procent. Så det er altså i forhold til alle minkvarianter eller alle virus i Nordjylland, så er det cirka halvdelen af ni procent, altså en, en, en fire-fem procent, der har det her Cluster 5. Det er, det er vores bedste bud i forhold til, hvem der aktuelt går rundt med Cluster 5 blandt de smittede i Nordjylland. Det er omkring fem procent af infektionerne.

Og den måde, man skal håndtere det på, det er ved generelt at nedbringe smitten. Fordi vi kan, vi har ikke en mulighed for at lave en målrettet indsats mod personer med Cluster 5, fordi det tager simpelthen for lang tid at finde ud af, at det er en Cluster 5-infektion, det tager, det, det, det tager uger eller flere at

få, at få lavet en typning af virus. Så hvis det nu var, at vi lavede en målrettet indsats mod Cluster 5, så ville vi simpelthen miste kampen på forhånd på grund af denne her tidsfaktor.

Så dét, man skal gøre, det er, man laver en styrket infektionskontrol, epidemikontrol i Nordjylland, som, som tidligere er beskrevet, og det er den måde, at vi kan nedbringe smittetrykket på – både med mink-virus og andre relaterede virus.

...”,

Supplerende adspurgt af kommissionen om det ovenfor omtalte overliggerberedskab (ekstrakten, s. 3733) og forespurgt, om hun var bekendt med, om der havde været kommunikation mellem Statsministeriet og Miljø- og Fødevareministeriet om, hvorvidt Kåre Mølbak var ”klar nok”, når han udtalte sig i offentligheden i de dage om, svarede hun, at hun ikke kendte til sms-korrespondancen. Hun kan sagtens have hørt, at nogen har talt herom. Hun var ikke involveret i konkret kommunikationen. Hun har heller ikke givet instruks herom.

Foreholdt, at Per Okkels sendte en sms til Kåre Mølbak 21 minutter inde i pressemødet kl. 16.21, hvori han skrev: ”Du står faktisk bag anbefalingen om aflive jvf i går”, (tillægsekstrakt 2, s. 369), og forespurgt, om hun var bekendt med, at Per Okkels sendte en sms til Kåre Mølbak under pressemødet, svarede hun, at det var hun ikke bekendt med.

Udspørgeren bemærkede, at det nok ikke var Per Okkels, men derimod Barbara Bertelsen, som tog initiativ til Per Okkels sms til Kåre Mølbak, idet Barbara Bertelsen kort forinden kl. 16.18.21 sendte en sms til Per Okkels, hvori hun skrev: ”FUCK!!! Han er ved at hive tæppet helt væk under os”, (tillægsekstrakt 10, s. 19). Forespurgt, om hun kan redegøre for Barbara Bertelsens opfattelse, herunder hvad, der var ved at blive hevet væk, svarede hun, at det kan hun af gode grunde ikke. Hun var ikke bekendt med sms-korrespondancen mellem Barbara Bertelsen og Per Okkels. Hun [Mette Frederiksen] passede sit arbejde. Det var midt i pressemødet. Forespurgt, om hun havde en kommunikation med Barbara Bertelsen under pressemødet, svarede hun, at det tror hun ikke. Hun vil ikke afvise, at hun har haft sin telefon med til pressemødet, fordi pressemødet var virtuelt.

Advokat Thomas Brædder, som er bisidder for Per Okkels bemærkede, at Per Okkels førnævnte sms til Kåre Mølbak bør ses i sammenhæng med den øvrige sms-korrespondance mellem de to, (tillægsekstrakt 2, s. 369):

”...

Per Okkels 4/11 2020 16:21:

”Du var meget modificerende her. Mere skarp på partiledermøde.”

”Genfind risikovurderingen”

Kåre Mølbak 4/11 2020 16:21:

”Kommer igen”

Per Okkels 4/11 2020 16:21:

”Super”

”Du står faktisk bag anbefalingen om at aflive jvf i går”

...”

Forevist den videre sms-korrespondance mellem Kåre Mølbak og Per Okkels (tillægsekstrakt 2, s. 369):

”...

Kåre Mølbak 4/11 2020 16:21:

"Det står jeg bag. Men vores rolle er primært at vurdere risiko og det har vi gjort krystalklart"

Per Okkels 4/11 2020 16:21:

"Alt OK"

...",

samt forevist Barbara Bertelsens to sms'er sendt til Per Okkels kl. 16.30 og kl. 16.31 (tillægsekstrakt 10, s. 19), hvori hun skrev henholdsvis:

"Sådan – puha, tak"

"Nu kører han med klatten"

samt forevist den videre korrespondance mellem Per Okkels og Barbara Bertelsen, således som den fremstår på Per Okkels telefon, (tillægsekstrakt 10, s. 19):

"...

Barbara Bertelsen kl. 16.43:

Kåre har lige undsagt anbefaling om at slå minkene ihjel. I sagde i går, SSI stod bag anbefaling.

Per Okkels kl. 16.52:

Det gør de i vurderingen

Barbara Bertelsen kl. 16.54:

I know. Men det skal siges. Han har sagt det modsatte. Vi får superfarligt revisionsspor også for jer, jf. KU vendingen på samme i går. Ellers skal Magnus rekapitulere papiret.

..."

og forespurgt, om hun kan redegøre for, hvilket superfarligt revisionsspor Barbara Bertelsen talte om, svarede hun, at det kan hun ikke. Hun kan ikke redegøre for, hvad et andet menneske skriver om. Foreholdt, at hun var i samme forum som Barbara Bertelsen dagen forinden, hvor de begge deltog i KU-mødet, gentog hun, at hun ikke har forudsætninger for at vurdere, hvad et andet menneske har tænkt. Hun kan ikke fortolke på andre menneskers tekster.

Forevist den videre sms-korrespondance mellem Barbara Bertelsen og Per Okkels, således som den fremstår på Per Okkels telefon, (tillægsekstrakt 10, s. 19):

"...

Barbara Bertelsen kl. 16.55:

Tror mildest talt stm er forundret efter KU i går

Altså over alt det, I ikke siger nu

..."

svarede hun, at hun meget nødt vil vurdere en anden persons tekst. Forespurgt, om hun var forundret over Kåre Mølbaks udlægning på pressemødet, svarede hun, at hun på pressemødet ikke brugte sin primære energi på, hvad der blev sagt, men på at formidle et svært budskab.

Supplerende adspurgt af kommissionen om hendes udtalelser på pressemødet den 4. november 2020, (herunder ekstrakten, s. 2529f):

"...

For at understøtte den aflivningsindsats, som fødevaremyndighederne allerede er i gang med at iværksætte, så, og allerede er i gang med, så iværksættes der nu en nødplan for aflivning, som håndteres i regi af Den nationale operative stab under politiets kommando og med bistand fra Forsvaret, fra Beredskabsstyrelsen og fra Hjemmeværnet.
...”

forklarede hun, at man på det tidspunkt allerede var i færd med at aflive mink indenfor zonerne. Det gik bare for langsomt. Forespurgt, om hun på pressemødet kommunikerede en nødplan om at aflive alle mink, svarede hun, at hun blot henviste til, at NOST'en gik i gang med sit arbejde med bistand fra beredskabet og forsvaret. Hun gav ikke en instruks på pressemødet. Hun refererede blot en indsats. Hun vidste ikke, om der var andre beslutninger, som skulle træffes i et ministerium, førend der kunne eksekveres. Hun var kun involveret i den politiske drøftelse, men ikke i den konkrete udformning. Hun ved ikke, om Mogens Jensen havde set talen.

Forespurgt af kommissionen, om hun er enig i Mogens Jensens udtalelse under pressemødet om en de-facto-nedlukning af minkbranchen (ekstrakten, s. 2535), bemærkede hun, at Mogens Jensen også gav udtryk for, at der ikke var truffet beslutning om et forbud mod minkavl. Hun kan kun give udtryk for, hvad hun selv sagde på pressemødet. Det var vigtigt, at det blev signaleret, at det ikke ville være nemt for minkavlerne at komme tilbage til erhvervet.

Kommissionen foreviste yderligere uddrag af hendes udtalelser på pressemødet, hvorunder hun bl.a. omtalte igangsætning af egentlig aflivning, (ekstrakten, s. 2541):

”...
Statsminister Mette Frederiksen: Jeg vil gerne opfølgende svare, at regeringen handler i det øjeblik, hvor der ligger en faglig indstilling til, at vi desværre er nødsaget til at aflive alle mink i Danmark. Og vi bliver, vi bliver gjort opmærksom på den, den her muterede virus, og resultaterne af, af den undersøgelse, som Kåre Mølbak lige har redegjort for mandag aften, så arbejdes der fagligt med den i går, og nu står vi så her og, og igangsætter en, en egentlig aflivning af alle mink i Danmark.
...”

Hertil svarede hun, at formelt set var det den ansvarlige ressortminister, som havde ansvaret for beslutningen og eksekveringen. ”Det er talesprog på et pressemøde. Det ændrer ikke på formalia.”

Forevist Barbara Bertelsens og Per Okkels sms-korrespondance dagen efter torsdag den 5. november 2020, således som korrespondancen fremstår på Per Okkels telefon, (tillægsekstrakt 10, s. 21):

”...
Barbara Bertelsen kl. 15.04:
Er sku virkelig ikke i orden over for Mette, det han gør. Han ved udmærket godt, hvad det betyder. Så han kommer med risikovurdering, som er helt klar. Når regeringen træffer den eneste beslutning, der skal træffes der pba hans anbefaling er han total fej kujon, som ikke vil tage del i ansvaret. Og han har én gang set, hvilken reel fare det udgør for statsministeren. Simpelthen så skuffende [ukendt Emoji – smiley]
...”

og forespurgt, om det var regeringen, som traf en beslutning på KU-mødet, svarede hun, at hun mener, at hun allerede har redegjort ret detaljeret for, hvordan regeringens udvalg arbejder; K-udvalget er et politisk udvalg, men beslutningen træffes af ressortministeren. Det, som hun sagde tidligere på dagen,

har ikke ændret sig. Det kommer nok heller ikke til at ændre sig under fremtidige regeringer. Foreholdt, at det afsm's'en ser ud til, at Barbara Bertelsen har en opfattelse af, at det var regeringen, som traf en beslutning, svarede hun, at det ikke ændrer ved, at det er ressortministeren, som har det formelle ansvar. Forespurgt, om hun har kendskab til den tidligere episode, som Barbara Bertelsen henviser til, svarede hun, at det tør hun ikke udtale sig om. Forespurgt, om der var tale om et delt ansvar mellem flere, svarede hun, at hun ikke vil gå ind i vurderingen af et andet menneskes ord. Forespurgt, om hun havde en opfattelse af, at Kåre Mølbak/Statens Serum Institut havde et ansvar for beslutningen på KU-mødet, svarede hun, at det formelt set, er den ansvarlige minister, som træffer beslutningen. Det gælder også i forhold til styrelser. Hun ønsker ikke at blive taget til indtægt for, hvad Barbara Bertelsen har skrevet i ensms. Hun kan ikke vurdere eller oversætte indholdet.

Kommissionen foreviste Mette Frederiksens sms sendt til Mogens Jensen torsdag den 5. november 2020 kl. 14.20, således som den fremstår på Mogens Jensens telefon, (tillægsekstrakt 10, s. 182):

”Der er blevet lækket til K udvalget tirsdag aften til en avis”

Hertil har hun forklaret, at noget var sivet til pressen i løbet af tirsdag aften. Det var bekymrende, fordi mødet foregik i et fortroligt rum. Et læk fra K-udvalget eller fra et ministerium er altid problematisk.

Forevist Casper Lund Borchs mail sendt lørdag den 7. november 2020 kl. 11.56 til en række medarbejdere i Statsministeriet, herunder bl.a. Pelle Pape og Christian Liebing, og med kopi til departementschefens sekretær Iren Mirmojtahedi og ministersekretærene Anders Kappel og Mikkel Astrup Saugmann, omhandlende varsling af et hastelovforslag, (ekstrakten, s. 3047):

”...

Fra: Casper Lund Borch ...

Sendt: 7. november 2020 11:56

Til: Pelle Pape ...; Christian Liebing ...; Johan Philip Zilmer-Bülöw ...; Karen Nilas ...; Kasper Wrang ...; Andreas Meldgaard Goth ...

Cc: Iren Mirmojtahedi ...; Anders Kappel ...; Mikkel Astrup Saugmann ...

Emne: Vigtigt: Varsling af hastelovforslag fra MFVM

Kære alle

MFVM har ringet og varslet et hastelovforslag om midlertidigt forbud mod mink, herunder med hjemmel til at slå mink ned i hele landet samt med hjemmel til ekspropriation.

MFVM skriver på lovforslaget sammen med JM, ligesom FM er med i processen.

MFVM planlægger efter fremsættelse og vedtagelse på tirsdag med henblik på, at det kan have virkning fra næste lørdag.

Jeg har sagt til MFVM, at de skal have skrevet en notits, der kan sendes til Folketinget, og at de skal have taget ordførerkontakter med henblik på opbakning til indhold og proces således, at STM kan sende et brev til Folketingets formand i morgen.

Jeg tænker ikke, at det er givet, at man kan få opbakning til en så intensiv folketingsproces - både pga. indhold og proces - men det må jo komme an på en prøve, hvis regeringen ønsker det.

Jeg hører meget gerne evt. bemærkninger.

Mvh.

Casper
...

og forespurgt, om hun blev orienteret i løbet af lørdag den 7. november 2020 svarede hun, at hun ikke fik besked om lørdagen. Hun hørte først herom søndag aften den 8. november 2020. Forespurgt, om hun gerne ville have haft oplysningen om lørdagen den 7. november 2020, svarede hun, at det er et besynderligt spørgsmål. I Statsministeriet vurderede den pågældende medarbejder, at det ikke var nødvendigt, at hun blev orienteret. Hun har tillid til, at man dér foretog de vurderinger, som man skulle. Det ser i øvrigt ud til, at vedkommende medarbejder i Statsministeriet rådgav Miljø- og Fødevareministeriet meget klogt om bl.a. udarbejdelse af notits, kontakt til ordførerne mv. Det forekommer hende, at det var en meget klog rådgivning, at Folketinget fik besked. Det betød, at Folketinget var bekendt med den manglende lovhjemmel før landets statsminister.

Hun kan bekræfte, at hun ringede til minkavlernes formand, Tage Pedersen, lørdag den 7. november 2020, således som det også fremgår af en artikel bragt i Berlingske den 11. december 2020 (ekstrakten s. 3034). Hun husker telefonopkaldet, som blev foretaget fra Marienborg lørdag den 7. november 2020 om morgenen. Baggrunden var, at Tage Pedersen stod overfor en uhyre vanskelig opgave. Der var ret meget offentlig diskussion af beslutningen. Tage Pedersen havde bedt Henrik Studsgaard om at formidle en kontakt til hende, idet Tage Pedersen ønskede en telefonsamtale med statsministeren. Det var for at få en form for rygdækning fra regeringen om, at regeringen stod ved beslutningen. Der var offentlig ”støj” og palaver på det tidspunkt. Hun forstod det sådan, at Tage Pedersen gerne ville høre det fra statsministeren selv.

Forespurgt, om hvornår hun blev bekendt med, at der manglende hjemmel til aflivning af alle mink, svarede hun, at det blev hun blev forelagt en sag søndag aften den 8. november 2020 med et brev til Folketingets formand omhandlende behov for hastebehandling.

Supplerende adspurgt af kommissionen, om hun søndag aften den 8. november 2020 overvejede at give besked om, at andre myndigheder skulle stoppe evt. aktivitet, svarede hun, at da hun blev orienteret søndag aften, var Folketinget allerede bekendt med, at der ikke var hjemmel. Det samme var offentligheden. Hun ønsker at i den forbindelse at henlede kommissionens opmærksomhed på sine udtalelser under en forespørgselsdebat den 25. november 2020 (ekstrakten, s. 5259, herunder s. 5262):

”...

Da jeg søndag sender et brev til Folketingets formand med ønske om hastebehandling, er den daværende fødevareminister fuldt ud bevidst om den manglende lovhjemmel.

Fødevareministeren og hans system havde selv taget kontakt til partierne i Folketinget, og senere samme aften kommenterede fødevareministeren den manglende hjemmel i offentligheden. Og lad mig samtidig understrege, at jeg *ikke* søndag bliver oplyst, at der skulle foregå noget ulovligt – f.eks. at myndighederne skulle være i gang med at foretage tvungne aflivninger uden for smitzonerne eller lignende.

I den situation er det helt rimeligt og fuldstændig i overensstemmelse med ministerstyret og tilsynspligten, at statsministeren forventer, at den ansvarlige ressortminister, ministerens departement og de ansvarlige myndigheder selv træffer de nødvendige foranstaltninger.

...”

Hun kan fortsat henholde sig til de oplysninger, som hun gav under forespørgselsdebatten.

Forespurgt om, hvad det var, som førte til, at Mogens Jensen måtte fratræde sin stilling som miljø- og fødevareminister, og forespurgt, om hun var enig i Mogens Jensens fratræden, svarede hun, at Mogens Jensen i forbindelse med sin fratræden selv udtrykte, at han vurderede, at der ikke længere var tillid fra Folketinget. Forespurgt, om hun kunne have bakket Mogens Jensen op, svarede hun, at hun ikke kunne have gjort noget i forhold til en manglende tillid fra Folketinget. Forespurgt, om hun f.eks. kunne have bakket Mogens Jensen op ved at tilkendegive, at der var tale om en regeringsbeslutning og at det ikke alene var Mogens Jensen, som havde et ansvar, svarede hun, at man kun kan blive siddende som minister, hvis ministeren er den fornødne tillid. Her var der ikke længere tillid til Mogens Jensen fra Folketingets side. Det var det, som hun reagerede på som statsminister.

Mette Frederiksens bisidder, advokat Lars Kjeldsen, ønskede at Mette Frederiksen blev stillet spørgsmål om, hvad der var årsagen til Mogens Jensens tilbagetræden og grundlaget for mistilliden. Hertil svarede hun, at hun ikke præcis kan gengive, hvad der blev tænkt og sagt fra Folketingets side, men konklusionen var, at der ikke længere var tillid til Mogens Jensen. Hun kan ikke i dag nærmere beskrive den manglende tillid.

Forespurgt om Mogens Jensens tilbagetræden og den manglende tillid til Mogens Jensen hang sammen med, at Mogens Jensen kunne blive "en akilleshæl" for hende som statsminister, gentog hun, at man kun kan blive siddende som minister, hvis man nyder tillid fra et flertal af Folketingets medlemmer. Hvis det ikke er tilfældet, så er der ingen anden løsning end at fratræde.

Forevist mailkorrespondancen mellem Barbara Bertelsen, Pelle Pape og Martin Justesen mandag den 9. november 2020 om aftenen, hvorunder Martin Justesen gav udtryk for, at der skulle vises handlekraft i forhold til manglende lovhjemmel, ligesom Barbara Bertelsen bl.a. gav udtryk for, at Mogens Jensen skulle holde ud i strakt arm, (ekstrakten s. 3681):

" ...

Fra: Barbara Bertelsen

Til: Pelle Pape; Martin Justesen

Emne: Ang: SV: SV: Mink

Dato: 9. november 2020 22:14:46

Kan ikke være anderledes. Øvelsen bliver at holde Mogens Jensen i udstrakt arm.

Alt for farligt at gå ned i den konkrete proces nu. Lige nu har han skubbet hende foran sig. Nu må hun skubbe ham tilbage, hvor han hører til - som ansvarlig for sit område og sine egne og sit systems dispositioner. Og så må JM mandsopdække dem hele vejen.

Men det farligste for Mette i morgen er, hvis hun lader sig hive ned i et processpor, hvor vi grundlæggende ikke aner, hvad de har lavet. Kun hvad vi selv har hørt - eller rettere ikke har hørt.

Fra: Pelle Pape ...

Dato: 9. november 2020 kl. 22.08.41 CET

Til: Martin Justesen ..., Barbara Bertelsen ...

Emne: SV: SV: Mink

Her opdateret

Fra: Martin Justesen ...

Sendt: 9. november 2020 21:50

Til: Pelle Pape ...; Barbara Bertelsen ...

Emne: Ang: SV: Mink

Tænker undgå at sige vi skal vise handlekraft i kontekst af manglende lovhjælp.

Vi mangler vel qa på instruks? Talt med Mette om vi ikke skal påstå det var en opfordring som Mogens har gjort... men vedstå os vi mener mink skal slås ihjel, gentage beklagelse.
...”,

og forespurgt, om hun havde haft drøftelser med Barbara Bertelsen om at holde Mogens Jensen ud i strakt arm forud for Barbara Bertelsens mail kl. 22.14. Hertil svarede hun, at hun ønsker at gentage det svar, som hun allerede har givet udtryk for flere gange under sin afhøring; nemlig, at det er vanskeligt at udlægge et andet menneskes ord. Hun kan således henholde sig til det, som hun allerede har svaret. Forespurgt, om hun den 9. november 2020 havde en vurdering af, hvorvidt regeringen kunne blive presset af oppositionen som følge af forløbet, svarede hun, at der allerede var et pres på regeringen. Det havde der været siden den 1. april 2020. Forespurgt, om Mogens Jensen forsøgte at lægge ansvaret over på hende i dagene op til den 9. november 2020, svarede hun, at hun ikke har noget at udsætte på nogen af ministrenes arbejder, herunder heller ikke på Mogens Jensen, som er fratrådt. Hun har heller ikke noget at udsætte på embedsmændenes arbejde. ”Men den er ikke længere end, at hvis Folketinget ikke har tillid til en minister, så kan man ikke blive siddende.”

Mette Frederiksens bisidder, advokat Lars Kjeldsen, foreviste sms-korrespondancen mellem hende og Mogens Jensen mandag den 9. november 2020 om aftenen, således som den fremstår på Mogens Jensens telefon, (tillægsekstrakt 10, s. 182):

”...

Mette Frederiksen 09-11-20 22:49:38

Hej Mogens. Hvornår og hvordan bliver du gjort opmærksom på den manglende lovhjælp?

Mogens Jensen 09-11-20 23:01:55

Hej Mette,

Jeg kan ikke lige på stående fod sige præcis hvornår men jeg mener det var torsdag (og det checker jeg lige op på) men jeg har fået at vide at mine folk - op til regeringsbeslutningen - gjorde justitsministeriet opmærksom på at man ikke mente der var hjemmel i lov om dyrehold til at slå ned udenfor zonerne. Det var JM uenig i og derfor foregik der afklaring af dette frem til torsdag.

...

Mette Frederiksen 09-11-20 23:06:14

I forhold til hjemmel. Vi burde vel ha haft en orientering på K om at der kunne være problemer?

Mette Frederiksen 09-11-20 23:06:37

Men det kunne du jo ikke når du ikke vidste besked

Mogens Jensen 09-11-20 23:14:17

Nej - det kunne jeg ikke - men min afdelingschef har sendt mig en mail hvor han den 3. nov om morgenen meddelte afdelingschefer i JM, SUM og EM at der ikke er lovhjælp i vores Lov om dyrehold til at eksekvere beslutningen.

Vedr. dyrevelfærd har Fødevarestyrelsen indskærpet og også været ude at forklare og beklage (men det er jo også klart der kan ske fejl i så stor en operation når 15 mio mink skal aflives i en fart)

...”,

og forespurgt, om hun havde anden form for dialog mv. med Mogens Jensen om den pressemeddelelse, som blev udsendt af Miljø- og Fødevareministeriet den 8. november 2020, svarede hun, at det tror hun ikke. Hun blev – som forklaret – først gjort bekendt med problemerne den 9. november 2020.

Forevist Statsministeriets udkast til bidrag til Miljø- og Fødevareministeriets redegørelse til Folketinget, (ekstrakten s. 4893f, herunder s. 4894):

”...

Den 7. november 2020

Den 7. november bliver Statsministeriet telefonisk varslet af Miljø- og Fødevareministeriet om et hastelovforslag om midlertidigt forbud mod mink, herunder med hjemmel til at slå mink ned i hele landet samt med hjemmel til ekspropriation.

Statsministeriet beder i den forbindelse Miljø- og Fødevareministeriet om at udarbejde en notits om hastelovforslaget, der kan sendes til Folketinget, og tage ordførerkontakter med henblik på opbakning til indhold og proces således, at statsministeren kan sende et brev om hastelovforslaget til Folketingets formand den efterfølgende dag.

Statsministeren og Statsministeriets departementschef orienteres ikke om det telefoniske varsel fra Miljø- og Fødevareministeriet.

...”

og forespurgt, om hun på anden vis havde kendskab til, at der manglende hjemmel, svarede hun, at det havde hun ikke.

Forevist uddrag af Folketingstidende, Tillæg F, omhandlende udvidet spørgetime med statsministeren tirsdag den 10. november 2020 kl. 13.00, hvorunder hun redegjorde for fejl i forbindelse med regeringens beslutning om nedslagtning af alle mink, (tillægsekstrakt 10, s. 100f, herunder s. 105):

”...

Det er helt korrekt, at der er sket en fejl i forbindelse med den beslutning, regeringen traf i sidste uge, og det tilhørende pressemøde. Det har vist sig efterfølgende, at der ikke er lovhjemmel til at pålægge, at de mink, der endnu ikke er syge af covid-19, desværre skal slås ihjel. Det bliver Statsministeriet gjort opmærksom på i weekenden, og der bliver derefter taget kontakt til Folketingets partier.

Det *er* en fejl, det er også en beklagelig fejl. Jeg sagde i starten af forløbet omkring covid-19, at vi ville komme til at begå fejl. Det skulle vise sig, at vi kom til at begå en fejl i sidste uge. Det beklager vi. Det ændrer ikke på substansen i det her: Det her handler om sundhed, og det handler om folkesundheden, det handler om risikoen for, at vi i Danmark desværre kan komme til at underminere en fremtidig vaccine. Og det handler om, at vi ser en muteret virus via mink, som også har smittet, i mine øjne, for mange danskere, ikke mindst i Nordjylland.

Fejlen er begået, den beklager vi, og nu håber vi så på, at vi kan få aftalt det, der skal aftales, nemlig af den lovhjemmel kommer på plads, så vi kan få effektueret det, der er nødvendigt, nemlig at minkene slås ned, at erhvervet kompenseres ...

...”

og foreholdt, at hun under spørgetimen udtrykte, at det var ”regeringen” som traf beslutningen, ligesom hun gjorde brug af ordet ”vi”, og forespurgt, om der var nogen særlig grund hertil. Hertil svarede hun, at formuleringen ikke ændrer på, hvad hun allerede har sagt flere gange under afhøringen i kommissionen; nemlig, at det formelt set er den ressortansvarlige minister, som træffer beslutningen. Udspørgeren spurgte, om det så reelt var regeringens beslutning. Hertil svarede hun, at det ikke ændrer

på, hvad hun tidligere har sagt flere gange under afhøringen af kommissionen; nemlig, at udvalget er et politisk udvalg.

Udspørgeren foreviste yderligere uddrag af statsministerens svar under den før omtalte udvidede spørgetime, (tillægsekstrakt 10, s. 106):

”...

Der er jo to ting at sige til det her. Den ene er, at fejlen er begået, og det står jeg også her i Folketingssalen og siger i dag. Det er beklageligt, men det ændrer hverken på indholdet eller substansen. Vi bliver ikke gjort opmærksom på, i forbindelse med de beslutninger, vi træffer, at der ikke er lovhjælp. Hvis vi havde fået det at vide, havde jeg selvfølgelig sagt det på det efterfølgende pressemøde, der blev afholdt i onsdags.

...”,

og foreholdt, at hun i det citerede på ny gjorde brug af ordet ”vi”. Forespurgt, om ordet ”vi” er ”regeringen”, svarede hun: ”Det, der er sagt her [i Folketinget], ændrer ikke på det, som jeg har sagt tidligere.”

Udspørgeren foreviste yderligere uddrag af statsministerens svar under den før omtalte udvidede spørgetime, (tillægsekstrakt 10, s. 108):

”...

Selvfølgelig er jeg det, for det er en fejl, og en fejl skal undersøges, og den skal afdækkes. Jeg må jo være fuldstændig ærlig og sige, at når jeg sidder som statsminister og træffer en beslutning af den her karakter, har jeg jo ikke fantasi til at forestille mig, at der ikke er hjælp til den beslutning, der træffes – det har jeg selvfølgelig ikke.

...”,

og forespurgt, om hun på det tidspunkt gjorde sig tanker om at sikre data fra sagsbehandlingen, f.eks. ved at give sin departementschef besked herom, svarede hun, at det gik hun ud fra, at Statsministeriet tog hånd om. Der er jo regler for journalisering og opbevaring af mails. Forespurgt, om hun gjorde sig tanker om, at beslutningen truffet på KU-mødet kunne gå hen og blive centrale for en undersøgelse af forløbet, samt forespurgt, om hun på det tidspunkt gjorde sig overvejelser om at få Barbara Bertelsen til at skrive et referat af KU-mødet, svarede hun, at det gjorde hun ikke. Hun ønsker at henlede kommissionens opmærksomheden på indholdet af Justitsministeriets supplerende notits af 24. november 2020 om visse statsretlige spørgsmål med relation til forløbet vedrørende manglende hjælp til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet, (tillægsekstrakt 3, s. 331f, herunder s. 333):

”...

4. Grundloven er baseret på et såkaldt ministerialsystem, der bl.a. indebærer, at hver enkel minister er ansvarlig for sit eget ressortområde. Dette afspejles bl.a. i grundlovens § 14, der forudsætter, at ministre som forvaltningschefer har en selvstændig kompetence inden for deres forretningsområder, således at afgørelser ikke træffes af regeringen som kollegium, men af den enkelte fagminister. Som anført af Peter Germer, Statsforfatningsret, 5. udgave (2012), side 37, har statsministeren en ledende stilling i regeringen, men denne stilling indebærer ikke, at der består et overordningsforhold, som giver statsministeren adgang til at udstede befalinger til de øvrige ministre.

...”,

Udspørgeren bemærkede, at hendes budskab under Folketingets udvidede spørgetime – i og med, at hun gjorde brug af ordet ”regeringen” - blev ikklædt en kollektiv betegnelse. Hertil bemærkede hun,

at hun i Folketinget gjorde brug af talesprog, men det ændrer ikke på det juridiske grundlag, hvorpå regeringen arbejder.

Udspørgeren foreviste yderligere uddrag af statsministerens svar under den før omtalte udvidede spørgetime, hvori hun på ny gjorde brug af ordet ”regeringen”, (tillægsekstrakt 10, s. 108):

”...

Jeg har ikke mulighed for at redegøre for, hvilke beslutninger man træffer ude i den enkelte myndighed, men jeg kan sige, at det, vi fra regeringens side klart kommunikerer i sidste uge, og det er jo mig selv, der står på pressemødet, er, at minkene i Danmark skal slås ned. Det er den beslutning, vi træffer, og vi gør det på grund af folkesundheden.

...”

og forespurgt, om denne udtalelse ændrer på hendes forklaring. Hertil svarede hun, at det ikke ændrer ved hendes forklaring.

Supplerende adspurgt af kommissionen om flere af statsministerens svar under den udvidede spørgetime, hvorunder hun oplyste, at det var regeringen, som traf beslutningen, ligesom hun gjorde brug af ordet ”vi” samt oplyste om manglende hjemmel til kompensation, (tillægsekstrakt 10, s. 109):

”...

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Tak. Jeg vil lige gå tilbage til den beslutning, vi træffer som regering, i forhold til folkesundheden. På det her hjemmelspørgsmål er vi opmærksomme på, at der kan være manglende hjemmel i forhold til kompensation for minkindustrien, men ikke i forhold til aflivning af minkene. Det er jo aflivningen af minkene, som desværre er en nødvendig beslutning at træffe på grund af den situation, der opstår, efter at vi har modtaget en risikovurdering fra Statens Serum Institut.

...”

og adspurgt, om det var kollegiet, som var opmærksomme på den manglende hjemmel i forhold til kompensation, forklarede hun, at det var ”vi” i bred forstand, som var opmærksomme på den manglende hjemmel i forhold til kompensation.

Kommissionen foreviste Mogens Jensens udtalelser under et åbent samråd i Miljø- og Fødevareudvalget onsdag den 11. november 2020 kl. 13.00 om håndtering af coronasmitte i mink (ekstrakten, s. 3965f, herunder s. 3985):

”...

Mogens Jensen: Jamen altså, jeg er ikke bekendt med, at der decideret er givet en ordre på den måde til Fødevarestyrelsen, jeg forstår det sådan at Fødevarestyrelsen selv reagerer på det pressemøde og den udmelding der er om, at nu skal alle mink aflives, og så sætter de gang i at udføre dét på baggrund – og sender også det brev ud som vi har talt om her i dag – efterfølgende, til minkavlerne, hvor man redegør for det, der skal ske. Men om der foreligger en decideret skriftlig korrespondance mellem ministeriet og Fødevarestyrelsen, det vil jeg selvfølgelig også lade være op til den redegørelse, det kan jeg selvfølgelig ikke afvise, men så vidt jeg er informeret, går Fødevarestyrelsen selv i gang på baggrund af det pressemøde, der holdes, og den melding, der kommer derfra fra regeringen, for det er jo regeringen, der træffer en beslutning, og så agerer Fødevarestyrelsen derefter.

...”

Forespurgt, om hun havde en holdning til, om Fødevarestyrelsen ville reagere på pressemødet den 4. november 2020, svarede hun, at selvfølgelig vil en styrelse gå videre med sit arbejde. Fødevarestyrelsens brev til minkavlerne blev rettet tirsdag den 10. november 2020. Justitsministeriet har efterfølgende udtalt, at myndigheder altid skal oplyse modtagerne om, hvorvidt der er tale om en anbefaling, opfordring eller en henstilling – altså om det er noget borgerne ”kan” gøre eller ”skal” gøre. Brevet til minkavlerne var en af de fejl, som blev begået i forløbet. Hun blev bekendt med brevet til minkavlerne tirsdag den 10. november 2020.

Adspurgt af advokat Jacob Goldschmidt, som er bisidder for Tejs Binderup og Paolo Drostby, og foreholdt, at hun under sin forklaring flere gange har omtalt ”fagministeren” og ”fagministeriet” og forespurgt, hvilken fagminister/hvilket fagministerium hun henviser til. Hertil svarede hun, at hun har udtalt sig mere generelt om arbejdsfordelingen i regeringen. Hvis der er tale om et hjemmelsspørgsmål, så skal hjemmelsspørgsmålet håndteres af det ministerium, som har ansvaret for lovgivningen. Forespurgt, om hun gjorde sig tanker om, hvorvidt det var Sundhedsministeriet eller Miljø- og Fødevareministeriet, som var fagministeriet, svarede hun, at det afhænger af hvilken type lovgivning, der er tale om.

Adspurgt af advokat Jacob Goldschmidt, som er bisidder for Tejs Binderup og Paolo Drostby, og foreholdt Mogens Jensens forklaring for kommissionen, hvorefter K-udvalget ville have truffet den samme beslutning, selvom K-udvalget var blevet gjort bekendt med, at der ikke var lovhjemmel, svarede hun, at det er en fiktiv situation, al den stund at den ikke opstod. Hun kan henholde sig til den situation, som forelå på KU-mødet; det var nødvendigt at aflive minkene, og i den situation var rigtigt at gøre regeringen opmærksom på, at der ikke var lovhjemmel.

Adspurgt af kommissionen om fordeling af sager, som behandles på henholdsvis K-udvalg og på ministermøder, svarede hun, at sager, som behandles på et ministermøde typisk er konkrete lovforslag, som ministeren skal have godkendt. Dertil kommer sager, som tilgår regeringen fra Folketinget, f.eks. beslutningsforslag og redegørelser. På K-udvalget pågår de bredere politiske drøftelser forud for en senere lovbehandling, f.eks. en arktisk strategi, en status på finanslovsforhandlinger mv.

Kommissionen foreviste uddrag af en intern mailkorrespondance i Justitsministeriet mellem Henrik Skovgaard-Petersen og to andre ansatte den 24. november 2020 omhandlende den af Justitsministeriet den 24. november 2020 udarbejdede: ”Supplerende notits vedrørende manglende hjemmel til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet”, (tillægsekstrakt 3, s. 329), hvoraf fremgik:

”...

Det korte af det lange. Statsministeren var begejstret for jeres notits, så den blev straks sendt over. Spændende, hvordan det udvikler sig i morgen ☺

...”

og forespurgt, om hvorvidt hun er klar over, hvad der mentes med, at statsministeren var ”begejstret” for notitsen, forklarede hun, at hun har svært ved at redegøre for andre menneskers valg af formuleringer mv. Hun er ikke uddannet jurist. Hun kan utrolig meget hvad angår politik, men når det kommer til juraen, så må hun holde sig til det materiale, som hun får forelagt. Hun syntes, at Justitsministeriets notits af 24. november 2020 på en meget fin måde redegjorde for de juridiske forhold i sagen. Hun kunne læne sig op ad et godt og gennearbejdet materiale. Hun godkender aldrig dokumenter fra Justitsministeriet; det gør justitsministeren. Det er muligt, at hun har fået lov til at læse notitsen, men det betyder ikke, at hun har godkendt den.

Yderligere udspurgt af kommissionen om den af Justitsministeriet udarbejdede notits af 24. november 2020, hvoraf fremgår bl.a. (tillægsekstrakt 2, s. 274f, herunder s. 278):

”...

Af ministeransvarslovens § 4 følger det, at ansvar for en af kongen underskrevet beslutning påhviler såvel enhver minister, der har medunderskrevet, som ministre, der på anden måde har medvirket til beslutningens tilblivelse.

Ministeransvarslovens § 4 gælder efter sin ordlyd alene for beslutninger underskrevet af kongen, men også i forbindelse med andre handlinger end retsakter gælder de almindelige regler om medvirken ved tilskyndelse, råd eller dåd, jf. ministeransvarslovens § 2. En minister er også under deltagelse i møder i regeringsudvalg underlagt reglerne om ministeransvar.

...”

og foreholdt, at indstillingen til K-udvalget den 3. november 2020 blev udarbejdet hurtigt som følge af tidspres, at K-udvalget valgte en anden løsning end den indstillede, ligesom beslutningen blev kommunikeret ud i ”fællesskab” af flere ministre på et pressemøde den 4. november 2020. Forespurgt, om der under disse omstændigheder er tale om en sag, hvor ministrene i fællesskab medvirkede til en beslutning, svarede hun, at det mener hun ikke. Hun mener, at det følger af grundloven, at det er ressortministeren, som har ansvaret.

Adspurgt af kommissionen om Miljø- og Fødevareministeriets redegørelse af 18. november 2020 (ekstrakten, s. 4986f, herunder s. 4994), hvoraf fremgår følgende om drøftelserne på KU-mødet:

”...

Spørgsmålet om hjemmel til aflivning blev ikke bragt op på mødet. Derimod drøftes spørgsmålet om hjemmel til midlertidig eller varig nedlukning af erhvervet og økonomisk kompensation i den forbindelse.

...”

forklarede hun, at der var en drøftelse af nogle mindre tekniske diskussioner. Hun tror, at redegørelsen henviser til oplysninger, som fremgår af coveret og bilag. Der var på KU-mødet ikke nogen lang politisk drøftelse af hjemmelsspørgsmålet til andre løsninger end den beslutning, som blev truffet. Hun tog ikke noter fra mødet.

Supplerende adspurgt af sin bisidder, advokat Lars Kjeldsen, om Miljø- og Fødevareministeriets redegørelse af 18. november 2020 til Folketinget (ekstrakten, s. 4986f), og forespurgt, om redegørelsen blev forelagt for hende forud for oversendelsen til Folketinget, forklarede hun, at redegørelsen ikke blev forelagt til godkendelse. Hun og Statsministeriet fik mulighed for at læse redegørelsen. Hun mener ikke, at hun og Statsministeriet har haft lejlighed til at kommentere på indholdet.

Forespurgt af kommissionen, om der var et KU-møde dagen efter – onsdag den 4. november 2020 - om Nordjylland, svarede hun, at hun ikke er sikker på, hvornår dette møde blev afholdt. Der var både møde i K-udvalget den 4. og den 5. november 2020; hun kan ikke huske, om man drøftede Nordjylland på det ene eller andet møde.

Adspurgt af kommissionen, hvorvidt hun har været inde over mv. det af bisidderne, advokaterne Lars Kjeldsen, Hanne Rahbek, David Neutzsky-Wulff og Jens Rostock-Jensen udarbejdede notat om lov-

hjemmel, som er blevet sendt til kommissionen, svarede hun, at det er hendes bisidder, som beskæftiger sig med det juridiske. Bisidder, advokat Lars Kjeldsen, bemærkede, at notatet ikke reflekterer tanker fra Statsministeriet.

Kommissionen foreviste Nina Maria Kloks mail sendt søndag den 8. november 2020 kl. 21.22 til Mogens Jensen, som indeholdt et citat til godkendelse, hvoraf fremgik bl.a., at man ikke kunne afvente ny lovgivning, (ekstrakten, s. 3327):

Fra: Nina Maria Klok ...

Sendt: 8. november 2020 21:22

Til: Mogens Jensen ...

Cc: Henrik Studsgaard ...; Søren Andersen ...; Bjarke Kamstrup ...; Tejs Binderup ...; Paolo Drostby ...; Paolo Perotti ...

Emne: Citat ifm. spørgsmål om hastelovgivning - Mink

Kære Mogens,

Spørgsmålet om hastelovgivning ift. at kunne slå mink ned på farme, der ikke er smittet, optager de fleste medier lige nu (og mange partier tweeter om det). Vi har fået spørgsmål fra Berlingske, DR, BT, EB, Ritzau m.fl. TV2 News har også lige meddelt, at de vil køre den som hovedhistorie i morgen tidligt, og om vi har nogle kommentarer. Efter aftale med Tejs, Paolo og Bjarke har vi formuleret dette svar til at give til de medier, der nu stiller spørgsmål.

"Det er en alvorlig situation vi står i. Og regeringen har vurderet, at der i denne alvorlige situation skal handles hurtigt. Regeringen har derfor meldt ud, at alle mink i landet skal aflives af hensyn til folkesundheden. Regeringen har besluttet, at detastede, situationens alvor taget i betragtning. Derfor har man vurderet, at man ikke kunne afvente ny lovgivning, inden man meldte dette ud. Regeringen har skrevet rundt til de enkelte minkfarmere med en opfordring til at påbegynde aflivninger, og parallelt hermed arbejdet på at tilvejebringe det nødvendige lovgrundlag til om nødvendigt at påbyde dette - herunder også så minkavlerne kan få den nødvendige kompensation. Det er der nu dialog med ordførere og partier om, og derfor er et nyt lovforslag under udarbejdelse."

Kan du godkende dette?

...",

Hertil har hun forklaret, at hun er uenig i citatet. Regeringen foretog ikke en vurdering, hvorefter ny lovgivning ikke kunne afventes. Hun bliver nødt til at gentage, hvad hun sagde før: Hvis det på K-mødet var blevet oplyst, at der ikke var hjemmel, så skulle hun blot have tilføjet et par sætninger på pressemødet om den manglende hjemmel, ligesom hun ville have bedt om Folketingets opbakning. Der er ikke noget motiv i denne sag.

Kommissionen foreholdt, at der var en sms-korrespondancen mellem Barbara Bertelsen og Henrik Studsgaard mandag den 9. november 2020 (tillægsekstrakt 3, s. 1127f), og forespurgte, om hun deltog i drøftelser om berigtigelse af Mogens Jensens citat om mandagen den 9. november 2020 - henset til, at hun skulle deltage i udvidet spørgetime i Folketinget om tirsdagen den 10. november 2020. Hertil har hun forklaret, at som hun husker det, så blev hun tirsdag den 10. november 2020 orienteret om problemerne med brevet til minkavlerne samt problemerne med indholdet af pressemeddelelsen. Hun ved ikke, om hun blev bekendt med det om mandagen den 9. november 2020. Sms-korrespondancen mellem Barbara Bertelsen og Henrik Studsgaard fandt ikke sted på hendes initiativ.

Kommissionen foreviste hende uddrag af Tejs Binderups mail af 21. november 2020 til Sarah Børner, hvori omtales, at statsministeren på et KU-møde den 20. november 2020 skulle være kommet med en udtalelse om bilagsmaterialet til brug for KU-mødet den 3. november 2020, (ekstrakten s. 5182):

”...

Det var aftalen med JM, at vores ØU-bilag skulle blive til KU-sagen, men JM vendte så senere tilbage og bad om, at det blev til et bilag til KU-sagen, hvilket vi så fremsendte det som. Det er altså ikke MFVM – som antydte af stm’eren på KU i går – der har listet et bilag ind i KU-sagen.

Det var på direkte anmodning fra JM, som havde haft bilaget i ”god tid”, og var helt opmærksom på hjemmelsproblemet.

...”

Hertil har hun forklaret, at hun ikke kan forestille sig, at hun har sagt noget om at ”liste” et bilag ind i KU-sagen. Hun har sagtens have sagt, understreget og indskærpet, at der ikke skal så mange og omfangsrige bilag med til K-sagerne. Det centrale skal være i coveret. Det skal i coveret stå med flammeskrift, hvad regeringen skal forholde sig til. Bilag skal være af understøttende karakter. Man kan nok ikke afvise, at hendes bemærkninger også indeholdt en kritik af, at coveret den 3. november 2020 ikke indeholdt oplysning om hjemmel.

Lars Gert Lose

Lars Gert Lose har – under afhøring i kommissionen den 17. december 2021 – forklaret blandt andet, at han er uddannet som cand.scient.pol. Han har siden 1997 været ansat i Udenrigsministeriet, idet han dog i perioden fra 2013 til 2015 gjorde tjeneste som ambassadør/departementsråd i Statsministeriet. Han har haft flere ambassadørposter. Han har været departementschef i Udenrigsministeriet siden 2019.

Forevist dagsorden for CU-mødet den 10. september 2020 (ekstrakten s. 301):

”...

Sundheds- og ældreministeren
Justitsministeren
Finansministeren
Udenrigsministeren
Erhvervsministeren
Kulturministeren

Endelig dagsorden for møde i Udvalget for COVID-19

Torsdag 10. september 2020 kl. 12-13

1. Kommissorium for ”Udvalget for covid-19”
 2. Status og håndtering af covid-19 i Danmark v. SUM og JM
 3. Status på situationen i udlandet v. UM
 4. Status på den økonomiske og erhvervsmæssige situation v. FM
 5. Mandat til forhandlinger om yderligere genåbning i forlængelse af arbejdet med sektorpartnerskabsretningslinjer
 6. Mulighed for en regional mekanisme i rejsevejledninger for EU/Schengenlandene og UK
- ...”

og forevist kommissoriet (ekstrakten s. 194-195):

”...

Formål/ansvarsområder

Udvalget skal behandle sager bredt vedrørende COVID-19, herunder om både de sundhedsmæssige, beredskabsmæssige og erhvervsmæssige konsekvenser af COVID-19.

...

Sager af større rækkevidde forelægges KU eller ØU. Det kan fx være sager af større økonomisk eller principiel rækkevidde.

Formandskab og medlemmer

Formandsskabet varetages af sundheds- og ældreministeren. Udvalgets faste medlemmer er derudover justitsministeren, finansministeren, udenrigsministeren, erhvervsministeren og kulturministeren.

...

Til stede på mødet i CU er desuden departementscheferne for deltagende ministerier, ligesom en afdelingschef, eller disses stedfortrædere, fra Sundheds- og Ældreministeriet og Justitsministeriet kan være til stede.

...”

samt forevist dagsorden for det forberedende møde i CU den 8. september 2020 (ekstrakten s. 201):

“...

Per Okkels
Johan Legarth
Peter Stensgaard Mørch
Lars Gert Lose
Michael Dithmer
Dorte Nøhr Andersen

Dagsorden: Forberedende Covid-19 udvalg – tirsdag 8. september 2020

Der indbydes til møde i Forberedende Covid-19 udvalg tirsdag den 8. september kl. 14:00-15:00 med følgende dagsorden:

1. Kommissorium for ”Udvalget for covid-19”
 2. Status og håndtering af covid-19 i Danmark v. SUM og JM
 3. Status på situationen i udlandet v. UM
 4. Status på den økonomiske og erhvervsmæssige situation v. FM og EM
 5. Orientering om ny epidemilov v. SUM
 6. Mandat til forhandlinger om yderligere genåbning i forlængelse af arbejdet med sektorpartnerskabsretningslinjer
 7. Mulighed for en regional mekanisme i rejsevejledninger for EU/Schengenlandene og UK
- ...”

har han forklaret, at han ikke kan huske, om han deltog i det forberedende CU-møde den 8. september 2020, men det har han givetvis gjort. Nogen gange var det hans afdelingschef, Erik Brøgger, som deltog fra Udenrigsministeriet i stedet for ham. Der var et fast dagsordenspunkt om status for covid-19 situationen i udlandet på både det forberedende CU og CU. Der blev brugt meget tid på at finde

ud af, hvad situationen var i udlandet. De fik indberetninger fra deres ambassader i udlandet, både i forhold til smittesituationen, rejserestriktioner, hvorledes man håndterede hjælpepakker mv.

Forevist bilag til sagen i det forberedende CU (ekstrakten s. 206):

”...

[Miljø- og Fødevareministeriet]

[Sundheds- og Ældreministeriet]

Håndtering af smittespredning med COVID-19 i danske Minkbesætninger

...”

har han forklaret, at han ikke husker det konkrete møde. Udenrigsministeriet ville få alt materiale, hvis de var deltager i mødet. Det er ligesom i KU, der får man som fast medlem alt materialet, mens hvis man er indbudt til mødet, får man kun materialet til det dagsordenspunkt, man er indbudt til. Han erindrer ikke at have set det foreviste bilag. Udenrigsministeriets hovedaktie på disse møder var punktet vedrørende udlandet, og hvis de selv havde sager på, f.eks. vedrørende rejsevejledninger. Hvis de var med på de andre punkter, var det primært fordi andre ministerier ønskede, at de indhentede erfaringer fra andre lande. Vedrørende mink fulgte Udenrigsministeriet håndteringen heraf i Holland.

Han kan ikke huske, om han deltog i CU-mødet den 10. september 2020. Han har ikke fået oplyst, at han skulle forberede sig til afhøringen i forhold til dette møde.

Forevist dagsorden for det forberedende ØU den 23. september 2020 (ekstrakten s. 613):

”...

Der indbydes til møde i Forberedende Økonomiudvalg onsdag den 23. september kl. 13.30-15.00 med følgende *endelig* dagsorden:

0. Meddelelser

1. Årlig status om SU-udgifter til EU/EØS-arbejdstagere (Bilag 6)

(Hanne Meldgaard er inviteret til drøftelsen)

2. Nye programmer for EU's Regional- og Socialfond (Bilag 2) kl. 13.40

(Birgitte Hansen, Hanne Meldgaard, Henrik Studsgaard og Lars Lose er inviteret til drøftelsen)

3. Samarbejde om kommende COVID-19 lægemidler (Bilag 4) kl. 13.50

(Lars Lose, Hanne Meldgaard og Per Okkels er inviteret til drøftelsen)

4. Håndtering af coronasmitte i minkbesætninger (Bilag 5) kl. 14.00

(Henrik Studsgaard og Per Okkels er inviteret til drøftelsen)

...”

har han forklaret, at Udenrigsministeriet ikke er fast deltager i forberedende ØU, men kan indbydes til udvalgte dagsordenspunkter. Man modtager som nævnt normalt kun materiale til de dagsordenspunkter, som man er indbudt til, og man er kun med til de dagsordenspunkter, som man er indbudt til.

Forevist bilag 5 til dagsordenspunkt 4 (ekstrakten s. 620):

”...

(Miljø- og Fødevareministeriet)

Sundheds- og Ældreministeriet

[Erhvervsministeriet]

Finansministeriet

BILAG 5

Håndtering af coronasmitte i mink

Problem

Der er på kort tid sket en stigning i antallet af danske minkbesætninger, som enten er smittede med COVID-19 eller under mistanke herfor. Stigningen er lokalt afgrænset til det nordlige Jylland. Der orienteres med sagen om en række nye tiltag, der er iværksat på baggrund af smittestigningen.
...”

har han forklaret, at Udenrigsministeriet normalt ikke vil modtage et bilag, her bilag 5, til et punkt, de ikke var indbudt til. Han har helt sikkert ikke læst bilag 5, da han ikke var indbudt til det dagsordenspunkt. Hans dagsordenspunkt vedrørte noget andet.

Han husker ikke, om han deltog i ØU-mødet den 30. september 2020. Hvis man ikke er fast medlem, vil departementschefen normalt ikke deltage, hvis ministeren er til stede, og han har ikke tjekket, om udenrigsministeren deltog i mødet. Hvis udenrigsministeren ikke var til stede, ville han have deltaget, men kun på de dagsordenspunkter, hvor de var indbudt og kun med materialet hertil.

Han deltog ikke i CU-mødet den 1. oktober 2020. Han mener, at udenrigsministeren deltog i mødet ledsaget af Erik Brøgger. Han husker ikke, at han fik en tilbagemelding fra mødet. Han vil antage, at Udenrigsministeriets fokus har ligget på dagsordenspunktet om situationen i udlandet. I den periode var det primært rejsevejledninger, de brugte deres kræfter på.

Forespurgt mere generelt, om han har overværet drøftelser om mink, kan han ikke huske noget specifikt, men Udenrigsministeriet var opmærksom på minksituationen i Danmark hen over sommeren og arbejdet med smittezoner. De var også opmærksomme på minksituationen i andre lande, især i Nederlandene, hvorfra de allerede i maj 2020 fik en indberetning om frygten for smitte mellem mink og mennesker.

Om forløbet den 2. og 3. november 2020 har han forklaret, at han ikke hørte noget om Statens Serum Instituts notat om forskningsresultaterne den 2. november 2020. Han deltog ikke i departementschefmødet den 2. november 2020 sent om aftenen og var ikke bekendt med mødet. Han blev dagen efter, den 3. november 2020, orienteret om mødet i forbindelse med, at han blev indkaldt til de to departementschefmøder den 3. november 2020. Han deltog kun i det første departementschefmøde den 3. november 2020 kl. 13.30, da han var forhindret i det næste møde. Den 3. november 2020 blev Udenrigsministeriet for første gang involveret i sagsbehandlingen vedrørende mink. De blev indkaldt til mødet den 3. november 2020 med henblik på, at der skulle laves en sag til regeringen vedrørende smittesituationen i Danmark. Han hørte i den forbindelse også om den nye risikovurdering. Han havde ikke set risikovurderingen, men hørte, at det fremgik heraf, at der var en betydelig risiko for folkesundheden og for vaccinerne.

Udenrigsministeriets aktie i det var, hvordan budskabet ville blive modtaget i udlandet. Danmark havde på det tidspunkt verdens største produktion af minkskind. Der var meldepligt i forhold til ECDC, WHO og EU-kommissionen, som han husker det. Det var derfor noget, der ville blive internationalt kendt. Både risikovurderingen og regeringens håndtering heraf ville efter Udenrigsministeriets vurdering have betydelige udenrigspolitiske konsekvenser. Det var vurderinger og rådgivning herom, som Udenrigsministeriet skulle bidrage med til regeringssagen. De frygtede blandt andet indrejserestriktioner. Der var i udlandet stor bekymring for mutationer. Han redegjorde for nogle af disse

synspunkter på departementschefmødet kl. 13.30. Forespurgt, om der på mødet blev talt om, hvem der skulle have ansvaret for at samle KU-sagen, har han forklaret, at det husker han ikke, men der var en drøftelse af, hvad de enkelte ministerier skulle bidrage med. Han antager, at det i løbet af dagen stod klart, at Udenrigsministeriets bidrag til sagen skulle sendes til Justitsministeriet. Efter mødet talte han med sine folk om, hvad de skulle bidrage med. Han vil tro, at han talte med Erik Brøgger herom. På det tidspunkt havde de et corona-sekretariat. Der var på mødet en drøftelse af, hvordan man kunne håndtere mink, og hvordan man kunne håndtere den generelle smittespredning i Nordjylland. Som han husker det, var der en diskussion af avlsdyr, dvalemodeller og den hollandske model med afvikling af erhvervet. Han husker ikke, at man drøftede præcise modeller. Det, der prægede mødet var, at de stod på ryggen af en risikovurdering, som affødte en eller anden form for handlepligt, også set i lyset af, at man over sommeren havde prøvet at håndtere smitten blandt mink uden held. Han gik ikke fra mødet med en klar fornemmelse af, hvordan håndteringen skulle se ud. Det var en kompleks sag, idet den ikke kun drejede sig om mink, men også om situationen i Nordjylland. Han kan ikke huske, om der blev brugt mere tid på mink end på situationen i Nordjylland. Han var ikke ekspert på området, og Udenrigsministeriets fokus var på udlandet.

Han brugte resten af dagen på andre møder, indtil han modtog materialet til KU-mødet. Han var ikke inddraget i forberedelsen af Udenrigsministeriets materiale til KU-sagen.

Forevist mail sendt den 3. november 2020 kl. 21.26, hvor der videresendes materiale (tillægsekstrakt 10, s. 12):

”...

From: Celia Stenderup-Petersen

To: Jeppe Kofod; Lars Gert Lose

Cc: Ole Rydahl Svensson; Helena Mølgaard Hansen; Peter Kaarre Larsen; Maja Thyssen Raaberg

Subject: VS: Opdateret. materiale til KU d. 3/11 vedr. mink

Date: 3. november 2020 21:26:23

Attachments: image002.png

Bilag 1. Risikovurdering af human sundhed ved fortsat minkavl_03112020.pdf

Bilag 2 - Kompensation til minkavlere.pdf

Bilag 2a - Kompensationsmodel.pdf

Bilag 3. Tempobonus - mink.pdf

Bilag 4. Nødplan.pdf

Bilag 5. Notat aflivning mink med gift 031120.pdf

Bilag 6. Kommunikation_NK19_Mink_031120.pdf

Cover - mink.pdf

image001.png

image004.png

image002.png

...

Fra: Johan Philip Zilmer-Bülöw

Sendt: 3. november 2020 21:24

Emne: Opdateret. materiale til KU d. 3/11 vedr. mink

Kære alle

Hermed opdateret materiale til KU i aften om mink.

Der er justeret i coveret samt tilføjet bilag 2 og bilag 2a.

Mvh Johan

...

Fra: Johan Philip Zilmer-Bülów

Sendt: 3. november 2020 20:12

Til: Kristian Kjærgaard Hansen; Dorthe Vandal Pedersen; Anette Kjærgaard; Anne Marie Maltha-Smith; Anne Sofie Hartvig Pedersen; Charlotte Helene Christine Lind; Frederik Alexander Gørtz; #951dep-OE-K-Udvalg; Kathrine Banke; Kristoffer Krohn Schaldemose; KU-materiale; Marianne Rosenstand; 'Skatteministeriet; Tine Hansen; 'Udenrigsministeriet (umregudvalgintdl; Victoria Julie Jessen Cc: mmoede - sum; Regeringsudvalg (Miljø- og Fødevareministeriet); Forsvarsministeriet; Mads Aleksander Daugaard Buhl (EM-DEP); Anne Dahl Krabbe (EM-DEP)

Emne: Vedr. materiale til KU d. 3/11 vedr. mink

Kære alle

Hermed materiale til KU d.d. vedr. mink.

Bilag 2 udestår fortsat.

Mvh Johan

..."

har han forklaret, at han er i tvivl om, hvorvidt post til postkassen "umregudvalgintdl" havner i ministersekretariatet. Han vil tro, at posten havner i Minister- og ledelsessekretariatet. De har et lille sekretariat for KU.

Som han husker det, fik han først kigget på sagen, da han modtog materialet kl. 21.26. Han husker ikke at have set materialet, som blev udsendt tidligere på aftenen.

Supplerende adspurgt af kommissionen har han forklaret, at han kun kan huske, at han fik coveret og læste det et par minutter før mødet begyndte. Han ved ikke, om han modtog det første udkast tidligere på aftenen, men han ved med sikkerhed, at han ikke har læst det.

Både han og udenrigsministeren deltog i KU-mødet om aftenen. Han deltog virtuelt hjemmefra. Han var isoleret som nærkontakt til en coronasmittet. Han havde ikke haft et formøde eller en briefing af udenrigsministeren forud for KU-mødet. Udenrigsministeren var ligeledes isoleret som nærkontakt. De havde i løbet af dagen vist talt sammen om deres bidrag, det vil sige den udenrigspolitiske del af sagen.

Han læste KU-coveret på en iPad. Han havde ikke sagen på print. Han gik ikke ned i de underliggende bidrag, hvilket skyldes dels fremsendelsestidspunkt, dels at Udenrigsministeriet ikke havde bidraget til de underliggende bilag, men kun til coveret.

Forevist coveret til KU-mødet (ekstrakten s. 2032):

"...

[Justitsministeriet]

[Sundheds- og Ældreministeriet]

[Miljø- og Fødevareministeriet]

[Finansministeriet]

[Erhvervsministeriet]

[Udenrigsministeriet]

Håndtering af COVID-19-smitte blandt mink 3. november 2020

Problem

Statens Serum Institut (SSI) har fundet en ny mutation i virus påvist i test udtaget i september 2020 og opdateret sin risikovurdering i forhold til minkavl under epidemien. Foreløbige undersøgelser viser, at mutationen kan påvirke vacciners effekt. Dette vil i givet fald kunne have markante negative konsekvenser for håndteringen af den igangværende epidemi.
...”

har han om de skarpe parenteser forklaret, at det betyder, at coveret ikke er ministercleareret. Hvis der er bløde parenteser, betyder det, at coveret er cleareret i departementet, men ikke af ministeren. Hvis der er en skarp parentes, er det slet ikke cleareret. Det er ikke en unik situation, at der var skarpe parenteser. Det kan blandt andet ske, når der er tidsnød eller uenighed. Det er ikke skelsættende, at der er skarpe parenteser. Forespurgt, om den skarpe parentes giver anledning til, at man skal se på de underliggende bilag, har han forklaret, at man ikke kan se sådan på det. Så faste spilleregler er der ikke. Alle vidste, at KU-mødet kl. 21.30 blev holdt på baggrund af en hård risikovurdering, og at der allerede på departementschefmødet kl. 13.30 havde været et klart indtryk af, at der var en handlepligt med at håndtere smitten blandt mink, også set i lyset af, at håndteringen af smitten blandt mink hidtil ikke var lykkedes. Det var en krisehåndteringsopgave. Han læste de skarpe parenteser som det muliges kunst, og ikke som udtryk for en uenighed eller et ufærdigt produkt.

Han læste de uddrag, der var af risikovurderingen, i coveret. Han læste ikke selve risikovurderingen, (bilag 1, ekstrakten s. 2037), ligesom han ikke læste bilag 2 (ekstrakten s. 2040) med Erhvervsministeriet øverst, særligt ikke da det vedrørte compensation, som var fjernt fra Udenrigsministeriets områder. Han læste heller ikke bilag 2 a (ekstrakten s. 2046) med Miljø- og Fødevareministeriet øverst.

Om KU-mødets varighed har han forklaret, at det i hans erindring nok varede ca. 1 ½ time. Forespurgt om, hvorvidt det er standard for ham alene at holde sig til coveret, er det afhængig af, hvad det er for en sag. Hvis det er en sag, hvor Udenrigsministeriet selv har skrevet sagen, vil han kende hver eneste detalje i sagen. Udenrigsministeriet er med i rigtig mange sager, hvor de ikke selv er pennefører, men hvor de bidrager, og der bestræber han sig på at kende det hele. I andre sager er han primært med i kraft af være fast medlem af udvalget, og i disse sager dykker han ikke dybt ned i bilagene, hvis der ikke er en streng udenrigspolitisk dagsorden.

KU-mødet blev indledt af statsministeren. Hun forklarede kort, hvorfor de var indkaldt, og så fulgte diskussionen i forlængelse af det. Han har ikke nogen præcis erindring om talerækkefølgen. Forespurgt om Johan Legarth relativt tidligt tog ordet, har han forklaret, at det ville være naturligt, at Johan Legarth i fraværet af justitsministeren kort præsenterede coveret, fordi Justitsministeriet var øverst i hovedet på coveret. Det ville omvendt være unaturligt - og han ville også kunne huske det - hvis der var lagt en ny politisk linje i det indledende indlæg af en departementschef.

Forevist Magnus Heunickes noter fra KU-mødet (tillægsekstrakt 9, s. 244):

”...

Mette

Der er nogen, der ikke tager det alvorligt nok.

Hvis vi har vaccine i vores hænder, så skal de mink slæes ned.

Johan JU

Min minister er hjemme...

Mink slæes ned.

Iværksæt Nordjylland + genomsekvens på tværs af landet

...”

har han forklaret, at han ikke husker Johan Legarths ordvalg, men at han som sagt mener, at det ville være naturligt, at Johan Legarth forelagde sagen, men ikke naturligt, at han fremlagde en ny politisk linje, allerede inden diskussionen var begyndt.

Han har haft lejlighed til at gennemgå Magnus Heunickes noter fra KU-mødet hos sin bisidder. Han har ikke så præcis en erindring fra KU-mødet, at han kan gøre sig til dommer over noternes rigtighed, hverken med hensyn til deres indhold eller deres angivelse af talerækkefølgen. Helt generelt forekommer noterne ham en smule fragmentariske for et møde af en sådan tyngde og længde.

Han husker ikke talerækkefølgen på mødet, men han husker, at udgangspunktet for mødet var risikovurderingen, som var graverende i forhold til konsekvenserne for folkesundheden og vaccineres effekt. Det skræmte livet af enhver og kom i forlængelse af en sommer, hvor det ikke var lykkedes med at inddæmme smitten blandt mink. Det var tydeligt fra hans stol i Udenrigsministeriet, at det ville have en konsekvens ud over landets grænser. Det var det mindste, han gik ind til mødet med. Sundhedsmyndighederne, det vil sige sundhedsministeren og Per Okkels, fyldte i sagens natur en del på mødet, og det var primært deres præsentationer, han husker, og den diskussion, der var om risikovurderingen. Han husker ikke ordret, hvad de sagde, men der var en klar præsentation af risikovurderingen. Der var spørgsmål til, om man kunne fortsætte med avlsdyr, men svaret var, at der var så stort et reservoir, at det ville være en risiko. Han husker også, at statsministeren tryktestede, om det var den beslutning, som skulle træffes, og det blev bekræftet én og måske flere gange. Han har ingen præcis erindring om Mogens Jensens og Henrik Studsgaards indlæg på mødet. De bidrog til sagen, men han husker ikke, hvordan deres ord faldt. Der var flere, som tog ordet på mødet, herunder erhvervsministeren og finansministeren.

Forespurgt til, hvilken beslutning der blev truffet på KU-mødet, har han forklaret, at der blev truffet beslutning om nedslagning af alle mink, inklusive avlsdyr. Der var en drøftelse af, om avlsdyr kunne leve videre. Samtidig var der også en diskussion af, at man ikke ønskede at træffe en beslutning om nedlæggelse af minkerhvervet, ligesom man havde gjort i Nederlandene. Der blev ud af diskussionen født den model, at minkene skulle slås ned, men at man ikke tog beslutning om at lukke erhvervet.

Adspurgt af kommissionen har han forklaret, at han ikke husker, at der på KU-mødet var nogen, som præsenterede den model, som de endte med at beslutte. Beslutningen blev som sagt født ud af diskussionen på mødet. Det ville være meget atypisk, hvis en departementschef satte scenen for den politiske linje til at starte med.

Forevist coverets løsningsforslag (ekstrakten s. 2032):

”...

Løsning

Tiltag i forhold til aflivning af mink

...

Baseret på sundhedsfaglige vurderinger skal biomassen reduceres mest muligt, hvilket ligger til grund for beslutning om, at alle besætninger inden for zonerne (smittede og ikke-smittede) skal slås ned. Det inkluderer ligeledes avlsdyr i zonerne. For at reducere risikoen for yderligere COVID-19-smittespredning i de danske minkfarme kan der vælges mellem helt at afvikle minkproduktionen i Danmark eller at tillade, at branchen under restriktioner, fastsat af sundhedsmyndighederne og veterinærmyndighederne, kan fastholde en meget begrænset mængde avlsdyr mhp. At kunne genetablere en betydeligt reduceret

sektor, når der er udrullet en vaccine. Det vurderes centralt, at en beslutning om branchens fremtid ikke påvirker hastigheden i aflivningsindsatsen negativt, jf. *bilag 2*.

Med henblik på at øge aflivningshastigheden lægges der på den baggrund **for det første** op til, at der iværksættes en incitamentsordning, der giver minkavlere en ekstra kompensation pr. dyr, hvis de lever op til særligt fastsatte kriterier for hurtig aflivning af dyrene ("tempo-bonus"). Der henvises til *bilag 3*.

Miljø- og Fødevareministeriet bemærker, at det er Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at ordningen ikke vil have effekt, hvis det officielt meldes ud, at erhvervet skal lukkes med udgangen af 2020. For at ordningen kan have fuld effekt er det desuden afgørende, at andre personalegrupper også begynder at arbejde med tilsyn på de smittede besætninger. Pt. er det i praksis kun MFVM's styrelser samt Beredskabsstyrelsen, som er villige til at arbejde i de smittede besætninger.

Hvis det efter [5] dage konstateres, at incitamentsordningen ikke er tilstrækkelig, lægges der **for det andet** op til, at der kan iværksættes en nødplan for aflivning udarbejdet i regi af NOST. Nødplanen vurderes at ville forudsætte fravigelse fra en række gældende regler og retningslinjer på miljø- og dyreområdet. Der henvises til *bilag 4*.

..."

og forespurgt, om den model blev drøftet på mødet, har han forklaret, at der var en diskussion af avlsdyr og minkerhvervet som sådan, som endte med, at man traf beslutning om at nedslå alle mink, men ikke at tage stilling til spørgsmålet om afvikling minkerhvervet.

Forespurgt, om beslutningen ville være en de facto nedlukning af erhvervet, har han forklaret, at der ikke var en debat herom, men der var en erkendelse af, at det var alvorligt for erhvervet. Han husker ikke, om Mogens Jensen gav udtryk for, at beslutningen de facto indebar en lukning af erhvervet.

Forevist Magnus Heunickes noter fra KU-mødet (tillægsekstrakt 9, s. 249):

"...

Jeppé Kofod

Vi er klar med ambassadørerne, så de er klar.

..."

har han forklaret, at han ikke kan tyde noterne, men han kan huske, at Jeppé Kofod sagde, at det ville blive opfattet som alvorligt, og at man måtte forvente en reaktion fra udlandet, samt at de allerede havde sat apparatet klar til at håndtere det, så godt de kunne. Når Jeppé Kofod refererede til ambassadørerne, var det deres ambassader rundt omkring i Europa, Nordamerika, Kina og Rusland, hvor Danmark havde store eksportinteresser på spil, og hvor der var ekstremt stor opmærksomhed.

Udenrigsministeriet iværksatte allerede den 4. november 2020 efter pressemødet – og især fra den 5. november 2020 - en medieovervågning af internationale medier via deres ambassader og folk i huset. De kunne se, at der var enormt store udslag, især på det britiske, tyske og nordamerikanske marked og også i øvrigt i Europa og i Kina. De havde udstyret ambassaderne med talepunkter for at berolige derude og understregede, at der var fuld transparens, og at man havde delt oplysningerne med WHO og ECDC. De ønskede for alt i verden ikke at komme i den situation, som Kina havde været i med beskyldninger om at have mørkelagt, hvad der var sket i Wuhan med smitteudbruddet. De brugte megen tid på at sætte Statens Serum Institut i kontakt med de lande, som var bekymrede. Der var voldsomme reaktioner. Allerede den 7. november 2020 lukkede UK for indrejse af danskere med

henvisning til mink, det samme gjorde Irland den 8. november 2020, og derefter kom Rumænien og en række andre lande, som lukkede for indrejse af danskere. Tyskland og Norge var lige ved også at gøre det, men det lykkedes at afværge det ved at oplyse om regeringens håndtering af minksituationen. Han deltog ikke i sundhedsmyndighedernes kontakt med landene, men et af de tunge argumenter var regeringens og Folketingets håndtering, og oplysningen om at det blev taget alvorligt. Det var også på det tidspunkt, hvor der for alvor skete gensekventering i Danmark, så man havde styr på mutationerne. Det var en kombination af disse faktorer sammenholdt med et løfte om fuld transparens, som gjorde, at de kunne afværge de værste konsekvenser. Der skete samtidig det, at Kina lukkede for import af svinekød fra Danmark pga. et smitteudbrud – uden forbindelse til mink - på et slagteri i Horsens. De var rædselsslagne for, at noget tilsvarende skulle ske som følge af mink.

Forevist sms af 5. november 2020 kl. 10.05 fra Barbara Bertelsen til Per Okkels og Johan Legarth (tillægsekstrakt 10, s. 30):

”...

Fra Lars

Modtaget fra Lose:

Virkelig fart på international omtale. Alle ambassader er i gang. Indtil videre faktuel. BBC dog med kritisk vinkel. Også derfor brug for klare beslutninger i regeringen så vi kan sende signal om handlekraft

...

Vi må ikke blive too little, too late landet – mere end vi allerede er...

...”

har han forklaret, at der var et KU-møde den 5. november 2020, hvor han gav udtryk for det, som står i sms'en. Han kan se, at Magnus Heunicke har noteret noget tilsvarende fra KU-mødet den 5. november 2020. De kunne se i de internationale medierapporter, at Danmark ”peekede”. Han mener ikke, at han har sagt ”too little, too late”, men han har helt sikkert sagt, at det var vigtigt, at de handlede, og at de handlede hurtigt, ellers ville konsekvenserne blive uoverskuelige i internationalt sammenhæng.

Supplerende adspurgt af kommissionen har han forklaret, at han ikke ved, hvor det i sms'en kommer fra, men det svarede indholdsmæssigt til det, som han havde sagt på KU-mødet. Han kan ikke huske, at han var i kontakt med Barbara Bertelsen.

Forevist Magnus Heunicke's noter fra KU-mødet den 5. november 2020 (tillægsekstrakt 9, s. 237):

”...

Lars Lohse UM

Meget stor historie i udenlandske medier. Fokus er på vaccine. BBC har haft hist om at regeringen har kendt til det i 2 mdr. fra danske medier. UM'eren ringet op af Østrig på Kurz foranledning. Jo mere handlekraft jo bedre i første hug, ellers spørgsmål om tillid til os.

Stort fokus på told og WHO og EU, godt den kom på plads. Ambassader i gang. Danish Crown store problemer i Kina, milliarder. Horsens lukket ned pga smitte. Bare tanken om at få noget ind. Ikke lande, der lukker ned for os.

...”

har han forklaret, at han genkender sine udsagn på KU-mødet den 5. november 2020 i noterne.

Som han husker det, blev der hverken på KU-mødet den 3. eller den 5. november 2020 nævnt noget om hjemmel til eksekvering af aflivning af alle mink.

Han kan ikke huske, om miljø- og fødevareministeren og departementschefen deltog i KU-mødet den 5. november 2020, men de fremgår af indkaldelsen til mødet (tillægsekstrakt 9, s. 163).

Adspurgt af advokat Lars Kjeldsen, bisidder for Mette Frederiksen, har han forklaret, at statsministeren på KU-mødet den 3. november 2020 spurgte, om beslutningen var nødvendig i lyset af risikovurderingen, og om det var nødvendigt at træffe en så vidtgående beslutning. Forevist konklusionen i risikovurderingen (ekstrakten s. 2037), har han forklaret, at han helt sikkert har læst risikovurderingen efter KU-mødet den 3. november 2020, men han nåede det ikke op til KU-mødet. Meldepligten til WHO, EU og andre myndigheder i udlandet omfatter også konklusionen i risikovurderingen. Han bekendt skete der indberetning den 4. november 2020. Det var efter hans opfattelse ikke muligt at vente lidt med at melde ud. Det var Statens Serum Instituts klokkeklare vurdering, at de have en pligt til at dele oplysningerne med det samme. Forespurgt til udlandets eventuelle reaktioner, hvis der var bevaret et avlsmateriale på 3 millioner mink, mener han, at det ville nok afhænge af sundhedsmyndighedernes vurdering af, om det var forsvarligt. Forespurgt til eksportens størrelse, som man var bekymret for, har han forklaret, at han ikke kan sætte præcise tal på det. Bekymringen var reel.

Adspurgt af kommissionen har han forklaret, at de i Udenrigsministeriet op til den 3. november 2020 primært arbejdede med, hvordan andre lande håndterede smitteudbrud i deres besætninger, og det var især Nederlandene, de fulgte. Der var ikke rigtig sammenlignelige lande, da Danmarks produktion af minkskind var så stor. På det tidspunkt havde de ikke detekteret bekymring i udlandet vedrørende den danske produktion af minkskind. Det skete først, da risikovurderingen kom. Der var før den 3. november 2020 ikke udenrigspolitiske hensyn, der bevirkede, at det skulle gå hurtigt. Det stod klart den 3. november 2020, at man var ude over det punkt, hvor man kunne forholde sig passivt. Den 3. november 2020 stod det dem klart, at det var nødvendigt at kommunikere til udlandet. Man gik op i et andet gear.

Adspurgt af kommissionen har han forklaret, at han kom ind i sagen lidt fra siden den 3. november 2020 til departementschefmødet kl. 13.30, men da han hørte om risikovurderingen, hastede det i sagens natur, da de kunne se, hvad den udenrigspolitiske reaktion ville være i forhold til den meldepligt, som Danmark havde. Man havde forsøgt at håndtere smitten blandt mink i en længere periode uden succes, og situationen var med risikovurderingen bragt op i et nyt niveau. Man var i en krisesituation. Det var klart, at det hastede, og at der var en handlepligt. Han lægger ikke noget juridisk i begrebet ”handlepligt”, men der var et behov for at håndtere situationen hurtigt og handlekraftigt.

Kent Harnisch

Kent Harnisch har – under afhøring i kommissionen den 12. november 2021 – forklaret blandt andet, at han siden 2018 har været afdelingschef for Offentlige Finanser i Finansministeriet. Han var tidligere kontorchef for Udgiftspolitisk Center i samme ministerium og er uddannet cand.scient.pol. og med en bachelorgrad i jura, som han dog ikke bruger. Han refererer til departementschef Peter Stensgaard Mørch.

Finansministeriet har flydende ansvarsområder mellem afdelingscheferne, hvorfor han er involveret i sager fra næsten alle afdelinger i Finansministeriet. Udgangspunktet er, at departementschefen er til

stede, når han (Kent Harnisch) har sager med finansministeren, men det kan også ske uden departementschefen. I efteråret 2020 gik han ikke direkte til finansministeren uden om departementschefen.

Han har det overordnede ansvar for styringen af de offentlige udgifter i Danmark samt ansvaret for de større centrale forhandlingsforløb såsom finanslovsforhandlingerne. Derudover er han sekretær ved FØU. Under corona havde han det samlede ansvar for corona-økonomien i Danmark samt det direkte personaleansvar over for kontorcheferne Michael Lingved, Simon Gravers Jacobsen, som nu er fratrådt, og Anders Morris Hjelholt. Annemarie Lauritsen og Martin Ulrik Jensen var afdelingschefer i andre afdelinger.

Forevist mail af 16. juni 2020 kl. 17.34 fra Tejs Binderup til ham, Christian Liebing, sendt cc til Dorthe Søndergaard og Lasse Boje, med emnet ”HASTER: Håndtering af coronaudbrud i minkfarm i Nordjylland” (ekstrakten s. 20), hvori det fremgår:

”...

Vedlagt hermed notat om forslag til håndtering af coronaudbrud på minkfarm i Nordjylland, som vi ønsker jeres tilbagemelding på hurtigst muligt, da der forventes medieomtale af udbruddet i aften. Løsningen er mundtligt afstemt med SUM, som her sættes Cc. Lasse sættes cc som generel koordinator på corona.

Ring gerne, hvis I har nogle spørgsmål.

...”,

har han forklaret, at han undrede sig lidt over, at han modtog mailen. Han så det som en orientering om et konkret smittetilfælde, og det var ikke noget, som han skulle gå nærmere ind i, hvorfor han ikke orienterede sin overordnede i Finansministeriet herom. Han mener, at han kortvarigt drøftede sagen telefonisk med Christian Liebing fra Statsministeriet, hvor de aftalte den videre proces. Finansministeriet foretog sig ikke yderligere.

Forevist ”Håndakt til FCU d. 10. september” af samme dato påført initialerne ”KGE” (ekstrakten s. 307), hvori det fremgår:

”...

Coronavirus i mink

Sagens kerne /baggrund

...

Det bemærkes, at det pt. *ikke* indgår som en anbefaling i vurderingen fra STPS, SSI, SST og FVST, at besætningerne skal slås ned. Dette kan dog beslutes ud fra et forsigtighedsprincip.

...

KGE bemærker i den forbindelse, at en evt. anbefaling om nedslagning vil have meget væsentlige konsekvenser. Fx vurderes et sådant påbud at aktivere regler om erstatningspligt...”,

har han forklaret, at han ikke deltog i forberedende CU-møder eller i CU-møder. Denne opgave var retog Annemarie Lauritsen. Afhængigt af indholdet i håndakterne, herunder hvis der var større økonomiske aspekter involveret i CU-sagerne, ville han dog blive inddraget i udarbejdelsen. Han så ikke håndakten på det tidspunkt. Han blev første gang involveret i en sag om håndtering af coronasmitte blandt mink, da det blev drøftet i et forberedende ØU-møde i slutningen af september 2020.

Forevist mail af 11. september 2020 kl. 16.44 fra Annemarie Lauritsen til Asbjørn Brink, sendt cc til ham, Martin Ulrik Jensen og Lars H. Østergaard, med emnet ”Mink – og corona” (ekstrakten s. 319), hvori det fremgår:

”...

På Forberedende Corona-udvalg blev Mink kort drøftet. DC i MFVM var til stede – billedet er vist pt. at der ikke er betydelig risiko ved mink. Der pågår et arbejde mellem SSI og MFVM for at afklare nærmere. Jeg sagde, at vi gerne ville deltage, og være med til at tænke i mulige løsninger, såfremt der vurderes at være behov for nedslagning af mink i mindre eller større omfang. Nævnte hertil, at det vil være fint at få udboret nu, da en evt nedslagning helst skal ske i 2020 så.

...”,

og forevist Asbjørn Brinks svarmail samme dag kl. 16.51 til Annemarie Lauritsen, sendt cc til ham, Martin Ulrik Jensen og Lars Høgsbro Østergaard (ekstrakten s. 319), hvori det fremgår:

”...

Mange tak for meldingen. Vi deltager meget gerne i udarbejdelsen af modeller for kompensation, såfremt nedslagning skulle komme på bordet.

...

Vi afventer indtil videre henvendelse fra MFVM mhp. udarbejdelse af modeller for kompensation.

...”,

har han forklaret, at han ikke erindrer den konkrete mail, men han vil tro, at han blot betragtede den som en orientering. Han drøftede ikke på det tidspunkt spørgsmålet om nedslagning af mink med Annemarie Lauritsen. I slutningen af september 2020 spurgte han relevante medarbejdere om mulige omkostninger forbundet med nedslagning af mink. Han blev ikke involveret i drøftelsen med Miljø- og Fødevareministeriet. Det er ikke usædvanligt, at man har uformelle drøftelser med ministerierne om konkrete sager.

Forevist Finansministeriets mødeindkaldelse af 22. september 2020, påført initialerne ”MLS”, om møde ”...i Forberedende Økonomiudvalg **onsdag den 23. september kl. 13.30-15.00** med følgende endelig dagsorden:” (ekstrakten s. 614), hvori det fremgår blandt andet:

”...

4. Håndtering af coronasmitte i minkbesætninger (Bilag 5) kl. 14.00

(Henrik Studsgaard og Per Okkels er inviteret til drøftelsen)

...”

og forevist bilag 5 om ”Håndtering af coronasmitte i mink” af 22. september 2020 (ekstrakten s. 620), hvori det fremgår:

”...

Baggrund

...

SSI har udarbejdet en fornyet risikovurdering og finder, at den pludselige øgning i antallet af smittede minkbesætninger i et afgrænset område, hvor der samtidig er en høj incidens af smitte blandt mennesker, er bekymrende. De øvrige ansvarlige myndigheder: FVST, Sundhedsstyrelsen (SST) og Styrelsen for Patientsikkerhed (STPS), deler bekymringen.

...

Løsning

...

...Et påbud om aflivning vurderes ud fra et juridisk synspunkt at have karakter af ekspropriation, hvorfor der vil være krav om fuld kompensation for de aflivede minks værdi.

...”

har han forklaret, at han ikke godkendte bilaget, før det blev udsendt, da det var ankommet sent, hvilket var usædvanligt. Sagen blev godkendt forud for både det forberedende ØU-møde og ØU-mødet. Han læste sagen. Når Finansministeriet ikke var sat i parentes i bilagets brevhoved, betød det, at departementschefen havde godkendt bilaget til udsendelse. Han vil tro, at der var en kort drøftelse om sagen med departementschefen inden det forberedende ØU-møde. Oplysningen om kompensation og ekspropriation var relevant for Finansministeriet i forhold til økonomien, men dette gjaldt ikke hjemmelsproblematikken. Deres hovedfokus var derfor de økonomiske aspekter af en sag. De lavede ikke detaljerede beregninger for omkostningsskøn ved godtgørelse, men i deres skøn lagde de til grund, at der ville være tale om noget, der kunne minde om ekspropriation i forhold til erstatning af bygninger og tabt indtjening mv. De tog afsæt i, hvad forskellige scenarier for aflivning af mink ville medføre af indtægtstab. Hvis der ikke kunne sættes nye mink ind, ville det være svært for erhvervet at genåbne. De forholdt sig ikke til, om der var tale om nedlukning, dvale eller andre modeller, men de regnede på flere modellers økonomiske belastning.

Forevist mail af 29. september 2020 kl. 17.54 fra Asbjørn Brink til ham, sendt cc til Martin Ulrik Jensen og Casper Mondrup Dahlmann om ”mink” (ekstrakten s. 685), hvori det fremgår:

”...

Bilag: Bilag 3 - Økonomiske omkostninger ved 3 scenarier.docx; Håndakt - mink.docx;

Hej Kent

Som efterspurgt er vedlagt MFVM's underliggende beregninger fsva. økonomien i mink-sagen. I lyset af, at der med den foreliggende ØU-sag ikke lægges op til at iværksætte yderligere og mere drastiske tiltag, er vi i denne omgang ikke gået dybt ind i drøftelsen om økonomien, tidshorisonten (FVST skønner, at det vil tage ½-1 år af aflive dem – virker absurd) og lovhjemlen (det kræver lovændring af aflive minkene + forbyde import af nye mink). Det gør vi nu mhp. hurtigt at kunne forelægge beslutningsoplæg i tilfælde af, at myndighederne skulle anbefale hel eller delvis aflivning af mink i DK (dvs. scenarie 2 og 3 i vedlagte).

Scenarie 1: Fsva. den tiltrådte styrkelse af kontrol- og smittebeskyttelsesindsatserne estimerer FVST udgifterne hertil til 8,3 mio. kr. Den primære udgiftspost er drift, jf. også bilag 1 til sagen.

Scenarie 2: FVST estimerer for indeværende, at hvis alle *smittede* mink skal aflives, vil omkostningerne hertil være 81,6 mio. kr. hvis det skal gennemføres før pelsning og 37,3 mio. kr. hvis det skal være efter pelsning. Primære udgift er erstatning på 35,4 hhv. 11,4 mio. kr.

Scenarie 3: Endelig skønner FVST, at hvis alle mink i DK skal aflives, vil omkostningerne hertil være på knap 3 mia. kr. hvis det sker inden pelsning hhv. 1,1 mia. kr. hvis det sker efter pelsning. Primære udgiftsposter er selvsagt erstatning (2,4 mia. kr. inden pelsning hhv. knap 0,9 mia. kr. efter pelsning).

...

Bemærk som nævnt ovenfor, at vi endnu ikke er gået dybt ind i beregninger i scenarie 2 og 3, da disse ikke ligger i beslutningsoplægget for indeværende ØU-sag.

...”,

har han forklaret, at mailen var til hans orientering, da han havde efterspurgt en uddybning af udgiftsposterne og af de scenarier, der var for aflivning af mink. De tog udgangspunkt i, hvor mange mink, der skulle slås ned og omkostningerne herved, og de interesserede sig ikke så meget for, om det var ekspropriation eller ej. De tog ikke stilling til, om det var myndighederne eller avlerne selv, der slog minkene ned.

Forevist bilag 2 om ”Omkostninger ved opstillede scenarier” af 20. september 2020 [også betegnet ”Bilag 3 – Økonomiske omkostninger ved 3 scenarier”] (ekstrakten s. 686-687), hvori det fremgår:

”...

Baggrund

Til vurdering af de fremadrettede handlemuligheder, redegøres i dette notat for de statsfinansielle og samfundsmæssige omkostninger for tre scenarier som følger:

1. Iværksættelse af yderligere kontrol- og smittebeskyttelsesindsatser, som foreslået af Fødevarestyrelsen (FVST), Statens Serum Institut (SSI), Sundhedsstyrelsen (SST) og Styrelsen for Patient Sikkerhed (STPS) i fælles notat af 15. september 2020 (jf. bilag 1).
2. Aflivning af alle danske COVID-19 smittede minkbesætninger.
3. Aflivning af alle danske minkbesætninger.

...

Hjemmelsgrundlag for de tre scenarier

...

For scenarie 3 vil aflivning af alle danske besætninger, inklusive besætninger, der ikke er beliggende i området omkring et udbrudssted, eller ikke er under mistanke, ikke kunne ske efter gældende regler i lov om hold af dyr.

...

Iværksættelse af scenarie 3 vil derfor kræve en lovændring...”,

har han forklaret, at Finansministeriet ikke gik ind i vurderingerne af, hvorvidt de forskellige scenarier krævede lovændringer, da dette ikke var noget, der påvirkede deres omkostningsskøn. Det var alene afgørende, hvor mange mink, der blev slået ned. Han var ikke med til at udarbejde bilaget.

Adspurgt af kommissionen har han forklaret, at såfremt der blev lavet et påbud om aflivning efter § 30 i lov om hold af dyr, ville der være en bevillingshjemmel i finansloven hertil. Hvis man skulle aflive dyr i større omfang, og der var et lovforslag, der tilvejebragte hjemlen, ville dette medføre forhøjede udgifter, som skulle have en bevillingsmæssig hjemmel i form af et aktstykke. Finansministeriet forholdt sig til de udgiftspolitiske aspekter i sagen, og de ville forvente at det pågældende ressortministerium, som havde initiativretten og pligten hertil, ville fremsende et aktstykke herom hurtigst muligt. I forbindelse med hjælpepakker var der først en drøftelse i regeringen, dernæst en politisk forhandling i Folketinget efterfulgt af Erhvervsministeriets udarbejdelse af aktstykker. Finansministeriet ville herefter se det igennem og sende det til Folketinget. På den måde kunne der etableres bevillingsmæssig hjemmel, såfremt dette ikke allerede var tilfældet.

Hvis der havde været hjemmel til aflivning i § 30 i lov om hold af dyr, vil han umiddelbart mene, at erstatningen som følge af aflivningen kunne håndteres inden for Fødevareministeriets paragraf herfor. Det ville være ressortministeriets ansvar at vurdere dette.

Forevist Finansministeriets ”Håndakt til ØU d. 30. september” af 25. september 2020 påført initialerne ”KGE/CAMOD” (ekstrakten s. 694), hvori det fremgår blandt andet:

”...

Håndtering af COVID-19-smitte i minkbesætninger

Sagen præsenteres af Miljø- og Fødevareministeriet

Sagens kerne /baggrund

...

For nuværende fremgår aflivning *ikke* af sundhedsmyndighedernes anbefalinger.

Aflivning af alle mink vil være et meget vidtgående tiltag, som forudsætter en mere detaljeret belysning af konsekvenserne. Det skønnes, at omkostninger til aflivning, vil beløbe sig til minimum 7 mia. kr. (før pelsning i november) og 5 mia. kr. (efter pelsning i november). Dertil kommer tabte fremtidige indtjeningssmuligheder for de omtrent 6.000 beskæftigede i erhvervet.

...

Hovedbudskaber

- Vi skal tage risikobilledet meget alvorligt og støtte de nye tiltag.
- Udviklingen i smittespredningen blandt mink skal følges meget nøje. Hvis de relevante faglige myndigheder på et tidspunkt vurderer behov for mere vidtgående tiltag, må vi tage stilling til situationen til den tid.
- Selvom det er et erhverv i nedgang, vil en hel eller delvis aflivning af mink få meget store økonomiske konsekvenser.

Udfald af drøftelse (samt mulig konklusion)

ØU godkender formelt de igangsatte tiltag og godkender indstillingen om, at smittespredningen fortsat følges nøje. Såfremt de relevante myndigheder – pba. Udviklingen – vurderer behov for yderligere tiltag, forelægges ØU beslutningsoplæg herom.

...”,

har han forklaret, at de ikke havde regnet på de nærmere beløb for konsekvenserne ved aflivning. Han vil tro, at de direkte omkostninger til minkavlerne ville være de største. For følgeerhvervene ville det være meget afhængigt af, om der var alternative indtægtsmuligheder. Dette gik de dog ikke ind i, men der blev indgået aftale om en omstillingspulje på 250 mio. kr. som en anerkendelse af, at der var landmænd og følgeerhverv, der skulle omstille deres produktion, hvilket staten ville hjælpe med. Håndakten blev forevist finansministeren og var en del af ministerens mødemappe til ØU-mødet.

Finansministeren er formand for regeringens ØU. Det er den ansvarlige ressortminister, som forelægger den konkrete sag. I dette tilfælde ville det være fødevareministeren, bistået af sundhedsministeren eller omvendt. Finansministeren vil herefter bede om supplerende bemærkninger fra de andre ministre, hvorefter finansministeren på denne baggrund kan konkludere. ØU godkendte de allerede igangsatte kontrolinitiativer, hvorefter man fulgte smitteudviklingen meget nøje. Umiddelbart efter blev der lavet en sag til CU, hvor man foreslog yderligere tiltag til nedslagning.

Håndaktens afsnit om ”Udfald af drøftelse” var deres forslag til, hvordan man ud fra drøftelsen kunne konkludere. Det var egentlig en formalisering af noget, der allerede var sat i værk.

De brugte F2-systemet til sagerne, men departementschefen ville typisk give ham en mundtlig tilbagemelding fra udvalgsmøderne om centrale konklusioner til ham, ministersekretæren, departementschefsekretæren eller til en anden afdelingschef.

Forevist mail af 30. september 2020 kl. 22.31 fra Marianne Rosenstand til ham, Annemarie Lauritsen, Martin Ulrik Jensen, Casper Mondrup Dahlmann, Asbjørn Brink med flere, sendt cc til Kristoffer Krohn Schaldemose og Kathrine Banke (ekstrakten s. 891), hvori det fremgår:

”...

Emne: Vs: Dagsorden CU torsdag den 1. oktober kl. 14-15

...

Venligst obs på denne - særligt mhp at vi får brug for håndakt til PSM til sag om mink. Vi får sagen videre, når modtaget her.

...”,

og forevist mailkorrespondance af 1. oktober 2020 mellem Asbjørn Brink og Martin Ulrik Jensen og cc ham, Annemarie Lauritsen, Casper Mondrup Dahlmann og Lars H. Østergaard med emnet ”Mink-sag til CU” (ekstrakten s. 974), hvori det fremgår:

Fra: Asbjørn Brink ...

Sendt: 1. oktober 2020 01:06

Til: Martin Ulrik Jensen ...

Cc: Kent Harnisch ..., Annemarie Lauritsen ..., Casper Mondrup Dahlmann ..., Lars H. Østergaard

Emne: Mink-sag til CU

Kære Martin

Mhp. din godkendelse følger vedlagt intern cover, cover samt et bilag til brug for drøftelsen i CU i morgen om minksagen.

Der udestår omkostningsskøn for aflivning af besætninger i bufferzonen samt færdiggørelse af bilag om økonomien. Det følger i morgen tidlig sammen med håndakt til sagen.

...

Fra: Martin Ulrik Jensen

Til: Asbjørn Brink; Casper Mondrup Dahlmann

Cc: Lars H. Østergaard; Annemarie Lauritsen; Kent Harnisch

Emne: VS: Mink-sag til CU

Dato: 1. oktober 2020 08:17:02

Vedhæftede filer: Internt cover - mink 300920 .docx CU-cover.docx

...

Hej begge

Stærkt arbejde.

Vedlagt lidt få bemærkninger til sagen + til internt cover.

Spændende hvad SSI siger! Ved vi hvornår vi får en melding?

...”,

har han forklaret, at han ikke læste materialet den pågældende dag. Først senere forholdt han sig til de omkostningsskøn, der var lagt op til. Han husker ikke at have læst sagen, før den blev sendt ud. Han forelagde ikke sagen for departementschefen forud for CU-mødet. Normalt ville det være Anne-marie Lauritsen, men det kunne også være Martin Ulrik Jensen, der gjorde dette.

Forevist bilag til brug for CU den 1. oktober 2020 om "Håndtering af coronasmitte i mink" af 30. september 2020 (ekstrakten s. 977-978), hvori det fremgår:

"...

Løsning

...

Skulle smitteudviklingen udvikle sig yderligere, vil mere vidtgående tiltag, som for eksempel aflivning af alle mink, evt. kombineret med et midlertidigt eller permanent forbud mod hold og avl af mink, kunne overvejes. En sådan beslutning vil dog have væsentlig en række større alvorlige erhvervs- og samfunds-mæssige konsekvenser. Det skønnes foreløbigt, at de samlede omkostninger til aflivning, rengøring og kompensation, samt tabt værdi af bygninger og inventar kan beløbe sig til minimum 7 mia. kr. (før pelsning) og 5 mia. kr. (efter pelsning). Dertil kommer tabte indtjeningsmuligheder inden for en fastsat overgangsperiode, der skal afklares nærmere. MFVM vurderer, at et sådant tiltag forudsætter ændret lovgivning på området.

...",

og forevist Martin Ulrik Jensens kommentarboks, som knytter sig til sætningen "*Det skønnes foreløbigt, at de samlede omkostninger til aflivning, rengøring og kompensation, samt tabt værdi af bygninger og inventar kan beløbe sig til minimum 7 mia. kr. (før pelsning)...*":

"[Kommenterede [MUJ1]: Pelsningssæson?]",

samt forevist Martin Ulrik Jensens kommentarboks, som knytter sig til sætningen: "*MFVM vurderer, at et sådant tiltag forudsætter ændret lovgivning på området*":

"[Kommenterede [MUJ2]: Spørgsmål til MFVM: Skulle man skrive ind i sagen, at I begynder at forberede en sådan lovgivning? Fx under indstillingen.",

har han forklaret, at han ikke var inde over Martin Ulrik Jensens kommentarer. Kommentaren til Miljø- og Fødevarerministeriet var en relevant betragtning og flugtede med deres tidligere bemærkninger under FØU. De havde ikke på det tidspunkt en idé om, at alle mink skulle slå ned, men som led i deres generelle forberedelse tænkte de teoretiske skridt frem. Bemærkningerne var ment som en serviceoplysning til de departementschefer, som skulle drøfte sagen. Det havde ingen relevans i forhold til deres udgiftsskøn.

Forevist sms af 1. oktober 2020 fra Martin Ulrik Jensen til ham, Peter Stensgaard Mørch og Annettemette Lauritsen (tillægsekstrakt 4, s. 787-788), hvori det fremgår:

”...

[Martin Ulrik Jensen, kl. 15.06]:

Hej Peter

Mink: har lige snakket med Mathias. Efter drøftelsen i går virker han ok med den lille model (smittede, smitemistænkte, plus omegn). Han synes at den store model er for vild og ”ubegrundet”)

...”

har han forklaret, at der formentlig henvises til Mathias Sækker, som var finansministerens særlige rådgiver. Den pågældende sms gav ikke anledning til drøftelser forud for CU-mødet.

På CU-mødet blev der truffet beslutning om at aflive smittede og raske mink inden for en aflivningszone på 7,8 km, og han mener, at kontoret lavede et omkostningsskøn på 0,5 mia. kr. herfor. Efter CU-mødet og indtil den 2. november 2020 var det hans indtryk, at hans ministerium ikke beskæftigede sig så meget med mink. I den periode havde de travlt med forberedelsen af finanslovsforhandlingerne, herunder med forhandlingen af en krigskasse.

Der var to slags ”coronapenge”. ”Engangsforhold” dækkede udgifterne til erstatning og kompensation, mens krigskassen stimulerede den danske økonomi ved finansiering af dagpengetiltag og omstillingspuljer.

”Engangsforhold” blev ikke finansieret af eksisterende reserver på finansloven, men man gældsfinansierede det og øgede derved underskuddet på de offentlige finanser. Pengene skulle bruges til corona-bekæmpelsen, herunder til indkøb af vacciner, værnemidler, kompensation, erstatning og hjælpepakker. De var i 2020 meget optagede af, at der var penge til de tiltag, som var nødvendige for håndteringen af coronakrisen. Dette var for at sikre mest muligt fleksibilitet i indsatsen.

Forevist mailkorrespondance af 22. oktober 2020 mellem ham, Annemette Lauritsen, Asbjørn Brink og Martin Ulrik Jensen (ekstrakten s. 1209-1210), hvori det fremgår:

”...

Fra: Annemarie Lauritsen [...](#)

Sendt: 22. oktober 2020 13.12

Til: Asbjørn Brink ..., Martin Ulrik Jensen ..., Kent Harnisch ...

Emne: SV: Mink - talt med Theis - Igen

De mener, der er behov for en lille arbejdsgruppe/styring på sagen. MFVM har ikke hjemmel hvis der ikke skal avles mink igen i 2021. Og reelt heller ikke nogen mening om det – det må være SUM's vurdering. Skal vi prøve at hjælpe til her, så kan vi også få styr på økonomien?

...

Fra: Asbjørn Brink ...

Dato: 22. oktober 2020 kl. 20.59.15 CEST

Til: Martin Ulrik Jensen ...

Emne: VS: Mink - talt med Theis - Igen

Har lidt svært ved at se formål med en arbejdsgruppe. Skal der ikke bare en ØU-sag på?

...

Fra: Martin Ulrik Jensen ...

Sendt: 22. oktober 2020 21:03

Til: Asbjørn Brink ...

Emne: Ang: Mink - talt med Theis - Igen

Jo for Guds skyld bare en helt almindelig sag:..

...

Fra: Asbjørn Brink ...

Dato: 22. oktober 2020 kl. 21.04.21 CEST

Til: Martin Ulrik Jensen ...

Emne: SV: Mink - talt med Theis – Igen

Jeg er lidt bekymret for, at MFVM forsøger at tørre ansvaret for en mæg-sag af på andre... Vil helst ikke alt for dybt ind i den (udover økonomien i tiltagene).

...

Til: Asbjørn Brink ...

Fra: Martin Ulrik Jensen ...

Titel: Ang: SV: Mink - talt med Theis - Igen

Sendt: 22-10-2020 21.08

Jeg er 1000 pct enig. Og jeg vil heller ikke koordinere på skrømt.

Mfvm må koordinere en sag og vi skal selvfølgelig indover økonomien.

Har også sagt til Annemarie at i ikke har tid

...”;

har han forklaret, at han ikke hørte om problemstillingen, som Asbjørn Brink omtalte. Det handlede måske om, hvorvidt man skulle afvente en sag fra Fødevareministeriet, eller om de hellere skulle

begynde at forberede et samlet sagskompleks. Umiddelbart ville man afvente sagen fra det relevante ressortministerium. Hans forståelse var, at Sundhedsministeriet koordinerede den generelle corona-indsats, og dermed bistod de relevante ressortministerier. Asbjørn Brinks bemærkning om, at han var bekymret for, at Miljø- og Fødevareministeriet ville forsøge at tørre ansvaret over på andre, er ikke udtryk for en dynamik, som han generelt oplever i sit daglige arbejde.

Forevist mailkorrespondance af 28. oktober 2020 mellem ham, Annemette Lauritsen, Asbjørn Brink og Martin Ulrik Jensen og Lars Høgsbro Østergaard, om ”Mink 2021 – 2022” (ekstrakten s. 1245), hvori det fremgår:

”...

Fra: Annemarie Lauritsen ...

Sendt: 28. oktober 2020 09:40

Til: Asbjørn Brink ..., Martin Ulrik Jensen ..., Kent Harnisch ...

Cc: Lars Høgsbro Østergaard ...

...

MFVM er ved at se på hvad vi gør fremadrettet – skal der gemmes avlsdyr, så produktionen kan genstartes i 2021, eller skal det lukkes ned. De har svært ved at få SUM til at stikke eller bekende. Hertil nok også relevant m BM og EM.

Tejs starter en arbejdsgruppe op – nok relevant at Asbjørn deltager.

Jeg kan se, at minkene også har fundet vej ind i hjælpepakkerne. Det skal nok tænkes sammen.

...

Til: Annemarie Lauritsen ..., Martin Ulrik Jensen ..., Kent Harnisch ...

Cc: Lars Høgsbro Østergaard ...

Fra: Asbjørn Brink ...

...

Sendt: 28-10-2020 18:30

Jeg har aftalt med MFVM at der udarbejdes beslutningsoplæg med involvering af SUM, EM og BM. Vi hjælper selvfølgelig med økonomien.

...”,

har han forklaret, at dette var en helt normal proces for et beslutningsoplæg til en regeringsdrøftelse. Der var ikke tale om en egentlig arbejdsgruppe.

Han blev ikke orienteret om mødet mellem departementscheferne den 2. november 2020 eller om Kåre Mølbaks møde med Kopenhagen Fur samme dag. Han var ikke med til at forberede departementschefen til departementschefmøderne den 3. november 2020 kl. 13.00 eller kl. 14.45.

Forevist sin mail af 3. november 2020 kl. 6.51 til Michael Lindved og Lars Høgsbro Østergaard (ekstrakten s. 1537), hvori det fremgår:

”...

Corona panik. Virus i mink muligvis muteret.

Større nedslagning i pipeline. Ihvertfald i Nordjylland. Coronapenge. Også omstilling . Krigskasse. Lad os vende i morgen.

...”

har han forklaret, at det er muligt, at han sendte mailen sent om aftenen, hvorfor han med ”i morgen” måske mente den følgende dag. Formålet med mailen var at forberede hans medarbejdere på, at der skulle laves et beslutningsgrundlag med kort varsel og med store konsekvenser for minkproduktionen. Han gav også en retning på, hvordan udgifterne skulle håndteres i forhold til engangsforhold og til krigskassen for så vidt angik omstillingsindsatser. Han fik en melding sent om aftenen om, at der formentlig skulle være en drøftelse i regeringen den følgende dag.

Forevist sin mail af 3. november 2020 kl. 7.45 til Lars Høgsbro Østergaard, Michael Lindved, Asbjørn Brink og Martin Ulrik Jensen med emnet ”Ang: HASTER: Tempo-bonus ved hurtigere aflivning af mink” (ekstrakten s. 1546), hvori det fremgår:

”...

Kan man lave forbud mod hold af mink, uden at det bliver ekspropriation jf sidste afsnit?

...”

har han forklaret, at hans mail omhandlede tempobonus, og derved ikke havde nogen tilknytning til mailen afsendt samme dag kl. 6.51. Overvejelserne om forbud var afledt af notitsen om tempobonus. Han spurgte ud fra økonomiske betragtninger ind hertil.

Forevist notat af 2. november 2020 om ”Mulig ”tempo-bonus” for hurtig aflivning af mink” (ekstrakten s. 1549), hvori det fremgår blandt andet:

”...

Indstilling

Det *indstilles*, at Miljø- og Fødevareministeriet afsøger mulighederne for en ”tempo-bonus” på mødet med branchen d. 3. november.

...”

har han forklaret, at hvis Miljø- og Fødevareministeren vurderede, at det var en god idé at drøfte tempobonus med branchen, stillede Finansministeriet en budgetgaranti til rådighed hertil. Den bevillingsmæssige hjemmel skulle så komme efterfølgende i et aktstykke fra Fødevareministeriet. Det var således en forhåndstilkendegivelse om, at Finansministeriet ville hjælpe med af fremskaffe pengene

til tempobonus. De beskæftigede sig ikke med, hvorvidt der var lovhjælp, eller om der var tale om ulovlig statsstøtte, da dette skulle håndteres af ressortministeriet.

Forevist mailkorrespondance den 3. november 2020 mellem ham, Asbjørn Brink, Lars Høgsbro Østergaard, Michael Lindved og Martin Ulrik Jensen (ekstrakten s. 1552), hvori det fremgår:

”...

Fra: Asbjørn Brink ...

Dato: 3. november 2020 kl. 07.56

Til: Kent Harnisch ..., Lars Høgsbro Østergaard ..., Michael Lindved ..., Martin Ulrik Jensen ...

Emne: SV: HASTER: Tempo-bonus ved hurtigere aflivning af mink

Hej Kent

Når vi afliver raske dyr omkring et udbrudssted skal der ydes fuld erstatning for dyrene og fuld erstatning for driftstab, da der er tale om ekspropriation. Det er derfor allerede ekspropriation, det vi laver nu. Hvis alle dyr i DK skal aflives, vil det sandsynligvis være samme model – altså ekspropriation og fuld erstatning. Det kan man så overveje efterfølgende at kombinere med et egentligt forbud mod hold og avl af mink. Men det kræver ny lovhjælp.

...

Fra: Kent Harnisch ...

Sendt: 3. november 2020 kl. 09.28

Til: Asbjørn Brink ..., Lars Høgsbro Østergaard ..., Michael Lindved ..., Martin Ulrik Jensen ...

...

Tak. Er med på, at den aktuelle nedslagning er ekspropriation. Men vel trods alt endnu mere indgribende, hvis de fremadrettet ikke må starte ny minkproduktion op. Bare den vinkel, jeg gerne vil have dækket af.

...

Fra: Asbjørn Brink ...

Dato: 3. november 2020 kl. 09.59

Til: Kent Harnisch ..., Lars Høgsbro Østergaard ..., Michael Lindved..., Martin Ulrik Jensen ...

...

Modtaget – det sørger vi for at få udboret i beslutningsoplæg pba. anbefaling fra SSI.

...”

har han forklaret, at han gerne ville have afdækket de økonomiske konsekvenser ved et forbud mod hold af mink. De gjorde sig ikke tanker om, hvorvidt et sådan forbud udgjorde ekspropriation, da de ikke havde kompetencerne dertil. Ordet ”udboret” dækkede formentlig over en grundig afdækning af de økonomiske konsekvenser, hvor man tog udgangspunkt i de enkelte centrale omkostninger.

Forevist mail af 3. november 2020 19.28 fra Asbjørn Brink til Kristoffer Krohn Schaldemose med emnet ”HASTER: Håndakt – mink”, sendt cc til Martin Ulrik Jensen, Annemette Lauritsen, Lars Høgsbro Østergaard med flere (ekstrakten s. 1936), hvori det fremgår:

”...

Mhp. PSM’s godkendelse er vedlagt håndakt tbf. KU-drøftelsen om 1,5 time om håndtering af mink.

Håndakten er udarbejdet før KU-materialet er færdig. Derfor med forbehold for endeligt indhold i KU-sagen, idet vi dog vurderer hensigtsmæssig at finansministeren får mulighed for at læse som min. Håndakten inden KU.

Godkendt af ANLAU.

...”,

og forevist mail af samme dag kl. 20.28 fra Asbjørn Brink til ham, sendt cc til Martin Ulrik Jensen (ekstrakten s. 1936), hvori det fremgår:

”...

Bilag: Håndakt - mink.docx;

...

T.o.

Har også informeret om, at såfremt der træffes beslutning om aflivning i hele DK kan overkantsskønnet på 11 mia kr selvsagt reduceres væsentligt hvis man venter med at aflive til pelsningssæson og de kan sælge skinnene. Slag på tasken fra min egen serviet: 11 mia reduceres til under halvdelen.

...”,

har han forklaret, at han ikke var involveret i udarbejdelsen af KU-sagen eller i håndakten hertil. Han modtog håndakten enten kort før mødet startede eller under mødet. Han var ikke med til at briefe departementschefen eller ministeren forud for KU-mødet.

Forevist håndakt til KU-møde den 3. november 2020 af samme dato, påført initialerne ”KGE” (ekstrakten s. 1937), hvori det fremgår:

”...

Coronavirus i mink

Sagens kerne /baggrund

...

Statens Serum Institut konkluderer i risikovurdering af 3. november, at *”En fortsat minkavl under en igangværende COVID-19 epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder for mulighederne for at forebygge COVID-19 med vacciner.”*

Der lægges op til at iværksætte følgende initiativer til håndtering på den korte bane:

1. Incitamentsordning for hurtigere aflivning ("tempo-bonus") til anslået ca. 100-300 mio. kr.
2. Såfremt det ikke efter [10] dage er konstateret, at incitamentsordningen er tilstrækkelig, iværksættes en nødplan.
3. En række lokale tiltag i de berørte områder for at sikre at menneskene ikke spreder smitte (øget testkapacitet, forsamlingsforbud ned på 5, nedlukning mv.)

...

Øvrige tiltag såsom fuld aflivning af mink i hele Danmark samt stillingtagen til om der fortsat skal være minkproduktion i enten 2021 eller nogensinde er af lidt mindre hastende karakter, men har dog betydning for tilrettelæggelsen af aflivningen af minkene. Men en beslutning om fremtiden for mink i Danmark kan med fordel belyses grundigere forud for stillingtagen.

Det forventes, at MFVM fsva. den fremadrettede håndtering af mink vil argumentere for en såkaldt dvale-model, der indebærer at alle mink inden for zonerne pelses og kun avlsdyr bevares. Derudover gives ikke tilladelse til at indsætte nye mink i de besætninger, hvor der er konstateret COVID-19. Der vil skulle skabes lovhjemmel til tiltaget. Økonomiske konsekvenser af dvale-modellen foreligger endnu ikke.

...

En mere vidtgående vej er fuld aflivning af alle mink i Danmark. Udgifter hertil er tidligere estimeret til i størrelsesordenen 11 mia. kr. Hertil kommer evt. omstillingspuljer, efteruddannelse mv. Det vil være afgørende, at der ifm. evt. hjælpepakker sikres parallelitet ift. tidligere tiltag, idet det bemærkes, at de nuværende hjælpepakker vurderes tilstrækkeligt robuste til at kunne håndtere situationen.

...",

har han forklaret, at han læste håndakten samme aften, men han husker ikke tidspunktet præcist. Håndakten indeholdt de relevante ting om risikovurderingen fra Statens Serum Institut samt en betoning af omkostningerne ved aflivning af alle mink med videre. Spørgsmålet om hjemmel var ikke noget, som finansministeren normalt ville gå ind i på et KU-møde. Spørgsmålet om hjemmel var ikke relevant i forhold til udgifterne.

Han hørte om regeringens beslutning fra KU-mødet sent om aftenen den 3. november 2020 eller den følgende formiddag.

Forevist sms-korrespondance mellem ham, Annemarie Lauritsen, Lars Østergaard (tilføjet d. 4. november 2020, kl. 8.43), Asbjørn Brink og Martin Ulrik Jensen (tillægsekstrakt 4 s. 795), hvori det fremgår

"...

[Annemarie Lauritsen, kl. 6.38]:

Mink

Konklusion fra KU:

Nedslagning af alle mink hurtigst muligt.

Hele pakken som indstillet ift menneskene (konsolideres, overvejes vist skærpet).

Pressemøde i eftermiddag.

Skal vi tage en status på skype kl. 8:15”

...

[Kent Harnisch, kl. 7.04]:

Jeg kan ikke være med der. Men får bare referat senere

...

[Annemarie Lauritsen, kl. 7.05]:

Jep, der er en ret stor regning.

...

[Kent Harnisch, kl. 7.08]:

Yes. Og vildt indgreb ift folk

...”,

har han forklaret, at han ikke kunne deltage i orienteringsmødet den 4. november, som foregik via Skype. Han fik ikke et uddybende referat af regeringsbeslutningen på KU-mødet, men han hørte herom i løbet af dagen. Han anså regeringens beslutning som en variant af de to indstillede modeller på KU-mødet. Det var en vidtrækkende beslutning for erhvervet og for avlerne. I dagene den 4.-5. december 2020 blev han ikke involveret i spørgsmålet om hjemmel. Han fik på et tidspunkt tilsendt en mail fra Justitsministeriet som cc om, at man i Justitsministeriet arbejdede ud fra en arbejdstese om, at der var hjemmel til aflivning af alle mink i lov om hold af dyr.

Forevist sms-korrespondance den 6. november 2020, mellem ham, Annemarie Lauritsen, Martin Ulrik Jensen og Peter Stensgaard Mørch (tillægsekstrakt 4 s. 788), hvori det fremgår:

”...

[Peter Stensgaard Mørch, den 6. november 2020 kl. 15.06]:

Netop indgået fra Ellemann [billede af brev til regeringen]

...

[Annemarie Lauritsen, den 6. november 2020 kl. 15.10]:

Smart.

Det afgørende juridisk er så vidt jeg har forstået er vist hvor endegyldigt lukket de er. Svært at tro på genopstandelse og samtidig gå med ekspropriation. Nå, jeg hører JM hvor langt de er.

...

[Annemarie Lauritsen, den 6. november 2020 kl. 15.10, rettelig kl. 15.18 (tillægsekstrakt 5, s. 231)]:

Fra JM:

Ja, MFVM arbejder på hastelov. Tror tanken er at designe kompensation, så der skal gives tilsagn om at nedlægge produktionen af mink for at gå den fulde erstatning. Men er lidt svært.”

...”,

har han forklaret, at han gætter på, at det omhandlede Jakob Ellemann-Jensens brev om, at der skulle sikres fuld kompensation for erhvervet. Han fik ikke en tilbagemelding fra Annemarie Lauritsen om hendes drøftelse med Justitsministeriet. Han havde travlt med nogle store forhandlinger, som optog meget af hans tid. Han var ikke involveret i lovforslaget.

Forevist sms-korrespondance den 10. og 11. november 2020, mellem ham, Annemarie Lauritsen, Martin Ulrik Jensen og Peter Stensgaard Mørch (tillægsekstrakt 4 s. 789-790), hvori det fremgår:

”...

[Annemarie Lauritsen, den 10. november 2020 kl. 18.36]:

MFVM har ringet V vil gerne have tempo bonus til aflivning af raske min forlænget et par dage. Oprindeligt prisskøn ved fuld udnyttelse var 300 mio kr. jeg tænker det er ok. Kent og Peter, er I enige?

...

[Annemarie Lauritsen, den 10. november 2020 kl. 18.37]:

jeg prøver parallelt at klare i STM

...

[Peter Stensgaard Mørch, den 10. november 2020 kl. 18.53]:

Ok hvis der er helt styr på hjemlerne til disse bonusser for aflivninger?

...

[Kent Harnisch, den 10. november 2020 kl. 18.56]:

Synes ok. Hjemlerne ligger i det lovforslag, der lige er fremsat.

...

[Peter Stensgaard Mørch, den 11. november 2020 kl. 8.04]:

Nu ser jeg at der er professor rejses præcist det spørgsmål om hjemlen for tempobonus til aflivning af de raske mink? Vi skal have helt klart svar på det inden vi godkender bevilling til nogen fortsættelse

...

[Annemarie Lauritsen, den 11. november 2020 kl. 8.08]:

har vendt med KC her i FM og AC i MFVM. hjemlen til tempobonus til aflivning af raske mink etableres med lovforslaget

...”,

har han forklaret, at han ikke læste lovforslaget. Han fik enten oplysningen om hjemlerne fra en af hans medarbejdere eller ved at indhente den i forbindelse med besvarelsen af sms'en. Korrespondancen handlede om de udgiftspolitiske aspekter af en tempobonus, og der var på det tidspunkt ikke tale om en egentlig bevillingsansøgning fra Fødevareministeriet. Finansministeriet ville gerne bidrage med at finansiere udgifterne forbundet hermed.

Forevist mailkorrespondance af 11. november 2020 mellem ham og Michael Lindved med emnet ”VS: Vurdering af Akt123” (tillægsekstrakt 3 s. 117-118), hvori det fremgår:

”...

Fra: Michael Lindved ...

Dato: 11. november 2020 kl. 09.35.27 CET

Til: Kent Harnisch ...

...

Akt 123 kan ikke bruges

...

Fra: Kent Harnisch ...

Sendt: 11. november 2020 09:41

Til: Michael Lindved ...

...

Men er vi sikre på, at deres erstatninger ikke ligger som en driftsbevilling?

...”,

har han forklaret, at han lavede en form for kvalitetssikring i forhold til spørgsmålet om, der kunne være hjemmel i aktstykke 123. Han var enig i vurderingen af, at erstatningen ikke havde karakter af en driftsbevilling.

Den 14. november 2020 modtog de en notits fra en afdelingschef i Justitsministeriet, som de ikke var varslet om forinden. Justitsministeriet bad dem forholde sig til, hvorvidt aktstykke 123 kunne hjemle tempobonus. Finansministeriet svarede, at aktstykket ikke kunne hjemle bonusen, da den pågældende tempobonus ikke havde karakter af en driftsudgift. Det var en overførsel til avlerne i erhvervet, hvilket ikke var omfattet af aktstykket. Tempobonus skulle derfor skrives ind i L77. Aktstykke 123 havde ikke noget at gøre med krigskassen. Aktstykke 123 blev ikke brugt specielt meget, da den havde en meget vidtgående hjemmel, som de forvaltede med en vis forsigtighed. Hvis de var i tvivl, blev der sendt aktstykker over.

Forevist mail af 14. november 2020 kl. 13.56 fra Jacob Nielsen til ham vedhæftet ”Intern notits om tempobonus” (ekstrakten s. 4286), hvori det fremgår:

”...

Vi vil gerne have jeres vurdering af, om i er enige i de bevillingsmæssige vurderinger i vedhæftede notits

...”,

har han forklaret, det ikke var usædvanligt, at ministerierne sendte forskellige vurderinger af problemstillingerne til hinanden. Finansministeriet vurderede, at Justitsministeriets argumentation ikke tog højde for, at de bevillingstyper, som der blev peget på, ikke var omfattet af aktstykke 123.

Forevist sms-korrespondance mellem ham og Anders Sparholt Jørgensen den 15. november 2020 (tillægsekstrakt 4, s. 742), hvori det fremgår:

”...

[Anders Sparholt Jørgensen 14.51]:

Hej Kent, Henrik har ikke hørt fra dine folk ift hjemmelsspørgsmålet og tempobonus, det bør afklares snarest, kan du bede dem tage kontakt? /Anders, JM

...

[Kent Harnisch, kl. 14.58]:

Vi er lige ved at tage fat i dem

...

[Kent Harnisch, kl. 15.08]:

Vi mener nok ikke helt, det holder. De bevillingstyper, som en sådan bonues udbetales efter, er eksplicit ikke omfattet af hjemlerne i aktstykket.

...

[Anders Sparholt Jørgensen, kl. 15.08]:

Ok, vil I ikke hurtigst muligt tage kontakt, så vi kan få det afklaret?

...

[Kent Harnisch 15.12]:

Yes.

...”,

har han forklaret, at han vil tro, at Anders Sparholt Jørgensen henviste til Henrik Skovgaard-Petersen, som er kontorchef i Justitsministeriet. Han sendte en sms til Anders Sparholt Jørgensen om, at de ikke

var enige i Justitsministeriets notits. Han sendte efterfølgende tillige en uddybende mail, hvori de gjorde gældende, at aktstykke 123 ikke kunne hjemle tempobonus.

Adspurgt af sin bisidder, Snorre Andreas Kehler, har han forklaret, at han som sekretær ved forberedende ØU-møder havde ansvaret for, at sagerne til forberedende ØU-møder kom frem i god tid, samt at de økonomiske aspekter i sagerne var velbelyste. Sagerne i forberedende ØU-møder kom næsten altid fra input fra forskellige ministerier. Hans rolle var at vurdere, om de økonomiske aspekter i materialet samlet set var egnet som grundlag for drøftelsen på forberedende ØU. Når der i disse sager var spørgsmål vedrørende hjemmel, beroede de sig på det relevante fagministerium eller Justitsministeriet.

Jeppe Kofod

Jeppe Kofod har under – afhøring i kommissionen den 17. december 2021 – forklaret blandt andet, at han blev uddannet som master i Public Administration i 2007. Han er medlem af Socialdemokratiet, og var medlem af Folketinget i perioden 1998-2014. Han var medlem af Europa-Parlamentet i perioden 2014-2019. Han har været udenrigsminister siden den 27. juni 2019.

Om CU-udvalget har han forklaret, at han som udgangspunkt gav møde i CU-udvalgsmøder.

Forevist udkast til kommissorium for CU-udvalget (ekstrakten s. 194-197):

”...

Formål/ansvarsområder

Udvalget skal behandle sager bredt vedrørende COVID-19, herunder om både de sundhedsmæssige, beredskabsmæssige og erhvervsmæssige konsekvenser af COVID-19.

...

Sager af større rækkevidde forelægges KU eller ØU. Det kan fx være sager af større økonomisk eller principiel rækkevidde.

Formandskab og medlemmer

Formandsskabet varetages af sundheds- og ældreministeren. Udvalgets faste medlemmer er derudover justitsministeren, finansministeren, udenrigsministeren, erhvervsministeren og kulturministeren.

...

Til stede på mødet i CU er desuden departementscheferne for deltagende ministerier, ligesom en afdelingschef, eller disses stedfortrædere, fra Sundheds- og Ældreministeriet og Justitsministeriet kan være til stede.

...

Udvalgets arbejde, mødekadance og opstart

...

Det er de enkelte ministeriers ansvar at følge op på møderne og iværksætte eventuelt truffne beslutninger. ...”

har han forklaret, at Udenrigsministeriet deltager i CU-møderne. Udenrigsministeriets opgaver i CU angår hovedsageligt orientering om covid-19 situationen i udlandet, rejserestriktioner mv. Når der træffes beslutninger om håndtering af covid-19, som relaterer til udlandet, rejserestriktioner mv., går

Udenrigsministeriet tilbage og eksekverer. Hvis en beslutning dækker flere ressortministerier, så har hver minister ansvar for eget ressort.

På CU-mødet den 10. september 2020 var han udstyret med spørgsmål om rejserestriktioner mv. Det er ham som udenrigsminister, der har ansvaret for at eksekvere på forhold indenfor hans ressort.

Han deltog ikke i CU-mødet den 17. september 2020 (ekstrakten, s. 355). Han var på mødetidspunktet vært for et møde, som blev afholdt på Bornholm.

Han deltog virtuelt i CU-mødet den 1. oktober 2020. Han var udstyret med et cover fra Udenrigsministeriet om, dels hvordan situationen var i udlandet, og dels om rejserestriktioner i forhold til Bornholm. Han orienterede herom på mødet. Han deltog i hele mødet. Han er fast medlem og modtog alt mødematerialet. Alle faste medlemmer af CU modtager alt mødemateriale.

Forevist dagsordenen for CU-mødet den 1. oktober 2020, som bl.a. indeholder dagsordenspunkt 7 omhandlende håndtering af COVID-19 i minkbesætninger, hvorunder Mogens Jensen var inviteret til drøftelse (ekstrakten, s. 1060),

”...

Sundheds- og ældreministeren
Justitsministeren
Finansministeren
Udenrigsministeren
Erhvervsministeren
Kulturministeren

Endelig dagsorden til møde i COVID-19 udvalg

Torsdag den 1. oktober 2020 kl. 14:00-15:00

1. Status for covid-19 i Danmark, v. SUM og JM
 2. Status på situationen i udlandet, v. UM
 3. Status på den økonomiske situation, v. FM
 4. Udbrudshåndtering
 5. Aktivitet og kapacitet i smitteopsporingen
 6. Undtagelse af Bornholm fra Region Hovedstaden ift. tyske rejserestriktioner
 7. Håndtering af COVID-19 i minkbesætninger
(Mogens Jensen er inviteret til drøftelse)
- ...”

har han forklaret, at han havde fokus på situationen i udlandet og rejserestriktioner i forhold til Bornholm, dvs. dagsordenspunkt 2 og 6. Han var ikke udstyret med et af Udenrigsministeriets udarbejdet cover til dagsordenspunkt 7 om mink. Han havde ikke særskilt fokus herpå på CU-mødet.

Forespurgt, hvorledes han blev forberedt op til et CU-møde, har han forklaret, at det foregik ved mødematerialet og det af Udenrigsministeriet særskilt udarbejdede cover til brug for ham, som alene angik Udenrigsministeriets dagsordenspunkter, og hvor han havde en særlig rolle. Udenrigsministeriet var ”øjne og øre” på, hvad der foregik i andre lande i forhold til covid-19 situationen. Han blev ikke briefet særskilt, herunder ikke i et cover, om øvrige dagsordenspunkter og det samlede materiale, med mindre der var noget, der angik Udenrigsministeriets område, og hvor de skulle agere.

Forevist cover udarbejdet til brug for pkt. 7 vedrørende mink: ”Håndtering af coronasmitte i mink” af 1. oktober 2020 (s. 1061-1063):

”...

Miljø- og Fødevareministeriet
Sundheds- og Ældreministeriet
[Finansministeriet]
[Erhvervsministeriet]

Håndtering af coronasmitte i mink

Problem

Der er på kort tid sket en stor stigning i antallet af danske minkbesætninger, som enten er smittede med COVID-19 eller under mistanke herfor på trods af, at der er iværksat flere tiltag for at inddæmme smitten. Smitten er dog fortsat lokalt afgrænset til det nordlige Jylland, og senest Læsø. På baggrund af et nyt samlet beslutningsoplæg fra Fødevarestyrelsen om håndtering af mink – der bygger på vurderinger fra Dansk Veterinær Konsortium (Københavns Universitet og Statens Serum Institut) og Sundhedsstyrelsen – skal der tages stilling til, om der skal iværksættes aflivning af smittede og mistænkte besætninger, samt nabobesætninger til disse.

Baggrund

Siden juni 2020 er der blevet konstateret COVID-19-smitte i flere danske minkbesætninger, samt iværksat en række tiltag fra både sundhedsmyndighederne og veterinærmyndigheder for at inddæmme smittespredningen. På trods af de iværksatte tiltag er der sket en fortsat smitteudvikling, og per 30. september er der konstateret COVID-19 smitte i 37 minkbesætninger, og yderligere 17 besætninger er under mistanke. Alle smittede besætninger, på nær 1 besætning på Læsø, er geografisk beliggende i Hjørring og Frederikshavn Kommune.

Risikovurdering

Den fortsatte smitteudvikling medfører to risici: 1) der er risiko for smitte mellem dyr og mennesker og dermed for, at smitte i minkbesætninger kan bidrage til smittespredningen blandt mennesker og 2) det er konstateret, at den nye coronavirus (sars-cov-2) kan mutere i mink og måske skabe mutationer af virus, som kan skabe risiko for gensmitte og nedsætte effekten af en senere vaccine. Den fortsatte smitteudvikling har derfor givet anledning til udarbejdelse af et opdateret beslutningsoplæg fra Fødevarestyrelsen, som bygger på en opdateret risikovurdering fra sundhedsmyndighederne og Dansk Veterinær Konsortium, *jf. bilag 2*. Heri konkluderes, at der er hjemmel til og fagligt belæg for at aflive smittede besætninger, samt besætninger i et område omkring de smittede besætninger. Det anbefales på den baggrund at aflive smittede besætninger, mistænkte besætninger, samt besætninger placeret i en afstand fra smittede/mistænkte besætninger, som skal fastlægges på basis af yderligere analyser.

Løsning

På baggrund af den opdaterede risikovurdering, og ud fra et forsigtighedsprincip, kan det overvejes, at iværksætte en aflivning af alle minkbesætninger, der er (1) konstateret smittede med COVID-19, (2) er under mistanke for COVID-19 smitte og (3) er geografisk beliggende inden for en radius af 7,8 km fra en smittet eller smitemistænkt besætning.

På basis af situationen den 30. september 2020 vil beslutningen medføre aflivning af ca. 94 besætninger: 34 smittede besætninger (3 blev aflivet i juni), samt 17 smitemistænkte besætninger og 43 besætninger, der er estimeret geografisk beliggende inden for en radius af 7,8 km. fra de øvrige. MFVM vurderer, at et sådant tiltag kan håndteres inden for de eksisterende lovmæssige rammer på området. Sker der en fortsat smittestigning, eller viser de mere detaljerede analyser, at der skal anvendes en anden geografisk

radius end 7,8 km, vil disse tal dog ændres tilsvarende. For de tre besætninger, som først blev konstateret smittede med COVID-19 og sidenhen aflivet, beløb de samlede udgifter til aflivning og kompensation sig til 8,7 mio. kr.

De samlede omkostninger til aflivning, erstatning og rengøring mv. af yderligere 94 besætninger, som anført herover, kan beløbe sig til ca. 524 mio. kr. Dog vil der ikke skulle foretages rengøring mv. på de besætninger, der ikke er smittede, så den endelige omkostning kan blive lavere.

Skulle smitteudviklingen udvikle sig yderligere, vil mere vidtgående tiltag, som for eksempel aflivning af alle mink i Danmark, evt. kombineret med et midlertidigt eller permanent forbud mod hold og avl af mink, kunne overvejes. En sådan beslutning vil dog have en væsentligt større erhvervs- og samfunds-mæssige konsekvenser. Det skønnes foreløbigt, at de samlede erhvervsøkonomiske omkostninger til erstatning af aflivede mink, samt tabt værdi af bygninger og inventar, lønomkostninger og tabte drifts-omkostninger etc. vil beløbe sig til 6-11 mia. kr., afhængigt af værdisættelsen af tabt indtjening, hvilket vil skulle afklares nærmere. MFVM vurderer endvidere, at et sådant tiltag forudsætter ændret lovgivning på området.

...

Indstilling

Det indstilles, at:

- Der på baggrund de foreliggende risikovurderinger iværksættes en aflivning af alle minkbesætninger, der er (1) konstateret COVID-19-smittede, (2) er under mistanke for COVID-19-smitte, og (3) geografisk er lokaliseret inden for en radius af 7,8 km fra en smittet eller smitemistænkt besætning.
- COVID-19 smitteudviklingen fortsat følges nøje, og at regeringen vil blive forelagt et nyt beslutningsoplæg, såfremt de faglige myndigheder vurderer, at smitteudvikling i minkbesætninger skulle give behov for iværksættelse af yderligere tiltag.

...

Procedure

Fødevarestyrelsen iværksætter med hjælp fra Beredskabsstyrelsen den besluttede aflivning. Tidsrammen for dette vil skulle planlægges nærmere. En aflivning af de nuværende 37 smittede besætninger forventes dog med stor sandsynlighed at ville strække sig ind i pelsningssæsonen, der starter primo november. Herefter vil aflivningen af ikke-smittede besætninger kunne igangsættes, og dette arbejde antages for nuværende at ville fortsætte på den anden side af pelsningssæsonen og ind i første kvartal af 2021.

MFVM, JM og SUM forbereder den tekniske afklaring af det fornødne lovgrundlag, såfremt der sidenhen måtte træffes beslutning om aflivning af alle minkbesætninger i et geografisk område eller i hele landet.

...”,

har han forklaret, at han var bekendt med coveret, men havde ingen aktier i det, eftersom det ikke var Udenrigsministeriets papir. Det var ikke et cover, som han blev briefet om. Heller ikke de underliggende bilag (Bilag 1: Igangsatte tiltag vedrørende håndtering af udbrud af COVID-19 på minkfarme (ekstrakten s. 1064 ff) og Beslutningsnotat til møde i regeringens COVID-udvalg til fredag den 2. oktober 2020 (ekstrakten s. 1066 ff)), var bilag, som han havde med at gøre.

Han noterede sig problemet, løsning, indstilling og procedure, som var beskrevet i coveret vedrørende dagsordenspunktet om mink, men det var ikke noget, som involverede Udenrigsministeriet. Udenrigsministeriet stod ikke i hovedet på coveret og havde ikke en andel i håndteringen af punktet. Det

var andre ministerier, som håndterede dette. Han erindrer, at mink var på dagsordenen, og at de drøftede det, men han erindrer det ikke i detaljer. Han erindrer heller ikke, hvorvidt indstillingen blev fulgt helt eller delvist. Normalt plejer man at følge den indstilling, som der lægges op til.

Forespurgt, om der var en drøftelse af, hvad der skulle ske, hvis løsningsforslagene ikke var tilstrækkelige, har han forklaret, at det husker han ikke. Han hæftede sig ikke ved afsnittet herom eller ved afsnittet under procedure om forberedelse af det tekniske lovgrundlag, men han har genbesøgt materialet op til sin afhøring i kommissionen, og han hæfter sig ved det nu. Det gjorde han ikke tilbage i 2020. Hans departementschef deltog ikke i CU-mødet den 1. oktober 2020.

Han har ikke været bekendt med, at sundhedsminister Magnus Heunicke systematisk har taget noter fra møder, men han var bekendt med, at Magnus Heunicke til tider har taget noter fra regeringsmøder. Han har ikke haft behov for at spørge Magnus Heunicke om, hvad han måtte have noteret fra et møde.

Forevist Magnus Heunicke's noter fra CU-mødet den 1. oktober 2020 (tillægsekstrakt 9, s. 210):

”...

Bornholm UM

Jeppe føler inhabil i den her sag...

Evt. kritik fra rejsebranchen... Læsø, Rømø...

...”

har han forklaret, at det kan være en fortolkning i forhold til, at han (Jeppe Kofod) er opvokset på Bornholm. Han anså sig på ingen måde for inhabil i forhold til dagsordenspunktet. Det er nok sagt i sjov. Alle ministre har nok en vis forkærlighed til egen landsdel.

Om forløbet mandag den 2. november 2020 om aftenen har han forklaret, at han ikke mener, at han blev orienteret om det nye fund fra Statens Seruminstitut den 2. november 2020. Han erindrer, at han først hørte om det tirsdag den 3. november 2020.

Der udarbejdes et kort beslutningsreferat fra ministermøder. Hele regeringen er samlet på ministermøder. KU-møder er kendetegnet ved, at regeringens politik fastlægges på disse møder. Der er forskel på karakteren af de to typer møder.

Forevist referat af ministermøde tirsdag den 3. november 2020, (ekstrakten, s. 2176 ff):

”...

Til ministrene, departementscheferne samt kabinetssekretæren

Orientering om beslutninger m.v. på regeringen Mette Frederiksen's ministermøde nr. 30 afholdt virtuelt tirsdag den 3. november 2020.

REGERINGSARBEJDET

...

Status for covid-19

Statsministeren orienterede om, at corona-epidemien er forværret både i Danmark og Europa siden sidste uge. Aktuelt er smitteudviklingen på Københavns vestegn og smitten blandt mink de mest alvorlige bekymringer.

Statsministeren orienterede om, at flere folketingsmedlemmer er smittet med covid-19 og opfordrede på den baggrund til, at der skrues yderligere ned for fysiske møder, forhandlinger og arrangementer i øvrigt.

Sundheds- og ældreministeren orienterede om, at flere danskere efterlever coronarestriktionerne, og at der fortsat er bred folkelig opbakning til regeringens håndtering af epidemien.

Udenrigsministeren, ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling, transportministeren og børne- og undervisningsministeren kommenterede orienteringerne.

...”,

og forespurgt, hvad statsministeren redegjorde for vedrørende mink, har han forklaret, at der blev redegjort mere generelt for, at smittetallene steg i Europa. Det havde været kendt længe, at der muligvis var en overførsel af smitte fra mink til mennesker, og en række lande med minkproduktion håndterede det lidt forskelligt, hvilket de fulgte med i fra Udenrigsministeriets side. Holland fremrykkede indførelse af et forbud mod minkavl som følge af pandemien, og der var overvejelser om det i Frankrig. Han erindrer ikke, om han havde en drøftelse med sin departementschef om den udenrigspolitiske situation vedrørende mink i forlængelse af ministermødet. Men de var i Udenrigsministeriet alvorligt bekymrede for smitten i mink i forhold til Danmarks relationer til udlandet, og der var kommunikationslinjer, som ambassaderne kunne bruge for at berolige for Danmarks store eksportmarkeder. Mødet den 1. oktober 2020 gav ikke anledning til reaktioner fra udlandet.

Om gruppemødet tirsdag den 3. november 2020 har han forklaret, at han ikke erindrer mødet. Det var et virtuelt møde. Han tror, at spørgsmålet om mink var oppe på mødet, men han erindrer det ikke konkret.

Han blev bekendt med, at der skulle afholdes KU-møde om aftenen i løbet af tirsdag den 3. november 2020. Han tror måske, at det blev nævnt på ministermødet, at KU-mødet den 4. november 2020 ville blive fremrykket. Han opholdt sig i isolation, da han var nær kontakt til justitsministeren, som var ramt af covid-19. Han fulgte også med i det amerikanske valg, hvortil kom, at der var et terrorangreb i Wien den 2. november 2020 om aftenen, hvilket fyldte for ham.

Forevist dagsorden for møde i KU den 3. november 2020 (ekstrakten, s. 1751):

”...

Statsministeren
Finansministeren
Udenrigsministeren
Justitsministeren
Skatteministeren

Dagsorden for møde i regeringens Koordinationsudvalg

Tirsdag den 3. november 2020 kl. 21.00-22.00

1) Mink

Sundheds- og ældreministeren, ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling, forsvarsministeren og erhvervsministeren er inviteret til drøftelsen

2) Evt.

...”,

har han forklaret, at det er uklart, hvornår han blev orienteret om afholdelsen af KU-mødet.

Det var naturligt, at der var et departementschefmøde forud for KU-mødet. Han erindrer, at hans departementschef orienterede ham om, at der ville komme et møde i KU-udvalget om aftenen i lyset af den alvorlige situation. Han fik oplyst, at der forelå en alvorlig sundhedsfaglig vurdering, som ville have betydning for minkproduktion og folkesundheden. En fortsat minkproduktion ville indebære en alvorlig risiko for folkesundheden. Han kendte ikke til detaljerne. Han vidste, at de igangværende tiltag i forhold til mink ikke havde været tilstrækkelige. Man havde længe forsøgt sig med forskellige tiltag. Det var bagtæppet for KU-mødet. Han tror, at han fik oplysningerne fra sin departementschef eller sin ministersekretær.

Forevist e-mailkorrespondance af den 3. november 2020 (tillægsekstrakt 10, s. 12):

”...

From: Celia Stenderup-Petersen
 To: Jeppé Kofod; Lars Gert Lose
 Cc: Ole Rydahl Svensson; Helena Mølgaard Hansen; Peter Kaarre Larsen; Maja Thyssen Raaberg
 Subject: VS: Opdateret. materiale til KU d. 3/11 vedr. mink
 Date: 3. november 2020 21:26:23
 Attachments: image002.png
 Bilag 1. Risikovurdering af human sundhed ved fortsat minkavl_03112020.pdf
 Bilag 2 - Kompensation til minkavlere.pdf
 Bilag 2a - Kompensationsmodel.pdf
 Bilag 3. Tempobonus - mink.pdf
 Bilag 4. Nødplan.pdf
 Bilag 5. Notat aflivning mink med gift 031120.pdf
 Bilag 6. Kommunikation_NK19_Mink_031120.pdf
 Cover - mink.pdf
 image001.png
 image004.png
 image002.png

...

Fra: Johan Philip Zilmer-Bülow
 Sendt: 3. november 2020 21:24
 Emne: Opdateret. materiale til KU d. 3/11 vedr. mink
 Kære alle
 Hermed opdateret materiale til KU i aften om mink.
 Der er justeret i coveret samt tilføjet bilag 2 og bilag 2a.
 Mvh Johan

...

Fra: Johan Philip Zilmer-Bülow
 Sendt: 3. november 2020 20:12
 Til: Kristian Kjærgaard Hansen; Dorthe Vandal Pedersen; Anette Kjærgaard; Anne Marie Maltha-Smith; Anne Sofie Hartvig Pedersen; Charlotte Helene Christine Lind; Frederik Alexander Gørtz;

#951dep-OE-K-Udvalg; Kathrine Banke; Kristoffer Krohn Schaldemose; KU-materiale; Marianne Rosenstand; 'Skatteministeriet; Tine Hansen; 'Udenrigsministeriet (umregudvalgintdl; Victoria Julie Jessen Cc: mmoe - sum; Regeringsudvalg (Miljø- og Fødevareministeriet); 'Forsvarsministeriet; Mads Aleksander Daugaard Buhl (EM-DEP); Anne Dahl Krabbe (EM-DEP)

Emne: Vedr. materiale til KU d. 3/11 vedr. mink

Kære alle

Hermed materiale til KU d.d. vedr. mink.

Bilag 2 udestår fortsat.

Mvh Johan

...

har han forklaret, at han husker, at der var materiale på vej. Han modtog materialet, som blev sendt kl. 20.12 til Udenrigsministeriets postkasse, men han kan ikke huske hvornår. Han husker også, at han sad og ventede på materiale op til mødet. Han kan huske, at materialet var forsinket, og at mødet blev udskudt en halv time. Han afventede det endelige materiale, som han modtog kl. 21.26. Han deltog virtuelt i mødet fra en lejlighed i København. Han var som nævnt i isolation. Han erindrer ikke, at han og hans departementschef havde en dialog om det materiale, som blev modtaget kl. 21.26, få minutter før mødets start.

Han havde i løbet af dagen haft en drøftelse med sin departementschef om indberetning til WHO, EU-kommissionen og ECDC. De vidste blandt andet fra coronaudbruddet i Wuhan i Kina, at det var vigtigt at håndtere viden korrekt i forhold til meldepligt mv. og være proaktive og transparente i kommunikationen.

Materialet til KU-mødet lå på hans iPad, som han husker det. Han kobled sig til mødet via sin bærbare PC. Han kiggede på coveret, og gik ind i mødet med den store alvor, der var i forhold til, hvordan de skulle håndtere situationen. Han bladrede måske i bilagene på sin iPad, men han var også optaget af andre ting. Han havde en bagkant kl. 22.30, hvor han skulle deltage i en udsendelse på TV2 om det amerikanske valg. Hans fokus var ikke på bilagene, men på det afsnit i coveret, som angik den udenrigspolitiske håndtering.

Forevist coveret til KU-mødet den 3. november 2020 (ekstrakten s. 2032 ff):

”...

[Justitsministeriet]

[Sundheds- og Ældreministeriet]

[Miljø- og Fødevareministeriet]

[Finansministeriet]

[Erhvervsministeriet]

[Udenrigsministeriet]

Håndtering af COVID-19-smitte blandt mink 3. november 2020

Problem

Statens Serum Institut (SSI) har fundet en ny mutation i virus påvist i test udtaget i september 2020 og opdateret sin risikovurdering i forhold til minkavl under epidemien. Foreløbige undersøgelser viser, at mutationen kan påvirke vacciners effekt. Dette vil i givet fald kunne have markante negative konsekvenser for håndteringen af den igangværende epidemi.

...

Løsning

Tiltag i forhold til aflivning af mink

...

Baseret på sundhedsfaglige vurderinger skal biomassen reduceres mest muligt, hvilket ligger til grund for beslutning om, at alle besætninger inden for zonerne (smittede og ikke-smittede) skal slås ned. Det inkluderer ligeledes avlsdyr i zonerne. For at reducere risikoen for yderligere COVID-19-smittespredning i de danske minkfarme kan der vælges mellem helt at afvikle minkproduktionen i Danmark eller at tillade, at branchen under restriktioner, fastsat af sundhedsmyndighederne og veterinærmyndighederne, kan fastholde en meget begrænset mængde avlsdyr mhp. At kunne genetablere en betydeligt reduceret sektor, når der er udrullet en vaccine. Det vurderes centralt, at en beslutning om branchens fremtid ikke påvirker hastigheden i aflivningsindsatsen negativt, jf. *bilag 2*.

Med henblik på at øge aflivningshastigheden lægges der på den baggrund **for det første** op til, at der iværksættes en incitamentsordning, der giver minkavlere en ekstra kompensation pr. dyr, hvis de lever op til særligt fastsatte kriterier for hurtig aflivning af dyrene ("tempo-bonus"). Der henvises til *bilag 3*.

Miljø- og Fødevareministeriet bemærker, at det er Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at ordningen ikke vil have effekt, hvis det officielt meldes ud, at erhvervet skal lukkes med udgangen af 2020. For at ordningen kan have fuld effekt er det desuden afgørende, at andre personalegrupper også begynder at arbejde med tilsyn på de smittede besætninger. Pt. er det i praksis kun MFVM's styrelser samt Beredskabsstyrelsen, som er villige til at arbejde i de smittede besætninger.

Hvis det efter [5] dage konstateres, at incitamentsordningen ikke er tilstrækkelig, lægges der **for det andet** op til, at der kan iværksættes en nødplan for aflivning udarbejdet i regi af NOST. Nødplanen vurderes at ville forudsætte fravigelse fra en række gældende regler og retningslinjer på miljø- og dyreområdet. Der henvises til *bilag 4*.

...

Udenrigspolitisk håndtering

Kommunikationen i Danmark om de sundhedsmæssige risici forbundet med minkproduktionen og regeringens beslutninger i den forbindelse vil formentlig vække opsigt uden for landets grænser. Ikke mindst risikoen for mutation og deraf følgende manglende effekt af vacciner vil kunne skabe opmærksomhed. Jf. erfaringerne forbundet med den kinesiske håndtering af udbruddet i Wuhan vil fokus i værste fald kunne blive kritisk, såfremt der dannes sig et indtryk af svag håndtering givet de eventuelle globale implikationer af mutationer – ikke mindst fordi Danmark er verdens største producent af minkskind. I så fald kan det også få konkrete konsekvenser såsom forbud mod indrejse af f.eks. danske erhvervsrejsende.

De danske ambassader vil blive instrueret om at følge evt. mediemæssig og politisk opmærksomhed i opholdslandet nøje i forlængelse af regeringens udmelding. I den forbindelse vil der blive udsendt talepunkter/faktamateriale, som kan bringes i anvendelse med henblik på at understrege regeringens beslutninger og håndtering af de sundhedsmæssige risici.

Indstilling

Det *indstilles*, at ovenstående tiltag og tidspunkt for udmelding drøftes.

Det *indstilles*, at regeringen proaktivt kommunikerer om håndtering af sagen i form af et pressemøde samt relevant kommunikationsmateriale, jf. *bilag 6*.

..."

har han forklaret, at afsnittet ”Udenrigspolitisk håndtering” er baseret på et bidrag fra Udenrigsministeriet også, selvom det var Justitsministeriet, som stod øverst i coveret og koordinerede sagen. Udenrigsministeriet stod også i coveret, men stod i kantet parentes, hvilket betyder, at det ikke er clearet.

Når et ministerium står i kantet parentes, lytter han til de ministerier, som har et ansvar i den pågældende sag. De pågældende ministre har ikke været inde og forholde sig til præcis, hvad der står i coveret, men håndtering af mink havde været en kæmpediskussion gennem mange måneder, så problemstillingen havde man forholdt sig til løbende. For hans eget vedkommende var fokus på den udenrigspolitiske håndtering, og det der står i coveret omkring dette, kan han helt genkende. Han havde ikke set formuleringen, inden den gik ind til KU-mødet, men essensen af det var kendt stof.

Forespurgt, om han bladrede videre i materialet til coverets underliggende bilag har han forklaret, at han bladrede ind på bilag 1, som var Statens Serum Instituts risikovurdering af 3. november 2020, (ekstrakten, s. 2037 ff) og kiggede sporadisk dette bilag igennem. Han skammede dette bilag. Han gik ikke ind i de øvrige bilag. Forespurgt, om han gik ind i bilag 2 (ekstrakten s. 2040 ff) forklarede han, at han noterede sig, at der var tale om et bilag, som angik kompensation til minkavlere, men mere gjorde han ikke. Han noterede sig ikke, at Erhvervsministeriet stod øverst i hovedet på bilaget. Han husker ikke, at han kiggede de øvrige bilag igennem. Hans fokus var på meldepligten.

Han var selv presset på tid, da han skulle i TV2 kl. 22.30 vedrørende det amerikanske valg. Hertil kom, at han var i dialog med sin østrigske kollega om terrorangrebet i Wien aftenen forinden.

Forespurgt til KU-sagens bilag 2a (ekstrakten, s. 2046), forklarede han, at han ikke gik ind i hvert enkelt bilag. Han har først været inde i bilagene i forbindelse med forberedelsen af sin afhøring i kommissionen. Han havde dengang fokus på håndteringen af de udenrigspolitiske tiltag i forbindelse med den trufne beslutning, herunder kontakt til kolleger i en række lande og senere på ugen et internationalt pressemøde, hvor han fortalte om risikovurderingen i forhold til mink, og hvordan regeringen havde håndteret situationen for at berolige deres samarbejdspartnere. De skulle også håndtere det forhold, at Storbritannien havde lukket ned for indrejse fra Danmark.

Forespurgt, om han genbesøgte bilagene, da der opstod et spørgsmål om hjemmel, har han forklaret, at det gjorde han ikke, da hjemmelsspørgsmålet ikke angik Udenrigsministeriets ressort. Han havde tillid til, at de relevante ministerier tog hånd om den sag.

Forevist KU-sagens bilag 4 (ekstrakten s. 2051f), som var NOST Delplan, forklarede han, at han ikke gjorde sig ikke bekendt hermed. Det samme var tilfældet for KU-sagens bilag 5 (ekstrakten s. 2061f), som var bilag vedrørende peroral aflivning af mink med gift.

Forevist KU-sagens bilag 6 i udkast (ekstrakten s. 2064-2065):

”...

[Udenrigsministeriet]
[Justitsministeriet]
[Sundheds- og Ældreministeriet]
[Erhvervsministeriet]
[Miljø- og Fødevarerministeriet]

Kommunikation ifm. regeringsudmelding om mink

Problem

Der skal tages stilling til regeringen og myndighedernes kommunikation i forlængelse af beslutning om [håndtering af mink].

Løsning

Det indstilles, at regeringen udmelder på et pressemøde i Egtveds Pakhus [onsdag d. 4. november kl. 11.00], at [beskrivelse af problemets alvor] og i forlængelse heraf, at det er besluttet at [indsæt politisk løsning].

Det indstilles, at regeringen proaktivt på pressemødet adresserer risikoen for mutation af virus, idet dette spørgsmål tidligere har været fremme ifm. mink og deraf forventeligt vil komme op på pressemødet eller i den journalistiske opfølgning. Hvis informationen ”skal trækkes ud” af sundhedsmyndighederne, risikerer regeringen at komme i defensiven og møde kritik for manglende gennemsigtighed.

Den politiske kommunikation varetages af [sundhedsministeren], [ministeren for fødevarer] og [erhvervsministeren], der deltager på pressemødet. Fokus vil være på de sundhedsmæssige og økonomiske aspekter.

Til udlevering på pressemøde bør der så vidt muligt forberedes faktaark på:

- Den sundhedsfaglige baggrund for regeringens beslutninger vedr. håndtering af mink. Særsomt fokus på trusselsbilledet fsva. spredning (nationalt og internationalt) og mutation af virus.
- Den sundhedsfaglige baggrund for yderligere restriktioner i udvalgte lokalområder.
- Tiltag i sammenlignelige lande fsva. mink (fokus på Holland) samt håndtering/orientering af andre landes myndigheder.
- Økonomiske hjælpertiltag [eller som minimum proces herfor].

I opfølgning på pressemøde bør der så vidt muligt tilbydes tekniske briefinger fsva. sundhed og økonomi, herunder af relevante myndighedspersoner. Oplysninger og fakta vil blive formidlet via sociale medier under og efter pressekonference. Der forberedes evt. relevante infografikker.

Udenrigspolitisk mediehåndtering

Udenrigsministeren varetager kommunikationen ift. internationale medier via IPC.

Det indstilles, at regeringen proaktivt kommunikerer risikoen for mutation og håndtering ift. udlandet.
...”

har han forklaret, at det ikke var et bilag, som han havde godkendt, hvilket også fremgår af den kantede parentes, men han havde fuld fokus på spørgsmålet om kommunikation. Han kan ikke huske, om han læste bilag 6, men han var helt opmærksom på, at man skulle kommunikere proaktivt, overholde meldepligten og være transparent. Udenrigsministeriet var i hovedet på bilaget, da bilaget blandt andet drejede sig om den udenrigspolitiske mediehåndtering, som ville blive en stor opgave.

Adspurgt supplerende af kommissionen har han forklaret, at Udenrigsministeriet har et nationalt kommunikationscenter vedrørende covid-19, som blev sat op i efteråret 2020. Det er de enkelte ressortministerier, som er ansvarlig for det, som skal kommunikeres indenfor deres område, og Udenrigsministeriet koordinerer det. Bilag 6 blev koordineret af Udenrigsministeriet. Han har stået fuldt ud på mål for det, som står i bilaget vedrørende den udenrigspolitiske håndtering.

Forespurgt, om indstillingen i coveret blev præsenteret af nogen, har han forklaret, at han husker alvoren af risikovurderingen og af diskussionen, men han huske ikke, hvem der sagde hvad. Han husker, at statsministeren spurgte ind til, om det var nødvendigt at aflive alle mink. Forespurgt om nogen sagde, at man skulle gå mere radikalt til værks, end det som fremgik af coveret, har han forklaret, at det husker han ikke. Han husker, at drøftelsen gik på, at det eneste ansvarlige var at nedslå samtlige mink, inklusive avlsdyr, risikoen taget i betragtning; ikke blot nationalt, men også internationalt. Man måtte tage hånd om sagen forsvarligt. Man var i en situation, hvor man i flere måneder havde forsøgt at tage hånd om covid-19 smitten i mink. Det var efter risikovurderingen ikke forsvarligt at have minkavl under pandemien. Der var efter hans erindring ingen drøftelse af hjemmel til eksekvering til at aflive alle mink på KU-mødet. Han husker ikke, hvor længe KU-mødet varede, og han kan være gået ud af mødet før tid. Han kan ikke med sikkerhed sige, at KU-mødet fortsat var i gang, da han gik ud af mødet. Han forlod KU-mødet før kl. 22.30, da han skulle have teknikken op at køre på en anden iPad i forhold til sin deltagelse i TV2-nyheder kl. 22.30 om det amerikanske valg.

Han husker, at sundhedsministeren og Per Okkels sagde, at det var en alvorlig risikovurdering, og at det ikke var forsvarligt at holde mink, inklusive avlsdyr, under pandemien.

Forevist bilag 2 (X) til KU-sagen (ekstrakten s. 2040 ff):

”...

[Erhvervsministeriet]

[Miljø- og Fødevareministeriet]

[Beskæftigelsesministeriet]

[Finansministeriet]

Bilag X. Kompensation til minkavlere mv.

Hjemmels- og statsstøtteforbehold knyttet til begge modeller

Der tages et generelt forbehold for statsstøttegodkendelse af de foreslåede løsninger.

Konkret tages der forbehold for mulighederne for at kompensere minkavlere i lyset af EU-landsbrugsstøtteregler. Dette undersøges nærmere af Miljø- og Fødevareministeriet og Justitsministeriet.

Det bemærkes desuden, at EU-Kommissionens Temporary Framework foreløbigt udløber ved udgangen af juni måned 2021. Såfremt Temporary Framework ikke forlænges, vil mulighederne for at forlænge kompensationsordningen for selvstændige samt faste omkostninger tilsvarende ophøre.

Der tages samtidig forbehold for, hvorvidt og hvordan den juridiske hjemmel til at gennemføre de foreslåede løsninger kan findes. Det er umiddelbart vurderingen, at det hverken er muligt at tvangslukke eller lægge minkerhvervet i dvale med hjemmel i epidemiloven eller Sundheds- og Ældreministeriets forbudsbekendtgørelse, da minkavlere ikke er levnedsmiddelsproducenter. Et forbud vil således skulle hjemles i Miljø- og Fødevareministeriets *Bekendtgørelse om COVID-19 hos pelsdyr* eller ved lov. Miljø- og Fødevareministeriet og Justitsministeriet er ved at afklare dette spørgsmål.

...”

har han forklaret, at hvis han havde læst dette, ville han havde noteret det, der står om, at Miljø- og Fødevareministeriet og Justitsministeriet var ved at afklare spørgsmålet om hjemmel, og at der ville være en proces.

Forevist bilag (2a) (ekstrakten s. 2046 ff):

”...

[Miljø- og Fødevarerministeriet]
 [Erhvervsministeriet]
 [Beskæftigelsesministeriet]
 [Sundheds- og Ældreministeriet]
 [Finansministeriet]
 2021 håndtering af COVID-19 smitterisiko i mink

...

For at reducere risikoen for yderligere COVID-19-smittespredning i de danske minkfarme, skal der vælges mellem 2 modeller med yderligere foranstaltninger.

Model 1: Dyale

I parallel fortsættes den nuværende strategi med aflivning af smittede besætninger, besætninger inden for en radius af 7,8 km heraf. Bedste scenarie for aflivningsindsatsen i Nordjylland med de nuværende aflivningsmetoder og med minkavlernes deltagelse er omkring 1. december. Derudover fastholdes det nuværende overvågningsprogram, hvor minkavlere indsender prøver til test hver tredje uge.

Modellen der medfører, at alle minkavlerne uden for zonerne pels ned, således at kun avlsdyr bevarer. Derudover gives ikke tilladelse til, at indsætte og avle nye mink i de besætninger, der er blevet aflivet som følge af COVID-19 smitte eller fordi, at de har været beliggende inden for en radius 7,8 km fra en smittet besætning i 2021, jf. bilag xx. Dette vil for de berørte besætningsejere betyde, at de i 2021 ikke vil have mulighed for at generere en indtægt fra minkavl, og derfor vil skulle ydes kompensation for dette tab. Der er ikke hjemmel til håndtering af et sådant scenarie i den nuværende lovgivning, hvorfor der meget hurtigt vil skulle tilvejebringes en lovmæssig hjemmel for dette. SUM tilvejebringer hjemmel i lovgivningen til at forhindre genindsættelse af mink.

...

Model 2: Aflivning af alle dyr

Dette scenarie vil medføre ekspropriation og dermed erstatning samt en mere omfattende omstillingspulje end model 1.

...

har han forklaret, at der står i bilaget, at ”SUM tilvejebringer hjemmel i lovgivningen”, og han vil altid lægge til grund, at de ansvarlige ressortministerier tager hånd om de ting, som er deres ansvar. Han erindrer som sagt ikke, at der blev drøftet hjemmelsspørgsmål på KU-mødet.

Forespurgt om, hvorledes han opfattede risikovurderingen, forklarede han, at det i hans optik var en vurdering, og at det efter risikovurderingen ikke var muligt at holde mink. Han mente heller ikke, at det var forsvarligt i forhold til andre lande. Der lå en klokkeklar risikovurdering, som førte til den eneste ansvarlige beslutning. Han husker ikke, hvem der præcist fremførte Statens Serum Instituts risikovurdering på KU-mødet. Der var en drøftelse af hensynet til folkesundheden og en proaktiv håndtering, herunder i forhold til at betrygge udlandet om, at der blev handlet korrekt. De havde længe forsøgt at inddæmme smitten, og det var vigtigt, at de nu viste, at der var styr på det.

Forevist Magnus Heunickes noter fra KU-mødet, (tillægsekstrakt 9, s. 249):

”...

Vi er klar med ambassadørerne

...”,

har han forklaret han, at han klart erindrer, at der dels skulle være transparens og ske indmelding i forhold til WHO, ECDC og EU-kommissionen, dels at de skulle række ud til en række lande, og de var klar med deres ambassader til at kommunikere om håndteringen. Han kan ikke genkende den eksakte ordlyd i Magnus Heunickes noter, men godt det, der må antages at ligge i noterne.

Han deltog ikke i KU-mødet torsdag den 5. november 2020, da han deltog i et møde med udenrigsministre fra andre lande.

Han hørte først om problemer med hjemmelsspørgsmålet i forbindelse med presseomtalen. Det var ikke oppe på et ministermøde.

Adspurgt af sin bisidder, advokat Henrik Stagetorn, om afrapportering til ECDC og WHO, har han forklaret, at når det drejer sig om sundhedsfaglige spørgsmål, så vil det normalt være Sundhedsministeriet, som står herfor, men Udenrigsministeriet kan godt have været inde over i forbindelse med håndteringen af afrapporteringen.

Adspurgt af sin bisidder, advokat Henrik Stagetorn, og forevist mail til ham fra Cecilia Stenderup-Petersen af 3. november 2020 modtaget kl. 20.15 (tillægsekstrakt 10, s. 1):

“ ...

From: Celia Stenderup-Petersen

To: Jeppe Kofod

Cc: Ole Rydahl Svensson; Maja Thyssen Raaberg

Subject: Fwd: Vedr. materiale til KU d. 3/11 vedr. mink

Date: 3. november 2020 20:15:19

Attachments: image001.png

image003.png

Cover - mink.pdf

Bilag 1. Risikovurdering af human sundhed ved fortsat minkavl_03112020.pdf

Bilag 3. Tempobonus - mink.pdf

Bilag 4. Nødplan.pdf

Bilag 5. Notat aflivning mink med gift 031120.pdf

Bilag 6. Kommunikation_NK19_Mink_031120.pdf

T.o.

Sendt fra min iPhone

Start på videresendt besked:

Fra: Johan Philip Zilmer-Bülow <...>

Dato: 3. november 2020 kl. 20.14.15 CET

Til: Kristian Kjærgaard Hansen <...>, Dorthe Vandal Pedersen <...>, Anne Katrine Bojsen Jakobsen <...>, Anne Marie Maltha-Smith <...>, Anne Sofie Hartvig Pedersen <...>, Charlotte Helene Christine Lind <...>, Frederik Alexander Gørtz <...>, #951dep-OE-K-Udvalg <...>, Kathrine Banke <...>, Kristoffer Krohn Schaldemose <...>, KU-materiale <...>, Marianne Rosenstand <...>, "Skatteministeriet <...>, Tine Hansen <...>, "UM Regeringsudvalg (INTERNAL) DL" <...>, Victoria Julie Jessen <...>

Cc: mmoedesum <...>, "Regeringsudvalg (Miljø- og Fødevareministeriet)" <...>, "Forsvarsministeriet <...>, "Mads Aleksander Daugaard Buhl (EM-DEP)" <...>, Anne Dahl Krabbe <...>

Emne: Vedr. materiale til KU d. 3/11 vedr. mink

Kære alle

Hermed materiale til KU d.d. vedr. mink.

Bilag 2 udestår fortsat.

Mvh Johan

...”

har han forklaret, at han ikke erindrer at have set nærmere på materialet til denne første mail, idet han afventede modtagelsen af det konsoliderede bilagsmateriale. Undervejs i KU-mødet bladrede han i det materiale, han havde modtaget kl. 21.26. Før mødet havde han kun tid til at orientere sig i coveret.

Adspurgt af sin bisidder, advokat Henrik Stagetorn, har han forklaret, at statsministeren afholdt pressemøde den 4. november 2020, og at han selv afholdt et internationalt pressemøde på engelsk den 6. november 2020, hvori også deltog myndighedspersoner, men ikke andre ministre.

Adspurgt af advokat Jacob Goldschmidt, bisidder for Tejs Binderup og Paolo Drostby, og forevist Mogens Jensens forklaring fra afhøringen i kommissionen (forklaringsdokumentet s. 407):

”...

Supplerende adspurgt af advokat Jacob Goldschmidt, bisidder for Tejs Binderup og Paolo Drostby, har han forklaret, at det er embedsværket, som skal sikre, at der fremskaffes lovhjemmel til regeringens beslutninger. Hvis de på KU-mødet den 3. november 2020 havde vidst, at der ikke var lovhjemmel, så havde beslutningen stadig været den samme, men man ville have meldt ud, at der ikke var hjemmel, og at den skulle skaffes. Beslutningen var vigtig og nødvendig.

...”

har han forklaret, at han kan tiltræde, at det var en nødvendig beslutning. Man ville i givet fald have søgt den nødvendige lovhjemmel, hvis man havde vidst, at den ikke var til stede.

Adspurgt af advokat Jonas Christoffersen, bisidder for Magnus Heunicke, har han forklaret, at han personligt havde kontakt med udenlandske ministre, herunder med den norske, svenske, britiske, tyske, franske, irske, litauiske og østrigske udenrigsminister vedrørende mink i dagene efter KU-mødet. Storbritannien indførte indrejseforbud fra Danmark lørdag den 7. november 2020 på grund af bekymring for mink. Hans opgave var at sikre, at udlandet forstod, at Danmark var transparente og levede op til sin meldeforpligtelse samt havde handlet på risikovurderingen. Der kunne opstå komplikationer i forhold til Danmarks fødevareeksport.

Adspurgt af advokat Lise Lauridsen, bisidder for blandt andre Simon Kollerup, om hvorvidt der på KU-mødet den 3. november 2020 blev truffet beslutning om kompensation, har han forklaret, at det husker han ikke. Han hæftede sig ved overskriften på bilaget herom. Der blev truffet beslutning om nedslagning af mink i Danmark på baggrund af den risikovurdering, som forelå.

Adspurgt af kommissionen har han forklaret, at han ikke ved, hvem der foretager indberetning til EU-kommissionen, men det er muligt fagministeriet.

Barbara Bertelsen

Barbara Bertelsen har – under afhøring i kommissionen den 18. november 2021 – forklaret blandt andet, at hun er uddannet som cand.jur. i 1998. Hun var ansat som henholdsvis fuldmægtig, chefkonsulent og kontorchef i Justitsministeriet frem til 2012, idet hun dog i perioden fra 2001-2003 gjorde tjeneste som fuldmægtig i Statsministeriet. Hun var vicedirektør i Moderniseringsstyrelsen i perioden

fra februar 2012 og frem til februar 2015. Hun blev i februar 2015 udnævnt som departementschef i Justitsministeriet. Hun har været departementschef i Statsministeriet siden den 13. januar 2020.

Hun ved ikke, hvornår statsminister Mette Frederiksen fik tanken om, at hun skulle være ny departementschef i Statsministeriet, men det var nok omkring julen 2019, hvor hun havde drøftelser med Mette Frederiksen.

Regeringen Mette Frederiksen, som blev indsat ved kongelig resolution af 27. juni 2019, ønskede en større kapacitet i Statsministeriet til at understøtte statsministerens rolle og ledelse af det samlede regeringsarbejde. Det blev også kommunikeret offentligt fra statsministerens side i forbindelse med tiltrædelsen. Statsministeriet er således blevet udvidet med omkring 20 medarbejdere under den nuværende regering; der er i dag ansat omkring 120 medarbejdere, heraf ca. 70 AC'ere og 50 øvrige. Indenrigsområdet er blevet styrket på chefsiden. Stabsfunktionerne er også blevet styrket. Coronapandemien har ikke haft betydning for udvidelsen af antallet af medarbejdere, men implementering af den nye organisation blev forsinket som følge af pandemiens udbrud i foråret 2020.

Hun ønsker i den sammenhæng at gøre kommissionen opmærksom på, at hun også oplevede en styrkelse af Statsministeriet, da hun arbejdede dér som fuldmægtig tilbage i 2001-2003; i forbindelse med regeringsskiftet fra regeringen Poul Nyrup-Rasmussen IV til regeringen Anders Fogh Rasmussen I ønskede Anders Fogh Rasmussen en større kapacitet mv. i Statsministeriet til at lede det samlede regeringsarbejde.

Hun har ikke oplevet, at styrkelsen af Statsministeriet under regeringen Mette Frederiksen har resulteret i en forskydning af beslutnings- og fagkompetencen fra fagministerierne til Statsministeriet, men der har været et ønske om, at Statsministeriet i videre omfang koordinerer og planlægger store og vigtige politiske sager, som skal i regeringens koordinationsudvalg (KU) og økonomiudvalg (ØU). Det har derimod ikke været meningen, at det er Statsministeriet, som skal varetage sagsbehandling mv. af sagerne. Det er der slet ikke ressourcer til i Statsministeriet.

Initiativretten tilkommer altid statsministeren. Sådan har det altid været gennem hendes mange år på Slotsholmen. Det er statsministeren, der i sidste ende bestemmer. Det er statsministeren, der har serveretten. Der er pr. definition forskel på en regering, som består af ét parti, og en regering, som består af flere partier, men grundlæggende er beslutningskompetencen den samme uanset regeringsformatet. I en ét parti-regering har koordinationsudvalget dog ikke den funktion, som udvalget har under en flerpartiregering. Det skyldes, at ministrene i en ét parti-regering jo alle er medlemmer af samme parti.

Udspørgeren oplæste et citat fra journalist og forfatter Anne Sofie Kraghs bog: "Det første år", side 14, omhandlende Mette Frederiksens første år som statsminister, hvori der er en beskrivelse af Statsministeriet som det dominerende ministerium:

"...

De [Mette Frederiksen og Martin Rossen] vil flytte magten fra embedsværket til politikerne og gøre Statsministeriet til det dominerende ministerium. Med hende i spidsen skulle landet ledes på baggrund af beslutninger truffet ud fra politiske ønsker og motiver og ikke ud fra, hvad embedsmændene i Finansministeriet eller andre ministerier syntes. Helt konkret ville de styrke Statsministeriet med 15-20 ansatte.

...",

og forespurgte, om hun mener, at beskrivelsen er dækkende for Statsministeriet under Regeringen Mette Frederiksen. Hertil svarede hun, at det citerede afsnit gengiver det budskab, som blev kommunikeret meget eksplicit af statsministeren i diverse artikler mv. Hun ønsker at gøre kommissionen opmærksom på, at afsnittet bør læses i kontekst med de forudgående afsnit i bogen, hvoraf fremgår:

”...

Hun havde været statsminister i 200 dage, og Jyllandspostens leder gjorde status over de knap 7 måneder med 'Danmarks jernlady'. Avisen sammenlignede den 42-årige socialdemokrat med tidligere statsminister Anders Fogh Rasmussen, fordi de begge havde haft 'en plan med under armen for dybtgående forandringer af den danske centraladministration.'

Hendes plan havde været undervejs længe. Allerede dengang hun blev beskæftigelsesminister i 2011 og fik overtalt vennen Martin Rossen til at blive hendes særlige rådgiver, var de begyndt at tale om, hvad der skulle ske, hvis hun en dag blev statsminister.

...”

Det har været en erklæret kommunikeret målsætning fra Mette Frederiksen at styrke statsministerens rolle for bordenden af regeringen. Hun oplevede i øvrigt den samme tænkning, da hun arbejdede i Statsministeriet under regeringerne Poul Nyrup-Rasmussens IV og Anders Fogh-Rasmussen I.

Forevist yderligere et uddrag af Anne Sofie Kraghs bog: ”Det første år”, side 17, hvoraf fremgår:

”...

Hun havde fra begyndelsen besluttet, at hun ville tage alle de svære sager selv (”Jeg kommer ikke til at skubbe noget væk”).

...”

og forespurgt, om hun deler opfattelsen af, at Mette Frederiksen er en statsminister, som har taget alle de svære sager selv, har hun forklaret, at hun i sin tid som departementschef for Mette Frederiksen, som følge af pandemien, kun har oplevet statsministeren i en hel ekstraordinær periode, som har været kendetegnet af både en national og en global krise. Der er vist ikke noget land i verden, hvor landets statsminister ikke har stået i spidsen under pandemien. Det er jo også set-up’et i regeringens krisestyring. En stærk statsminister ændrer dog ikke ved, at Danmark stadig har ministerstyre. Statsministeren er leder af holdet, men i en krise påhviler ressort- og sektoransvaret stadig fagministrene. Som hun opfatter udsagnet i bogen, så er det udtryk for en værditilkendegivelse i forhold til det at være leder.

Adspurg om samarbejdet og samspillet i Statsministeriet mellem departementschef, departementsråd Pelle Pape, stabschef Martin Justesen og særlig rådgiver Sara Vad Sørensen, har hun forklaret, at hun har arbejdet mange år i centraladministrationen. Fra starten af 00’erne blev rollen som særlig rådgiver professionaliseret. Alle regeringer har siden starten af 00’erne haft politiske rådgivere. Hun har altid oplevet samarbejdet mellem departementschef og de særlige rådgivere som godt. Hun har ikke oplevet nogen ændringer i relationerne som departementschef i Statsministeriet i forhold til sin tid som departementschef i Justitsministeriet.

Hun har som departementschef i Statsministeriet oplevet samarbejdet med øvrige departementschefer som åbent og tillidsfuldt. Der har dog ikke været nogen normal hverdag i Statsministeriet siden hun tiltrådte. Samarbejdet har været kendetegnet ved, at Danmark som følge af pandemien har været i

krise i nu næsten 2 år. Hun har oplevelsen af, at ”departementscheferne har klaret den sammen som kolleger og som hold”. Det har været en helt enormt udfordrende periode med enormt meget arbejde og ansvar, mangel på søvn mv. Det kommer man kun igennem, hvis der er en gensidig tillid. Det har været en tid, hvor departementscheferne nærmest har haft en form for familierelation; de har været meget tætte. I hendes optik har der været en meget fri meningsudveksling mellem hende og de øvrige departementschefer. Hun havde ikke opfattelsen af, at øvrige departementschefer ikke kunne komme til orde med deres viden og deres holdninger. Når det så er sagt, så har den løbende hverdagssnak om mindre eller enklere sager haft sværere vilkår under pandemien, fordi man i Statsministeriet har været i et konstant ”krisestyrimode”. Derfor har der ikke været samme mulighed for hverdagsdrøftelser.

Hendes samarbejde med statsminister Mette Frederiksen adskiller sig ikke fra det samarbejde, som hun havde som departementschef i Justitsministeriet med de tidligere justitsministre Søren Pape Poulsen, Søren Pind og Nick Hækkerup. Hun har et tæt samarbejde med Mette Frederiksen. Meget af samarbejdet med Mette Frederiksen er dog foregået telefonisk eller virtuelt på grund af pandemien. Hun kommunikerer ikke meget med Mette Frederiksen på mail. Det skriftlige samarbejde foregår mere via ”de gule sager”, hvor der udarbejdes et internt cover til statsministeren. Hun har også løbende sms-korrespondance med statsministeren. Den generelle politik i Statsministeriet i forhold til journaliseringspligten har været den samme som i andre ministerier. Det er således den generelle notatpligt, som er gældende. Statsministeriet har imidlertid ikke mange afgørelsessager i og med, at Statsministeriets ressort alene angår Rigsfællesskabet og Kongehuset. Hertil kommer de politiske sager. Synspunkter, bemærkninger i sagerne mv. finder som regel udtryk i en eller anden form for skriftlighed. Der udarbejdes ikke telefonnotater om samtaler ført mellem embedsmænd og ministre; så kunne de ikke nå deres arbejde. Det er nok gældende i alle ministerier.

Statsministeriet gør – ligesom nogen af de øvrige ministerier - brug af journalsystemet F2, men dog uden det såkaldte forelæggelsesmodul. Det betyder, at sagerne lægges fysisk eller sendes på mail til statsministeren. Man er i færd med at implementere forelæggelsesmodulet. Det sker som led i almindelig modernisering og som et led i organisationsændringen i ministeriet.

Supplerende adspurgt af sin bisidder, advokat Jens Rostock-Jensen, om rollen som departementschef i Statsministeriet har hun forklaret, at departementschefen generelt understøtter statsministeren i at lede landet. Derudover har departementschefen ressortopgaver, som angår Rigsfællesskabet og Kongehuset. Statsministeriets departementschef bistår statsministeren med at gennemføre og realisere regeringens politik. Det samme gør den særlige rådgiver, men den særlige rådgiver har derudover partiarbejdet ved siden af. De sidste knapt 2 år har arbejdet som departementschef i Statsministeriet båret præg af at være ren krisestyriming. Krisestyriming er kendetegnet ved, at det er statsministeren, som sidder for bordenden, blandt andet i regeringens koordinationsudvalg og sikkerhedsudvalg. Som departementschef sidder hun for bordenden i embedsmændenes sikkerhedsudvalg. Krisestyrimingsorganisationen på det operative niveau udgøres af den nationale operative stab (NOST). Der har fra historisk tid tillige været en kriseberedskabsgruppe på kontorchefniveau, som ledes af departementschefen i Statsministeriet. Den var bl.a. i funktion i 2009 under svineinfluenzapandemien. Det var den også under krisen i tilknytning til terrorangrebet i USA den 11. september 2001.

Supplerende adspurgt af kommissionen om Statsministeriets rolle i forhold til NOST'en forklarede hun, at man på et KU-udvalgsmøde i maj 2020 besluttede, at det var nødvendigt, at oprette en beredskabsafdeling i Justitsministeriet, da det stod klart, at pandemien ville være længerevarende. Det er det klassiske over-underordningsforhold som gør sig gældende i forhold til NOST'en; dvs. at det er

Justitsministeriet og rigspolitichefen, som kan give ordre mv. til NOST'en. Sektoransvarsprincippet gør sig også gældende i forhold til krisestyring.

Supplerende adspurgt af kommissionen om, hvorvidt der tages referat af møder i ØU-udvalget og KU-udvalget, har hun forklaret, at der ikke tages referater i de to regeringsudvalg. Historisk har man ikke gjort brug af mødereferater fra møder i de politiske fora; det skyldes bl.a., at eksekvering af en regeringsbeslutning altid vil resultere i en papirgang med sagsoprettelse mv. En fagminister er i øvrigt ikke bundet af det "papir", som fremlægges på et regeringsudvalg.

Forevist mailkorrespondancen i Statsministeriet den 16. og 17. juni 2020 omhandlende det første coronaudbrud på en minkfarm, (ekstrakten, s. 21):

"...

Til: Andreas Meldgaard Goth ...

Cc: Peter Kaarre Larsen ..., Christian Liebing ..., Politisk Sekretariat [Statsministeriet]..., Pelle Pape ..., Nicholas Rahui Webster Rømer ...

Fra: Anders Kappel ...

Titel: SV: Til STM - haster: Håndtering af COVID-19 udbrud på minkfarm.pdf

Sendt: 17-06-2020 10:12

Kære A.

Godkendt af STM.

Bh. Anders

Fra: Nicholas Rahui Webster Rømer ...

Sendt: 16. juni 2020 23:24

Til: Pelle Pape ...; Politisk Sekretariat [Statsministeriet]...

Cc: Anders Kappel ...; Peter Kaarre Larsen ...; Christian Liebing ...; Andreas Meldgaard Goth ...

Emne: Vs: Til STM - haster: Håndtering af COVID-19 udbrud på minkfarm.pdf

Til orientering

Fra: Nicholas Rahui Webster Rømer ...

Dato: 16. juni 2020 kl. 23.23.03 CEST

Til: Peter Kaarre Larsen ...

Cc: Anders Kappel ..., Bettina Pedersen ..., Martin Hellesen ..., Randi Vanderskrog Untidt ..., Christian Liebing ..., Andreas Meldgaard Goth ...

Emne: Til STM - haster: Håndtering af COVID-19 udbrud på minkfarm.pdf

Kære Peter

OK fra BBB og klar til STM. STM bør se sagen fra morgenstunden.

Akten er ikke tilpasset, så de første par sider er blanke og overflødige og bør fjernes inden STM får sagen.

@ Pelle: Barbara har bedt om, at du får sagen til orientering.

Følger i F2 i morgen tidlig.

Nicholas

...”,

og forespurgt, hvorfor Pelle Pape skulle have sagen til orientering, har hun forklaret, at det skyldtes, at Pelle Pape har forestået sagsbehandlingen af sager omhandlende sundhedsfaglige spørgsmål under coronapandemien. Indenrigspolitiske spørgsmål blev varetaget af Christian Liebing. Internationale spørgsmål gik til Jean Ellermann-Gingombe. Karen Nielaus har været coronakoordinator. De gjorde meget ud af at orientere hinanden, så alle havde et fælles vidensniveau.

Forevist intern mailkorrespondancen i Statsministeriet den 19. juni 2020 i tilknytning til iværksættelse af en overvågningsstrategi for COVID-19 i mink, hvorunder statsministeren gav udtryk for, at hun betvivlede, om det var nok, (ekstrakten s. 54):

”...

Til: Mette Frederiksen ...

Cc: Peter Kaarre Larsen ...

Fra: Anders Kappel ...

Titel: RE: Ang: GUL SAG (haster): Overvågningsstrategi for COVID-19 i mink

Sendt: 19-06-2020 22:43

Tjek, giver jeg videre.

Fra: Mette Frederiksen ...

Dato: fredag den 19. jun. 2020 10.34 PM

Til: Anders Kappel ...

Cc: Peter Kaarre Larsen ...

Emne: Ang: GUL SAG (haster): Overvågningsstrategi for COVID-19 i mink

Ok. Vil dog betvivle om det er nok

Fra: Anders Kappel ...

Dato: 19. juni 2020 kl. 21.14.34 CEST

Til: Mette Frederiksen ...

Cc: Peter Kaarre Larsen ...

Emne: GUL SAG (haster): Overvågningsstrategi for COVID-19 i mink

STM,

Vedlagt til godkendelse sag om overvågningsstrategi for COVID-19 i Mink.

Sagen haster, da Fødevarestyrelsen gerne vil igangsætte strategien hurtigst muligt.

Bh. Anders

...”,

har hun forklaret, at hun ikke var involveret i eventuel opfølgning af statsministerens bemærkning. Hun ønsker i den forbindelse at henlede kommissionens opmærksomhed på ekstrakten s. 57, hvoraf fremgår, at det var Tejs Binderup, som sendte sagen til Statsministeriet med henblik på at få en tilbagemelding. Hun ønsker i den forbindelse af henlede kommissionens opmærksomhed på indholdet af ekstrakten, s. 20, hvor man kan se, at der tillige skete underretning af Lasse Boje i Justitsministeriet, som var Slotsholmens generelle koordinator af sager om corona.

Hun henledte videre kommissionens opmærksomhed på det af Miljø- og Fødevareministeriet udarbejdede notat af 18. juni 2020 (Notat om overvågningsstrategi for COVID-19 i mink), (ekstrakten s.

48-49), hvoraf fremgik, at Statens Seruminstitut udtalte bekymring for reservoir for SARS-CoV-2 i mink osv. Det var således en relativ alvorlig bekymring, som kom ind. For at vende tilbage til den konkrete mailkorrespondance den 16. og 17. juni 2020, så tog Statsministeriet orienteringen til efterretning. Statsministerens bekymring viste sig at være korrekt.

Supplerende adspurgt af kommissionen om den første nedslagning af mink i juni 2020 og samt forløbet med etablering af overvågningsstrategien i juni 2020, forklarede hun supplerende, at initiativerne i de to sager kom fra fagministerierne.

Hun er fast deltager i regeringens økonomiudvalgsmøder (ØU), men hun deltager ikke i de forberedende økonomiudvalgsmøder (FØ). Det er som regel Statsministeriets departementsråd for indenrigsområdet, som deltager i de forberedende ØU-møder.

Forevist indkaldelse til forberedende ØU-møde den 23. september 2020, som indeholdt et dagsordenspunkt 4 om håndtering af coronasmitte i minkbesætninger (ekstrakten s. 613-614), har hun forklaret, at hun ikke deltog i det forberedende ØU-møde. Det gjorde departementsrådet for indenrigsområdet, Christian Liebing. Bilag, som udsendes til brug for forberedende ØU-møder, holdes på departementsrådsniveau. Hun orienteres først om materiale, når der afholdes ØU; i det konkrete tilfælde blev ØU-mødet afholdt den 28. september 2020

Forevist departementschefsekretær Kristoffer Krohn Schaldemoses mail sendt til kolleger i Finansministeriet den 23. september 2020 kl. 16.27, som var en opfølgning på det forberedende ØU-mødet afholdt samme dag, med vedhæftet uddrag af dagsorden, (ekstrakten, s. 646-647):

” ...

Fra: Kristoffer Krohn Schaldemose

Sendt: 23. september 2020 16:27

Til: Louie Elgaard Frandsen ...; Morten Hyrup Rasmussen ...; Thea Nissen ...; Tim Nielsen ...; Pardeep Singh Rana ...; Mette Ring Sørensen ...; Casper Mondrup Dahlmann ...; Søren Frejo Varder ...; Rasmus Thusgaard ...; Søren Smidt Bonnesen ...; Anders Morris Hjelholt ...; Simon Gravers Jacobsen ...; Anders Rendebo Jepsen ...; Asbjørn Brink ...; Adrian Lübbert ...; Malene Lauridsen ...; Martin Ulrik Jensen ...; Annemarie Lauritsen ...

Cc: Anne Sofie Hartvig Pedersen ...; Victoria Julie Jessen ...; Anne Marie Maltha-Smith ...; Marianne Rosenstand ...; Terese Hansen ...; Kathrine Banke ...; Kent Harnisch ...

Emne: FØ 23/9 I Videre proces

Kære alle

Nedenfor følger videre proces for de sager, som blev drøftet på FØ i dag.

Frist til PSM for ØU-sagerne til næste uge er fredag klokken 10.00. For en række af sagerne er der tale om helt begrænsede ændringer – i så fald bedes I forsøge at få sagerne frem allerede i dag.

Husk gerne at anvende ændringsmarkeringer i sagerne ift. FØ-versionen, så PSM hurtigt kan orientere sig i justeringerne. Såfremt der ikke er ændringer ift. FØ bedes I skrives dette i forklædet.

På forhånd mange tak – ring eller skriv som altid hvis I har spørgsmål til proces eller andet.

Mvh. Kristoffer

...

[Uddrag af dagsorden]:

6. Casper Mondrup Dahlmann/Håndtering af coronasmitte i minkbesætninger (Bilag 5) – ØU d. 30/9
(Henrik Studsgaard og Per Okkels er inviteret til drøftelsen)

...”,

og forespurgt, om hun blev orienteret om, at der kom et dagsordenspunkt om mink på det kommende ØU, forklarede hun at hun ikke husker, at hun blev orienteret om dagsordenspunktet. Statsministeriet var i gang med at forberede åbningen af Folketinget primo oktober 2020; de havde meget travlt. Hun blev først opmærksom på dagsordenspunktet den dag, hvor ØU-mødet blev afholdt. Hun modtog en håndakt ved 13-tiden kort tid forud for ØU-mødets start.

Forevist Andreas Meldgaard Goths mail til Karen Nilaus sendt den 23. september 2020 kl. 11.34, som indeholdt oplysning om overvejelser om nedslåning af alle mink, og som var vedhæftet: ”BILAG 5 - Håndtering af coronasmitte i mink.pdf;” (ekstrakten s, 645):

”...

Til: Karen Nilaus ...

Fra: Andreas Meldgaard Goth ...

Titel: VS: FØ 23/9-2020: BILAG 5 - Håndtering af coronasmitte i mink

Sendt: 23-09-2020 11:34

Bilag: BILAG 5 - Håndtering af coronasmitte i mink.pdf,

Hej du,

Bemærkninger:

- Der er tale om en orienteringssag for nye tiltag ifm. coronasmitte blandt mink.
- STMn godkendte i sommers den oprindelige strategi for håndtering af corona blandt mink. De nye tiltag skal ses i forlængelse heraf.
- FM har tidligere oplyst, at SST har haft overvejelser om at anbefale at alle mink i DK skal nedslås samt indføre en karenperiode for minkhold. Et sådan indgreb vil være dyrt (minkek-sport står for flere milliarder om året).
En total nedlæggelse af minkproduktionen i DK inkl. en karenperiode er, ud fra hvad FM tidligere har oplyst, ikke mulig at finansiere via coronapenge. Det vil være en strukturel virkning. Dog virker det til, at risikoen for mutation og voldsom smittespredning er reel.
- Operationelt bør sagen formentlig bare følges meget tæt. Særligt i coronaudvalget.

...”,

har hun forklaret, at hun er meget sikker på, at hun ikke blev orienteret om Andreas Meldgaard Goths bemærkninger. Hun fik imidlertid de samme oplysninger i den i Statsministeriet udarbejdede håndakt til brug for ØU-mødet den 30. september 2020. Hun anmodede kommissionen om at fremvise ekstrakten, s. 845-846, hvori håndakten er optrykt:

”...

Bemærkninger til ØU

...

9. Håndtering af coronasmitte i minkbesætninger (Bilag 8)

FM har d. 29. september oplyst, at der ventes nye anbefalinger fra SUM og Fødevarestyrelsen, der bl.a. omfatter yderligere aflivninger på smittede besætninger, end det der er lagt op til i sagen. Disse anbefalinger ventes ud fra det oplyste forelagt CU.

Det har i forberedelserne af sagen været drøftet om, der bør overvejes en aflivning af samtlige danske minkbesætninger. Aflivning af alle mink vil være et meget vidtgående tiltag, som forudsætter en mere detaljeret belysning af konsekvenserne. Som det fremgår af sagen kan *"SSI ikke give en entydig anbefaling vedrørende spørgsmålet, om der skal foretages aflivning af minkbesætninger eller ej"*.

Af hensyn til sagens potentielle omfang bør den følges tæt – fx i CU. Det skal bl.a. ses i lyset af den kritiske fase for epidemien pt., der kan få betydning for, hvordan resten af efteråret kommer til at udvikle sig. Fokus på at minimere risici er derfor stort.

En nedgang i/afvikling af minkbranchen i Danmark kan blive relevant i land/by-dagsordenen, idet det kan have negativ betydning for erhvervsforholdene i landområderne, fx i Nordjylland, hvor der er en forholdsvis stor andel af minkbesætninger.

Frankrig har d. 29. september meddelt, at der ønskes en afvikling af minkproduktion i landet. En konkret dato herfor er ikke udmeldt. Holland har ligeledes fremrykket sin plan for udfasning af minproduktion, *jf. sagen*.
...”,

Kommissionens udspørger ønskede at vende tilbage til Andreas Meldgaard Groths mail af 23. september 2020, og foreholdt hende mailens tredje bulletpoints, hvoraf fremgik, at Statens Seruminstituts tidligere havde haft overvejelser om nedslagning af alle mink. Hun forklarede hertil, at så vidt hun erindrer, så hørte hun først herom på ØU-mødet den 30. september 2020. Hun har i forbindelse med sin forberedelse af afhøringen i kommissionen konstateret, at der bl.a. var et CU-materiale omkring den 18.-19. september 2020, hvori der var en indstilling om, at Sundhedsministeriet og Miljø- og Fødevareministeriet skulle udarbejde beslutningsgrundlag for et sådant scenarie. Hun mindes ikke at have hørt om en drøftelse mellem Sundhedsministeriet og Fødevarestyrelsen, før hun læste håndakten til ØU-udvalget den 30. september 2020.

Hun mindes ikke, at hun blev orienteret om et møde den 28. september 2020 mellem departementscheferne Per Okkels og Henrik Studsgaard, men på ØU-mødet den 30. september 2020 blev der oplyst om mødet. På ØU-mødet foreslog sundhedsministeren en inddæmningsstrategi med indførelse af zoner. Hun fik ingen særskilt afrapportering fra de to departementschefer om et møde, men hun ønsker at henlede kommissionens opmærksomhed på tillægsekstrakt 4, s. 70, hvoraf ses Pelle Papes tilbage-melding om mødet. Pelle Pape var tilsyneladende i kontakt med Per Okkels i forlængelse af departementschefmødet:

”...

Fra: Karen Nilaus

Til: Pelle Pape; Sara Vad Sørensen

Cc: Christian Liebing

Emne: Ang: Bemærkninger til ØU 30-09-2020

Dato: 30. september 2020 08:10:55

Tjek. Meget relevant oplysning

Fra: Pelle Pape ...

Dato: 30. september 2020 kl. 08.09.32 CEST

Til: Karen Nilaus ..., Sara Vad Sørensen ...

Cc: Christian Liebing ...

Emne: Ang: Bemærkninger til ØU 30-09-2020

I tillæg til denne. Har talt med Per der har oplyst at "sagen er ligegyldig" for der er mellem sum og MFVM truffet beslutningen en fremgangsmåde vedr aflivning som sum bakker op om. SUM'eren vil fremlægge denne løsning på øu.

Dette kan også skrives ind i håndakten

Fra: Pelle Pape ...

Dato: 30. september 2020 kl. 08.04.37 CEST

Til: Karen Nilaus ..., Sara Vad Sørensen ...

Cc: Christian Liebing ..., Dorthe Vandal Pedersen ..., Martin Hellesen ..., Bettina Pedersen ..., Randi Vanderskrog Untidt ...

Emne: Ang: Bemærkninger til ØU 30-09-2020

Vedr mink

Synes ikke det passer når der står i coveret - jf nedenfor. Tværtimod synes jeg det fremgår ret klar af vurderingen fra SSI at det er mega-farligt at gamble med det her mink. Derfor skal det stå omvendt i håndakten. Scenariet er at det her minksmitte kan betyde at alle vacciner i verden vil være ineffektive. Det er et kæmpe ansvar vi i som den førende minknation påtager os. Sagen bør afhængig af øu drøftelsen også forelægges stm hurtigst muligt.

Det har i forberedelserne af sagen været drøftet om, der bør overvejes en aflivning af samtlige danske minkbesætninger. Aflivning af alle mink vil være et meget vidtgående tiltag, som forudsætter en mere detaljeret belysning af konsekvenserne. Som det fremgår af sagen kan *"SSI ikke give en entydig anbefaling vedrørende spørgsmålet, om der skal foretages aflivning af minkbesætninger eller ej"* ..."

Forevist det af Miljø- og Fødevarerministeriet udarbejdede cover til brug for mødet mellem Per Okkels og Henrik Studsgaard den 28. september 2020: "DC-møde mellem SUM og MFVM vedr. håndtering af covid-19-smittede minkbesætninger", (ekstrakten, s. 766):

"...

Mødesag: DC-møde mellem SUM og MFVM vedr. håndtering af covid-19-smittede minkbesætninger

Indstilling

Til departementschefens brug ved møde den 28. september vedlægges kommenteret dagsorden (*bilag 1*), ØU-sag om mink (*bilag 2.1 – 2.4*) samt økonomibilag (*bilag 3*).

Sagen kort inkl. politisk landskab

Der er på DC-niveau blevet aftalt møde mellem SUM og MFVM samt relevante myndigheder, da der skal drøftes en løsning på problematikken med 27 covid-19-smittede samt 14 under mistanke [pr. 27. september 2020 kl. 15.00] minkbesætninger.

På mødet deltager fra SUM Per Okkels (DC), Dorthe E. Søndergaard (AC), Katrine Kaldahl (KC), Kåre Mølbak (SSI) samt Søren Brostrøm (SST). Fra MFVM deltager Paolo Drostby, Tejs Binderup samt Hanne Larsen.

Strategi og proces

Efter aftale med DC-sekretær er sagens hovedpunkter samlet i KD (*bilag 1*) til departementschefens overblik.

Økonomi og finansiering

Ikke relevant.

Pressestrategi

Ikke relevant.

...”,

samt forevist det til brug for mødet vedlagte bilag 3, (Økonomibilag), (ekstrakten s. 796-797):

”..

Bilag 2 - Omkostninger ved de opstillede scenarier

...

For scenarie 3 vil aflivning af alle danske besætninger, inklusive besætninger, der ikke er beliggende i området omkring et udbrudssted, eller ikke er under mistanke, ikke kunne ske efter gældende regler i lov om hold af dyr.

§ 30 i lov om hold af dyr giver alene, jf. lovens bemærkninger, hjemmel til, at der som led i en bekæmpelse af en dyresygdom, der er optaget på liste 3 eller 4 i listebekendtgørelsen², kan iværksættes aflivning af dyr, som er konstateret ramt, eller som kan mistænkes for at være ramt af en af de pågældende sygdomme. Der kan undtagelsesvis efter § 30 ske aflivning af dyr i området omkring et udbrudssted, uanset at dyrene i området ikke er konstateret, eller er konkret mistænkt for at være, smittet med den pågældende sygdom, såfremt det sker som led i sygdomsbekæmpelse. Aflivning kan endvidere ske, hvor det er nødvendigt for at diagnosticere en sygdom, jf. § 29.

Iværksættelse af scenarie 3 vil derfor kræve en lovændring. Raske dyr i andre områder end de berørte, vil således ikke på det foreliggende hjemmelsgrundlag kunne kræves aflivet mod erstatning. Aflivning af raske dyr vil desuden udgøre en sådan begrænsning af ejendomsretten, at der vil være tale om ekspropriation. Når der er tale om ekspropriation vil kompensations-satsen være sat således, at erstatningen svarer til handelsværdien og 20 pct. af driftstab, under antagelse af at hjemlen i BEK 1323/2015 vil udvides til at omfatte alle mink.

...”,

og forespurgt, om hun havde mundtlige drøftelse med Per Okkels og Henrik Studsgaard forud for ØU-mødet den 30. september 2020, har hun forklaret, at hun ikke havde nogen drøftelser. Hun har først set papiret i forbindelse med sin forberedelse af sin afhøring i kommissionen. Første gang hun hørte om et scenarie om aflivning af alle mink var som sagt i forbindelse med ØU-mødet den 30. september 2020, men hun kan godt huske, at sundhedsmyndighederne i løbet af september 2020 blev tiltagende mere bekymret i forhold til mink. Det blev nævnt under de løbende statusmøder, hvori deltog de relevante ministre, Kåre Mølbak og Søren Brostrøm; under disse møder blev det nævnt, at sundhedsmyndighederne var bekymret for coronasmitte blandt mink.

Forevist det i Sundhedsministeriet udarbejdede cover til brug for CU-mødet den 30. september 2020 (ekstrakten s. 847):

”...

Cover: Håndakt vedrørende ØU-sag om COVID-19 i minkbesætninger

Indstilling

Det indstilles, at vedlagte håndakt vedr. COVID-19 i minkbesætninger til brug for ØU-møde den 30. september godkendes.

Problemstilling

Der har i august og september været nye udbrud af COVID-19 i danske minkfarme. Der orienteres på den baggrund om de tiltag, der er foretaget indtil videre, jf. ØU-sag, der er forelagt separat. Det bemærkes, at sagen ikke nåede at blive clearret i SUM inden udsendelse, hvor SUM står i kantede parenteser.

Siden sagen har været på FØ i sidste uge, har der været møde på DC-niveau mellem SUM og Miljø- og Fødevareministeriet (MFVM) mandag morgen (d. 28. september). Det blev aftalt, at der laves en ny sag, da situationen udvikler sig, hvor indstillingen går på at slå de syge dyr ned (pt. yderligere 23 besætninger) samt slå yderligere dyr ned i nærheden af de syge besætninger (en "bufferzone") - for at undgå store smittereservoir af syge dyr, hvor virus muterer, samt for at begrænse smittespredning.

SUM står i kantet parentes, da FM har udsendt sagen, førend SUM kunne nå at clearre.

Ministeren har i forbindelse med godkendelsen af ØU-sagen bemærket følgende:

"Jeg er særdeles utryk ved dette. Hvis det virkelig er den faglige indstilling, så ok. Men det forekommer letsindigt. Desuden: Indeholder denne sag det sidste nye fra samtaler mellem SUM og Fødevareministeriet på DC-niveau?"

Svar: ØU-sagen afspejler ikke snakken på DC-niveau, da sagen er skrevet og clearret før denne drøftelse. Jf. ovenfor blev det på DC-møde aftalt en linje, hvor det indstilles, at de smittede besætninger plus nabobesætninger slås ned. Der er en ny sag under udarbejdelse, som forventes drøftet på FCU den 1/10 og efterfølgende på ØU eller CU ugen efter.

Løsning

-

Konsekvenser og kritik/opbakning

...",

har hun forklaret, at hun ikke havde modtaget en orientering fra Per Okkels og Henrik Studsgaard. Indholdet afspejler det samme, som fremgik af hendes håndakt. Det, man hidtil havde gjort, var ikke længere tilstrækkeligt.

Forevist den interne mailkorrespondance i Statsministeriet den 29. september 2020, som var dagen forud for ØU-mødet den 30. september 2020, hvori der blev skrevet om coveret om håndtering af coronasmitte i mink, (ekstrakten s. 832):

"...

Fra: Andreas Meldgaard Goth

Til: Johan Philip Zilmer-Bülow

Emne: SV: ØU - 30/9 2020 - Bilag 8 - Håndtering af coronasmitte i minkbesætninger

Dato: 29. september 2020 13:45:48

Vedhæftede filer: image001.png

Tak Johan, det tager jeg med J

Fra: Johan Philip Zilmer-Bülow ...

Sendt: 29. september 2020 13:45

Til: Andreas Meldgaard Goth ...

Emne: SV: ØU - 30/9 2020 - Bilag 8 - Håndtering af coronasmitte i minkbesætninger

Hej Andreas

Tak for høringen.

Synes det er en fin løsning, de er landet på pt.

Hvis vi skal tage ordet, tænker jeg man kunne sige to ting:

1) Understrege det er vigtigt, at man følger tæt op. Vi står i en ret kritisk fase lige pt., som kan få betydning for, hvordan resten af efteråret kommer til at se ud. Derfor stort fokus på at minimere risici.

2) Spørge til om vi har nogen oplysninger om, hvordan andre lande forholder sig til udfordringerne. Det vil alt andet lige kunne styrke vores begrundelse for at gøre mere /ikke gøre mere, hvis vi kan pege på, hvad andre lande gør. Hvis ikke de har viden herom, kan de tage kontakt til Udenrigsministeriet, som kan række ud til ambassaderne i de lande, som har store besætninger af mink.

Mvh Johan

Fra: Andreas Meldgaard Goth ...

Sendt: 29. september 2020 10:00

Til: Johan Philip Zilmer-Bülöw ...

Cc: Karen Nilaus ...

Emne: VS: ØU - 30/9 2020 - Bilag 8 - Håndtering af coronasmitte i minkbesætninger

Hej Johan,

Vil du ikke læse med på denne og give bemærkninger særligt fsva. COVID-19 vinklen?

Dbh. Andreas

...”,

og forespurgt om Andreas Meldgaard Goths rolle, har hun forklaret, at Meldgaard Goth arbejdede under departementsråd Christian Liebing. Andreas Meldgaard Goth havde kontakten til Finansministeriet. Johan Philip Zilmer-Bülöw bistod Pelle Pape i corona-spørgsmål. Mailkorrespondancen er et godt eksempel på, hvordan Statsministeriet og Slotsholmen har været organiseret under pandemien. Alle forsøgte at undgå, at der opstod blinde vinkler.

Forevist den første version af den i Statsministeriet udarbejdede håndakt til brug for ØU-mødet, (ekstrakten s. 846):

”...

Bemærkninger til ØU

...

9. Håndtering af coronasmitte i minkbesætninger (Bilag 8)

FM har d. 29. september oplyst, at der ventes nye anbefalinger fra SUM og Fødevarestyrelsen, der bl.a. omfatter yderligere aflivninger på smittede besætninger, end det der er lagt op til i sagen. Disse anbefalinger ventes ud fra det oplyste forelagt CU.

Det har i forberedelserne af sagen været drøftet om, der bør overvejes en aflivning af samtlige danske minkbesætninger. Aflivning af alle mink vil være et meget vidtgående tiltag, som forudsætter en mere detaljeret belysning af konsekvenserne. Som det fremgår af sagen kan *”SSI ikke give en entydig anbefaling vedrørende spørgsmålet, om der skal foretages aflivning af minkbesætninger eller ej”*.

Af hensyn til sagens potentielle omfang bør den følges tæt – fx i CU. Det skal bl.a. ses i lyset af den kritiske fase for epidemien pt., der kan få betydning for, hvordan resten af efteråret kommer til at udvikle sig. Fokus på at minimere risici er derfor stort.

En nedgang i/afvikling af minkbranchen i Danmark kan blive relevant i land/by-dagsordenen, idet det kan have negativ betydning for erhvervsforholdene i landområderne, fx i Nordjylland, hvor der er en forholdsvis stor andel af minkbesætninger.

Frankrig har d. 29. september meddelt, at der ønskes en afvikling af minkproduktion i landet. En konkret dato herfor er ikke udmeldt. Holland har ligeledes fremrykket sin plan for udfasning af minproduktion, *jf. sagen*.
 ...”

og foreholdt, at udkastet til håndakt blev sendt til Pelle Pape, som gav bemærkninger (ekstrakten s. 861), hvorefter håndakten fik følgende endelige ordlyd (ekstrakten s. 862):

”...

8. Håndtering af coronasmitte i minkbesætninger (Bilag 8)

FM har d. 29. september oplyst, at der ventes nye anbefalinger fra SUM og Fødevarestyrelsen, der bl.a. omfatter yderligere aflivninger på smittede besætninger, end det der er lagt op til i sagen. Disse anbefalinger ventes ud fra det oplyste forelagt CU.

SUM har desuden oplyst, at der mellem SUM og MFVM er truffet beslutningen en fremgangsmåde vedr. aflivning af mink, som SUM bakker op om. SUMn vil fremlægge denne løsning på ØU.

Det har i forberedelserne af sagen været drøftet om, der bør overvejes en aflivning af samtlige danske minkbesætninger, idet scenariet er, at minksmitte kan betyde at alle vacciner i verden vil være ineffektive. Det er således et stort ansvar, som Danmark påtager sig som den førende minknation. Aflivning af alle mink vil være et tiltag som kræver en mere detaljeret belysning af konsekvenserne.

Af hensyn til sagens potentielle omfang bør den følges tæt – fx i CU. Det skal bl.a. ses i lyset af den kritiske fase for epidemien pt., der kan få betydning for, hvordan resten af efteråret kommer til at udvikle sig. Fokus på at minimere risici er derfor stort.

En nedgang i/afvikling af minkbranchen i Danmark kan blive relevant i land/by-dagsordenen, idet det kan have negativ betydning for erhvervsforholdene i landområderne, fx i Nordjylland, hvor der er en forholdsvis stor andel af minkbesætninger.

Frankrig har d. 29. september meddelt, at der ønskes en afvikling af minkproduktion i landet. En konkret dato herfor er ikke udmeldt. Holland har ligeledes fremrykket sin plan for udfasning af minproduktion, *jf. sagen*.

Sagen vil afhængig af ØU-drøftelsen også blive forelagt statsministeren

...”

har hun forklaret, at den anden version netop afspejlede den videndeling, som der havde været i forlængelse af drøftelserne mellem departementscheferne i Sundhedsministeriet og Miljø- og Fødevarerministeriet. På ØU-mødet var det netop denne inddæmningsstrategi, som blev besluttet. Hun kan ikke huske, hvordan ordene faldt fra sundhedsminister Magnus Heunicke på ØU-mødet, men hun ønsker at henlede kommissions opmærksomhed på indholdet af coveret til ØU-mødet, hvori Statens Serum-instituts bekymring blev gengivet, (ekstrakten s. 805):

”...

Håndtering af coronasmitte i mink

28. september 2020

...

SSI har udarbejdet en fornyet risikovurdering og finder, at den pludselige øgning i antallet af smittede minkbesætninger i et afgrænset område, hvor der samtidig er en høj incidens af smitte blandt mennesker, er bekymrende. De øvrige ansvarlige myndig heder: FVST, Sundhedsstyrelsen (SST) og Styrelsen for Patientsikkerhed (STPS), deler bekymringen.

SSI anfører endvidere, at der er en teoretisk mulighed for, at effekten af COVID-19-vacciner vil være påvirket af mutationerne i de nye virusvarianter i minkene. Risikoen for, at der opstår nye mutationer i minkbesætninger er meget stor, idet virus vil prøve at tilpasse sig minks luftveje og at den fortsatte udvikling af virus i mink med flere og flere mutationer ved videresmitte til mennesker i Danmark kan udgøre en potentiel fare for folkesundheden. SSI kan dog ikke give en entydig anbefaling vedrørende spørgsmålet, om der skal foretages aflivning af minkbesætninger eller ej, jf. *bilag 2*.

...”

Det var et relativt alvorligt papir, som blev forelagt. Oplysningen i håndakten om risikoen for vacciner var baseret på Statens Serum-instituts risikovurdering. Hun forholdt sig til, hvad Statens Serum-institut skrev, og på ØU-mødet drøftede man denne formulering. Det var en ordlyd, som man var nødt til at reagere på. Der var under mødet enighed om, at man ikke kunne vente med at iværksætte initiativer. Derfor gik man direkte til et CU-møde dagen efter, da håndteringen hastede. Hun kan ikke huske, hvem der sagde hvad på mødet.

Adspurgt om sin forberedelse til ØU-mødet, forklarede hun, at hun sad i et andet møde helt op til ØU-mødet, men hun husker, at hun læste bilaget. Hun fik ”flaget”, at hun skulle være opmærksom på bilag 2. Hun læste bilag 2 og håndakten, ligesom hun lynlæste coveret. Det var primært Statens Serum Instituts risikovurdering, som gjorde indtryk. Hun tænkte, at det var klar tale.

Forevist coveret (som er gengivet i uddrag ovenfor), som tillige indeholdt oplysninger om et scenarie om aflivning af alle mink, (ekstrakten s. 807):

”...

Aflivning af alle mink vil være et meget vidtgående tiltag, som forudsætter en mere detaljeret belysning af konsekvenserne. Det skønnes, at de samlede omkostninger til aflivning, rengøring og kompensation ved aflivning af alle dyr i smittede besætninger, samt tabt værdi af bygninger og inventar, vil beløbe sig til minimum 7 mia. kr. (før pelsning) og 5 mia. kr. (efter pelsning). Dertil kommer tabte indtjeningsmuligheder for en fastsat overgangsperiode, der skal afklares nærmere.

...”

og forespurgt, om hun gjorde sig overvejelser om oplysningen om, et scenarie om aflivning af alle mink ville forudsætte en mere detaljeret belysning af konsekvenserne, har hun forklaret, at det næsten

gav sig selv. Hun bed ikke mærke i formuleringen. Fokus på ØU-mødet var at undgå en situation, hvor alle mink skulle slås ned. Hun ønsker at tilføje, at det citerede alene angik økonomi. Det var jo kæmpe tal, der var tale om.

På ny forevist håndakten (ekstrakten s. 862), som Pelle Papes kommentar om, at minksmitten kunne få betydning for vaccinerne, og forespurgt om grundlaget og baggrunden for Pelle Papes bemærkning, har hun forklaret, at hun tror, at sætningen om vaccinerne byggede på oplysninger fra Statens Serum Institut, og hun ønsker at henlede kommissionens opmærksomhed på Statens Serum Instituts risikovurdering, som er gengivet i coveret (ekstrakten s. 805). I ØU-udvalget sad man også med Statens Serum Instituts risikovurdering, som havde en alvorlig ordlyd. Det kunne man mærke i rummet. Hun kan ikke huske, om hun gav en tilbagemelding til statsministeren efter ØU-mødet, men det vil hun tro, at hun gjorde. Det blev ret tydeligt kommunikeret i offentligheden, at man ændrede strategi om aflivning i zoner. Der var meget presseomtale og offentlig opmærksomhed i øvrigt. Hun mener, at alle havde ordet på ØU-mødet, og hun gjorde udtrykkeligt opmærksom på, at medlemmerne skulle læse bilaget fra Statens Serum Institut. Hun advarede om indholdet. Det sagde hun meget klart. Det var finansministeren, som ledte mødet. Hun mener ikke, at der var nogen som flagede et scenarie om aflivning af alle mink.

Forevist Martin Ulrik Jensens mail, som Martin Ulrik Jensen sendte til sig selv den 30. september 2020 kl. 18.33 omhandlende ØU/KU, hvori han omtaler, at alle mink muligvis skal slås ned, (ekstrakten s. 870):

”...

Til: Martin Ulrik Jensen ...

Fra: Martin Ulrik Jensen ...

Titel: ØU/KU

Sendt: 30-09-2020 18:33

1. Mink

Muligvis slå alle mink ned ...

SSI finde ud af til i morgen hvad de anbefaler.

Mfmv tænke over hvordan man kan eskalere test. Daglige test.

Snak med Annemarie

Tal med Line

...”

bemærkede hun, at Martin Ulrik Jensen ikke deltog i mødet. Hun har ikke nogen erindring om, at der var en drøftelse af, at alle mink skulle slås ned. Hun bemærkede, at hun af ekstraktmaterialet kan se, at der er mange, som har fortolket på, hvad der foregik på mødet, selvom de ikke selv deltog.

Forevist departementschefsekretær Kristoffer Krohn Schademoses mail sendt den 30. september 2020 kl. 18.57 til kolleger i Finansministeriet, hvori han skrev, at det var tæt på at STM sendte militæret ind for at gasse alle mink i aften, (ekstrakten, s. 871):

”...

Til: Asbjørn Brink ..., Casper Mondrup Dahlmann ...

Cc: Victoria Julie Jessen ..., Anne Sofie Hartvig Pedersen ..., Anne Marie Maltha-Smith ..., Kent Harnisch ..., Martin Ulrik Jensen ...

Fra: Kristoffer Krohn Schaldemose ...

Titel: ØU-tilbageløb: Håndtering af coronasmitte i minkbesætninger

Sendt: 30-09-2020 18:57

Hej alle

MUJ har fået særskilt tilbageløb på denne. Tilsyneladende meget tæt på, at STM sendte militæret ind for at gasse alle mink i aften.

Mvh. Kristoffer

...”

har hun forklaret, at hun ikke kan genkalde sig ordvalget. Hun tror, at hun ved, hvad udsagnet dækker over. Det blev på mødet rejst et spørgsmål om kapaciteten, og i kanten af mødet blev det nævnt, at der var problemer med kapaciteten. Hun sagde til Henrik Studsgaard, at man i så fald måtte søge hjælp hos Justitsministeriet eller Forsvarsministeriet, idet Justitsministeriet var indgangen til NOST'en. Forsvaret havde også tidligere bistået under pandemien. Til kontekst, og til belysning af, hvad, der faktisk skete, ønsker hun at henlede kommissionens opmærksomhed på sin sms sendt den 14. oktober 2020 kl. 17.41 til Henrik Studsgaard, Per Okkels m.fl., (tillægsekstrakt 3, s. 1116):

”...

Kære alle. Da sagen blev drøftet i ØU, var det klare opdrag, at der skulle allokeres alle nødvendige ressourcer til hurtigst mulige eksekvering – netop i lyset af den muteringsrisiko, SSI også kommunikerede i går. Så det ser lidt overraskende – og noget bekymrende – ud med den her melding. Virker ikke som om prioriteringen af eksekveringen i praksis helt matcher den risiko, vi har med at gøre. Hvis virus når at mutere i de mellemliggende uger – måneder (!) – så det er game over for en vaccine, vil ingen kunne forstå, at vi så faren, men underhånderede den så manifest i konkrete udmøntning. I ØU vendte vi bl.a., at der fx måtte trækkes FMN ad forsvar/Hjemmeværnets hjælp, hvis der ikke var tilstrækkelig kapacitet til at handle hurtigt. Vi skal huske, hvad én flagermus i Wuhan kunne gøre. Med den viden, vi har om virus og mutationsrisikoen i mink, vil historien dømme os hårdt for at bruge så lang tid på håndtering. Bh. Barbara

...”

Adspurgte til sms'en og forespurgt om hun på ØU-mødet sagde, at man kunne trække på forsvaret, gentog hun, at hun på mødet sagde, at man måtte trække på kollegerne. Hun ringede efter mødet til Justitsministeriets departementschef Johan Legarth og til Morten Bæk for at sige, at de skule yde hjælp, hvis det blev efterspurgt. Hun ønsker i den anledning at henlede kommissionens opmærksomhed på Johan Legarths sms sendt den 14. oktober kl. 09.01 til justitsminister Nick Hækkerup, således som den fremstår på Nick Hækkerups telefon, (tillægsekstrakt 4, s. 720):

”...

Hej Nick

Arbejdet med at aflive mink går lige nu efter vores og sundhedsmyndighedernes opfattelse alt for langsomt, så efter dialog med Fødevareministeriet og Sundhed, lægger vi nu op til, at Rigspolitiet I NOST overtager en større del af det operativt koordinerende ansvar fra fødevaremyndighederne (som selvfølgelig fortsat har det faglige/veterinære ansvar). Det kommer med stor sikkerhed også til at indebære et forøget træk på forsvarets kapaciteter, herunder ikke mindst en betydelig mængde forsvarspersonel. Hvis du har spørgsmål eller bemærkninger, må du endelig ringe.

Mvh.

Johan

...”

Det var det som skete; fuldstændig i tråd med drøftelsen på ØU-mødet.

Forespurgt, om det var hendes vurderinger, som slog igennem på ØU-mødet, svarede hun, at det var Sundhedsministeriets papirer og Statens Serum Instituts risikovurdering, som var afgørende. Forevist en intern mailkorrespondance i Finansministeriet i forlængelse af ØU-mødet den 30. november 2020, hvori en medarbejder skrev til departementschefsekretær Kristoffer Krohn Schaldemose, (tillægsekstrakt 5, s. 28):

”Jeg ville gerne have været fluen på væggen i den snak, og da BBB trak maskingeværet frem under bordet... Stakkels Studsgaard og co ☺”

og forespurgt om, hun har en kommentar hertil, svarede hun, at der åbenbart er nogen, som har det sjovt på arbejdet. Hun understregede på ØU-mødet, at man kunne trække på forsvarets kapacitet. Hun var klar i mælet herom.

Supplerende adspurgt af kommissionen om ØU-mødet den 30. september 2020, herunder hendes vinkling af vigtigheden af risikovurderingen, og forespurgt om, hvorvidt det ikke var mere nærliggende, at det var sundhedsministeren, som skulle redegøre herfor, svarede hun, at hun ikke kan huske, hvordan ordene faldt. Der lå imidlertid et alvorligt papir i ”regeringens skød”, og det var vigtigt, at der skete adækvat håndtering.

Forevist den af Johan Philip Zilmer-Bülów udarbejdede tidslinje over forløbet (tillægsekstrakt 1, s. 3), hvoraf fremgår, at Statsministeriet ikke deltog i CU-mødet den 1. oktober 2020, har hun forklaret, at hun ikke har udarbejdet tidslinjen. Det var Johan Philip Zilmer-Bülów, som deltog i CU-mødet den 1. oktober 2020, og det er også Zilmer-Bülów, som har udarbejdet referat fra mødet, og hun henleder kommissionens opmærksom på referatet, som er optrykt i tillægsekstrakt 6, s. 2-3:

”...

Til: Pelle Pape ..., Christian Liebing ...

Fra: Johan Philip Zilmer-Bülów ...

Titel: Noter fra møde i CU dd.

Sendt: 01-10-2020 20:08

Hej Pelle (CSL: Du er ligeledes sat på til orientering ift. hhv. pkt. 3 og 7)

Hermed som aftalt korte optegnelser fra møde i CU d.d.

...

7. Mink

- Løsning tiltrådt. Vurderes proportionalt og nødvendigt. SSI meget bekymret og noget, som skal følges tæt. Mutationer hos mink kan i værste fald påvirke mulighed for at vaccinere effektivt.
- EM og FM vil se på, hvordan man kan støtte de berørte farme mv. med at komme i gang med anden produktion. EM bemærkede, at det måske alligevel var et spørgsmål om tid, før branchen helt forsvandt. Umiddelbart ville tiltagene dog i første omgang ikke påvirke ledigheden væsentligt. En stor del af arbejdskraften kom fra udlandet og var sæsonbetonet.
- Muligt at sagen lige runder ØU igen henset til udgifterne (stod lidt uklart). FM bakkede dog også op om løsningen

...”

Hun modtog ikke mailen, men hun har helt givet hørt om CU-mødet, enten fra Pelle Pape, Henrik Studsgaard eller Per Okkels. Alle kræfter blev sat ind på at få udmøntet strategien i forlængelse af ØU-mødet.

Forevist ministersekretær Søs Schack Nielsens mail sendt den 1. oktober 2020 kl. 12.05 omhandlende materiale til CU samme dag kl. 14.00, som var vedhæftet cover: ”Håndtering af coronasmitte i mink” dateret den 1. oktober 2020, hvoraf fremgik, at aflivning af alle mink ville kræve ændret lovgivning, (ekstrakten, s. 1025 og s. 1026f):

”...

From: Søs Schack Nielsen ...

Sent: 01-10-2020 12:05:39 (UTC +02)

To: Lærke Bojsen-Møller (EM-DEP) ...; Asbjørn Lund Henneberg ...; Mads Aleksander Daugaard Buhl ...; Helene Nordborg Kiær ...; Ulla Rønberg ...; Sune Thvilum-Kannegaard ...; Marie-Louise Helvang ...; 'Helena Mølgaard Hansen' ...; '[Regeringsudvalg Udenrigsministeriet]; Gustav Schaldemose ...; Astrid Helmart Johansen ...; Karina Kejser ...; Gerd Fancony ...; Malene Lejbach ...; [medarbejder i Finansministeriet]; Cecilie Birch ...; Lisbeth Gro Nielsen ...; Anne-Mette Lyhne Jensen ...; Christian Korsbæk ...; Christian Fuglsang ...; [dvp...]; Pelle Pape ...; Johan Philip Zilmer-Bülöw ...; [et antal medarbejdere i Erhvervsministeriet, Kulturministeriet og Finansministeriet]; Kristoffer Krohn Schaldemose ...; Lars H. Østergaard ...; Victoria Julie Jessen ...; Anne Sofie Hartvig Pedersen ...; Victoria Julie Jessen ...; Joan Pedersen ...

Cc: Lene Brøndum Jensen ...; Katrine Ring ...; Dorthe Eberhardt Søndergaard ...; Sven Erik Bukholt ...; DEP Alle ministersekretærer [Sundhedsministeriet]; Maja Holm Andreasen ...; Kasper Østergaard Nielsen ...; Louise Sevel Lundstrøm ...

Subject: Materiale pkt. 7 CU torsdag den 1. oktober kl. 14-15

Kære alle

Vedhæftet er materiale til pkt. 7. Håndtering af COVID-19 i minkbesætninger.

Vi skal beklage sen udsendelse.

Med venlig hilsen

...

[Det til mailen vedhæftede cover]:

Miljø- og Fødevareministeriet
Sundheds- og Ældreministeriet

[Finansministeriet]
[Erhvervsministeriet]

Håndtering af coronasmitte i mink

1. oktober 2020

...

Løsning

På baggrund af den opdaterede risikovurdering, og ud fra et forsigtighedsprincip, kan det overvejes, at iværksætte en aflivning af alle minkbesætninger, der er (1) konstateret smittede med COVID-19, (2) er under mistanke for COVID-19 smitte og (3) er geografisk beliggende inden for en radius af 7,8 km fra en smittet eller smittetænkt besætning.

...

Skulle smitteudviklingen udvikle sig yderligere, vil mere vidtgående tiltag, som for eksempel aflivning af alle mink i Danmark, evt. kombineret med et midlertidigt eller permanent forbud mod hold og avl af mink, kunne overvejes. En sådan beslutning vil dog have en væsentligt større erhvervs- og samfunds-mæssige konsekvenser. Det skønnes foreløbigt, at de samlede erhvervsøkonomiske omkostninger til erstatning af aflivede mink, samt tabt værdi af bygninger og inventar, lønomkostninger og tabte drifts-omkostninger etc. vil beløbe sig til 6-11 mia. kr., afhængigt af værdisættelsen af tabt indtjening, hvilket vil skulle afklares nærmere. MFVM vurderer endvidere, at et sådant tiltag forudsætter ændret lovgivning på området.

...

Procedure

...

MFVM, JM og SUM forbereder den tekniske afklaring af det fornødne lovgrundlag, såfremt der siden- hen måtte træffes beslutning om aflivning af alle minkbesætninger i et geografisk område eller i hele landet.

...”,

har hun forklaret, at medarbejderen med initialerne ”dv” er Dorte Vandal Pedersen, som er sekretær for Christian Liebing. Hun [Barbara Bertelsen] blev ikke orienteret om materialet, men det ville også være usædvanligt. Hun hørte om eksekveringen. Hun deltager som udgangspunkt ikke i CU-møder; hun har nok kun deltaget i samlet fem CU-møder. Det plejer at være enten Pelle Pape eller Jean Ellermann-Kingombe, som deltager i CU-møder. Det skyldtes nok den forestående åbning af Folke-tinget, at det var Johan Philip Zilmer-Bülow, som deltog. Hun så ikke materialet og hørte heller ikke noget om hjemmelsovervejelser fra Johan Philip Zilmer-Bülow eller Pelle Pape den 1. oktober 2020. Der var heller intet om hjemmel i Johan Philip Zilmer-Bülow's referat. Forespurgt om oplysningen om hjemmelsproblematikken burde have aflejret sig hos Pelle Pape eller Johan Philip Zilmer-Bülow. Hertil svarede hun, at hun tvivler på, om Pelle Pape overhovedet læste bilaget, da han ikke deltog i CU-mødet. Det er ikke fysisk muligt at nå at læse materiale til møder, som man ikke deltager i. Stats-ministeriet er et meget lille ministerium, og Statsministeriet skal kunne forlade sig på, at fagministe-rierne foretager den fornødne afklaring af tvivlsspørgsmål.

Forespurgt, om hun gerne ville have været bekendt med coverets oplysninger om behov for ændret lovgivning mv., bemærkede hun, at det – som anført af udspørgeren - er et hypotetisk spørgsmål; når der henses til, at der siden september 2020 lå indstilling om, at der skulle ske faglig afklaring af, hvad

der skulle ske, hvis alle mink skulle aflives, så ville det have sparet mange for meget, hvis man havde forberedt et beslutningsgrundlag inden den 3. november 2020. Mere kan hun ikke sige om det.

Forespurgt mere generelt til, hvem der har ansvaret for, at der er afsat fornøden tid til forberedelse af en regeringssag, svarede hun, at det er et meget generelt spørgsmål. Planlægning af en normal regeringssag sker i et samarbejde mellem det ministerium, som har formandskabet for udvalget og øvrige involverede fagministerier. Det er det enkelte fagministerium, som har ansvaret for at sige til og fra i forhold til tid. Det sker dog alligevel, at der – selv i forhold til normale regeringssager - opstår force-rede processer. I en krisesituation - f.eks. under flygtninge- og migrantkrisen og da Statens Serum-instituts nye risikovurdering forelå den 3. november 2020 - forholder det sig anderledes; her er det virkeligheden, som bestemmer forløbet. I en krisesituation er det ikke muligt at trykke på ”pause-knappen”; det er nogen gange nødvendigt at træffe beslutninger på et ufuldstændigt eller et rent mundtligt grundlag. Så må man i eksekveringsfasen/implementeringsfasen operationalisere det rent faglige, herunder afsøge økonomi, jura mv. Sådan er det i øvrigt altid i KU-udvalgssager, hvor der træffes politiske beslutninger. I denne sag har det vist sig, at man i måneder – faktisk helt tilbage før sommerferien 2020 - havde vidst, at man kunne komme i en situation, hvor det kunne blive nødven-digt at slå alle mink ned. I starten af september 2020 var der en italesættelse af, at man kunne nå til en situation, hvor alle mink skulle slås ned. Af sagen fra den 18.-19. september 2020 fremgik der en egentlig indstilling om, at man skulle forberede et beslutningsgrundlag til regeringen. Der havde således været måneder til at forberede noget sådant, set retrospektivt. Forespurgt, om det var noget, som hun havde kendskab til, eller om hun først har konstateret det i forbindelse med sin forberedelse af sin afhøring i kommissionen, svarede hun, at det eksplicit fremgik af ØU-sagen den 30. september 2020 og håndakten hertil. Visheden om, at man kunne nå til et scenarie, hvor det var nødvendigt at slå alle mink ned, havde således været der i månedsvis. Fagministeriet må i en sådan situation gøre sit arbejde, og det fremgik også af coveret fra den 19. september 2020, at der skulle udarbejdes et beslutningsgrundlag til regeringen. Ansvaret herfor ligger hos det fagministerium, som har ressortan-svaret. Sådan er det. Det ville være naturligt, at man gik i gang. Supplerende adspurgt af kommissio-nen, om det betød, at Sundhedsministeriet og/eller Miljø- og Fødevareministeriet skulle have udar-bejdet et lovforslag, har hun forklaret, at det hele er og bliver kontrafaktisk. Når det står anført, at der skal udarbejdes et beslutningsgrundlag, så betyder det, at fagministerierne skulle afklare, hvad der manglede i forhold til den fysiske aflivning, økonomi, ekspropriation, statsstøtte mv. Det betyder ikke nødvendigvis, at der skal udarbejdes et lovforslag.

Forespurgt til essensen i hendes sms-korrespondance med Per Okkels og Henrik Studsgaard i oktober 2020, herunder om den kan sammenfattes således, at den angik hendes bekymring i forhold til ekse-kveringshastigheden af aflivningerne indenfor zonerne, har hun forklaret, at der kom noget presse-omtale omkring den 14. oktober 2020 om aflivning af mink. Man ikke kunne følge med. Smitten steg eksponentielt. Hun tog fat i ”holdet”, som skulle implementere beslutningen, og hun kunne konsta-tere, at der allerede var taget kontakt til NOST'en.

Forevist sms-korrespondancen mellem hende, Henrik Studsgaard, Per Okkels m.fl. den 14. oktober 2020, således som den fremstår på Henrik Studsgaards telefon (tillægsekstrakt 3, s. 1117):

”...

[Henrik Studsgaard] kl. 18.11:

Kære alle.

Johan og jeg her her til morgen aftalt, at der i dag skulle afholdes møde i NOST'en om at få hastigheden i minkaflivningen yderligere op. Mødet er afholdt, og jeg kan forstå, at der vil blive foretaget den nødvendige mobilisering med hjælp fra politi, forsvar og evt andre myndigheder for at få det til at ske. Lige nu pågår planlægningen af den øgede indsats mhp implementering hurtigst muligt. Bh Henrik

[Barbara Bertelsen] kl. 18.14:

Lyder godt. Vigtigt vi følger det tæt ift eksekveringen. Vi har ikke meget tid at løbe på. Måske godt, hvis det bliver kommunikeret at det prioriteres i overensstemmelse med den risiko, SSI har fortalt om, nu hvor der er meldt ud om tidsperspektiv på måneder.

[Henrik Studsgaard] kl. 18.16:

Enig – det sørger jeg for

[Barbara Bertelsen]:

[Klappe-Smile-emoji]

...”,

og forespurgt, hvorfor det var Statsministeriets departementschef som ”tog førertrøjen” på i forhold til eksekvering, har hun forklaret, at i der var tale om risikominimering. Man var i en situation, hvor der forelå en klar beslutning fra et regeringsudvalg samt en meget klar risikovurdering fra Statens Serum Institut. Dertil kom, at der tillige forelå oplysning om risiko for mutationer. Når Fødevarestyrelsen i en sådan situation fremkom med oplysning om, at man ikke kunne følge med i forhold til aflivning, så måtte man sikre sig, at der ikke var noget, som var ved at løbe dem af hænde. Sms-korrespondancen var udtryk for helt almindelig risikostyring. Forespurgt, hvorfor hun påtog opgaven med at presse på, for at sikre at andre myndigheder og myndighedspersoner (NOST'en, Per Okkels, Henrik Studsgaard, Johan Legarth m.fl.) gjorde det fornødne, har hun forklaret, at NOST'en lå niveauet lavere. Regeringens grundlæggende krisestyring står statsministeren og Statsministeriets departementschef i spidsen for. Hun kunne konstatere, at fødevaremyndighederne ikke kunne følge med. Hendes oplevelse var, at ”kollektivet” hjalp til. Det handlede om at trække på det fælles. Man overvejede også at hente hjælp fra udlandet. Hendes indtryk var, at ”alle mand” forsøgte at hjælpe til. Adspurgt af udspørgeren, om hun har hørt, at politi og forsvar vægrede sig ved at gå ind på smittede farme, svarede hun: ”Når du siger det nu, kan jeg godt huske, at der var noget, men vores oplevelse frem til efterårsferien var, at der var bistand i fornødent omfang.”

Adspurgt af kommissionen forklarede hun, at hun deltog i et CU-udvalg den 22. oktober 2020, hvorunder der blev udtrykt bekymring for en 2. bølge. Det var et stort møde med mange deltagere, som blev afholdt i et stort lokale. På mødet udtrykte Søren Brostrøm og Kåre Mølbak meget klart, at de var allermest nervøse i forhold til mink. I kanten af mødet havde hun en samtale med Søren Brostrøm, Kåre Mølbak og Johan Legarth, hvorunder Søren Brostrøm og Kåre Mølbak tilkendegav, at det ville gå galt, hvis der ikke blev gjort noget med mink. Nogen af Johan Legarths folk blev kaldt over til drøftelsen. Der var en drøftelse af sparsomme ressourcer. Justitsministeriet skulle ”drible videre” hermed i forhold til NOST'en. Hun faciliterede, at Justitsministeriet skulle tage hånd om det videre forløb.

Forevist Martin Justesens mail sendt mandag den 2. november 2020 kl. 06.07 til kolleger i Statsministeriet, herunder hende, omhandlende videokonference med statsministeren samme dag kl. 11.00 bl.a. omhandlende mink, (ekstrakten s. 1414):

” ...

Til: Anders Kappel ..., Mikkel Astrup Saugmann ..., Pelle Pape ..., Iren Mirmojtahedi ..., Barbara Bertelsen ..., Hanne Malmberg ...
 Fra: Martin Justesen ...
 Titel: Møde med STM kl. 11
 Sendt: 02-11-2020 06:07

Hej Anders og Mikkel

Aftalt med STM vi holder videokonference kl. 11. Vil I sætte op?

Barbara/Pelle; har bedt om I er med – hun vil gerne drøfte følgende (vi kan evt også tage Bremer og Madsen med under pkt. A):

A. Covid 19

- a. Interview?
- b. Kreative ideer til at nå ud til befolkningen?
- c. Pressemøde torsdag? Afklaring på konkrete forslag/beskæftigelse. Endelig beslutning om mink
- d. Mink

B. Spørgetime

- a. Indledning
- b. Vanskelige q/a.

C. Partiledermøde?

D. Frankrig. Behov for yderligere initiativer?

Og hun har sendt dette som forslag til afslutning på indledning til spørgetime tirsdag – tænker jeg, vi også vender.

De totalitære. Det reaktionære. Det ufrie vil falde. For sandheden og friheden er stærkere end mørket. Europas historie er historien om ismernes fald. Vi har vundet over nazismen, facismen, kommunismen. Vi vil også vinde over denne isme. Over den fundamentalistiske islamisme. Men kun ved at stå op for ytringsfriheden. Og ved entydigt at sige ordene; et angreb på Frankrig er et angreb på hele Europa. Vi vil vinde igen. Det skal vi.

Martin

...”

har hun forklaret, at ”hun” må være statsministeren. Forespurgt om pressemødet om mink var programsat to dage forinden afholdelsen (ad pkt. A), har hun forklaret, at der den 2. november 2020 var travlt i Statsministeriet. Hun kan ikke huske, om det omtalte pressemøde angik håndtering af smitten som sådan. Hun kan ikke huske videokonferencen, men hun tror, at der blev gennemført en videokonference med statsministeren mandag den 2. november 2020. Der havde været forespørgselsdebat i Folketinget om fredagen den 30. oktober 2020, hvorunder der blev udtalt kritik af regeringen for at

være kommet bagud i forhold til håndtering af smitten på minkfarmene. Der var tiltagende presseomtale om smittede minkfarme henover weekenden.

Forevist ”Mødeoplæg – Internt møde mandag d. 2. november 2020”, som havde samme indhold som mailen sendt kl. 06.07, og hvoraf fremgik, at mødedeltagerne var bl.a. statsministeren, Barbara Bertelsen, Pelle Pape, Martin Justesen og Sara Vad Sørensen (ekstrakten, s. 1421), har hun forklaret, at det var et helt normalt statusmøde under pandemien. Det var naturligt, at mink var på dagsordenen. Mødet blev jo afholdt i umiddelbar forlængelse af en forespørgselsdebat, som var endt op med en vedtagelsestekst om mink, som pålagde regeringen at iværksætte tiltag mv. Det var tilfældigt, at det var Martin Justesen, som tog kontakt til statsministeren.

Forevist sms-korrespondancen mellem Per Okkels, Henrik Studsgaard, hende og flere andre mandag den 2. november 2020, hvorunder hun skrev om svag eksekveringskraft mv., således som den fremstår på Henrik Studsgaards telefon, (tillægsekstrakt 3, s. 1113)

”...

[Barbara Bertelsen] kl. 08.53:

Går ud fra, at I også så denne her i weekenden. Vi leger allerede med ilden med den svage eksekveringskraft.

[link til artikel i Berlingske Tidende omhandlende mink]

[Henrik Studsgaard] kl. 09.07:

Ja, så den godt. Vi gør hvad vi kan for at få tempoet yderligere op jf også vores dialog i går

[Barbara Bertelsen] kl. 09.10:

Fint. Er ægte bekymret for, at det her er på vej til at gå galt.

[Barbara Bertelsen] kl. 21.06:

I er nødt til at tænke orientering af FT. Senest i morgen tidlig. Det skal på alle niveauer håndteres på det katastrofeniveau, vi er på.

...”

har hun forklaret, at hun tror, at hun reagerede som skrevet, fordi tallene gik den forkerte vej. Det er og bliver kontrafaktisk, fordi det hele gik ud i et. Der gik et halvt døgn mellem nogle af sms’erne. Det var to forskellige ting, som der blev skrevet om i korrespondancen. Den første sms [kl. 08.52] angik den matematiske erkendelse af, at det var gået enormt hurtigt med smitteudviklingen. Den sidste sms [kl. 21.06] angik orientering af Folketinget om de nye oplysninger fra Statens Serum Institut, som kom om aftenen mandag den 2. november 2020.

Hun kan ikke huske, om hun kontaktede Johan Legarth i løbet af dagen om mandag den 2. november 2020, men hun ved, at hun talte med Johan Legarth mandag aften efter nyheden om mutationen. Hun talte dog først med Per Okkels, som fortalte, at han havde været i kontakt med Kåre Mølbak og Tyra Grove Krause, som havde oplyst, at bekymringen var reel. Sundhedsministeriet var nødt til at få en mere konkret vurdering, da der kun forelå en foreløbig vurdering. Hun ringede herefter til Johan Legarth, idet Justitsministeriet havde den nyoprettede beredskabsafdeling, som havde kapacitet mv.

til at styre tværministerielle tiltag. Aftalen var, at Johan Legarth skulle indkalde til et departementschefmøde med de involverede departementschefer.

Forevist sms-korrespondancen mandag den 2. november 2020 mellem Johan Legarth, Henrik Studsgaard m.fl., således som den fremstår på Henrik Studsgaards telefon, (tillægsekstrakt 3, s. 1143):

”...

[Johan Legarth] kl. 20.27:

Kære alle,

Har lovet Barbara, at vi fire sætter os sammen i morgen tidlig for at få talt Mink situationen igennem og skruet yderligere op for indsatsen.

Jeg foreslår kl. 09.30 (og det bliver VTC), da min minister har symptomer og afventer svar på test og jeg af den grund også holder mig hjemme til vi kender svaret).

- Jeg tager rigspolitichef med og i andre må tage de styrelsescheferne i har brug for med også.

Kan det lade dig gøre for jer?

Johan

...

[Johan Legarth] kl. 21.09:

Jeg tror vi er nødt til i lyset af de seneste meldinger, at stikke hovederne sammen allerede her til aften.

– jeg får sendt et opkaldslink rundt om et øjeblik og håber at i har mulighed for at springe på kl. 21.30.

– inviterer også Michael og Peter

...”

og forespurgt, om hun havde drøftet emnet for departementschefdrøftelsen med Johan Legarth, forklarede hun, at hun havde talt med Johan Legarth om, at det skulle afklares, hvad der var op og ned, hvad stod man med, mv. Det var vigtigt få at få afdækket alle faglige vinkler i forhold til kompleksitet. Hele beredskabs-set-up’et under pandemien har været kendetegnet ved, at der altid var et sundhedsmæssigt aspekt. Her var der tillige en beredskabsmæssig tilgang i forhold til NOST’en, som Justitsministeriet skulle håndtere. Sundhedsministeriet ved Per Okkels og Statens Seruminstitut skulle dække de sundhedsfaglige aspekter. De øvrige deltagere skulle dække øvrige faglige aspekter. Det viste sig hurtigt, at der også var et internationalt aspekt i forhold til fødevareeksport mv.

Forespurgt, om hun fik en tilbagemelding på departementschefmødet mandag den 2. november 2020, forklarede hun, at det husker hun ikke. Hun havde været til massør sent mandag eftermiddag den 2. november 2020. Da hun kom hjem fik hun meldingen fra Per Okkels om Statens Serum Instituts vurdering. Næsten samtidig kom der en melding om et terrorangreb i Wien. Hun ringede til statsministeren og orienterede om meldingen fra Statens Serum Institut, men statsministeren skulle samtidig orienteres om terrorangrebet. Hun brugte en stor del af aftenen på terror. Det var først op ad dagen tirsdag den 3. november 2020, hvor ordlyden af Statens Serum Instituts risikovurdering forelå, at man gik detaljeret til værks.

Forevist Pelle Papes mail sendt til kolleger i Statsministeriet tirsdag den 3. november 2020 kl. 12.06, som var vedhæftet bilag om mink, (ekstrakten, s. 1607):

” ...

Til: Anders Kappel ..., Johan Philip Zilmer-Bülow ..., Mikkel Astrup Saugmann ..., Martin Justesen ..., Sara Vad Sørensen ...
Cc: Iren Mirmojtahedi ..., Nicholas Rahui Webster Rømer ...
Fra: Pelle Pape ...
Titel: 4. Mink.docx
Sendt: 03-11-2020 12:06
Bilag: 4. Mink.docx;

Kære alle
JM DC har clearet denne mink-version.
Til STM hurtigt.

Iren skynd dig at få til BBB parallelt.

Bh
Pelle
...”

har hun forklaret, at mailen illustrerer, at man midt på dagen tirsdag den 3. november 2020 stadig ikke klar over, hvad Statens Serum Instituts vurdering indebar. Man var i gang med at forberede spørgetime til statsministeren, som var planlagt til afholdelse onsdag den 4. november 2020. Hun anmodede kommissionens udspørger om at få fremvist: ”Overliggerberedskaber til spørgetime den 3. november 2020, 4. Mink”, (ekstrakten s. 1608):

” ...

Overliggerberedskaber til spørgetime den 3. november 2020
4. Mink

Q:

Vil regeringen være med til at nedlægge minkproduktionen i Danmark af hensyn til den store smittefare?

A:

- Jeg synes, at det er vigtigt at skille diskussionerne ad. Når vi drøfter mink i øjeblikket, så handler det om en akut sundhedsmæssig situation, der skal håndteres – ikke en mere generel drøftelse omkring minkerhvervet i Danmark som sådan.
- Vi står lige nu i en situation, hvor sundhedsmyndighederne er meget bekymrede for smitten blandt mink.
- Det er en risiko myndighederne og regeringen tager meget alvorligt.
- Derfor er det også min forventning, at myndighederne vil iværksætte yderligere tiltag.

Er STM bekendt med der er sket mutation i mink der kan påvirke vaccinen?

- Jeg er blevet oplyst, at myndighederne lige nu undersøger situationen omkring mutationer meget intensivt, at myndighederne også planlægger efter det scenarie.
- Jeg kan for nuværende ikke komme det nærmere.

...”

Som det fremgår af overliggerberedskabet, så var det forventningen, at man var nødt til at gøre noget mere. På det tidspunkt regnede man imidlertid ikke med, at man ville modtage en så alvorlig risikovurdering fra Statens Serum Institut, som man rent faktisk fik tirsdag den 3. november 2020. Som det ses af mailkorrespondancen, så blev presseberedskabet sendt til Mette Frederiksen tirsdag den 3. november 2020 kl. 12.08, (ekstrakten s. 1609). Hun vil tro, at hun modtog presseberedskabet samtidig med statsministeren.

Hun kan ikke huske, om hun fik underretning om det første departementschefmøde tirsdag den 3. november 2020 kl. 13.00.

Forevist den af Ayten Atik udarbejdede oversigt over mødedeltagerne til det andet departementschefmøde den 3. november 2020 kl. 14.45, udsendt pr. mail den 3. november kl. 14.37, (tillægsekstrakt 4, s. 199):

”...

Fra: Ayten Atik

Til: Barbara Bertelsen; Pelle Pape; Johan Philip Zilmer-Bülöw

Cc: Iren Mirmojtahedi

Emne: SV: Opkaldsvejledning til virtuelt møde vedr. mink d.d. kl. 14.45-15.45

Dato: 3. november 2020 14:37:14

Kære alle

Hermed oversigt over deltagere:

DC-SUM + (udestår)

DC-JM + Anne Mette Lyhne Jensen

DC-EM + Line Nørbæk

DC-FM + Annemarie Lauridsen

DC-MFVM + Thejs Binderup

Dbh Ayten

...”

bemærkede hun, at hun vil foreslå kommissionen, at der sker fremvisning af sms-korrespondancen mellem Johan Philip Zilmer-Bülöw og Pelle Pape, som lå forud for Ayten Atiks mail, (tillægsekstrakt 3, s. 1194):

”...

[Johan Philip Zilmer-Bülöw] kl. 13.10:

SUM har ringet ift kommunikation om minksituation. Kort fortalt to muligheder:

- 1) Kommunikere om problem så snart SSI er på plads med faglig vurdering (herfor skulle bl.a. tale, at SSI skulle have haft nævnt foreløbigt fund for nogle i minkbranchen, så vi risikerer at andre breaker)
- 2) Vente med kommunikation til vi har tiltag på plads (hvilket alle selvsagt arbejder på med fuld drøn)

Hælder selv til nr. 2. Tænker vi bliver nø til at have noget handling med, når vi melder ud.

Har sagt at de selv sagt ikke må gå ud med noget førend det er afklaret på rette niveau. Kunne forstå på Sophie, at I måske skulle drøfte her om lidt.

[Pelle Pape]:

Har talt med Dorte. Vi indkalder til dcmøde 14.45 VK. Du kommer også på

...”

Hun har hertil forklaret, at ”Dorte” er Dorte Søndergaard i Sundhedsministeriet. Det hastede, da der var bekymring for dansk eksport. Dertil kom, at der var en indberetningspligt til WHO og ECDC. Hun mener, at Statens Serum Instituts risikovurdering forelå forud for mødeindkaldelsen. Hun kan ikke huske, om det var hende, som tog initiativet til mødet, men hun vil tro, at Per Okkels orienterede hende i samme øjeblik, som han modtog risikovurderingen. Det var en så klar risikovurdering, at man ikke kunne sidde på den.

Supplerende adspurgt af kommissionen om Ayten Atiks mødeindkaldelse til departementschefmødet kl. 14.45 sendt på mail tirsdag den 3. november 2020 kl. 13.49, (ekstrakten, s. 1669), hvoraf ses, at hun ikke står anført som modtager, forklarede hun, Atik med sikkerhed har sendt en særskilt indkaldelse til hende. Hun (Barbara Bertelsen) var vært for mødet. Det var hendes sekretær, Ayten Atik, som indkaldte.

Om forløbet af departementschefmødet den 3. november 2020 kl. 14.45 har hun forklaret, at hun erindrer mødet relativt tydeligt. Hun var i karantæne/selvisolation som ”nærkontakt” til justitsministeren. Hun deltog i det virtuelle møde hjemmefra. Det var et meget kort møde. Hun kan huske, at Per Okkels beskrev, hvad Statens Serum Institut var nået frem til. Der var tale om en gamechanger. Det var så alvorligt, at man var nødsaget til at foretage indberetning til WHO og ECDC. Dertil kom, at der var bekymring i forhold til erhvervslivet. Det, som man drøftede på mødet, angik primært indsatser i forhold til ”mennesker”. Hun deltog i mødet på telefon uden billede. Det var Per Okkels, som fremlagde risikovurderingen og fortalte om alvoren. Hun har givetvis spurgt ind hertil, herunder om man kunne være sikker på, at smitten ikke var løbet videre fra Nordjylland og til andre dele af landet. Hun var bange for, om man dels anskuede problemstillingen for lokalt, og dels om man anskuede problemstillingen for historisk, altså ”bagud under lygtepælen”. Pelle Pape deltog helt sikkert også i mødet. Johan Philip Zilmer-Bülow deltog åbenbart også.

Forevist det af Johan Philip Zilmer-Bülow udarbejdede referat af mødet, som Johan Philip Zilmer-Bülow sendte til sig selv på mail tirsdag den 3. november 2020 kl. 15.38, hvori Zilmer-Bülow blandt andet citerede Pelle Pape for, om man ikke bare skal slå mink ned uden afklaring af behov for min-kavl, (tillægsekstrakt 4, s. 200):

”...

Fra: Johan Philip Zilmer-Bülow

Til: Johan Philip Zilmer-Bülow

Emne: DC møde

Dato: 3. november 2020 15:38:04

Vedhæftede filer: image001.png

image002.png

image003.png

SUM: Har i laboratoriet fundet eksempler fra fire minkbesætninger (og mennesker), der viser en virus-variant, som viser mindre reaktion på antistoffer fra vaccine. Undersøgelsen bygger data fra en smittet i september.

DC: Er springet fra dyr til mennesker fortsat begrænset til Nordjylland? Behov for at lave undersøgelser på tværs af test fra landet for at se, om der er eksempler i resten af landet.

SUM: Nordjyllandspakke: Hovedformål at fange så meget smitte op som muligt. Teste meget voldsomt i 14 dage + analysere på de positive test for at afdække omfang af den virusafart.

Fraråde geografisk mobilitet (udover anerkendelsesværdige formål). Lukke arbejdspladser.

Muligheder for at skalere op og ned.

DC: Hvad med grænsegængere.

PPA: Behøver vi have afklaring på behov for minkavl? Skal vi ikke bare slå det ned nu, og så tage stilling bagefter?

KU kl. 21.

Sag timer inden: Cover, risikovurdering, tiltag til aflivning, tiltag til håndtering af smittespredning, udenrigspolitisk håndtering, politisk håndtering.

...”,

har hun forklaret, at man var nødt til at have et perspektiv på grænsegængere. Hun mener ikke, at der var drøftelse af aflivning af alle mink. Hendes fokus var ”menneskedelen”, altså Nordjylland. Hun kan ikke huske kommentaren fra Pelle Pape, om hvorvidt: ”Man behøver at have afklaring på behov for minkavl? Skal vi ikke bare slå det ned nu, og så tage stilling bagefter?”. Hun kan slet ikke huske den del af mødet. Hendes fokus var på den humane del. Hun kan ikke huske, hvornår det senere viste sig, at minkvarianten cluster 5 var ”brændt ud”.

Forevist Tejs Binderups gengivelse af sin opfattelse af forløbet den 3. november 2020, således som det fremgår af Tejs Binderups: ”Noter om hændelser ifm”, (ekstrakten, s. 5074f, herunder s. 5075):

”...

I løbet af dagen er der løbende drøftelser med AC-kollegaer i særligt JM, EM, FM og SUM om ØU-sag, herunder, om det er realistisk, at vi kommer i et scenarie, hvor alle mink skal slås ned. I disse drøftelser bliver hjemmelsproblematikken nævnt. SUM får afklaret melding fra SSI af 2. november, og der afholdes DC-møde kl. 13.30, hvor mink-pakke med tempobonus præsenteres. Det drøftes i hvilket omfang Rigspolitiet vil kunne hjælpe med at slå ned i Nordjylland. SUM præsenterer en restriktionspakke for Nordjylland, som tidligere havde været under udarbejdelse. JM bemærker, at man nok ikke skal gå alt for hårdhændet til værks, da det ikke er stemningen i STM. 14.45 er der møde med samme kreds plus STM DC. SUM præsenterer Nordjyllandspakke. STM DC mener det er for alt for lempeligt, kalder oplægget provinsielt og fremfører, at resten af mødekredsen slet ikke har forstået hvor stor en potentiel katastrofe det er vi står over for. Der bestilles KU-sag i JM til KU samme aften. Embedsværket får ca. 3 timer (16-19) til at udarbejde sagen. Hjemmelsspørgsmålet er et af de elementer, som løbende vendes med JM.

...”,

har hun forklaret, at hun husker forløbet sådan, at man på det andet departementschefmøde ”ikke var klar nede i maskinrummet”. Departementschef Peter Stensgaard Mørch sagde på et tidspunkt, at det lyder til, at vi ikke er klar på tiltag. Hun kan ikke huske, at hun brugte de ord, som Tejs Binderup har gjort. Hun plejer ikke at bruge de ord. Hun, Per Okkels, Johan Legarth og Peter Stensgaard Mørch var meget opmærksomme på den klare ordlyd i risikovurderingen. De var meget klar på, hvilket ansvar de stod med i et worst case-scenarie. Forespurgt, om hun var bekendt med, at der allerede forelå nogle oplæg om mink til brug for en ØU-sag, har hun forklaret, at hun var bekendt med, at der blev

arbejdet på en ØU-sag, men ikke med processen. Pointen med at sætte dem fagligt sammen tirsdag eftermiddag var, at det var vigtigt at få udboret, hvad der var op og ned. Der var allerede et handlebehov i forhold til smitten. Fornemmelsen i forhold til Statens Serum Instituts risikovurdering var: ”Hold da op, det kan kun betyde én ting”. Hun kan ikke huske, hvem der besluttede, at der skulle afholdes et KU-møde, men der var nok en fælles opfattelse af, at det var nødvendigt, da der skulle ske orientering af Folketinget, ligesom der ville være en indberetningspligt til WHO og ECDC. Man ønskede ikke at komme i en situation, hvor der ikke skete indberetning i rette tid. Kina blev jo kritiseret for, at Kina ikke havde siddet med oplysningen om COVID-19 for længe. Der var en stor bekymring fra Finansministeriet og Erhvervsministeriet om, hvad der ville ske hvis oplysningen kom ud, i og med, at Kåre Mølbak på et møde med minkavlerne den 2. november 2020 havde brugt formuleringer om Wuhan. Tiden var derfor vigtig. Det var vigtigt, at regeringen fik kendskab til risikovurderingen samme aften. Beslutningen om afholdelsen af et KU-møde træffes af statsministeren. Hun tog statsministeren i ed på, at der skulle afholdes et KU-møde samme aften. Forespurgt, om hvorvidt de enkelte fagministeriers arbejdsopgaver blev defineret på mødet kl. 14.45, har hun forklaret, at det er helt sædvanligt, at der ikke kommer en specifik bestilling fra Statsministeriet til fagministerierne. Omdrejningspunktet for det kommende KU-møde var, at regeringen skulle gøres bekendt med risikovurderingen samme aften. Det næste spørgsmål var: ”Hvad gør vi ved det”. Det var bestillingen på mødet. Det var alle klar over. Så måtte man nå så langt man kunne.

Supplerende adspurgt af kommissionen, om hvorvidt det var muligt at forberede et materiale til et KU-møde på så kort tid, forklarede hun, at det var det muliges kunst. Det var ikke muligt at trykke på en pauseknop. Risikovurderingen lå der. Det var nødvendigt at handle, fordi der skulle ske indberetning til WHO og ECDC. Der var også en risiko for, at Kåre Mølbaks udsagn om ”et nyt Wuhan” den 2. november 2020 ville komme ud i pressen. Der var også hensynet til eksporten. Hun er meget enig i, at materialet blev udarbejdet på meget kort tid. Det var derfor nok heller ikke helt fair at gå ind i en ordfortolkning af materialet. Det var ikke realistisk, at mødedeltagerne havde læst papirerne, hvorfor de relevante ministre måtte forelægge.

Foreholdt, at det udsendte materiale, bilag 2 og bilag 2a, blev udsendt meget sent kl. 21.24 lige op til mødestart, og forespurgt til processen med forberedelsen af mødet, herunder hendes briefing af statsministeren, har hun forklaret, at hun ikke præcis husker forløbet. Hun har givetvis mundtligt orienteret statsministeren om Statens Serum Instituts risikovurdering forud for KU-Mødet. Coveret, Statens Serum Instituts risikovurdering og nogle enkelte andre bilag blev udsendt fra Statsministeriet ca. kl. 20.15 uden nogen form for forudgående forelæggelse via den officielle udsendelsesliste, således at ministerierne kunne gå i gang med at udarbejde håndakter mv. Det var først på dette tidspunkt, at hun så materialet første gang. Hun havde en samtale med Johan Legarth om coveret, fordi hun fik at vide, at cover ikke var cleareret af Justitsministeriet og Finansministeriet. Hun sagde til Johan Legarth blandt andet, at man i en regeringssag aldrig ville gøre brug et ord som ”fatal”. Hun har af presseomtalen af tidligere afhøringer i kommissionen konstateret, at hun blandt andet sagde til Johan Legarth, at man heller ikke gør brug af ord som ”katastrofalt” i regeringssager. De øvrige bilag (bilag 2 og bilag 2 a) samt det reviderede cover blev som sagt først udsendt få minutter før KU-mødets start, og hun tvivler på, at mødedeltagerne har haft mulighed for at læse andet end det oprindeligt udsendte materiale kl. 20.15.

Forevist coveret, hvoraf fremgår, at følgende sætning blev udstreget, (ekstrakten s. 1921):

”...

~~En total nedslagtning, inkl. af alle avlsdyr, vurderes at være fatal for branchen.~~

...”,

og forespurgt om man så ikke kunne have anvendt en anden formulering, som f.eks. ”alvorlig” eller anden form for neutral formulering. Hertil svarede hun, at man i en regeringssag ikke gør brug af et ord som ”fatal”, ligesom man heller ikke gør brug af et ord som ”katastrofalt”. Man bruger kun ord, som har en faglig betydning. Pointen i den slettede sætning; at det netop ville blive meget vanskeligt for branchen, var imidlertid omdrejningspunktet på KU-mødet. Ingen af mødedeltagerne var i tvivl om, at det ville blive helt utroligt vanskeligt for erhvervet. Det var også derfor, at man på mødet havde en tilbagevendende drøftelse af, om det var muligt at bevare avlsdyr. Den slettede sætning sagde således ikke noget, som ikke var fuldstændig klart for mødedeltagerne på mødet. Vanskelighederne for branchen mv. blev også klart kommunikeret på pressemødet onsdag den 4. november 2020 fra både statsministerens og fødevareministerens side. Hun ønsker i den anledning at bemærke, at budskabet i den slettede sætning i virkeligheden burde have været ledsaget af en supplerende bemærkning til beslutningstagerne om, at der ville være behov for en hastebehandling. Hun ønsker i den forbindelse at henlede kommissionens opmærksomhed på følgende afsnit i samme cover (ekstrakten, s. 1925):

”...

Politisk håndtering, herunder i forhold til Folketinget

Folketingets partier orienteres forud for udmeldingen. Folketingets partier skal desuden konsulteres, hvis forsamlingsforbuddet skal sænkes til under 10 personer

...”,

hvor det alene flages, at der skal ske orientering af Folketingets partier forud for udmelding. Der står intet om behov for lovændring.

Hun tror ikke, at der ikke var nogen af mødedeltagerne, som nåede at læse det kl. 21.24 udsendte materiale. Hun ved faktisk ikke, hvornår statsministeren modtog materialet. Derfor indledte statsministeren også mødet med, at der nok ikke var nogen, som havde læst materialet, hvorfor de enkelte ministre skulle fremlægge mundtligt. Forespurgt, om det var utænkeligt, at der kunne være holdt en 5-10 minutters læsepause som en indledning til mødet, svarede hun: ”Man kan tænke så mange ting”. Det handlede om at få en politisk stillingtagen til Statens Serum Instituts risikovurdering. Herefter, og i tiden frem til pressemødet og opstart på eksekvering, vil der være en ”maskinrumsøvelse”, hvor der skulle ske faglig udboring. Det er ikke usædvanligt, at man i et regeringsudvalg har en ”drøftelse i rummet” på et ufuldstændigt grundlag. Der var ingen i rummet, som var i tvivl om, at det var alvorligt for minkerhvervet. En stor del af mødet handlede om minkbranchen. Sundhedsministeren fremlagde risikovurderingen, sekunderet af sin departementschef. Miljø- og Fødevareministeren fremlagde det, som angik minkerhvervet. Flere gange spurgte statsministeren, om det ikke var muligt at bevare avlsdyr. Det samme gjorde flere andre ministre. Miljø- og Fødevareministerens klare svar var, at det ikke var muligt at bevare avlsdyr, da branchen kun var interesseret i at bevare avlsdyr, hvis det var muligt at bevare ca. 20 pct. af avlsdyrene. 20 pct. af avlsdyrene ville udgøre flere millioner dyr. Sundhedsministeren sagde, at det ikke ville være muligt at bevare et så stort antal dyr med den foreliggende risikovurdering. Derfor traf man den tunge beslutning. Det blev meget sagt klar, at man ikke

ønskede at nedlægge et forbud mod minkerhvervet. Det fremgik også af det efterfølgende lovforslag. Forespurgt om sundhedsmister Magnus Heunicke og dennes departementschef sagde meget klart, at den nødvendige konsekvens af risikovurderingen var, at der måtte ske aflivning af alle mink. Hun ønsker i den forbindelse at tilføje, at det i øvrigt var meget sigende, hvorledes Statens Serum Instituts risikovurdering ”landede” i ministerierne i løbet af eftermiddagen tirsdag den 3. november 2020, idet det ses af forskellig mailkorrespondance, at den logiske følge af risikovurderingen var, at alle mink måtte slås ned.

Supplerende adspurgt af kommissionen om tiden op til KU-mødet, og forespurgt, hvorvidt hun foretog en briefing af statsministeren, har hun forklaret, at hun givet talte med statsministeren inden mødet. Hun kan ikke huske det konkret. Men det har i så fald været ganske kort i perioden fra ca. 20.15 og frem til det endelige materiales udsendelse kl. 21.24. Både hun og statsministeren var i isolation.

Kommissionen foreviste uddrag af Statens Serum Instituts risikovurdering af 3. november 2020 (ekstrakten, s. 2037f, hvoraf fremgår blandt andet:

”...

Betydning for human sundhed hvis minkproduktion fortsætter som normalt

...”,

og forespurgt til hendes forståelse af, hvad ”normal minkproduktion” var udtryk for, herunder om det indebar, at det var nødvendigt at slå alle mink ned, har hun forklaret, at Sundhedsministeriet på KU-mødet gentagne gange italesatte, at det var nødvendigt at slå alle mink ned. Hun ønsker i den forbindelse tillige at henlede kommissionens opmærksomhed på, at Søren Brostrøm allerede i en mail sendt tirsdag den 3. november 2020 om morgenen gjorde opmærksom på, at Statens Serum Institut havde peget på, at det var nødvendigt at slå alle mink ned, (ekstrakten s. 1517):

”...

Fra: Søren Brostrøm ...

Sendt: 3. november 2020 08:47

Til: Ane Just Ohrt ...; Bolette Søborg ...; Helene Bilsted Probst ...; Søren Mikael Neermark ...

Emne: VS: Resistance mutations in DK minkvariant virus
t.o.

jeg deltog her til morgen i telefonmøde med SUM og SSI hvor disse bekymrende fund blev drøftet

SSI skriver på samlet risikovurdering, jfr. bestilling vi tidligere har været i kopi på, og vi får denne til kommentering i løbet af dagen, vil formentlig pege på nedslagning af alle mink i DK samt at minkerhvervet herefter sættes på pause til vi har udbredt immunitet
...”

Adspurgt af kommissionen forklarede hun, at hun kan ikke huske, om det ved KU-mødets start stod hende klart, at alle mink skulle slås ned. Hun tror, at alle tænkte, at det ville blive meget, meget vanskeligt. Hun mener, at spørgsmålet om, hvorvidt det var nødvendigt at slå alle mink ned blev stillet ikke mindre end 3 gange. Det var et virtuelt møde, og mødedeltagerne sad i vidt omfang hjemme.

Udspørgeren ønskede at vende tilbage til KU-sagens bilag 2 og bilag 2a, og foreviste det af Erhvervsministeriet udarbejdede bilag 2: ”Bilag X. Kompensation til minkavlere mv.”, som bærer vandmærket: ”UDKAST”. Bilaget indeholder oplysning om, at hverken en dvale-model eller en tvangslukning kan hjemles i eksisterende lovgivning, (ekstrakten, s. 2040f),

”...

1.Hjælpepakke ved dvale-model

...

2.Hjælpepakke ved nedlukning af erhvervet

...

Hjemmels- og statsstøtteforbehold knyttet til begge modeller

Der tages et generelt forbehold for statsstøttegodkendelse af de foreslåede løsninger

...

Konkret tages der forbehold for mulighederne for at kompensere minkavlere i lyset af EU-landsbrugsstøtteregler. Dette undersøges nærmere af Miljø- og Fødevareministeriet og Justitsministeriet.

Det bemærkes desuden, at EU-Kommissionens Temporary Framework foreløbigt udløber ved udgangen af juni måned 2021. Såfremt Temporary Framework ikke forlænges, vil mulighederne for at forlænge kompensationsordningen for selvstændige samt faste omkostninger tilsvarende ophøre

Det bemærkes desuden, at EU-Kommissionens Temporary Framework foreløbigt udløber ved udgangen af juni måned 2021. Såfremt Temporary Framework ikke forlænges, vil mulighederne for at forlænge kompensationsordningen for selvstændige samt faste omkostninger tilsvarende ophøre.

Der tages samtidig forbehold for, hvorvidt og hvordan den juridiske hjemmel til at gennemføre de foreslåede løsninger kan findes. Det er umiddelbart vurderingen, at det hverken er muligt at tvangslukke eller lægge minkerhvervet i dvale med hjemmel i epidemiloven eller Sundheds- og Ældreministeriets forbudsbekendtgørelse, da minkavlere ikke er levnedsmiddelsproducenter. Et forbud vil således skulle hjemles i Miljø- og Fødevareministeriets *Bekendtgørelse om COVID-19 hos pelsdyr* eller ved lov. Miljø- og Fødevareministeriet og Justitsministeriet er ved at afklare dette spørgsmål.

...”

og forespurgt, om bilagene blev drøftet på KU-mødet, svarede hun, at bilagene 2 og 2a helt sikkert ikke var læst af mødedeltagerne fra de ministerier, som ikke havde udarbejdet de to bilag. Ekspropriation og kompensation blev nævnt på mødet. Hun mener, at det var Johan Legarth, som nævnte, at ekspropriation og kompensation ville kræve hjemmel, og at der skulle indledes en snak med partierne på Christiansborg. Ingen af mødedeltagerne sagde noget om hjemmel i forhold til aflivning. Man var bevidst om, at ekspropriation og kompensation skulle udbores. Der ligger en sms fra Johan Philip Zilmer-Büløw herom. Det var den fysiske og akutte aflivning, som var fokuspunkt på mødet. Forespurgt, om erhvervsminister Simon Kollerup eller dennes departementschef på KU-mødet redegjorde for KU-sagens bilag 2, som var udarbejdet af Erhvervsministeriet, svarede hun, at det ved hun ikke. Erhvervsministeren og fødevareministeren var klar over konsekvenserne for erhvervet.

Kommissionen foreviste coveret udarbejdet til brug for KU-mødet den 3. november 2020, (ekstrakten s. 2032f), hvorefter fremgik blandt andet, (ekstrakten, s. 2032):

”...

Tiltag i forhold til aflivning af mink

...

Baseret på sundhedsfaglige vurderinger skal biomassen reduceres mest muligt, hvilket ligger til grund for beslutning om, at alle besætninger inden for zonerne (smittede og ikke-smittede) skal slås ned. Det inkluderer ligeledes avlsdyr i zonerne. For at reducere risikoen for yderligere COVID-19-smittespredning i de danske minkfarme kan der vælges mellem helt at afvikle minkproduktionen i Danmark eller at tillade, at branchen under restriktioner, fastsat af sundhedsmyndighederne og veterinærmyndighederne, kan fastholde en meget begrænset mængde avlsdyr mhp. at kunne genetablere en betydeligt reduceret sektor, når der er udrullet en vaccine. Det vurderes centralt, at en beslutning om branchens fremtid ikke påvirker hastigheden i aflivningsindsatsen negativt, jf. *bilag 2*.

...”

og foreholdt, at coveret efter sin ordlyd indeholdt to mulige scenarier (nedlukning eller dvale), men ikke foreholdt sig til et tredje scenarie i form af aflivning, svarede hun: ”Mmm” [lydord for ja].

Forevist den videre tekst i coveret:

”...

Med henblik på at øge aflivningshastigheden lægges der på den baggrund **for det første** op til, at der iværksættes en incitamentsordning, der giver minkavlere en ekstra kompensation pr. dyr, hvis de lever op til særligt fastsatte kriterier for hurtig aflivning af dyrene (”tempo-bonus”). Der henvises til *bilag 3*.

...

Hvis det efter [5] dage konstateres, at incitamentsordningen ikke er tilstrækkelig, lægges der **for det andet** op til, at der kan iværksættes en nødplan for aflivning udarbejdet i regi af NOST. Nødplanen vurderes at ville forudsætte fravigelse fra en række gældende regler og retningslinjer på miljø- og dyreområdet. Der henvises til *bilag 4*.

...”

og foreholdt, at der heller ikke i disse tekstafsnit lægges op til en model om ren aflivning, svarede hun, at hun er enig i, at den rene aflivning ikke var beskrevet i coveret. Coveret blev udsendt meget sent. I løbet af den 3. november 2020 blev man overhalet af Statens Serum Instituts risikovurdering. Man ønskede ikke at lukke erhvervet permanent. Man valgte en mellemløsning. Alle mødedeltagere var enige om, at det var nødvendigt. Det hastede. Der var en fælles bevidsthed om, at der var meget på spil i forhold til eksporten. Der var enighed om, at man kun tog stilling til det rent akutte, og at alt om erhvervet, kompensation blev overladt til det videre forløb. Det gjaldt også orientering af partierne på Christiansborg.

Kommissionen foreviste videre KU-sagens bilag 2, som var udarbejdet af Erhvervsministeriet, (ekstrakten, s. 2040, herunder s. 2042f):

”...

2. Hjælpepakke ved nedlukning af erhvervet

...

Ekspropriation

Erhvervets omkostning ved et permanent forbud mod hold af mink forventes at blive kompenseret af staten, idet aflivning af raske dyr vil udgøre en sådan begrænsning af ejendomsrettet, at der kan være tale om ekspropriation.

...

Den erhvervsøkonomiske omkostning ved aflivning af alle mink forventes, at kunne løbe op i 6 til 11 mia. kr., afhængigt af forventningen til den fremtidige indtjening.

..."

samt foreviste KU-sagens bilag 2a, hvori der var redegjort for to modeller, (en dvalemodel og en model, som indebar aflivning af alle mink), hvori det var beskrevet, at aflivning af alle mink ville have karakter af ekspropriation, (ekstrakten s. 2046f). Hun blev forespurgt, om mødedeltagerne drøftede, om KU-beslutningen om aflivning af alle mink svarede til den skitserede i KU-sagens bilag 2, som havde karakter af ekspropriation. Hertil svarede hun, at KU-udvalget traf en beslutning, som indebar en de facto nedlukning i en årrække, men ikke en beslutning om nedlæggelse af erhvervet som sådan. Det var det samme budskab, som blev kommunikeret både på pressemødet og i det efterfølgende lovforslag L77 om midlertidigt forbud. Synspunktet er gentaget i det november 2021 fremsatte lovforslag. Hun medgiver, at det er op til kommissionen at afgøre, hvorvidt KU-beslutningen tillige indebar en indskrænkning i næringsretten. På KU-mødet var der en klar omtale af, at KU-beslutningen ville gøre det meget vanskeligt at opstarte minkerhvervet på ny.

Kommissionen foreviste videre udkast til KU-cover med t/c-ændringer (ekstrakten s. 1921), hvori ses, at sætningen: "En total nedslagtning, inkl. alle avlsdyr, vurderes at være fatal for branchen", var slettet, ligesom der er en beskrivelse af "en betydelig reduceret sektor". Hertil har hun forklaret, at hun kun husker sætningen med ordet "fatal". Sætningen "strittede". Justitsministeriet har foretaget yderligere rettelser i coveret, som hun ikke var inde over. Coveret kom ud meget sent. Finansministeriet bemærkede også, at coveret i sin oprindelige form ikke afspejlede behovet for hastighed i aflivningen.

Supplerende adspurgt af kommissionen om, hvorfor KU-udvalget ikke ønskede at træffe afgørelse om forbud, når det lå fast, at minkavlerne havde afslået bevarelse af et avlsmateriale i form af en genbank, svarede hun, at avlsdyr i minkavlernes optik kun gav mening, hvis avlerne måtte bevare et antal millioner avlsdyr.

Kommissionen foreviste Mogens Jensens særlige rådgiver Søren Andersens SMS sendt til Mogens Jensen under KU-mødet den 3. november 2020 kl. 21.37, hvori Søren Andersen skrev, (tillægssekstrakt 6, s. 627):

"Hun kommer simpelthen til at kalde os uansvarlige og sige at vi ikke tager det alvorligt nok, når du foreslår vores linje. Det er altså vildt."

Hertil har hun forklaret, at statsministeren ikke havde sagt ret meget 7 minutter inde i KU-mødet. Mødet startede med at statsministeren sagde, at der nok ikke var nogen, som havde læst bilagene. Sundhedsministeren fremlagde risikovurderingen. Hun tror, at det – 7 minutter inde i mødet – stadig var sundhedsministeren, som redegjorde for risikovurderingen. Søren Andersen må forklare, om hans sms relaterer sig til risikovurderingen. Forespurgt, om det var miljø- og fødevareministeren, som "kom på" efter sundhedsministeren, svarede hun, at det husker hun ikke præcist, men det ville være naturligt, at det herefter var miljø- og fødevareministeren, som fremlagde sagen. Hun kan ikke huske, om miljø- og fødevareministeren nævnte noget om en dvalemodel. På mødet talte de også om de rent

praktiske ting, som skulle iagttages i forhold til nedslagning, men man talte vist ikke om NOST'en som sådan. Det var meget vigtigt, at man kunne matche aflivningshastigheden. Det ville være godt at få avlerne til at bistå. Der var også et bekymringspunkt om dyrevelfærd og aflivningsmåde. Forestående, om der var nogen som overvejede det rent retlige i forbindelse med aflivningerne, svarede hun, at det slet ikke blev italesat. Man havde allerede aflivet mere end 1 million mink forud for mødet. Det vil altid være ressortministeriet, som skal "rejse flaget", hvis der er et problem. Ministerialsystemet og ministerstyret bygger på, at ansvaret - uanset mødefora, som f.eks. KU, som ikke har nogen retlig status – altid påhviler det ministerium, som har sektoransvaret. Det er altid, det ministerium, som har sektoransvaret, som har ressortansvaret. En regering kan sagtens have drøftelse af ønsker mv. uden at have den fornødne hjemmel. Hjemmel skal i så fald tilvejebringes. Hun medgiver, at der på mødet blev talt om kompensation og ekspropriation, som vil kræve lovhjemmel. Hun har en idé om, at det var Johan Legarth eller Michael Dithmer, som sagde noget herom. På KU-udvalget den 3. november 2020 eller umiddelbart herefter konstaterede man, at man endnu ikke var "klar" med Nordjyllandspakken. Der var ingen på KU-mødet, som sagde, at man ikke var "klar" i forhold til mink. Frem til den 5. november 2020 arbejdede man videre med Nordjyllandspakken. Det hastede som "død og helvede" for Danmark i forhold til mink. Der skulle ske indberetning dagen efter om mutationen. Man var bange for at blive kritiseret for at komme for sent. Den del af sagen, som angik den humane smitte, måtte man så tage dagen efter.

Hun ønsker at gøre opmærksom på, at man på KU-mødet kun traf beslutning om den fysiske aflivning af mink. Adspurgt om, hvilke konsekvenser for erhvervet, der var tale om, forklarede hun, at det er givet fint på pressemødet onsdag den 4. november 2020, og hun henleder kommissionens opmærksomhed på Statsministeriets transskribering af pressemødet onsdag den 4. november 2020, hvoraf kan ses både statsministerens og miljø- og fødevareministerens udtalelser, (ekstrakten, s. 2529 og s. 2535):

"...

[Statsminister Mette Frederiksen]:

Når alle mink skal aflives – også avlsdyr – så ved vi godt, at det kan blive meget svært for erhvervet at komme igen. Det er en uhyre vanskelig situation.

Og det er derfor også en beslutning, vi som regering træffer med et tungt hjerte.

Men på baggrund af sundhedsmyndighedernes klare anbefaling, så er det den nødvendige beslutning at træffe i Danmark.

Jeg vil gerne have lov til både at udtrykke min store sympati for og beklagelse over for de danske minkavlere. Mange af jer mister ikke alene jeres levebrød, men et livsværk. I nogle tilfælde hele slægtens værk, som måske er gået i arv over generationer.

...

[Fødevareminister Mogens Jensen]:

Den beslutning, regeringen nu har taget, er derfor ikke en beslutning om et forbud mod minkavl i Danmark, men en beslutning om aflivning, som er truffet for at beskytte folkesundheden.

Og regeringen er selvfølgelig bevidst om, at det her er en meget stor beslutning, og en beslutning, der de facto vil betyde nedlukning af den danske minkbranche i minimum en årrække. Men vi har ikke kunnet træffe andet valg, da det er sundhedsmyndighedernes vurdering, som det også har lydt her, at selv fastholdelsen af en mindre mængde avlsdyr vil udgøre en risiko for folkesundheden.

Regeringen og jeg er jo smertende bevidste omkring, hvad det her betyder for alle de danske minkavlere, der står til at miste deres dyr og deres levebrød, og for nogle også deres livsværk.

...”,

ligesom hun tillige ønsker at henlede kommissionens opmærksomhed på oplysningerne i faktaarket og mailkorrespondancen mellem Tejs Binderup og Anne-Mette Lyhne Jensen forud for pressemødet (ekstrakten s. 2280 og s. 2283) omhandlende indholdet, hvoraf fremgår: ”Regeringen er bevidste om, at dette de facto vil betyde en nedlukning af den danske minkbranche”, som jo svarer til miljø- og fødevareministerens udtalelser på pressemødet. Det var dét, som var i rummet. Det var også det, som lå forudsætningsvis i lovforslag L77 i 2020, og som er gentaget i det netop fremsatte lovforslag L81.

Forespurgt, om mødedeltagerne på KU-mødet var bevidste om, at beslutningen ville indebære en de facto nedlukning af minkerhvervet, hvilket statsministeren også gav udtryk for under sin tale på pressemødet, svarede hun, at når der ikke er dyr i burene, så vil det for en årrække være vanskeligt at genetablere minkerhvervet. Forespurgt om det ikke er en meget juridisk spidsfindig diskussion, om beslutningen har karakter af en lukning af erhvervet eller en de facto lukning af erhvervet, svarede hun, at det spørgsmål må kommissionen afgøre. Hun ønskede i den forbindelse tillige at henlede kommissionens opmærksomhed på bemærkningerne til lovforslag L77 (2020) og til det netop fremsatte L81 (2021), hvoraf fremgår blandt andet, at der knytter sig en vis usikkerhed til muligheden for at genetablere virksomheden med minkdrift.

Hun ønsker også at henvise til Justitsministeriets supplerende notits af 24. november 2020 om visse statsretlige spørgsmål med relation til forløbet vedrørende hjemmel til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet, (tillægsekstrakt 6, s. 156f, herunder s. 157):

”...

Det bemærkes i øvrigt, at der ved vurderingen af, om der foreligger ekspropriation, må sondres mellem på den ene side aflivning af mink og på den anden side et indgreb i en næringsrettighed (i dette tilfælde retten til at drive virksomhed med minkavl). Som det fremgår af pkt. 2.2.2 i de almindelige bemærkninger til lovforslag nr. L 77, må disse tiltag vurderes for sig, og juridisk set indebærer aflivning af alle mink således ikke i sig selv et forbud mod genindsættelse af nye mink i virksomheden. Det ændrer ikke i juridisk henseende herved, at også avlsdyr omfattes af aflivningen, idet der ikke hermed gøres indgreb i selve næringsretten. Det bemærkes i den forbindelse, at der også i perioden før den 3. november 2020 er foretaget aflivning af hele minkbesætninger, herunder avlsdyr, inden for smittezonerne, uden at der i den forbindelse ses at være rejst spørgsmål om ekspropriation af de pågældende minkavlernes ret til fremover at drive virksomhed med minkavl. Det bemærkes endvidere, at en aflivning af alle mink i Danmark – uden at der foretages et særskilt indgreb i retten til at drive virksomhed med minkavl – ikke vil afskære minkavlernes ret til at genindsætte mink erhvervet i udlandet.

...”

Udspørgeren bemærkede, at han ikke er så interesseret i at få oplysningerne om indholdet lovforslag L71 samt en notits udarbejdet mere end 3 uger efter KU-mødet, men mere ønsker at få oplysning om, hvilken beslutning, der blev truffet på mødet. På ny forespurgt om, hvilken beslutning KU-udvalget traf på KU-mødet den 3. november 2020, har hun forklaret, at det var relativt klart, at der blev truffet beslutning om akut nedslagning af alle mink. KU-udvalget traf ikke afgørelse om et forbud mod minkavl. Der blev heller ikke taget stilling til en genindsættelse af mink. Der var fire årsager til beslutningen: 1) Den alvorlige risikovurdering. 2) Der var en indberetningspligt om mutation, og den tikkede. 3) I det øjeblik verdenssamfundet hørte om minkmutationen, så var der betydelig risiko for hele fødevareeksporten. 4) Man var nødt til at kommunikere til Folketinget og offentligheden.

Forespurgt til KU-sagens bilag 2a, som var det Miljø- og Fødevareministeriet udarbejdede bilag: ”2021 håndtering af COVID-19 smitterisiko i mink” (ekstraktens, s. 2046f) og forespurgt, om hun gjorde sig bekendt med modellerne i bilaget, svarede hun, at hun først erindrer, at hun læste bilaget om søndagen den 8. november 2020 eller mandag den 9. november 2020, da sagen ”breakede” i nyhederne. Hun ønsker at pointere, at bilaget i hendes optik ikke indeholder oplysning om, at der er hjemmelsproblemer i forhold til den fysiske, faktiske aflivning af mink.

Hun læste både KU-sagens bilag 2 og 2 a efter at historien om hjemmel var ude i pressen. Det var nok søndag den 8. om aftenen eller mandag den 9. november. Hun kan ikke huske, hvordan hun fik bilag 2 og bilag 2a, men der var nok nogen, som lagde bilagene til hende. Hun kan ikke huske hvem. Hun kan ikke huske, om hun drøftede oplysningerne i KU-sagens bilag 2 og 2a med nogen i Statsministeriet. Dagene gik ud i et. Internt i Statsministeriet var man ret chokerede, da det kom frem. Det gav hende ikke anledning til at tage kontakt til mødedeltagerne på KU-mødet. Supplerende adspurgt af kommissionen om det forhold, at KU-sagens bilag 2 og 2a egentlig var udarbejdet med det formål at være et cover til et ØU-møde, gav hende anledning til overvejelser, svarede hun, at hun ikke i løbet af tirsdag den 3. november 2020 gjorde sig overvejelser om, at det bilag, som ville komme fra Miljø- og Fødevareministeriet var et udkast til et cover. Hun kendte ikke til mellemregningerne.

Forevist sms-korrespondancen mellem hende og Henrik Studsgaard, således som den fremstår på Henrik Studsgaards telefon, forklarede hun, at det er korrekt, at der ikke var nogen form for sms-kontakt mellem hende og Henrik Studsgaard i løbet af tirsdag den 3. november 2020 (tillægsekstrakt 3, s. 1119-1120).

Kommissionen foreviste Martin Justesens mail sendt lige efter midnat onsdag den 4. november 2020 til hende, Pelle Pape, Sara Vad Sørensen m.fl. omhandlende pressemøde den 4. november 2020 mv., (ekstrakten, s. 2212):

”...

Til: Barbara Bertelsen ..., Pelle Pape ..., Sara Vad Sørensen ..., Sophie Bremer ..., Iren Mirmojtahed ..., Nicholas Rahui Webster Rømer ...

Fra: Martin Justesen ...

Titel: Fælles tråd om mink og onsdag

Sendt: 04-11-2020 00:07

Kære alle

Udmelding onsdag om mink. STM spiller rolle. Input til tale nedenfor.

Vi arbejder pt. efter to scenarier onsdag.

1: JM testes positiv, spørgetime afholdes. I så fald: Udover USA, terror og Nordatlanten skal talen udelukkende handle om beslutningen ift. mink. Annoncering af efterfølgende pressemøde med relevante ministre (ikke STM).

2: JM testes negativ / svar forligger ikke; spørgetime udsættes. I så fald: Enten a) selvstændig optaget tale fra Marienborg om mink og efterfølgende virtuelt pressemøde med relevante ministre eller b) fælles virtuelt pressemøde inkl. STM med indledende tale fra STM.

Input ift. STM's tale (uanset format jf. scenarier)

1. Beslutningen; alle mink i Danmark slås ned – desværre. Udtrykke empati for den enkelte avlers livsværk og erhvervets lokale betydning.

2. Hvilker på klar sundhedsfaglig anbefaling. Virus er muteret i mink, det er spredt til mennesker og det risikerer at ødelægge verdens vaccine mod mink. Danmark har et ansvar – over for vores egen befolkning, men så sandelig også over for resten af verden.

[Formuleringerne her er helt centrale – og det er meget afgørende, at alvoren trædes tydeligt igennem. Det er ikke 'bare' en teori eller en tilfældig rapport fra SSI, det er ekstremt alvorligt. Det er denne del af budskabet der skal fylde mest i STMs tale.]

3. Derfor gør vi nu alt for at sikre det ikke spredes yderligere og at den muterede smitte inddæmmes. Det vil også få betydning for en række kommuner i Nordjylland, hvor lokale nedlukninger vil være nødvendige. Er under forberedelse og præsenteres indenfor et døgn.

4. Vurderingen fra myndighederne er entydigt, at det ikke er forsvarligt at avle nye dyr i 2021 på et tidspunkt, hvor Covid-19 stadig er i verden. Når alle mink slås ned – også avlsdyr – så ved vi godt, at produktionen ikke bare kan genopstå. Men det ændrer ikke på, det her er ikke en politisk beslutning om at lukke minkproduktionen i Danmark for altid.

5. Hjælp til de berørte erhverv og lokalsamfund, vil der nu være en proces omkring.

SUM, FVMN, FM, EM, UM må så sige mere konkret om

- Den præcise sundhedsfaglige vurdering, risici, mutation, smitteopsporing etc., sandsynlighed for det kan inddæmmes
- Den praktiske nedslåning af mink, dialog med avlerne, forsvaret osv.
- Kompensation, udgifter, hjælp til erhvervet
- Proaktive håndtering i forhold til udlandet, indberetninger til ECDC osv.
- Når afklaret: den præcise nedlukning af Nordjylland

Til overvejelse: Om EM/UM eller andre skal øve sig på argumentet om, at dette også økonomisk er det bedste for DK

– risiciene for alle andre erhverv, hvis ikke vi gør det nødvendige her.

Vedr. aktørhåndtering, dialog med partier, borgmestre og erhvervet har PPA/andre snor i dette

I må tilføje relevante på tråden her.

Juste

...”,

har hun forklaret, at hun ikke kan huske, hvornår det blev besluttet, at statsministeren skulle være med på pressemødet. Der var den ubekendte som følge af isolation, corona mv., at det var uvist, om der skulle afholdes en spørgetime mv.

Forevist den sms, som hun sendte til Henrik Studsgaard m.fl. den 4. november 2020 kl. 18.28 i forlængelse af pressemødet samme dag, således som den fremstår på Henrik Studsgaards telefon, (tillægsekstrakt 3, s. 1120):

”...

[Barbara Bertelsen] den 4. november 2020 kl. 18.28

Kære alle. Nu gælder det først rigtigt. Nemlig om at handle i virkeligheden. Hurtigt og med den absolut maksimale indsats – fra starten! Hver dag tæller. Og ingen må undervejs glemme, at det ægte er den her risiko, vi har ansvaret for at forhindre. Perspektivet har undervejs kunnet have en tendens til at forsvinde. Men nu har vi ikke flere øvelsesforsøg. Bh. Barbara

[screenshot fra tv2.dk med følgende overskrift: ”BREAKING – CORONAVIRUS MUTERET I DANSKE MINK. LIVE Professor: Risikerer pandemi af dimensioner som den spanske syge

...”,

og forespurgt, om også denne sms har karakter af krisestyring fra hendes side, har hun forklaret, at hendes sms sendt den 4. november 2020 kl. 18.24 var en peptalk til både Per Okkels, Johan Legarth og Henrik Studsgaard om, at der - som tidligere forklaret - var en ekstraordinær situation, som skulle håndteres. Rent faktisk var det sådan onsdag den 4. november 2020, at Kina – uafhængigt af den nye risikovurdering - havde lukket ned for import fra Danish Crown på 40-50 % af den samlede eksport til Kina på grund af den almindelige smitteudvikling i Danmark.

Kommissionen foreviste tidligere direktør i Lægemiddelstyrelsen, Thomas Senderovitz’ mail til bl.a. Kåre Mølbak og Søren Brostrøm, sendt dagen efter pressemødet den 4. november 2020, hvori han udtrykte overraskelse over udmeldingen på pressemødet samt fremkom med bemærkninger om mutationer, (ekstrakten, s. 2687):

”...

Fra: Thomas Senderovitz

Sendt: 5. november 2020 09:04

Til: Kåre Mølbak ; Søren Brostrøm ; Ole Jensen

Emne: Erfaring fra gårsdagen

Kære kolleger,

Jeg blev mildest talt temmelig overrasket over gårsdagens pressebrief og linjen, der blev lagt. Jeg er desto mere forundret over, at der ikke inden mødet var en briefing, der også involverede LMST, der vel jf vores aftale er ansvarlig for effektivitet/safety vurderinger af vaccinerne.

Vores syn på mutationerne er ikke helt så skarpt, som det, der i går florerede i pressen, og som det også lykkedes mig at drøfte med dig Kåre – 30 minutter inden presse-briefets begyndelse. Skal vi ikke blive nødt bedre til at holde hinanden i loop, incl. notater, med så omfattende implikationer?

Hilsen

Thomas

...”,

og forespurgt, hvorvidt hun hørte noget tilsvarende fra Lægemiddelstyrelsen, forklarede hun, at hun hørte om Thomas Senderovitz’ synspunkter mv. via pressen. Hun ønsker at henlede kommissionens opmærksomhed på Kåre Mølbaks svar til Thomas Senderovitz, (ekstrakten s. 2687):

”...

Kære Thomas

I forhold til mutationerne er det vores vurdering, at vi må handle og ikke afvente yderligere forskning på området. Det er også den holdning som WHO og ECDC deler. Hvis vi venter med at handle, til vi har bevis for, at virusstammen ikke dækkes af vaccinen handler vi for sent. Worst case scenarie er en

parallel epidemi, men det har vi gode mulighed for at forhindre når vi nu kender virus, fjerner reservoiret, tester, opsporer og begrænser unødigt aktivitet.

Jeg er enig med dig i, at denne stamme formentlig bedre hæmmes af vaccine-inducerede antistoffer end med antistoffer efter naturlig infektion, og det ser vi på. Men dette bør ikke afholde os fra at handle.

Kommunikationsmæssigt kan det være bedre håndteret, men det vil jeg ikke tage på mig.

Hilsen

Kåre

...”

hvor i Kåre Mølbak redegør for bl.a. flere sundhedsorganisationers vurderinger mv. Hun har først set mailkorrespondancen under sin forberedelse af sin afhøring i kommissionen. Lægemiddelstyrelsen deltog ad hoc i mødeaktivitet, særligt om vacciner. Lægemiddelstyrelsen deltog ikke i forløbet om mink.

Forevist sms-korrespondancen mellem Henrik Studsgaard og hende lørdag formiddag den 7. november 2020, hvoraf fremgår, at Henrik Studsgaard fremsendte kontaktoplysninger, hvorefter hun skrev tilbage til Henrik Studsgaard: ”Hun ringer her til formiddag”, således som korrespondancen fremstår på Henrik Studsgaards telefon (tillægsekstrakt 3 s. 1120), har hun forklaret, at hun kan huske, at hun blev vækket af en opringning fra Henrik Studsgaard. Henrik Studsgaard sagde, at den var helt gal, og at minkavlerne havde behov for at blive betrygget i, at det, som de gjorde, var rigtigt. Formanden for minkavlerne ønskede en opringning af statsministeren for at få vished om, at regeringen ville ”levere” i forhold til kompensation. Hun tog kontakt til statsministeren, som gav tilsagn om en opringning. Henrik Studsgaard nævnte intet om hjemmel under deres drøftelse.

Forevist sine to sms’er sendt senere samme lørdag den 7. november 2020 kl. 13.48 til Henrik Studsgaard, hvor i blev oplistet 8 argumenter, således som den fremstår på Henrik Studsgaards telefon, (tillægsekstrakt 3, s. 1122):

”...

Min egen og meget uformelle analyse/argumentationsliste til evt. inspiration

...

2) bekymringen for mutationer i mink har været international siden forsommeren (jf også Kolmos’ kritik)

2) vi har i DK verdens største bestand af mink

3) mutationerne vil eskalere længere og længere væk fra det oprindelige COVID-19 i den kæmpe biomasse, hvis minkene bliver

4) der fandtes ikke en anden vej, hvor vi kunne containe smitten - det har spredt sig helt eksplosivt

5) SSI og Aalborg Universitet HAR konstateret, at der er sket en mutation med (en vis) resistens over for antistoffer

6) beslutningen er truffet på det rigtige tidspunkt - hvor vi har viden om at mutationerne allerede er sket på vej i ekstremt farlig retning, men hvor vi stadig har en chance for at inddæmme

7) hvis vi lod minkene leve, ville vi med åbne øjne ikke blot påtage os ansvaret for, at cluster 5 kom i frit løb i verden og truede vaccinerne - men at der ville komme nye mutationer (som der helt givet ville komme), som ville kunne udgøre endnu større risiko i takt med at blive mere og mere mink-tilpassede og længere og længere væk fra den humane udgave af COVID-19

8) hvis vi ikke havde gjort det, kan det godt være, vi havde bevaret minkavlens - men vi havde ikke kunnet sælge dem, og vi havde kompromitteret vores fødevareeksport, ja samlede eksport. Det er netop er tiltagenes seriøsitet, der giver ro på i udlandet.
...”

og forespurgt, om punkterne 3, 4, 7 og 8 efterlader en mulighed for et fremtidigt minkerhverv, svarede hun, at man til kontekst og til forståelse af sms'en bør se på den forudgående sms-korrespondance mellem hende og Henrik Studsgaard samme dag samt den tidligere nævnte telefonsamtale. Hun havde talt med Henrik Studsgaard flere gange i løbet af formiddagen. Nogle af de beskeder, som hun sendte til Henrik Studsgaard i løbet af formiddagen var oplysninger fra Udenrigsministeriet, som Henrik Studsgaard kunne gøre brug af i sin videre dialog med Tage Pedersen, (tillægsekstrakt 3 s. 1121):

”...

[Barbara Bertelsen] kl. 11.23:

Send den her til formanden, Henrik. WHO bakker op

[Henrik Studsgaard] kl. 11.23:

Det gør jeg

[Barbara Bertelsen] kl. 11.24:

Ham her er den førende virusjæger i WHO

[Barbara Bertelsen] kl. 11.24:

Forkert link sender lige rigtige

[Henrik Studsgaard] kl. 11.25:

Ja, det ser jeg lige [ukendt Smiley-emoji]

[Barbara Bertelsen] kl. 11.26:

File attachment with MIME type: image/vnd.microsoft.icon
<https://mobile.twitter.com/danishmfa?prefetchtimestamp=1604744711663>
(Sent with URL)

[Barbara Bertelsen] kl. 11.26:

Denmark MFA ... (@DanishMFA) tweetede: There were questions about coronavirus on mink farms at WHO's press briefing today.
Dr Michael Ryan, Executive Director, WHO Health Emergencies Programme, highlighted good international coordination and strong action from Danish authorities.

...

[Henrik Studsgaard] kl. 13.45:

SUM indkalder lige om et øjeblik til kl. 16 – håber ok

[Barbara Bertelsen] kl. 1347:

Smukt

...”

Som det fremgår af korrespondancen, så var der indkaldt til et møde samme lørdag kl. 16.00. Formanden for minkavlerne Tage Pedersen havde udtrykt, at der var behov for, at sundhedsmyndighederne kom ud og kommunikerede. Hendes to sms'er kl. 13.48 var et forsøg på en opsummering af synspunkter mv., som tidligere var kommunikeret fra Statens Serum Institut og på pressemødet onsdag den 4. november 2020. Det handlede udelukkende om det sundhedsmæssige aspekt i forhold til aflivning af mink.

Udspørgeren ønskede at vende tilbage til sit tidligere stillede spørgsmål om, hvorvidt punkterne 3, 4, 7 og 8 i sms'en kl. 13.48 efterlader en mulighed for et fremtidigt minkerhverv. Hertil gentog hun, at det ville være svært at genopstarte minkerhvervet i en årrække, men der var ikke truffet beslutning om lukning af erhvervet. Hun ønskede at gøre opmærksom på, at hun sendte en identisk sms også til Per Okkels.

Forevist ”gul sag” omhandlende hastelovforslag fra ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling (ekstrakten s. 3058) og forespurgt om, hvorvidt hun blev briefet om, hvorvidt der var noget under opsejling, har hun forklaret, at Henrik Studsgaard ikke havde nævnt noget om, at der skulle lovgivning på plads. Heller ikke under telefonsamtalerne lørdag den 7. november 2020. Hun havde heller ikke hørt noget fra Justitsministeriet. Forespurgt, om hun som tidligere departementschef i Justitsministeriet har undret sig over, hvorfor Statsministeriet ikke blev underrettet om, at der var igangsat lovarbejde, svarede hun, det er og bliver kontrafaktisk: Hun havde passet nogle venners dreng om søndagen den 8. november 2020. Hun havde derfor meget bevidst ikke tjekket nyheder i løbet af dagen. Hun opdagede først sagen om aftenen, da hun blev kontaktet af departementschefsekretæren, som sagde, at der lå en hastesag. Hun skyndte sig at få sendt sagen videre til statsministeren få minutter efter. Hun vidste ikke på dette tidspunkt, at Justitsministeriet havde været involveret i lovarbejde. Det naturlige var, at det var fagministeriet, som kontaktede Statsministeriet, hvilket også skete på ”kontorniveau” om lørdagen den 7. november 2020. Forespurgt om, hvorvidt Justitsministeriet burde have orienteret Statsministeriet, svarede hun, at det igen er og bliver kontrafaktisk; det er pr. definition fagministeriet, som bør underrette Statsministeriet. Hun er først under forberedelsen af sin afhøring for kommissionen blevet opmærksom på, at der havde været dialog mellem Miljø- og Fødevareministeriet og Justitsministeriet, hvorunder Justitsministeriet vejledte Miljø- og Fødevareministeriet om procedure mv. i forhold til hastelovgivning.

Hun kan ikke huske, om hun opdagede presselinjen søndag aften den 8. november 2020 – eller først dagen efter mandag den 9. november 2020. Hun tænkte, at det ikke var rigtigt, det som blev sagt fra Miljø- og Fødevareministeriets side.

Forespurgt om, hvorledes statsministeren reagerede på meldingen om hastelovforslaget i lyset af statsministerens udmelding på pressemødet onsdag den 4. november 2020, svarede hun, at hun ikke kan huske, hvornår hun første gang talte med statsministeren om hastelovforslaget. Da de talte sammen, var hun og statsministeren enige om, at budskaberne i pressen ikke var retvisende, idet der på KU-mødet bl.a. ikke var en drøftelse om, at regeringen ikke ville afvente lovhjemmel mv.

Advokat Jacob Goldschmidt, som er bisidder for Tejs Binderup og Paolo Drostby, foreviste Casper Lund Borchs mail sendt lørdag den 7. november 2020 kl. 11.56 til blandt andet Pelle Pape m.fl., hvori der blev foretaget underretning om et kommende hastelovforslag (ekstrakten s. 3359):

”..

Sendt: 7. november 2020 11:56

Til: Pelle Pape ...; Christian Liebing ...; Johan Philip Zilmer-Bülow ...; Karen Nilas ...; Kasper Wrang ...; Andreas Meldgaard Goth ...

Cc: Iren Mirmojtahedi ...; Anders Kappel ...; Mikkel Astrup Saugmann ...

Emne: Vigtigt: Varsling af hastelovforslag fra MFVM

Kære alle

MFVM har ringet og varslet et hastelovforslag om midlertidigt forbud mod mink, herunder med hjemmel til at slå mink ned i hele landet samt med hjemmel til ekspropriation.

MFVM skriver på lovforslaget sammen med JM, ligesom FM er med i processen.

MFVM planlægger efter fremsættelse og vedtagelse på tirsdag med henblik på, at det kan have virkning fra næste lørdag.

Jeg har sagt til MFVM, at de skal have skrevet en notits, der kan sendes til Folketinget, og at de skal have taget ordførerkontakter med henblik på opbakning til indhold og proces således, at STM kan sende et brev til Folketingets formand i morgen.

Jeg tænker ikke, at det er givet, at man kan få opbakning til en så intensiv folketingsproces - både pga. indhold og proces - men det må jo komme an på en prøve, hvis regeringen ønsker det.

Jeg hører meget gerne evt. bemærkninger.

Mvh.

Casper

..”

Hertil forklarede hun, at hun aldrig blev orienteret om mailen sendt lørdag den 7. november 2020 kl. 11.56. Hun hørte ikke noget i løbet af lørdagen den 7. november 2020 og heller ikke løbet af søndagen, før søndag aften den 8. november. Hun blev ikke orienteret af folk i sit eget hus om hastelovforslaget før søndag aften.

Hun tog straks kontakt med Henrik Studsgaard om mandagen den 9. november 2020, hvorunder hun gjorde ham opmærksom på, at Miljø- og Fødevareministeriet i deres kontakt med pressen ikke måtte give udtryk for budskaber mv. om, at regeringen ikke havde tid til afvente lovhjemmel mv., da det ikke var korrekt. Statsministeren var også meget opmærksom herpå. Op af formiddagen om mandagen den 9. november 2020 kom det frem, at der var sendt et brev til minkavlerne som indeholdt mange ”skal”-budskaber. Det var vist nok Henrik Studsgaard, som gjorde hende opmærksom herpå. Hun var rimelig klar i spyttet under sin telefonsamtale med Henrik Studsgaard, hvor hun sagde, at kommunikationen straks skulle tilrettes. Hun sagde til Henrik Studsgaard, at han skulle tage kontakt med Justitsministeriet herom, idet en opfordring til minkavlerne ikke måtte ikke fremstå som et ”skal”-budskab.

Supplerende adspurgt af kommissionen forklarede hun, at hun nok ikke blev så chokeret over selve hastelovforslaget. Det var nok mere udmeldingerne i brevet til minkavlerne, som var chokerende.

Supplerende adspurgt af advokat Arvid Andersen, som er bisidder for Uffe Stormly, om hvorledes man sikrede sig, at der ikke skete eksekvering mv. henviste hun til det tidligere forklarede om kontakten den 9. november 2020 med Henrik Studsgaard mv. Det handlede om, at det var frivilligt, men også om, at frivillig aflivninger ikke skulle ophøre.

På ny forespurgt om statsministerens reaktion på et hastelovforslag, har hun forklaret, at Mette Frederiksen godkendte hastelovforslaget og fremsendte sagen til Folketingets formand. Det næste hun husker er, at hun og statsministeren havde en samtale om, at der pågik en kommunikation, som ikke var retvisende i forhold til det, som var kommunikeret på pressemødet den 4. november 2020. Det var muligvis søndag aften den 8. november 2020.

Forevist mailkorrespondancen mandag den 9. november 2020 mellem hende, Pelle Pape og Martin Justesen, hvorunder hun tilkendegav blandt andet, at Mogens Jensen skulle holdes i udstrakt arm (ekstrakten, s. 3681):

”...

Fra: Barbara Bertelsen

Til: Pelle Pape; Martin Justesen

Emne: Ang: SV: SV: Mink

Dato: 9. november 2020 22:14:46

Kan ikke være anderledes. Øvelsen bliver at holde Mogens Jensen i udstrakt arm.

Alt for farligt at gå ned i den konkrete proces nu. Lige nu har han skubbet hende foran sig. Nu må hun skubbe ham tilbage, hvor han hører til - som ansvarlig for sit område og sine egne og sit systems dispositioner. Og så må JM mandsopdække dem hele vejen.

Men det farligste for Mette i morgen er, hvis hun lader sig hive ned i et processpor, hvor vi grundlæggende ikke aner, hvad de har lavet. Kun hvad vi selv har hørt - eller rettere ikke har hørt.

Fra: Pelle Pape ...

Dato: 9. november 2020 kl. 22.08.41 CET

Til: Martin Justesen ..., Barbara Bertelsen ...

Emne: SV: SV: Mink

Her opdateret

Fra: Martin Justesen ...

Sendt: 9. november 2020 21:50

Til: Pelle Pape ...; Barbara Bertelsen ...

Emne: Ang: SV: Mink

Tænker undgå at sige vi skal vise handlekraft i kontekst af manglende lovhjemmel.

Vi mangler vel qa på instruks? Talt med Mette om vi ikke skal påstå det var en opfordring som Mogens har gjort... men vedstå os vi mener mink skal slås ihjel, gentage beklagelse.

...”

har hun forklaret, at mailkorrespondancen skal ses i sammenhæng med hendes og Henrik Studsgaards sms-korrespondance tidligere samme dag om linjen i Miljø- og Fødevarerministeriet, hvori Miljø- og Fødevarerministeriet blandt andet kommunikerede følgende budskab, [ekstrakten, s. 3327, idet bemærkes, at Barbara Bertelsens fremhævninger er markeret med understregning]:

”...

Regeringen har besluttet, at det hastede, situationens alvor taget i betragtning. Derfor har man vurderet, at man ikke kunne afvente ny lovgivning, inden man meldte dette ud. Regeringen har skrevet rundt til de enkelte minkfarmere med en opfordring til at påbegynde aflivninger, og parallelt hermed arbejdet på at tilvejebringe det nødvendige lovgrundlag til om nødvendigt at påbyde dette - herunder også så minkavlerne kan få den nødvendige kompensation.

...”,

Henrik Studsgaard var enig i, at der ikke var kommunikere korrekt eksternt. Hun ønsker at bemærke, at såfremt regeringen og statsministeren havde vidst, at der ikke var hjemmel til KU-beslutningen, så var der blevet kommunikeret herom på pressemødet onsdag den 4. november 2020, ligesom det var blevet kommunikeret, at det var frivilligt, om minkavlerne ville aflive uden for zonerne. På samme vis havde statsministeren overfor Venstres partileder Jakob Ellemann-Jensen kommunikeret, at der var behov for hastelovgivning.

Supplerende adspurgt af advokat Christian Zeeberg Madsen, som er bisidder for Mogens Jensen og Søren Andersen, og på ny forevist Martin Justesens mail sendt 9. november 2020 kl. 21.50, (ekstrakten, s. 3681), og forespurgt, hvorvidt ordet ”opfordring” angik Fødevarerstyrelsens første brev om tempobonus, forklarede hun, at hun opfattede det sådan, at ordet både angik brevet til minkavlerne, men også kommunikationen på pressemødet den 4. november 2020. Advokat Christian Zeeberg Madsen foreviste herefter Mogens Jensens presseudtalelse, (ekstrakten s. 3368):

”Det er en alvorlig situation vi står i. Og regeringen har vurderet, at der i denne alvorlige situation skal handles hurtigt. Regeringen har derfor meldt ud, at alle mink i landet skal aflives af hensyn til folkesundheden. Regeringen har besluttet, at det hastede, situationens alvor taget i betragtning. Derfor har man vurderet, at man ikke kunne afvente ny lovgivning, inden man meldte dette ud. Regeringen har skrevet rundt til de enkelte minkfarmere med en opfordring til at påbegynde aflivninger, og parallelt hermed arbejdet på at tilvejebringe det nødvendige lovgrundlag til om nødvendigt at påbyde dette - herunder også så minkavlerne kan få den nødvendige kompensation. Det er der nu dialog med ordførere og partier om, og derfor er et nyt lovforslag under udarbejdelse.”

hvor i omtales en ”opfordring” til minkfarmerne, og forespurgt, om det er den opfordring, som Martin Justesen henviste til i sin mail sendt kl. 21.50, gentog hun, at hun opfattede Martin Justesens mail således, at opfordringen både angik budskabet på pressemødet og brevet til minkavlerne.

Om mandagen den 9. november 2020 var der yderligere den dimension, at det kunne forudses, at statsministeren under den forestående spørgetime tirsdag den 10. november 2020 ville blive afæsket svar. Statsministeren ville under sandhedspligt være nødsaget til at undsige miljø- og fødevarerministerens budskaber.

Hun havde en dialog med Henrik Studsgaard hele mandag den 9. november 2020. Martin Justesens udsagn i mailen sendt kl. 21.50 [ovenfor] gik på, at statsministeren under den forestående spørgetime skulle undgå at gentage miljø- og fødevarerministerens retorik, som var ukorrekt. Hun fulgte op på

Martin Justesens budskab mv. i sin mail sendt kl. 22.14 [ovenfor], idet Statsministeriet ikke vidste, hvad der var foregået i processen i Miljø- og Fødevareministeriet. Det var hendes måde at udtrykke budskabet om, at Statsministeriet ikke have hørt noget om hjemmelsspørgsmålet.

Forespurgt om Mogens Jensens udmeldinger/udsagn kunne hænge sammen med Mogens Jensens opfattelse af forløbet på KU-mødet, har hun forklaret, at hun ikke kan udtale sig om, hvorledes Mogens Jensen opfattede forløbet af KU-mødet. Det, som man ved i dag, er, at Mogens Jensen først blev underrettet eller advaret om den manglende hjemmel efter pressemødet den 4. november 2020. I Statsministeriet kunne de blot konstatere, at de ikke kunne genkende Mogens Jensens udlægning, hvorefter der kun var tale om opfordring til minkavlerne mv. Det handlede om at indrømme og være åben om fejlen i forhold til Folketinget.

På ny spurgt ind til Martin Justesens mail sendt kl. 21.50, hvorefter fremgik blandt andet: ”Vi mangler vel qv på instruks? Talt med Mette om vi ikke skal påstå det var en opfordring som Mogens har gjort... men vedstå os vi mener mink skal slås ihjel, gentage beklagelse.”, har hun forklaret, at ”Mette” er statsministeren. Det handlede om, at statsministeren ikke kunne stå og sige, at der var tale om en opfordring, da det ikke var rigtigt.

På ny spurgt ind til hendes mail kl. 22.14, hvorefter det ikke kunne være anderledes, svarede hun, at det handlede om, at statsministeren skulle besvare spørgsmål under sandhedspligt, hvorfor det var vigtigt, at hun ikke blev ført hen i et spor mv. som man ikke kendte til. Hun var bange for, at statsministeren ville sige noget forkert i Folketinget. Udspørgeren bad hende om at redegøre for hendes tilkendegivelse: ”Øvelsen bliver at holde Mogens Jensen i udstrakt arm”. Hertil svarede hun, at Mogens Jensen hele mandag den 9. november 2020 havde kommunikeret. Statsministeren ville i Folketinget ikke kunne bekræfte Mogens Jensens budskaber. Alternativet til at holde Mogens Jensen i udstrakt arm ville være at undsige Mogens Jensen. Supplerende adspurgt af kommissionen om Martin Justesens mail kl. 21.50, hvori han skrev ”påstå”, har hun forklaret, at hun opfatter sætningen således, at man ikke skulle gentage en påstand, som ikke var rigtig. Noget lignende gav hun udtryk for i sin sms-korrespondance samme aften med Henrik Studsgaard.

Foreholdt, at der tidligere samme aften og samtidig med mailkorrespondancen i Statsministeriet var en parallel sms-korrespondance mellem Henrik Studsgaard og hende, således som det fremstår på Henrik Studsgaards telefon (tillægsekstrakt 3, s. 1127):

”...

[Barbara Bertelsen] kl. 19.57:

Hvornår kommunikerer i (og lægger jer ned og ruller jer, som vi vendte :)

”;

har hun forklaret, at hun som tidligere omtalt havde haft en korrespondance med Henrik Studsgaard i løbet af mandagen den 9. november 2020. Konteksten til sms'en er således den, at der tidligere samme dag havde været adskillige telefonsamtaler om, at miljø- og fødevareministeren ”skulle sige det, som det var og erkende sandheden”. Der findes flere metaforer for samme budskab, såsom: Riv plasteret af, gøre rent bord mv. Alt sammen eufemismer for at sige sandheden og erkende fejlen. Sms'en var en reference tilbage til telefonsamtalerne, hvor budskabet var: ”Sig det nu, som det er!”

Forevist den videre sms-korrespondance samme aften mellem hende og Henrik Studsgaard, således som den fremstår på Henrik Studsgaards telefon, (tillægsekstrakt 3, s. 1127):

”...

[Henrik Studsgaard] kl. 19.58:

Lige om lidt – vi skal lige have godkendt og præciseret brev til minkavlerne

[Barbara Bertelsen] kl. 20.00:

Fint

[Barbara Bertelsen] kl. 20.02:

Max ydmyghed. Hører hele tiden linjer fra jeres folk/SR, der prøver at komme uden om selv at tage ansvaret på sig. Jeres ministers eneste chance for at vende denne er imidlertid at tage den oprigtigt og helhjertet på sig. Enhver rest af hidtidige transperente forsøg på at kaste den videre på andre – herunder regeringen bredt og dermed stm – kommer jo til at ramme ham selv endnu hårdere.

...”

og forespurgt, om man kan spore en utålmodighed hos hende, har hun forklaret, at hun ønsker at præcisere, at korrespondancen angik præcisering af mink-brevet. Hun blev ringet op af Martin Justesen, som havde talt med sin SR-kollega i Miljø- og Fødevareministeriet, Søren Andersen. Statsministeren ville risikere at skulle undsige Mogens Jensen dagen efter i Folketinget, hvilket ville ramme Mogens Jensen endnu hårdere. Det var baggrunden for sms'en kl. 20.02.

Forevist den videre sms-korrespondance samme aften mellem hende og Henrik Studsgaard, således som den fremstår på Henrik Studsgaards telefon, (tillægsekstrakt 3, s. 1127):

”...

[Barbara Bertelsen] kl. 20.06:

Nok vigtigt, at du propper ham virkelig klart. Hidtil har vi kun hørt ham skyde på andre ...enten direkte eller slet skjult

prepper [ukendt Smiley-emoji]

[Henrik Studsgaard] kl. 20.06

[Smiley-emoji og Thumbs Up-emoji]

...”

har hun forklaret, at sms-en kl. 20.06 ikke angik KU-mødet mandag den 3. november 2020. Sms-en angik alene kommunikationen til minkavlerne. Den handlede om, at ministeren skulle ”gøre rent bord”. Sms'en var et forsøg på at hjælpe Henrik Studsgaards minister. Brevet til minkavlerne kunne i hendes optik kun læses efter sin ordlyd. Hun henviser herved til, at ordet ”skal” fremgik flere steder i brevet. Adspurgt til vendingen: ”man har gemt sig i regeringen”, ønskede hun på ny at henvise til den tidligere nævnte presselinje i Miljø- og Fødevareministeriet søndag aften den 8. november 2020 [ekstrakten, s. 3327, gengivet ovenfor], hvori der gjordes brug af ordene ”regeringen” og ”man”. Det

fremstod som om, at Miljø- og Fødevareministeriet meldte ud kollektivt på regeringens vegne. Kommunikationen var ikke retvisende.

Forevist den videre sms-korrespondance samme aften mandag den 9. november 2020 kl. 23.23 med Henrik Studsgaard, således som den fremstår på Henrik Studsgaards telefon, (tillægsekstrakt 3, s. 1129):

”...

[Barbara Bertelsen] kl. 23.36:

Det er meget, meget skidt det her. Ægte tillidsbrud

...”,

og forespurgt til, hvilket tillidsbrud der var tale om, forklarede hun, at det igen handlede om at få sagt det, som det var. Hun ønsker i den forbindelse at henlede kommissionens opmærksomhed på sin sms sendt lige over midnat den 10. november 2020 til Henrik Studsgaard, (tillægsekstrakt 3, s. 1129), hvori hun netop skrev:

”...

[Barbara Bertelsen] kl. 00.01:

Illustrerer vigtigheden af, at I får gjort rent bord og bare sagt det som det er

...”

Det var en alvorlig situation både i forhold til minkavlerne, rent politisk og i forhold til offentligheden. Hun ønsker i den anledning videre at henvise til den videre sms-korrespondance mellem hende og Henrik Studsgaard samme nat over midnat (tillægsekstrakt 3, s. 1130-1131), hvoraf man kan se, at hun prøvede at hjælpe Henrik Studsgaard, som var i en vanskelig situation. Hun og Henrik Studsgaard delte en svær situation. Det er hendes opfattelse, at hun og Henrik Studsgaard - på det personlige plan – som følge af hele kriseforløbet har en oplevelse af at være hinandens krigskammerater. Hun medgiver, at ”følelserne var uden på tøjet” i sms-korrespondancen, men det var også en meget vanskelig situation.

Forevist sms-korrespondancen mellem hende og Henrik Studsgaard tirsdag den 10. november 2020 kl. 8.58 og frem, således som den fremstår på Henrik Studsgaards telefon, (tillægsekstrakt 3, s. 1131):

”...

[Barbara Bertelsen] kl. 8.58:

Han taler stadig om ”vi” og ”regeringen”?

[Barbara Bertelsen] kl. 9.14:

Fra Pelle:

Afgørende MFVM får deres opdaterede brev på deres hjemmeside nu. Blødningen fortsætter bare

[Henrik Studsgaard] kl. 09.16:

Mogens vil gerne have ordet

[Henrik Studsgaard] kl. 09.23:

Har fat i direktøren i FVST og rykker ... de hopper på web. De ved det er NU NU. Giver melding så snart på

[Henrik Studsgaard] kl. 09.25:

Brevet også på Fødevarestyrelsens hjemmeside nu

[Barbara Bertelsen] kl. 9.26:

Skal også på jeres egen!

...”,

bekræftede hun, at korrespondancen angik brevet til minkavlerne. Hun kan huske, at hun ringede til Henrik Studsgaard tirsdag morgen den 10. november 2020 på vej ind i Prins Jørgens Gaard – vist nok på vej til et KU-møde eller et andet møde. Hun ringede op for at tjekke op på, om brevet var sendt. Henrik Studsgaard oplyste, at brevet ikke var sendt endnu. Hun blev noget overrasket herover. Hun var rimelig direkte i sit budskab til Henrik Studsgaard. Hun sagde: ”Det skal være NU”. Sms-korrespondancen blev sendt i forlængelse af telefonsamtalen. Sms-korrespondancen angik korrektion af minkbrevet og korrektion af budskabet til minkavlerne. Minkavlerne skulle oplyses om, at der ikke var hjemmel. Sms-korrespondancen angik ikke KU-mødet den 3. november 2020.

Hun blev forevist korrespondance i tilknytning til Fødevareministeriets udarbejdelse af redegørelse til Folketinget, hvorunder Statsministeriet fremkom med bidrag. I mailkorrespondancen fremkom hun med bemærkninger til KU-beslutningen den 3. november 2020, (ekstrakten s. 3919-3920 samt s. 3923):

”...

Fra: Barbara Bertelsen ...

Dato: 11. november 2020 kl. 10.34.26 CET

Til: Pelle Pape ..., Christian Liebing ...

Emne: Ang: Til PPA: Haster - Obs.-punkter ift. aftaletekst om mink - fristen var kl. 10

Teksten er faktisk helt forkert.

Der blev på KU den 3/11 netop eksplicit besluttet IKKE hverken helt eller delvist at lukke minkavl i DK. Det fremgik i øvrigt af et bilag til KU-sagen, at dette ville forudsætte overvejelser om hjemmel.

Som jeg nævnte i går i forbindelse med spørgetimen, Christian, var det, der blev besluttet den 3/11 at alle resterende mink skulle aflives - udover de på det tidspunkt 1,3 mink som allerede da var aflive.

På pressemødet den 4/11 var det også budskabet om aflivning af alle mink, der blev givet. Og erhvervsministeren sagde sågar - helt i overensstemmelse med KU-beslutningen - at der ikke var tale om at lukke erhvervet.

Som jeg forstår det, har ministerierne i forlængelse af beslutningen om at aflive alle mink vurderet, at et relevant redskab for den fremrettede håndtering under pandemien er en ministertid indstilling af minkavl. Et sådant redskab stod det klart allerede i KU-sagen ville kræve lovhjemmel. Men det var ikke en beslutning, der blev truffet i KU 3/11 eller kommunikeret på pressemødet 4/11.

...

Fra: Karen Nilaus ...

Dato: 11. november 2020 kl. 10.01.33 CET

Til: Pelle Pape ..., Carsten Madsen ...

Cc: Johan Philip Zilmer-Bülöw ..., Trine Lassen Zepernick ..., Kristian Kjærgaard Hansen ...

Emne: Til PPA: Haster - Obs.-punkter ift. aftaletekst om mink - fristen var kl. 10

Prioritet: Høj

Hej Pelle,

Christian og jeg har tre obs-punkter i aftaleteksten om mink (fremhævet med gult i vedhæftede):

• s. 6: **Redegørelsen:** "Aftalepartierne noterer sig, at regeringen vil fremlægge en redegørelse d. 15. november om regeringens beslutningsgrundlag, herunder forskningsmæssige resultater og anbefalinger. Regeringen vil desuden stille op til høring om redegørelsen i Folketinget. Høringen overredagørelsen skal finde sted mandag d. 16. november inden 3. behandlingen af lovforslag om Lov om aflivning og midlertidig forbud mod hold af mink med henblik på at give større indsigt i beslutningsgrundlaget."

Står det ok? Carsten, har du bemærkninger?

• s. 2: fremgår at produktionen indstilles: "På den baggrund besluttede regeringen den 3. november 2020, at alle mink på danske minkfarme skal aflives (inkl. avlsdyr), og at produktionen skal indstilles, herunder i en årrække at forbyde genindsættelse af nye mink, i første omgang indtil 31. december 2021, af hensyn til den danske folkesundhed og for at forhindre, at Danmark bliver arnestedet for en ny global pandemi."

BBB var ifm. spørgetimen obs. på at vi ikke sagde, at erhvervet lukkede. Indstiller, at det står "produktionen skal indstilles midlertidigt".

• s. 3: mink erhvervet omtales som de facto permanent lukket: "Der skal etableres en særlig kompensationsordning for de danske minkavlere, der tager højde for, at aflivningen af alle danske mink sætter erhvervet i en helt særlig situation, der de facto forventes at betyde en permanent nedlukning af erhvervet som sådan, herunder den aktuelle infrastruktur i erhvervet."

BBB var ifm. spørgetimen obs. på at vi ikke sagde, at erhvervet lukkede. Indstiller at det bliver rettet/slettet.

OK til tekst om redegørelse?

OK til at få dot 2 og 3 tilpasset?

Bh Karen

...",

og forespurgt om, hvornår hun gjorde sig bekendt med KU-materialet, da det hendes mail kl. 10.34 synes at fremgå, at hun forholdt sig til oplysningerne i KU-sagens bilag 2 og 2a. Udspørgeren henviste herved bl.a. til sætningen: "Det fremgik i øvrigt af et bilag til KU-sagen, at dette ville forudsætte overvejelser om hjemmel."

Hertil forklarede hun, at Statsministeriet den 11. november 2020 var i "fuld krisemode" i forhold til hjemmelsspørgsmålet, hvilket også fremgår af Karen Nilaus' mail kl. 10.01. Det var vigtigt, at en redegørelse til Folketinget ikke indeholdt "forkerte" oplysninger om forløbet på KU-mødet den 3.

november 2020. Det var vigtigt, at man ikke uforvarende kom til at beskrive oplysninger mv., som man først havde fået kendskab til efter KU-mødet. Det er korrekt, at Statsministeriet den 11. november 2020 havde haft anledning til at "læse på lektien", altså indholdet af bilag 2 og 2a. Hendes sætning: "Det fremgik i øvrigt af et bilag til KU-sagen, at dette ville forudsætte overvejelser om hjemmel", skrev hun på baggrund af den viden, hun havde fået ved den efterfølgende gennemlæsning af bilag 2 og 2a. Det er kontrafaktisk. Supplerende adspurgt af kommissionen, om sætningen efter sit indhold kan forstås således, at man rent faktisk havde den pågældende viden på KU-mødet den 3. november 2020, svarede hun, at hun godt kan se, at sætningen kan forstås således. Hun skrev sætningen "after the facts", og for at hendes medarbejdere skulle være opmærksomme på, at de ikke kom til at indføre oplysninger mv. i redegørelsen, som man først havde vished om på bagkant af mødet.

Forvist den videre sms-korrespondance torsdag den 12. november 2020 mellem hende og Henrik Studsgaard, således som den fremstår på Henrik Studsgaards telefon, (tillægsekstrakt, s. 1113):

"...

[Barbara Bertelsen] kl. 07.50:

I er gået i en fælde – I må redde os ud af den

[Henrik Studsgaard] kl. 07.53:

Vi er ikke gået i en fælde – jeg havde fat i Per da vi fik SSI's vurdering af de 56000 og sagde det her var giftigt – og derfra koordinerede han det videre

Men jeg arbejder på højtryk for at hjælpe med at løse problemet

[Barbara Bertelsen] kl. 07.50:

I to skal redde den her sammen nu. I skyder på hinanden begge to. Men det er jeres begges ansvar! Og det er regeringens liv

..."

og adspurgt om, hvilken "fælde" der er tale om, har hun forklaret, at på KU-mødet var der en drøftelse af, om det var muligt at bevare avlsdyr, hvilket ikke var muligt. Der var også drøftelse af, om det var muligt at bevare af en mindre genbank, men den mulighed var blevet afvist af erhvervet. I Erhvervsministeriet blev der efterfølgende på ny rejst spørgsmål om en genbank/en genpulje. Problemet var, at der havde været en kommunikation, hvori der var sket forveksling af forskellen på en bevarelse af avlsdyr ctr. en gen-bank. Kommunikationen kunne forstå således, så det så ud som om, at man havde siddet muligheden for bevarelse af avlsdyr overhørig. Det var ikke tilfældet, da der havde været en diskussion herom på KU-mødet. Det var denne kommunikation mv., som hendes sms'er angik.

Udspørgeren bemærkede, at det virker som om, at hun tog nogle "store ord i sin mund", da hun i sms'en kl. 07.50 skrev: "Og det er regeringens liv". Hertil svarede hun, at hun sendte sms'en på et tidspunkt, hvor det hele stod i våde med ministerstorm mv. Man var i absolut højeste "krisemode". Der var jo også en minister som røg. Hendes sprogbrug skal ses i den kontekst. "Aben skulle ikke skubbes frem og tilbage". I stedet for skulle man stå ved det, som var sagt og gjort. Hun ville under normale omstændigheder ikke gøre brug af sådant ordvalg mv.

Udspørgeren ønskede at vende sig mod arbejdet med udarbejdelse af redegørelsen af 18. november 2020 til Folketinget. Forevist det udkast til redegørelse til Folketinget, som Katrine Holst sendte til hende ved mail sendt den 18. november 2020 kl. 09.07, (ekstrakten, s. 4893-4894):

”...

Statsministeriet oplyser følgende vedrørende forløbet fra den 2. – 10. november 2020.

Den 2. november 2020

Den 2. november om aftenen orienterer Sundheds- og Ældreministeriets departementschef Statsministeriets departementschef om, at Statens Serum Institut har fundet en mutation, der udviser nedsat følsomhed over for antistoffer, hvilket risikerer at påvirke effekten af en fremtidig vaccine. Statsministeriets departementschef beder departementscheferne i Sundheds- og Ældreministeriet, Miljø- og Fødevareministeriet, Justitsministeriet, Erhvervsministeriet og Finansministeriet om straks at mødes med de relevante myndigheder med henblik på at vurdere situationen og den videre håndtering. Statsministeren orienteres herom.

Den 3. november 2020

Den 3. november er der møde mellem departementscheferne samt enkelte medarbejdere fra Statsministeriet, Sundheds- og Ældreministeriet, Justitsministeriet, Miljø- og Fødevareministeriet, Erhvervsministeriet og Finansministeriet. På mødet aftales, at der skal udarbejdes et skriftligt beslutningsgrundlag, og at sagen skal drøftes samme aften i Regeringens Koordinationsudvalg.

Statsministeriet modtager sagen til drøftelse i Regeringens Koordinationsudvalg fra Justitsministerie og Miljø- og Fødevareministeriet og udsender den efter vanlig praksis til de ministerier, der skal deltage i drøftelsen.

Den 4. november 2020

Statsministeriet sender udkast til statsministerens indledning til pressemødet til faktatjek i Justitsministeriet, Miljø- og Fødevareministeriet, Sundheds- og Ældreministeriet og Erhvervsministeriet. Indledning clears af de pågældende ministerier.

...”;

har hun forklaret, at det var Katrine Holst, som arbejder i Statsministeriets juridiske afdeling, som var pennefører på bidraget. Statsministeriet fremkom med input til redegørelsen for så vidt angår den del af processen, som angik Statsministeriet. Forespurgt til beskrivelsen af forløbet den 3. november 2020 og forespurgt, om det var tanken, at der skulle udarbejdes et ”skriftligt beslutningsgrundlag”, har hun forklaret, at det er korrekt, da der blev bestilt materiale på departementschefmødet kl. 14.45. Forespurgt om sætningen:

”...

Statsministeriet modtager sagen til drøftelse i Regeringens Koordinationsudvalg fra Justitsministerie og Miljø- og Fødevareministeriet og udsender den efter vanlig praksis til de ministerier, der skal deltage i drøftelsen.

...”;

er fyldestgørende for det arbejde, som pågik i løbet af den 3. november 2020, svarede hun, at hun ønsker at henlede kommissionens opmærksomhed på det endelige indhold i Miljø- og Fødevareministeriets redegørelse af 18. november 2020, hvoraf det ses, at Statsministeriets bidrag er indarbejdet af skribenterne i Miljø- og Fødevareministeriet, (ekstrakten s. 4986f, herunder s. 4993-4994):

”...

Der udsendes ad flere omgange om aftenen den 3. november materiale til mødet i Koordinationsudvalget. Statsministeriet modtager sagen til drøftelse i Regeringens Koordinationsudvalg fra Justitsministeriet og Miljø- og Fødevareministeriet og udsender den efter vanlig praksis til de ministerier, der skal deltage i drøftelsen. Det endelige materiale fremsendes kort før mødet. Materialet vedrører generelt håndtering af den aktuelle situation i lyset af seruminstituttets risikovurdering fra samme dag. Det bemærkes i materialet, at iværksættelse af en nødplan for aflivning af mink udarbejdet i regi af NOST vurderes at ville forudsætte fravigelse fra en række gældende regler og retningslinjer på miljø- og dyreområdet. Der er ikke i materialet nogen omtale af spørgsmålet om hjemmel til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet.

...”

Kommissionen forespurgte, hvorvidt det pågældende afsnit tog sigte på bilaget til KU-sagen og ikke på selve coveret, svarede hun, at afsnittet – når man ser det i kontekst med det efterfølgende afsnit – angik bilaget til regeringssagen.

Kommissionens udspørger ønskede i den forbindelse at forevise et af de følgende afsnit i Miljø- og Fødevareministeriets endelige redegørelse (ekstrakten s. 4986f, herunder s. 4994):

”...

Spørgsmålet om hjemmel til aflivning blev ikke bragt op på mødet. Derimod drøftes spørgsmålet om hjemmel til midlertidig eller varig nedlukning af erhvervet og økonomisk kompensation i den forbindelse. Drøftelserne vedrørte i øvrigt en lang række spørgsmål af praktisk, økonomisk, retlig og politisk karakter, herunder kommunikation i forhold til udlandet, og havde endvidere fokus på nedlukning af Nordjylland med henblik på inddæmning af smittespredning.

...”

og forespurgt, om det anførte svarer til det, som hun har forklaret for kommissionen i dag. Hertil har hun forklaret, at det er hendes opfattelse, at afsnittet er dækkende for det passerede. Minkerhvervet, kompensation mv. ”var i rummet under mødet”. Det blev eksplicit sagt på KU-mødet, at man ikke ville forbyde minkavl, og i lovforslaget (L77 om aflivning og midlertidigt forbud mod hold af mink) blev det indarbejdet, at det ikke er forsvarligt med minkavl under en pandemi. Det er gentaget i det nye lovforslag L 81 fra november 2021. Mødedeltagerne ønskede ikke at afskære muligheden for minkavl fremadrettet, velvidende at der er en usikkerhed om, hvorvidt det er muligt. Det fremgår udtrykkeligt af bemærkningerne til såvel L77 og L81, at der alene er tale om et midlertidigt forbud.

Supplerende adspurgt af kommissionen, forklarede hun, at hun ikke kan huske, hvem der tog initiativ til udarbejdelse af redegørelsen til Folketinget. Måske der var fremsat et krav herom fra politisk side. Det ville dog heller ikke være usædvanligt, hvis Statsministeriet i en sådan situation tilkendegav, at det ville være en god idé at få udarbejdet en redegørelse.

Udspørgeren ønskede afslutningsvis at stille hende spørgsmål til indstillinger mv. af sin arbejdsmobiltelefon. Det er blevet oplyst til kommissionen, at hendes arbejdsmobiltelefon er opsat således, at der sker automatisk sletning af sms'er efter 30 dage. På et pressemøde den 3. november 2021 oplyste

statsministeren, at Barbara Bertelsen havde rådgivet statsministeren om opsætning af statsministerens telefon på samme vis ud fra et sikkerhedshensyn.

Hertil har hun forklaret, at hun kan bekræfte, at hun rådgav statsministeren om opsætning af statsministerens mobiltelefon med automatisk sletning af sms'er i sommeren 2020. Hendes rådgivning skal ses i lyset af, at hun selv har haft en tilsvarende indstilling på sin egen mobiltelefon siden 2018-2019; forud herfor foretog hun løbende manuel sletning. Indtil den aktuelle kommissionsundersøgelse har hun anset sms'er som en risiko i forhold til informationssikkerhed, idet sms'er udgør en risiko for hacking og læk. Sms'er ligger udenfor telefonens sikkerhedsmæssige "skal"; der er således risiko for, at sms'erne kan tilgås af udefrakommende, hvis telefonen bliver stjålet eller tabs. Hun var meget optaget heraf i sin sidste tid som departementschef i Justitsministeriet, og hun tog denne bekymring med sig, da hun blev departementschef i Statsministeriet. Hun havde i sommeren 2020 en samtale om sms'er med statsministeren, hvorunder Martin Justesen var til stede. Det var nogenlunde samtidig med, at Statsministeriet fik en ny sikkerhedsafdeling i Statsministeriet med ny IT-chef mv. Der blev i den sammenhæng iværksat ny politik i forhold til mobiltelefoner. Hun ved ikke, hvem der foretog opsætningen af statsministerens telefon. Martin Justesen fik i samme forbindelse opsat sin telefon på samme vis. Pelle Pape, Johan Legarth og hun havde længe haft en opsætning med automatisk sletning af sms'er.

Hun medgiver, at man bl.a. som følge af denne kommissions arbejde er nødsaget til et paradigmeskift i forhold til håndtering mv. af mobiltelefoner og sms'er på Slotsholmen.

Foreholdt, at der allerede i november 2020 i Folketinget blev taget skridt til nedsættelse af en kommission til undersøgelse af forløbet i forhold til regeringsbeslutningen den 3. november 2020, og forespurgt, om hun i den anledning overvejede at ændre indstillingen om automatisk sletning af sms'er på sin telefon, svarede hun, at det tænkte hun ikke over. Hun havde fuld fokus på håndtering af pandemien. Der har ikke i tidligere kommissionsundersøgelser været så megen fokus sms'er, men hun medgiver, at denne kommissions undersøgelsesforløb har vist, at sms'er har relevans for et undersøgelsesforløb. Hun ville meget gerne have haft sine egne sms'er til brug for kommissionens undersøgelse. Hun tænkte slet ikke ind i et revisionsspor. Hun arbejdede i døgndrift med nye nedlukninger mv.

Supplerende adspurgt af kommissionen, om hun i sommeren 2020 i stedet kunne eller burde have tilrådt statsministeren til at gøre brug af mails i stedet for sms i sin kommunikation, henset til, at mails ligger "indenfor telefonens skal", svarede hun, at retrospektivt set kunne hun godt have gjort dette. Hun kan godt forestille sig, at man i centraladministrationen i videre omfang bør gøre brug af mails frem for sms fremadrettet, netop henset til sikkerheden. Mails vil altid kunne genskabes via central server.

Adspurgt af advokat Jacob Goldschmidt, som er bisidder for Tejs Binderup og Paolo Drostby, om afdelingschefmødet onsdag den 4. november 2020 om formiddagen, forklarede hun, at hun ikke havde kendskab til mødet. Hun vidste, at der var gang i "maskinrummene". Hun blev ikke onsdag den 4. november 2020 gjort bekendt med, at der på afdelingschefmødet havde været om nogen form for dialog om hjemmel. Hun hørte først om hjemmel søndag aften den 8. november 2020. Hun var heller ikke bekendt med, at Justitsministeriet den 5. november 2020 havde tilkendegivet, at Justitsministeriet ikke ville underkende Miljø-og Fødevareministeriets vurdering af hjemmel. Hun var heller ikke bekendt med, at der torsdag den 5. november 2020 blev iværksat arbejde med et hastelovforslag.

Adspurgt af advokat Arvid Andersen, som er bisidder til Uffe Stormly, har hun forklaret, at hun ikke har deltaget i møder i NOST'en i sin egenskab som departementschef; heller ikke i relation til mink.

Supplerende adspurgt af kommissionen og foreholdt, at det fremgår af materialet og afhøringerne i kommissionen, at der i forlængelse af KU-mødet tirsdag den 3. november 2020 var en vis forvirring og uenighed i fagministerierne om, hvilket fagministerium, som havde ressortansvaret for udarbejdelse af ny lovgivning, og forespurgt, hvem der skal afgøre en evt. uenighed, forklarede hun, at Sundhedsministeriet har ansvar for ansvaret for Sundhedsministeriets område. Miljø- og Fødevareministeriet har ansvaret for sit område. Justitsministeriet har en vis rådgivende funktion i forhold til øvrige fagministerier. Justitsministeriet kan således i et vist omfang bistå, hjælpe og vejlede. I sidste ende er det domstolene, som må afgøre en fortolkning af ressortansvar. I den konkrete sag var det Miljø- og Fødevareministeriet, som havde ansvaret for dyrehåndtering og nedslagning. Sundhedsministeriet havde ansvaret for det rent sundhedsmæssige. Statsministeriet har alene ansvaret for fastlæggelse af det generelle ressortansvar i de enkelte fagministerier; det sker i forbindelse med indstilling til kongelig resolution. Statsministeriet har derimod ingen rolle i - eller ansvar for - afklaring mv. af en eventuel uenighed imellem fagministerierne om ansvar mv. for lovgivning indenfor et givet område. En eventuel uenighed om ansvar mv. i forhold til et fagligt faktum må håndteres af fagministerierne indbyrdes. Hun ønsker at tilføje, at Justitsministeriets evt. koordinerende funktion i forhold til lovgivning ikke ændrer på, at ressortansvaret ligger i fagministeriet. Barbara Bertelsens bisidder ønskede i den anledning af henlede opmærksomheden på indholdet af Statsministeriets brev af 6. oktober 2021 til kommissionen, hvoraf fremgår blandt andet (tillægsekstrakt 6, s. 153):

”...

Det ministerium, der har det primære ressortansvar for sagen, har det overordnede ansvar for det skriftlige materiale og for koordinationsprocessen om udarbejdelsen af det. Ministeriet udarbejder et udkast til cover og eventuelt øvrigt materiale og sender det til de andre involverede ministerier til bemærkninger og godkendelse. Eventuel tvivl om, hvilket ministerium der skal være ansvarlig for udkastet, afklares af Statsministeriet.

...”

Adspurgt af kommissionen om organisering af Beredskabsafdelingen i Justitsministeriet, etablering af det nye regeringsudvalg, CU-udvalg mv., har hun forklaret, at Statsministeriet som regel kun deltager i CU-udvalget som observatør med det formål at afklare, om en sag skal for KU-udvalget. Hun har som tidligere forklaret kun deltaget i få CU-møder. Forespurgt, om regeringens sikkerhedsudvalg har haft en strategisk rolle under coronapandemien, har hun forklaret, at den mere strategiske håndtering af pandemien overgik til regeringens nye CU-udvalg. Det skyldes, at det ”klassiske sikkerhedsudvalg” alene består af repræsentanter fra Statsministeriet, Finansministeriet, Udenrigsministeriet, Justitsministeriet og Forsvarsministeriet, hvor CU-udvalget består af repræsentanter for flere andre fagministerier. CU-udvalget har kørt de løbende sager under pandemien; hvis en sag har krævet en mere kritisk håndtering, så er dette sket ad hoc af enten ØU eller KU. NOST'en rapporterer normalt til Rigspolitiet. Hun er ikke helt klar over, hvorledes der er sket afrapportering fra NOST'en i forhold til corona i mink. Der har derudover løbende været afholdt møder på kryds og tværs under pandemien; der har bl.a. været et fast forum for beredskab, hvori hun, Kåre Mølbak, Søren Brostrøm, rigspolitichefen m.fl. har deltaget. Disse møder har været arrangeret af Statsministeriet.

Adspurgt af kommissionen om Statsministeriets mere generelle rolle mv. i regeringens krisestyring under coronapandemien, har hun forklaret, at Statsministeriet under pandemien har reageret både

proaktivt og reaktivt i forhold til krisestyring; i forhold til mink var det reaktivt hele vejen igennem i juni-2020-forløbet, under ØU-forløbet, men også helt frem til den 2. november 2020. I den periode var det fagministerierne, som underrettede Statsministeriet om situationen mv. Når et vist risikoniveau nås, er Statsministeriet nødsaget til at gå ind og foretage en prioritering.

Foreholdt udsagn mv. i den såkaldte ”Grønnegårds-rapport”, (Håndteringen af covid-19 i foråret 2020 – Rapport afgivet af Folketingets Udvalg for Forretningsorden nedsatte udredningsgruppe vedr. håndteringen af covid-19), hvori der bl.a. gives udtryk for en centralisering af magten i Statsministeriet, og forespurgt, om rapportens udsagn mv. har givet Statsministeriet anledning til overvejelse i forhold kursændring mv., har hun forklaret, at regeringen og Statsministeriet i pandemiens initiale fase i januar, februar og marts 2020 handlede ud fra de ”forhånden værende søms princip”. Der opstod hurtigt en erkendelse af, at det var nødvendigt at få opbygget en struktur, hvor bl.a. niveauet under departementschefniveau på Slotsholmen skulle styrkes. I den forbindelse blev Justitsministeriets Beredskabsafdeling etableret. Det gjorde det muligt for Statsministeriet henover sommeren og det tidlige efterår at beskæftige sig med andre dagsordener end corona, bl.a. reformspor, finanslov, klima mv. I samme periode blev CU-udvalget etableret. I tiden fra september-oktober 2020, hvor coronasmitten begyndte at stige, og frem til nedlukningen i 2020, blev Statsministeriet reaktiveret igen; denne gang dog understøttet af en mere formaliseret struktur mv. Det hele var meget svært i den initiale fase primo 2020.

Kommissionen foreviste Martin Justesens mail sendt onsdag den 11. november 2020 kl. 12.27 til Pelle Pape, Sophie Bremer og hende, som indeholdt en tekst til Mette Frederiksens facebook-side, (ekstrakten s. 3953):

”...

From: Martin Justesen

Sent: 11. november 2020 12:27

To: Pelle Pape[Pelle Pape]; Barbara Bertelsen[Barbara Bertelsen]; Sophie Bremer[Sophie Bremer]

Subject: endelig tekst til fb

Kære allesammen,

Jeg har nogle overvejelser om corona jeg gerne vil dele med dig. Og jeg håber du vil læse med. Sundhedsmyndighederne har lavet en risikovurdering om minkavl i Danmark. Vurderingen er meget klar. Der er en betydelig risiko for folkesundheden ved at have minkavl mens vi har corona i Danmark. Desværre. Både på grund af den store smitte blandt de mange mink i Danmark. På grund af mutation af virus fra mink. Og på grund af at foreløbige undersøgelser nu viser, at en af mutationerne udviser nedsat følsomhed overfor antistoffer. Det kan potentielt have betydning for en kommende vaccines effekt.

Når vi som regering modtager en så klar risikovurdering, mener vi ikke, vi kan gøre andet end at træffe den tunge beslutning at lade minkene aflive – også dem som ikke selv er smittede eller befinder sig i nærheden afsmittede besætninger. Det er en stor beslutning. Og den har store konsekvenser for alle dem der i dag lever af erhvervet og for de omkringliggende lokalsamfund. Beslutningen var ikke nem. Men folkesundheden må være det vigtigste. Ligesom det er helt afgørende, at vi over for omverdenen viser, at vi handler hurtigt og træffer de nødvendige valg. Alternativt risikerer vi alvorlige konsekvenser. Også for dansk eksport. Flere lande har allerede indført skærpede rejserestriktioner over for danske statsborgere.

Det viser sig efterfølgende, at der ikke var den nødvendige lovhjemmel til at aflive alle de mink, som ikke var smittede og ikke befandt sig i smittezonerne. Det er en klar fejl. Det kan slet ikke diskuteres. Og der er nu igangsat en redegørelse af forløbet. Sådan skal det være. Samtidig skal vi sikre de implicerede avlere en ordentlig kompensation. Vi skal hjælpe lokalområderne og vi skal have lovgivningen på plads. Alt det håber jeg på bred politisk opbakning til. Hurtigt. Også af hensyn til de mange danske virksomheder og eksporten. Det er helt afgørende, at vi i Danmark tager ansvar og løser de problemer der er.

Sagt lidt direkte; alt det her handler om folkesundheden. Corona er farlig, hvis den kommer ud af kontrol. Mange lande i Europa er hårdt ramt. Og store nedlukninger gennemføres. I Danmark har smittetallene stabiliseret sig. Takket være den brede befolknings opbakning. Jeg vil inderligt appellere til, at I bliver ved med at bekæmpe corona. Også selvom regeringen undervejs i det her lange forløb begår fejl. Det gør vi. Og det har vi gjort. Og jeg kan ikke garantere, at det ikke vil ske igen. Altså at vi begår fejl. Men du må stole på mig, når jeg siger, at alt hvad vi gør er for at få Danmark bedst muligt igennem den største krise siden 2. verdenskrig. Vi skal sikre at så få mennesker som muligt mister livet. Vi skal stadig forhindre sundhedsvæsenet i at bryde sammen. Og vi skal have kontrol over corona for at få dansk økonomi, virksomhederne og arbejdspladserne igennem den her svære tid.

Lige nu er Nordjylland under et voldsomt pres. Syv kommuner er underlagt store restriktioner. De er udmeldt frem til 3. december. Forhåbentligt kan nogle af restriktionerne løsnest tidligere – det afhænger af de løbende risikovurderinger fra sundhedsmyndighederne. Men det er klart, at regeringen har ikke nogen interesse i at fastholde restriktioner i længere tid end hvad der er nødvendigt.

Tak til alle der bakker op. Lige gyldig hvordan vi vender og drejer dette her, så handler det først og sidst om corona. Vi skal have den smitte der kommer fra minkene slået ned. I regeringen tager vi ansvaret for de fejl der begås. Men det må ikke betyde, at vi i Danmark mister kontrollen over smitten. Derfor er min opfordring til os alle: Hold fast og hold ved. Vi skal igennem den her pandemi. Og selvom der både er uenigheder undervejs og selvom der bliver begået fejl. Så er der behov for at vi som befolkning holder sammen og hjælper hinanden igennem krisen.

...”,

og forespurgt, om hun er enig i udsagnet: ”Det viser sig efterfølgende, at der ikke var den nødvendige lovhjemmel til at aflive alle de mink, som ikke var smittede og ikke befandt sig i smittezonerne. Det er en klar fejl. Det kan slet ikke diskuteres.”, har hun forklaret, at hun er enig i udsagnet i lyset af den retsopfattelse, som forelå den 11. november 2020. Hvis man på KU-mødet den 3. november 2020 havde vidst, at der ikke var hjemmel, så var budskabet om manglende hjemmel blot blevet kommunikeret på pressemødet. Hun ikke har nogen holdning til den retsopfattelse, som hendes bisidder samt bisidderne Lars Kjeldsen, Hanne Rahbæk og David Neutzsky-Wulff har redegjort for i et notat afleveret til kommissionen.

Forevist Tejs Binderups mail sendt den 21. november 2020, hvori Tejs Binderup skrev, at statsministeren på et KU-møde den 20. november 2020 skulle have antydnet, at Miljø- og Fødevarerministeriet havde forsøgt at liste et bilag ind i KU-sagen den 3. november 2020 (ekstrakten, s. 5182):

”...

Fra: Tejs Binderup

Til: Sarah Børner

Emne: VS: Nyeste udgave af Ø-sag

Dato: 21. november 2020 12:27:51

Vedhæftede filer: Forelæggelse Ø-format-sag om mulighederne for at genindsætte mink i 2021 {F2#22882311#9#22882285#1} KØ.docx

Kære Sarah

Blot til orientering og til historieskrivningen. Jeg kan se af redegørelsen, at det fremgår, at hjemmelsproblemer slet ikke har været drøftet d. 3. om eftermiddagen.

Da vi får besked på at lave en hurtig sag til KU om aftenen sender jeg dog vedlagte til JM, hvor hjemmelsspørgsmålet fremgår under den mindre indgribende løsning, mens det fsva den mere indgribende løsning blot fremgår, at det skal beskrives nærmere. På det tidspunkt er JM helt med på, at vi ikke mener, at der er hjemmel til at slå alle dyr ned, og det er noget jeg har drøftet med min kollega derovre flere gange.

Det var aftalen med JM, at vores ØU-bilag skulle blive til KU-sagen, men JM vendte så senere tilbage og bad om, at det blev til et bilag til KU-sagen, hvilket vi så fremsendte det som. Det er altså ikke MFVM – som antydte af stm'eren på KU i går – der har listet et bilag ind i KU-sagen.

Det var på direkte anmodning fra JM, som havde haft bilaget i "god tid", og var helt opmærksom på hjemmelsproblemet.

Grundlæggende mener jer altså ikke det er korrekt, når Paolo P. og JM i redegørelsen skriver, at:

I løbet af den 3. november er en række ministerier involveret i udarbejdelsen af materialet til mødet i Koordinationsudvalget samme aften, herunder Erhvervsministeriet, Finansministeriet, Justitsministeriet, Miljø- og Fødevareministeriet og Sundheds- og Ældreministeriet. Der ses ikke i den forbindelse at have været drøftelser af spørgsmålet om hjemmel til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet.

Vh

Tejs

...”,

og forespurgt om, at hvorvidt der skulle være sagt noget om at liste bilag ind. Hertil svarede hun, at hun har "ransaget sin hjerne". Hun kan ikke huske, at det er sket. Hun kan huske, at statsministeren havde en generel italesættelse af, at der kom for mange halv-fabrikata-bilag med til regeringsmøder. Hun mener ikke, at det var bagud skuen.

Supplerende adspurgt af kommissionen om pligten til at foretage indberetning til WHO m.fl. har hun forklaret, at der påhviler Danmark en pligt til at foretage indberetning. Det kunne forudses, at der i samme øjeblik ville komme international omtale af mutationen. Derfor udarbejdede man et beredskab i Udenrigsministeriet. Hun ønsker i den forbindelse at henlede kommissionens opmærksomhed på drøftelserne under det brief i Miljø- og Fødevareministeriet den 3. november 2020 i forlængelse af KU-mødet, hvorunder man var opmærksom på, at der skulle reageres troværdigt internationalt, (ekstrakten s. 2139). Der skulle reageres nogenlunde samtidig med indberetning. Under et pressemøde den 7. november 2020 tilkendegav en WHO-repræsentant, at Danmark ikke var et nyt Wuhan, netop fordi Danmark var i kontrol og handlede. Briterne nåede kortvarigt at stoppe for indrejse fra Danmark, men man fik det stoppet, så det ikke spredte sig til øvrige lande.

Supplerende adspurgt af advokat Jacob Goldschmidt, som er bisidder for Tejs Binderup og Paolo Drostby, om de to departementschefmøder den 3. november 2020 og hendes reaktion på Statens Se-

rum Instituts risikovurdering, har hun forklaret, at hun først så den endelige risikovurdering fra Statens Serum Institut relativt kort tid forud for KU-mødet. Hun kan ikke huske, hvornår hun tænkte, at nedslagning af alle mink var en nødvendig følge af risikovurderingen.

Lisbeth Gro Nielsen

Lisbeth Gro Nielsen har – under afhøring i kommissionen den 25. november 2021 – forklaret blandt andet, at hun i efteråret 2020 var kontorchef i Justitsministeriets Koordinationskontor. Hun er uddannet som cand.jur. fra Aarhus Universitet i 2009. Koordinationskontoret blev oprettet i forbindelse med coronakrisens begyndelse. Kontoret varetager en tværgående koordinerende rolle mellem forskellige ministerier, herunder ved politiske udmeldinger, pressemøder, politiske forhandlinger og regeringsprocesser i forbindelse med coronahåndteringen. Justitsministeriets koordinationskontor har sammen med Sundhedsministeriet en koordinerende og kvalitetssikrende rolle for CU-sager. Koordinationskontoret bliver ligeledes involveret i KU- og ØU-sager, når sagerne har berøring med mange ministerier. Enkelte gange har Koordinationskontoret også koordineret en regeringssag, som et andet ministerium havde fagansvaret for. Koordinationskontoret bidrager med at stå for praktikken og logistikken for disse regeringssager, så de forskellige fagministerier kan fokusere på deres fagområde, og levere bidrag til Koordinationskontoret, som herefter samler sagen.

Adspurgt af kommissionen har hun forklaret, at Justitsministeriet i foråret 2020 og frem var meget involveret i coronahåndteringen, og embedsværket stod i ny situation med regeringssager, hvor samtlige ministerier ofte var involveret i sagerne. Justitsministeriet bidrog med koordineringen af disse sager, idet der var mange ministerier, herunder blandt andet Sundhedsministeriet, som havde meget travlt. Justitsministeriet varetog derfor nogle af de praktiske og koordinerende opgaver. Når der kom bidrag fra forskellige ministerier til regeringssager, samlede Justitsministeriet disse bidrag og stod for at sende bidragene ud til bemærkninger blandt relevante ministerier. Justitsministeriet aflastede således andre ministerier med koordineringen af sager samt kvalitetssikring. I denne situation var det ikke unormalt, at den koordinerende part ikke gik ned i indholdet af bilag til et cover. Et cover blev altid til i samarbejde med de involverede ministerier, idet de leverede bidrag og fik coveret til gennemsyn. Justitsministeriet stod for at lave den indledende ramme for flere regeringssager.

I efteråret 2020 refererede hun til Anne-Mette Lyhne Jensen (Justitsministeriet). Cecilie Birch (Justitsministeriet) arbejdede i Koordinationskontoret, og hun refererede til hende (Lisbeth Gro Nielsen). Hun, Anne-Mette Lyhne Jensen og Cecilie Birch var inde over koordineringen af regeringsudvalgssager, herunder i relation til coronasmitte blandt mink. Det var primært hende, der skrev coveret til KU-sagen af 3. november 2020 på baggrund af input fra de relevante fagministerier.

Forevist Søs Schack Nielsens mail af 1. oktober 2020 kl. 12.05 (ekstrakten s. 1025) til blandt andre hende, Anne-Mette Lyhne Jensen og Cecilie Birch med emnet ”Materiale pkt. 7 CU torsdag den 1. oktober kl. 14-15”:

”...

Kære alle

Vedhæftet er materiale til pkt. 7. Håndtering af COVID-19 i minkbesætninger.

Vi skal beklage sen udsendelse.

...”,

og forevist dokumentet ”Håndtering af coronasmitte i mink” af 1. oktober 2020 (ekstrakten s. 1026) har hun forklaret, at hun modtog materiale den 1. oktober 2020.

Forevist passage fra ”Kommenteret dagsorden til brug for møde i CU torsdag den 1. oktober 2020” (ekstrakten s. 1056):

”...

**KOMMENTERET DAGSORDEN
til brug for møde i CU torsdag den 1. oktober 2020**

7) ● Håndtering af coronasmitte i mink2

...”,

har hun forklaret, at dette var en intern håndakt til justitsministeren og Johan Legarth til brug for CU-mødet den 1. oktober 2020 kl. 14.00. Håndakten var udarbejdet på baggrund af coveret ”Håndtering af coronasmitte i mink” (ekstrakten s. 1026). Justitsministeriet var ikke involveret i CU-sagen af 1. oktober 2020. De fik den 30. september 2020 besked om, at mink skulle på dagsorden op CU-mødet den 1. oktober 2020.

Forevist passage fra coveret ”Håndtering af coronasmitte i mink” af 1. oktober 2020 (ekstrakten s. 1026-1028):

”...

Miljø- og Fødevareministeriet
Sundheds- og Ældreministeriet
[Finansministeriet]
[Erhvervsministeriet]

...

Skulle smitteudviklingen udvikle sig yderligere, vil mere vidtgående tiltag, som for eksempel aflivning af alle mink i Danmark, evt. kombineret med et midlertidigt eller permanent forbud mod hold og avl af mink, kunne overvejes. En sådan beslutning vil dog have en væsentligt større erhvervs- og samfundsmæssige konsekvenser. Det skønnes foreløbigt, at de samlede erhvervsøkonomiske omkostninger til erstatning af aflivede mink, samt tabt værdi af bygninger og inventar, lønomkostninger og tabte driftsomkostninger etc. vil beløbe sig til 6-11 mia. kr., afhængigt af værdisættelsen af tabt indtjening, hvilket vil skulle afklares nærmere. MFVM vurderer endvidere, at et sådant tiltag forudsætter ændret lovgivning på området.

...

MFVM, JM og SUM forbereder den tekniske afklaring af det fornødne lovgrundlag, såfremt der sidenhen måtte træffes beslutning om aflivning af alle minkbesætninger i et geografisk område eller i hele landet.

...”,

og forevist passage fra ”Kommenteret dagsorden til brug for møde i CU torsdag den 1. oktober 2020” (ekstrakten s. 1057-1058):

”...

Det indstilles på den baggrund i sagen, at:

- Der på baggrund de foreliggende risikovurderinger iværksættes en aflivning af alle minkbesætninger, der er (1) konstateret COVID-19-smittede, (2) er under mistanke for COVID-19-smitte, og (3) geografisk er lokaliseret inden for en radius af 7,8 km fra en smittet eller smittemistænkt besætning.
- COVID-19 smitteudviklingen fortsat følges nøje, og at regeringen vil blive forelagt et nyt beslutningsoplæg, såfremt de faglige myndigheder vurderer, at smitteudvikling i minkbesætninger skulle give behov for iværksættelse af yderligere tiltag.

Det bemærkes, at Justitsministeriet ikke har været involveret i udarbejdelsen af sagen, men at Justitsministeriet gerne bistår med den tekniske afklaring af det fornødne lovgrundlag – som der også lægges op til i sagen – såfremt der sidenhen måtte træffes beslutning om aflivning af alle minkbesætninger i et geografisk område eller i hele landet.

...”,

har hun forklaret, at håndakten var en fyldestgørende redegørelse af, hvad de i koordinationskontoret mente var nødvendigt at gøre Nick Hækkerup bekendt med fra CU-sagen af 1. oktober 2020. Koordinationskontoret interesserede sig ikke på dette tidspunkt for, hvorvidt der var hjemmel til at aflive samtlige mink i Danmark. Justitsministeren deltog i CU-møderne, hvilket var årsagen til, at de fik tilsendt CU-sagen. CU-sagen blev sendt ud to timer inden, CU-mødet den 1. oktober 2020 gik i gang. En håndakt til justitsministeren skal ikke gengive alt, hvad der står i sagen. Håndakten skal fremhæve det vigtigste. De gik ud fra, at Nick Hækkerup læste CU-sagen, men om han gjorde det, kom an på karakteren af sagen. Nick Hækkerup modtog den samlede CU-sag af 1. oktober 2020, herunder både cover og bilag. Hun ved ikke, om Nick Hækkerup læste CU-sagens cover og bilag.

Adspurgt af advokat Jacob Goldschmidt, bisidder for Tejs Binderup og Paolo Drostby, har hun forklaret, at de ikke lavede en fuld gengivelse af CU-sagen i håndakten til Nick Hækkerup.

Hun og Anne-Mette Lyhne Jensen arbejdede tæt sammen i denne periode, og de talte sammen mange gange i løbet af en arbejdsdag. De havde kontor ved siden af hinanden, og de deltog i mange møder sammen. De havde ligeledes meget telefonisk kontakt.

Forevist sms-korrespondance mellem Tejs Binderup og Anne-Mette Lyhne Jensen af den 22. oktober 2020 (tillægsekstrakt 2, s. 575):

”...

[Anne-Mette Lyhne Jensen]: ... skal sikre mig, at du har hørt melding fra højeste sted om, at minkene ska aflives nu...

[Tejs Binderup]: Jeg har ikke hørt noget.

...

[Anne-Mette Lyhne Jensen]: Der forsøges kontakt på DC niveau og ville varsle dig

...

[Anne-Mette Lyhne Jensen]: SST og SSI har rejst alvorlig bekymring omkring hastigheden i aflivninger overfor STM og os overfor CU

[Tejs Binderup]: Der var sgu da ikke så loyalt

...”,

har hun forklaret, at hun deltog i CU-mødet den 22. oktober 2020, hvor Johan Legarth havde en drøftelse med Barbara Bertelsen (Statsministeriet) efter CU-mødet. Hun var ikke en del af denne drøftelse, men hun var i rummet, da drøftelsen fandt sted. Anne-Mette Lyhne Jensen fortalte hende efterfølgende, at Johan Legarth og Barbara Bertelsen var bekymrede for, at aflivningen af coronasmittede mink gik for langsomt. Hun havde på daværende tidspunkt sit fokus et andet sted, idet man var ved at indføre andre restriktioner uden relation til mink.

Forevist Barbara Bertelsens sms af 2. november 2020 til Henrik Studsgaard (tillægsekstrakt 3, s. 1113):

”...

Barbara Bertelsen: Går ud fra, I også så den her i weekenden. Vi leger allerede med ilden med den svage eksekveringskraft.

...”,

har hun forklaret, at der var en generel bekymring i forhold til, hvorvidt mink blev aflivet i tilstrækkelig høj hastighed. Hun deltog i nogle møder i Sundhedsministeriet, hvor hun i margindrøftelserne af disse møder hørte sundhedsmyndighederne udtrykke denne bekymring. Ved margindrøftelser mener hun uformelle drøftelser umiddelbart før eller efter et møde.

Forevist Tejs Binderups mail af 3. november 2020 kl. 9. 35 (ekstrakten s. 1559) til Martin Ulrik Jensen, som tillige er sendt i kopi til Line Nørbæk (Erhvervsministeriet), Torben Skovgaard Andersen (Erhvervsministeriet), Asbjørn Brink (Finansministeriet), Annemarie Lauritsen (Finansministeriet), Paolo Drostby (Miljø- og Fødevarerministeriet), Dorthe Eberhardt Søndergaard (Sundhedsministeriet) og Anne-Mette Lyhne Jensen, med emnet ”Mink og kompensation”:

”...

Kære Martin

Som opfølgning på vores samtale i går, og så alle er opdaterede på planen herfra.

Vi arbejder aktuelt på en ØU-sag, som skal være i ØU i denne uge. Jo før jo bedre.

Den aktuelle ØU-sag vil indeholde kompensationssystem samt tempo tillæg, jf. bullit 1 i nedenstående. Denne del eksekverer vi dog på inden sagen rammer ØU, så det vil være ren orientering.

...

Imens ovenstående ØU-beslutninger eksekveres og der slås ned, og pelses ned, udarbejdes der en ny ØU-sag, så regeringen kan tage stilling til minkbranchens generelle fremtid. Umiddelbart er der to scenarier, som skal beskrives i denne sag:

- a. Kun avlsdyr i 2021, med dvalekompensation (bullit 3 nedenfor) og en omstillingspulje (bullit 4) til de minkavlere, som alligevel bliver nødt til at forlade erhvervet som følge af situationen. I spor a vil der bl.a. skulle tages stilling til, hvor mange avlsdyr der i givet fald skal have lov at være i 2021, hvordan de mest forsvarligt opbevares mv.
- b. Minkbranchen lukkes helt, med ekspropriation og dertilhørende erstatning (bullit 2), samt større omstillingspulje (bullit 4).

Uanset om man bevæger sig af spor a eller b vil der skulle skabes retlig hjemmel til at eksekvere beslutningen. Vi er enige i, at det vil skulle ind i epidemiloven. Regeringen vil så skulle tage stilling til, om

man vil lukke helt for muligheden for at starte op igen senere, eller om det skal være åbent. Et totalforbud mod minkproduktion vil skulle ind i MFVM-lovgivning.

Alle sejl sættes nu på at få den første sag klar, og så starter vi op på den uddybende fremtidssag, så snart den akutte sag er færdig.

...”,

har hun forklaret, at hun ikke modtog denne mail, og hun drøftede ikke Tejs Binderups mail med Anne-Mette Lyhne Jensen den 3. november 2020. Hun blev først bekendt med denne mail i forbindelse med Miljø- og Fødevareministeriets redegørelsen af 18. november 2020.

Hun var klar over, at der blev afholdt et departementschefmøde den 3. november 2020, idet Anne-Mette Lyhne Jensen havde nævnt dette for hende i løbet af den 3. november 2020. Hun ved ikke, om Anne-Mette Lyhne Jensen deltog i departementschefmøderne den 3. november 2020. Hun ved ikke, om det var Johan Legarth, der indkaldte til departementschefmøderne. Den 3. november 2020 omkring kl. 15.00 fik hun besked om, at der skulle være en KU-sag samme aften, og at Justitsministeriet skulle koordinere sagen. KU-sagen skulle bestå af et spor vedrørende mink og et spor vedrørende nedlukningen af Nordjylland. Justitsministeriet kendte til opgaven med at indføre restriktioner, og det var derfor primært denne opgave, som de i Koordinationskontoret kastede sig over. Anne-Mette Lyhne Jensen sendte en sagsbestilling ud til de relevante ministerier, hvor hun oplyste, at Koordinationskontoret lavede en ramme til coveret, og at fagministerierne skulle levere bidrag til Koordinationskontoret. Der blev endvidere medsendt en disposition for KU-sagen, som Anne-Mette Lyhne Jensen havde modtaget fra Statsministeriet. Hun (Lisbeth Gro Nielsen) begyndte sideløbende med dette at skrive sagsrammen for coveret, hvor hun sammenskrev bidrag modtaget fra de relevante fagministerier. Anne-Mette Lyhne Jensen gav hende en overordnet tilbagemelding fra departementschefmødet den 3. november 2020 kl. 14.45.

Adspurgt af sin bisidder, advokat Kristian Braad, har hun forklaret, at hun og Anne-Mette Lyhne Jensen den 3. november 2020 kl. 15 fik en bestilling på en KU-sag. Den 3. november 2020 kl. 16 deltog hun i et indsatsgruppemøde om tiltagene i Nordjylland. Mødet varede omkring halvdelen time, og samtidig med mødet forsøgte de at gøre coveret til KU-sagen færdigt til udsendelse til de relevante ministerier.

Forevist passage fra Tejs Binderups noter ”Noter om hændelser ifm. d. KU-beslutning d. 4. november om nedslagning af mink” af 19. november 2020 (ekstrakten s. 5075):

”...

3. november

...

I løbet af dagen er der løbende drøftelser med AC-kollegaer i særligt JM, EM, FM og SUM om ØU-sag, herunder, om det er realistisk, at vi kommer i et scenarie, hvor alle mink skal slås ned. I disse drøftelser bliver hjemmelsproblematikken nævnt. SUM får afklaret melding fra SSI af 2. november, og der afholdes DC-møde kl. 13.30, hvor mink-pakke med tempobonus præsenteres. Det drøftes i hvilket omfang Rigspolitiet vil kunne hjælpe med at slå ned i Nordjylland. SUM præsenterer en restriktionspakke for Nordjylland, som tidligere havde været under udarbejdelse. JM bemærker, at man nok ikke skal gå alt for hårdhændet til værks, da det ikke er stemningen i STM. 14.45 er der møde med samme kreds plus STM DC. SUM præsenterer Nordjyllandspakke. STM DC mener det er for alt for lempeligt, kalder oplægget provinsielt og fremfører, at resten af mødekredsen slet ikke har forstået hvor stor en potentiel katastrofe det er vi står over for. Der bestilles KU-sag i JM til KU samme aften. Embedsværket får ca. 3 timer (16-19) til at udarbejde sagen. Hjemmelsspørgsmålet er et af de elementer, som løbende vendes med JM.

...”,

har hun forklaret, at Anne-Mette Lyhne Jensen fortalte hende, at der på departementschefmødet den 3. november 2020 kl. 14.45 var meget stor bekymring over den nye risikovurdering fra Statens Serum Institut.

Forevist Pelle Papes (Statsministeriet) sms af 3. november 2020 kl. 15.13 (tillægsekstrakt 3, s. 701) til Anne-Mette Lyhne Jensen:

”...

[Pelle Pape]: KU i aften tentativt kl. 21.

Der skal være en sag med en klar fælles indstilling fra myndigheder (ssi, fødevare, politi og evt øvrige)

Absolut frist kl. 19.30

Indhold

- 1) risikovurdering
- 2) tiltag ift at aflive mink (herunder indstilling om at sætte det i dvale/lukke lortet)
- 3) tiltag ift smittespredning blandt mennesker
- 4) politisk håndtering
- 5) ft håndtering
- 6) udenrigspolitisk håndtering

...”,

har hun forklaret, at dette var bestillingen på KU-sagen fra Statsministeriet. Hun studsede ikke over, at bestillingen på KU-sagen blev modtaget i en sms. Det var en meget kort tidsfrist, som Statsministeriet havde sat for KU-sagens færdiggørelse, og hun og Anne-Mette Lyhne Jensen havde derfor meget travlt. Hun og Anne-Mette Lyhne Jensen talte om processen, hvorefter Anne-Mette Lyhne Jensen sendte en bestillingsmail ud til de andre involverede ministerier, hvor der blev redegjort for ansvarsfordelingen for input til KU-sagen.

Forevist Tejs Binderups mail af 3. november 2020 kl. 15.49 (ekstrakten s. 1718) til hende og Anne-Mette Lyhne Jensen, som tillige er sendt i kopi til Paolo Drostby, med emnet ”Nyeste udgave af Ø-sag”:

”...

Kære Anne-Mette

Hermed seneste version af Ø-sag

Vh
Tejs

...

Fra: Anders Kroman Liin ...

Sendt: 3. november 2020 15:47

Til: Tejs Binderup ...; Paolo Drostby ...

Emne: Nyeste udgave af Ø-sag

Herved

...”,

og forevist dokumentet ”2021 håndtering af COVID-19 smitterisiko i mink” (ekstrakten s. 1719) har hun forklaret, at hun hurtigt kunne konstatere, at dokumentet var ufærdigt, idet dokumentet indeholdt kommentarbokse og gule markeringer. Hun var ikke klar over, hvorvidt dokumentet var tiltænkt som et cover eller et bilag. Hun vidste ikke, hvad hun skulle bruge dokumentet fra Miljø- og Fødevareministeriet til. Hun sendte herefter sit eget udkast til cover rundt til de relevante ministerier, og hun vedhæftede ikke dokument ”2021 håndtering af COVID-19 smitterisiko i mink” til denne mail.

Forevist passage fra dokumentet ”2021 håndtering af COVID-19 smitterisiko i mink” (ekstrakten s. 1720):

”...

Der er ikke hjemmel til håndtering af et sådant scenarie i den nuværende lovgivning, hvorfor der meget hurtigt vil skulle tilvejebringes en lovmæssig hjemmel for dette. SUM tilvejebringer hjemmel i lovgivningen til at forhindre genindsættelse af mink.

...”,

har hun forklaret, at hun ikke studsede over denne formulering i dokumentet, da hun skimmede ned over dokumentet. Hun har efterfølgende læst dokumentet mange gange, og hun forstår ikke indholdet. Hun konstaterede, at dokumentet ikke var færdigt, og hun gik ud fra, at Miljø- og Fødevareministeriet arbejdede videre med dokumentet, idet dette var aftalen. Hun arbejdede derfor selv videre med sit cover til KU-sagen. Koordinationskontoret havde en koordinerende rolle for KU-sagen den 3. november 2020, og de var underlagt et stort tidspres, så hun brugte ikke mere tid på Miljø- og Fødevareministeriets dokument ”2021 håndtering af COVID-19 smitterisiko i mink”. Hun beskæftigede sig primært med nedlukningen af Nordjylland. Det var Miljø- og Fødevareministeriet, der havde den fornødne viden om hjemmelsspørgsmålet i forhold til aflivning af mink. Hun var ikke bekendt med, at der ikke var hjemmel til at aflive samtlige mink. Hun fik ikke noget bidrag fra Miljø- og Fødevareministeriet til coveret, som vedrørte problematikken om, at der ikke var hjemmel til at aflive samtlige mink.

Forevist passage fra dokumentet ”2021 håndtering af COVID-19 smitterisiko i mink” (ekstrakten s. 1721):

”...

Procedure

Sagen forelægges skriftligt ØU med henblik på godkendelse, hvorefter regeringen melder ud om tiltagene. Samtidigt får minkavlerne meddelelse om, at der ikke må genindsættes mink i 2021.

...”,

hvtill var knyttet en kommentarboks fra Anders Kroman Liin (Miljø- og Fødevareministeriet) med følgende indhold til afsnittet ”Procedure”:

”...

[AKL9]: FM: Er der behov for at drøfte og lave en aftale om dette med FT-partierne alt den stund, at der er behov for deres hjælp til udformning af relevant lovgivning om fx kompensationsordninger?

...”

har hun forklaret, at hun ikke så det foreviste afsnit eller den tilhørende kommentar. Afsnittet omhandler kompensationsordninger, og kompensationsordninger er entydigt placeret hos Erhvervsministeriet og Finansministeriet.

Forevist Annemarie Lauritsens mail af 3. november 2020 kl. 16.18 (ekstrakten s. 1442) til hende, Anne-Mette Lyhne Jensen, Line Nørbæk, Torben Skovgaard Andersen, Tejs Binderup, Dorte Eberhardt Søndergaard, Cecilie Birch, Asbjørn Brink og Lars Høgsbro Østergaard med emnet "Tempo-bonus ved hurtigere aflivning af mink":

"...

Hermed bidrag vedrørende tempo-bonus for aflivning. Udarbejdet sam m MFVM og EM.

Vh

Annemarie

...",

og forevist passage fra notatet "Mulig "tempo-bonus" for hurtig aflivning af mink" (ekstrakten s. 1444):

"...

Det kan evt. supplerende overvejes at skabe lovhjemmel til et (evt. midlertidigt) forbud mod hold og avl af mink i de relevante områder efter f.eks. [tre] uger. Brud på forbuddet straffes med bøder. Det bemærkes, at der allerede med de nuværende foranstaltninger er tale om ekspropriation.

...",

har hun forklaret, at dette dokument blev vedlagt som bilag til KU-sagen af 3. november 2020. Hun hæftede sig ikke ved den foreviste formulering, idet hendes fokus primært var på coveret til KU-sagen. Coveret indeholdt ikke en indstilling om et midlertidigt forbud mod hold af mink. I den ideelle verden er der sammenhæng mellem, det der fremgår af coveret og bilagene, men det var ikke muligt at sikre dette i KU-sagen af 3. november 2020 på grund af tidspresen. Der kan godt stå noget andet i bilagene end i coveret, og bilagene vil ofte være mere detaljerede end coveret. Bilaget om tempobonus kom fra Finansministeriet, og Justitsministeriet havde ikke været nærmere inde over dette bilag. Hvis Justitsministeriet havde været angivet i hovedet af dokumentet, så ville hun være gået mere tekstnært ind i dokumentet. Hun modtog dokumentet, og arbejdede derefter videre med coveret, som hun var ansvarlig for.

Adspurgt af kommissionen og forevist Asbjørn Brinks mail af 3. november 2020 kl. 18.51 til hende, Paolo Drostby og Lars Høgsbro Østergaard med emnet "KU-sag til i aften" (ekstrakten s. 1824):

"...

Kære Lisbeth

Jeg synes stadig notatet om tempo-bonus holder, da det både indeholder en "lokal" version til ca. 80-100 mio. kr. og en landsdækkende model til ca. 300 mio. kr.

Ift. hvilke dyr der skal slås ned, lægger MFVM op til "dvale-modellen" hvor avlsdyr kan bibeholdes. Men som jeg læser SSI's seneste risikovurdering, anbefales aflivning af alle mink (det er ikke lokationsbestemt).

Set her fra er det hastende at få øget tempoet i aflivningen af mink. Det kan gøres ved 1) tempo-bonus og

2) mere mandskab. Vi tænker ikke umiddelbart, at man kan vente 10 dage, som cover pt. lægger op til.

...”,

og forevist Paolo Drostbys mail af 3. november 2020 kl. 19.01 til hende, Asbjørn Brink og Lars Høgsbro Østergaard, som tillige er sendt i kopi til Tejs Binderup, Katja Goodhew og Anders Kroman Liin, med emnet ”Ang: KU sag til i aften” (ekstrakten s. 1838):

”...

Kære Lisbeth

Min forståelse er, at de 5-6 kommuner vedrører Human-foranstaltninger. Fsva aflivning af mink er status, at alle mink i sikkerhedszoner skal aflives (inkl avlsdyr), mens der fortsat er en overvejelse om at friholde avlsdyr i ikke-smittede besætninger i resten af landet (hvirvler pelses).

...”,

har hun forklaret, at det var meget uklart for hende, hvad den foreviste mailkorrespondance handlede om. Hun havde fornemmelsen af, at hun korresponderede med forskellige personer, som vidste mere, end hun gjorde. Hun gik ud fra, at coveret til KU-sagen af 3. november 2020 var retvisende og korrekt, idet hun havde fået bemærkninger til coveret fra de forskellige ministerier. Hun havde lidt svært ved at være helt med på, hvad der blev skrevet om i de forskellige mails. Hun mener godt, at hun kunne ses som ”den nye i klassen” i forhold til håndteringen af coronasmitte blandt mink.

Forevist Ida Krems’ mail af 3. november 2020 kl. 19.06 (ekstrakten s. 1842) til hende, som tillige er sendt i kopi til blandt andre Dorthe Eberhardt Søndergaard, Lene Brøndum Jensen og Katrine Kaldahl, med emnet ”SUM bemærkninger til KU-cover”:

”...

Kære Lisbeth

Vedhæftet SUMs bemærkninger til KU-coveret.

Vh. Ida

...”,

og forevist udkast til KU-cover af 3. november 2020 ”Håndtering af COVID-19-smitte blandt mink” (ekstrakten s. 1848):

”...

Procedure

Hvis det på baggrund af den stikprøvesekventering i resten af landet, som SSI udfører, konstateres, at den nye variant af virus er spredt til andre dele af landet, vil der være behov for at ændre tilgang.

Der arbejdes i så fald bl.a. videre med genomsekventering af viruspodninger i resten af Danmark for at afdække spredning og med håndtering af smitte på farme uden for Nordjylland.

Regeringen vil blive forelagt en ny sag om håndteringen.

...”,

har hun forklaret, at alle ændringsmarkeringer var Sundhedsministeriets rettelser til coveret. Hun havde hoveddokumenter til coveret, som hun sendte ud til de relevante ministerier, hvorefter hun indarbejdede ministeriernes bemærkninger. Coveret blev herefter sendt ud til ny gennemgang ved

ministerierne. Tiltagene, der vedrørte nedlukningen af Nordjylland, havde hjemmel i epidemiloven, men hun tænkte ikke over, at dette ikke blev angivet udtrykkeligt i coveret.

Forevist mailkorrespondance mellem hende og Tejs Binderup af 3. november 2020 fra kl. 17.43 til kl. 19.10 (ekstrakten s. 1865-1866) med emnet "KU sag til i aften":

"...

Fra: Lisbeth Gro Nielsen

Sendt: 3. november 2020 19:10

Til: Tejs Binderup

Cc: Anne-Mette Lyhne Jensen ; Cecilie Birch ; Annemarie Lauritsen ; Line Nørbæk (EM-DEP) ; Torben Skovgaard Andersen (EM-DEP) ; Sidsel Due Nordengaard ; Erik Brøgger Rasmussen ; Anne Nørgaard Simonsen ; ...; Paolo Drostby ; Lars Høgsbro Østergaard ; Rikke Skaarup Schjødt ; Lene Brøndum Jensen ; Katrine Kaldahl

Emne: SV: KU sag til i aften

Kære Tejs

Det er ikke, fordi vi vil tage udkastet til ØU-sag osv. med. Det var bare det umiddelbare indtryk, at det ikke var klar.

Hvis det skal med, må I meget gerne skrive det nødvendige ind i coveret og sørge for, at bilaget er klar, så der ikke er kommentarboxe osv. i det.

...

Fra: Tejs Binderup ...

Sendt: 3. november 2020 18:59

Til: Lisbeth Gro Nielsen ...; Annemarie Lauritsen ...; Line Nørbæk (EM-DEP) ...; Torben Skovgaard Andersen (EM-DEP) ...; Sidsel Due Nordengaard ...; Erik Brøgger Rasmussen ...; Anne Nørgaard Simonsen ...; ...; Paolo Drostby ...; Lars Høgsbro Østergaard ...; Rikke Skaarup Schjødt, ...; Lene Brøndum Jensen ...; Katrine Kaldahl ...

Cc: Anne-Mette Lyhne Jensen ...; Cecilie Birch ...

Emne: SV: KU sag til i aften

Hermed bemærkninger herfra til tempobonus og KU-cover

Ift BN284 så står der gentagne gange, at det er besluttet, at alle mink i Danmark skal slås ned. ndtil videre er der truffet beslutning om, at alle smittede farme, samt farme i en zone på 7,8 km skal slås ned, ligesom ikke-smittede farme uden for zonerne skal pelse ned. Hvorvidt avlsdyr uden for zonerne også skal slås ned mangler der vel en beslutning omkring

Jeg kan konstatere, at vores udkast til ØU-sag, samt kompensationsbilag fra EM ikke er med i pakken. Er det fordi der ikke skal tales 2021 i denne omgang?

...

Fra: Lisbeth Gro Nielsen ...

Sendt: 3. november 2020 17:43

Til: Annemarie Lauritsen ...; Line Nørbæk (EM-DEP) ...; Tejs Binderup ...; Torben Skovgaard Andersen (EM-DEP) ...; Sidsel Due Nordengaard ...; Erik Brøgger Rasmussen ...; Anne Nørgaard Simonsen ...; ...; Paolo Drostby ...; Lars Høgsbro Østergaard ...; Rikke Skaarup Schjødt, ...; Lene Brøndum Jensen ...; Katrine Kaldahl ...

Cc: Anne-Mette Lyhne Jensen ...; Cecilie Birch ...

Emne: SV: KU sag til i aften

Kære alle

Hermed første udkast til cover til KU-sagen.

I må meget gerne gennemgå og kvalificere de dele, der er relevant for jer. Ansvarlige er sat på visse steder.

Jeg vedhæfter desuden de bilag, der umiddelbart lægges op til.

...”,

har hun forklaret, at Tejs Binderups bemærkning vedrørende BN284 ikke gav hende anledning til at rette henvendelse til NOST'en. Hun var helt enig med Tejs Binderup i, at der på dette tidspunkt ikke var truffet beslutning om at aflive alle mink. Der var stor forskel på NOST-delman BN284 og det cover, som hun arbejdede på til KU-sagen af 3. november 2020. Hun har ikke været involveret i udarbejdelsen af delplanen BN284. Hun opfordrede Miljø- og Fødevareministeriet til at skrive det nødvendige fra udkastet til ØU-coveret ind i KU-sagens cover.

Adspurg af kommissionen og forevist passage fra udkast af cover til KU-sagen af 3. november 2020 ”Håndtering af COVID-19-smitte blandt mink” (ekstrakten s. 1775 og 1777):

”...

Der lægges **for det første** op til, at der iværksættes en incitamentsordning, der giver minkavlere en ekstra kompensation pr. dyr, hvis de lever op til særligt fastsatte kriterier for hurtig aflivning af dyrene (”tempo-bonus”). Der henvises til *bilag X*.

[MFVM/FM kvalificerer]

[Det er Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at ordningen ikke vil have effekt, medmindre der er udsigt til, at erhvervet kan fortsætte.]

Hvis det efter [10] dage konstateres, at incitamentsordningen ikke er tilstrækkelig, lægges der **for det andet** op til, at der iværksættes en nødplan for aflivning udarbejdet i regi af NOST. Der henvises til *bilag X*.

...

Indstilling

Det *indstilles*, at ovenstående tiltag og tidspunkt for udmelding drøftes.

Forventet modtagelse

Der forventes at være betydeligt fokus på tiltagene fra en række interessenter og befolkningen.

Procedure

Hvis det på baggrund af den stikprøvesekventering i resten af landet, som SSI udfører, konstateres, at den nye variant af virus er spredt til andre dele af landet, vil der være behov for at ændre tilgang.

Der arbejdes i så fald bl.a. videre med genomsekventering af viruspodninger i resten af Danmark for at afdække spredning og med håndtering af smitte på farme uden for Nordjylland.

Regeringen vil blive forelagt en ny sag om håndteringen.

Kommunikation

-

Bilag

- Bilag 1. Notat fra SSI om risikovurdering af human sundhed ved fortsat minkavl
- Bilag 2. Notat om ”tempo-bonus”
- Bilag 3. NOST delplan for myndighedernes tværsektorielle indsats i forhold til aflivning af mink i forbindelse med COVID-19

...”,

har hun forklaret, at dette var skabelonen til et cover til en regeringssag, og at overskrifterne markeret med fed var standardoverskrifter i skabelonen. Skabelonen indeholder ingen standardoverskrift vedrørende hjemmel. Hun var pennfører på første udkast af coveret til KU-sagen den 3. november 2020, og coveret blev herefter udbygget på baggrund af bidrag fra de relevante ministerier. Årsagen til at der i dette udkast kun var angivet tre bilag var, at hun på dette tidspunkt kun havde modtaget disse tre bilag. Indstillingen i coveret blev skrevet ud fra den viden, som hun havde på daværende tidspunkt. Indstillingen i coveret blev ikke ændret efterfølgende, selvom den i princippet godt kunne have været ændret. Vedrørende incitamentsordningen har hun forklaret, at det var hendes opfattelse, at der skulle skrues op for tempoet for aflivningen af mink, hvilket var årsagen til, at regeringen skulle drøfte en incitamentsordning. Hvis incitamentsordningen ikke var tilstrækkelig, kunne der igangsættes en nødplan for aflivning af mink. Hun satte skarpe parenteser om nogle af sætningerne, så de pågældende fagministerier kunne vurdere, om de var enige i placeringen af teksten. Anne-Mette Lyhne Jensen oplyste hende om, at NOST havde udarbejdet en nødplan for aflivningen af mink, hvorefter hun ringede til Uffe Stormly (Rigspolitiet). Uffe Stormly sendte herefter NOST-nødplanen til hende. Hun kiggede kun overordnet på nødplanen, og hun og Anne-Mette Lyhne Jensen blev herefter enige om, at vedlægge NOST-delplanen som et bilag til KU-sagen. NOST-delplanen var næste skridt i værktøjskassen, hvis første skridt ikke var tilstrækkeligt. Da hun læste NOST-delplanen, tænkte hun, at den var udarbejdet med henblik på at være klar, hvis det en dag blev besluttet, at alle mink skulle aflives. Hun forstod NOST-delplanen som en skitsering af operative metoder for aflivning af mink.

Adspurgt af kommissionen og forevist Paolo Drostbys mail af 3. november 2020 kl. 16.52 til hende, som tillige er sendt i kopi til Tejs Binderup, med emnet ”Tempo-bonus” (ekstrakten s. 1763):

”...

Kære Lisbeth

Som supplement til det tidligere tilsendte arbejdspapir (Ø-udkast) vedrørende mink2021 er her ifølge aftale med Tejs vedhæftet FM-dokument om incitamentsmodel mhp hurtigere aflivning af mink i zoner, som I kan overveje at vedhæfte jeres KU-sag som bilag.

Formålet med incitamentsmodellen er som skrevet, at få minkavlerne til hurtigst muligt at få bragt smittereservoiret ned.

Det er væsentligt, at det af sagen kommer til at fremgå, at denne model ikke vil kunne fungere, hvis det på nuværende tidspunkt meldes ud, at der ikke fremadrettet vil være en minkproduktion i Danmark.

...”,

har hun forklaret, at hun ikke husker, hvorvidt hun drøftede incitamentsordningen med nogen. Hun kan sagtens have haft en drøftelse herom med Anne-Mette Lyhne Jensen. Hun indsatte Paolo Drostbys formuleringer fra mailen i coveret. Hun er ret sikker på, at hun fik at vide, at første skridt skulle være en incitamentsordning, og at andet skridt skulle være NOST-delplanen. Hun husker ikke, hvem der gav hende denne oplysning.

Forevist passage fra udkast til KU-cover af 3. november 2020 ”Håndtering af COVID-19-smitte blandt mink” (ekstrakten s. 1869):

”...

Løsning

...

Det har med den nuværende ressourceallokering vurderes dog ikke været muligt at komme op over 100.000 aflivede mink pr. døgn, hvilket medfører en uacceptabel tidshorisont til håndtering af situationen.

...”

hvtortil var knyttet en kommentarboks fra Tejs Binderup med følgende indhold til afsnittet ”Løsning”:

”...

Det er vi ikke enige i. Hvis Forsvaret og Politiet ville stille op i smittede besætninger kunne kapaciteten øges.

...”

har hun forklaret, at hun og Anne-Mette Lyhne Jensen havde en telefonisk dialog om formuleringen af den foreviste passage. Den nye formulering blev dog efterfølgende ændret igen. De fjernede henvisningen til forsvaret og politiet, idet det var uklart, om forsvaret eller politiet bistod med aflivningerne. De havde ikke tid til at undersøge, hvorvidt dette var tilfældet.

Forevist sms-korrespondance mellem hende og Anne-Mette Lyhne Jensen den 3. november 2020 kl. 16.41 (tillægsekstrakt 3, s. 663):

”...

[Anne-Mette Lyhne Jensen]: Så fint – send endelig ud med henblik på kvalificering. Godt arbejde. Jeg beder testfolkene få SFOS ind i loopet

[Anne-Mette Lyhne Jensen]: MFVM vil ikke have stillingtagen til afskaffelse af erhvervet med nu – jeg har bedt dem skrive det, som de gerne vil have det

[Lisbeth Gro Nielsen]: Super

[Anne-Mette Lyhne Jensen]: Det ved jeg ikke... men det mest realistiske!

[Lisbeth Gro Nielsen]: Det kan jo komme op alligevel :) Ved du, om vi skal forvente noget fra Johan?

...”

har hun forklaret, at hverken hun eller Anne-Mette Lyhne Jensen vidste præcist, hvad man på KU-mødet den 3. november 2020 skulle tage stilling til. Hun og Anne-Mette Lyhne Jensen opfordrede Miljø- og Fødevareministeriet til at skrive deres ønskede formuleringer ind i coveret. Hverken hun eller Anne-Mette Lyhne Jensen vidste noget om håndteringen af coronasmitte blandt mink før den 3. november 2020. Anne-Mette Lyhne Jensen bad derfor Miljø- og Fødevareministeriet om at skrive deres ønsker ind i coveret. Hun tror, at det afsnit i coveret, som hendes og Anne-Mette Lyhne Jensens sms-korrespondance omhandlede, var afsnittet om tiltag til aflivning af mink. Hun gik ud fra, at Miljø- og Fødevareministeriets bemærkninger til coveret var udtryk for deres ønsker til coverets indhold. De havde sendt et udkast af KU-sagen til Johan Legarth, så han kunne afgive eventuelle bemærkninger. Det var helt naturligt, at Johan Legarth blev involveret i udarbejdelsen af KU-sagen, idet det var en højprofileret sag, som tiltrak meget stor opmærksomhed. Der havde tidligere på dagen været afholdt departementschefmøder, hvor Johan Legarth deltog, og han skulle deltage i KU-mødet sammen aften den 3. november 2020.

Forevist Tejs Binderups mail af 21. november 2020 kl. 12.27 (ekstrakten s. 5182) til Sarah Børner med emnet ”Nyeste udgave af Ø-sag”:

”...

Kære Sarah

Blot til orientering og til historieskrivningen. Jeg kan se af redegørelsen, at det fremgår, at hjemmelsproblemer slet ikke har været drøftet d. 3. om eftermiddagen.

Da vi får besked på at lave en hurtig sag til KU om aftenen sender jeg dog vedlagte til JM, hvor hjemmelsspørgsmålet fremgår under den mindre indgribende løsning, mens det fsva den mere indgribende løsning blot fremgår, at det skal beskrives nærmere. På det tidspunkt er JM helt med på, at vi ikke mener, at der er hjemmel til at slå alle dyr ned, og det er noget jeg har drøftet med min kollega derovre flere gange.

Det var aftalen med JM, at vores ØU-bilag skulle blive til KU-sagen, men JM vendte så senere tilbage og bad om, at det blev til et bilag til KU-sagen, hvilket vi så fremsendte det som. Det er altså ikke MFVM – som antydte af stm’eren på KU i går – der har listet et bilag ind i KU-sagen. Det var på direkte anmodning fra JM, som havde haft bilaget i ”god tid”, og var helt opmærksom på hjemmelsproblemet.

Grundlæggende mener jer altså ikke det er korrekt, når Paolo P. og JM i redegørelsen skriver, at:

I løbet af den 3. november er en række ministerier involveret i udarbejdelsen af materialet til mødet i Koordinationsudvalget samme aften, herunder Erhvervsministeriet, Finansministeriet, Justitsministeriet, Miljø- og Fødevareministeriet og Sundheds- og Ældreministeriet. Der ses ikke i den forbindelse at have været drøftelser af spørgsmålet om hjemmel til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet.
...”

har hun forklaret, at hun ikke var bekendt med, at der var et hjemmelsproblem. Hun havde endvidere ikke hørt, at Anne-Mette skulle have omtalt dette. Hun modtog udkastet til ØU-coveret, men det var ikke klart for hende, hvad tanken med coveret havde været. Det var ikke hendes opfattelse, at ØU-coveret skulle omskrives til KU-sagens cover. Justitsministeriet havde ikke bedt om, at ØU-coveret skulle være et bilag til KU-sagen. Miljø- og Fødevareministeriet måtte selv bestemme, om coveret skulle være et bilag til KU-sagen, eller om indholdet skulle indgå i coveret. Det var ikke hendes opfattelse, at der var en aftale mellem Justitsministeriet og Miljø- og Fødevareministeriet om, at ØU-coveret skulle blive til KU-sagens cover. Hun havde ingen telefonisk kontakt med Tejs Binderup, kun pr. mail.

Forevist Asbjørn Brinks mail af 3. november 2020 kl. 19.35 (ekstrakten s. 1874) til blandt andre hende, Tejs Binderup, Annemarie Lauritsen, Torben Skovgaard Andersen, Dorthe Eberhardt Søndergaard, Paolo Drostby, Lars Høgsbro Østergaard, Lene Brøndum Jensen og Katrine Kaldahl med emnet ”KU sag til i aften”:

”...

Kære alle

Vi kan acceptere MFVM’s forslag til justeringer af bilag om tempo-bonus.

Som nævnt i separat mail finder vi umiddelbart, at KU-cover fsva. mink-håndteringen med fordel kan fokuseres på det hastende behov for at øge tempo for aflivning af mink. Det finder vi kan ske ved 1)

iværksættelse af tempo-bonus nu og 2) øget mandskab til at bistå Fødevarestyrelsen (fx fra hjemmevernet, forsvaret, politiet osv.).
...”,

har hun forklaret, at Miljø- og Fødevareministeriets bemærkninger til bilaget om tempobonus blev indarbejdet.

Forevist sin mail af 3. november 2020 kl. 21.21 (ekstrakten s. 1982) til blandt andre Annemarie Lauritsen, Dorthe Eberhardt Søndergaard, Paolo Drostby, Lars Høgsbro Østergaard, Lene Brøndum, Kartrine Kaldahl og Asbjørn Brink, som tillige er sendt i kopi til Anne-Mette Lyhne Jensen og Cecilie Birch, med emnet ”KU-sag om mink”:

”...

Kære alle

Vedhæftet sendes revideret cover på baggrund af dialog med STM (med t/c).

Desuden sendes bilag 2 og 2a.

...”,

har hun forklaret, at dette reviderede cover til KU-sagen blev til på baggrund af en dialog, som Johan Legarth havde haft med Barbara Bertelsen. Anne-Mette Lyhne Jensen oplyste hende om, at hun (Anne-Mette Lyhne Jensen) havde fået bemærkninger til KU-coveret fra Johan Legarth efter, at han havde talt med Barbara Bertelsen. Der var derfor nogle ting, der skulle justeres i coveret. Da de havde foretaget disse rettelser, gennemgik de hele coveret sammen med Johan Legarth telefonisk omkring kl. 20.45 den 3. november 2020.

Forevist mail korrespondance af 3. november 2020 (ekstrakten s. 1960) mellem hende og Johan Philip Zilmer-Bülow med emnet ”Videreformidling til STM”:

”...

From: Lisbeth Gro Nielsen <

Sent: 03-11-2020 21:15:53 (UTC +02)

To: Johan Philip Zilmer-Bülow ...

Subject: SV: Videreformidling til STM

Tak.

Vedhæftet også revideret cover (med t/c) efter snak mellem Barbara og Johan.

Med venlig hilsen
Lisbeth Gro Nielsen

...

Fra: Johan Philip Zilmer-Bülow

Sendt: 3. november 2020 20:47

Til: Lisbeth Gro Nielsen

Emne: VS: Videreformidling til STM

Hej Lisbeth

Hermed bilag 2. Har bedt MFVM om at sende til jer også, så vi får en samlet ny pakke her kl. 21 til drøftelse 21.30.

Mvh Johan

...”,

har hun forklaret, at dette var Justitsministeriets endelige version af det justerede cover til KU-sagen, som hun fremsendte til Johan Philip Zilmer-Bülow med henblik på Statsministeriets udsendelse til mødedeltagerne. Hun stod for at indarbejde Johan Legarths og Barbara Bertelsens rettelser til KU-sagens cover. Dette foregik ved, at hun, Anne-Mette Lyhne Jensen og Johan Legarth telefonisk gennemgik Johan Legarths og Barbara Bertelsens rettelser til coveret.

Forevist passage af udkast til KU-sagens cover ”Håndtering af COVID-19-smitte blandt mink” af 3. november 2020 (ekstrakten s. 1985-1986):

”...

For at reducere risikoen for yderligere COVID-19-smittespredning i de danske minkfarme kan der vælges mellem helt at afvikle minkproduktionen i Danmark eller at tillade, at branchen under restriktioner, fastsat af sundhedsmyndighederne og veterinærmyndighederne, kan fastholde en meget begrænset mængde avlsdyr mhp. at kunne genetablere en betydeligt reduceret sektor~~en~~, når der er udrullet en vaccine. En total nedslagning, inkl. af alle avlsdyr, vurderes at være fatal for branchen. Det vurderes centralt, at en beslutning om branchens fremtid ikke påvirker hastigheden i aflivningsindsatsen negativt, jf. *bilag 2.*

...”,

har hun forklaret, at dette dokument indeholdt Johan Legarth og Barbara Bertelsens rettelser til KU-sagens cover af 3. november 2020. Hun ved ikke, hvorvidt Barbara Bertelsen og Johan Legarth var enige om de anførte rettelser. Rettelsen til den foreviste tekst var foretaget af Barbara Bertelsen, idet Barbara Bertelsen mente, at sætningen var for følelsesladet. Hun og Anne-Mette Lyhne Jensen forsøgte at lave alternative formuleringer af den slettede sætning, som de forelagde Johan Legarth, men det endte med, at sætningen blev slettet.

Adspurgt af kommissionen har hun forklaret, at hun ikke husker formuleringen af de alternative formuleringer. Hun og Anne-Mette Lyhne Jensen forsøgte at være loyale over for Miljø- og Fødevareministeriets ønske om, at den overstregede sætning skulle indgå i coveret. Hun kender ikke til baggrunden for, at Miljø- og Fødevareministeriet havde indsat sætningen i coveret. Det hele gik meget stærkt, og hun ville gerne have haft tid til at sende det tilrettede cover ud til clearing i ministerierne. Hun husker ikke, hvorvidt det var Johan Legarths eller Barbara Bertelsen, som ønskede at sætningen blev slettet fra coveret. Det er ikke unormalt, at der bliver foretaget ændringer i en sag, som alle involverede ikke nødvendigvis er helt enige i.

Forevist sms-korrespondance mellem Anne-Mette Lyhne Jensen og Tejs Binderup af 3. november 2020 kl. 21.36 (tillægsekstrakt 2, s. 581):

”...

[Tejs Binderup]: Jeg har fortsat ikke modtaget noget. Er det sendt ud?

[Anne-Mette Lyhne Jensen]: Ikke endnu – tror STM vil læse inden udsendelse denne gang!

...”,

har hun forklaret, at hun ikke kender til denne sms-korrespondance mellem Anne-Mette Lyhne Jensen og Tejs Binderup. Det var Statsministeriet, der stod for udsendelsen af KU-sagen. Efter indarbejdelsen af Johan Legarth og Barbara Bertelsens rettelser i coveret, sendte hun det reviderede KU-cover til kredsen af ministerier, som havde leveret bidrag til KU-sagen. Hun sendte herefter KU-coveret til Johan Philip Zilmer-Bülrow med henblik på, at Statsministeriet kunne foretage den formelle udsendelse af KU-sagen.

Forevist sin mail af 3. november 2020 kl. 21.21 med emnet ”KU-sag om mink” (ekstrakten s. 1982):

”...

From: Lisbeth Gro Nielsen ...

Sent: 03-11-2020 21:21:23 (UTC +02)

To: Annemarie Lauritsen ...; Line Nørbæk (EM-DEP) ...; Torben Skovgaard Andersen (EM-DEP) ...; Sidsel Due Nordengaard ...; Erik Brøgger Rasmussen ...; Anne Nørgaard Simonsen ...; Dorte Eberhardt Søndergaard ...; Paolo Drostby ...; Lars Høgsbro Østergaard ...; Rikke Skaarup Schjødt, ...; Lene Brøndum Jensen ...; Katrine Kaldahl ...; Asbjørn Brink ...; Marie Stenberg Lund ...; FMN-DVI Virkelyst, Dennis ...; Kasper Thams Olsen ...; Sven Erik Bukholt ...

Cc: Anne-Mette Lyhne Jensen ...; Cecilie Birch ...

Subject: SV: KU-sag om mink

Attachments: KU-cover.DOCX, Bilag 2 - Kompensation til minkavlere.docx, Bilag 2a - Kompensationsmodel.docx

Kære alle

Vedhæftet sendes revideret cover på baggrund af dialog med STM (med t/c).

Desuden sendes bilag 2 og 2a.

...”,

har hun forklaret, at modtagerne af mailen var de relevante personer i de involverede ministerier, som hun havde fået bidrag af til KU-sagen. Det var en fejl, at Tejs Binderup ikke modtog denne mail.

Forevist mailkorrespondance mellem Anne-Mette Lyhne Jensen og Anders Sparholt Jørgensen af 3. november 2020 med emnet ”Opdateret materiale til KU d. 3/11 vedr. mink” (ekstrakten s. 2073):

”...

From: Anders Sparholt Jørgensen ...

Sent: 03-11-2020 21:44:11 (UTC +02)

To: Anne-Mette Lyhne Jensen ...

Subject: SV: SV: Opdateret. materiale til KU d. 3/11 vedr. mink

Kun nedlukning af mink-produktion – det andet er jeg rimelig ubekymret omkring (men beklager brugen af ordet nedlukning, kan godt se, at det giver andre corona-associationer).

...

Fra: Anne-Mette Lyhne Jensen

Sendt: 3. november 2020 21:43

Til: Anders Sparholt Jørgensen

Emne: Ang: SV: Opdateret. materiale til KU d. 3/11 vedr. mink

Og du tænker både ift nedlukning af dele af erhvervslivet i bestemte kommuner og af mink branchen?

...

Fra: Anders Sparholt Jørgensen ...

Dato: 3. november 2020 kl. 21.40.27 CET

Til: Anne-Mette Lyhne Jensen ...

Emne: SV: Opdateret. materiale til KU d. 3/11 vedr. mink

Hej Anne-Mette

Hvis man går videre ned af lukningssporet, tænker jeg, at statsret skal ret tæt ind over ift. ekspropriation, herunder også ift. hjemmel.

...”,

og forevist sms-korrespondance mellem hende og Anne-Mette Lyhne Jensen af 3. november 2020 kl. 22.58 (tillægsekstrakt 3, s. 666):

”...

[Anne-Mette Lyhne Jensen]: Sparholt bemærkede også lige at nedlukningen af minkerhvervet er jo et ekspropriation og at Statsret skal ind over (hjemmelen burde vi have, men der er måske andre kriterier vi skal have tjekket

[Lisbeth Gro Nielsen]: Ja, jeg så godt, at de havde skrevet noget i bilaget om det, og overvejede kort, om vi skulle nå at sende fordi Statsret, men tænkte, at det måtte håndteres bagefter.

...”,

har hun forklaret, at på dette tidspunkt var de endelige udgaver af bilag 2 og bilag 2a sendt ud til deltagerne på KU-mødet sammen med resten af KU-sagen. Hun var lige kommet hjem, da hun modtog sms'en fra Anne-Mette Lyhne Jensen, og hun skimmede hurtigt bilag 2 og bilag 2a på sin telefon. Hun havde ikke set bilag 2 før dette tidspunkt. Hun ved ikke, hvad Anne-Mette Lyhne Jensen mente med henvisningen til hjemmel. Det, som hun (Lisbeth Gro Nielsen) henviste til, var, at hun havde set, at der et eller andet sted stod noget om ekspropriation, hvorfor hun fik en tanke om, at Justitsministeriets Statsretskontor skulle involveres. Det var dog hendes vurdering, at dette ikke kunne nås ud fra de tidsmæssige rammer, som de havde. KU-sagens form gjorde ligeledes, at det ikke gav mening at lade Statsretskontoret kigge på sagen på daværende tidspunkt. Dette måtte derfor håndteres, når der var truffet en beslutning i KU, og når man var klogere på det videre forløb. Alt der vedrører ekspropriation skal forbi Justitsministeriets Statsretskontor.

Forevist passage fra bilag 2 til KU-sagen af 3. november 2020 ”Bilag X. Kompensation til minkavlere mv.” (ekstrakten s. 2042 og 2045):

”...

Ekspropriation

Erhvervets omkostning ved et permanent forbud mod hold af mink forventes at blive kompenseret af staten, idet aflivning af raske dyr vil udgøre en sådan begrænsning af ejendomsretten, at der kan være tale om ekspropriation. Når der er tale om ekspropriation vil kompensationssatsen være sat således, at erstatningen svarer til handelsværdien og yderligere 8 pct. af dyrenes værdi for at kompensere driftstab, under antagelse af at hjemlen i BEK 1323/2015 vil udvides til at omfatte alle mink. Fødevarestyrelsen vurderer, at erhvervet vil skulle kompenseres med ca. 2,4 mia. kr. svarende til handelsværdien af minkene, såfremt det ikke er muligt at time aflivningen med pelsningssæsonen. Fødevarestyrelsen vurderer i samme scenarie, at staten vil skulle dække cirka 200 mio. kr. af branchens driftsomkostninger som kompensation for ekspropriation.

...

Konkret tages der forbehold for mulighederne for at kompensere minkavlere i lyset af EU-landsbrugsstøtteregele. Dette undersøges nærmere af Miljø- og Fødevareministeriet og Justitsministeriet.

...

Der tages samtidig forbehold for, hvorvidt og hvordan den juridiske hjemmel til at gennemføre de foreslåede løsninger kan findes. Det er umiddelbart vurderingen, at det hverken er muligt at tvangslukke eller lægge minkerhvervet i dvale med hjemmel i epidemiloven eller Sundheds- og Ældreministeriets forbudsbekendtgørelse, da minkavlere ikke er levnedsmiddelsproducenter. Et forbud vil således skulle hjemles i Miljø- og Fødevareministeriets *Bekendtgørelse om COVID-19 hos pelsdyr* eller ved lov. Miljø- og Fødevareministeriet og Justitsministeriet er ved at afklare dette spørgsmål.

...”,

har hun forklaret, at Justitsministeriets Statsretskontor skulle ind over ekspropriationsspørgsmålet, når det gav mening. Da hun læste KU-sagens bilag 2 på sin telefon om aftenen, undrede hun sig over, at det i bilaget var angivet, at Justitsministeriet var ved at afklare noget vedrørende EU-landbrugsstøtteregele. Dette undrede hende, da hun ikke mente, at Justitsministeriet havde kompetencer til dette. Hun blev først opmærksom på dette, da KU-mødet var gået i gang.

Forevist KU-sagens bilag 2a ”2021 håndtering af COVID-19 smitterisiko i mink” (ekstrakten s. 2046) har hun forklaret, at hun først læste den endelige version af dette bilag, da hun kom hjem om aftenen. Hendes kontor i Justitsministeriet fokuserede primært på KU-sagens cover, og hun var ikke inde over bilag 2 a. Ideelt set skal der være en sammenhæng mellem coveret og sagens bilag, men det var ikke muligt med den korte tidsfrist. Bilag 2a blev i sin endelig form sendt direkte fra Miljø- og Fødevareministeriet til Statsministeriet. Fagministerierne skulle levere bidrag til coveret, som blev udarbejdet af Justitsministeriet, mens fagministerierne stod for at udarbejde bilagene. Den tidsmæssige ramme gjorde, at man blev nødt til at skære sagen til, og der var ikke tid til at nærlæse de fremsendte bilag eller til at sikre overensstemmelse mellem cover og bilag. Hun var ikke inddraget i at forberede Johan Legarth til KU-mødet den 3. november 2020.

Den 4. november 2020 fik hun en mail fra Anne-Mette Lyhne Jensen med en tilbagemelding fra KU-mødet den 3. november 2020. Det fremgik af mailen at der var usikkerhed om, hvad regeringens beslutning præcist gik ud på, og at der var indkaldt til et afdelingschefmødet den 4. november 2020 kl. 09.00. Der var uklarhed om, hvorvidt der var besluttet et egentligt forbud mod minkavl, og hvorvidt der kunne bevares en lille mængde avlsdyr. Hendes opfattelse af regeringens beslutning var, at regeringen havde valgt en tredje model i forhold til de to modeller, der var beskrevet i coveret til KU-sagen af 3. november 2020. Indstillingen i coveret til KU-sagen var, at de foreslåede modeller skulle drøftes, og den model, som regeringen havde besluttet, var ikke beskrevet i coveret.

Forevist Anne-Mette Lyhne Jensens mail af 4. november 2020 til blandt andre Torben Skovgaard Andersen, Line Nørbæk, Tejs Binderup, Annemarie Lauritsen, Dorthe Eberhardt Søndergaard, som tillige er sendt i kopi til hende og Morten Holland Heide, med emnet ”Beslutning om og hjemmel til aflivning af mink” (ekstrakten s. 2266):

”...

From: Anne-Mette Lyhne Jensen

Sent: 4. november 2020 12:08

To: Torben Skovgaard Andersen (EM-DEP) [Torben Skovgaard Andersen (EM-DEP)]; Line Nørbæk (EM-DEP) [Line Nørbæk (EM-DEP)]; Tejs Binderup [Tejs Binderup]; FMN-CHSPO Høeg-Jensen, Kasper [FMN-CHSPO Høeg-Jensen, Kasper]; Annemarie Lauritsen [Annemarie Lauritsen]; Morten

Holland Heide (...) [Morten Holland Heide (...)] Lene Brøndum Jensen [Lene Brøndum Jensen]; Dorthe Søndergaard [Dorthe Søndergaard]; Søren Bøllingtoft Knudsen (EMDEP) [Søren Bøllingtoft Knudsen (EM-DEP)]

CC: Lisbeth Gro Nielsen [Lisbeth Gro Nielsen]; Morten Holland Heide (...) [Morten Holland Heide (...)]

Subject: Beslutning om og hjemmel til aflivning af mink

Kære alle

Har fået bekræftet, at beslutningen var, som Line udlagde det, dvs. der er ikke truffet beslutning om et forbud. Regeringen vil ikke afskære muligheden for, at der efter Corona kan genopbygges en minkindustri i Danmark

Arbejdstesen ift hjemmel for aflivning af mink er følgende

- MVFM har hjemmel til aflivning af alle mink i § 30 i lov om hold af dyr (MFVM afklarer endeligt)
- der er ikke tale om ekspropriation (JM afklarer endeligt)

Vi I lave bidrag til dagens udmeldingspapir og fælles talelinjer ud fra ovenstående. Som altid super skart bagkant.

...”,

har hun forklaret, at det var, da hun modtog denne mail, at hun blev bekendt med, at der var en hjemmelsproblematik i forhold til aflivning af alle mink. Begrebet ’arbejdstese’ har ikke en specifik betydning i Justitsministeriet. Hun ved ikke, hvad Anne-Mette Lyhne Jensen mener med ordet ”arbejdstese”. Hun læste Anne-Mette Lyhne Jensens mail som en opfølgningsmail på drøftelserne fra afdelingschefmødet den 4. november 2020. Det var en status-mail, som samlede op på drøftelserne på mødet.

Forevist Johan Philip Zilmer-Bülows mail af 4. november 2020 kl. 13.34 til blandt andre hende, Ask Lynø-Hansen og Paolo Drostby med emnet ”HASTER: Faktatjek af udkast til STM tale tbf. Pressemøde dd. (frist kl. 14.30)” (ekstrakten s. 2321):

”...

Til: Lisbeth Gro Nielsen (...), Anne Dahl Krabbe (EM-DEP) (...), DEP Alle ministersekretærer (...), Mads Aleksander Daugaard Buhl (...), Ask Lynø-Hansen (...), Lykke Feld (...) Cc: Anne-Mette Lyhne Jensen (...), Lars H. Østergaard (...), Annemarie Laritsen (...), Paolo Drostby (...), Kristian Kjærgaard Hansen (...)

Fra: Johan Philip Zilmer-Büløw (...)

Titel: HASTER: Faktatjek af udkast til STM tale tbf. pressemøde dd. (frist kl. 14.30)

Sendt: 04-11-2020 13:34

Bilag: 201104 PM mink.docx;

Hej alle

Vedlagt er udkast til STM tale til pressemødet i dag kl. 16.00, som vi vil bede om, at I faktatjekker snarest muligt og med seneste frist for evt. bemærkninger kl. 14.30. Fokus for evt. bemærkninger bedes være på fakta mv. snarere end forslag til sproglige justeringer og lignende.

Send også gerne svar, hvis ikke jeres huse har bemærkninger.

...”,

har hun forklaret, at det var hendes opfattelse, at Johan Philip Zilmer-Büløw i mailen anmodede om et faktatjek af statsministerens tale. De skulle forholde sig til, om der i talen stod noget, som var

faktuelt forkert. Udgangspunktet var, at de skulle forholdt sig til det, der stod i talen. Det beror på en konkret vurdering, hvorvidt man skriver noget til i en tale under et faktatjek. Da hun modtog den forevise mail, gjorde hun sig ikke tanker om, at der var en arbejdstese i Justitsministeriet vedrørende hjemmel til at aflive alle mink i Danmark. Arbejdstesen var netop, at der var hjemmel til at aflive alle mink i Danmark, og at Miljø- og Fødevareministeriet skulle afklare dette endeligt. Fødevareministeriet fik også tilsendt den foreviste mail med anmodningen om faktatjek af talen. Hendes fokus var på restriktionerne i Nordjylland, som var hendes arbejdsområde. Parallelt med dette spor blev der arbejdet på nogle faktaark, som faktuelte skulle skitserer regeringens beslutning fra KU-mødet den 3. november 2020. Dette lavede hun ligeledes udkast til, som hun sendte til kommentering i Miljø- og Fødevareministeriet, og hun gik ud fra, at de også arbejdede videre med dette udkast.

Adspurgt af kommissionen har hun forklaret, at et faktatjek går ud på at tjekke, hvorvidt et givent produkt er faktuelte forkert. Faktatjekket omfatter ligeledes et tjek af, hvorvidt der fremgår noget, der er juridisk forkert. Ansvarer for og udarbejdelse af taler er forskelligt fra ministerium til ministerium.

Forevist sin mail af 4. november 2020 kl. 14.09 til Pelle Pape og Johan Philip Zilmer-Bülow, som tillige er sendt i kopi til Anne-Mette Lyhne Jensen og Cecilie Birch, med emnet "Materiale om mink" (ekstrakten s. 2380):

"...

Kære begge

Vedhæftet sendes materiale om mink:

- Faktaark om tiltag til aflivning af mink

- Hovedbudskaber (til brug for orientering af partier og interessenter) (OBS. Vi vil meget gerne have en tilbagemelding på, om I synes, at de sidste punkt i [] skal med. Vi kan se, at statsministerens tale ikke er så konkret. Hvis punktet om at "blive i sin kommune" skal med, bør det nok komme med i talen).

Yderligere faktaark følger.

...",

har hun forklaret, at hun udarbejdede det første udkast til faktaarket tidligere på dagen, og at dette udkast udelukkende bestod af overskrifter. Dette sendte hun ud til de relevante ministerier med anmodning om deres bidrag. Hun skrev til Miljø- og Fødevareministeriet og Finansministeriet, at Justitsministeriet ret hurtigt kom til kort ved punktet, der handlede om aflivning af mink. Hun modtog ikke nogen tilbagemelding fra ministerierne, hvorfor hun gik i gang med at udfylde faktaarket på baggrund af nogle oplysninger, som hun havde fået af Anne-Mette Lyhne Jensen, herunder at der ikke var tale om et forbud mod minkavl. Denne version af faktaarket sendte hun ud på ny, og hun modtog herefter bemærkninger fra Sundhedsministeriet og Miljø- og Fødevareministeriet. Faktaarket blev derfor udarbejdet i samarbejde med Sundhedsministeriet og Miljø- og Fødevareministeriet, hvorefter det blev sendt til Statsministeriet.

Adspurgt af kommissionen og forevist passage fra udkast til faktaark "Tiltag til aflivning af mink" (ekstrakten s. 2381):

"...

På den baggrund iværksættes følgende:

- Der skal ske aflivning af alle mink i Danmark, inkl. avlsdyr. Der er ikke tale om et forbud mod fremtidig minkavl i Danmark, men der vil ikke kunne være dyr i burene i 2021.

- Regeringen er bevidste om, at dette de facto vil betyde en nedlukning af den danske minkbranche – i hvert fald for en årrække – men det er sundhedsmyndighedernes vurdering, at selv fastholdelsen af en mindre mængde avlsdyr vil være en risiko for folkesundheden.

...”,

har hun forklaret, at hun skrev den første sætning i første bullet på baggrund af Anne-Mette Lyhne Jensens mail vedrørende arbejdstesen. Det var hendes forsøg på at lave noget, som de relevante ministerier kunne arbejde videre med. Tejs Binderup vendte tilbage med bemærkninger til første bullet, hvilket resulterede i at hun tilføjede ”inkl. avlsdyr” og den næste sætning i første bullet. Anden bullet blev udarbejdet i samspil med Sundhedsministeriet og Miljø- og Fødevareministeriet.

Adspurgt af advokat David Neutzsky-Wulff, bisidder for Pelle Pape, Johan Philip Zilmer-Bülow og Casper Lund Borch, og forevist passage fra faktaark ”Tiltag til aflivning af mink” (ekstrakten s. 2461):

”...

- Der skal ske aflivning af alle mink i Danmark, inkl. avlsdyr. Der er ikke tale om et forbud mod fremtidig minkavl i Danmark, men der vil ikke kunne være dyr i burene i 2021.
- Regeringen er bevidste om, at dette de facto vil betyde en nedlukning af den danske minkbranche – i hvert fald for en årrække – men det er sundhedsmyndighedernes vurdering, at selv fastholdelsen af en mindre mængde avlsdyr vil være en risiko for folkesundheden.

...”,

har hun forklaret, at dette var den endelige version af faktaarket. Faktaarket blev skrevet i samarbejde med Sundhedsministeriet og Miljø- og Fødevareministeriet.

Adspurgt af kommissionen og forevist dokumentet ”Tiltag til aflivning af mink” af 4. november 2020 (ekstrakten s. 2476) har hun forklaret, at hun også udarbejdede rammen til dette dokument, hvorefter hun modtog bidrag til indholdet fra Sundhedsministeriet og Miljø- og Fødevareministeriet. Der blev arbejdet med flere forskellige faktaark, og der blev samtidig arbejdet på et dokument med hovedbudskaberne af regeringens beslutning fra KU-mødet den 3. november 2020. Dette endte ud i et endeligt faktaark og nogle interne hovedbudskaber. Det foreviste dokument var en sammenblanding af hovedbudskaber og et faktaark.

Forevist mailkorrespondance mellem Anne-Mette Lyhne Jensen, Morten Holland Heide og Tejs Binderup af 4. november 2020 med emnet ”SV: Hjemmel til aflivning af mink” (ekstrakten s. 2254):

”...

From: Tejs Binderup ...

Sent: 04-11-2020 21:31:23 (UTC +02)

To: Morten Holland Heide ...; Anne-Mette Lyhne Jensen ...

Cc: Dorthe Eberhardt Søndergaard ...; Birthe Schubart ...

Subject: SV: Hjemmel til aflivning af mink.

Kære Morten

Beklager sent svar. Indbakken har været lidt rødglødende.

Du skal tale med Birthe Shubart fra Fødevarestyrelsen (cc).

For god ordens skyld. Ift. om et forbud mod minkavl vil udgøre ekspropriation eller ej skulle U 2018.2501 Ø (ræveholdsdommen) være interessant, men det er I nok allerede opmærksomme på.

Vh
Tejs

-----Oprindelig meddelelse-----

Fra: Morten Holland Heide ...

Sendt: 4. november 2020 15:43

Til: Tejs Binderup ...; Anne-Mette Lyhne Jensen ...

Cc: Dorthe Eberhardt Søndergaard ...

Emne: SV: Hjemmel til aflivning af mink.

Kære Tejs

Ok. Hvem skal vi tale med?

Mvh.
Morten

...

Fra: Tejs Binderup ...

Sendt: 4. november 2020 15:32

Til: Anne-Mette Lyhne Jensen ...

Cc: Dorthe Eberhardt Søndergaard ...; Morten Holland Heide ...

Emne: Re: Hjemmel til aflivning af mink.

Kære Anne-Mette

FVST vil gerne have en kontakt til jer. De mener ikke, at hjemlen kan udbredes til hele landet. ...",

har hun forklaret, at hun ikke i løbet af den 4. november 2020 blev orienteret om dette, og hun kender ikke til den foreviste mailkorrespondance. Fredag den 6. november 2020 oplyste Morten Holland Heide hende om, at Justitsministeriet bistod Miljø- og Fødevareministeriet med et lovforslag, hvor de kom til at tale om, at der ikke var hjemmel til gennemtvunge aflivning af alle mink i landet.

Adspurgt af advokat Jacob Goldschmidt, bisidder for Tejs Binderup og Paolo Drostby, har hun forklaret, at hun mødte Morten Holland Heide den 6. november 2020 på vej tilbage fra kaffeautomaten, og han fortalte, at Justitsministeriet bistod Miljø- og Fødevareministeriet med lovforslaget.

Forevist hendes mail af 9. november 2020 kl. 09.55 til Mads Møller Langtved og Morten Holland Heide, som tillige er sendt i kopi til Cecilie Birch og Mie Funder, med emnet "Haster – bidrag til STM beredskaber til spørgetime (frist mandag kl. 14.00)" (ekstrakten s. 3425-3426):

"...

Fra: Lisbeth Gro Nielsen

Til: Mads Møller Langtved; Morten Holland Heide

Cc: Cecilie Birch; Mie Funder

Emne: VS: Haster - bidrag til STM beredskaber til spørgetime (frist mandag kl. 14.00)

Dato: 9. november 2020 09:55:17

Vedhæftede filer: 1. XX.docx

...

T.o. Jeg tænker, at MFVM skriver for på nr. 2 og 3, men vi skal nok læse med.

...

Fra: Johan Philip Zilmer-Bülow ...

Sendt: 9. november 2020 09:53

Til: Lykke Feld ...; Ask Lymo-Hansen ...; Lisbeth Gro Nielsen ...; Cecilie Birch ...; Mie Funder ...; DEP Alle ministersekretærer ...; Paolo Drostby ...

Cc: Kristian Kjærgaard Hansen ...; FMN-CHSIO Salquist, Lars Rasmus ...; FMN-DVI Virkelyst, Dennis ...

Emne: Haster - bidrag til STM beredskaber til spørgetime (frist mandag kl. 14.00)

Hej alle

Jeg ved, at I alle steder er under gevaldigt pres, så beklager at skulle bidrage til mængden, men vi skal desværre bruge lidt mere til spørgetimen i morgen om mink.

Spørgsmålene er indsat nedenfor med ansvarlige ministerier i parentes (førstnævnte ministerie har ansvar for at koordinere, medmindre I aftaler noget andet). Hvis I for nogle af spørgsmålene allerede har godkendte linjer liggende, som ikke behøver at blive opdateret, så bare send det materiale til os i stedet for at lave nyt. Så kan vi selv tilpasse til vores format.

- Var det en komplet overreaktion, at regeringen har lukket for minkbranchen efter flere eksperter siger, cluster 5-virusset allerede kan være uddødt? (SUM)
- Vil regeringen stoppe for aflivningen af mink til vi har ordentlig vished for det sundhedsfaglige grundlag? (MFVM + JM og SUM)
- Synes statsministeren det er rimeligt, at regeringen lukker et helt erhverv ned og slår millioner af mink ned uden at have hjemmel i lovgivningen til det? (MFVM + JM og SUM)
- Vil regeringen gøre noget for at redde minkerhvervet, der gennem årtier har været blandt verdens bedste, fx ved at redde avlsdyr? (MFVM + SUM)

For hvert punkt skal alene bruges 3-4 korte talepunkter samt evt. lidt fakta i baggrunden.

...”,

har hun forklaret, at hun formodede at Miljø- og Fødevareministeriet skrev for på beredskabet, idet Statsministeriet havde skrevet Miljø- og Fødevareministeriet først i parentes, og derudover var Miljø- og Fødevareministeriet i gang med at udarbejde et lovforslag vedrørende mink. Hun var ikke nærmere involveret i lovforslaget på dette tidspunkt. Justitsministeriets Statsretskontor var blevet involveret i arbejdet med lovforslaget. Hendes mail var ren koordination. Hun blev ikke involveret i arbejdet med lovforslaget, men hun fik tilsendt lovforslaget til orientering søndag aften den 8. november 2020.

Adspurgt af kommissionen og forevist passage fra Anne-Mette Lyhne Jensens tidslinje ”Tidslinje endelige” af 12. november 2020 (tillægsekstrakt 1 s. 15):

”...

Torsdag den 5. november

...

Kl. ? Orienterer JKL om at der er behov for hastelovgivning for at udmønte regeringens beslutning om aflivning af mink, og at jeg overfor MFVM har afvist, at det var JM’s ressort/JM der skulle fremsætte hastelovforslag. JKL enig fsva. ressort.

...”

har hun forklaret, at dette var Anne-Mette Lyhne Jensens egne noter, som ikke blev sendt til nogen. Hun har ikke modtaget denne tidslinje. Hun hørte først efterfølgende om samtalen mellem Anne-Mette Lyhne Jensen og Johan Legarth den 5. november 2020 i forbindelse med arbejdet med Miljø- og Fødevareministeriets redegørelse af 18. november 2020. Hun var ikke involveret i arbejdet med redegørelsen af 18. november 2020. Justitsministeriets Statsretskontor modtog udkast til redegørelsen med anmodning om, at Justitsministeriet forholdt sig til redegørelsen.

Adspurgt af kommissionen og forevist sin mail af 11. november 2020 kl. 15.28 til Mie Funder, Cecilie Birch, Jimmi Hilkøb, Martin Reinseth, Christian Andersen-Mølgaard, Oliver Arieli og Astrid Hjorth Jensen med emnet "STM''eren update på Facebook om corona" (ekstrakten s. 3991):

"...

T.o.

Med venlig hilsen

...

Fra: Emil Melchior ...

Sendt: 11. november 2020 13:31

Til: Anne-Mette Lyhne Jensen ...; Lisbeth Gro Nielsen ...; Ditte Steen ...; Christina Raabæk Lindschouw Hansen ...; Anders Sparholt Jørgensen ...

Emne: STM'eren update på Facebook om corona

Mette Frederiksen

20 mins.

Jeg har nogle overvejelser om corona, jeg gerne vil dele med jer. Og jeg håber, I vil læse med.

Sundhedsmyndighederne har lavet en risikovurdering om minkavl i Danmark. Vurderingen er meget klar. Der er en betydelig risiko for folkesundheden ved at have minkavl, mens vi har corona i Danmark. Desværre. Både på grund af den store smitte blandt de mange mink i Danmark. På grund af mutation af virus fra mink. Og på grund af, at foreløbige undersøgelser nu viser, at en af mutationerne udviser nedsat følsomhed overfor antistoffer. Det kan potentielt have betydning for en kommende vaccines effekt.

Når vi som regering modtager en så klar risikovurdering, mener vi ikke, vi kan gøre andet end at træffe den tunge beslutning at lade minkene aflive – også dem som ikke selv er smittede eller befinder sig i nærheden af smittede besætninger. Det er en stor beslutning. Og den har store konsekvenser for alle dem, der i dag lever af erhvervet og for de omkringliggende lokalsamfund.

Beslutningen var ikke nem. Men folkesundheden må være det vigtigste. Ligesom det er helt afgørende, at vi overfor omverdenen viser, at vi handler hurtigt og træffer de nødvendige valg.

Alternativt risikerer vi alvorlige konsekvenser. Også for dansk eksport. Flere lande har allerede indført skærpede rejserestriktioner overfor danske statsborgere.

Det viser sig efterfølgende, at der ikke var den nødvendige lovhjemmel til at aflive alle de mink, som ikke var smittede og ikke befandt sig i smittezonerne. Det er en klar fejl. Det kan slet ikke diskuteres. Og der er nu igangsat en redegørelse af forløbet. Sådan skal det være. Samtidig skal vi sikre de implicerede avlere en ordentlig kompensation. Vi skal hjælpe lokalområderne, og vi skal have lovgivningen på plads. Alt det håber jeg på bred politisk opbakning til. Hurtigt. Også af hensyn til de mange danske virksomheder og eksporten. Det er helt afgørende, at vi i Danmark tager ansvar og løser de problemer, der er.

Sagt lidt direkte; alt det her handler om folkesundheden. Corona er farlig, hvis den kommer ud af kontrol. Mange lande i Europa er hårdt ramt. Og store nedlukninger gennemføres. I Danmark har smittetallene stabiliseret sig. Takket være den brede befolknings opbakning. Jeg vil inderligt appellere til, at I bliver ved med at bekæmpe corona. Også selvom regeringen undervejs i det her lange forløb begår fejl. Det gør vi. Og det har vi gjort. Og jeg kan ikke garantere, at det ikke vil ske igen. Altså at vi begår fejl. Men du må stole på mig, når jeg siger, at alt, hvad vi gør, er for at få Danmark bedst muligt igennem den

største krise siden 2. verdenskrig. Vi skal sikre, at så få mennesker som muligt mister livet. Vi skal stadig forhindre sundhedsvæsenet i at bryde sammen. Og vi skal have kontrol over corona for at få dansk økonomi, virksomhederne og arbejdspladserne igennem den her svære tid.

Lige nu er Nordjylland under et voldsomt pres. Syv kommuner er underlagt store restriktioner.

De er udmeldt frem til 3. december. Forhåbentligt kan nogle af restriktionerne løsnes tidligere – det afhænger af de løbende risikovurderinger fra sundhedsmyndighederne. Men det er klart, at regeringen har ikke nogen interesse i at fastholde restriktioner i længere tid, end hvad der er nødvendigt.

Tak til alle der bakker op. Ligeegyldigt hvordan vi vender og drejer dette her, så handler det først og sidst om corona. Vi skal have den smitte, der kommer fra minkene, slået ned. I regeringen tager vi ansvaret for de fejl, der begås. Men det må ikke betyde, at vi i Danmark mister kontrollen over smitten. Derfor er min opfordring til os alle: Hold fast og hold ved. Vi skal igennem den her pandemi. Og selvom der både er uenigheder undervejs, og selvom der bliver begået fejl, så er der behov for, at vi som befolkning holder sammen og hjælper hinanden igennem krisen.

...”

har hun forklaret, at hun her videresendte statsministerens Facebook-opslag til fuldmægtige i hendes kontor. Sådanne mails får de fuldmægtige mange af, og det var en rutinemæssig videresendelse til hendes kontor, som blot var til orientering.

Forevist sin mail af 16. november 2020 kl. 10.57 til Henrik Skovgaard-Petersen med emnet ”Regeringssager om mink” (ekstrakten s. 4464):

”...

Hej Henrik

I får her de sager, som har omhandlet mink i CU, og lidt om processen:

...

Den 30. september (sent om aftenen) sendes en revideret dagsorden til CU den 1. oktober, hvor det fremgår, at minksagen er på dagsordenen. Vi siger ok til den reviderede dagsorden til SUM. Dagsordenen sendes ud kl. 22.25.

Af vores håndakt til de øvrige punkter (udarbejdet før sagen er sendt ud) fremgår det, at vi telefonisk har fået oplyst af SUM, at sagen har været i ØU onsdag (om det evt. kan være en misforståelse, ved vi ikke).

Om formiddagen den 1. oktober spørger vi SUM, om de har set minksagen. De svarer ikke.

...”

har hun forklaret, at hun spurgte Sundhedsministeriet, hvorvidt de havde set minksagen til CU-mødet den 1. oktober 2020. Justitsministeriet ville gerne vide lidt om, hvad der var for nogle sager, der skulle behandles på CU-mødet den 1. oktober 2020, idet de skulle forberede Nick Hækkerup og Johan Le-garth, der begge skulle deltage i mødet. Det var et forsøg på at lokke sagen ud af nogen, så de kunne gå i gang med Justitsministeriets interne forberedelse. De modtog først CU-sagen af 1. oktober 2020, da den blev sendt ud til samtlige mødedeltagere.

Bo Samson

Bo Samson har – under afhøring i kommissionen den 6. januar 2022 – forklaret blandt andet, at han er ansat som vicepolititiinspektør i Rigspolitiet, hvor han har arbejdet siden oktober 2015. Han er uddannet politimand og har tidligere været ansat ved forskellige politikredse.

Han var i 2020 ansat i Nationalt Beredskabscenter hos Rigspolitiet og var leder af det Nationale Situations- og Operationscenter. Uffe Stormly, der var centerchef for Nationalt Beredskabscenter, herunder for National Operativ Stab (NOST), var hans chef. Birgitte Buch var juridisk leder med funktion som sektionsleder for Nationalt Beredskabscenter og refererede ligeledes til Uffe Stormly.

Han var involveret i Rigspolitiets indsats med inddæmning af smitte og aflivning af mink. Hans funktion i forbindelse med coronasmitte i mink var som stabschef for Operationsstab Mink, som han blev tilknyttet efter efterårsferien (uge 42) i 2020. Der blev på det tidspunkt foretaget aflivning af mink i zone 1 og zone 2. Han mener ikke, at der på det tidspunkt var udarbejdet actioncards til brug for kontakt til minkavlere. Han er ikke bekendt med, om Fødevarestyrelsen på dette tidspunkt havde udarbejdet talepinde til brug for politiets kontakt med minkavlere.

Han var inddraget i den operationsplanlægning, der var i forhold til eskalering af indsatsen af aflivning af mink, som kom til udtryk i NOST delplan. Det kan godt passe, at det var omkring den 2. og 3. november 2020.

Forevist sin mail sendt tirsdag den 3. november 2020 kl. 10.01 til Uffe Stormly vedhæftet NOST delplan BN 272 (actioncardekstrakten s. 57):

”...

Fra: Samson, Bo (...)

Til: Stormly, Uffe Frank (...)

Emne: BN 272 NOST delplan revision

Dato: 3. november 2020 10:01:33

Vedhæftede filer: BN 272 NOST delplan revision.docx

...”,

og NOST delplan BN 272 version 1 (actioncardekstrakten s. 58):

”...

NOST DELPLAN

FOR MYNDIGHEDERNES

TVÆRSEKTORIELLE INDSATS

I FORHOLD TIL AFLIVNING AF MINK

I FORBINDELSE

MED COVID-19

...”,

har han forklaret, at på det tidspunkt planen blev fremsendt til Uffe Stormly, sad han efterfølgende sammen med Uffe Stormly og arbejdede på udkastet. Hvis der er lavet ændringer til den oprindelige plan BN 272, kan han ikke huske, om han har skrevet det, eller om det er sket sammen med Uffe Stormly. Det var Uffe Stormly, der bad ham om at udarbejde delplanen. Han fik til opgave sammen med Uffe Stormly at lave et udkast til en plan i det tilfælde, at man politisk ville træffe beslutning om at aflive mink i Danmark. Han ved ikke, hvem der havde tildelt Uffe Stormly opgaven.

Forevist uddrag af NOST delplan BN 272 version 1 (actioncardekstrakten s. 60):

”Politisk er det besluttet, at alle mink skal aflives for, at hindre en yderligere mutation af virus med risiko for at en kommende vaccine ikke vil være effektiv.”

har han forklaret, at politiet ofte udarbejder planer for udmøntning af en beslutning, som efterfølgende ikke bliver truffet eller eksekveret. Her blev der taget udgangspunkt i et udkast til en plan, der endnu ikke var blevet godkendt af myndighederne. Han var ikke bekendt med det oplæg, som Uffe Stormly havde fået til udarbejdelsen af delplanen. Han kan derfor ikke udtale sig om, hvordan den konkrete formulering er blevet til. Han er ikke bekendt med, hvad Uffe Stormly har fået af information. Han mener ikke, at Uffe Stormly sagde til ham, at det var besluttet, at alle mink skulle aflives. Der blev ikke udarbejdet udkast til andre delplaner. Der var ikke alternative overvejelser i den opgave, som han fik. Han kan ikke huske helt præcist, hvornår han drøftede udkastet til delplanen med Uffe Stormly.

Forevist Tobias Gilbæk Bergs mail sendt tirsdag den 3. november 2020 kl. 12.37 til Birgitte Buch vedrørende revideret NOST delplan BN 272 (actioncardekstrakten s. 68):

“...

From: Berg, Tobias Gilbæk (...)
To: Buch, Birgitte (...)
Subject: SV: BN 272 NOST delplan revision
Date: 3. november 2020 12:37:57
Attachments: BN 272 NOST delplan revision (temp).docx

...

Kære Birgitte
 Hermed mine rettelser og kommentarer.

...

Fra: Buch, Birgitte (...) ...
Sendt: 3. november 2020 12:20
Til: Berg, Tobias Gilbæk (...) ...
Emne: VS: BN 272 NOST delplan revision

...

Fra: Samson, Bo (...) ...
Sendt: 3. november 2020 12:19
Til: Buch, Birgitte (...) ...
Emne: BN 272 NOST delplan revision

...”,

har han forklaret, at Tobias Gilbæk Berg er en medarbejder i Birgitte Buchs sektion. Han mener ikke, at han modtog en mail eller orientering om rettelser til delplanen fra Tobias Gilbæk Berg. Han mener ikke, at han efterfølgende havde en samtale med Birgitte Buch om delplanen.

Forevist uddrag af NOST delplan BN 272 version med rettelsesforslag (actioncardekstrakten s. 71):

”...

På den baggrund er det politisk besluttet, at alle mink i Danmark skal aflives hurtigst muligt. Dette for at minimere risikoen for, at en kommende vaccine ikke vil have den forventede effekt i forhold til, at kunne reducere smittespredningen i Danmark og derved en øget belastning på det danske sundhedssystem.

...”,

har han forklaret, at han ikke ved, hvordan denne formulering er kommet ind i delplanen. Det kan være en formulering, der er indsat efter drøftelse med Uffe Stormly. Hvis han har formuleret afsnittet, vil han i givet fald have fået denne viden fra Uffe Stormly. Han var ikke efterfølgende inde over færdiggørelsen af delplanen. Et udkast til en delplan vil normalvis blive sendt i høring ved de relevante myndigheder, herunder de myndigheder, der er faste medlemmer i National Operativ Stab med henblik på at få et høringssvar. Han er ikke bekendt med, at Uffe Stormly har sendt planen til Lisbeth Gro Nielsen i Justitsministeriet.

Forevist Uffe Stormlys mail sendt tirsdag den 3. november 2020 kl. 16.45 til Lisbeth Gro Nielsen med kopi til Lykke Sørensen vedhæftet NOST delplan BN 284 (actioncardekstrakten s. 90):

”...

Fra: Stormly, Uffe Frank (...)

Til: Lisbeth Gro Nielsen ...

Cc: Sørensen, Lykke (...)

Emne: Plan vedrørende mink

Dato: 3. november 2020 16:45:34

Vedhæftede filer: BN 284.docx

Kære Lisbeth

I henhold til telefonisk aftale fremsender jeg vedhæftede plan.

...”

og forevist uddrag af NOST delplan BN 284 (actioncardekstrakten s. 91):

”...

NOST delplan BN 284

...

**NOST DELPLAN
FOR MYNDIGHEDERNES
TVÆRSEKTORIELLE INDSATS
I FORHOLD TIL AFLIVNING AF MINK
I FORBINDELSE
MED COVID-19**

...”

har han forklaret, at Lykke Sørensen er politidirektør i politiområdet. Han har ikke haft et dialog med Lykke Sørensen om delplanen. Han ved ikke, om det er usædvanligt, at en delplan sendes til Justitsministeriet, uden at delplanen har været i høring.

Han hørte første gang om regeringens beslutning om at aflive alle mink i Danmark den 4. november 2020. Han fik det mundtligt oplyst af Uffe Stormly. Den 4. november 2020 blev der afholdt et NOST-møde i understaben Mink. Han kan ikke huske, om han deltog i mødet. Om aftenen drøftede han sammen med en kollega og en repræsentant fra Beredskabsstyrelsen, hvad det havde af betydning for planlægningen i forhold til kapacitet, materiel og mandskab, hvis indsatsen skulle eskaleres. Han blev

bedt om at fokusere på at eskalere aflivningstempoet i zone 1 og zone 2, da der var en smittestigning i det nordjyske, der var begyndt at brede sig syd for Limfjorden. Der var derfor behov for at styrke indsatsen. Han kender ikke til, at der skulle anvendes en bestemt aflivningsmetode. På daværende tidspunkt var der logistiske problemer, herunder i form af mangel på containere og personale i forhold til aflivningsindsatsen og bortskaffelsen af mink.

Uffe Stormly bad ham den 4. november 2020 om aftenen at skaffe faciliteter, hvor staben kunne arbejde fra. Der blev derfor bestilt blandt andet kontorpavilloner. Han blev ikke involveret i yderligere initiativer den 4. november 2020.

I forlængelse af et NOST-møde den 5. november 2020 gik han ind i kantinen sammen med medarbejdere fra Fødevarestyrelsen, Beredskabsstyrelsen og forsvaret for at opstille en liste med mink-besætninger i zone 1 og zone 2. Det var for at kunne foretage en prioritering af farme, hvor der skulle ske aflivning af mink fra den 6. november 2020. Han mener, at NOST-mødet den 5. november 2020 blev afholdt om formiddagen.

Forevist uddrag af beslutningsreferat fra dagligt NBC møde vedrørende covid-19 torsdag den 5. november 2020 (actioncardekstrakten s. 183):

”...

7. NBC sekretariatet

- Lise Bitsch oplyste, at Juridisk Sektion har travlt med at bistå med bl.a. mink-situationen for tiden.
- Lise Bitsch oplyste endvidere, at der pågår en dialog med Justitsministeriet om afklaring af begrebet ”almindelig tilstedeværelse på arbejdspladsen”.

...”,

har han forklaret, at han havde bagvagten i Rigspolitiet denne dag og var en del af understaben Mink. En operativ bagvagt i Rigspolitiet skal - hvis der indtræder en større hændelse i Danmark - orientere ”op ad i systemet”, herunder finde ud af, om hændelsen kræver, at Rigspolitiets drift skal eskaleres. Han forbinder ikke den foreviste tekst med noget vedrørende indsatsen mod mink.

Forevist uddrag af referat af møde med styrelseschefer i beredskabet i regi af NOST torsdag den 5. november 2020 kl. 8.00 vedrørende mink-indsatsen (actioncardekstrakten s. 976):

”...

Hanne Larsen understregede et behov for, at den igangværende indsats fortsættes, således at der også prioriteres i forhold til de områder syd for Limfjorden, hvor der er konstateret aktiv virus, og at trykket således bør holdes i forhold til alle smittede besætninger.

...

Pelsningen i zone 3 er i gang på helt normal vis, og der skal arbejdes på en hjemmel til, at alle dyr (inklusive avlsdyr) aflives.

...”,

har han forklaret, at han ikke fik en tilbagemelding fra Uffe Stormly om dette møde. Han blev bekendt med, at der kunne være en hjemmelsproblematik i forhold til aflivning af mink i zone 3 på et ITV-møde den 7. november 2020 kl. 9.00. Det var et møde mellem myndighederne, der indgik i NOST-Operationsstab Mink, og de fire regioner, der blev samarbejdet med. På mødet blev der stillet spørgsmål til lovhjemlen. Han sad ved siden af Jan Bay-Smidt fra Fødevarestyrelsen, som ikke umiddelbart

kunne redegøre for hjemmelsspørgsmålet. Han bad derfor om, at dette blev undersøgt nærmere. Han fik efterfølgende et svar fra Fødevarestyrelsen den 7. november 2020 om aftenen, hvor der blev redegjort for, at der ikke var lovhjemmel til at kræve aflivning af mink på farme i zone 3. Dette svar videregav han herefter til de regionale stabsenheder.

Forevist sin mail sendt lørdag den 7. november 2020 kl. 19.40 vedrørende spørgsmål om lovhjemmel til adgang på minkbesætninger (actioncardekstrakten s. 448):

”...

Fra: Samson, Bo (...)

Til: NJYL FP KSN; MVJYL FP KSN; Sønnicksen, Dyre (...); SSJÆ FP OPA Plan Sikker

Cc: Stormly, Uffe Frank (...); Hansen, Kim Erik (...); Samson, Bo (...); POL FP COVID19 Dokumentation; POL FP COVID19 O-stab MINK; Buch, Birgitte (...)

Emne: Spørgsmål om lovhjemmel til adgang på minkbesætninger

Dato: 7. november 2020 19:40:18

Vedhæftede filer: image001.jpg

Til de regionale stabe.

Foranlediget af spørgsmål til operationsstab Mink så oplyser fødevarestyrelsen, at hvis der er tale om smittede eller besætninger i zoner så findes der lovhjemmel efter § 65.

For så vidt angår ikke smittede besætninger (zone 3) så er der i dag ikke lovhjemmel til adgang på ejendommen. Det oplyses, at der på tværs af flere ministerier arbejdes på et lovforslag, hvorefter der kan gives denne hjemmel til adgang. Det ser ud til, at denne behandling kan være op til 7 dage før end der er et lovhjemmel til adgang på en zone 3 ejendom.

...”

har han forklaret, at det var meget overraskende for ham, at der ikke var lovhjemmel til at gennemføre regeringens beslutning. Han er sikker på, at han informerede Uffe Stormly herom. Han kan ikke huske, om det skete personligt eller telefonisk. Uffe Stormly var enig med ham i, at han skulle skrive til de regionale stabsenheder. Han havde således informeret Uffe Stormly om den manglende hjemmel forud for hans mail til de regionale stabsenheder. Han har ikke kendskab til, om politiet var blevet nægtet adgang til minkfarmene.

Forevist mails fra lørdag den 7. november 2020 sendt henholdsvis kl. 17.55 fra Birla Troen Klixbüll til Central Krisestab og kl. 18.24 fra Sibel Zuferov til Birla Troen Klixbüll (actioncardekstrakten s. 444-445):

”...

Fra: Birla Troen Klixbüll ...

Sendt: 7. november 2020 17:55

Til: Central Krisestab (FVST) ...

Cc: Jan Bay-Schmidt ...; Nina Louise Berglund ...

Emne: Spg fra NOST - lovhjemmel

Kære krisestab,

Forsvaret og politiet bliver nægtet adgang til flere minkfarme, og efterspørger hvilke lovhjemmel man kan henvise til i forhold, at FVST har adgang til besætningerne. Kan I give svare på dette?

...

Fra: Sibel Zuferov ...

Sendt: 7. november 2020 18:24

Til: Birla Troen Klixbüll ...

Cc: Central Krisestab (FVST) ...; Birthe Schubart ...; Malene Nadine Jais Sthyr ...; Nina Louise Berglund ...; Jan Bay-Schmidt ...

Emne: SV: Spg fra NOST - lovhjemmel

Kære Birla

Hvis det er raske besætninger, som ligger udenfor zonerne, så er der ikke hjemmel til at tiltvinge sig adgang. Vi er p.t. ved at udarbejde et lovforslag der giver denne hjemmel. Der går desværre nok en uge (tror jeg) inden vi har hjemlen på plads.

Hvis det er smittede eller besætninger i zonerne, så kan de tiltvinge sig adgang efter § 65 i lov om hold af dyr.

...”,

har han forklaret, at han vil tro, at det har relation til hjemmelsproblematikken, der var fremme på ITV-mødet den 7. november 2020. Han har ikke hørt fra sine medarbejdere, at politiet blev nægtet adgang til færrne i zone 3.

Forevist referat NOST ITV stabsmøde lørdag den 7. november 2020 med de regionale LBSer vedrørende covid-19-mink (actioncardekstrakten s. 373):

”...

Deltagere

Stabschef: Uffe Stormly, Rigspolitiet (SC)

Rigspolitiet	O-stab.	Bo Samson Jens Reusch Michael Snested
Forsvarskommandoen	FKO	Ken Nielsen
Beredskabsstyrelsen	BRS	Martin Vang Nielsen
Styrelsen for Forsyningssikkerhed	SFOS	Pernille Brinch
Fødevarestyrelsen	FVST	Jan Bay-Smidt Birla Troen

LBS Region NORD

LBS Region MIDT

LBS Region SYD

LBS Region ØST

...

ØST

...

4. Efterspørger det forvaltningsretlige grundlag samt gældend lovhjemmel mv.

...”,

har han forklaret, at dette var optakten til spørgsmålet om, hvorvidt der var lovhjemmel til at gennemføre regeringens beslutning. Det var hans opgave som stabschef at efterprøve dette, da han blev opmærksom på mødet om, at der muligvis ikke var lovhjemmel til gennemtvunge beslutningen om at aflive alle mink. Det fremgår endvidere af et referat fra et stabsmøde afholdt samme dag kl. 18, at han gjorde opmærksom på, at der skulle foreligge et svar på hjemmelsproblematikken.

Forevist uddrag af actioncard nr. 1 om samtale med ejere af raske minkfarme (covid-19) version 3, 6. november 2020, (actioncardekstrakten s. 17-19):

”...

ACTIONCARD NR. 1

OM

SAMTALE MED EJERE AF RASKE MINKFARME

3.3. Fremgangsmåde

Som rask besætning kan du begynde at pelse dine mink (måske er du allerede er begyndt).

...

Ved ”NEJ” fra ejer:

Det er jeg ked af at høre, men beslutningen er truffet. Manglende medvirken vil derfor betyde, at du ikke får mulighed for at opnå bonussen, og du kan forvente, at myndighederne så kommer og foretager tømming af besætningen alligevel. Jeg vil derfor høre, om dette får dig til at ændre beslutningen?

...”,

har han forklaret, at han ikke har set dette actioncard eller bidraget til udarbejdelsen heraf. Actioncardet er blevet udarbejdet i et samarbejde mellem Birgitte Buch, Uffe Stormly og en medarbejder i Birgitte Buchs sektion. Han modtog den 5. november om aftenen nogle talepinde, som han forelagde for Uffe Stormly om morgenen den 6. november 2020 og efter aftale med Uffe Stormly sendte til Birgitte Buch.

Forevist hans mail sendt torsdag den 5. november 2020 kl. 19.36 til Uffe Stormly (actioncardekstrakten s. 218):

”...

Fra: Samson, Bo (...)

Til: Stormly, Uffe Frank (...)

Emne: Talepinde - styrkelse af CALL-CENTER, hvor minkfarmere i raske besætninger bliver kontaktet af myndighederne

Dato: 5. november 2020 19:36:29

Vedhæftede filer: Talepinde NY - samtale om optælling af raske mink.docx

Hej Uffe.

Korte talepinde til Rigspolitichefen

- Fødevarestyrelsens CALL-CENTER bliver fredag den 6. november styrket med yderligere kapacitet til, at ringe til minkfarmere, der har raske mink, men som skal aflives.
- Rigspolitiet etableres et CALL-CENTER for at understøtte Fødevarestyrelsen med denne opgave
- 60 politi skole elever vil fredag, lørdag og søndag styrke den fælles myndighedsopgave der skal løses
- Opgaven er primært kontakt til minkejere, der har ikke smittet mink, men hvor minkene skal aflives.
- Kontakten til minkejeren omhandler de rent praktiske forhold, der omhandler de processer og procedurer der skal sættes i værk samtidig med, at der er fokus på den svære situation som den enkelte minkejer befinder sig i

...”,

har han forklaret, at det er det eneste, som han har været involveret i forhold til actioncardet. Han har ikke fået forelagt udkast til actioncard eller lignende.

Han blev den 6. november 2020 spurgt af Uffe Stormly om Operationsstab Mink kunne være leder af call-centeret. Han sagde til Uffe Stormly, at dette ikke var en god idé, da det var opstartsdagen for operationsstaben, og der var mange opgaver, der skulle løses. Call-centeret blev placeret i Glostrup. Han har ikke overhørt politiets samtaler med minkfarmerne.

Forevist uddrag af mødereferat NOST ITV stabsmøde med de regionale LBSer vedrørende covid-19-mink søndag den 8. november 2020 (actioncardekstrakten s. 450-451):

”...

Stabschef: Kim Erik Hansen, Rigspolitiet (SC)

Rigspolitiet	O-stab.	Bo Samson
		Jens Reusch
		Michael Snested
Forsvarskommandoen	FKO	Ken Nielsen
Beredskabsstyrelsen	BRS	Martin Vang Nielsen
Styrelsen for Forsyningssikkerhed	SFOS	Pernille Brinch
Fødevarestyrelsen	FVST	Jan Bay-Smidt

LBS Region NORD

LBS Region MIDT

LBS Region SYD

LBS Region ØST

...

Der er endvidere en udfordring omkring lovhjemmel, hvor det er blevet afdækket, at myndighederne har hjemmel til at tiltvinge sig adgang til zone 1 og 2 farme, men ikke til zone 3 farme. JM og andre relevante myndigheder arbejder derfor på at tilvejebringe det nødvendige hjemmelsgrundlag.

...”

har han forklaret, at stabschefen bragte dette op på mødet foranlediget af den mail, som han den 7. november 2020 havde sendt ud til de regionale stabsenheder om den manglende lovhjemmel.

Forevist Brian Toftemanns mail sendt mandag den 9. november 2020 kl. 6.47 til Uffe Stormly med kopi til ham (actioncardekstrakten s. 510):

”...

Fra: Toftemann, Brian (...)

Sendt: 9. november 2020 06:47

Til: Stormly, Uffe Frank (...) ...

Cc: Samson, Bo (...) ...; Hansen, Kim Erik (...) ...;

Sehested, Michael (...) ...

Emne: Update/refleksion søndag

Kære Uffe

Aftenen i går forløb planmæssigt med de bump, der nu engang skal være på et så ukendt terræn som det vi bevæger os på nu.

For at fastholde momentum og den røde tråd, har vi stabsledere aftalt vi kører med kort skift, da overdragelsen ellers vil være overordentlig besværliggjort.

Lidt update fra i går søndag, hvor jeg tror noget er du helt bekendt med.

...

Umiddelbare dilemmaer: Jeg tror vi kan blive ramt på Zone 3 aflivningerne. Juridisk mangler der jo en lov, hvorunder myndighederne kan skaffe sig adgang til Zone 3 besætningerne og sikre aflivning. Om det lige pt. er politisk raslen med sablerne, skal jeg ikke kunne sige noget om. Men i morgen radioavisen, var flere politikere ude med en løftet pegefinger og var ikke helt skarpe på om de ville stemme en hastelov igennem i morgen tirsdag. Og det kræver jo 2/3 flertal, hvis noget sådant skal komme igennem.

Høringsspørgsmål tilgået i går aftes. Der tilgik i går aftes et høringsspørgsmål fra STM vedr. processen. Den skulle være sendt til dig og Birgitte Buch. De fleste lader sig kun besvare af FVST. Forstod på Jens R., at sådanne spørgsmål lige skal gennem Rpch. maskinen og registreres inden, der svares.

...”,

har han forklaret, at han ikke kender baggrunden for, at Brian Toftemand har bragt dette op over for Uffe Stormly. Han kender ikke til Statsministeriets høringssvar.

Forevist beslutningsreferat fra dagligt NBC-møde vedrørende covid-19 den 9. november 2020 sendt til ham i kopi ved mail af 9. november 2020 kl. 14.18 (actioncardekstrakten s. 512-514):

”...

From: Jensen, Sandra (...)

To: Stormly, Uffe Frank (...); Nyting, Allan Bent (...); Buch, Birgitte (...); Samson, Bo

(...); Hansen, Kim Erik (...); Reusch, Jens (...); Kristensen, Jakob (...); Jensen, John

(...); Paulsen, Michael Burchard (...); Hinge, Thomas Erik (...); Olsen, Gitte Svensson

(...); POL FP COVID19 Operationsstab; POL NBA NSIOC Stabsledere COVID19

Cc: POL FP COVID19 Dokumentation; Nielsen, Klaus Astrup (...); Enevoldsen, Sofie Malene (...);

Duracov, Marija (...)

Subject: Beslutningsreferat fra NBC morgenmøde vedr. covid-19 091120

Date: 9. november 2020 14:18:05

Attachments: Referat NBC covid morgenmøde 091120 SJE.doc
image001.jpg

Kære alle

Vedhæftet sendes referat af dagens NBC morgenmøde vedr. covid-19.

...”

og uddrag af beslutningsreferat fra dagligt NBC møde vedrørende covid-19 (actioncardekstrakten s. 514)

”...

1. Situationen overordnet

- Uffe Stormly oplyste, at lovgivningen, der hjemler aflivning af alle mink, endnu ikke er på plads, men at operationen forsætter, medmindre der bliver meldt andet ud. Operationen er inddelt i 3 zoner, herunder 1) alle smittede minkbesætninger, 2) Alle minkbesætninger inden for 7,8 km radius af smittede minkbesætninger og 3) Alle øvrige minkbesætninger.
- Uffe Stormly oplyste, at der er ved at være styr på mink-situationen, men at der opleves udfordringer, særligt logistisk, idet operationen skulle skaleres 4 gange op. I den forbindelse blev det tilføjet, at de aflivede mink enten bliver gravet ned, destrueret af Daka eller brændt på almindelige forbrændingsanstalter.

...”

har han forklaret, at han ikke deltog i dette møde. Han læste ikke referatet, da han modtog det. Han modtog rigtig mange mails i disse dage. Han prioriterede ikke at læse mails, som han modtog i kopi. Han ved ikke, hvad Uffe Stormly har ment med, at operationen skulle fortsætte, medmindre der blev meldt andet ud. Der var ikke hjemmel til at tiltvinge sig adgang til en minkfarm i zone 3 for at aflive mink. Han beskæftigede sig med indsatsen på minkfarme i zone 1 og zone 2, og dette arbejde fortsatte han med. Han har på intet tidspunkt beskæftiget sig med indsatsen med aflivninger af mink på farme i zone 3. Det var de lokale beredskabsstabe, der stod for dette. Hvis en minkavler frivilligt gav adgang til, at minkene kunne aflives, kunne politiet bistå med at konstatere, at minkene var aflivet og skaffe containere mv. til bortskaffelse af døde mink. Politiet stod ikke for aflivning af mink, og politiet tiltvang sig ikke adgang til ejendommene, da der ikke var lov hjemmel hertil.

Forevist beslutningsreferat fra dagligt NBC møde vedrørende covid-19 tirsdag den 10. november 2020 sendt til ham ved mail tirsdag den 10. november 2020 kl. 17:25 (actioncardekstrakten s. 585-586):

”...

Dato	10. november 2020	Tidspunkt: 0810– 0830
Sted	NOST Rigspolitiet	
Referent	Sandra Jensen	

Mødeleder	Uffe Stormly
Covid-19 vagtchef	Søren Bjørnstad
Bagvagt	Kim Erik Hansen

...

Referat

NB. Grundet tidspres nåede der ikke at blive holdt et egentligt covid-19-møde med en bordrunde, hvor alle normalt får mulighed for at byde ind, men Uffe Stormly gav et overblik over situationen overordnet.

1. Situationen overordnet

- Uffe Stormly oplyste, at det overordnet går godt med mink-situationen, men at den er i konstant udvikling, hvilket skaber en masse udfordringer. En udfordring er bl.a., at der ikke er lovhjemmel til aflivning af zone 3 mink, og at der ikke ses at være politisk opbakning til en hastebehandling af lovforslaget. Dette kan forlænge indsatsen, men det vil formentligt ikke ændre den. Desuden er der også en udfordring i at håndtere ”flydende mink”, dvs. aflivede mink i containerne, der ikke er nedfrosset, og som er ved at gå i opløsning.

...”

har han forklaret, at han ikke deltog i dette mødet, og at han ikke kan huske, om han efterfølgende har læst referatet. Han kan ikke huske, om han modtog særskilt information fra Uffe Stormly om hjemmelsspørgsmålet. Det ville ikke have ændret noget for ham, da han allerede den 7. november 2020 om aftenen blev bekendt med hjemmelproblematikken i forhold til farne i zone 3.

Forevist Peter-Chresten Ekebjærgets mail sendt onsdag den 11. november 2020 kl. 16.27 til Peter Thaysen, Peter Thaysens mail sendt onsdag den 11. november 2020 kl. 16.43 til blandt andet Uffe Stormly og i kopi til ham og Peter-Chresten Ekebjærgets mail sendt onsdag den 11. november 2020 kl. 17.43 Uffe Stormly og i kopi til ham vedrørende brev til minkavlerne (actioncardekstrakten s. 570-571):

”...

Fra: Ekebjærg, Peter-Chresten (...)

Sendt: 11. november 2020 16:27

Til: Thaysen, Peter (...) ...

Emne: VS: Brev til alle minkavlere II

Hej Peter

Som aftalt...

Du kan se nederst i denne mail, at brevet til minkavlerne blev udsendt direkte fra en medarbejder i Fødevarestyrelsen tirsdag d. 10. nov. Kl. 0703. Efterfølgende er det kl. 0707 sendt til mink-understaben i NOST.

...

Fra: Thaysen, Peter (...)

Sendt: 11. november 2020 16:43

Til: Ekebjærg, Peter-Chresten (...) ...; Stormly, Uffe Frank (...) ...

Cc: Samson, Bo (...) ...

Emne: SV: Brev til alle minkavlere II

Hej Peter og Uffe

I fortsættelse af nedenstående mailstreng kan jeg oplyse, at Rigspolitiet v. vpi. Jens Reusch (JR) søndag d. 8. november ml. 17.30 og 19.00 afviklede møde med Beredskabschef Nikolas Kühn Hove (NKH) og chefdyrlæge Tim Petersen, begge FVST.

JR og NKH kunne begge erindre, at JR på mødet afleverede tlf. nummer på politiets (NOST´ens) nye Callcenter – 30445003. Noter fra mødet, der blev afviklet i Ejby, blev fremsendt til FVST webmaster mhp indarbejdelse i deres materiale samme aften d. 8. november.

...

Ved søgning i henholdsvis mapper i NSIOS (Covid-19) og NOST sikker, fandtes der ingen henvendelser fra eller til FVST i sagens anledning.

Vi er i NOST sekretariatet ikke bekendt med Tekniske fejl i de systemer, NOST arbejder med, i perioden fra 8. til 11. november.

...

From: Ekebjærg, Peter-Chresten (...)

To: Thaysen, Peter (...); Stormly, Uffe Frank (...)

Cc: Samson, Bo (...)

Subject: SV: Brev til alle minkavlere II

Date: 11. november 2020 17:43:06

Attachments: ...

Hej Peter

Blot for at være sikker på, at jeg læser det korrekt, så forstår jeg følgende:

- 1) Den eneste oplysning fra os (RPCH og/eller NOST), der er medtaget i Fødevarestyrelsens brev nr. 2, er telefonnummeret til vores call center.
- 2) Vi overleverer dette telefonnummer til Fødevarestyrelsen søndag d. 8/11, og vi kan i øvrigt se, at dette nummer samme dag blev indarbejdet på Fødevarestyrelsens hjemmesider.
- 3) Vi har derudover ikke været involveret i hverken udfærdigelsen eller udsendelsen af brev.
- 4) Vi har i det hele taget ikke haft nogen tekniske udfordringer på nogen af vores systemer i perioden d. 8. til 11. november.
- 5) Vi har ingen registreringer om henvendelse fra Fødevarestyrelsen omkring udsendelsen af deres brev nr. 2.

Er du enig i denne forståelse?

Dernæst skriver du *"NHK vil fremsende dokumentation fra deres webmaster omkring modtagelse og afsendelse til videre foranstaltning i FVST eget regi. Denne dokumentation afventes p.t."*. Hvad er det for en dokumentation og hvad skulle vi/de bruge den til?

...",

har han forklaret, at der var et spørgsmål om, at en medarbejder i Fødevarestyrelsen skulle sende en mail til minkfarmerne, men den pågældende medarbejder blev forhindret på grund af sygdom eller lignende. Mailen blev derfor ikke sendt til minkfarmerne, hvorefter der blev rejst kritik af politiet. Der blev derfor igangsat en undersøgelse, der fremgår af den foreviste mailråd.

Han blev ikke involveret i tilretning af actioncard den 10. eller 11. november 2020. Han har intet haft at gøre med actioncard.

Adspurgt af sin bisidder, advokat Jens Henrik Højbjerg, har han forklaret, at det ikke er usædvanligt, at politiet skal udarbejde en plan over forskellige scenarier, der ikke bliver til noget.

Adspurgt af advokat Arvid Andersen, bisidder for Uffe Stormly, og forevist referat fra NOST stabsmøde vedrørende covid-19 smitte hos mink torsdag den 5. november 2020 kl. 11.00 – 12.00, (actioncardekstrakten s. 228-229):

”...

Ad 2. Orientering ved stabschefen

SC orienterede om, at det har højeste prioritet, at operationen vedrørende aflivning af al mink i Danmark gennemføres, og at der politisk er et ønske om, at dette effektueres inden for 10 dage.

SC understregede, at det vigtigste lige nu er, at skabe et samlet situationsbillede vedrørende aflivning af smittede minkbesætninger og mink inden for de etablerede zoner på 7,8 km fra de smittede besætninger. Den eksisterende operation skal styrkes, samtidig med, at den sammenlægges med den nye operation.

...”,

har han forklaret, at på dette møde var der fokus på minkbesætninger i zone 1 og zone 2, da smitten var tiltagende i Nordjylland. Det var hans primære formål at holde øje med minkbesætningerne i zone 1 og zone 2.

Adspurgt af advokat, Anders Valentiner-Branth, bisidder for blandt andre Nikolaj Veje, og forevist referat fra NOST stabsmøde vedrørende covid-19 smitte hos mink den 5. november 2020 kl. 11.00 – 12.00 (actioncardekstrakten s. 230):

”...

Myndighederne i NOST skal give en tilbagemelding på plan BN 284. Fredag den 6. november 2020 sendes planen LBS’erne. Det er vigtigt, at samtlige LBS’er har det samme overordnede situationsbillede.

...”,

har han forklaret, at han mener, at høringen vedrørende delplan BN 284 blev sendt ud den 5. november 2020 sent om eftermiddagen.

Adspurgt af kommissionen har han forklaret, at det var efter stabsmødet den 5. november 2020, at han sammen med medarbejdere fra Fødevarestyrelsen, Beredskabsstyrelsen og forsvaret gik ind i kantinen for at drøfte det videre forløb. Det var NOST-sekretariatet, der foretog høringsrunden og indhentede høringssvarene, mens juridisk sektion stod for at sende planen til politikredsene.

Adspurgt af kommissionen og forevist sin mail sendt til Birgitte Buch fredag den 6. november 2020 kl. 10:05 vedrørende talepinde (actioncardekstrakten s. 256):

”...

Fra: Samson, Bo (...)

Til: Buch, Birgitte (...)

Emne: VS: Talepinde NY - samtale om optælling af raske mink.docx

Dato: 6. november 2020 10:05:09

Vedhæftede filer: Talepinde NY - samtale om optælling af raske mink.docx

...

Fra: Benjamin Boesen [...]

Sendt: 5. november 2020 19:02

Til: Samson, Bo (...) ...

Emne: Talepinde NY - samtale om optælling af raske mink.docx

...”,

har han forklaret, at han ikke gennemlæste talepindene, da han var i gang med opstarten af operationsstaben om morgenen den 6. november 2020. Uffe Stormly bad ham om at sende mailen med talepindene til Birgitte Buch.

Forevist (actioncardekstrakten s. 257):

”...

Det er naturligvis frivilligt om du vil lade en myndighedsperson komme ind på din besætning og foretage optællingen

...”,

har han forklaret, at han ikke har læst dette.

Forevist Jan Bay-Schmidts mail sendt til ham lørdag den 7. november 2020 kl. 10.16 vedrørende brev til minkavlere (actioncardekstrakten s. 361):

“...

Fra: Jan Bay-Schmidt (...)

Sendt: 7. november 2020 10:16

Til: Samson, Bo (...)

Emne: Brev til minkavlere

Fra: Camilla Brasch Andersen (...)

Sendt: 6. november 2020 22:38

Til: Anne Lotte Mølgaard Brink (...); Flemming Kure Marker (...); Tim Petersen (...); [Rigspolitiet covid19-ostab-mink]...; Nikolas Kühn Hove(...); Jan Bay-Schmidt (...); Jens Therkel Jensen (...)

Cc: Veterinær Dyresundhed 14 - Personer - Enhed (...); Ina Josefine Jochimsen (...); Jannik Elmegaard (...); Jakob Munkhøj Nielsen(...); Paolo Drostby (...); Katja Goodhew (...); VeterinærNord – Krisestab Aflivning (...); VeterinærNord -Krisestab Mistanker (...); Central Krisestab (FVST) (...)

Emne: Brev til minkavlere

Kære alle

Jeg vedhæfter til jeres orientering de betingelser om aflivning, afhentning og bonus mm som gælder for minkavlere afhængigt af, hvor besætningen er hører til.

Dette skulle gerne give et samlet fælles billede af vilkårene for besætningen.

Brevet er lige gået til alle minkavlere pr mail og vil blive lagt på Fødearestyrelsens hjemmeside. Det sendes desuden også via København Furs nyhedsbrev.

...”,

har han forklaret, at det var en del af kommunikationen til minkavlerne. Det var derfor naturligt, at det blev sendt til ham, da han var tilknyttet staben sammen med andre myndigheder. Det var også derfor, at han videresendte mailen fra Fødearestyrelsen til de fire regioner. Han mener ikke, at han specifikt har set på indholdet af mailen, men blot ekspederet den videre.

Forevist mail sendt fra Operationsstab Mink til ham lørdag den 7. november 2020 kl. 16.49 vedhæftet billede af udskrift fra POLSAS (actioncardekstrakten s. 393):

”...

From: POL FP COVID19 O-stab MINK

To: Samson, Bo (...)

Subject: VS: Skriftlig kvittering til avler, fordi staten krænker hans ejendomsret.

Date: 7. november 2020 16:49:46

Attachments: image001.png

...

Fra: MVJYL FP LBS ...

Sendt: 7. november 2020 16:30

Til: POL FP COVID19 O-stab MINK ...

Emne: VS: Skriftlig kvittering til avler, fordi staten krænker hans ejendomsret.

Hej NOST

Efter aftale med vpi Morten Bujakewitz sendes denne til jer med forespørgsel om hvordan vi skal forholde os?

...”,

har han forklaret, at ”MVJYL FP LBS” er en mail fra Midt- og Midtvestjyllands Politi, der er sendt til Operationsstab Mink.

Forevist billede af udskrift fra POLSAS vedrørende anmeldelse fra NN til Midt- og Vestjyllands Politi den 7. november 2020 angående politiets indtrængen (actioncardekstrakten s. 394) har han forklaret, at han har set anmeldelsen i forbindelse med sin forberedelse af sagen. Han kan ikke huske, hvad han gjorde den pågældende dag. Han kan ikke ud af anmeldelsen se, om det er en farm i zone 1, 2 eller 3.

